

Tzeltal de Oxchuc: Bible for 1 Corinthians, 1 John, 1 Peter, 1 Thessalonians, 1 Timothy, 2 Corinthians, 2 John, 2 Peter, 2 Thessalonians, 2 Timothy, 3 John, Acts, Colossians, Ephesians, Galatians, Hebrews, James, John, Jude, Luke, Mark, Matthew, Philemon, Philippians, Revelation, Romans, Titus

Formatted for Translators

©2022 Wycliffe Associates

Released under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Bible Text: The English Unlocked Literal Bible (ULB)

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English Unlocked Literal Bible is based on the unfoldingWord® Literal Text, CC BY-SA 4.0. The original work of the unfoldingWord® Literal Text is available at <https://unfoldingword.bible/ult/>.

The ULB is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Notes: English ULB Translation Notes

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English ULB Translation Notes is based on the unfoldingWord translationNotes, under CC BY-SA 4.0. The original unfoldingWord work is available at <https://unfoldingword.bible/utn>.

The ULB Notes is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of the CC BY-SA 4.0 license visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Below is a human-readable summary of (and not a substitute for) the license.

You are free to:

- Share — copy and redistribute the material in any medium or format.
- Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

Under the following conditions:

- Attribution — You must attribute the work as follows: "Original work available at <https://BibleInEveryLanguage.org>." Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.
- ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original.
- No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Notices:

You do not have to comply with the license for elements of the material in the public domain or where your use is permitted by an applicable exception or limitation.

No warranties are given. The license may not give you all of the permissions necessary for your intended use. For example, other rights such as publicity, privacy, or moral rights may limit how you use the material.

Matthew

Chapter 1

TE NE'EL ME'EL-TATILETIK YU'UN TE JESUCRISTOE ¹Ja in to ja sjunal sts'umbal te Jesucristoe, sts'umbal David, sts'umbal te Abrahame. ²Te Abrahame ja snich'an te Isaac, te Isaac ja snich'an te Jacob, sok te Jacob ja snich'an te Judá sok te sbankil-yijts'nabe. ³Judá te stat te Fares sok te Zara te sme' te Tamar, Fares te stat te Esrom, Esrom te stat te Aram, ⁴Aram te stat te Aminadab, Aminadab te stat te Naasón, Naasón te stat te Salmón. ⁵Salmón te stat te Booz ja sme' te Rahab, Booz te stat te Obed ja sme' te Rut, Obed te stat te Isaí, ⁶Isaí te stat te David te k'ot ta ajwalil. David te stat te Salomón, te ja sme' te yinam Uríase. ⁷Salomón te stat te Roboam, Roboam te stat te Abías, Abías te stat te Asa, ⁸Asa te stat te Josafat, Josafat te stat te Jorám sok te Jorám te stat te Uzías. ⁹Uzías te stat te Jotam, Jotam te stat te Acáz, Acáz te stat te Ezequías. ¹⁰Ezequías te stat te Manasés, Manasés te stat te Amón, Amón te stat te Josías. ¹¹Josías te stat te Jeconías sok te sbankil-yijts'nab te k'alal yorail te la yich'ik ik'el bael ta Babilonia. ¹²Sok te k'alal ayikix ta Babilonia, Jeconías te stat te Salatiel, Salatiel ja sts'umbal te Zorobabel. ¹³Zorobabel te stat te Abiud, Abiud te stat te Eliaquim, Eliaquim te stat te Azor. ¹⁴Azor te stat te Sadoc, Sadoc te stat te Aquim, Aquim te stat te Eliud. ¹⁵Eliud te stat te Eleazar, Eleazar te stat te Matán, Matán, te stat te Jacob. ¹⁶Jacob te stat te José te ja smamlal te María, te ja ta swenta te ain te Jesuse, te Cristoe xi' sbiile. ¹⁷Spisil te ts'umbalil k'alal to ta Abraham ja to ta David ja chanlajun kum ts'umbalil (14), k'alal ta David ja to te k'alal la yich'ik ik'el bael ta Babilonia ja chanlajun kum ts'umbalil (14), sok te k'alal la yich'ik ik'el bael ta Babilonia ja to ta Cristo ja chanlajun kum ts'umbalil (14).TE BIT'IL BEJK'AJ TE JESÚS ¹⁸Te bit'il ayin te Jesucristoe jich ay in to. Te sme'e ja te María chapalix-a te ja ya xnujp'in sok te José, jauk me to ma to ba yik'oj sbaik-a, ayix ta yan chamel-a ta swenta te Ch'ul Espíritue. ¹⁹Te smamlal ja bi ja' te Joseje ja toj ta winikil stukel, ja swenta te ma la sk'an yak' ta k'exlal ta komon sitil. Jich la sta nopel te ya yijk'tey jilel ta muken te bit'il ay te yaiyej sok te María. ²⁰Te k'alal yak ta snopel spisil in to, tul Ch'ul abat yu'un te Kajwaltike tal yak' sba ta na'el ta swaech jich la yal: "José, te sts'umbalat David, manchuk me ya axi' awik' awinamin te María, meel te bit'il ay sba-ale ja ta swenta te Ch'ul Espíritue. ²¹Ya me xbejk'aj te yale, te ja'ate ya me awak'bey sbiil Jesús, meel ja ya skoltay te slum yu'un te smule." ²²Spisil in to k'ot ta pasel swenta yu'un jich ya xk'ot ta pasel a te beluk yaloj te Kajwaltik ta stojol te alwaneje, te jich la yal: ²³"ILAWILIK, TE CH'IEL ACH'IX TE MA BA TABIL TA WINIK YA ME XBEJK'AJ SKEREM-AL, SOK YA ME YAK'BEYIK SBIIL EMANUEL, TE YA SK'AN YAL, 'SJOINEJOTIK TE DIOSE.'" ²⁴Te José wijk' sit yu'un te swaech jich la spas te bit'il albot yu'un te Ch'ul abat yu'un te Kajwaltike sok jich la yik' yinamin. ²⁵Jauk me to, ma la sjoin ta wayel ja to te bejk'aj te alale. Sok jich la yak'bey sbiilin Jesús.

Chapter 2

TE BIJIL WINIKETIK TAL YILIK TE ALALE ¹Te k'alal bejk'aj te Jesús ta lum Belén te ay ta sk'inal Judea k'alal ay ta ajwalil a te Herodese, te bijil winiketik te talik ta slok'ib k'aal julik ta bay lum Jerusalén jich la yalik: ²"¿Banti ay te muk' ajwalil yu'un te judioetik te bejk'ajixe? la jkiltik te ek' ta slok'ib k'aal jich yu'un tal jkich'tik ta muk'." ³Te k'alal la yaiy stojol te muk' ajwalil Herodes nijk' yot'an yu'un sok ta spamal lum Jerusalén. ⁴Te Herodese la stsob ta spisil te wolwanej sacerdoteetik sok te ts'ibjometik yu'un te lume sok jich la sjojk'iy: "¿Banti ya xbejk'aj te Cristoe?" ⁵Jich la sutik: "Ta lum Belén ta sk'inal Judea, meel jich ts'ibubil jilel yu'un te alwaneje: ⁶TE JA'AT LUM BELÉN, TE AYAT TA SK'INAL JUDÁ, MA BA CH'IN TSAELAT TA STOJOL TE MACH'ATIK WOLWANEJ TA LUM JUDÁ, MELEL LE' YA XTAL A TE TUL AJWALIL TE YA SWENTAINBON TE ANTS-WINIK TA BAY LUM ISRAEL." ⁷Jich yu'un te Herodese muken la yik' tel te bijil winiketike yu'un ya sjojk'ibey yaiy ta lek te bi ora chiknaj te ek'e. ⁸Jich la stikun bael ta lum Belén sok la yalbey: "Baanik sok leaik ta lek te alale. Te k'alal ya ataike ya me xtal awalbonik, yu'un ya me xba jkich' ta muk' uuk." ⁹Te k'alal la yaiybeyikix stojol sk'op a te ajwalile la xcha' st'unik bael te sbeike sok te ek' te la yilik ta slok'ib k'aale ja neel ay yu'unik sok le' k'ot komel a te banti ay te alale. ¹⁰Te k'alal la yilik te ek'e, bayal bujts'naj yot'anik yu'un. ¹¹Jich bajt'ik ta bay te nae sok le' la yilik a te alale sok te sme'e ja te Mariae. La stinan sbaik koel sok la yich'ik ta muk'; jich la sjamik te yawil sbilukike jich la yak'beyik smajt'anin te oroe, te pome sok te beluk xuk'et nax yik'e (mirra). ¹²Te Diose la yak' na'el ta waechejel te manchuk ya sujt'ik xan bael ta stojol te Herodese; jich yu'un te k'alal sujt'ik bael ta slumalik yan be la st'unik bael. LA YICH'IK MILEL TE ALAL-KEREMETIKE ¹³Te k'alal bajt'ikix ae, chiknaj tul ch'ul abat yu'un te Kajwaltik ta stojol te Joseje sok jich albot ta xwaech: "Jajch'an, ik'a bael te alal sok te sme'e anan bael ta Egipto. Le' me ya x-ainat a ja to teme la jkalbate, meel te ajwalil Herodese ya xtal sle smil te alale." ¹⁴Te ajk'ubal abi jajch' te Joseje jich la yik' bael te alale sok te sme'e, jich bajt'ik ta lum Egipto. ¹⁵Le ainik a ja to te k'alal laj te Herodese. K'ot ta pasel te beluk yaloj te Dios ta swenta te alwanej yu'une, "TA LUM EGIPTO LA JKIK' LOK'EL TEL TE JNICH'ANE." ¹⁶Jich yu'un te Herodese la sna' stojol te la yich' lo'layel yu'un te bijil winiketike k'axem to xan ilin yu'un. La yal mantal te ya xba yich'ik milel te alal keremetik te mach'atik che' ja'wil yawilalik sok te me ay tsaalik xan abi, te ayik ta spamal lum Belén sok ta sjoylejal, ja la sna' te bay chiknaj te ek' te la yilik te bijil winiketike. ¹⁷Jich k'ot ta pasel spisil te beluk yaloj te alwane Jeremiase: ¹⁸"AY CHIKNAJ K'OP TA LUM RAMA, YAK TA OK'EL SOK YAK TA AJK'AN, JA TE RAQUEL TE YAK TA OK'EL YU'UN TE YAALTAKE JAUKE METO MAYUK MACH'A MUK'TESBOT K'INAL YAIY YU'UN MELEL SPISIL LAJEMIKIX A." ¹⁹Te k'alal laj te Herodese, tul ch'ul abat yu'un te Kajwaltik chiknaj ta xwaech te Joseje ta bay Egipto sok jich albot yu'un: ²⁰"Jajch'an ik'a bael te alale sok te sme'e, baan ta sk'inal Israel, meel te mach'a yakik ta sleel te alale lajemikix." ²¹Jajch' te Joseje la yik' te alale sok te sme'e jich talik ta sk'inal Israel. ²²Jauk me to te k'alal la yaiy stojol te ja ochemix ta ajwalil a te Arquelao ta lum Judea, te ja la sjelolin te stat ja bi ja te Herodese, xiw yot'an yu'un te le' ya xbajt' ae. Ta patil te k'alal albotix yu'un a te Dios ta xwaech, bajt' ta sk'inal Galilea ²³jich bajt' sok kuxin ta muk'ul lum te ja sbiil Nazaret. Jich k'ot ta pasel te beluk yaloj te alwanejetik te ja ya yich' albeyel Nazareno.

Chapter 3

TE JUAN AK' ICH' JA' ¹K'axix bayal k'aal a, tal te Juan te ak' Ich' ja' jajch' ta xcholel te sk'op Dios ta takin jochol k'inal yu'un Judea, jich yak ta yalel: ²"Sujt'esa awot'anik, meel te ajwalinel yu'un te ch'ulchane nopol ayix. ³Melel janix albot sk'oplal yu'un te alwanej Isaías, te k'alal la yal: "TE SK'OP TE MACH'A YAK TA AW TA TAKIN JOCHOL K'INAL, CHAJP'ANAIK TE SBE TE KAJWALTIKE, TOJTESAİK TE BEE." ⁴Te Juane sk'uinej stsotsil camello, sok jun nujk'ul te xchukoj xch'ujt' ae. Te swe'ele ja k'ulubetik sok te'eltik chab. ⁵Jich yu'un te lum Jerusalén, spisil Judea, sok spisil te mach'a nainemik ta sjuyubal te muk'ul ja' Jordán ya xtalik ta stojol te Juane. ⁶Jamal la yalik te smulike, jich la yich'ik ja' ta muk'ul ja' Jordán. ⁷Jauk me to te k'alal la yil te Juan te bayal te Fariseoetik sok te Saduceoetik te talik ta stojol ta yich'el ja' jich la yalbey: "Ja'ex te sts'umbalex ti'awal chan, ¿mach'a la yalbeyex te ya stak' ya xlok'ex bael ta anel ta stojol te yilimba te Dios te yak ta taele? ⁸Aka chiknajuk ta ilel ta swenta awat'elik te asutojix awot'anike. ⁹Sok ma me xa nopik ta awot'anik te ja'ex: "Te jo'otik ja jtatik te Abrahame.' Te jo'one jich ya jkalbeyex te Diose ya xju' yu'un ya sk'atbun ta yal-snich'an Abraham jai tonetik to. ¹⁰Te echeje chapalix te ya sboj te yisim te te'etike. Jich yu'un spisil te te'etik te ma yak' lek site ya me yich' bojel lok'el sok ya me yich' ch'ojel ochel ta k'ajk'. ¹¹Te jo'one janax ya jkak'beyex awich'ik ja' ta swenta yu'un sujt'esel ot'anil. Yan te mach'a patil ya xtal jku'une, ja bayal xan yu'el stukel te bit'il jo'one, te ma ba xtunon yu'un te ja ya jkich'bey bael te xanabe. Ja me ya yak'beyex awich'ik ja' ta Ch'ul Espíritu sok k'ajk'. ¹²Stsakojax ta sk'ab te ech-te' tak'in, yu'un ya sajbubey lok'el te sk'ablel te strigo ta ba yawil yu'une. Jauk me to te sk'ablele ya me yich' chik'el ta k'ajk' te ma bi ora ya xtube." TE JESÚS LA YICH' JA' ¹³Jich yu'un te Jesuse tal ta Galilea jul ta muk'ul ja' Jordán swenta yu'un jich ya x-ak'bot ich' ja' yu'un te Juane. ¹⁴Jauk me to te Juane k'anuk skom, jich la yalbey: "Te jo'one ja ya sk'an awak'bon jkich' te ja'e, ¿Bit'il ay te ja ya xtalat ta jtojole?" ¹⁵Te Jesús la sut sok jich la yalbey: "Jich k'otok ta pasel ta ora in to, melel ja stojil ta jtojoltik te jich ya jk'otestik ta pasel te beluk toje." Jich yu'un te Juane la yak'bey yich' ja'. ¹⁶Te k'alal la yich' ja', te Jesús lok' tel ta ora nax ta bay ja', jich jam te ch'ulchan ta stojole. La yil te Espíritu yu'un te Dios te yak ta koel tel jich bit'il koj't tsumut sok jul lujch'ajuk ta stojol. ¹⁷Ay mach'a k'opoj ta ch'ulchan te jich la yale: "Ja me Jnich'an to te k'ux ta jkot'ane. Bayal sbujts' jkot'an ta stojol."

Chapter 4

YILJIBAL YOT'AN TE JESUSE ¹Ta patil te Jesús ik'ot bael yu'un te Espíritu ta bay takin jochol k'inal swenta yu'un jich ya yich' ilbeyel yot'an yu'un te pukuje. ²Te k'alal la skom swe'el cha'winik (40) k'aal sok cha'winik ajk'ubal, la ya'iy winal. ³Te lo'leywanej tal sok jich la yalbey: "Teme ja'at nix a te snich'anat te Diose, albeya mantal jai tonetik to te yakuk xk'atbuj ta kaxlan waj". ⁴Jauk me to te Jesuse la sut sok jich la yalbey: "Jich ts'ibubil jilel, 'MA JAUK NAX TA KAXLAN WAJ YA XKUXIN TE ANTS-WINIKE, JA YA XKUXIN YU'UN SPISIL TE SK'OP TE YA XLOK' TEL TA YE TE DIOSE." ⁵Ta patil te pukuje la yik' bael ta ch'ul muk'ul lum sok ba yak' ta k'alal sni'il templo yu'un te Diose. ⁶Sok la yalbey: "Teme ja Snich'anat te Diose, ch'ojaba koel, me'el jich ts'ibubil: 'JA ME YA SPAS TA MANTAL TE CH'UL ABATETIK YU'UN TE YA SKANANTEYATE,' SOK, 'JA YA STSAKAT TA SK'ABIK, JICH MA ALAJIN AWAKAN TA TON.'" ⁷Te Jesús la yalbey: "Janix jich ts'ibubil jilel: 'MA ME XA AWILBEY YOT'AN TE KAJWALTIK DIOS AWU'UNE'". ⁸Ta yan buelta te pukuj la yik' bael ta bay toyol wits, la yak'bey yil spisil te ajwaliletik ta spamal balumilal sok te bit'il ay te yutsilale. ⁹Jich la yalbey: "Spisil in to ya jkak'bat, teme ya akejanaba ta jtojole sok teme ya awich'on ta muk'e." ¹⁰Jich yu'un te Jesuse la yalbey: "¡Baan, k'e'jaba pukuj! me'el jich ts'ibubil: 'ICH'A TA MUK' TE KAJWALTIK DIOS AWU'UNE, SOK JANAX ME YA AWAK'ABA TA ABATINEL YU'UN.'" ¹¹Jich te pukuje la yijk'tey jilel, sok jich tal ch'ul abatetik ja la yak' sbaik ta abatinel yu'un. JAJCH' TA AT'EL TE JESUSE ¹²Te k'alal la ya'iy stojol te Jesús te la yich' tsakel bael ta chukel te Juane, sujt' bael ta Galilea. ¹³Lok' tel ta Nazaret bajt' ta kuxinel ta bay Capernaúm, te nopol ay ta mar yu'un Galilea, ta bay sk'inal Zabulón sok Neftalí. ¹⁴Jich k'ot ta pasel te beluk la yal jilel te alwanej Isaías: ¹⁵"¡TE SK'INAL TE ZABULÓN SOK TE SK'INAL TE NEFTALÍ, TA SBELAL TE MARE, TA JEJCH' JA' JORDÁN, GALILEA YU'UN TE YAN LUMETIKE! ¹⁶TE ANTS-WINIK TE AYIK TA IJK'AL K'INAL LA YILIK MUK'UL XOJOBIL K'INAL, SOK TE MACH'ATIK AYIK TA YAXINAL LAJEL, SAKUB K'INAL TA STOJOLIK." ¹⁷Ja jich kaj te Jesús ta xcholel te sk'op Dios sok jich la yal: "Sujt'esa awot'anik, me'el te ajwalinel yu'un te ch'ulchane nopol ayix." ¹⁸Te k'alal yak tel beel ta bay mar yu'un Galilea, la yil cha' tul winiketik, te sbankil sbaik, te Simón janix te Pedro te yan sbiile, sok Andrés sbiil te yijts'ine, yakalik xch'ojel ochel ta mar te stsakjibal chaye, me'el ja yat'elik te tsak-chaye. ¹⁹Jesús la yalbey: "Laik t'unawonik, jo'on ya jkak'beyex awat'elinik te ya atsobik tel te ants-winiketike". ²⁰Ta ora nax la yijk'tayik jilel te stsakjibal-xchayike, jich la st'unik bael. ²¹K'alal lok' bael le'a te Jesús la sta ilel cha' tul winiketik te yijts'in-sbankil sbaike, te Jacobo snich'an Zebedeo, sok Juan, te sbankile. Ayik ta barka sok te stat Zebedeo sbiile. Ja yakalik ta sts'akel te stsakjibal chayetike. La yik' tel. ²²Janix jichik uuk la yijk'tayik jilel ta ora te barka sok te statike, jich la st'unik bael. ²³Jesús bajt' yoklin spisil Galilea, la ya'iy bijteswanej ta sinagogaetik, la xchol te lekil yach'il k'op yu'un te ajwalinele, la xch'abtes spisil ta chajp' chamel sok spisil ta chajp' te beluk k'ux ya ya'iyik te ants-winiketike. ²⁴Pujk' sk'oplal ta spisil sk'inal Siria, te ants-winiketik la yik'beyik tel ta stojol spisil te mach'atik ayik ta chamele, sok te mach'atik bayal xk'uxul te swokole, janix jich te mach'atik uintebilik yu'un te pukuje sok te tujbul-ik'etike janix jich te mach'atik lajem yip te yok-sk'abike. Te Jesús spisil la slektes. ²⁵Tsobol ants-winiketik te t'unbil tel yu'un ta k'alal Galilea, Decápolis, Jerusalén, Judea, sok ta jejch' ja' yu'un Jordán

Chapter 5

TE JESÚS LA YAIY BIJTESWANEJ TA WITS: TE MACH'ATIK BINAX YUTSILIK. ¹K'alal la yil te Jesús te tsobol ants-winiketike, mo bael ta wits; Te k'alal la snajk'an sba, te nopojeletik yu'une talik ta stojol. ²K'opoj ta stojolik sok kaj yich'ik nojp'tesel; Jich la yal: ³"Binax me yutsilik te mach'atik me'baik ta swuenta s-espíritu, meel ja yu'unik te ajwalinel yu'un te ch'ulchane. ⁴Binax me yutsilik te mach'atik ya x-ok'ike, meel ya me yich'ik muk'tesbel k'inal yaiyik. ⁵Binax me yutsilik te mach'atik pek'el yak'oj sbaike, meel ja ya x-ak'botik jilel smajt'aninik te lum k'inale. ⁶Binax me yutsilik te mach'atik ya yaiyik wi'nal sok te mach'a ya xtaKinaj yot'anik yu'un ta spasel te beluk toje, meel ya me yich'ik nojesel yu'un te Diose. ⁷Binax me yutsilik te mach'atik ya yaiyik k'uxtaywaneje, meel ya me staik k'uxtayel uuk. ⁸Binax me yutsilik te mach'atik toj yot'anike, meel ja me ya xk'ot yilbeyik sit yelaw te Diose. ⁹Binax me yutsilik te mach'atik ya yak' xlamajuk te k'inale, meel ja yal-snich'nab Dios ya xk'ot sbiilik. ¹⁰Binax me yutsilik te mach'atik ay swokolik ta nutsel ta skaj te beluk toj ta pasele, meel ja yu'unik te ajwalinel yu'un te ch'ulchane. ¹¹Binax me awutsilik te ja'ex teme ya awich'ik bolk'optayel sok teme ya awich'ik nutsel yu'un te ants-winiketike, sok teme ya yalik spasil ta chajp' lotil k'op ayejetik ta atojolik ta jwentae. ¹²Ayuk nax me sbujts' awot'anik sok binuk nax me awot'anik yu'un, meel muk' me te amajt'anik te ya awich'ik ta ch'ulchan. Meel jich la yich'ik nutsel te alwanejetik yu'un te ants-winiketike te kuxinik ta sneelal to awu'unike. TE ATS'AM SOK TE SAKIL K'INAL YU'UN TE BALUMILALE ¹³Te ja'exe ja yats'milex te balumilale; jauk me to teme ch'ay te xchi'il te ats'ame ħbin ut'il ya xchi'ub xan ta yan buelta? mayuk bin ora ya xtuunxi abi, jaxanix ya yich' ch'ojel lok'el sok ya yich' pech'el ta tek'el yu'un te ants-winiketike. ¹⁴Te ja'exe ja xjobal k'inal k'oemex yu'un te balumilale. Ma xju' ta nak'el te muk'ul lum te ay ta sba te witse. ¹⁵Janix jich te ants-winike ma ba ya stsum k'ajk' sok ya xba yak' ta yanil moch, jauk me to ya xba yich' kajanel ta skajtijib, jich ya yich' xjobtesbel k'inal spasil te mach'atik ayik ta nae. ¹⁶Jichuk me ya xjobex ta stojol te ants-winiketike, swenta yu'un jich ya yilik te lek te awat'elik sok jich me ya yich'ik ta muk' a te Tatil te ay ta ch'ulchane. TE JESÚS LA XCHOLBEY SK'OPLAL TE MANTALILETIKE ¹⁷Ma me xa nopik te jo'on talon ta sjinel te mantaliletik sok te beluk yaloj te alwanejetike; ma ba tal jin, ja tal jkak' k'otok ta pasel. ¹⁸Jauk me to jamal ya jkalbeyex jich bit'il ay to te ch'ulchan sok te balumilale, ma ba ya xch'ay ni junuk jota sok ni junuk tilde ta bay te mantalile, ja to teme k'ot ta pasel ta spasil. ¹⁹Jich yu'un spasil te mach'atik ya sk'axintey te mantalil te pek'el sk'oplale sok teme ya yak'bey snop te yantike, pek'el me sk'oplal ya xk'ot ta banti ay te ajwalinel yu'un te ch'ulchane. Jauk me to spasil te mach'atik ya sk'ejik sok te ya yak'ik ta nojp'tesele muk' sk'oplal ya xk'ot ta banti ay te ajwalinel yu'un te ch'ulchane. ²⁰Jamal ya jkalbeyex teme ma ba k'ax toj xan te awat'elik te bit'il te ts'ibjometike sok te bit'il te fariseotike, ma ba ya xju' ya x-ochex ta bay ajwalinel yu'un te ch'ulchane. TE JESUSE LA XCHOLBEY SK'OPLAL TE ILIMBAE ²¹Te ja'exe ay awaiyojik stojol te bit'il albil sk'oplal ta namey tel: "MA ME AWAIYIK MILAW", Spasil te mach'atik ya yaiyik milawe kechel me ta stojolik te ich'el ta k'op te xi'bantik sbae. ²²Jauk me to te jo'one ya jkalbeyex, spasil te mach'a ya yilintay te yermanoe kechel me ta ich'el ta k'op te xi'bantik sbae; sok spasil te mach'a te jich ya yalbey te yermanoe ;Te ja'ate ma xtuunat! kechel me ta stojol te ya yich' chajbanel ta stojol te muk'ul tsobleje; sok spasil te mach'atik jich ya yalbey te yermanoe: ;Te ja'ate bolat! kechel me ya xbajt' ta ch'ojel ta k'atinbak. ²³Jich yu'un teme yakat ta yak'beyel smajt'an te Dios ta skajtijib te majt'anile, teme jul tel ta ajol te ay beluk skontroinejat yu'un te awermanoe, ²⁴ijk'teya jilel te majt'anil ta nopol skajtijib te majt'anile; jich baan. Ne'el utstesbeya ba awot'anik sok te awermanoe, jich sujt'an bael ta yak'el te majt'anil awu'une. ²⁵Chajp'ana me ta ora ak'op sok te akontroe te k'alal ayat to ta be soke, meel te mach'a la xkujch'inat ta k'ope ya me stak' yak'at ta sk'ab te chajp'anwaneje, sok te chajp'anwaneje ya me stak' yak'at ta sk'ab te kanan chukjibale, sok jich ya awich' ch'ojel ochel ta chukjibal. ²⁶Jich jamal ya jkalbeyex, te mayuk bi ora ya xkolat tel lok'el le'a ja to teme la toj spasil te abetal tak'ine. TE JESUSE LA XCHOLBEY SK'OPLAL TE MULWEJE ²⁷Te ja'exe aya awayojik stojol te jich la yalik: " ;MA ME XA PASIK MULWEJ! ²⁸Jauk me to te jo'one ya jkalbeyex, spasil te mach'a ya xbik'taj yot'an yu'un tul ants te k'alal ya yile, la me yaiyix mulwej sok ta yot'an abi. ²⁹Jich yu'un teme ja ya yak'at ta mulil te swael asite, lok'esa sok ch'oja bael k'ejel to; meel ja lek xan te ya ach'ay bijuk te asite te spasil ja bak'etal ya yich' ch'ojel ochel ta k'atinbake. ³⁰Sok teme ja ya yak'at ta mulil te swael ak'abe, boja lok'el sok k'ejel to xa ch'oj bael, meel ja lek te ya xch'ay ch'ixuk te ak'abe te ya xbajt' spasil te abak'etal ta bay te k'atinbake. TE JESUSE LA XCHOLBEY SK'OPLAL TE MACH'A YA YIJK'TEY SBAIKE ³¹Sok jich nix albil: "TE MACH'A YA YIJK'TEY SBA SOK TE YINAME, AKA YAK'BEY TE SJUNAL IJK'TAYELE." ³²Jauk me to te jo'on ya jkalbeyex spasil te mach'a ya yijk'tay te yiname, teme ma ba ta skaj mulweje, ya me yak' ta mulwej abi: sok te mach'a ya yik' te ijk'teybil antse, yak me ta mulwej abi. JESÚS LA XCHOLBEY SK'OPLAL TE MA JICHUK NAX YA XK'OPOJATE. ³³Sok nix ay awaiyojik stojol te albil jilel ta namey k'inal: "MA ME AWAL LOTIL K'OP, JAUK ME TO K'OTOK ME TA PASEL TE BELUK AWALOBJEY TE KAJWALTIKE." ³⁴Jauk me to jich ya jkalbeyex ma me xa awal te beluk ma xk'ot ta pasele; ni ta swenta te ch'ulchane, meel ja smuk'ul snaktijib te Diose; ³⁵ni jauk ta swenta te balumilale, meel ja skajtijib Yakan; ni jauk

ta swenta te Jerusalén, meel ja MUK'UL LUM YU'UN TE AJWALILE.³⁶ Janix jich ma me xa wak' ta testigo te ajole, meel ma me stak' te ya ak'atbun ta sak o ijk' te stsotsil ajole. ³⁷Jauk me to jichuk me ya xk'opojat in to: "Teme jich ya awale, yu'unuk nix jich abi, teme ma jichuk ya awale, yu'unuk nix ma jichuk abi." Spisil te beluk xan yan ya yich' alel abi ja mulilix abi. K'UXUK ME TA AWOT'AN TE AWAJ KONTROE ³⁸Ay awaiyojik stojol te jich albil: "TEME LA SMAJBAT TE ASITE MAJBAYA UUK TE SITE, TEME AY MACH'A LA SMAJBAT TE AWEE MAJBAYA TE YEUKÉ." ³⁹Jauk me to jich ya jkalbeyex, ma me amenuk ya awil te mach'a amene; jauk me to teme ay mach'a ya smajbat te swa'el achoe, ak'a te ya smajbat te yane. ⁴⁰Sok teme ay mach'a ya yik'at bael ta chajp'anel sok teme la spojbat te ak'u'e, ak'beya bael uuk te snajt'il ak'u'e. ⁴¹Teme ay mach'a ya sujat te ya xbenat bael jun lewa snajt'ilal te bee, baan benan bael sok chebuk xan lewa abi. ⁴²Ak'beya me spisil te mach'a ay beluk ya sk'anbate sok ma me xa mak ta k'op te mach'a ay beluk ya smajanbate. ⁴³Ja waiyojik stojol te jich albil: "K'UX ME AWAIYIK TE APAT-AXUJK'E SOK ILEYA ME TE AKONTROE". ⁴⁴Jauk me to jich ya jkalbeyex, k'anaik me te akontroike, sok k'oponbeyaik Dios ta stojol te mach'a ya yuts'inexe. ⁴⁵Swenta jich yal-snich'anex ya xk'oex ta stojol te Jtatic te ay ta ch'ulchane. Meel pajal ya yak' xlok' tel te k'aal ta stojol te mach'a amen yat'elike sok ta stojol te mach'a lek yat'elike, sok pajal ya yak' xtal ja'al ta stojol te mach'atik toj yot'anike sok ta stojol te mach'atik ma toj yot'anike. ⁴⁶Teme janax k'ux ta awot'anik te mach'atik k'ux ya yayixex ¿beluk majt'anil ya awich'ik abi? ¿ma ba jichuk nix ya spasik uuk te k'an-patanetike? ⁴⁷Teme janax ya apatbey yot'an te awermanotake ¿beluk xan lek ya apasbeyik te yantike? ¿Ma ba jichuk nix ya spasik uuk te yan lumetike? ⁴⁸Jich yu'un tojok me te awot'anike, jich te bit'il toj yot'an stukul te Jtatic te ay ta ch'ulchane.

Chapter 6

TE JESUSE LA XCHOLBEY SK'OPLAL TE MAJT'ANILE ¹Tsajteya me, ma me xa pas te beluk toj ta pasel ta stojol te ants-winiketik swenta yu'un jich ya staatik ta ilel a, teme jich ya apasike mayuk ja majt'anik ya yak'batik te Jtatik te ay ta ch'ulchane. ²Jich yu'un te k'alal ay beluk ya ak'eban, ma me xa tijik ok'es ta atojolik jich bit'il te mach'a cha'lam yot'anik ya spasik ta sinagogaetik sok ta bebetik, swenta yu'un lek ya x-albot sk'oplalalik yu'un te ants-winiketike. Jamal ya jkalbeyex, la staikix te smajt'anik abi. ³Jauk me to te k'alal ay beluk ya ak'eban, manchuk me ya awak'bey sna' stojol te ak'exen k'ab te beluk ya spas te swael ak'abe, ⁴jich yu'un muken me ya awak' te beluk ya ak'ebane. Jich te Atat te ya yil te beluk muken ya yich' pasele, ya me yak'bat amajt'an. TE JESUSE LA YAK' TA NOPEL TE BIT'IL YA YICH' K'OPONEL TE DIOSE ⁵Sok te k'alal ya ak'opon Dios, ma me jichukex te bit'il mach'a cha'lam yot'anike, meel ja ya smulanik te tek'atik ta sk'oponel Dios ta sinagogaetik sok ta jujun xujk' te bebetike, swenta jich ya yich'ik ta ilel yu'un a te ants-winiketike. Jamal ya jkalbeyex, la yich'ikix te smajt'anik abi. ⁶Yan te ja'ate, te k'alal ya ak'opon Dios, ochan bael ta yutil anaj. Maka te ti'nail, sok k'opona te Atat te muken aye. Jich yu'un te Atat te ya yil te muken ya ak'opone ya me yak'bat amajt'an. ⁷Sok te k'alal ya ak'opon Dios, ma me jajanax ya asutiley te awayeje jich bit'il ya spasik te yan lumetike, meel ja ya skuyik te ya x-aybotik stojol sk'opik yu'un te bayal ya xk'opojike. ⁸Jauk me to, manchuk me jichukex te bit'ilike, meel te Atate sna'ojix stojol te beluk ya xtuun awu'un te k'alal ma to bey ajojk'iyobey a. ⁹Jich yu'un, k'oponaik me te Dios jich to: "Jtatik Dios te ayat ta ch'ulchan, aka ich'otok ta muk' te ach'ul biil. Aka taluk te ajwalinel awu'une, ¹⁰k'otok ta pasel te sk'anjel awot'an, ta balumilal janix jich ta ch'ulchan. ¹¹Ak'botik jai k'aal to te jwe'eltik ta jujun k'aal. ¹²Pasbotik perdón yu'un te jmultike, janix jich te bit'il ya jpasbeytik perdón uuk te mach'atik ay smul ta jtojoltike. ¹³Sok ma me xa wak' xyalotik ta mulil, koltayawotik lok'el ta bay te beluk amene. ¹⁴Meel teme ya apasbey perdón te ants-winiketik te ay smulik ta atojole, te Atat te ay ta ch'ulchane janix jich ya spasbat perdón uuk. ¹⁵Jauk me to teme ma la apasbey perdón te mach'atik ay smulik ta atojole, janix jich te Atat ma ba ya spasbat perdón yu'un te amule. TE JESÚS LA XCHOLBEY SK'OPLAL TE SKOMEL JWE'ELTIKE ¹⁶Sok, te k'alal ya akom awe'el, ma me awak' ilel mel-ot'an ta asit-awelaw, jich te bit'il ya spasik te mach'atik cha'lam yot'anike, meel te jaike ya syantesik sit-yelawik swenta nax yu'un ya yak'bey yil te ants-winiketik te skomoj swe'elike. Smelelil ya jkalbat, yich'ojikix te smajt'anike. ¹⁷Jauk me to te ja'ate, te k'alal ya akom awe'ele, tesa te ajol sok poka te asit-awelawe. ¹⁸Jich me ma ba ya awak'bey yil te ants-winiketik te akomoj awe'ele, janax te Atat te muken aye. Sok te Atat, te ya yil te muken ayat, ya me yak'bat amajt'an. TE K'ULEJALIL TA CH'ULCHANE ¹⁹Ma me xa k'ej ja k'ulejal ta balumilal, te banti ya xla joch' sok ya xtoto, sok te banti te elek'etik ya x-ochik ta elek'. ²⁰Ja lek tsoba ak'ulejal ta ch'ulchan, te banti ma ba ya xla joch' sok te banti ma ba ya xtoto sok nix te elek'etik ma ba ya xju' x-och x-elk'ajik. ²¹Meel te banti ay te ak'ulejale, le' me ay a te awot'ane. TE K'AJK YU'UN TE JBAK'ETALTIKE SOK TE SK'OPLAL TE K'ULEJALILE ²²Te jsitik ja sakil k'inal k'oem yu'un te jbak'etaltike. Jich yu'un teme lek te asite, skojt'ol te abak'etal nojel me ta sakil k'inal abi. ²³Teme ma lekuk te asite, skojt'ol te abak'etal nojel me ta ijk'al k'inal abi. Jich yu'un, te sakil k'inal te ay ta atojole teme ja k'oem ta ijk' k'inal awu'une, k'axel ayex ta ijk' k'inal abi. ²⁴Mayuk mach'a ya xju' ya yak' sba ta abatinel yu'un cheb ajwaliletik, meel ya me yiley te tule sok k'ux me ya yaiy ta yot'an te yane, jun yot'an ta stojol te tule, yan te yane ya me sbaj ta yot'an. Te ja'ate ma xju' ya awak'aba ta abatinel yu'un te Diose sok te k'ulejalile. MA ME X-AAN JKOT'ANTIK YU'UN TE BELUK YA JK'ANTIK ²⁵Jauk me to ya me jkalbat, ma me xa mel-awot'anik yu'un te akuxlejlike, sok te beluk ya awe'ike sok te beluk ya awuch'ike sok te bit'il ay te abak'etalike, sok te beluk ya alapike. ¿Ma ba jauk tulan xan sk'oplal te jkuxlejaltik te bit'il te we'lile, sok te jbak'etaltik ja bayal xan sk'oplal te bit'il te k'u'ul pak'e? ²⁶Ilawil te mutetik ta ch'ulchan. Ma ba ya yaiyik awal, sok ma ba ya yaiyik k'ajoj sok ma ba ya stsobik ta yawil, jauk me to te Atat te ay ta ch'ulchane ja me ya yak'bey swe'el. ¿Ma ba k'axuk to xan bayal ak'oplalalik te ja'exe? ²⁷¿Ay ba mach'a ta skaj mel-ot'an ya xju' yu'un snajt'esel junuk xan ora te xkuxlejale? ²⁸¿Sok bistuuk te ja'ex ya amel-awot'anik yu'un te ak'u' apak'ike? Nopaik te bit'il te te'eltik nichimetik, te bit'il ya xch'iike. Ma ba ya x-at'ejik, sok ma ba ya sts'isik te sk'u' spak'ike. ²⁹Jauk me to ya jkalbeyex, ni jauk spisil te yutsilal sk'u' spak' te Salomón la stabey te bit'il ay te yutsilalike. ³⁰Teme ja te Dios te ya xchajp'an spisil te wamaletik te ya xch'i ta ja'male, teme kuxul jai k'aal to sok ta yan k'aal ya yich' chik'el ¿jauk to ba te ja'ex te ya yak'beyex ak'u' apak'ik te Atat te ay ta ch'ulchane, ants-winik te mayuk xch'uunjel awot'anike? ³¹Jich yu'un ma me xa mel-awot'anik sok ma me awalik: '¿beluuk me ya jwe'tik?' sok '¿beluuk me ya jkuch'tik?' sok '¿beluuk me ya jlaptik?' ³²Meel spisil in to ja ya sleik te yan lumetike; jauk me to te Atat te ay ta ch'ulchane sna'oj te ya xtuun awu'unik spisil in to. ³³Ja me neel ya aleik te ajwalinel yu'un te Diose sok te beluk toj ta pasele jich me spisil ya awich'ik ak'beyel in to. ³⁴Jich yu'un, ma me xa mel-awot'anik yu'un te pajele, meel te pajele ja ya yil sba stukel. Meel te jujun k'aale yich'oj tel bayal wokolil.

Chapter 7

MA ME XA LIKBey SMUL TE YANTIKE ¹Ma me xa likik mulil jich nix me ma awich'ik likbeyel amulik uuk. ²Melel te bit'il ya awayik lik mulile, janix me jich yipal ya yich' likel te amulike sok te bit'il ya abisbeyik yat'el te yane, janix me jich ya yich' bisel te awat'elike. ³¿Sok bistuuk te ya awilbey te ts'ubil ak te ochem ta sit te awermanoe, bistuuk ma jauk ya awil te ts'ante' te ay ta asite? ⁴¿Bit'il ya stak' awalbey te awermanoe: "ak'bon jlok'esbat te ts'ubil ak te ay ta site" ants'i te ja'ate ay muk'ul ts'ante' ta asit? ⁵¿Ja'ex te cha'lam awot'anike! lok'esaik neeluk te muk'ul ts'ante' te k'atal ta asitike jich me ya stak' awalbeyik te ts'ubil ak te och'em ta sit te awermanoe. ⁶Ma xa wak'bey te ts'i'etik te beluk ch'ultesbile sok ma me ach'objeyik ochel te t'ujbikal tonetik awu'unik ta stojol te chitametike, melel ya stak' xpech'uleyik ta tek'el sok te yakanike sok ta patil ya stak' stujt'anatik ta ti'el. K'OPONAIK TE DIOSE JICH ME YA AWICH'IK AK'BEYEL ⁷K'anaik jich me ya awich'ik ak'beyel; leaik, jich me ya ataik; tijaik jich me ya awich'ik jambeyel. ⁸Melel spisil te mach'atik ya sk'anik, ya me yich'ik ak'beyel sok te mach'a ya slee, ya me sta sok te mach'a ya stij ya me yich' jambeyel. ⁹¿Ay la ba tuluk winik ta awolilik, te k'alal ya xk'anbot xejt'uk kaxlan waj yu'un te xnich'ane, ya la ba yak'bey ch'en swe'? ¹⁰¿Sok teme la yich' sk'anbeyel koj't chay, chan ba ya yak'bey sti'? ¹¹Jauk me to, te ja'ex te amen awot'anike ya anaik yak'el te lekil majt'aniletik ta stojol te awal-anich'nabike, ¿Jauk to bal a te jtatik te ay ta ch'ulchan ya yak'beyex te beluk lek ya ak'ambeyike? ¹²Jauk me to teme ay beluk ya ak'an te ya spasbeyex te yantik ta atojolike, jich nix me ya apasbeyik uuk; melel ja jich te mantalil sok jich la yal jilel te alwanejetike. TE TSAIL TI'NAILE ¹³Ochanik bael ta bay tsail nax te ti'naele, melel muk' sjamalil te ti'nail sok muk' te be te ya yik'otik bael ta ch'ayel sok bayal mach'a ya xk'axik le'a. ¹⁴Melel tsail nax te ti'nail sok tsail nax te be te ya yik'otik bael ta kuxinel, sok mayuk yipal te mach'a ya staik ta leele. TA SWENTA SIT YAT'ELIK YA XNABOTIK SBA. ¹⁵Kananteya me abaik yu'un te lotil alwanejetike, te ya snotsajik tel jich bit'il te chijetike jauk me to ja'mal ts'i'etik te ya xti'wanike. ¹⁶Ta swenta sit yat'elik ya me anabeyik sba. ¿Yu'un ba ya yich' tamel ts'usub ta banti ch'ixtikil sok higoetik te banti yolil te ch'ix-itaje? ¹⁷Janix jich, te lekil te' ya me yak' lekik te site, jauk me to te banti ma' lekuk te te'e jich nix me ma lek ya yak' uuk te site. ¹⁸Te lekil te' ma stak' te ma lekuk ya yak' te site, janix jich uuk te te' te amene ma stak' ya yak' lekik te site. ¹⁹Spisil te te'etik te ma yak' lekik te sitike ya me yich'ik bojel lok'el sok ya me yich'ik ch'ojel ochel ta k'ajk'. ²⁰Jauk me to, ta swenta yat'elik ya me anabeyik sba. MAYUK BIN ORA LA JNA'BEYEX ABAIK ²¹Ma spisiluk te mach'a ya yalbon: 'kajwal, kajwal,' ya x-och ta bay yak ta ajwalinel te Dios te ay ta ch'ulchane, janax te mach'atik ya spasbeyik te sk'anjel yot'an te Jtat te ay ta ch'ulchane. ²²Te k'alal sk'alelix a bayal mach'a ya yalbon: 'Kajwal, Kajwal, ¿Yu'un ba ma la jkaiytik alwanej ta abiil sok ta swenta abiil la jlok'estik pukujetik, sok ta swenta abiil bayal beluk la jpastik te ay nax yutsilale?' ²³Jich yu'un ya me jkalbeyex: 'jma jnabat abaik! jk'eja baik ta jtojol, ja'ex te amen awat'elike!' TE CHEB YIPTIJIB TE NAE ²⁴Janix jich uuk, spisil te mach'atik ya yayik stojol te jk'ope sok te ya xch'uunik spasele, jich me ya xk'ot te bit'il bijil winik te la spas sna ta bay te ch'enetike. ²⁵Tal te ja'ale, noj tel te muk'ul ja'etike, tal te tulani ik'e sok la syuk'iley te nae; jauk me to te nae ma ba jim koel, melel ja yu'un te pasbil ta sba te ch'enetike. ²⁶Jauk me to spisil te mach'atik ya yayik stojol te jk'ope teme ma ba la xch'uun spasele, jich k'oem te bit'il tul winik te ma sna' k'inal te la spas sna ta bay ji' lume. ²⁷Tal te ja'ale, noj tel te muk'ul ja'etike tal te tulani ik'e sok la sjin te nae: ch'ay koel te nae jich swolol jin te nae. ²⁸Jich k'ot ta pasel te k'alal laj yot'an ta k'op te Jesuse, te ants-winiketik chajp' nax la yayik stojol te beluk ak'botik snopike, ²⁹melel ja yak ta yak'el nopel jich bit'il te mach'a yich'oj tulani yat'ele, ma jichuk te bit'il ts'ibjometike.

Chapter 8

TE JESÚS LA POXTEY TUL K'AEL CHAMEL ¹Te k'alal kotel te Jesús ta bay wits, bayal ants-winiketik t'unot yu'un. ²Jich tal ta stojol tul winik te yich'oj k'ael chamele, la skejan sba ta stojol, sok jich la yal "Kajwal, te me jich ya ak'ane, ya stak' ya apoxtayon." ³Te Jesuse la stoy moel te sk'abe sok la spik, jich la yalbey: "Ya jk'an. Lekuban." Ajk'nax lok bael ta sbak'etal te k'ael chamele. ⁴Te Jesuse jich la yalbey te winike: "Ya jkalbat mantal, ma me mach'a ya awalbey. Benan ba'el ta abe sok ak'aba ta ilel ta stojol te sacerdotee, sok nix ak'a te majt'anil te la yal te Moises, yu'un jich ya awak'tilebey yilik te kolematixe." TE JESÚS LA SPOXTEY TE ABAT YU'UN TE WOLWANEJ KANANETIKE. ⁵Te K'alal och bael ta Capernaúm te Jesuse, tal tul wolwanej yu'un te kananetike, ⁶te jich la yalbeye: "Kajwal, te abat jku'une, chawal ta swaeb, ta skaj te ma stak' stij sba sok bayal sk'uxul ya yaiy." ⁷Te Jesuse la yalbey: "Ya xboon sok ya xba jpoxtay." ⁸Te wolwanej yu'un te kananetik jich la sut sok jich la yal: "Kajwal, te jo'one ma ba lekon ma snujbin te ya x-ochat ta jna; tik'nax a teme la awal bael te ak'ope te abat jku'une ya xkol." ⁹Melel te jo'one winikon te ak'bilon te ya jch'uun mantale sok te ay kananetik te jwoloje. Te k'alal ya jkalbey mantal tuluk in to: 'baan,' jich ya xbajt'; sok teme la jkalbey te yane, 'la'; jich ya xtal'; sok teme la jkalbey te abat jku'une, pasa in to jich ya spas." ¹⁰Te k'alal la yaiy stojol te Jesús in to, yanax la yaiybey a te sk'ope sok jich la yaltilebey te mach'atik yich'oj t'unel yu'une: "Ta smeilelil ya jkalbeyex te ja'exe, mayuk mach'a jich jtaoj tuluk te bayal xch'uunjel yot'an ta bay lum Israel." ¹¹Ya jkalbeyex, bayal mach'atik ya xtalik ta bay ya xlok' tel te k'aale sok ta bay ya xch'ay bael te k'aale, te ya xtal snajk'an sbaik ta we'ibal sok te Abrahame, sok te Isaac sok te Jacobe, ta bay te ajwalinel yu'un te ch'ulchane. ¹²Jauk me to te mach'atik albilik sk'oplal te ya x-ochik te ba ay ta ajwalinel te Diose ya yich'ik ch'ojel ochel ta ijk'al k'inale, te ba ay ok'el sok ya sjetsuley te yeike." ¹³Te Jesuse la yalbey te wolwanej yu'un te kananetike: "iBaan! jich te bit'il la xch'uun awot'ane, jichuk k'otok ta spasel ta atojol." Jich te abat yu'une kol ta ora nax. TE JESUSE LA SPOXTAY TE SNIALME'EL TE PEDROE ¹⁴Te k'alal k'ot te Jesús ta sna te Pedroe, la yil te snialme'el te Pedroe te wayal ta swa'eb yu'un ay ta k'ajk'. ¹⁵Te Jesuse la spikbey te sk'abe, jich ch'ab te sk'aale. Jich jajch' ta swa'eb och ta at'el ta stojol te Jesuse. ¹⁶Te k'alal mal te k'aale, te ants-winiketike la yik'beyik bael ta stojol te Jesuse bayal mach'atik ochemik pukuj ta yot'anik. Te Jesuse balnax k'op la yal ta slok'esel bael te bol espírituetike, sok la xch'abtes spisil te mach'atik ayik ta chamele. ¹⁷Jich k'ot ta pasel te beluk la yal jilel te Isaías, te alwanej, te jich la yale: "JANIX TE JESUSE LA SLOK'ESBOTIK BAELE TE JCHAMELTIKE SOK JA LA XKUCHBOTIK BAELE TE BELUK K'UX YA JKAIYTIKE." TE MACH'ATIK LA K'AN ST'UNIK TE JESUSE ¹⁸Jich yu'un, te k'alal la yil te Jesús te bayal tsobtebil yu'un te anst-winiketike, la yaltilabey te yakuk xk'axik bael ta jejch' mar yu'un Galilea. ¹⁹Ta patil tal tul ts'ibjom winik ta stojol te Jesuse sok jich la yalbey: "Maestro, te jo'one ya jt'unat chikan te bay ya xbaate." ²⁰Te Jesuse jich la yalbey: "Te waxetike ay xch'enik, sok te mutetik te ya xwilik ta ch'ulchane ay xpechechik stukelik, jauk me to te Nich'anile ma stak' banti ya smejs'an te sjole." ²¹Sok ay yan nopojetik yu'un te jich la yale: "Kajwal, ak'bon te neeluk ya xba jmuk jilel te jtate." ²²Jauk me to te Jesuse jich la yalbey: "Tsaklinawon, ijk'teya te mach'atik lajemike aka smukik te mach'atik lajemikix yu'unike." TE JESÚS LA SKOM TE IK'E ²³Te k'alal ochemix ta barko a te Jesuse, te nopojetik yu'une ochik bael uuk. ²⁴Jauk me to, jajch' tulán chawukil-ja'al ta bay te muk'ul ja'e, jich mal ochel te sbul ja' ta bay te barkoe. Jauk me to te Jesuse wayal. ²⁵Te nopojetike talik ta stojol te Jesuse sok la stijik jajch'el, jich la yalbeyik: "Koltayawotik, Kajwal; iYa me xlatotik!" ²⁶Te Jesuse la yaltilebey: "¿Bistuuk te ya xiwex, winiketik te mayuk xch'uunjel awot'anike?" Jich jajch' tel te Jesuse la spas ta mantal te ik'e sok te muk'ul ja'e. Jich k'axem to xan lamaj ta patil te k'inale. ²⁷Te winiketike yanax la yilik sok jich la yalik: "¿Mach'a jai winik to, te ya xch'uunbot sk'op yu'un te ik'e sok te muk'ul ja'e?" TE GADARENO WINIKETIK TE AY PUKUJ TA YOT'ANIK ²⁸Te k'alal k'ot te Jesús ta yan jejch' mar sok te k'alal ay ta lum yu'un te Gadarenoetike, ay cha' tul winiketik te uuntaybilik yu'un te pukujetik la sta sbaik sok te Jesuse. Lok'emik tel ta bay mukenaetik sok lijk'em sjolik, ja yu'un te mayuk mach'a ya stak' xk'ax le' a ta bay te bee. ²⁹Jich yu'un, jajch'ik ta aw sok jich la yalik: "¿Beluk ya ak'an, ja'at te Snich'anat te Diose? ¿Tal ba awuts'inotik te ma to staoj sk'alelale?" ³⁰Ay tsojb chitametik te tsoboj sbaik ta we'el te nopol nax aye. ³¹Te pukujetik jich yakalik ta sbik'tal k'optayel te Jesuse: "Teme ya alok'esotik baele, tikunawotik bael te bay tsobol te chitametike. ³²Te Jesuse jich la yaltilabey: "¿Baanik!" Te pukujetike lok'ik bael sok ochik bael ta yot'an te chitametike. Jich yu'un, spisil te chitametike la xch'oj sbaik koel ta bay wits k'alal to ta muk'ul ja' jich lajik ta yutil te ja'e. ³³Te winiketik te yakalik ta skanantayel a te chitametike lok'ik bael ta anel. Te k'alal ochik bael ta muk'ul lum, spisil k'ot xcholik, ja' xan te beluk k'ot ta pasel ta stojol te winiketik te uuntaybilik yu'un a te pukujetike. ³⁴Jich yu'un, spisil te mach'atik ay ta muk'ul lum lok'ik tel tal stasbaik sok te Jesuse. Te k'alal la yilike, la sk'anbeyik wokol te yakuk xlok' bael ta bay te slumalike.

Chapter 9

TE JESUSE LA SKOLTAY TUL WINIK TE LAJEM YIP YOK-SK'ABE ¹Te Jesuse och ta barko, k'ax bael ta jejch' muk'ul ja', jich k'ot ta bay slumal. ²Jich k'ot ta pasel, la yik'beyik tel tul winik te lajem yip yok-sk'abe wayal ta swa'eb. La yilbey te xch'uunjel yot'anike, te Jesuse la yalbey te winik te lajem yip yok-sk'abe: "Jnich'an, ayuk me yip awot'an, te amule la yich'ix pasel perdón." ³Jich nix, ay cha'ox tul ts'ibjometik te jich la yalbey sbaik: "Jai winik to yak ta bolk'optaywanej" ⁴te Jesuse la sna' stojol te beluk yakik ta snopele ja yu'un jich la yaltilabey: "¿Bistuuk te beluk amen ya anopik ta awot'anike?" ⁵¿Beluk xan wokol ta alel: "Te amule la yich'ix pasel perdón o ja te ya jkaltik: "Jajch'an sok beenan?" ⁶Jich me yu'un ya snabey sbaik te Nich'anil te ay tulan yat'el ta sba te balumilal yu'un ta yak'el perdón yu'un te muliletike, la yalbey te mach'a lajem yip yok-sk'abe: "Jajch'an, jacha bael te awa'ebe, baan ta ana." ⁷Jich te winike tejk'aj jajch'el sok jich bajt' ta sna. ⁸Te k'alal la yilik te tsobol ants winiketik te beluk k'ot ta pasele, yanax la yilik a jich la yich'ik ta muk te Diose, te mach'a yak'objey tulan yat'el ta skoltayel te ants-winiketike. LA YICH' IK'EL TE MATEO ⁹Te k'alal lok' bael le' a te Jesuse, la yil tul winik Mateo sbiil, nakal ta banti ya yich' tsobel te stojol te patanetike; jich la yalbey: "T'unawon." Tejk'aj jajch'el jich la st'un bael. ¹⁰Te k'alal najk'aj te Jesús ta we'el ta bay te nae, janix jich tal bayal k'an patanetik sok mulawawiletik talik ta we'el sok te Jesuse sok te nopojeletike. ¹¹Te K'alal la yilik in to te Fariseotike, la yalbey te nopojeletike: "¿Bistuuk te a Maestroke te ya sjoin ta we'el te mach'atik k'an patanetik sok te mulawiletike?" ¹²Te K'alal la yaiy stojol in to te Jesuse jich la yal: "Te ants-winiketik te mayukik ta chamel ma xtuun yu'unik te poxtaywaneje, janax te mach'atik ayik ta chamel ya xtuun yu'unik. ¹³Te ja'exe ya me sk'an ya anopik te beluk ya sk'an yal in to: Te jo'one ja ya jk'an te xk'uxul ot'anil ma jauk te milbil majt'anile. 'Melel te jo'one ja talon yu'un, ma jauk ta jle te mach'atik tojik te ya sut yot'anike, ja ta jle te mulawiletike." TE JESUSE LA YICH' JOJK'IBEL TE BISTUUK TE MA SKOM SWE'ELIK TE NOPOJELETIK YU'UNE ¹⁴Te nopojeletik yu'un te Juane talik ta stojol te Jesuse jich la yalik: "¿Bistuuk te jo'otik sok te Fariseotik jule bael nax ya jkomtik te jwe'eltike, yan te nopojeletik awu'one ma skom swe'elik stukelik?" ¹⁵Te Jesuse jich la yaltilabey: ¿Ya la ba stak' te mach'atik ik'bilik ta il nujp'inel te ya smel yot'anik teme sjoiner to sbaik sok te winik te ya xnujp'ine? Jauk me to ya xtal sk'alelal te ya yich' k'ejel lok'el ta yolilik te winik te ya xnujp'ine jich me ya xjajch' skomik swe'elik. ¹⁶Mayuk tuluk winik te ya stak' spak'antey sok yach'il pak' te pokol k'uile, melel te bay pak'antebile ya xch'i' lok'el te bay te k'uile jich te banti ch'ieme ya xmuk'ub xan bael. ¹⁷Janix jich ma stak' te ants-winiketik ya yak'ik yach'il yalel ts'usub ta bay pokol yawil te pasbil ta snujk'lel chambalam te ts'isbile; teme jich la spasike, te yawile ya xch'i', jich te yalel ts'usube ya xmal lok'el, janix jich ya xch'i' te yawil te pasbil ta snujk'lel chambalame. Jauk me to teme ya yak'ik te yach'il yalel ts'usub ta banti yach'il yawil te pasbil ta snujk'lel chambalam pajal ma xbolobik abi. TE YANTSIL-NICH'AN JAIRO SOK TE ANTS TE LA SPIKBAY TE SK'U' TE JESUSE. ¹⁸Te k'alal jich yak ta yalel a te Jesuse, tal tul kanan te tulan yat'el yich'oje la stinan sba koel ta stojol. Jich la yalbey: "Te jkantsi-nich'ane lajel to, jauk me to la' sok kajana ak'ab ta stojol, jich ya xkuxin." ¹⁹Jich te Jesuse tejk'aj jajch'el sok la sjoin bael te kanane, janix jich uuk te nopojeletik yu'one. ²⁰Jauk me to, ay tul ants te ayix lajcheyeb ja'wil te ma xmajk' te xch'ujt'e, tal ta spat te Jesuse sok la spikbey te sti'il te snajt'il sk'u'e. ²¹Melel jich la yal ta yot'an te antse: "Te yakuk jtabey ta pikel te sti'il sk'u'e, tik' ya xkolon a." ²²Te k'alal la sut sba tel te Jesuse la yil sok jich la yalbey: "Jnich'an, ayuk me yip awot'an; te xch'uujel awot'ane la skolteyatix." Jich ajk'nax kol te antse. ²³Te k'alal och bael te Jesús ta sna te kanane, la yil te mach'atik yakalik ta stijel te amay sok te ants-winiketik tulan nax yakik ta ok'el. ²⁴Jich la yaltilebey: "Baanik, te alal ach'ixe ma ba lajem, wayal nax." Jauk me to jajch'ik ta tse'ej yu'un, la slabanik te Jesuse. ²⁵Te k'alal la yich'ik tenel lok'el te tsobol ants-winiketike, och bael te Jesuse sok la stsakbey te sk'abe, jich te alal ach'ixe jajch' tel. ²⁶Te beluk k'ot ta pasale pujk' bael ta yantik lumetik te nopol ayike. TE JESÚS LA SJAMBAY SIT CHEB MA'SITETIK ²⁷Te k'alal yak ta k'axel bael le'a te Jesuse, ay cha' tul winiketik te ma'sitetik te t'unbilik bael yu'one. Yakalik ta aw sok jich yakalik ta yalel: "¿Stumbal David, k'uxtayawotik te jo'otike!" ²⁸Te K'alal och bael ta na te Jesuse, te ma'sit winiketik talik ta stojol. Te Jesuse la yaltilabey: "¿Te ja'exe ya ba xch'uun awot'anik te ya xju' jku'un spasel in to?" Jich la sutik: "Yak, Kajwal." ²⁹Jich te Jesuse la yak' sk'ab ta bay te sitike sok jich la yaltilabey: "Pastajuk ta atojolik jich te bit'il xch'unjel te awot'anike." ³⁰Jich Jam te sitike. Te Jesuse la yaltilabey tulan mantal: "Tsajteya me abaik te mayuk mach'a ya sna stojol in to." ³¹Jauk me to te cha' tul winiketike bajt'ik la spukik te beluk k'ot ta pasel ta spamal te lumetik te nopol ayike. TE UMA'E K'OPOJ ³²Te k'alal yakik lok'el tel le'a te cha' tul winiketike, ay tul winik te uma'e, uunteybil yu'un te pukuje, la yik'beyik tel ta stojol te Jesuse. ³³Te k'alal la slok'esbey te pukuje, jajch' ta k'op te uma'-winike, te ants-winiketike chamnax la yaiyik yu'un sok jich la yalik: "¿Ja in to mayuk ba pastajem jich ta lum Israel!" ³⁴Jauk me to te Fariseotike jich yakalik ta yalel: "Ja ta swenta te ajwalil yu'un te pukujetik te ya slok'es bael te pukujetike." BAYAL TE K'AJOJE ³⁵Te Jesuse bajt' ta spisil muk'ul lumetik sok ta bay tsail lumetik. La xcha' yaiy bijteswanej ta banti sinagogaetik, yak ta xcholel te sk'op Kajwaltik te bit'il ay ta ajwalinel ta ch'ulchane, sok yak ta xpoxtayel spisil ta chajp' te beluk k'ux ya yaiyike sok

spisil ta chajp' te chameletike. ³⁶Te k'alal la yil te Jesús te tsobol ants-winiketike, la sna'bey yobolil sba, melet jich ayik te bit'il ma sna'ik te beluk ya spasike sok te pejk'tsajem yot'anike. Jichik te bit'il chijetik te mayuk kanantaywanej yu'unike. ³⁷Jich la yalbey te nopojeletik yu'une: "Ta smeletil bayal te k'ajoje, jauk me to mayuk yipal te mach'a ya x-at'ejike. ³⁸Jich yu'un k'oponaik me te Yajwal te k'ajoje, te yakuk stikun tel te at'etetik te banti ay te k'ajoje."

Chapter 10

LA YICH' TSAEL TE LAJCHE' TUL NOPOJELETIK ¹Te Jesuse la yik' tel te lajche' tul nopojeletik yu'une, sok la yak'tilebey tulan yat'el ta spasel mantal te bol espirituetime, ta slok'esel bael, sok ta slamantesel spisil ta chajb chameletik sok spisil ta chajb te beluk k'ux ta sbak'etalike.²Te sbiilik te lajcheyeb ta tul te puk k'opetik ja in to: Te sne'elale ja, Simón (Te janix te Pedro te yan sbiile), sok te sbankil Andrés, Santiago, snich'an Zebedeo, sok te sbankil Juan, ³Felipe sok Bartolomé, Tomás sok Mateo, te k'an-patane, Santiago snich'an Alfeo sok Tadeo, ⁴Simón te Zelote sok Judas Iscariote, ja te mach'a ak'wan ta k'abale.LA YICH' TIKUNEL TE LAJCHE' TULE ⁵Te Jesús ja la stikun bael te lajche' tul. La snojp'tes sok jich la yalbey bael: "Ma me chikan nax bay ya xbaex te bay nainemik te yan lumetike sok ma me chikan nax bay ya x-ochex ta bay lum lumtik yu'un te Samaritanoetike. ⁶Jauk me to, ja me ya xbaatik ta bay te sna te Israeetike, meel jich k'oemik te bit'il chijetik te ch'ayemike. ⁷Sok te k'alal yakex ta beel bael, cholaik sok alaik: "Te ajwalinel yu'un te ch'ulchane nopol ayix. ⁸Ch'abtesaik te mach'a ay ta chamele, cha' kusesaik te aelmele, poxtayaik te mach'a ay ta k'ael chamele, sok lok'esaik te pukujetike. Ta swenta k'uxtayel la awich'ik te majt'anil te awich'ojike janix me jich ta majt'anil ya awak'ik. ⁹Mame xa tsakik oro sok plata, sok yantik xan tak'inetik yu'un te yawil atak'inike. ¹⁰Ma me awich'ik bael ja bilukik te bay ya xbaexe, janix jich ja palal-pak'ik, ja jawal xanabik, janix jich ma me xa wich'ik bael ja nabteik. Meel te mach'a ya x-at'ejike le me ya x-swe'ika. ¹¹Te k'alal ya x-ochex ta jujun muk'ul pam lum o ta ch'in lum, leaik te mach'a lek xkuxinele, sok le me ya xjilex a ja to teme la acha' atsakik te ja beike. ¹²Te k'alal ya x-ochex ta bay te nae, patbeya me yot'an te yajwale sok jich ya awalik, "ayuk me lamal k'inal awu'unik." ¹³Teme lek yot'anik sok binax yot'an ya yik'ex ochele, ijk'tayaik me te lamal k'inal ta bay te nae, yan te me ma jichuke, ich'aik me sujt'el te lamal k'inale. ¹⁴Te mach'atik ma la sk'an yik'ex sok te mach'atik ma la sk'an yaiybatik stojol te ak'opike, te k'alal ya xlok'ex bael ta bay te nae o ta bay te muk'ul lume, tijt'anaik jilel te stanul te awakanike. ¹⁵Meel jamal ya jkalbeyex te k'alal ya xk'ot te yorail te ich'el ta k'ope ja me teb nax ya sta swokol te Sodoma sok te Gomorra te bit'il te lum bie.YA XTAL WOKLAJEL TA PATIL ¹⁶Na'aik me stojol, te Jo'one ya me jtikunex bael jich bit'il te chijetik ta yolil ti'awal ja'mal tsi'etik, jich yu'un ayuk me abijilik jich bit'il te chanetike sok pek'el me xa awak'abaik jich bit'il te tsumutetike. ¹⁷Bijanik me yu'un te ants-winiketike!, meel ja me ya yak'ex ta k'abal ta bay chajp'anwanejetik sok janix me ya yak'ex ta komon majel ta sinagogaetik. ¹⁸Ya me yik'ex bael ta stojol te ajwaliletik sok ta stojol te muk' ajwalitetik ta jwenta, ja me testigo ya xk'oex ta stojol te ants-winiketike sok ta swenta te yan lumetike. ¹⁹Te k'alal ya x-ochex ta k'abale, ma me x-a'an awot'anik yu'un te beluk ya awalike sok te bit'il ya xk'opojexe, meel spisil te beluk ya awalike ya x-ak'botex ja na'ik stojol ta oranax. ²⁰Meel ma jauk yax k'opojex te ja'exe, ja ya x-k'opoj ta awot'anik te Espiritu yu'un te Jtatieke. ²¹Sbankil-yijts'nab nax me ya yak' sbaik ta milel, sok nix te tatile ya me yak' ta lajel te snich'ane. Te al-nich'aretike ya me skontroinik te sme' statike sok ya me yak'ik ta lajel. ²²Te ja'exe ya me awich'ik ilayel ta swenta te jbiile. Jauk me to te mach'a ya xkujch' yu'un k'alal ta slajibale, ja me ya xkol stukel. ²³Te k'alal ya awich'ik nutsel yu'un te yajwal te pam lume, ananik bael ta yan lum; Meel jamal ya jkalbeyex, te ma to xk'axatik ta spamal te lumetik yu'un Israel te ya xcha'-tal te Nich'anile. ²⁴Te nopojele ma jauk tuyem xan sk'oplal te bit'il te smaestro, janix jich uuk te abate ma jauk tuyem sk'oplal te bit'il te yajwale. ²⁵Tik'uk me a te nopojele te jichuk yax xk'ot te bit'il te smaestro, Sok jich nix uuk te mach'a ay ta abate te pajal yax k'ot sok te yajwale. ²⁶Teme Beelzebú xi' sk'oplal te wolwanej yu'un te nae, jauk to bal a te mach'atik ya xnainik le'a!MACH'A ME YA SK'AN JXI'TIK ²⁷Jauk me to, ma me xa xi'ik te uts'inwanejetike, meel mayuk beluk nak'al te ma ya yich' chiknantesele, sok mayuk beluk muken ay te ma x-ak'ot ta na'el stojole. ²⁸Te beluk muken ya jkalbeyex, alaik me ta komon sitil, sok te sasaj-k'op te ya jkalbeyex ta achikinike, tulan me ya awalik ta sba te naetike. ²⁹Ma me axi'ik te mach'atik ya smilbeyex te abak'etalike, jauk me to ma xju' yu'un te ya smilbeyex te ach'ulelike. Jauk me to, ja me xa xi'ik te mach'a ya xju' yu'un smilbeyex te ach'ulelik sok te abak'etalik ta bay te k'atinbake. ³⁰Ma ba tik' ya yich' manel cha' koj'te'eltik mut sok te jun tak'in te ch'in tsaen naxe? jauk me to, mayuk koj'tok te ya xch'ay koel ta lum te ma sna' stojol te State. ³¹Meel janix jich uuk ajteybil spisil te stsotsil ajolike. ³²Ma me xi'wex. Ja me tulan xan ak'oplal te bit'il te tsobol te'eltik mutetike. ³³Jich yu'un, spisil te mach'a ya yalbun jk'oplal ta stojol te ants-winiketike, janix me jichon uuk ya jkalbey sk'oplal ta stojol te jtat te ay ta ch'ulchane. ³⁴Jauk me to spisil te mach'a ya smukon ta yot'an ta stojol te ants-winiketike, janix me jichon uuk ya me jmuken ta jkot'an ta stojol te jtat te ay ta ch'ulchane.TE JESÚS, TAL YAK' XAT SBAIK TE ANTS-WINIKETIKE ³⁵Ma me akuyik te jo'on jkich'oj tel lamal k'inal ta sba te balumilale. Ma me jkich'oj tel lamal k'inal, ja me tal jach te k'ope. ³⁶Meel ja tal jkak' te amen ya yil sba te winik sok te state, te ach'ixe ya me skontroin te sme'e, sok te alibale ya me skontroin te snialme'ele. ³⁷Ma me k'ejel to ay te yaj kontro te ants-winike janix me te mach'atik ay ta yutil snae. ³⁸Te mach'a sk'anoj xan te stat te bit'il jo'one, ma me stak' nopojele ya xk'ot jku'un. Janix jich te mach'a sk'anoj xan te yal-snich'an te bit'il jo'one, ma me stak' nopojele ya xk'ot jku'un. ³⁹Spisil te mach'atik ma xkuch te Cruz sok te ya sts'aklinone. Ma me stak' nopojele ya xk'ot. ⁴⁰Spisil te

mach'atik ya skananteyik te xkuxlejalike ya me xch'ayik; jauk me to te mach'atik ya yak' xkuxlejalik ta jwenta, ya me xkuxinik sbajt'el k'inal. TE MAJT'ANILETIK ⁴⁰Te mach'atik ya yik'ex ochele la me yik'onik ochel uuk abi, sok te me la yik'onik ochele janix jich uuk la yik'ik ochel te mach'a stikunejon tele. ⁴¹Te mach'a ya yik' ochel tul alwaneje, ta skaj te alwaneje, janix me jich ya yich' stojol te bit'il te alwaneje. Te mach'a ya yik' ochel tul winik te toje, janix me jich ya yich stojol te bit'il te toj winike. ⁴²Spisil te mach'a ya yak'bey manchuk me junuk bojch' sikil ja' jai alwanejetik to, melet ja nopojet jku'un, jich me jamal ya jkalbeyex, te ma ch'ayemuk ya xk'ot te beluk ya spasike.

Chapter 11

TE ABATETIK YU'UN TE JUAN TE AK' ICH' JA'E ¹Te k'alal laj yot'an te Jesús ta spasel mantal te lajche' tul nopojeletik yu'une, lok' bael le'a, bajt' ta nojp'teswanej sok ba xchobey sk'op Dios ta bay te muk'ul lumetik yu'une. ²Te k'alal chukul te Juane la yaiy stojol te beluk yak ta spasel te Cristoe, jich la stikun bael sk'op sok te nopojeletik yu'une. ³Jich la yalbey: "¿Ja'at ba te albil ak'oplal te ya xtalate, o yan ba mach'a te ya jmaliytike?"⁴Te Jesús la sut sok jich la yaltilebey: "Baanik albeyaik te Juane te beluk la awilik sok te beluk la awayik stojole. ⁵Te ma'sitetike yakik yich'el jamel te sitike, te koxoetike jajch'ik ta be-el, te k'ael chameletike la yich'ik lekubtesel te sbak'etalike, te koj'etike jam te xchikinike, te aelmeletike la yich'ik cha' kusesel sok te me'baetike yakik ta chobeyel te lek yach'il k'ope. ⁶Binax me yutsil te mach'a ma xche'baj yot'an ta jtojole."⁷Te k'alal sujt'ik bael jai winiketik to, te Jesuse kaj ta xchobeyel sk'oplal te Juan ta stojol te ants-winiketike: "¿Beluuk ba awilik ta bay takin jochol k'inal? ¿Ja bal ba awilik te jalal te yak ta tijulayel yu'un te ik'e? ⁸Jauk me to ¿Beluuk xk'otok awilik? ¿Ja bal te tul winik te slapoj lekil k'unil pak'e? Ta smeletik, te mach'atik slapoj te lekil k'unil pak'e nainemik ta snaik te muk'ul ajwaliletike. ⁹Jauk me to, ¿Beluuk ba awilik jiche? ¿Ja bal te tul alwaneje? janix a, meel k'axem to xan jich te bit'il tul alwaneje. ¹⁰Jai to ja' te mach'a jich ts'ibubil jilel sk'oplale: "ILAWILIK, TE JO'ONE YA ME JTUKUN BAE LA ATOJOLIK TE ALWANEJ JKU'UNE, JA' TE MACH'A YA XCHAJ'PANBAT TE ABEE."¹¹Ya jkalbatik ta jamal, te mach'atik bejk'ajemik ta ants mayuk tuluk te k'ax muk' xan skoplal jich bit'il te Juan ak' ich' ja'e. Jauk me to te mach'a pek'el sk'oplal ta bay te ajwalinel yu'un te ch'ulchane ja me kajal xan ay te bit'il te Juane. ¹²K'alal to tel yorail te Juan ak' ich' ja'e ja' to ta ora to, te ajwalinel yu'un te Diose bayal yak ta yich'el uts'inel, sok te winiketik te uts'inwanejetike, yot'anuk ya stsakik sok spasil yipik. ¹³Meel te alwanejetik sok te mantaliletik ja to k'alal Juan te ak' ich' ja'e yakalik tel ta yalel te ya xjul tel te ajwalinel yu'un te Diose. ¹⁴Sok te yakuk xk'ot ta awot'anik te ja'exe, te Elías te tul alwanej yu'un te Dios te maliybil te ya xcha' tale, ja'ix te Juane. ¹⁵Te mach'a ay xchikin te ya yaiy stojole, aka me yaiy stojol ta lek. ¹⁶¿Beluuk me ya jpaj sok te mach'atik kuxulik ta ora to? jichik te bit'il te aletik te yakalik ta tajimal ta bay ch'iwich, te ya snajk'an sbaik sok te jech ya yik' sbaik ¹⁷sok jich ya yalik: "Te jo'otike la jkok'sintik te jkamaytik ta atojolik, jauk me to ma ajk'tajatik. La jmel- jkot'antik yan te ja'exe ma ok'atik. ¹⁸Meel te k'alal tal te Juane ma yakuk tel ta swe'el kaxlan waj, sok ma yakuk tel yuch'el vino, jauk me to jich la yalik: "Ay pukuj ta yot'an xi'ik." ¹⁹Te k'alal tal te Nich'anile yak tel ta we'-uch'ajel sok jich la yalik: "iLawilik, te winik me to bayal ya xwe' sok ya xyakub, ja sjotak te mach'atik k'an-patanetike sok te mulawiletike! Jauk me to te sbijilike ya xchiknaj ta yat'elik." TE MUK'UL LUMETIK TE MA LA XCH'UUNIK MANTALE ²⁰Jich yu'un te Jesuse kaj yalbey tulal te muk'ul lumetik te banti bayal la spas te chajp' at'eliletike, meel ma to sujt'esojik a te yot'anike. ²¹¡Obolaba lum Corazín! ¡Obolaba lum Betsaida! meel te jauk la yich' pasel ta lum Tiro sok ta Sidón spasil te chajp' at'eliletik te k'ot ta pasel ta atojolike, namey la sujt'esikix yot'anik sok la slapikix te ch'ixal pak' yu'un mel ot'an sok la snajk'an sbaik ta stanul te k'ajk' te jichuke. ²²Jauk me to ja me ya yich' nabeyel yobolil sba xan te Tiro sok te Sidón ta yorail ich'el ta k'op te bit'il ja'exe. ²³Te ja'at lum Capernaúm, ¿ya akuy te toyol ak'oplal ya xk'oat ta ch'ulchan? ma jichuk, te ja'ate ya wich' ik'el koel ta bay stsobjibal aelmeletik; meel te leuk k'ot ta pasel ta Sodoma spasil ta chajp' at'eliletik te k'ot pasel ta atojolike, kuxul to ta k'inal te jichuke. ²⁴Jauk me to ya jkalbeyex te k'alal ya sta sk'alelal te ich'el ta k'op ja pek'el xan castigo ya yich' te Sodoma, te bit'il ya a wich' te ja'ate. LAIK TA JTOJOL SOK ICH'AIK LEWA ²⁵La sta sk'alel te Jesús jich la yal: "Tat ya jkalbat awutsilal, ajwalilat yu'un te ch'ulchan sok te balumilale, meel ma la awak'bey sna' stojol te mach'atik ay sbijilik sok te mach'atik ya sna'ik k'inale ja la awak'bey sna' stojol te mach'atik ma bijtesbilik, jich te bit'il alaletike. ²⁶Jich, Tat, yu'un jich la sk'an awot'an. ²⁷Te Jtate yak'ojbon ta jk'ab spasil te beluk aye. Sok mayuk mach'a ya sna'bey sba te Nich'anile janax te Tatile, sok mayuk mach'a ya snabey sba te Tatile janax te Nich'anile, janix jich te mach'a ya sk'an yak'bey sna' stojol te Nich'anile. ²⁸La'ik ta jtojol, te mach'atik lujbenik yu'un te at'ele, sok te mach'atik ay yijk'atsike, Jo'on ya jkak'beyex awich'ik lewa. ²⁹Ch'uunbonik te bijtesel jku'une sok nopbonik jtalel, meel te Jo'one pek'el jkak'ojba sok ma jtoy ba, jich me ya yich' lewa te ach'ulelike. ³⁰Meel te bijtesel jku'une ma ba wokol ta nopel sok te ijk'atsil jku'une ma ba al ta kuchel.

Chapter 12

TE NOPOJELETIK LA XJIXIK TRIGO TA SK'ALEL KUX-OT'AN ¹Ta sk'alel ich' lewa te Jesús k'ax bael ta bay tsunbil te trigoe. Te nopojeletik yu'une yakalik ta winal a, jich kajik ta xjixbeyel te sbak' te trigoe jich kajik ta slajinel. ²Te k'alal la yilik te Fariseotike, la yalbeyik te Jesuse: "ilawil, te nopojeletik awu'une yakalik ta spasel te beluk ma stak' ta pasel ta sk'alelal ich' lewa." ³Jauk me to, te Jesús la yalbey: "¿Ma ba ak'oponojik ta sjun Dios te beluk la spas te David, te k'alal la ya'iy wi'nal sok te sjo'tak winiketike? ⁴¿Bit'il och bael ta sna te Dios sok te la swe'ik te ch'ultesbil kaxlan waje, te ma stak' swe'ike, te janax yu'unik a te sacerdoteetike? ⁵¿Sok ma ba ak'oponojik ta bay mantail, te sacerdoteetik ya x-at'ejik ta templo ta sk'alelal ich' lewa jauk me to mayuk beluk ya yich'ik albeyel? ⁶Jauk me to ya jkalbeyex te ay mach'a muk' xan sk'oplal le' in to te bit'il te temploe. ⁷Te lajuk anaik stojol te beluk la sk'an yal in to: "TE JO'ONE JA YA JK'AN TE YA AWAYIK K'UXTAYWANEJE, MA JA'UK YA JK'AN TE MILBIL MAJT'ANILE," te yu'unuk la anabeyik sk'oplal ma ba la alebeyik smul te mach'atik mayuk smulik te jichuke. ⁸Melel te Nich'anile ja ajwalil yu'un te sk'alel ich' lewae. "TUL WINIK TE SIKUBEN XCHIAL SK'AB ⁹Jich bajt' te Jesuse sok och bael ta bay sinagoga yu'unik. ¹⁰Jich, ay tul winik te sikuben xchial te ch'ix sk'abe. Te Fariseotike la sjojk'ibeyik te Jesús, jich la yalik: "¿Ya ba stak' jch'abtestik chameletik ta sk'alel ich' lewa?" yu'un jich ya sk'an slebeyik smul. ¹¹Te Jesús la yal: "¿Mach'a winikil te ay ta awolilik, teme ay koj't' chij yu'un, sok teme ch'ay koel ta lom-ch'en ta sk'alel ich' lewa, ma ba yakuk xba stsak tel lok'el? ¹²¿k'ax to xan sk'oplal-a te tul winik te bit'il koj't' chij! jich yu'un ya stak' pasel te beluk lek ta sk'alel ich' lewa." ¹³Jich te Jesús la yalbey te winike: "Jacha te ak'abe." La sjach moel jich lekub, jich k'ot te bit'il te yan sk'abe. ¹⁴Yan te Fariseotike lok'ik bael jich kajik te muken ya'anel te Jesuse. Yakik ta snopel te bin ut'il ya yut smilike. TE ABAT TE TSABILIXE ¹⁵Te k'alal la sna' stojol in to te Jesuse, la sk'ej sba lok'el le' a. Bayal ants-winiketik t'umbil yu'un sok spisilik la yich'ik ch'abtesbeyel te xchamelike. ¹⁶Jich la yalbey tulan mantal te ants-winiketike te manchuk ya spukbeyik sk'oplal sok te yantike, ¹⁷swenta yu'un jich ya xk'ot ta pasel te beluk la yal jilel te alwanej Isaías, te jich la yale: ¹⁸"ILAWILIK, TE JKABAT TE MACH'A TSABIL JKU'UNE, JK'ANOJ, SOK BINAX JKOT'AN YU'UN. YA JKAK'BEY TE ESPÍRITU JKU'UN TA STOJOL, SOK YA XCHOLBEY SK'OPLAL TE BELUK TOJ TA PASEL TA STOJOL TE YAN LUMETIKE. ¹⁹MA BA YA XJACH K'OP SOK MA BA YA X-AWUN; SOK MA X-AIYBOT SK'OP TA KALLEETIK. ²⁰MA BA YA SLAJIN SK'ASEL TE JALAL TE K'ASELIXE; SOK MA BA YA STUB TE K'AJK' TE TEBXANIX YAK TA TILELE, JA' TO TEME LA YAIY TSALAW TA SPASEL TE BELUK LEK TA PASELE. ²¹JICH YU'UN TE YAN LUMETIKE JA ME SMUK'UL YOT'ANIK TA SWENTA SBIL TE ABAT JKU'UNE. "TE SBOL-K'OPTAYEL TE CH'UL ESPÍRITUE ²²Jich yu'un ay mach'a la yik' tel ta stojol te Jesús tul uma' sok ma-sit te ochem pukuj ta yot'an. La skoltay te winik jich k'opoj sok la yil k'inal. ²³Spisil te ants-winiketike yanax la yilik a sok jich la yalik: "¿Ma ba jauk sts'umbal David jai winik to?" ²⁴Jauk me to te k'alal la ya'iyik stojol te Fariseotik te la yich' koltayel te winike, la yalik: "Jai winik to ya slok'es pukujetik ta swenta Beelzebú, te mero ajwalil yu'un te pukujetike." ²⁵Te Jesús sna'obeyix-a te snopjibal yu'un te Fariseotike sok jich la yal: "Spisil te muk' ajwaliletik te xatoj sbaike ya me xla'j sk'oplal sok te muk'ul lumetik sok te naetik te xatoj sbaike ma ba ya xjalajik ta k'inal. ²⁶Janix jich ya ba xju' ya slok'esba stukel te Satanase, teme jich ya spase, janax ya xat sba stukelik-abi: ¿Bit'il ya xju' x-jalaj ta ajwalinel-abi? ²⁷Teme ta swenta Beelzebú ya jlok'es te pukujetike: ¿Mach'a ta swenta te ya slok'esik pukujetik te nopojeletik awu'unike? Jich yu'un, jaik me ya yak'ik ta ilel te ja'ex ch'ayemexe. ²⁸Jauk me to, teme ta swenta Espiritu yu'un te Dios te ya jlok'es te pukujetike, jich yu'un te ajwalinel yu'un te Diose julix ta atojolik. ²⁹¿Bit'il ya stak' x-och bael te tul winik ta yelk'anbel sbilukil sna te winik te ay yipe teme ma neeluk ya yich' chukele? Ja to me ya xju' yu'un yelk'anbeyel te sbiluk-abi. ³⁰Teme ay mach'a ma jun yot'an ta jtojole ja me skontroinejon-abi, te mach'a ma ta jwenta ya stsobwane ja jinwanej-abi. ³¹Jich yu'un, ya jkalbeyex, ta ju-ju chajb mulil sok te bolk'optaywanej te ya spasik te ants-winiketike ya me yich'ik pasbeyel perdón, yan teme ya sbolk'opteyik te Ch'ul Espiritue mayuk perdón yu'un. ³²Teme ay mach'a ya sbolk'optey te Nich'anile, ya yich' pasbeyel perdón. Yan teme ay mach'a la sbolk'optey te Ch'ul Espiritue, mayuk perdón yu'un, ta ora to sok ta sbajt'el k'inal. ³³Teme lek te te'e lek sit ya yak', yan teme ma' lek te te'e janix jich ma' lek ya yak' te site, melel te te'e ja na'bil sba yu'un te site. ³⁴Ja'ex, sts'umbal ti'awal chanetik, te amenexe, ¿Bit'il ya stak' ya awalik lekil k'op, te amenexe? Melel te beluk nojel ta awot'anike ja ya xlok' ta aweik. ³⁵Te winik te lek yot'ane, ja ya slok'es tel ta yot'an te beluk lek ta pasele; yan stukel te winik te ma' lek yot'ane ya slok'es tel ta yot'an te beluk ma' lekuk ta pasele. ³⁶Jich ya jkalbeyex, te ants-winiketik te mach'atik ya xk'opojik jowil k'op ya me xk'ot yich'ik ich'el ta k'op ta sk'alelal chajp'anel yu'un te Diose. ³⁷Melel ta swenta ak'opik te ja'exe ya awich'ik utstesel, sok nix ta swenta ak'opik ya yak'ex ta castigo. "YA SK'AN SENYAIL YILIK TE MACH'A AMENIKE ³⁸Jich yu'un ay cha'ox tul te ts'ibjometik sok te Fariseotik la sutbeyik te Jesús jich la yalbeyik: "Maestro, ya jk'antik jun senyail awu'el jkiltik." ³⁹Jauk me to te Jesús la sutbey jich la yaltilebey: "Te ts'umbalil te ma lek yot'anike sok te ma jun yot'anike ya sk'an yilik jun senyail. Jauk me to ma x-ak'botik, janax te senyail te la spas te alwanej Jonás. ⁴⁰Melel jich bit'il te Jonás ain oxeb k'aal sok oxeb ajk'ubal ta xch'ujt' te muk'ul

chaye, janix jich uuk te Nich'anile ya x-ain oxeb k'aal sok oxeb ajk'ubal ta yot'an te balumilale.⁴¹Te winiketik yu'un te lum Nínive ya me xjajch'ik tel ta yorail ich'el ta k'op sok ja me ya yalbey spisil te smulik jai sts'umbal ants-winiketik te kuxulik ta ora to. Melel la sujt'es yot'anik stukelik te k'alal la yich'ik cholbeyel sk'op te Dios yu'un te Jonase, jauk me to ilawilik, ay mach'a k'ax muk' xan te bit'il te Jonás te le' ay to.⁴²Te ajwalil-ants yu'un sur ya me xjajch' tel ta yorail ich'el ta k'op sok ja me ya yalbey smulik jai sts'umbal ants-winiketik to. Jai ants to tal k'alal to ta sti'il balumilal yu'un tal yaibey stojol sbijil sk'op te Salomone, sok ilawilik, ay mach'a k'ax muk' xan a te bit'il te Salomón te le' ayix toe.TE BOL ESPÍRITU YA XCHA' SUJT' BAELE TE BAY LOK'TEL ⁴³Te k'alal ya xlok' bael te pukuj ta yot'an te ants-winiketike, ya xbeen ta jochol takin k'inal, yak ta sleel te banti ya yich' lewae, jauk me to ma ba ya sta. ⁴⁴Ja yu'un ya xjajch' yal: "Ya sujt'on bael ta jna te banti lok'ontele." Te k'alal ya xcha' sujt' baele, lek mesbil sok lek chajp'ambil ya xk'ot sta te nae. ⁴⁵Jich yu'un ya xbajt' sok ya yik' bael juk tul xan bol espírituetik te k'axem to xan amenik te bit'ile, jich ya xbajt'ik ta nainel le'a. Jich yu'un k'ax to xan me ya xbolob a te bit'il ay ta sneelal te winike. Janix me jich ya xk'ot ta pasel ta stojolik te ts'umbalil to te amenike."TE SME' SOK TE YIJTS'NAB TE JESUSE ⁴⁶Te k'alal te Jesús yak to ta sk'oponel a te tsobol ants-winiketike, tal te sme' sok te yijts'nabe, tek'elik julal ta amak', yakik ta sleel yu'un ya sk'an sk'oponik te Jesuse. ⁴⁷Ay mach'a jich la yalbey: "Ilawil, te ja me'e sok te awijts'nabe le' ayik ta amak', yakik ta slebelat yu'un ya sk'an sk'opnatik."⁴⁸Jauk me to te Jesuse la sut, sok jich la yalbey te mach'a albot yu'une: "¿Mach'aa te jme'e? ¿Sok mach'aa te jkijs'nabe?" ⁴⁹Jich la stoy sk'ab ta stojol te nopojeletik yu'une sok jich la yal: "¡Ilawilik, le' ay te jme'e sok te jkijs'nabe!" ⁵⁰Melel spisil te mach'atik ya spasbeyik te sk'anjel yot'an te Jtat te ay ta ch'ulchane, jai ants-winik bi ja me jkijs'nab sok ja me jme' k'oem abi."

Chapter 13

SENYA-K'OP YU'UN TE MACH'A LOK' BAEL TA AWALE ¹Jai k'aal abi te Jesuse lok' bael ta bay te na sok bajt' snajk'an sba ta ti' mar. ²La stsob sbaik tel ta stojol bayal ants-winetik, jich mo bael ta barko sok la snajk'an sba le'a. Spisil te tsobol ants-winetike ainik ta sti'il te muk'ul ja'e. ³Jich yu'un te Jesuse bayal beluk la yal ta senyail-k'op. Jich la yal: "Ay tul winik te lok' bael ta awal. ⁴K'alal yak ta awal, ay cha'ox bij sit awlil te ch'ay koel ta ti' be, tal te mutetike la sbik'ik bael te awlile. ⁵Ay yan awlil te ch'ay koel ta sba ch'entikal, te banti mayuk bayal slumile. Oranax ch'i tel meel ma pimuk te slumile. ⁶Jauk me to te k'alal lok' tel te k'aale, kajik ta takejel meel ma be k'ubenik te yisime, jich takejik ta oranax. ⁷Te yan awlil ch'ay koel ta yolil ch'ixtikil. Ch'i tel sok te ch'ixetike jich tenbil k'ot te awlile. ⁸Te yan awlile ch'ay koel ta bay lekil lum sok ay la yak' jo'winik(100)sit, ay la yak' oxwinik(60), sok ay la yak' lajuneb cha'winik(30)sit te awlile. ⁹Te mach'a ay xchikinike, aka me yayi stojol ta lek.BELUK SWENTAIL TE SENYA-K'OPETIKE ¹⁰Te nopojeletik talik ta stojol sok jich la yalbeyik te Jesuse: "¿Bistuuk te ya ak'opon ta senya-k'opetik jai ants-winetik to?" ¹¹Te Jesuse jich la yal: "Te ja'exe ak'bilex ana'ik stojol te beluk muken ay ta ajwalinel yu'un te ch'ulchane, yan te yantike ma ba ak'bilik sna' stojol stukelik. ¹²Meel te mach'atik ay beluk ay yu'une, ya me x-ak'botik xan bayal, jich me bayal xan ya xk'ot te beluk ay yu'une. Yan te mach'a mayuk beluk ay yu'une, ya me yich' pojbeyel xan te beluk ay yu'une. ¹³Ja yu'un te k'opojon ta stojolik ta senya-k'opetik: meel manchuk me ya yilik yilel, jauk me to ma yilik, sok ya yayiik stojol yilel, jauk me to ma yayiik stojol sok ma xk'ot ta yot'anik. ¹⁴Ja me k'otix ta pasel te beluk la yal jilel te alwanej Isaíase, te jich ya yale: "TE K'ALAL YAKAT TA YAIYEL STOJOLE, YA ME AWAIY STOJOL YILEL, JAUK ME TO MA XK'OT TA AWOT'AN; MANCHUK ME YA A WIL YILEL, JAUK ME TO MA XK'OT TA ASIT. ¹⁵MELEL TE YOT'AN JAI LUM TO K'AX TULANUBENIX SOK MA XK'OT TA XCHIKINIK TE K'OPE, SOK SMUTS'OJIKIX TE SITIKE, JICH YU'UN TE MA STAK' YILIKIX TE K'INALE , SOK MA YAIYIKIX STOJOL K'OP TA XCHIKINIK, SOK MA XK'OTIX TA YOT'ANIK, TE YAKUK SUJT' TEL TA JTOJOLE YA ME JKOLTEY TE JICHUKE. ¹⁶Binax me awutsilik te ja'ex te ya awilike; sok te ya awayik stojole. ¹⁷Jamal ya jkalbeyex bayal alwanejetik sok bayal winiketik te toj yot'anik te la sk'an yilik te beluk yakatik ta yilele jauk me to ma la yilik. Sok la sk'an yayiik stojol te beluk yakex ta yayiel stojole, jauk me to ma la yayiik stojol.YAYEJUL TE SENYA-K'OP YU'UN TE MACH'A LOK' BAEL TA AWALE ¹⁸Aiya awaiyik stojol te beluk ya sk'an yal te senya-k'op yu'un te mach'a lok' ta awale. ¹⁹Teme ay mach'a ya yayi stojol te sk'op te Dios yu'un te bit'il ay ta ajwalinel ta ch'ulchane, jauk me to ma xk'ot ta yot'an ya xtal te pukuje ya spoj bael te beluk la yich'ix ts'unel ta yot'an te ants-winike. Ja sk'oplal te awlil te la yich' tsunel ta ti' bee. ²⁰Te yan awlil te k'ot ta bay ch'entikile, ja sk'oplal te mach'a ya yayi stojol te sk'op te Diose sok te binax yot'an ya xch'uune. ²¹Jauk me to ma ismajemuk ta lek, ma xjalaj bayal k'aal. Teme tal te woklajel sok uts'inel ta stojol ta swenta te sk'op te Diose, oranax ya xchebaj yot'an yu'un. ²²Te awlil te k'ot ta yolil te ch'ixtikile, ja sk'oplal te mach'a ya yayi stojol te sk'op te Diose, jauk me to, te beluk ay ta balumilale sok te k'ulejalile ya yich' monel bael yu'un jich tenbil ya xk'ot te sk'op te Diose, jich mayuk sit ya xk'ot. ²³Yan te awlil te k'ot ta lekil lume, ja sk'oplal te mach'a ya yayi stojol te sk'op te Diose, sok ya xk'ot ta yot'an ta mero smeelil. Ja in to ja ya sitin ta lek sok ya yak'; jo'winik (100), oxwinik (60), sok lajuneb xcha'winik (30) te site."SENYA-K'OP YU'UN TE TRIGO SOK TE CIZAÑA-AKE ²⁴Te Jesuse la yalbey yan senyail-k'op ta stojolik. Jich la yal: "Te ajwalinel te ay ta ch'ulchane jich k'oem te bit'il tul winik te la sts'unbey sbak' te lekil trigo ta bay te sk'inale. ²⁵Jauk me to te k'alal wayalik a, tal te yaj kontroe, kaj ta sts'unel te cizaña-ak ta bay te ts'unbilix te trigoe, jich cha' sujt' bael. ²⁶Te k'alal ch'i tel te sbak' te trigoe sok te kaj ta sitinelele, janix jich uuk te cizaña-ake chiknaj tel uuk. ²⁷Te abatetik yu'un te yajwal k'inale talik sok jich la yalbeyik: "Kajwal, ¿ma bal lekil awliluk te la ats'un ta ak'inale? ¿Bit'il ay a te kapal ta ch'iel sok te cizaña-ake?" ²⁸Jich albotik yu'un: "Ja yat'el te jkontro te jich la spase." Te abatetike jich la yalik: ¿Ya bal ak'an te ya xba jbultik lok'ele? ²⁹Te yajwal te k'inale jich la yal: Ma stak', meel te me ya abul lok'el te cizaña-ake, ya me xbul lok'el uuk te trigoe te sjoineje. ³⁰Pajal aka ch'iuk tel sok ja to te me la sta yorail te k'ajoje. Te k'alal yorail te k'ajoje jo'on ya jkalbey te jkaj at'ele: Ja me neel ya atsobik lok'el te cizaña-ake, chukaik ta tomol-tom yu'un ya yich' chik'el, yan te trigoe tsobaik ta bay snail jku'un."SENYA-K'OP YU'UN TE SBAK' MOSTASAE ³¹Te Jesuse la yal xan yan senyail-k'op ta stojolik. Jich la yal: "Te ajwalinel te ay ta ch'ulchane ja pajal k'oem sok te sbak' te mostaza te la yich' bael te tul winik sok ba stsun ta sk'inal. ³²Jai sbak' awlil to ch'in xut'il ta spisil te yantik awliletike. Jauk me to, te k'alal ya xmuk'ube ja k'ax muk' ya xk'ot te bit'il yantik awal-ts'unubil te pajal ay soke. Muk'ul te' ya xk'ot, jich te te'eltik mutetike ya xtalik sok ya spas xpechekik ta bay te sk'ab-k'abe."SENYA-K'OP YU'UN TE LEVADURAE ³³Te Jesuse la yalbey xan yan senyail-k'op. "Te ajwalinel te ay ta ch'ulchane ja pajal sok te levadura te la yich' bael te tul antse sok ba skap sok ox bis te harinae ja to te pujk' yip ta sk'olol te mats'e."BI SWENTAIL UUK TE LA STUUNTES BAYAL SENYAIL-K'OP TE JESUSE ³⁴Spisil in to te Jesús la yalbey te ants-winetik ta senyail-k'opetik; mayuk beluk te ma' ta senyail-k'op la yalbeye. ³⁵Ja yu'un te jich ya xk'ot ta pasel te beluk la yal jilel te alwanej, te k'alal la yale: "YA ME JAM TE JKE TA YALEL TE SENYA-K'OPETIKE.

YA ME JKAL TE BELUK MUKEN AY JA TO TA XJAJCH'IBAL TO TEL TE BALUMINALE."TE JESÚS LA YALBEY SK'OPLAL TE CIZAÑA-AK ³⁶Jich te Jesuse laj yijk'tey jilel te ants-winiketike sok och bael ta naj. Te nopojeletik yu'une talik ta stojol sok jich la yalbeyik: "Cholbotik jkaiytik te beluk ya sk'an yal te senya-k'op yu'un te cizaña." ³⁷Te Jesuse la sut sok jich la yal: "Te mach'a la sts'un te lekil awlile, ja me te Nich'anile. ³⁸Te lum k'inale ja me te baluminale; Te lekil awlile, ja te alnich'anetik yu'un te utsilale. Te cizaña-ake ja te alnich'anetik yu'un te pukuje, ³⁹te yaj-kontro te la sts'une ja te pukuje. Te k'ajoje ja te slajibal te balumilale, te mach'a la ya yik'ajoje ja te ch'ul abatetike. ⁴⁰Ja jich te cizaña ya me yich' tsobel sok ya me yich' chik'el ta k'ajk', ta slajibal k'aal. ⁴¹Te Nich'anile ya me stikun bael te ch'ul abatetik yu'une, ya me stsobik lok'el ta bay utsilal spisil te mach'a ya x-ak'wan ta mulile, janix jich te mach'atik ya spasik bayal ta ten muliletik. ⁴²Jich yu'un ya me yich'ik ch'ojel ochel ta bay pasbil yawil te k'ajk', te banti ay ok'el sok te banti ya sjets'ulayik te yeike. ⁴³Yan te mach'atik toj yat'elike ya me xojobajik jich bit'il te k'aal ta ba ay ta ajwalinel te Statike. Te mach'a ay xchikine, aka me ya yik stojol ta lek.TE K'ULEJALIL TE MUKUL TA LUME ⁴⁴Te ajwalinel ta ch'ulchane jich k'oem te bit'il k'ulejalil te nak'bil ta pamal akiltik. Tul winik la sta sok la xcha' snak' jilel. Binax yot'an bajt', ba xchon spisil te beluk ay yu'une, ja ba sman te pamal akiltike. TE T'UJBIL TON TE BAYAL STOJOLE ⁴⁵Janix jich, te ajwalinel te ay ta ch'ulchane jich k'oem te bit'il tul chonbajel winik te yak ta sleel te t'ujbil tonetik te k'ax kajal stojole. ⁴⁶Te k'alal la sta te ton te k'ax bayal stojole, ba xchon jilel spisil te beluk ay yu'une swenta jich la sman a te ton te k'ax tuyem stojole.TE STSAKJIBAL CHAYE ⁴⁷Janix jich te ajwalinel ta ch'ulchane jich k'oem te bit'il stsakjibal chay te ya xch'ojot ochel ta mar, te ya stsob tel spisil ta chajp' te chayetike. ⁴⁸Te k'alal nojelixae, te tsak chayetike ya snitik lok'el ta sti'il te mare. Jich ya snajk'an sbaik ta stsobel te lekil chayetike sok ya yak'ik ta mochetik. Yan te bay ma lekuke ya xch'ojik bael. ⁴⁹Jich me ya xk'ot ta pasel ta slajibal k'aal. Te ch'ul abatetike ya xtalik sok ya stsobik lok'el te mach'atik ma toj yot'anik ta yolil te mach'a toj yot'anike. ⁵⁰Te mach'a ma toj yot'anike ya me yich'ik ch'ojel ochel ta bay yawil te k'ajk'e, le me ya yok'tey sbaik a sok le me ya sjets'uleyik yeik a.YACH'IL SOK POKOL K'ULEJALIL ⁵¹¿K'ot bal ta awot'anik spisil te beluk la yich' alele?" Te nopojeletike jich la yalik: "k'ot". ⁵²Jich te Jesuse la yalbey ta spisilik: "spisil ts'ibjometik te la yak' sbaikix ta nopojel yu'un te ajwalinel yu'un te ch'ulchane, ja pajal k'oem sok te bit'il tul winik te ja yajwal te wol nae, te ya stsob lok'el spisil te beluk pokobenixe sok nix te beluk yach'il ta bay yawil te sk'ulejale. TE JESÚS K'OT TA LUM NAZARET ⁵³Jich yu'un te k'alal laj yot'an ta yalel te senya-k'opetik te Jesuse, lok' bael le'a. ⁵⁴Jich te Jesuse och bael ta slumal sok och ta sbijtesel te ants-winiketik ta bay te sinagogae. Chajp' nax la ya yik stojol a sok jich la yalik: "¿Banti ya sta tel te sbijil jai winik to sok te chajp' at'eliletik te ya spase? ⁵⁵¿Ma ba jauk snich'an te carpinteroe? ¿Ma ba jauk sme' te Mariae?¿Te sbankiltake ma ba jauk te Santiagoe, José, Simón sok te Judase? ⁵⁶¿Sok te yijts'inab antsetike, ma ba jauk te le' ay ta jkoliltike? Ja yu'un ¿banti la snop tel spisil in to?"⁵⁷Jich bolob yot'anik ta stojol, jauk me to te Jesuse jich la yalbey ya yik: "Te tul alwaneje ma ba ya x-ich'ot ta muk' yu'un te slumale sok te mach'atik ay yu'une." ⁵⁸Ma bayaluk ta chajp' at'elil la spas le'a ta skaj te stulanil yot'anike.

Chapter 14

LAJ TE JUAN AK' ICH' JAE ¹Ay jun k'aal te Herodes te ajwalil yu'un te pam lum la yaiybey stojol sk'oplal te Jesuse. ²La yalbey te abatetik yu'une: "Jai winik to ja te Juan ak' ich' ja'e; te cha'kuxtel ta bay te aelmeletike. Jich yu'un te ay yu'el ta spasel spasil in to." ³Melel te Herodese ja la stsak te Juane; la xchuk ochel ta chukjibal, ta skaj te Herodias, yinam te sbankil Felipee. ⁴Melel te Juane jich la yalbey: "Ma lekuk te awik'oj awinamin te antse." ⁵Te Herodese la sk'an smil te Juane, jauk me to la xi' te lume, melel xchu'unekik te ja' alwanej yu'un te kajwaltike. ⁶Jauk me to te k'alal la sta sk'alel te lok' jawil yu'un te Herodese, te yantsil-al te Herodiase la yaiy ajk'ot ta yolilik te mach'atik k'oemike sok la smulan te Herodese. ⁷Jich yu'un la yalbey ta jamal te ya yak'bey spasil te beluk ya xk'anbot yu'une. ⁸Ta patil te k'alal k'opojemix sok a te sme'e, te ach'ixe jich la yal: "Ak'bon ta pajch' we'-sets', te sjol te Juan te ak' ich' ja'e." ⁹Te muk' ajwalile ma la smulan te beluk k'anbot yu'une, jauk me to ta skaj te yak'ojix a te sk'ope, sok ta skaj te mach'atik sjoinej ta we'el-uch'ajele, la yal mantal te jichuk ya xk'ot ta pasele. ¹⁰Jich la yal mantal te yakuk xba yich' k'okbeyel tel sjol te Juan te banti chukule. ¹¹Jich te sjol te Juane ich'bil tel ta pajch' we'-sets' sok la yich' k'asesbeyel te ach'ixe, janix jich uuk la yich'bey bael te sme'e. ¹²Jich talik te nopojeletik yu'une, la sjachbeyik bael te sbak'etale sok ba smukik. Ta patil, ba yalbeyik yaiy te Jesuse. TE JESÚS LA SMAK'LIN JO' MIL TA TUL WINIKETIK ¹³Te k'alal la yaiy stojol te Jesús te beluk k'ot ta pasele, bajt' ta bay k'inal te namal aye. Te k'alal la yaiyik stojol te tsobol ants-winiketike, la st'unik bael ta yakanik k'alal to ta muk'ul lumetik. ¹⁴Jich te Jesuse tal ta stojolik, la yil te tsobol ants-winiketike. La sna'bey yobolil sba, sok la skoltey te chameletike. ¹⁵Te k'alal ijk'ubix-a te k'inale, te nopojeletike oxtajik tel ta stojol te Jesuse sok jich la yalbeyik: "Jai k'inal to takin jochol k'inal, sok malix te k'aale. Tikunaix bael te ants-winiketike, bajt'ukik ta bay ch'in lum te ay naetik le' a sok aka sman swe'elik." ¹⁶Jauk me to te Jesuse la sutbey: "Ma yejt'aluk te ya xbajt'ike. Ak'beyaik swe'elik te ja'exe." ¹⁷Jich la sutik: "Te jo'otike janax ay jku'untik jo' pejch' kaxlan waj sok cha'kojt' chayetik." ¹⁸Te Jesuse la yal: "Ich'bonik tel ta jtojol." ¹⁹Jich te Jesuse la yalbey mantal te ants-winiketike te yakuk snajk'an sbaik ta akilitik. La stsak te jo' pejch' kaxlan waj sok te cha'kojt' chayetike. La yil moel ta ch'ulchan, la xch'ultes sok la xet' te kaxlan waje jich la yak'bey te nopojeletik yu'une. Jich te nopojeletike la yak'beyik te tsobol ants-winiketike. ²⁰Spisilik we'ik, sok noj te xch'ujt'ike. Jich jajch' stsobik te banti xet'atik jilel te welile, jich noj xan lajcheyeb ta pajch' moch. ²¹Ta spasil te mach'atik we'ike ay niwam jo' mil ta tul winiketik (5,000 cinco mil), jauk me to ma la yich' ajteyel-a te antsetike sok te aletike. TE JESÚS BEEN TA SBA MAR ²²Laj nax yot'anik la stikun ochel ta barko te nopojeletik yu'une jich neelajik bael ta bay jejch' mar, yan stukel te Jesuse jil xan ta stikunel bael te tsobol ants-winiketike. ²³Te k'alal bajt'ikix a te tsobol ants-winiketike, mo bael ta wits ta sk'oponel te Diose. Te k'alal och te ajk'ubale, stukel xanix le'a. ²⁴Jauk me to te barkoe ay ta yolil te mare, yak ta yuk'ilayel yu'un te yip sbul te ja'e, melel yak ta tenel sujt'el yu'un te tulan ik'e. ²⁵Te k'alal nopol sakubix a te k'inale, te Jesuse noptsaj bael ta banti ay te nopojeletike, yak ta beel bael ta sba te mare. ²⁶Te k'alal te nopojeletik la yilik te yak ta beel ta sba te muk'ul ja'e, bayal xiwik yu'un sok jich la yalik: "Ja jun ch'ulelal me to", sok awunik yu'un te xiwele. ²⁷Jauk me to te Jesuse la sk'opon ta oranax jich la yalbey: "¡Ayuk me yip awot'anik! ¡Jo'on! ¡ma me xiwex!" ²⁸Jich yu'un te Pedro la sutbey sok jich la yal: "Kajwal te me ja'ate albon mantal te ya xbeenon bael ta sba te ja' te banti ayate." ²⁹Te Jesuse la yal: "la'." Jich te Pedroe lok' bael ta barca sok been bael ta sba te ja'e te banti ay te Jesuse. ³⁰Jauk me to te Pedro la yil te tulan te ik'e, la xi'. Jajch' ta t'umajel koel, jich jajch' ta aw: ¡kajwal, koltayawon!" ³¹Te Jesuse oranax la yak' te sk'abe, jich la stsak lok'el tel te Pedro sok la yalbey: "Te ja'ate mayuk lek xch'uunjel awot'an, ¿bistuuk te a'an awot'ane?" ³²Jich te k'alal mo'ik bael ta barka te Jesús sok te Pedroe, te ik'e k'ax bael te yipe. ³³Jich te nopojeletik te ayik ta barka la yich'ik ta muk' te Jesús sok la yalik: "Melel nix a te ja'at te snich'anat te Diose." TE JESUSE LA XCH'AP'TES CHAMELETIK TA SK'INAL GENESARET ³⁴Te k'alal k'otik ta jejch' ja', k'otik ta lok'el ta bay sk'inal Genesaret. ³⁵Te k'alal te ants-winiketik te le nainemik a la sna'beyik sba te Jesuse, la stikunik bael sk'opik ta sjoyobal te lume, jich la yik'beyik tel ta stojol spasil te mach'atik ayik ta chamele. ³⁶Jich k'axem to xan la sk'anbeyik te jauk nax te sti'il sk'u' ya stsakbeyike, jich te mach'atik la spikbeyik te sti'il sk'u'e kolik ta chamel.

Chapter 15

TE BELUK YA YICH' BOLTESEL YU'UN TE ANTS-WINIKETIKE ¹Jauk me to ay Fariseoetik sok ts'ibjometik talik ta stojol Jesús te talemik ta k'alal Jerusalén; jich la yalbeyik, ²¿Bistuuk te nopojeletik awu'un te ma xchu'unik spasel te stalel-xkuxlejalik te me'el-mamaletike? Melel te nopojeletik awu'une ma spok sk'abik te k'alal ya xwe'ike." ³Jich te Jesús la sutbey: "Axan te ja'exe, ¿Bistuuk te ya ak'axinteybeyik smantal te Dios ta swenta te bit'il ay te stalel-akuxlejalike?" Melel te Diose jich la yal: "ICH'A TA MUK' TE ATAT SOK TE AME'E, TE MACH'A YA SBOLK'OPTEY TE SME'-STATE, YA ME XLAJ." ⁵Yan te ja'exe jich ya awalik: "Spisil te mach'a ya yalbey te sme'-stat, "Spisil te beluuk k'anuk jkak'beyexe jaix me smajt'an te Diose", jai ants-winik to ma yejt'alix te ya yich' ta muk' te sme'-state." ⁶Jich me te ja'exe mayukix sk'oplal k'ot awu'unik te smantal te Dios ta skaj te stalel te akuxlejalike. ⁷Te ja'exe chalam awot'anik, melel la yal ta jamal te bit'il ayex te alwanej Isaías te k'alal la yal, ⁸"JAI ANTS-WINIKETIK TO YA YICH'ONIK TA MUK' TA SBA NAX ST'IK, YAN TE YOT'ANIKE K'EJEL TO AY TA JTOJOL. ⁹TE YA SLAJIN SBAIK TA JTOJOLE JONTOL NANIX A, MELEL TE BELUK YA YAK'IK TA NOPELE, JA TE MANTALIL YU'UN TE ANTS-WINIKE." ¹⁰Jich yu'un, jajch' yik' tel te tsobol ants-winiketike, jich la yalbey: "Ayawayik stojol sok k'otok ta awot'anik, ¹¹ma jauk ya xbolteswan te beluk ya x-och ta ye te ants-winike. Jauk me to, te beluk ya xlok' ta yee, ja ya xboltesot yu'un te ants-winike." ¹²Jich te nopojeletike oxtajik tel ta stojol te Jesuse sok la yalbeyik: ¿La ba awil te Fariseoetik te ma' lekuk la yaiyik te ak'ope? ¹³Te Jesús la sut sok jich la yal: "Spisil awal-ts'unubil te ma jauk sts'unoj te jtat te ay ta ch'ulchane, ya me yich' bulel lok'el. ¹⁴Lok'anik tel ta stojolik; melel ma'sitetik ja ya stojtesik ta beel te mach'a ma'sitetike. Teme ay tul ma'sit ya stojtes ta beel te mach'a pajal ma'sit soke pajal me ya xch'ayik koel ta bay te lomen lume." ¹⁵Te Pedro la sut sok la yalbey te Jesuse: "Cholbotik jkaytik te beluk ya sk'an yal te senyail k'op to te la awalbotike." ¹⁶Te Jesús la yal: ¿Te ja'exe yu'un ba ma to xk'ot ta awot'anik uuk? ¹⁷¿Yu'un ba ma anaik te beluk ya awotsesik ta aweik ya xk'ax ta ach'ujtik ta patil ya xbajt' alok'esik ta bay tsanjibal? ¹⁸Yan te beluk ya awal lok'el ta awee ya xlok' tel ta awot'an. Ja in to ja ta swenta te ya xbolob te ants-winike. ¹⁹Ta ot'anil ya xtal te beluk ma ba leke, jich te bit'il milaw, sok te ya spas mulil sok yan ants te ma yinamuke, chijil-jol, elek', le k'op, sok te utawej. ²⁰Ta spisil into ja ya sboltesot yu'un te ants-winike. Yan teme ma spok sk'ab te k'alal ya xwe'e, ma jauk ya sboltesbot sk'oplal yu'un te ants-winike." ²¹TE XCH'UUNJEL YOT'AN TE CANANEA-ANTSE ²¹Jich te Jesuse lok' bael ta stojolik, bajt' ta slum sk'inal Tiro sok Sidón. ²²Jich yu'un, ay tul Cananea-ants lok'tel ta bay slumal. Jajch' ta aw ta yalel: "Na'bon yolil ba, Kajwal, stumbal David; te jkantsil-ale yak ta uts'inel yu'un te pukuje." ²³Jauk me to te Jesús ma la sjak'bey te sk'ope. Te nopojeletike tal yalbeyik wokol: "Albeya te yakuk xbajt'e, melel yak ta aw ta jpatik." ²⁴Jauk me to te Jesuse la sut sok jich la yalbey: "Ma jauk tikunbilon tel ta swenta, janax ta swenta te chijetik te ch'ayemik lok'el ta snaj te Israele." ²⁵Jauk me to te antse oxtaj tel sok la skejan sba ta yakan te Jesuse sok jich la yalbey: "Kajwal koltayawon." ²⁶Te Jesuse Jich la sutbey: "Ma snujp'in te ya jtsakbeytik te xkaxlan waj te alnich'anetik sok teme ja ya jch'objbeytik te ts'ietike. ²⁷Te antse la yal: "Melel nix a, Kajwal, jauk me to te ts'ietike ya swe'ik te sts'ubil te we'elil te ya xch'ay koel ta swe'balte' te yajwale." ²⁸Jich te Jesuse la sutbey sok jich la yalbey: "Ants, muk' te xch'uunjel awot'ane. Jich ya xk'ot ta pasel te beluk ya ak'ane." Jich te yantsil-ale kol ta oranax. ²⁹BAYAL CHAMELETIK LA SKOLTEY TE JESUSE ²⁹Te Jesuse lok' bael le'a, bajt' ta nopol mar yu'un Galilea. Jich mo bael ta pamal-wits sok k'ot snajk'an sba le'a. ³⁰Oxtaj tel ta stojol bayal ants-winiketik; yik'ojik tel koxoetik, ma'sitetik, uma'etik, tunkoetik, sok yantik xan chameletik. Tal yak'beyik ta stojol te Jesús, sok spisil la skoltay. ³¹Te ants-winiketike yanax la yilik a te k'alal k'opojik te uma'etike, te mach'atik tunkoetike kolik, te mach'a koxoetik beenik sok te ma'sitetike la yilik k'inal. Sok kaj yalbeyik yutsilal te Dios yu'un te Israele. ³²TE JESÚS LA SMAK'LIN CHAN MIL TA TUL WINIKETIK ³²Te Jesús la yik' tel te nopojeletik yu'une sok jich la yalbey: "Ya jna'bey yobolil sba jai tsobol ants-winiketik to, melel yoxebalix k'aal te st'unjonik sok mayuk ba we'emik. Ma jk'an ya jtikun bael teme ma neeluk ya xwe'ike, ayuk ba xkom k'inal yaiyik ta be." ³³Te nopojeletik jich la yalik: "¿Banti ya jtatik bayal kaxlan waj swe'ik te tsobol ants-winiketik ta bay takin jochol k'inal to? ³⁴Te Jesús jich la yal: ¿Jayeb pejch' kaxlan waj awich'ojik te ja'exe? jich la sutik: "Jukeb sok ay cha'ox koj't' ch'in chayetik." ³⁵Jich te Jesús la yalbey te ants-winiketik te ya snak'an sbaik ta lum. ³⁶La stsak te juk pejch' kaxlan waj sok te ch'in chayetike, la yalbey wokol te kajwaltik, la xet' sok la yak'bey te nopojeletike. Ja jichik uuk ba spukbeyik te ants-winiketike. ³⁷Jich we'ik ta spisilik ja to chikan noj te xch'ujt'ike. Ta patil la tsobik te banti xet'atik jilel te sobraile, jich noj xan jukeb pajch' moch yu'unik. ³⁸Te mach'atik we'ike ja chan mil (4000) ta tul winiketik, ma la yich' ajteyel te antsetike sok te aletike. ³⁹Jich te Jesús la stikun bael te ants-winiketik jich mo bael ta ch'in barco bajt' ta bay sk'inal Magdala.

Chapter 16

LA SK'ANBEYIK JUN SENYAIL YILIK TE JESUSE ¹Te Fariseoetik sok te Saduceoetik talik ta stojol te Jesús yu'un la sk'an yilbeyik yot'an jich la sk'anbeyik te ya yak' ta ilel yu'el te talem ta ch'ulchane. ²Jauk me to la sut sok jich la yal: "Teme malix a te k'aale, te ja'exe ya awalik: ya xk'ejp' te k'inal, meel tsajnaX te ch'ulchane." ³Sok te k'alal sakubix a te k'inal ya awalik: "Ya xtal ja'al yotik, meel tsajuben awil te ch'ulchane sok ay tokal." Te ja'exe ya anaik stsajteyel te bi yilel te ch'ulchane jauk me to ma anaik stsajteyel te senyail te yak k'oel ta pasel ta ora to. ⁴Te ja'ex kuxulex ta k'inal ma lekukatik sok mulawilex ya ak'anik senya awilik, jauk me to ma x-ak'botex awilik janax te senyail yu'un te Jonáse." Jich te Jesuse la yijk'tey jilel jich a bajt'. "TE LEVADURA YU'UN TE FARISEOETIKE" ⁵Te nopojeletik talik ta jeich' mar jauk me to ma la snaik tel te kaxlan waje. ⁶Te Jesús la yal: "Ayawaiyik stojol sok ich'a me abijilik yu'un te slevadura te Fariseoetike sok te Saduseoetike." ⁷Te nopojeletike jich kaj yalik: "Ja yu'un te ma la jkich'tik tel te kaxlan waje." ⁸Te Jesuse la sna' stojol te beluk la yalbey sbaik jich la yal: "Te ja'exe mayuk lek xch'uunjel awot'anik, ¿Bistuuk te ya awalik te ja yu'un te ma la awich'ik tel te kaxlan waje?" ⁹¿Yu'un ba ma anaik sok yu'un ba ch'ayix ta awot'anik te jo' peich' kaxlan waj te la swe' te jo' mil (5000) ta tul winiketis sok te jayeb xan pajch' moch la atsobik abi? ¹⁰¿Sok te juk peich' kaxlan waj te la swe' te chan mil (4000) ta tul, sok te jayeb xan pajch' moch la atsobik abi? ¹¹¿Bin yu'un te ma xk'ot ta awot'anik te ma jauk yakon ta yalbeyel sk'oplal te kaxlan waje? Ja yakon ta yalel te yakuk atsajtey abaik yu'un te slevadura te Fariseoetike sok te Saduceoetike." ¹²Jich k'ot ta yot'anik te ma jauk la yich'ik albeyel yu'un te ya xk'uxtey sbaik yu'un te slevadura te kaxlan waje, ja te yakuk stsajtay sbaik yu'un te beluk ya yak'ik ta nopel te Fariseoetike sok Saduceoetike. TE PEDROE JAMAL LA YAL TE MACH'AA TE CRISTOE ¹³Te k'alal k'ot te Jesús ta bay sk'inal Cesarea ta Filipino, la sjojk'ibey yaii te nopojeletik yu'une, jich la yal: "¿Mach'a ta sk'opik te ants-winiketis te Nich'anile?" ¹⁴Jich la yalik: "Ay mach'a ya yal ja te Juan ak' ich' ja'e; ay mach'a ya yal, ja te Elíase, sok te yantike ya yalik, ja te Jeremíase, o ja tul alwanej ta namey k'inal." Te Jesuse jich la yal: ¹⁵"Jauk me to, ¿Te ja'exe mach'aon awalik a?" ¹⁶Jich la sut te Simón Pedro: "Ja'at te Cristo, te Snich'anat te kuxul Diose." ¹⁷Te Jesuse la sut sok jich la yalbey: "Binax awutsil te ja'at Simón te snich'anat Jonás, meel ma ch'ich'-bak'etuk te la yak'bat ja na' stojol to, ja la yak'bat ja na' stojol te jtat te ay ta ch'ulchane." ¹⁸Janix jich ya jkalbat te ja Pedroat, sok ta sba te ch'en to ya jajts'es tel te Iglesia jku'une; Sok ya stsalbeyik yu'el te lajele. ¹⁹Te Jo'one ya jkak'bat te sjamjibal yu'un te ajwalinel ta bay te ch'ulchane. Spisil te beluk ya achuk ta balumilale janix jich chukul ya xk'ot ta bay te ch'ulchane, sok spisil te beluk ya atil ta balumilale janix jich tilbil me ya xk'ot ta ch'ulchan." ²⁰Jich te Jesuse la yalbey mantal te nopojeletik yu'une te mayuk mach'a ya yalbeyik te ja te Cristoe. TE JESUSE LA YAL TE YA YICH' MILELE ²¹Jich kaj te Jesús ta yalbeyel te nopojeletik yu'un te ya xbajt' ta Jerusalén sok te ya xk'ax bayal swokol ta sk'abik te ancianoetik sok te wolwanejetik yu'un te sacerdotetike sok nix te ts'ibjometike, sok te le ya yich' milel a janix jich ya yich' cha'kusesel tel ta yoxebal k'aal. ²²Jauk me to te Pedroe la yik' bael ta k'ejel sok tulan kaj yalbey, jich la yal: "Manchuk me ya xk'ot ta atojol, kajwal; manchuk me ya xk'ot ta pasel." ²³Te Jesuse la sut sba sok jich la yalbey te Pedroe: "¿K'ejaba ta jtojol, pukuj! jichat te bit'il jun ton te ya sk'an smakone, bistuuk te ma awich'bey ta muk' te beluk ya sk'an yot'an te Diose, jauk me to ja ya apasbey te beluk ya sk'an te ants-winike." ²⁴Jich te Jesuse la yalbey te nopojeletik yu'une: "Teme ay mach'a ya sk'an st'unone, aka me skoltay sba ta yot'an, aka xkuch te scruze sok aka st'unon." ²⁵Meel spisil te mach'a ya sk'an skoltey te xkuxinele ya me xch'ay, yan te mach'a ya xch'ay te xkuxinel ta jwentae ya me sta skolel stukel. ²⁶Meel ¿Beluuk ya xlok' yu'un a te ants-winik te ya yu'unin spisil te balumilal teme ch'ayel ya xbajt'e? ¿Beluuk me ya stak' yak' te tul ants-winik sjelolin te xkuxlejale? ²⁷Meel te Nich'anile ya xtal ta swenta yutsilal te State sok te ch'ul abatetik yu'une. JICH YU'UN YA ME STOJ TA TULU TUL TE BI YILEL SPASOJ TE YAT'ELE. ²⁸Ta smeelilil ya jkalbeyex, ay mach'atik te le' ayex in to te ma yilik lajel ja to te bin ora ya xtal te Nich'anil sok te Yutsilale.

Chapter 17

LA YILIK K'ATBUJ TE JESUSE ¹Wakeb k'aal ta patil te Jesús la yik' bael te Pedroe te Jacoboe (Santiago) sok te yijts'in Juane, stukelik nax ik'otik moel ta bay muk' toyol wits. ²Te Jesuse k'atbuj ta sitik. Te sit yelawe xlemet nax jich bit'il te k'aale sok te sk'u'-spak'e xlemet nax k'ot jich bit'il te xojobil sakil k'inale. ³Jich chiknaj tel uuk te Moises sok te Eliase yakalik ta k'op sok te Jesuse. ⁴Te Pedroe la yalbey te Jesuse: "Kajwal, lek te le ayotik toe. Teme jich ya ak'ane, ya jpastik oxwol nail wamal, Jun awu'un te ja'ate, jun yu'un te Moises sok jun yu'unuk te Eliase." ⁵Te k'alal yak to ta k'op a te Pedroe, tal potsotik yu'un tokal te xlemet nax xojobile, ay mach'a k'opoj tel ta bay te tokale jich yak ta yalel. "Jai to ja te Jnich'an te bayal k'ux ta jkot'ane, binax jkot'an yu'un, aiybeya awaiyik stojol te sk'ope." ⁶Te k'alal la yayiik stojol te nopojeletike, la spajk'an sbaik koel ta lum sok xiw yot'anik yu'un. ⁷Jich te Jesuse tal sok la spiktiley sok jich la yal: "Jajch'anik sok ma me xiwex." ⁸Jich la stoy moel te sitike jauk me to mayuk mach'a la yilik, jaxanix stukel te Jesuse. ⁹Te k'alal yakalikix koel tel ta wits a, te Jesuse la spas ta mantal te nopojeletik yu'une, jich la yal: "Ma me mach'a ya awalbey yayiik te beluk la ataik ta ilel sok te asitike ja to teme cha'kux tel ta bay te aelmeletik te Nich'anile." ¹⁰Te nopojeletik yu'une, la sjojk'ibeyik te Jesuse, jich la yalik: "¿Bin yu'un te ya yal te ts'ibjometik te ja neel ya xtal te Eliase?" ¹¹La sut te Jesuse sok jich la yal: "Melel nix a te Eliase neel me ya xtal, sok ya me xchajp'an spisil te beluk aye. ¹²Jauk me to ya jkalbeyex, te Eliase sujt'ix, jauk me to ma la sna'beyik sba; jich yu'un chikan beluk la sk'an yot'anik te la spasbeyike. Janix jich uuk te Nich'anile ya me xk'ax swokol ta sk'abik uuk." ¹³Jich k'ot ta yot'anik te nopojeletik te ja yak ta yalbeyel sk'oplal te Juan ak' ich' ja'e. TE JESÚS LA SKOLTEY TUL KEREM TE YICH'OJ TUJP'UL IK' ¹⁴Te k'alal k'otik ta bay stsoboj sbaik bayal ta tul te ants-winiketik, noptsaj tel tul winik, la skejan sba ta stojol te Jesuse sok jich la yalbey: ¹⁵"Kajwal, wokoluk k'uxtaybon te jnich'ane, yu'un yich'oj tujp'ul ik' k'axix bayal swokol. Bayal buelta ch'ayix ochel ta k'ajk' sok ta ja'. ¹⁶La jkik'ix bael ta stojol te nopojeletik awu'une, jauk me to ma ju'yuunik xpoxtayel." ¹⁷Te Jesuse la sut sok jich la yal: "Ja'ex te sts'umbalex te mayuk xch'uunjel awot'anik sok te ma' lekuk te awot'anike ¿jaye to me xan k'aal te ya xjilon ta awolilike? ¿jaye to me xan k'aal te ya jts'ikbeyexe? ik'bonik tel te kereme." ¹⁸Te Jesús la yalbey mantal te pukuje jich lok' ta yot'an te kereme. Jich ajk' nax lekub jilel. ¹⁹Jich te nopojeletike, tal sk'oponik ta muken te Jesuse sok jich la yalbeyik: "¿Bin yu'un te ma ju' jku'untik slok'esel te pukuje?" ²⁰La yal te Jesuse: "Yu'un mayuk xch'uunjel awot'anik ta lek. Melel ya jkalbeyex, te ayuk jich xch'uunjel awot'anik xujt'uk te bit'il sbak' te mostazae, ya xju' awu'unik yalbeyel jai wits to: "K'ejaba lok'el sok baan lum in to," jich ya xk'ot ta pasel. Mayuk beluk ma xju' awu'unik spasel te jichuke. ²¹Jai chajp' pukuj to ma xju' ta lok'esel ja to teme ya ak'oponik te Diase sok teme ya akomik te awe'elike." TE JESUSE LA YAL XAN TE YA YICH' MILELE ²²Te k'alal jilik xan ta lum Galilea, te Jesús jich la yalbey te nopojeletik yu'une: "Te Nich'anile ya me x-ak'ot ta sk'ab te ants-winiketike, ²³Jai me ya smilik, jauk me to ta yoxebal k'aal ya me cha'kuxtel." Te nopojeletike bayal la smel-yot'anik yu'un. TE STOJOL PATAN YU'UN TE TEMPLOE ²⁴Te k'alal k'otik ta lum Capernaúm, te k'an patanetik yu'un te temploe tal sk'oponik te Pedroe sok jich la yalbeyik: "¿Yu'un ba ma stoj te patan yu'un te templo te amaestroike?" ²⁵La yal te Pedroe: "Yak xi'." Jauk me to te k'alal och bael ta na te Pedroe, te Jesús k'opoj neel sok janix jich la yalbey: "Beluuk ya anop, Simón? te ajwaliletik ta balumilal, ¿mach'a me ya sk'anbey te patan-tak'ine sok te ich'el ta muk'e? ¿Ja ba te slumale o ja ba te yan lumetike?" ²⁶Te k'alal la yal te Pedroe: "Ja te yan lumetike," Te Jesuse la yalbey: "Jich yu'un ma stojik te slumal jiche. ²⁷Jauk me to, swenta yu'un ma x-lijk' sjolik te k'an-Patanetike, baan ta bay mar ch'oja ochel te slukjibal chaye, tsaka te chay te neel ya xlok' tele. Te k'alal ya ajach' bey te yee, ya me ataj jun sejp' tak'in le'a. Tsaka lok'el sok ak'beya te mach'a k'an-patanetike ak'bon jilel te jku'une sok uuk te awu'une."

Chapter 18

MACH'A TE MUK' SK'OPLAL YA XK'OT TA CH'ULCHANE ¹Jich yorail te nopojeletike talik ta stojol te Jesuse jich la yalbeyik: "¿Mach'aa te muk' sk'oplal ya xk'ot ta banti ay ta ajwalinel te Dios te ay ta ch'ulchane? ²Te Jesús la yik' tel tul alal ta stojol, jich la stejk'an ta yolilik. ³Jich la yal: Jamal ya jkalbeyex teme ma asujt'es awot'anike sok teme ma apajbeyik stalel te bit'il tul alale, ma xju' ya x-ochex ta stojol te banti yak ta ajwalinel te Jtatik Dios te ay ta ch'ulchane. ⁴Jich yu'un te mach'a pek'el ya yak' sba jich bit'il jai alal to, ja me muk' ya xk'ot sk'oplal te banti ay ta ajwalinel te Dios te ay ta ch'ulchane. ⁵Te mach'a ya yik' ta stojol tul alal ta jbiile jo'on la yik'onix abi. TE MACH'A YA X-AK'WAN TA MULIL ⁶Sok spisil te mach'a ya yak' yaluk ta mulil tuluk te mach'atik pek'el ayik te xch'uunejonike, ja lek te yakuk yich' chukel muk'ul xch'enul cha' ta snuk' sok te yakuk yich' ch'ojel koel ta sna'bilal te mare. ⁷Ya me yil swokolik te mach'atik ayik ta balumilale, ta skaj te ay yalesel ta mulile! Puersa ay mach'atik te ya syaleswanik ta mulile, jauk me to, ya me yil swokolik te mach'atik jich ya spase. ⁸Teme ja te ak'ab o te me ja te awakan te ya syalesat ta mulile, boja lok'el sok ch'oja bael ta namal. Ja lek te yakuk x-ochat ta kuxinel, manchuk me koxoat sok manchuk me tunkoat, ja wokol teme xchebal ak'ab sok xchebal awakan te ya awich' ch'ojel ochel ta k'ajk' te ma xtub ta sbajt'el k'inale. ⁹Teme ja te asit te ya syalesat ta mulile, lok'esa sok ch'oja bael ta namal. Ja lek te yakuk x-ochat ta kuxinel manchuk me bij xa nix te asite, ja wokol teme xchebal asit te ya awich' ch'ojel ochel ta k'ajk' te ma xtub ta sbajt'el k'inale. SENYAIL K'OP YU'UN TE CHIJ TE CH'AYEME ¹⁰Ilameawilik te mayuk mach'a ya yilay te mach'a pek'el ayike. Melel ya me jkalbeyex awaiyik, ta ch'ulchan te ch'ul abatetik spisil ora ya yilbeyik sit yelaw te Jtat te ay ta ch'ulchane. ¹¹Melel te Nich'anile tal skoltey te mach'a ch'ayemike. ¹²¿Beluuk me anopik yu'un? teme ay tul winik te ay jo'winik (100) ta kojte xchije, teme ch'ay jilel kojte ta be yu'une, ¿Ma ba yakuk yijk'tey jilel te balunlajuneb yo'winik (99) ta kojte yu'un ya xba sletel te kojte te ch'ayeme? ¹³Teme la sta tel ta leele, jamal ya jkalbeyex, binax me yot'an yu'un te bit'il balunlajuneb yo'winik (99) ta kojte te ma ba ch'ayeme. ¹⁴Janix jich ma sk'anjeluk yot'an te Jtatik te ay ta ch'ulchan teme ya xch'ay tuluk te mach'a pek'el ayike. BIT'IL YA SK'AN JPASBEYTIK PERDÓN TE JKERMANOTIKE ¹⁵Teme ay mach'a la sta smul ta atojol te pajal ch'uunjelex soke, baan sok ak'beya sna' stojol ta stukel nax te bay ch'ayeme. Teme la yaiybat stojol te ak'ope, ya me x-utsub te awot'anike. ¹⁶Jauk me to teme ma la yaiybat stojol te ak'ope, ik'a bael tul o cha'tuluk ja wermano te pajal ch'uunjelexe soke, swenta jich testigo ya xk'otik yu'un spisil te beluk ya awalbey te awermanoe. ¹⁷Teme ma la sk'an yaiybatik stojol te ak'opike, albeya yaiy te ch'uunjeletike. Teme ma la sk'an yaiybatik stojol sk'op te ch'uunjeletike, jich me aka k'otuk awu'unik te bit'il ma ba xch'uunej te Diose sok jichuk k'otuk te bit'il k'an-patane. ¹⁸Jamal ya jkalbeyex, spisil te beluk ya achukik le' ta balumilal to, janix jich chukul me ya xk'ot ta ch'ulchan. Janix jich spisil te beluk ya atilik le' ta balumilal to jich nix tilbil ya xk'ot ta ch'ulchan. ¹⁹Sok ya jkalbeyex xan, teme ay chebex te ya achap ak'opik le' ta balumilal to te beluk ya ak'anbeyik te Jtatik Dios te ay ta ch'ulchane, ya me x-ak'botex. ²⁰Melel te banti stsoboj sbaik cha'oxtul ta swenta te Jbiile le' me ayon ta yolilik. ²¹Ta patil tal te Pedroe jich la yalbey te Jesuse: "Kajwal, ¿Jayeb buelta ya sk'an te ya jpasbey perdón te jkermano teme ya sta smul ta jtojole? ¿Jukeb ba buelta?" ²²La yal te Jesuse: "Ma jkalbat te jukeb nax bueltae, ja te jukeb buelta ya x-esmaj ta lajuneb xchanwinike." (70x7) TE CHA'TUL ABATETIK TE AY SBETIKE ²³Jich yu'un, te ajwalinel yu'un te Dios te ay ta ch'ulchane, jich k'oem te bit'il ay tul muk' ajwalil te ya sk'an yich'bey ta wenta te sbet te abatetik yu'une. ²⁴Te k'alal jajch' yich'bey ta wenta te sbete, ik'ot tel tul abat te ay sbet lajun mil talento. ²⁵Jauk me to mayuk bit'il la stak' stoj te sbete, la yal mantal te ajwalil yu'une te ya yich' chonel te winik sok te yiname sok te snich'nabe sok spisil te beluk ay yu'une, jich me ya stoj spisil a te sbete. ²⁶Jich te abate la skejan sba koel ta yalel wokol ta stojol te yajwale sok jich la yalbey: "Kajwal, wokoluk maliybon xan te jbeta, ya jtojbat spisil. ²⁷Te yajwal te abate, la sna'bey yobolil sba sok la skoltay bael sok la spasbey perdón yu'un te sbete. ²⁸Jauk me to te abate lok'el to nax bael a, la sta sba sok tul sjoy ta abatil te ay sbet jo'winik denario yu'une. Te abate la stsak te mach'a ay sbet yu'une la xpich' ta snuk' sok jich la yalbey: "Tojbon te abete." ²⁹Jauk me to te sjoy ta abatile la skejan sba ta yalel wokol ta stojol sok jich la yalbey: "Maliy bon xan te jbeta ya jtojbat spisil." ³⁰Jauk me to ma la sk'an smalibey ba xch'oj jilel ta chukjibal, ja to teme la stoj te sbet te sjoy abate ³¹Te k'alal la yilik te yantik sjoy ta abatil te beluk k'ot ta pasele, bayal la smel-yot'anik yu'un; Jich tal xchobeyik yaiy te yajwalik spisil te beluk k'ot ta pasele. ³²Jich yu'un te ajwalile la stikun ta ik'el te abate sok jich la yalbey: "Mero amenat ta abatil, ta skaj te la awalbon wokole te Jo'one la jpasbat perdón yu'un spisil te abete. ³³¿Ma ba jauk lek te la ak'uxtay uuk te ja joy ta abatile, jich bit'il te jo'on te la jk'uxtayate? ³⁴Te Yajwale ilin yot'an yu'un sok jich la yak'bey ta sk'ab te majawetike ja to teme la stoj spisil te sbete. ³⁵Janix jich uuk te Jtat te ay ta ch'ulchane jich nix me ya spasbeyex uuk teme ma sok awot'anik ya apasbey abaik perdón ta juju tul sok te awermanoe.

Chapter 19

TE JESUSE YA XCHOLBEY SK'OPLAL TE MACH'ATIK YA YIJK'TEY SBAIKE ¹Te k'alal laj yot'an ta k'op te Jesuse, lok' bael ta Galilea, k'ot ta bay sti'il sk'inal Judea, k'ax to bael a ta bay muk'ul ja' Jordán. ²Bayal ants-winiK te t'unbil yu'une, sok la skoltay le'a te chameletike. ³Te Fariseotike talik ta stojol te Jesuse ta swenta yu'un ya yilbeyik yot'an a sok jich la yalbeyik: "¿Ya ba spas te ya yijk'tey sba sok yinam te tul winik te biluk nax swentaile?" ⁴La sut te Jesuse sok jich la yal: ¿Te ja'exe yu'un ba ma ak'oponojik te ja neel to te DIOS LA SPAS TE ANTS SOK TE WINIKE? ⁵¿Sok nix jich la yal te Kajwaltike: "JA SWENTAIL TE WINIK YA YIJK'TAY TE STAT SOK TE SME'E SOK JUNAX YA XK'OT SOK TE YINAME, SOK TA XCHEBALIK JUNAX SBAK'ETAL YA XK'OTIK?" ⁶Jich ma ba chebikix, junax te sbak'etalik k'oem. Jich yu'un, te mach'a jun la yak'ix te Diose, mayuk mach'a ya xju' xat. ⁷Jich la yalik: "¿Bistuuk te Moisés LA YAL MANTAL TE YA STAK' JKAK'TIK TS'IBUBIL JUN TE BAY YA XNAJK'AJ TE BELUK SWENTAIL TE YA YIJK'TAY JILEL YINAN TE TUL WINIKE?" ⁸Jich la sut te Jesuse: "Ja yu'un te stulanil awot'anik, te Moisés la yak'batik te ya awijk'tey abaik sok te awinamik, jauk me to ta xjajch'ibal ma jichuk ay ta pasel. ⁹Ya jkalbeyex chikan mach'a ya yijk'tay sba sok te yiname, jauk me to teme ta skaj mulweje sok teme nujp'in sok yan antse, ya me sta smul abi; sok nix te winik te ya yik' yinamin tul ants te ijk'teybilixe janix jich ayix ta mulwej uuk abi." ¹⁰Te nopojeletike la yalbeyik te Jesús: "Teme jich ay sk'oplal te tul winik sok te yiname, ja lek ma xnujp'in abi." ¹¹Jauk me to te Jesús la yal: "Ma spisiluk ya xk'ot ta yot'anik te bijup'tesel to, janax te mach'atik ya x-ak'botik ta yot'ane." ¹²Melel ay eunuco-winiketik te jich bejk'ajik k'alal ta xchujt' te sme'e. Sok ay yantik eunucoetik te ja ak'otik yu'un te winike. Sok ay eunucoetik te stukel ya spas sbaik ta eunuco ta swenta te ajwalinel ta ch'ulchane. Teme ay mach'a ya stsak te bijubtesel to akame yich. "TE JESÚS LA YAK'BEY BENDICIÓN TE ALETIKE ¹³Jich yu'un la yik'ik tel te aletik ta stojol te Jesuse swenta yu'un jich ya skajan te sk'ab ta sjolik sok ya sk'oponbey Dios; jauk me to te nopojeletik ma la sk'anik. ¹⁴Jauk me to te Jesuse la yal: "Ak'aik tel te aletik ta jtojol, ma xa komik, melel te ajwalinel ta ch'ulchane ja yu'unik stukelik." ¹⁵Jich la skajan sk'ab ta sjol te aletike, sok patil lok' bael le'a. TE CH'IEL WINIK TE K'ULEJE ¹⁶Jich yu'un, ay tul winik tal ta stojol te Jesús sok la yalbey: "Maestro, ¿Beluuk lek ya sk'an jpas ta swenta te yakuk jta kuxinel ta sbajt'el k'inale?" ¹⁷Te Jesús jich la yalbey: ¿Bin yu'un te ya ajojk'ibon te beluk leke? Janax tul te mach'a leke, jauk me to, teme ya ak'an ya x-ochat ta bay te kuxinele, k'eja te mantaliletike." ¹⁸Te winike la yal: "¿Bek mantalil uuk?" Jesús la yal: "MA ME AWAIY MILAW; MA ME AWAIY MULWEJ SOK ANTS TE MA AWINAMUKE; MA ME AWAIY ELEK'; MA ME XLEWANAT TA K'OP; ¹⁹ICH'A TA MUK' TE ATAT SOK TE AME'E; SOK K'UX ME YA AWAIY TA AWOT'AN TE APAT-AXUJK'E JICH BIT'IL TE K'UX YA AWAIYABA TE JA'ATE." ²⁰Te kereme la sut: "Spisil te beluk la awale jch'uunej spasel; ¿beluk xan ya sk'an jpas?" ²¹Jesús la yal: "Teme ya ak'an te k'ax toj ya xk'oate, baan, chon a bael spisil te beluk ay awu'une sok ak'beya te mach'atik me'baetike, jich me ay ak'ulejal ta ch'ulchan. Ta patil la' sok t'unawon." ²²Jauk me to te k'alal la ya'ij stojol te kerem te beluk la yal te Jesuse, bayal la smel bael yot'an, melel bayal te sk'ulejale." ²³Te Jesús la yalbey te nopojeletik yu'une: "Ta smeilelil ya jkalbeyex, te k'ulej winik wokol ya x-och ta bay ajwalinel yu'un te ch'ulchane. ²⁴Ya jkalbeyex ta yan buelta, ja buelta xan ya xk'ax ta yolil te aguja te koj't camelloe te bit'il te tul k'ulej wokol ya xba ochok ta bay ajwalinel yu'un te Diose. ²⁵Te k'alal la ya'iyik stojol in to te nopojeletike, chajp' nax la ya'iyik yu'un sok jich la yalik: "¿Mach'a ya xju' yu'un ya xkol jiche?" ²⁶Ilotik yu'un te Jesuse sok jich albotik yu'un: "Te ants-winike ma xju' yu'un spasel in to, jauk me to te Diose spisil ya xju' yu'un stukel." ²⁷Jich te Pedro la sut sok jich la yal: "Ilawil, te jo'otike spisil la jkijk'taytik yu'un te la jt'untikate; jich yu'un ¿Beluuk ya jtatikix a te jo'otike?" ²⁸Te Jesús la sut: "Ta smeilelil ya jkalbeyex, te ja'ex te at'unononike, ta yach'il bejk'ajel, te k'alal te Nich'anil ya xna'jk'aj ta muk'ul naktijibal ta bay te yutsilale, te ja'exe ya me xna'jk'ajex uuk ta bay lajcheyeb muk'ikal naktibaletik, te bay ya alikbeyik smul te lajcheyeb ts'umbalil yu'un te Israele. ²⁹Spisil te mach'atik la yijk'teyik te snaik, te sbankiltak, te xwixtak, te stat, te sme', te yal-snich'an sok te slum-k'inal ta swenta jbiil, ya me yich'ik ak'beyel jo'winik xan a te beluk la yijk'teyike sok ya yich'ik ak'beyel te kuxinel ta sbajt'el k'inale. ³⁰Jauk me to bayal te mach'atik neel ayike ya xjilik ta patil, sok bayal te mach'atik patil ayike ja neel ya xk'otik.

Chapter 20

TE AT'ELETIK YU'UN TE TS'USUBILTİK ¹Melel te ajwalinel yu'un te ch'ulchane jich te bit'il tul yajwal k'inal te lok' bael ta sab ta sleel yaj at'el yu'un te ya yak' ta tulel te sts'usube. ²Te k'alal la xchapik sok te yaj at'ele te ya stoj jun denario tak'in ta jun k'aale, la stikun bael ta at'el ta bay te ts'usubiltik yu'une. ³Lok' xan bael ta nopol baluneb ora k'aal sok la yil te ay at'etetik te ayik ta ch'iwich te mayuk bi yakalik ta spasele. ⁴Jich la yalbey: "Baanik ta at'el ta bay ts'usubiltik jku'un, jich ya jtojatik te bit'il ay te tojolil ta jun k'aale." Jich bajt'ik ta at'el. ⁵Cha' lok' xan bael ta nopol olil k'aal, sok nix ta oxeb ora smalel k'aal, jich nix la spas te bit'il sneelal toe. ⁶Yan xan buelta lok' bael ta nopol jo'eb ora smalel k'aal sok ay la sta xan te mach'atik mayuk yat'elike. La yalbey: "¿Bistuuk te tojol yak ta k'axel k'aal awu'unike?" ⁷La yalik: "Melel mayuk mach'a ya yak'botik jkat'eltik." La yalbey: "Baanik ta at'el uuk ta bay te ts'usubiltik jku'une." ⁸Te k'alal ochix a te ajk'ubale, te yajwal ts'usubiltike la yalbey te wolwanej yaj at'ele: "Ik'a tel te at'etetike sok ak'beya stojolik, ja me neel ya a toj te mach'atik patil jajch'ik ta at'ele yan stukel te mach'atik neel ochik ta at'ele ja me patil ya atoj stukel." ⁹Te k'alal talik te at'etetik te ochik ta at'el ta jo'eb ora smalel te k'aale, la yich'ik ak'beyel jun denario tak'in ta tulu tul. ¹⁰Te k'alal k'otik te mach'atik neel jajch'ik ta at'ele, la skuyik te bayal xan ya yich'ik te stojolike, jauk me to jich nix jun denario tak'in la yich'ik ta tulu tul uuk. ¹¹Te k'alal la yich'ik te stojolike, kajik ta bi yalel ta stojol te yajwal te k'inal. ¹²Jich la yalik: "Te at'etetik te patil talike janax at'ejik jun ora, jauk me to pajal la atojotik sok, te jo'otike kujch' jku'untik te at'ele sok la jkaiybeytik xk'uxul te k'aale." ¹³Jauk me to te yajwal te k'inal, jich la yalbey te tule: "Joytik, mayuk bi malek la jpasbat. ¿Ma ba la jchaptik te jun denario tak'in te ya jtojate? ¹⁴Ich'a te atojole sok benan; te jo'one ya smulan jkot'an ya jkak'bey te mach'atik patil at'ejike te bit'il la jkak'batuke. ¹⁵¿Ma ba stojiluk te beluk ya jpas sok te jbiluke? ¿O yu'un ba ma lekuk ya awil te bit'il lek jkot'ane? ¹⁶Jich yu'un te mach'atik patil ayike ja neel ya xk'otik, yan te mach'atik neel ayike, ja me patil ya xk'otik stukelik." YAN BUELTA LA YAL TE JESÚS TE BIT'IL YA XLAJE ¹⁷Te k'alal yak ta moel bael ta Jerusalén te Jesuse, k'ejel la yik' bael te lajchetul nopojeletik yu'une, jich la yalbey yayik te k'alal yakalik ta beelee: ¹⁸"Ilawilik, ya me xmootik bael ta Jerusalén, jich te Nich'anile ya me yich' ak'el ta sk'abik te wolwanej sacerdoteetik sok te ts'ibjometike. Jaik me ya yak'ik ta milel. ¹⁹sok ya me yak'ik ta sk'ab te yan lumetike swenta yu'un ya slabanik, ya smajik sok ya sijip'anik. Jauk me to ta yoxebal k'aal ya me xcha'kux tel." TE BELUK LA SK'ANIK TE SANTIAGO SOK TE JUANE ²⁰Jich yu'un te sme' te snich'nab te Zebedeoe tal ta stojol te Jesuse sok te yaaltake. La skejan sba ta stojol te Jesuse sok ay beluk la sk'anbey. ²¹Te Jesuse la yalbey: "¿Beluuk ya ak'an? La yal te antse: "Ala mantal ta stojol te cheb jkaltake te yakuk xnajk'aj tuluk ta swa'el ak'ab sok tul ta ak'exen, ta bay te ajwalinel awu'une." ²²Jauk me to te Jesuse la sutbey sok jich la yalbey: "Te ja'exe ma ana'ik te beluk ya ak'anike. ¿Ya ba xju' awu'unik yuch'el te yalel te kopa te nopol ya jkuch'ixe?" La yalik: "Ya xju' jku'untik." ²³Jich la yal te Jesuse: "Melel nix a, ya xju' awuch'ik te yalel kopae. Jauk me to ma jauk ta jwenta te ya jkak' xnajk'ajex ta swael jk'ab sok ta jk'exen, janax te mach'atik chapalik yu'un te jtate." ²⁴K'alal la yayik stojol te lajun tul nopojeletike, bayal ilinik yu'un ta stojol te cheb sbankil-yijts'in sbaike. ²⁵Jauk me to te Jesuse la yik' tel ta stojol te nopojeletike sok jich la yalbey: "Te ja'exe ja na'ojik te ajwaliletik yu'un te yan lumetike ya yich'ik sujel ta xch'uunbeyel smantal, sok te mach'atik tulán yat'elik yich'ojike ja me ya spas mantal ta stojolik. ²⁶Jauk me to manchuk me jichuk ta awolilik. Ja yu'un, spisil te mach'a ya sk'an te muk' ya xk'ot ta awolilike ja me abat ya xk'ot ta atojolik, ²⁷sok te mach'a ya sk'an neel ya xk'ote aka yak' sba ta abatinel. ²⁸Jich te bit'il te Nich'anile ma me jauk tal yu'un te ya yich' ch'uunele, ja tal yak' sba ta abatinel, sok ja tal yak' xkuxinel ta swenta te bayaluk mach'a ya xkolike." TE CHEB MA'SITETIK TE LA YICH'IK JAMBAYEL TE SITIKE ²⁹Te k'alal yakalik ta lok'el bael ta lum Jericó, ts'aklinotik bael yu'un bayal ants-winiketik. ³⁰Sok la yilik cha' tul ma'sitetik te nakalik ta ti' be. Te k'alal la yayik stojol te yak ta k'axel te Jesuse, awunik, jich la yalik: "¿Kajwal, sts'umbal David, na'botik jkolilbatik." ³¹Jauk me to te ants-winiketike komotik yu'un, la yalbeyik te yakuk xkomik ta aw. Jauk me to, tulán xan awunik, jich la yalik: "Kajwal, sts'umbal David, na'botik jkolilbatik!" ³²Jich yu'un la stejkan sba te Jesuse, la yik' tel, sok la yalbey: "¿Beluuk ya ak'anik te ya jpasbeyexe?" ³³Jich la yalik: "Kajwal, te yakuk ajambotik te jsitike." ³⁴Jich yu'un te Jesuse, la sna'bey yobolil sbaike, la spikbey te sitike. Ora nax jam te sitike sok jich la st'unik bael.

Chapter 21

AY NAX YUTSIL OCH BAEI TA JERUSALÉN TE JESUSE ¹Jich te Jesuse sok te nopojeletik yu'une nopol ayikix ta lum Jerusalén, k'otik ta Betfagé, te banti ay te wits Olivoetike, jich te Jesuse la stikun bael cha'tul te nopojeletik yu'une, ²jich la yalbey: "Baanik ta bay te ch'in lum te nopol aye, chukul me ya ataik ta oranax koj't' Sme' burro sok te ch'in yale. Tilaik tel sok ik'bonik tel a. ³Teme ay mach'a ya sjojk'ibeyex te beluk yakatik ta spasele, te ja'exe ya me awalbeyik, "Te Jkajwaltik ya xtuun yu'un", jich te mach'a ya sjojk'ibeyex ya me yak'beyex tel ta ora nax." ⁴Jich me ya xk'ot ta pasel te beluk yaloj te alwaneje. Te jich la yale: ⁵"ALBEYA TE YANTSIL-SNICH'AN TE SIONE: ILAWIL, TE MUK' AJWALIL AWU'UNE TALIX ME TA ATOJOL, PEK'EL ME YAK'OJ SBA SOK KAJAL TEL TA BURRO, TA CH'IEL BURRO, JA YAL TE SME' TE BURROE." ⁶Jich te nopojeletike bajt'ik sok jich la spasik te bit'il la yich'ik albeyel yu'un te Jesuse. ⁷La yik'ik tel koj't' sme' burro sok koj't' te yale, jich la yak'ik te spak'ik ta sba te ch'in burroe, jich te Jesuse la skajan sba moel. ⁸Bayal te ants-winiketik te la slimik te snajt'il spak'ik ta bee, sok ay mach'atik la sts'etik te yabenal te'etik sok la slimik ta be. ⁹Te tsobol ants-winiketik te mach'atik neelajemik bael sok te mach'atik patil ayike, jich yakalik ta yalel ta aw: "iBINAX YUTSIL TE STSUMBAL DAVID!, CH'ULTESBILUK ME TE MACH'A TALEM TA SWENTA SBIL TE JKAJWALTIKE. JELAWEN YUTSIL TE MACH'A AY TA CH'ULCHANE!" ¹⁰Te k'alal och bael ta Jerusalén te Jesuse, spisil te mach'atik le ayik a sten ten nax sbaik sok yakik ta yalel: "¿Mach'aa awinik to?" ¹¹Te tsobol ants-winiketik te sjoinejik tel la yalik: "Jai to ja te Jesús te alwanej te talem ta Nazaret ta Galilea." ¹²LA YICH' CH'ULTESEL TE TEMPLOE ¹²Jich te Jesuse och bael ta templo yu'un te Diose. Jich la stentilay lok'el spisil te mach'atik yakalik ta mambajel sok te yakalik ta chombajel ta bay templo yu'un te Diose. Janix jich la sbot'k'in lay bael spisil te swe'balte' te jel tak'inetike sok te snaktibik te mach'atik yakalik ta xchonel te tsumutetike. ¹³Jich la yalbey: "Jich tsibubil jilel: "TE JNAE JA SBIL, NAJ YU'UN SK'OPONEL DIOS; JAUKE ME TO TE JA'EXE LA AK'ATBUNIKIX TA SNA ELEK'ETIK." ¹⁴Jich te ma'sitetike sok te koxoetike talik ta stojol te Jesuse te k'alal ay ta yutil te temploe, jich la skoltey. ¹⁵Jauk me to te k'alal la yilik te wolwanej sacerdotetik sok te tsibjometik te beluk yanxanix la spas a te Jesuse sok te la yayik stojol te yakalik ta aw te ch'in aletik ta bay te templo yu'un te Diose sok te yakalik ta yalel" Binax yutsil te sts'umbal David", ilin yot'anik yu'un. ¹⁶Sok jich la yalbeyik te Jesuse: "¿Yakat ba yayel stojol te beluk yakalik ta yalel te ants-winiketike?" La sut te Jesuse: "iYak! ¿Jauk me to yu'un ba ma ak'oponojik te sjun te Dios te ya yale: "TA SK'AYOJ TE CH'IN ALETIK SOK TE CHU'UL ALETIK LA YICH' ALBEYEL YUTSILAL TE ABIILE?" ¹⁷Jich te Jesuse la yijk'tey jilel jich bajt' ta lum Betania sok le' way jilel a.LA YICH' BOLK'OPTAYEL TE HIGO TE'E ¹⁸Ta buen sab, k'alal yak ta sujt'el bael ta muk'ul lum, la yayi winal. ¹⁹La yil jun higuera te' te nopol ay ta ti' be; jich oxtaj bael le'a jauk me to ma la stabey sit janax te yabenale. Jauk me to jich la yalbey: "mayuk bin ora ya awak' xan asit." Ajk'nax te higuera te'e jajch' ta takejel. ²⁰Te k'alal la yilik te nopojeletik in to, cham nax la yayik yu'un sok jich la yalbeyik: "¿Bit'il ay a te higuera te' te ajk'nax jajch' ta takejele?" ²¹Te Jesuse jich la sut sok jich la yaltilebey: "Jich jamal ya jkalbeyex, teme ay xch'unjel awot'anik te ja'exe sok teme ma xchebetuk awot'anike, te ja'exe ma me jauk nax ya apasik te beluk la jpas sok te higuera te'e, ya me xju' awu'unik te ya awalbeyik jai wits to, "K'ejaba le a me to sok ch'ojaba ochel ta mar" jich me ya xk'ot ta pasel. ²²Spisil te beluk ya ak'anik ta sk'oponel te Diose, teme ya xch'uun awot'anike ya me x-ak'botex." ²³YICH'OJ TULAN YAT'EL TE JESUSE ²³Te k'alal bajt' ta templo te Jesuse, te wolwanej Sacerdotetik sok te principaletik yu'un te lume oxtajik tel te k'alal yak ta nojp'teswanej a te Jesuse sok jich la yalik: "¿Mach'a la stikunat tel te jich ya apase? ¿Sok mach'a la yak'bat te awat'ele?" ²⁴Te Jesús la sut sok jich la yal: "Te jo'one ay beluk ya jojk'ibeyex uuk. Teme ya asutbonike, janix jich ya jkalbeyex uuk te banti la jta tel te jkat'el te jkich'oj ta spasel spisil in to. ²⁵Te ich' ja' yu'un te Juane, ¿Banti talem, talem ba ta ch'ulchan o talem ba ta winiketik?" Jich kaj yalbey sbaik: "Teme ya jkaltik te talem ta ch'ulchane, ya me yalbotik: ¿Bistuuk ma la ach'unikix a? ²⁶Teme ya jkaltik, talem ta winiketik, ya me xjajch' tel te lume melet te Juane jich yilojik te bit'il tul alwaneje." ²⁷Jich yu'un la sutik sok jich la yalbeyik te Jesuse: "Te jo'otike ma jna'tik." Te Jesuse jich la sutbey uuk: "Jichon uuk ma ba ya jkalbeyex te banti la jta tel te jkat'el kich'oj ta spasel spisil in to." ²⁸SEÑAIL K'OP YU'UN TE CHA'TUL NICH'ANILETIKE ²⁸Jauk me to ¿beluuk ya anopik yu'un in to? Ay tul winik te cheb snich'nabe. Oxtaj bael ta stojol te sba snich'ane sok jich la yalbey: "Jnich'an, baan ta at'el ta bay te jts'usubiltike," ²⁹Te snich'an la sut sok jich la yal: "Te jo'one ma xboon xi ", jauk me to ta patilal la sujt'es sk'op jich bajt' ta at'el. ³⁰Te winike oxtaj bael ta stojol te xchebal snich'ane janix jich la yalbey te bit'il sneelal snich'ane. Te xchebal snich'ane la sut sok jich la yal: "Jichuk jtat, ya xboon xi ", jauk me to ma bajt' ta at'el. ³¹¿Mach'a ta xcha'tulul te nich'aniletik las pas te beluk albot yu'un te state? jich la yalik ja te "sba nich'anile". Te Jesuse la yaltilebey: "Jich jamal ya jkalbeyex, te mach'a k'an-patanetike sok te antsetik te mach'atik ya x-chon sbaike ja me neel ya x-ochik ta bay te ajwalinel yu'un te Dios ta ch'ulchan te bit'il ja'exe ³²Melet te Juane tal ta atojolik yu'un ya yak'beyex awilik te stojil bee, jauk me to te ja'exe ma ba la ch'uunbeyik; yan stukel te k'an-patanetike sok te antsetik te mach'atik ya xch'on sbaike la xch'uunik stukelik. Yan te ja'exe, te k'alal la awilik te jich k'ot ta pasele,

ma la asut awot'anik yu'un sok ma la ach'uunik. TE AT'ELETIK TE MA LEK YOT'ANIKE ³³ Ayawaiyik stojol yan señail k'op. Ay tul winik, te k'ax muk' te sk'inale. La sts'un sts'usub le'a, la sjuy ta mak-te', sok la sjutbey spits'jibal ts'usub, janix jich la spas jun toyol yiljibal-k'inal te bay ya skananteyik te ts'usubiltike, sok la yak' jilel ts'un-ts'usubetik te ya swentainik jilel te ts'usubiltike. Yan stukel te yajwal k'inale bajt' ta yan muk'ul lum ³⁴ Te k'alal nopolix a te ya xk'ot sk'alel sk'okel te sts'usubetik, la stikun bael cha'ox tul abatetik ta stojol te ts'un- sts'usubetik yu'un ba slebeyik sit te ts'usube. ³⁵ Jauk me to te sts'un-sts'usubetik la stsakik te abatetik, la smajik te tule, la smilik te yane, sok te yane la xch'ojik ta ton. ³⁶ Ta yan buelta, te yajwal te k'inale la xcha' stikun bael yan abatetik, k'ax xan jich te bit'il sneelale, jauk me to te sts'un sts'usubetik janix jich la spasbeyik te bit'il sneelale. ³⁷ Ta slajibal, te yajwal k'inale la stikun bael te snich'an ta stojolik, jich la yal: "Jaik ya me yich'bonik ta muk' stukel te jnich'ane." ³⁸ Jauk me to te k'alal la staik ta ilel te nich'anile, jajch' yalbey sbaik: "Ja me te nich'anil te ya x-ba yich' jilel te k'inale; la'ik, ya me jmiltik sok ya me jkich'beytik jilel te smajt'an k'inale xi'ik. ³⁹ Jich la yik'ik bael, la xch'ojik lok'el ta spat te mak-te' yu'un te ts'usubiltike, sok la smilik le'a. ⁴⁰ Jich yu'un, te k'alal ya sujt' tel te yajwal k'inale, ¿Beluk me ya spasbey te ts'un-ts'usubetik?" ⁴¹ La sak'ik te ants-winiketike: "Ya slajinbey sk'oplal te bol winiketik ta k'axem to xan, sok ya me yak'bey smajan te sk'inal ts'usubil sok yantik at'el-winiketik, winiketik te ya stojik sok te sit sts'usubetik k'alal ya sta yorail te sk'okele. ⁴² Te Jesús jich la yal: "Te ja'exe yu'un ba ma awilojik ta sjun te Dios te jich ya yale: "TE CH'EN TE LA SBAJIK TE PAS-NAETIKE, JA K'ATBUJIX TA YIPTIJIB YUYAL TE NAE. JA IN TO JA ME YU'UN TE JKAJWALTIKE SOK BAYAL YUTSIL YA JKILTIK." ⁴³ Jich yu'un ya jkalbeyex, ya me awich'ik pojbeyel lok'el ta awolilik te bit'il ay ta ajwalinel te Dios te ay ta ch'ulchane sok ja me ya xk'ot ta swenta te lum te mach'a ya sitin yu'unik ta mero leke. ⁴⁴ Spisil te mach'a ya smayuín jai ch'en to ya me x-lilaj ta spisil. Sok te mach'a ya xnet'ot yu'un te ch'ene k'axel me tan ya xjil. ⁴⁵ Te k'alal la yaiyik stojol te wolwanej sacerdoteetik sok te Fariseoetik jai señail-k'opetik to, la sna'ik stojol te ja yakik ta yich'el albeyel yu'une. ⁴⁶ Te k'alal ya sk'an stsakike, ja ya xi'ik te lume, me lel te ants-winiketike ja alwanej k'oem yu'unik.

Chapter 22

SEÑAIL K'OP YU'UN TE K'IN YU'UN TE NUJP'INELE ¹Te Jesuse la sk'opon ta yan buelta ta senyail k'opetik, te jich la yale: ²"Te ajwalinel yu'un te ch'ulchane jich k'oem te bit'il tul muk' ajwalil te la spas k'in yu'un te nujp'in te snich'ane. ³Jich la stikun bael te abatetik yu'une, swenta ba yik' tel te mach'atik ik'bilik ta yilel te k'in yu'un te nujp'inele, jauk me to ma la sk'anik tel ik'el. ⁴Ta yan buelta te muk' ajwalile la stikun bael yan abatetik, te jich la yalbeye: "albeya te mach'atik ik'bilike: "Chapalix jku'un te we'lile. La yich'ix milel te tat wakaxe sok te jujp'en wakaxetike, chajp'anbilix spasil te biluketike. Laik ta yilel te k'in yu'un te nujp'inele." ⁵Jauk me to te mach'atik ik'bilike mayuk sk'oplal k'ot ta yot'anik te ik'ele. Ay cha'ox tul bajt'ik ta bay sk'inalik, te yantike sujt'ik bael ta bay yakik ta chonbajel. ⁶Te yantike la yik'ik bael te abatetik yu'un te muk' ajwalile, k'exlaltik sba te beluk la spasbeyike, sok la smilik. ⁷Jauk me to te muk' ajwalile ilin bayal yu'un. Jich la stikun bael te soldadoetik yu'une, la smilik te mach'atik milwaletike, sok la xchik'beyik te lum yu'une. ⁸Jich la yalbey te abatetik yu'une: "Te k'in yu'un te nujp'inele chapalix, jauk me to te mach'atik ik'bilike ma jauk yu'unik te ik'ele melel ma lekuk te yat'elike. ⁹Jich yu'un baanik ta bay ya x-echinaj te bee, sok ik'aik tel te jich yipal ants-winiketik te ya ataik tel ta yilel te k'in yu'un te nujp'inele. ¹⁰Te abatetike bajt'ik ta bay bebetik sok la stsobik tel spasil te ants-winiketik te la staike, kapal talik sok te mach'atik ma lek yat'elike sok te mach'atik lek yat'elike. Jich noj te na te banti yak ta pasel te k'in yu'un te nujp'inele. ¹¹Jauk me to te k'alal och yil te yula' te muk' ajwalile, la yil tul winik te ma jauk slapoj te sk'u' yu'un te il-nujp'inele. ¹²Te muk' ajwalile la yalbey: "Joytik, ¿bit'il ochat tel le' to, te ma jauk alapoj te k'u'ul swenta yu'un te il-nujp'inele?" Jich te winike ma la sna' te beluk la yal yu'une. ¹³Jich yu'un te muk' ajwalile la yalbey te abatetik yu'une: "Jai winik to chukbeyaik te sk'abe sok te yakane, sok ch'ojaik bael ta bay ijk' k'inal, te banti ay te ok'ele sok te ba ya sjets'ulayik te yeike." ¹⁴Melel bayal ants-winiketik te ik'bilike, jauk me to cha'ox tul nax te tsabilike. BIT'IL AY SK'OPLAL TE PATANILE ¹⁵Jich yu'un te fariseotike bajt'ik sok la xchap sk'opik yu'un te bi ya yutik te yakuk xjelaw ta k'op te Jesús te k'alal ya xk'opoje ¹⁶Jich yu'un la stikunik bael te nopojetik yu'unike, sok te mach'atik xch'unobeyik smantal sok te st'unojik te Herodese. Jich la yalbeyik te Jesuse: "Maestro, jna'ojtik stojol te ja'at smelelilate sok te ya awak' ta nopel te smelelil be yu'un te Diose. Te mayuk sk'oplal awu'un te beluk ya yal te yantike, sok ma tuluk nax ya akoltey te ants-winike. ¹⁷Jich yu'un albotik, ¿Beluuk ya anop yu'un? ¿Lek ba ya awil te ya yich' tojel patanil ta stojol te Césare o ma ba lekuk?" ¹⁸Jauk me to te Jesuse la sna' stojol te ma' lekuk te beluk ay ta yot'anike sok jich la yalbey: ¿Bistuuk te ya awilbonik jkot'an te ja'ex cha' lam awot'anike? ¹⁹Ak'bonik jkil te tak'in yu'un te patane." Jich la yich'beyik tel sejp' denario tak'in. ²⁰Te Jesuse la yalbey yayiik: "¿Mach'a slok'omba sok mach'a sbiil te ya awilbeyike?" ²¹Jich la sutik: "Ja te Césare." Jich yu'un te Jesuse la yal: "Ak'beyaik te César te beluk yu'un te Césare sok ak'beyaik te Dios te beluk yu'un te Diose." ²²K'alal la yayiik stojol, yan nax la yayibeyik a te sk'ope. Jich yu'un la yijk'tayik jilel sok k'ejel abajt'ik. LA SJOJK'IYIK TE BIT'IL AY SK'OPLAL TE CHA'KUXELE ²³Janix jich ta k'aalil abi ay tal cha'oxtul Saduceotik, talik ta stojol te Jesuse, ja te mach'atik ya yalik te mayuk te cha'kuxele. La sjojk'ibeyik: ²⁴"Maestro, la yal jilel te Moises: teme laj te tul winike, teme mayuk jilel snich'ane, te yijts'ine ya me sk'an te ja ya xnujp'in sok te yinam sbankile sok jich me ay sts'umbal ya xjil te aelmel sbankile. ²⁵Ay juk tul yijts'in-sbankil sbaik. Te bankilale nujp'in, jich yu'un te k'alal laje mayuk jilel snich'an. Te yijts'ine la yik' yinamin te yinam sbankile. ²⁶Janix jich pastaj ta xchebal, sok ta yoxebal, jich xmelmon la spasik, ja to ta sjukebal ijts'nal. ²⁷Jich ta patil laj bael te antse. ²⁸Ta yorail te cha'kuxele, ¿Mach'a me yinam ya xk'ot ta sjuk tulul te sbankil-yijts'in sbaike? Melel xmelmon la yinaminik ta spasilik." ²⁹Jauk me to te Jesuse jich la sut: "Te ja'ex ch'ayemex, melel ma k'oem ta awot'anik te beluk ts'ibubil jilele, sok te yu'el te Diose ³⁰Melel te k'alal yorail te cha'kuxele mayukix nujp'inel sok mayukix te mach'a yak' sba ta nujp'inele. Melel jich ya xk'otik te bit'il ch'ul abatetik te ayik ta ch'ulchane. ³¹Jauk me to te bit'il ay sk'oplal te cha'kuxel yu'un te mach'atik lajemike, ¿ma ba ak'oponejik te beluk albotex jilel yu'un te Diose, te jich la yale: ³²JO'ON TE DIOS YU'UN TE ABRAHAME, TE ISAAKE SOK TE JACOB? Te Diose ma jauk Dios yu'un te aelmeletike, ja' Dios yu'un te mach'atik kuxulike." ³³Te k'alal la yayiik stojol te tsobol ants-winiketik te beluk la yal te Jesuse, yan nax la yayi sbaik yu'un te nojp'tesel yu'une. TE MANTALIL TE MUK' SK'OPLALE ³⁴Jauk me to te k'alal la yayiik stojol te Fariseotik te bit'il te Jesús la smakbey sti'ik te Saduceotike, la stsob sbaik. ³⁵Te tule, te ja ya sna' yalel te bit'il ay te mantaliletike, ay beluk la sjojk'ibey, yu'un ya sk'an yilbey yot'an: ³⁶"Maestro ¿beluuk mantalil te muk' sk'oplal ta spasil te mantaliletike?" ³⁷Te Jesuse la yal: "K'UX ME XA AWAIY TE KAJWALTIK DIOS SOK SPASIL AWOT'AN SOK SPASIL ACH'ULEL SOK SPASIL SNOPIBAL AWU'UN." ³⁸Jai to ja sbabial mantalil te muk' sk'oplale ³⁹Sok te xchebal mantalil pajal nix sok: K'UX ME XA AWAIY TE APAT-AXUJK' JICH NIX TE BIT'IL K'UX AWAIY ABA TE JAATE. ⁴⁰Ta xchebal te mantalil to ja yiptijib spasil te mantaliletike sok te beluk la yalik jilel te alwanejetike." ¿MACH'A STS'UMBAL TE CRISTOE? ⁴¹Jich te k'alal stsoboj toj sbaik a te Fariseotike, te Jesuse la sjojk'ibey yayiik. ⁴²Jich la yal: "¿Beluuk ya anopik ta swenta te Cristoe? ¿Mach'a me sts'umbal?" La yalik: "Ja sts'umbal te Davide." ⁴³Jich yu'un te Jesuse la yal: "¿Bit'il ay a jiche te k'alal te David, ta

swenta te Espiritue ya yalbey kajwal, meel jich la yal: ⁴⁴TE JKAJWALKTIK LA YALBEY TE JKAJWALE: "NAKLAN TA SWA'EL JK'AB, JA TO TEME LA JKAK'BAT TA YANINAL AWAKAN TE AWAJKONTROE?"⁴⁵Jich yu'un teme la yalbey "Kajwal" te David te Cristoe, ¿bit'il ay a te ja sts'umbal David te Cristoe?" ⁴⁶Mayuk tuluk te mach'a la sutbey baluk te sk'o'pe, sok mayuk mach'a beluk la sjojk'ibeyik xan ta patilal.

Chapter 23

TE JESUSE LA YALBEY TA JAMAL SMUL TE TS'IBJOMETIKE SOK TE FARISEOETIKE ¹Jich te Jesuse la sk'opon te tsobol ants-winiketike sok te nopojeletik yu'une. ²Jich la yal: "Te ts'ibjometike sok te Fariseoetike ya xnajk'ajik ta snaktib te Moise. ³Jich yu'un spasil te beluk ya yalbeyex ta mantal te ya apasike, ch'uunaik me ta spasel sok ilawilik ta lek. Jauk me to ma me xa k'ainik te beluk ya spasike, melel jip a te ya yalike jauk me to ma spasik. ⁴Jauk ya xchukik ijk'atsil te alik nax te wokol ta kuchele, sok ya yak'beyik ta snejk'elik te ants-winiketike. Yan stukelik ma xjachik ni ch'ixuk sbik'tal sk'abik ta xkuchel. ⁵Spasil te beluk ya spasike, janax ya spasik yu'un te yakuk yich'ik ilal yu'un te ants-winiketike. Melel ya smulanik smuk'tesel te beluk ya xchukik ta sk'abik sok ta sti'baik sok ya smulanik te najt'uk te stsijs'mal te sk'u'ike. ⁶Ja ya sk'anik te ya xnajk'ajik ta bay lekikal naktibaletik ta bay te we'ibaletike sok ta lekikal naktibaletik ta bay sinagogaetik, ⁷sok te yakuk yich'ik patbeyel yot'anik ta bay ch'iwichetik, sok te yakuk yich'ik albeyel "Rabí" yu'un te ants-winiketike. ⁸Yan te ja'exe ma me sk'an te ya awich'ik albeyel "Rabí", melel janax tul te maestro awu'unike, sok ta apisilik awermano abaik. ⁹Sok ma me ayuk tuluk winik te ya awalbeyik jtat ta balumilal, melel tul nax te Atatike, ja te ay ta ch'ulchane. ¹⁰Sok ma me stak' ya awich'ik albeyel "maestro", melel tul nax te maestro awu'unike, ja te Cristoe. ¹¹Jauk me to te mach'a muk' ta awolilik ja me abat ya xk'ot awu'unik. ¹²Te mach'a ya stuy sbae pek'el me ya xk'ot. Sok te mach'a pek'el yak'oj sbae ja me toyol ya xk'ot. ¹³Ay me awobolil abaik, ts'ibjometik sok te ja'ex Fariseoetik, te cha'lam awot'anike! melel ya amakbeyik ta stojol te ants-winiketike te ajwalinel yu'un te ch'ulchane. Melel ma ba ya ak'anik te ya x-ochex te ja'exe, sok ma ba ya awak'ik ochel te mach'atik nopol ya sk'an ya x-ochike. ¹⁴Ay me awobolil abaik, ts'ibjometik sok te ja'ex Fariseoetik, te cha'lam awot'anike! Ja'ex te ya apojbeyik sbiluk te me'ba-antsetike. ¹⁵Ay me awobolil abaik, ts'ibjometik sok te ja'ex Fariseoetik, te cha'lam awot'anike! melel ya xbaatik ta maretik sok ta yantik nax lumetik ta sleel te yakuk sut yot'anike. Jauk me to te k'alal la sutix yot'anike, che'xan buelta k'ax nich'anil yu'un k'atinbak ya xk'ot awu'unik jich te bit'ilexe. ¹⁶Ay me awobolil abaik, te ja'ex ik'wanej ma'sitetik, te jich ya awalik:" Teme ay mach'a ay beluk ya yal ta jamal ta swenta sbiil te templo yu'un te Diose, mayuk sk'oplal k'oem. Yan teme ay mach'a ay beluk ya yal ta jamal ta swenta sbiil te oro yu'un te temploe, ja chukul ya xjil yu'un te beluk la yale." ¹⁷Te ja'exe bolex ma'sitetik, ¿beluk k'ax tulan xan sk'oplal, ja bal te oroe, o ja bal te templo te ja ya xch'ultes te oro ta stojol te Diose?" ¹⁸Sok, "Teme ay mach'a ay beluk ya yal ta jamal ta swenta sbiil te skajtjib chik'jibal majt'anile, mayuk sk'oplal k'oem. Yan te me ay mach'a ay beluk ya yal ta jamal ta swenta sbiil te majt'anil te ay ta sbae, ja me chukbil k'oem yu'un te beluk la yale." ¹⁹Ma'sitetik, ¿beluk k'ax muk' sk'oplal, ja bal te majt'anile o ja bal te skajtjib te chik'bil majt'anil te ja ya xch'ultes te majt'anil yu'un te Diose?" ²⁰Jich yu'un, te mach'a ay beluk ya yal ta jamal ta swenta sbiil te skajtjib chik'jibal majt'anile, janix jich ya yal ta jamal sok spasil te beluk ay le'a. ²¹Sok te mach'a ay beluk ya yal ta jamal ta swenta sbiil te temploe, janix jich ya yal ta jamal ta stojol te temploe sok spasil te mach'atik nainemik le'a. ²²Sok te mach'a ay beluk ya yal ta jamal ta swenta sbiil te ch'ulchane, ja ya sta ta alel te smuk'ul snaktijib te Diose sok te mach'a nakal le'a. ²³Ay me awobolil abaik, ts'ibjometik sok te ja'ex Fariseoetik, te cha'lam awot'anike! Melel te ja'exe janax ya a lok'esik te jun ta slajunebal te mentae, te eneldoe sok te cominoe, jauk me to ja awijk'tayojik ta spasel te beluk tulan xan sk'oplale: ja bi ja te toj ot'anile, k'uxtaywanej sok te xch'uunjel ot'anile. Ja me ya sk'an apasik in to, sok ma awijk'tayik ta spasel te yane. ²⁴Ja'ex ik'wanej ma'sitetik, te ya achijch'anik te ch'in use yan te camelloe ja ya abik'ik koel skojt'ol stukel! ²⁵Ay me awobolil abaik, ts'ibjometik sok te ja'ex Fariseoetik, te cha'lam awot'anike! melel janax ya asapbeyik spat te avasoike sok te awe'sets'ike, jauk me to te yutile nojel ta elek' sok te bayal xan te beluk ya ak'anuleyike. ²⁶Te ja'ex ma'sit Fariseoetik, neel xa sapbeyik yutil te avasoike sok te awe'sets'ike, jich me sapbil ya xk'ot te spate. ²⁷Ay me awobolil abaik, ts'ibjometik sok te ja'ex Fariseoetik, te cha'lam awot'anike! Melel jich k'oemex te bit'il mukenal te sak nax ta ilele, te t'ujbil nax ta ilele, jauk me to te yutile nojel ta sbakel aelmeletik sok spasil te bitik ilaybil sbae. ²⁸Jich k'oemex uuk te ja'exe, jichex yilel te tojex ta stojol te ants-winiketike, jauk me to nojel ta awot'anik te cha'lam-ot'anile sok te beluk ma toj ta pasele. ²⁹Ay me awobolil abaik, ts'ibjometik sok te ja'ex Fariseoetik, te cha'lam awot'anike! melel ya apasbeyik smukenal te alwanejetik sok ya ach'albeyik te smukenal te mach'atik toj yot'anike. ³⁰Sok jich ya awalik: "Te jauk kuxulotik a te k'alal kuxinik te jme'-jtatike, ma ba la jmalbeytik xch'ich'el te alwanejetik te jichuke." ³¹Jich yu'un, ja'ex nix ya awalbey abaik te ja'ex yal-snich'anex te mach'atik la smilik te alwanejetike. ³²Janix jich te ja'exe ya me ats'aktesik ta spasel te smul te ame'-atatike. ³³Chaneetik, sts'umbalex ti'awal chaneetik, ¿bit'il me ya xkolex lok'el yu'un te ich'el ta k'op yu'un te k'atinbake?" ³⁴Jich yu'un, ilawilik, ya me jtikunbeyex tel alwanejetik, bijil winiketike sok ts'ibjometik. Ay me ya amilik sok ya ajip'anik ta cruz. Sok ay me ya amajik ta sinagogaetik sok ay me ya anutsik bael ta jujun pam lumetik. ³⁵Jich yu'un te beluk ya xk'ot ta awentaik ja te xch'ich'el te mach'a toj yot'anik te la amalbeyik le' ta balumilal to, k'alal to ta xch'ich'el Abel te toj yot'ane ja to ta xch'ich'el Zacarías te snich'an Berequíás, ja te mach'a la amilik ta yolil te templo yu'un te Diose sok ta bay te xchik'jibal te majt'anile. ³⁶Jamal ya

jkalbeyex, ja me ya xk'ot ta stojolik te mach'atik kuxulik ta ora to. LA YOK'TEY SBA TE JESÚS TA SWENTA TE LUM JERUSALÉN ³⁷¡Jerusalén, Jerusalén, ja'ex te ya amilik te alwanejetik sok ya ach'ojik ta ton te mach'atik tikunbilik tel ta atojolike! ¡Bayal buelta la jk'an jtsob te awal-anich'ane, jich bit'il te ya stsob yaaltak ta yanil xik' te me'mute, jauk me to ma la ak'an! ³⁸Ilawil, jochol me ya xjil te anae. ³⁹Jich yu'un ya me jkalbeyex, ma ba ya awilbonik xan jsit, ja to te bin ora ya awalik: "Binax yutsil te mach'a ya xtal ta swenta sbil te jkajwaltike."

Chapter 24

TE JESÚS LA YAL TE YA YICH' JINEL TE TEMPLOE ¹Te Jesuse lok' bael ta templo yu'un ya xbajt'ix a. Te nopojeletik yu'une oxtajik bael ta stojol yu'un la yak'beyik yil te bit'il pasbil te muk'ukal ts'ajk'etik yu'un te temploe. ²Jauk me to te Jesuse la sut sok jich la yaltilabey: "¿Yakex ba ta yilel spisil in to? "Jamal ya jkalbeyex ma me ayuk bijuk ton te kajal ya xjil ta sba te yan tone te ma ya yich' jinele." SENYAIETIK TA NOPOL SLAJIBAL K'AAL ³Te k'alal la snajk'an sba ta bay wits yu'un olivoetik te Jesuse, te nopojeletik noptsajik bael ta muken ta stojol sok jich la yalbeyik: "Albotik jkaiytik, ¿bin ora ya xk'ot ta pasel spisil in to? Sok ¿Beluk senyail ya xchiknaj te k'alal ya cha' talate sok nix te slajibal k'aale?" ⁴La sut te Jesuse sok jich la yaltilabey: "Tsajteyame abaik yu'un te manchuk ayuk mach'a ya slo'liyexe. ⁵Melel bayal me mach'a ya xtal ta jbiil. Te ya yalik: "Jo'on me te Cristoe", sok bayal me mach'a ya yich'ik lo'liyel yu'un. ⁶Te ja'exe ya me awaiyik stojol kerajel sok ya me xcholbeyik sk'oplal te ay kerajeletik ta bayuk nax. Manchuk me ya xiw awot'anik yu'un, melel spisil in to puerza me jich ya xk'ot ta pasel; jauk me to ma to me jauk te slajibal k'aale. ⁷Ya me xjajch' skontroin sbaik te muk'ukal lumetike, sok nix te muk'ukal ajwaliletike. Sok ya me xtal bayal ta chajp' chamel sok bayal wi'nal sok tulana ni'k'el ta bayuknax. ⁸Ta spisil in to ja to nax me xjajch'ibal xk'uxul te woklajele. ⁹Jich yu'un te ja'exe ya me x-ak'otex ta stojol te mach'atik ay yat'elike sok ya me awich'ik milel. Ya me awich'ik ilayel yu'un spisil te lumetike ta swenta te jbiile. ¹⁰Bayal me mach'a ya xchebaj yot'anik yu'un sok ya me xjajch' yak' sbaik ta k'abal, sok ya me xjajch' yilintay sbaik. ¹¹Bayal me lotil puk-k'opetik ya xjajch'ik tel sok bayal me mach'a ya yich'ik lo'liyel yu'un. ¹²Ta skaj te ya x-esmaj te mulile, bayal me mach'a ya ch'ay te xk'uxul yot'anike. ¹³Yan te mach'a ya xju' yu'un ja to ta slajibal, ja me ya sta skolel stukel. ¹⁴Te lek yach'il k'op yu'un te ajwalinel yu'un te ch'ulchane ya me yich' alel ta spamal te balumilale swenta testigo k'op ya xk'ot ta spisil te muk'ul lumetike. Jich me ya xtal te slajibal k'aale. ¹⁵Jich yu'un, te k'alal ya awilik te beluk ilaybil sba te ya xinwane, te la yalbey sk'oplal te alwanej Daniele, ta bay te ch'ul-awilale, (te mach'a ya sk'opon jai jun to aka me k'otok ta yot'an), ¹⁶Spisil te mach'atik ayik ta Judea anukik bael ta witstikal, ¹⁷te mach'a kajal ta sba te snae manchuk me ya xko bael ta sleel te beluk ay ta snae, ¹⁸sok te mach'a ay ta bay sk'inale manchuk me ya sujt'bael ta sleel te snajt'il-sk'u'e. ¹⁹Jauk me to, jobol me sbaik te mach'atik ay sbaalike sok te mach'atik ay chu'ul alaetik yu'unik ta yorail abi! ²⁰K'oponaik me Dios yu'un te k'alal ya xlok'ex ta anel manchuk me yorail sik a, sok manchuk me sk'alel kux-ot'anil a. ²¹Melel ya me xtal muk'ul wokolil te mayuk k'oem ta pasel ta xjajch'ibal te balumilale sok mayuk ta ora to, sok mayuk jich ya xk'ot ta pasel ta patilal. ²²Te manchuk ya yich ch'uyel sk'alelal spisil in to, mayuk tuluk ch'ich'-bak'et ya xkol te jichuke. Jauk me to ta swenta te mach'atik tsabilike, ya yich' ch'uyel te sk'alelal in to. ²³Jich yu'un teme ay mach'a ya yalbeyex te ja'exe: "Ilawil, ¡Le' ay te Cristoe! sok ¡In bay te Cristoe! ma me xa ch'uunik. ²⁴Melel ya me xtal lotil Cristoetik sok lotil alwanejetik sok ya me yak'ik ilel muk'ul señailetik sok spisil ta chajp' at'eliletik, swenta jich ya xloliywan a, te yakuk xju'e ya me yich'ik lo'liyel uuk te mach'atik tsabilikixe. ²⁵Ilawilik, ma to xk'ot ta pasel spisil in to te la jkalbatikix te beluk ya xk'ot ta pasele. ²⁶Jauk me to, teme ay mach'a ya yalbat, "Ilawilik, te Cristo ay ta bay jochol takin k'inal," ma me xlok'at a lej. Sok teme la yalbatik ilawil, le ay ta bay yutil na; ma me xa ch'uun. ²⁷Melel jich te bit'il tsantsewal te ya xlem ta bay slok'ib k'aal sok te ya xojobtes bael ta k'alal smalib k'aal, jich me ya xcha' tal te Nich'anile. ²⁸Te banti ay koj't chambalam te lajeme le' me ya stsob sbaik a te Jumenetike. TE BIT'IL YA XTAL TE NICH'ANILE ²⁹Teme k'ax yorail spisil jai wokolil in to oranax me ya xtub te xojobil te k'aale, te ue ma yak' te xojobile, te ek'etik ya me xch'ayik koel tel ta ch'ulchan, sok ya me yich' lilanel spisil te bitik ay yu'elik ta ch'ulchane. ³⁰Jich yu'un ya me xchiknaj tel te senyail te Nich'anil ta ch'ulchan, sok spisil te ch'in lumetik ta spamal te balumilale ya smel yot'anik yu'un. Ya me yilik te Nich'anil te yak ta tael ta stokalil te ch'ulchane sok yu'el sok te smuk'ul yutsilale. ³¹Ya me stikun tel te ch'ul abatetik yu'une te k'alal tulana ya x-ok' te ok'ese, sok ya me stsobik ta xchanebal xchikin te ch'ulchane sok ta xchan jeich'el sbelal te ik' te mach'atik tsabilike. ³²Nopbeyaik stael te higuera te'e. Te k'alal yakix ta ach'ubel te sk'ap sk'abe sok k'alal ya xlok' tel te yabenale, te ja'exe ya me ana'ik te nopolix te k'ajk'lel k'inal. ³³Janix jich, k'alal ya awilik spisil in to, te ja'exe ya me sk'an ya ana'ik te nopol ya xtalex te Nich'anile, te nopol ayix ta ti'naile. ³⁴Jamal ya jkalbeyex, te ts'umbalil in to ma me ya xk'ax, ja to teme k'ot ta pasel spisil in to. ³⁵Te ch'ulchan sok te balumilale ya me xk'ax stukel, yan te jk'ope sbajt'el k'inal stukel. ³⁶Te bin ora ya xk'ot ta pasel in to mayuk mach'a ya sna'bey te sk'alelale, ni jauk te ch'ul abatetik te ay ta ch'ulchane, ni jauk te Nich'anile, janax sna'oj stukel te Tatile. ³⁷Jich bit'il ta yorail te Noeje, jich me ya xtal te Nich'anile. ³⁸Melel te k'alal ma to xtal a te pulemale yakik ta we'el-uch'bajel a, yakalik ta nujp'inel a sok yakik ta yak'el nujp'inel a ja to te k'alal k'ot sk'alelal te och bael ta arca te Noeje, ³⁹mayuk beluk sna'ojik a ja to te jul te pulemale jich lajik ta spisilik, janix me jich ya xtal te Nich'anile. ⁴⁰Jich yu'un ay me cha'tul winiketik te ayik ta sk'inalik, tul me ya x-ik'ot bael, tul me ya xjil. ⁴¹Cha'tul antsetik te yakalik ta junej; tul me ya x-ik'ot bael, tul me ya xjil. ⁴²Jich yu'un wik'iluk me asitik ta spisil ora, melel ma me anaik te bin ora ya xk'ot sk'alelal te ya xtal te jkajwaltike. ⁴³Jauk me to na'aik me, te yakuk sna' te yajwal te na te bin ora ya xtal te elek'e, ya me swijk'sitey te

jichuke sok ma me yak' ochel ta sna te jichuke. ⁴⁴Janix me jichex uuk ya me sk'an te chapalukexe, melel te Nich'anile ja ya xtal te bin ora ch'ayen awot'anik a. ⁴⁵Jich yu'un, ¿mach'a a te abat te jun yot'an sok te ay sbijil yot'an, te tsabil yu'un te yajwal te ya skanantebey jilel te snae, swenta yu'un ya yak' we'lil ta yorail? ⁴⁶Binax me yutsil te abat, te jich yak ta spasel in to te k'alal ya xtaot yu'un te yajwale. ⁴⁷Jamal ya jkalbeyex te yajwale ya me yak'bey swentain spasil te beluk ay yu'une. ⁴⁸Yan teme ay tul abatil te ma lekuk sok jich ya yal ta yot'an: "Te jkajwale ma xtal ta ora." ⁴⁹Sok ya xjajch' smaj te sjoy ta abatile sok ya xwe'-uch'baj sok te yakbeletike, ⁵⁰Te yajwal te abate ya me xtal te bin ora ch'ayen nax yot'an a sok xujt' ma sna'objey te jayeb ora ya xtal te yajwale. ⁵¹Te yajwale ya me yak'bey tulán castigo te abate sok te bay ya x-ak'ot baele janix me te bay ya yich'ik ak'el bael te mach'atik cha'lam-yot'anike, le' me ay a te ok'ele sok te ya sjets'ulayik te yeike.

Chapter 25

SENYAIL K'OP YU'UN TE LAJUN TUL CH'IEL ACH'IXETIKE ¹Jich yu'un te ajwalinel yu'un te Dios te ay ta ch'ulchane ja pajal sok te lajun tul ch'iel ach'ixetik te la stsakik bael te sk'ajk'ik sok ba staik tel te winik te ya xnujp'ine. ²Ay jo'tul te ch'iel ach'ixetik te mayuk sbijilike sok ay jo'tul te ay sbijilike ³Jauk me to te ch'iel ach'ixetik te ma bijukike, janax la yich'ik bael te yawil sk'ajk'ike, jauk me to ma la yich'ik bael ni xujt'uk yaceiteik ⁴Yan stukel te ch'iel ach'ixetik te bijike, la yich'ik bael te yawil sk'ajk'ike sok nix te yaceiteike. ⁵Jauk me to te k'alal jalaj te winik te ya xnujp'ine, tal swaelik ta spisilik, jich wayik ⁶Jauk me to, ta olil ajk'ubal la yaiyik stojol te ay mach'a awune: ilawilik te winik te ya xnujp'ine! lok'anik tel ta stael, xi' te mach'a yak ta awe. ⁷Jich yu'un te ch'iel ach'ixetike jajch'ik ta spisilik sok kajik ta xchajp'anel te yawil sk'ajk'ike. ⁸Te ch'iel ach'ixetik te ma bijukike la yalbeyik te mach'atik bijike: "Ak'botik xujt'uk te awaceitike yu'un te jk'ajk'tike yakix ta tubel" xi'ik. ⁹Jauk me to te ch'iel ach'ixetik te bijike jich la yalbeyik: mayukix jku'untik, sok ayuk bey ma tik'uk ya xlok'otik a, baanik, ba manaik tel te banti ya xchonote. ¹⁰Te k'alal baemik ta smanel te yaceiteike, tal te winik te ya xnujp'ine, te ch'iel ach'ixetik te mach'a chapalike bajt'ik ta k'inwej sok te mach'a ya xnujp'ine, ochik bael sok jich la yich' makel te ti'naile. ¹¹Ta patil talik uuk te yantik ch'iel ach'ixetik te ma bijukike, jich la yalik: "Kajwal, Kajwal, jambotik te ti'naile." ¹²Jauk me to jich la yal: Jamal ya jkalbeyex, ma jna'beyex abaik. ¹³Wik'iluk me asitik jiche, meel ma na'biluk awu'unik te bi k'aalil sok te bi ora ya xtal te Nich'anile. SENYAIL K'OP TE TALENTO TAK'INE ¹⁴Te ajwalinel yu'un te ch'ulchane jich k'oem te bit'il tul winik te ya xbajt'ix ta yan lume. La yik' tel te abatetik yu'une la yak'bey jilel te sk'ulejale. ¹⁵Te tule la yak'bey jo'eb talento tak'in, te yane la yak'bey cheb talento tak'in sok te yane la yak'bey jun talento tak'in. Ta tulu tul la yich' ak'beyel te jayeb ya xju' yu'un skanantaye, jich bajt' te winike. ¹⁶Ta oranax te mach'a yich'oj jo'eb talento tak'ine bajt' ta at'el sok jich jolin jo'eb xan yu'un. ¹⁷Janix jich uuk te mach'a la yich' cheb talento tak'in jolin cheb xan yu'un uuk. ¹⁸Jauk me to te abat te la yich' jun talento tak'ine ba smuk ta lum le' ba snak' a te tak'in te ak'bot yu'un te yajwale. ¹⁹Jich yu'un te k'alal k'axix bayal k'aal a sujt' tel te yajwalike kaj yich'bey ta wenta te yat'elike. ²⁰Te abat te ak'bil jilel jo'eb talento tak'ine tal sok yich'oj tel xan jo'eb talento tak'in, sok jich la yal: "Kajwal, te ja'ate la awak'bon jo'eb talento tak'in. Ilawil, jolin xan jo'eb talento tak'in jku'un." ²¹Te yajwale albot yu'un: "iLek at'ejat, lekil abatat, sok jun awot'an ta jtojol! Te bit'il jun awot'an la awentainbon te beluk xujt' la jkak'bate. Ya me jkak'bat awentainbon bayal ta chajp' te biluketik jku'une. Ochan, binuk nax me awot'an awaiybey yutsilal sok te awajwale." ²²Te abat te ak'bil jilel cheb talento tak'ine tal sok jich la yal: "Kajwal, te cheb talento tak'in te la awak'bone. Ilawil jolin xan cheb talento tak'in jku'un. ²³Te yajwale albot yu'un: "iLek at'ejat, lekil abatat sok jun awot'an ta jtojol! Te bit'il jun awot'an la awentainbon te beluk xujt' la jkak'bate. Ya me jkak'bat awentainbon bayal ta chajp' te biluketik jku'une. Ochan, binuk nax me awot'an ya awaiybey yutsilal sok te awajwale." ²⁴Jauk me to tal uuk te abat te ak'bil jilel jun talento tak'ine sok jich la yal: "Kajwal, ya jna' te bit'il lom k'ajk'ate. Melel te ja'ate ya ak'aj te banti ma jauk la ats'une, sok ya atsob te banti ma jauk la awaj te awlile. ²⁵Jich yu'un te xiwone, jich ba jnak' ta lum te talento tak'in te la awak'bone. Ilawil, le' ay te beluk awu'une. ²⁶Jauk me to te yajwale jich albot yu'un: "Ja'at amenat sok ch'ajil abatat, te bit'il ya ana' te jo'on ya jk'aj te banti ma jo'okon la jts'une sok te ya jtsob te banti ma jauk la jwaj te awlile. ²⁷Jich yu'un ja lek te lajuk awak' ta majanel te jtak'ine, te k'alal sujt'on tele la awak'bon sok te sjol te jichuke. ²⁸Jich yu'un pojbeayik te jun talento tak'in te yich'oje ja xa wak'beyik te mach'a yich'oj te lajuneb talento tak'ine. ²⁹Melel te mach'a ay bayal yu'une, bayal me ya x-ak'bot xan. Yan te mach'a mayuk beluk ay yu'une ya me xpojbot xan te beluk ay yu'une. ³⁰Te abat te ma xtuune ak'aik bael ta bay ijk'al k'inal, te banti ay te ok'ele sok te banti ya sjets'ulayik te yeike. YA ME YICH'IK ICH'EL TA K'OP TE MUK'UL LUMETIKE ³¹Te k'alal ya xtal sok yutsilal te Nich'anile sok spisil te ch'ul abatetike, ya me xk'ot snajk'an sba ta banti snaktijib te bayal yutsilale. ³²Spisil ta jchajp' te lumetike ya me yich'ik tsobel tel ta stojol, ja me ya xat stukel te ants-winiketike, jich bit'il te kanan chij te ya xat te tunim chijetik sok te tentsunetike. ³³Ya me yak' ta swa'el sk'ab stukel te tunim chijetike, yan te tentsunetike ta xk'exen sk'ab ya me xbajt' stukelik. ³⁴Jich yu'un te Muk' ajwalile ya me yalbey te mach'atik ayik ta swa'el sk'abe: "La'ik, ja'ex te binax awutsilik ta stojol te jtate, ochanik, u'uninaik te utsilal te chajp'anbil ta awentaik ta xjajch'ibal to tel te balumilale. ³⁵Melel te k'alal ayon ta wi'nale, la amak'linonik; sok te k'alal ayon ta takin ti'ile la awak'bonik ja' jkuch'; sok te k'ejel talemon la awilike la awik'onik ochel ta anaik; ³⁶Sok te t'analon la awilonike, la awak'bonik te jk'u' jpak'e; sok te k'alal ayon ta chamele la akanantayonik; sok te k'alal ayon ta chukjibale tal awilonik. ³⁷Jich te mach'a toj yat'el la spaside jich ya yalik: "Kajwal, iBi ora la jkiltikat te ayat ta wi'nal sok te la jmak'lintikate? iSok bi ora la jkiltikat te takin ati' te la jkak'tik ja' awuch'e? ³⁸Sok iBi ora la jkiltikat te k'ejel talemat te la jkik'tikat ochel ta jnatike? iSok te t'analat la jkiltikat te la jkak'tik te ak'u' apak'e? ³⁹iSok bi ora la jkiltikat te ayat ta chamel, sok te ayat ta chukjibal te tal jkiltikate? ⁴⁰Te Muk' ajwalile ya me yal: Jamal ya jkalbeyex, te k'alal jich la apasbeyik te mach'atik pek'el ayik te awermanotak te le' ayik in to, jo'on me la apasbonik abi." ⁴¹Jich ya me yich'ik albeyel te mach'atik ayik ta xk'exene: "K'ejabaik ta jtojol,

ja'ex te k'axem to amenexe, baanik ta bay k'ajk' te chajp'anbil yu'un te pukuje sok spisil te abatetik yu'une, ⁴²Melel te k'alal ayon ta wi'nal a, ma la awak'bonik jwe'el; sok te k'alal Ayon ta takin ti'il a, ma la awak'bonik ja' jkuch', ⁴³Jo'on te k'ejel talemon la awilike, ma la awik'onik ochel ta anaik; sok te k'alal t'analón la awilonike, ma la awak'bonik jk'u'; sok te k'alal ayon ta chamele, sok nix te k'alal ayon ta chukjibale ma la akanantayonik." ⁴⁴Jauk me to ya me sutik sok jich me ya yalik uuk: Kajwal, bin ora la jkiltikat te ayat ta wi'nale sok te ayat ta takin ti'ile, sok te k'ejel talemate, sok te ayat ta chamele, sok te ayat ta chukjibal te ma' la jk'uxtaytikate? Ya me yalik ⁴⁵Jauk me to te muk' ajwalile ya me sut sok jich me ya yal: "Jamal ya jkalbeyex, te bit'il ma jichuk la apasbeyik te awermanotak te le' ay in to, jo'on me ma la apasbonik uuk abi. ⁴⁶Jich me ya xbajt'ik ta woklajel ta sbajt'el k'inal, yan te mach'atik lek yat'elike ya me xkuxinik sbajt'el k'inal stukelik."

Chapter 26

LA XCHAP SK'OPIK TE BIT'IL YA STSAKIK TE JESUSE ¹Jich k'ot ta pasel te k'alal laj yot'an ta k'op te Jesuse, jich la yalbey te nopojeletik yu'une: ²"Te ja'exe ja na'ojik stojol te cheb xanix ka'al ya sk'an te ya spastaj te pascuae, sok te Nich'anile ya me yich' ak'el ta k'abal sok ya me yich' jijp'anel ta cruz." ³Jich yu'un te wolwanej sacerdoteetik sok te principaletik yu'un te ants-winiketike stsoboj sbaik ta bay te muk'ul na yu'un te muk' sacerdotee, te ja sbiil Caifás. ⁴Yakalik ta xchapel te bit'il muken ya xchukik te Jesuse sok ya smilik. ⁵Melel jich yakalik ta yalel: "Ma me jauk a te k'alal yak ta pasel te k'in yu'un te pascuae yu'un jich ma xjajch'ik ta k'op a te ants-winiketike." ⁶TE JESUSE LA YICH' MALBEYEL PERFUME TA SJOL ⁶Te k'alal ay to ta Betania te Jesuse ta bay sna te Simón te ay ta k'ael chamele, te k'alal stinanoj sba koel ta we'el ta banti we'balte'e, ⁷noptsaj tel ta stojol tul ants te yich'oj tel perfume te xjumet nax yik' sok te tuyen stojole, te yawile pasbil ta alabastro ton, te antse la smalbey koel te perfume ta sjol te Jesuse. ⁸Te k'alal la yilik te nopojeletik yu'une, ilinik sok jich la yalik: "¿Bistuuk te jontol nax la yixlane?" ⁹Ja lek te lajuk yich' chonele bayal tak'in ya xlok' a te jichuke, jich ya jkak'beytik te me'baetik te jichuke." ¹⁰Jauk me to, te k'alal la sna' stojol te Jesuse, jich la yal: "¿Bistuuk te ya awuts'inik jai ants to? Te beluk la spas ta jtojole t'ujbilnax." ¹¹Melel te me'baetike spisil ora ya x-ain ta awolilik, yan te jo'one ma spisiluk ora joinejex. ¹²Melel te k'alal la smal koel te perfume te xjumet nax yik' ta jbak'etal te antse, ja la spas ta swenta te k'alal ya jkich' mukele. ¹³Jamal ya jkalbeyex, chikan banti ya yich' choel te lek yach'il k'op ta spamal te balumilale, ya yich' albeyel sk'oplal jai ants to yu'un te beluk la spase. ¹⁴TE JUDAS LA YAK' TA K'ABAL TE JESUSE ¹⁴Jauk me to ay tul ta slajcheytulul te nopojeletike, te ja sbiil Judas Iscariote, bajt' ta stojol te wolwanej sacerdoteetike. ¹⁵Sok jich la yal: ¿Beluuk ya awak'bonik teme ya jkak'batik ta ak'abik te Jesuse? jich la snopik te ya yak'beyik lajuneb xcha'winik (30) ta sejp' plata-tak'in. ¹⁶Ora kaj snop te bit'il ya yut te ya yak' ta k'abal te Jesuse. ¹⁷TE BANTI LA YICH' CHAJP'ANEL TE WE'LIL YU'UN TE KAJWALTIKE ¹⁷Jauk me to, ta sbabial k'aal yu'un te k'in yu'un te ya swe'ik te kaxlan waj te mayuk levadura yich'oje, te nopojeletik yu'une talik ta stojol te Jesuse sok jich la yalik: "¿Banti ya ak'an te ya xba jchajp'antik te ya xwe'at yu'un te k'in Pascuae?" ¹⁸Jich la yal te Jesuse: "Baanik ta banti muk'ul lum, ya me ataik tul winik sok jich me ya awalbeyik: Te Maestroe jich la yal: "Te jkoraile nopolix. Ya jpas te k'in yu'un te Pascuae ta banti ana sok te nopojeletik jku'une." ¹⁹Te nopojeletik jich la spasik te bit'il albotik yu'un te Jesuse sok la xchajp'anik te we'elil yu'un te Pascuae. ²⁰Te k'alal ochix a te ajk'ubale, la snajk'an sba ta we'el sok te lajcheytul (12) nopojeletike. ²¹Te k'alal yakalik ta we'el jich kaj yal te Jesuse: "Jamal ya jkalbeyex ay tul ta awolilik te mach'a ya yak'on ta k'abale. ²²Bayal la smel yot'anik yu'un sok jich jajch' sjojk'ibeyik: "Jo'on bal ¿Kajwal?" -xi'ik." ²³Jich la sut te Jesuse: "Te mach'a ya yotses sk'ab te banti yakon ta we'ele ja ya yak'on ta k'abal. ²⁴Te Nich'anile ya xbajt', jich te bit'il ts'ibubil jilel sk'oplale; jauk me to ¿Obol me sba te winik te ya yak' ta k'abal te Nich'anile! ja lek te manchuk bejk'ajuk te winike." ²⁵Te Judase, te ja ya yak' ta k'abal te Jesuse jich la yal: "¿Jo'on bal Kajwal?" jich albot yu'un: "Ja'at nix la awal." ²⁶Te k'alal yakalik ta we'ele, te Jesuse la stsak te kaxlan waje, la xch'ultes jich la xet'. La yak'bey te nopojeletik yu'une sok jich la yal: "Tsakaik sok we'aik. Ja me jbak'etal in to." ²⁷La stsak te kopae sok la yal wokol, jich la yak'bey sok la yalbey te nopojeletik yu'une: "Uch'aik, ta apisilik. ²⁸Melel ja jch'ich'el in to te ja yach'il trato te ya yich' malel ta spisilik jich ya staik perdón yu'un te smulike. ²⁹Jauk me to ya jkalbeyex awaiyik, te ma ba ya jkuch'ix te yalel ts'usub ja to te k'alal ya sta yorail te ya joinex ta yuch'el ta banti ay ta ajwalinel te Jtate." ³⁰JESÚS LA YAL TE YA XMUKOT TA YOT'AN YU'UN TE PEDROE ³⁰Te k'alal laj yot'anik ta k'ayoj, bajt'ik ta wits yu'un olivoetik. ³¹Jich yu'un te Jesuse jich la yaltilabey: "Ta apisilik te ja'exe ya awijk'teyonik jai ajk'ubal to, melel jich ts'ibubil jilel: "YA JMAJ TE KANAN CHIJE JICH YA XPUJK'IK BAEL TE CHIJETIKE." ³²Jauk me to, te k'alal ya xcha' kuxon tele, ya me xneelajon bael awu'unik ta lum Galilea." ³³Jauk me to te Pedroe jich la yal: "Manchuk me spisilik ya yijk'teyatik, yan te jo'one ma jkik'teyat." ³⁴Te Jesuse jich la yalbey: "Jamal ya jkalbat, jai ajk'ubal to, ma to x-ok' a te tat mute, te ya amukon ta awot'an oxeb bueltae." ³⁵La yal te Pedroe: "Manchuk me ya joinat ta lajel, ma ba ya jmukat ta jkot'an." Janix jich la yalik ta spisilik te yantik nopojeletike. ³⁶TE JESUSE LA SK'OPON DIOS TA GETSEMANÍ ³⁶Jich te Jesuse bajt' sok te nopojeletik yu'une ta banti k'inal Getsemaní sbiile sok jich la yalbey te nopojeletik yu'une: "Najk'anabaik le' to, te jo'one ya xba jk'opon Dios lum in to. ³⁷La yik' bael te Pedroe sok te cha' tul snich'an te Zebedeo jich jajch' ta mel-ot'an sok kaj ta woklajel te yot'ane. ³⁸Ta patil la yaltilabey: "Te jch'ulele bayal ay ta mel-ot'an, lajelonix ya jkaik ba. Jilanik le' in to pajal me ya jwik' sitik." ³⁹Been xan bael tebuk jich la spajk'an sba koel k'alal ta lum ta sk'oponel Dios sok jich la yal: "Jtat, te yakuk xju' te ma xk'ot ta jwenta jai woklajel to; jauk me to, ma me jauk ya jpas te sk'anjel jkot'ane ja aka pastajuk te sk'anjel awot'ane." ⁴⁰Sujt' tel te ba ayik te nopojeletik yu'une, wayatik jul staj, jich la yalbey te Pedroe: "¿Yu'un ba ma ju' awu'unik te la awik' asitik junuk orae?" ⁴¹Wik'ame asitik sok k'oponaik me te Diose, yu'un jich ma xtal yiljibal awot'anik. Te espíritue ya xju' yu'un stukul, yan te bak'ete mayuk yip stukul." ⁴²Jich bajt' ta xchebal buelta ta sk'oponel te Diose; jich la yal: "Jtat, teme puerza ya xk'ax jwokole, aka pastajuk te sk'anjel awot'ane." ⁴³Cha' sujt' tel ta yan buelta, wayatik jul staj, yu'un bayal te

swa'elike. ⁴⁴Jich cha' bajt' ta yan buelta; ba sk'opon Dios ta yoxebal buelta sok jich nix la yal te beluk la yal ta xjajch'ibale. ⁴⁵Jich yu'un te Jesuse tal ta stojol te nopojeletike sok jich la yaltilabey: "¿Bistuuk te wayalatik toe sok te yakatik ta yich'el lewae? ilawilik, nopol ya staix te ora yu'un te Nich'anil te ya yich' ak'el ta k'abal ta sk'ab te mulawiletike. ⁴⁶Jajch'anik ya xbootikix. Ilawilik, te mach'a ya yak'on ta k'abale nopol ayix." LA YICH' CHUKEL BAE TE JESUSE ⁴⁷K'alal yak to ta k'op a te Jesuse, k'ot te Judase, te ja tul ta slajcheytulul nopojeletik yu'un. Sjoinej k'oel bayal ta tul ants-winiketik yu'un te wolwanej sacerdoteetik sok te principaletik yu'un te lume. Yich'ojik k'oel espadaik sok ste'ik ⁴⁸Te winik te ya yak' ta k'abal te Jesuse ak'botikix tel jun senyail yu'un, te jich la yal: "Te mach'a ya jkujs'iye, ja me abi. Tsakaik." ⁴⁹Oranax tal ta stojol te Jesuse sok jich la yal: "¡Talon me, Maestro!" sok la yujts'iy ta xchoj. ⁵⁰Te Jesuse la yalbey: "Joytik, pasa te beluk tal apase. "Jich yu'un talik, la stsakik sok la xchukik bael te Jesuse." ⁵¹Te k'alal yak ta k'oel ta pasel a in to, ay tul te mach'a sjoinej te Jesuse, la slok'es tel te espadae, la smaj te yabat te muk'ul sacerdotee sok la sbojbey lok'el te xchikine. ⁵²Jich yu'un la yal te Jesuse: "K'eja te ja espadae ta banti te yawile, melel spisil te mach'atik ya xmilwan ta espadae ta espada nix ya xlajik uuk. ⁵³Yu'un bal ya akuy te ma xju' jku'un ya jk'ambey te Jtat te yakuk stikumbon tel lajchey tijk' ch'ul abatetik yu'une? ⁵⁴Jauk me to, ¿bit'il ya xk'ot ta pasel te beluk ts'ibubile? jauk me to puerza me ya xk'ot ta pasel." ⁵⁵Te Jesús jich la yalbey te ants-winiketike: "¿Bistuuk te talatik ta jtojol sok ja espadaik sok ja te'ik yu'un ya atsakonik bael jich bit'il tul elek'? Ta jujun k'aal la jnajk'anba ta bijteswanej ta bay templo, jauk me to ma la atsakonik. ⁵⁶Jauk me to spisil yak k'oel ta pasel in to, swenta yu'un jich ya xk'ot ta pasel te beluk ts'ibubil jilel yu'un te alwanejetike." Ta patil, spisil te nopojeletik yu'une ijk'teyot yu'un sok jich lok'ik bael ta anel. TE JESUSE LA YICH' TEJK'ANEL TA MUK'UL TSOBLEJ ⁵⁷Te mach'atik la stsakik bael te Jesuse la yik'ik bael ta stojol te Caifás te ja muk' wolwanej yu'un te sacerdoteetike, ja te banti stsoboj sbaik te ts'ibjometike sok te principaletike. ⁵⁸Jauk me to te Pedroe namal to la sts'aklin bael ta banti yamak'ul sna te muk'ul wolwanej sacerdotee. Och bael sok la sjoin ta naklej te kananetike swenta yu'un ya sk'an yil te bit'il ya xk'ot ta lok'el te Jesuse. ⁵⁹Te wolwanej sacerdoteetik sok spisil te muk'ul tsoblej yu'unike, yakalik ta sleel lotil testigoetik swenta yu'un jich ya slebeyeyik smul a te Jesuse, yu'un jich ya stak' yak'ik ta milel a. ⁶⁰Jauk me to mayuk la stabeyik smul, manchuk me k'otik bayal lotil testigoetik. Jauk me to ay tal xan cha'tul ⁶¹sok jich la yalik: "Jai Winik to jich la yal: "Ya xju' jku'un ya jin te templo yu'un te Diose sok janix jich ya jcha' jpas ta oxeb nax k'aal." ⁶²Te muk' wolwanej sacerdotee tejk'aj sok jich la yalbey: "¿Yu'un bal mayuk beluk ya awal? ¿Beluuk ya awal yu'un te mach'atik yak'oj sbaik ta testigo ta skontroinbelate?" ⁶³Jauk me to ma la sjak' te Jesuse. Te muk' wolwanej sacerdotee jich la yalbey: "Ya jpasat ta mantal ta swenta te kuxul Diose, albotik jkaiytik te me ja'at te Cristoate, te Snich'an te Diose." ⁶⁴Te Jesuse jich la yal: "Jich te bit'il la awale; jauk me to jich ya jkalbat ta ora to ya awil te Nich'anile nakal ta swa'el sk'ab te Tatile, sok te yak ta tael ta tokal ta yolil te ch'ulchane." ⁶⁵Jich yu'un te muk' wolwanej sacerdotee la xch'i' te sk'u' spak'e, sok jich la yal: "La sbol k'optayix te Diose. ¿Bistuuk xan te ya to jk'antik testigoetike? la awaiyikix stojol te la sbol k'optay te Diose." ⁶⁶¿Beluuk ya anopik yu'un? Jich la yalik: "Ja lek aka lajuk." ⁶⁷Jich la stubteybeyik te sit yelawe, la smajik sok la spak'ik ta majel, ⁶⁸sok jich yakik ta yalbeyel: "Albotik jkaiytik, te ja'at Cristo. ¿Mach'aa te la smajate?" TE PEDROE LA SMUK TA YOT'AN TE JESUSE ⁶⁹Te Pedroe nakal ta bay amak', tal tul abat ants ta stojol, sok jich la yalbey: "Te ja'ate ja joinej aba sok a te Jesús te talem ta lum Galilea." ⁷⁰Jauk me to la smuk ta yot'an ta stojolik, jich la yal: "Ma jna' te beluk ya awalbone." ⁷¹Te k'alal lok' bael ta banti ti'nail, ay yan abat ants te ilot yu'une sok jich la yalbey ya'iy te mach'atik le' ayik ae: "Jai winik to sjoinej uuk a te Jesús te talem ta lum Nazaret." ⁷²Ta yan buelta la smuk ta yot'an sok la yak' ta testigo te Diose jich la yal: "Ma jna'bey sba jai winik to." ⁷³Ajk'tonax a talik te mach'atik nopol tek'atik le'a sok jich la yalbeyik te Pedroe: "Melel nix a te ja'ate ja joyaba sok, ja ya xchiknaj yu'un te bit'il ya xk'opojate." ⁷⁴Jich yu'un, jajch' ta bolk'optaywanej sok yalel bol k'opetik: "Ma jna'bey sba jai winik to," jich oranax ok' te kelmute. ⁷⁵Te Pedroe jul ta yot'an te beluk albot yu'un te Jesuse: "Ma to x-ok' a te kelmute te ya amukon ta awot'an oxeb bueltae." Jich lok' bael sok ba smil sba ta ok'el yu'un.

Chapter 27

TE JESÚS IK'OT BAEŁ TA STOJOL TE PILATOE ¹Jich yu'un te k'alal sakub te k'inale, spisil te wolwanej yu'un sacerdoteetik sok te principaetik yu'un te lume kajik ta xchapbeyel sk'oplal te Jesuse yu'un jich ya yak'ik ta milel a. ²Jaik nix la xchukik, la yik'ik bael sok ba yak'ik ta stojol te ajwalil Poncio Pilatoe. LAJ TE JUDASE ³Jauk me to te k'alal te Judas, te mach'a la yak' ta k'abal te Jesuse, la yil te la yich'ix ta ak'el bael ta milel a, ba sujt'es sk'op sok la xcha'sujt'es te lajuneb xcha'winik (30) ta sejp' plata-tak'in ta stojol te wolwanej sacerdoteetik sok te principaetike, ⁴sok jich la yal: "La jta jmul-a te k'alal la jwalpatey te mach'a mayuk smulej." Jauk me to jich la sutik: "¿Bi jwentatik a? Ja ayix ta awenta a tukel." ⁵Jich la xch'oj koel te jayeb ta sejp' plata-tak'in yich'oj ta bay te temploe, lok' bael sok ba sjiip'an sba. ⁶Te wolwanej yu'un te sacerdoteetike la stamik te jayeb ta sejp' te plata-tak'ine sok jich la yalik in to: "Ma ba toj ta pasel teme ba jkak'tik ta bay yawil smajt'an Dios, yu'un ja stojol xch'ich'el tul winik." ⁷Jich komon kajik ta snopel, ja jich la smanik sok te tak'ine jun pam lum te sk'inal jpak'jome yu'un jich le' ya xba yich'ik mukel a te mach'atik yan lum talemike. ⁸Ja swentail jich k'ot sbiil te lume: "Te sk'inal ch'ich' " janix jich ay ta ora to. ⁹Jich yu'un k'ot ta pasel te beluk la yal jilel te alwanej Jeremiase, k'alal la yal: "JAİK LA STSAKİK TE LAJUNEB XCHA'WINİK (30) TA SEJP' TE PLATA-TAK'INE, TE JICH K'OT TA NOPEL YU'UNİK TE ISRAELİTAETİKE ¹⁰SOK JA BA SMANBEYİK A TE SK'INAL TE JPAK'JOME, JICH NIX TE BİT'İL LA SPASON TA MANTAL TE KAJWALTIKE." LA YICH' ICH'EL TA K'OP TE JESÚS YU'UN TE PILATOE ¹¹Te Jesuse la yich' tejk'anel ta stojol te ajwalile sok jich la yich' jojk'ibeyel yu'un: "¿Ja'at ba te muk' ajwalilat yu'un te Judioetike?" te Jesuse la sutbey: "Ja'at nix la awal" xi'. ¹²Jauk me to te k'alal la yich' lebeyel smul ta stojol te wolwanej sacerdoteetik sok nix te principaetike, xujt' mayuk beluk la yal te Jesuse. ¹³Jich yu'un te Pilatoe la yal: "¿Ma ba yakat ta yaiyel stojol spisil te jayeb ta chajp' muliletik te yak ta skujch'inbelatik a?" ¹⁴Jauk me to te Jesuse bal ma la sjak', yanax la yil a te ajwalile. CHAJPAJ SK'OPLAL TE JESÚS TE YA YICH' MİLEL TA CRUZE ¹⁵Ta yorail k'in k'ayem a te ajwalil te ya skoltay bael tul chukel te janix ya stsaj te lume. ¹⁶Ja yorail a bi, ay yik'ojik tul chukel te mero na'bil sbae Barrabás sbiil. ¹⁷Jich yu'un te k'alal stsoboj sbaikix a, te Pilatoe la sjojk'ibey: "¿Mach'a ya ak'anik te ya jkoltay baele? ¿Ja bal te Barrabase o ja te Jesuse, ja te Cristo xi' sk'oplale? ¹⁸Melel sna'ojix a te skaj sla' yot'anik te ya yak'ik ta k'abal te Jesuse. ¹⁹Te k'alal nakal ta bay chajp'ajibal te Pilatoe, te yiname la stikun tel sk'op, jich ya yal: "Manchuk me ya awak' ja k'ab ta stojol jai winik to melel mayuk smul stukel; yu'un k'ax jwokol ta swaichinel te k'ax ajk'ubale ta swenta jai winik to." ²⁰Jauk me to te wolwanej sacerdoteetik sok te principaetik la yak'beyik k'otuk ta yot'anik te lume te jauk yakuk skoltayik bael te Barrabase sok te jauk ya xbajt' ta ak'el ta milel te Jesuse. ²¹Te ajwalile jich la sjojk'ibey te lume: ¿Mach'a ta xche'bal ya ak'anik te ya jkoltaybaele? jich la sutik: "Ja te Barrabase." ²²Jich la yal te Pilatoe: ¿Beluuk ya jpasbey jiche te Jesús te Cristo xi' sk'oplale?" Spisilik la sjak'ik: "Jijp'ana ta cruz." ²³La sut te pilatoe: "¿Bistuuk, beluk amen spaso? Jauk me to kajik xan ta tul an aw: "Jijp'ana ta cruz." ²⁴Te k'alal la yilix a te pilato te mayuk beluk ya stak' xan spase, sok te bit'il bayal ta tul te yakik ta awe, la stsak te ja'e, la spok te sk'ab ta stojol te lume sok jich la yal: "Te jo'one mayuk me jmul ya xk'ot ta stojol xch'ich'el jai winik to te mayuk smule; ja'ex me ya ataik amulik a." ²⁵Spisilik la yalik ta aw: "Te xch'ich'ele jauk me ya xk'ot ta jtojoltik sok nix ta stojol te jkal-jnich'antike -xi'ik." ²⁶Jich te Pilatoe la skoltay bael te Barrabase, yan te Jesuse ba yich' ak'el ta majel sok jich la yak' jilel swenta yu'un jich ya xba yich' jijp'anel ta cruz. ²⁷Jich te soldadoetik yu'un te ajwalile la yik'ik bael te Jesús ta bay yutil te muk'ul na yu'un ajwalil sok la stsobik tel spisil ta tsojp' te soldadoetike. ²⁸Jaik la st'anani sok la yak'beyik slap tsajal pak'. ²⁹Jich la spasbeyik jun skorona te pasbil ta ch'ixe, la yak'beyik ta sjol, sok la yak'ik jun najp'teal ta bay swa'el sk'ab, la skejan sbaik ta stojol sok kajik ta yalel ta labanwanej: "¿Binax yutsil, te muk' ajwalil yu'un te judioetike!" -xi'ik ta slabanel. ³⁰Sok la stubtayik, la stsakik tel te najp'teal la smajbeyik ta sjol. ³¹K'alal laj yot'anik ta slabanel, la sk'ejbeyik bael te tsajal pak' sok la slabbeyik te sk'u' nixe sok la yik'ik bael yu'un ba sjiip'anik ta cruz. LA YICH' JİJP'ANEL TA CRUZ JICH LAJ TE JKAJWALTIKE ³²Te k'alal lok'ik tel, la staik tul winik te sbiile ja Simón te jajch'em tel ta lum Cirene, la sujik te yakuk xjoiotik bael yu'un jich ya xkuch bael uuk te cruce. ³³Jich k'otik ta jun k'inal te sbiilinoj Gólgota, te jich ya sk'an yal: "Yawil bakel jolol." ³⁴La yak'beyik yuch' vino te kapbil sok te beluk bayal xch'aale. Jauk me to te k'alal la sts'ub ya yi te Jesuse ma la sk'an yuch'. ³⁵Te k'alal laj yot'anik ta sjiip'anel ta cruz, kajik ta spukbeyel sbaik te sk'u'e sok kajik ta tajimal sok; ³⁶la snajk'an sbaik ta skanantayel. ³⁷La slejch'anbeyik ta bay sjol te cruz te beluk smulinoje: "JA IN TO JA TE JESÚS, TE MUK' AJWALİL YU'UN TE JUDIOETİKE "xi' te ts'ibubil le'a. ³⁸Janix jich ay cha'tul elek'etik te la yich'ik jijp'anel sok, tul ta bay swa'el sk'ab sok tul ta bay xk'exen. ³⁹Spisil te mach'atik ya xk'axik le'a sjimuleyik nax te sjolike ⁴⁰sok jich la yalik: "Ja'at te la awal te ya ajin te snaj te Dios sok te oxeb nax k'aal te ya achap'ase, koltayaba a tukel. Teme ja'at nix a te Snich'anat te Diose, koan tel ta bay cruz." ⁴¹Janix jich te wolwanej yu'un te sacerdoteetik yakalik ta slabanel, sok nix te ts'ibjometike sok te principaetik yakalik ta yalel: ⁴²"Ja la skoltay te yantike, jauk me to ma xju' yu'un skoltay sba stukel. Ja me muk' Ajwalil yu'un Israel; ak'aik me te yakuk skoltay sba tel koel ta bay cruz jich me ya

jch'uuntik uuk.⁴³Teme ja smuk'ulinej yot'an te Diose. Aka me koltayotok yu'un ta ora, meel jich la yal: "Jo'on me te Snich'anon te Diose" xi'.⁴⁴Janix jich yakalik ta yalel ta labanwanej te cha'tul elek'etik te jipatik soke.⁴⁵Ta olil k'aal ijk'ub te k'inal ta spamal te balumilale ja to ta yoxebalan ora smalel k'aal.⁴⁶Nopol staix a te oxeb ora smalel k'aal, tulan awun te Jesuse sok jich la yal: "ELI, ELI, ¿LAMA SABACTANI?" te ya sk'an yal "DIOS JKU'UN, DIOS JKU'UN, ¿BISTUUK TE LA APIJT'ESONE?"⁴⁷Te cha'ox tul te mach'a tek'atik le'a la yaiyik stojol, sok jich la yalik: "Ja yak ta yik'el tel te Eliase" xi'ik.⁴⁸Jich oranax tal tul te mach'a le'a aelmaj bael ta yich'el tel jun esponja, la smul tel ta ch'aal vino sok la skajtsan ta sni' jalal la yak'bey snuk' te Jesuse.⁴⁹Te jayeb tul xan te le' ayik ae jich la yalik: "Aka jkik'taytik stukel; ya jkiltik teme ya xtal koltayotok yu'un te Eliase" xi'ik.⁵⁰Tulan awun ta yan buelta te Jesuse jich la yak' lok'uk te xch'ulele.⁵¹Jich yu'un, te lich'bil pak' te ay ta templo yu'un te Diose jats ta olil, k'alal ta sba k'alal ta yanil. Te balumilale nijk' sok te ch'enetike jatik ta olil.⁵²Te mukenaletike la yich'ik jamel, sok cha'kuxtel sbak'etalik bayal ta tsojb te mach'atik ch'ultesbilike.⁵³Lok'ik tel ta smukenalik te k'alal cha'kuxtel te Jesuse, ochik bael ta bay ch'ul lum, la yak' sbaik ta ilel ta stojol tsobol ta tul ants-winiketik.⁵⁴Te wolwanej yu'un te soldadoetik sok nix te jayeb ta tul te yakik ta skanantayel a te Jesuse la yilik te nijk'ele sok spisil ta chajp' te beluk k'ot ta pasele, bayal axiw yot'anik yu'un sok jich la yalik: "Ta mero meel janix snich'an a te Diose."⁵⁵Bayal ta tul antsetik k'ejel to yakalik ta yilel, ja te mach'atik la st'unik te Jesús k'alal to ta Galilea sok te la skananteyike.⁵⁶Le' ay a te María Magdalena, María te sme' te Jacoboe sok José sok nix te sme' te snich'nab te Zebedeoe.LA YICH' MUKEL SBAK'ETAL TE JESUSE⁵⁷Te k'alal ijk'ub te k'inal, tal tul k'ulej winik te jajch'em tel ta lum Arimatea, José sbiil, te janix nopoel yu'unuk te Jesuse.⁵⁸Bajt' ta stojol te Pilatoe, la sk'anbey te sbak'etal te Jesuse. Jich te Pilatoe la yal mantal te yakuk yak'beyik bael te sbak'etale.⁵⁹Te José la yich' bey bael te sbak'etal te Jesuse, la spots bael ta lekil najt'il pak' te mayuk xch'alele⁶⁰sok la xchawan ta ach' mukenal yu'un, te ja'nix sjutoj ochel ta bay ch'entikal. Jich la sbalch'un jilel jun muk'ul ch'en ta bay sti'il te mukenale, jich bajt'.⁶¹Te María Magdalena sok te yan María nakatik ta bay sti'il te mukenale.TE KANAN MUKENALE⁶²Ta yan k'aal, te k'alal k'axemix a te bit'il ya xchajp'an sbaik yu'un te sk'alelal ich' lewae, te wolwanej sacerdotetik sok te Fariseoetike la stsob sbaik sok te Pilatoe.⁶³Jich la yalbeyik: "Muk' ajwalil, te jo'otike ya to jna'tik te k'alal kuxul to jai lo'leywanej to, jich la yal: "Ta yoxebalan k'aal ya xkuxon" xi'.⁶⁴Jich yu'un a la mantal te yakuk yich' kanantayel ta lek ja to ta yoxebalan k'aal; meel teme ma jich k'ot ta pasele te nopojeletik yu'une ya me stak' xk'ot yelk'anbeyik te sbak'etale sok jich ya me stak' yalbeyik te ants-winiketike te: "Cha' kuxixtel ta bay lajele" jich k'ax muk' me ya xk'ot xan a te lo'layel to te bit'il ne'elal toe.⁶⁵Te Pilatoe jich la yal: "Ik'aik bael tsojb kanan. Baanik sok kanantayaik ta mero lek."⁶⁶Jich a bajt'ik sok la smakik ta lek te mukenale, sok la spak'ik ta lek te ch'ene sok la yak'ik jilel tsojb kanan le'a.

Chapter 28

CHA' KUXTEL TE JESUSE ¹Malix a te k'aale, ta sk'alelal te kux-ot'ane, te k'alal yakix ta sakubel tel a te k'inal yu'un te sbabial k'aal yu'un te semanae, te María Magdalena sok te yan María tal yilik te mukenale. ²Jich tal tulán nijk'el, melel tal tul ch'ul abat yu'un te Jkajwaltike ko tel ta ch'ulchan; tal stij lok'el te ch'ene, sok la snajk'an sba ta sba. ³Te sit-yelawe jich xojobil te bit'il tsantsewale, sok te sk'u' spak'e k'ax sak jich bit'il te tuiwe. ⁴Te kananetike yakik ta nijk'el yu'un te xiwele sok jich jilik te bit'il winiketik te lajemike. ⁵Te ch'ul abate bajt' ta ba ayik te antsetike, sok jich la yalbey: "Ma xiwe, melel ya jna' te ja ya aleik te Jesuse, te la yich' milel ta cruz. ⁶Ma ba le' ayix to, melel cha' kuxix, jich te bit'il la yal jilele. La'ik, la ilawilik te banti way sbak'etal te Jkajwaltike. ⁷Baanik ta ora sok albeyaik te nopojeletik yu'une: "Te bit'il cha'kuxixtel ta bay te aelmeletike. Ja me neelajix bael awu'unik ta sk'inal Galilea. Leme ya xk'ot awilik a, jo'on me la jkalbeyex" xi' te ch'ul abate. ⁸Oranax te antsetike la yijk'tayik te mukenale yakik ta xiwel sok ay sbujts' yot'anik, aelmajik bael ba yalbeyik te nopojeletike. ⁹Ajk' to nax abi, te Jesuse la sta te antsetike sok jich la yal "Talonme" xi'. Te antsetike talik sok la spetbeyik te yakane sok la skejan sbaik ta yich'el ta muk'. ¹⁰Jich te Jesuse la yal: "Ma me xiwe. Baanik sok albeyaik te nopojeletike aka me bajt'ukik ta Galilea; le' me ya yilonik a" -xi' te Jesuse. **TE BELUK K'OT YALIK TE KANANETIKE** ¹¹Te k'alal yakalik ta bael a te antsetike, ay cha'ox tul te kananetik bajt'ik ta muk'ul lum sok jich k'ot yalbeyik te wolwanej Sacerdoteetik spisil te beluk k'ot ta pasele. ¹²Te k'alal la stsob sbaik te Sacerdoteetik sok te principaletik kaj yalik te beluk k'ot ta pasele, jich la yak'beyik bayal tak'in te soldadoetike ¹³sok jich la yalbeyik: "Albeyaik te yantike, te nopojeletik yu'un te Jesuse talik ta ajk'ubal sok la yelk'anbeyik bael te sbak'etal te k'alal wayalotik ae." xi'ex me ta yalel. ¹⁴Jai k'op to teme k'ot ta stojol te ajwalile, jo'otik me ya xk'opojotik jich me ma xwoklajex a te ja'exe. ¹⁵Jich te Soldadoetike la stsakik te tak'ine, jich la yalik te bit'il pasotik ta mantale. Jai k'op to pujk' ta spamal te lume sok tulán sk'oplal k'ot ta yot'anik te judioetike janix jich ay sk'oplal ta ora to. **LA YICH'IK TULAN YAT'ELIK TE NOPOJELETIKE** ¹⁶Te bulucheb ta tul nopojeletike bajt'ik ta Galilea, ta bay wits te yich'ojik jilel albeyel yu'un te Jesuse. ¹⁷Te k'alal la yilik te le' ay a te Jesuse, la yich'ik ta muk', jauk me to, ay cha'ox tulik te ma la xch'uun yot'anik teme janix a te Jesuse. ¹⁸Te Jesuse tal ta stojolik sok jich la yal: "Spisil tulán at'elil ak'botonix jwentain, ta ch'ulchan sok ta balumilal. ¹⁹Baanik jiche, aka ochokik ta nopojelel ta spamal te muk'ul lumetike. Ak'beyaik yich'ik ja' ta sbiil te Tatile, te Nich'anile sok ta swenta te Ch'ul Espíritue. ²⁰Ak'beyaik me snop xch'uunel spisil te mantaliletik te la jkalixe. Sok ilawilik, te Jo'one ya me joinex ta spisil ora, ja to ta k'alal slajibal te balumilale." -xi' te Jesuse.

Mark

Chapter 1

LA XCHOL SK'OP DIOS TE JUAN AK' ICH' JA'E ¹Ja xjajch'ibal te lek yach'il k'op yu'un te Jesucristo, te Snich'an te Diose. ²Jich bit'il ts'ibubil jilel sk'oplal yu'un Isaías te alwanej yu'un te Diose: "ILAWILIK, TE JO'ONE YAKON STIKUNEL TUL ALWANEJ TA ATOJOL, TE MACH'A YA XCHAJP'ANBAT TE A BEE. ³TE K'OP TE YA X-IK'WAN TA BAY TAKIN JOCHOL K'INALE, TE JICH YA YALE: "CHAJP'ANBEYAIK ME TE SBE TE KAJWALTIKE, TOJ ME XA JAMIK BAELE TE SBEE. ⁴Te Juane yak ta yak'el tel ich' ja' ta bay takin jochol k'inal sok yak xcholel tel te ich' ja' yu'un te sujt'esibal yot'anike yu'un jich me ya staik perdón yu'un te smulike. ⁵Spamal te lum Judea sok spisil te antswiniketik ta bay Jerusalén talik ta stojol te Juane. La me yak'bey yich'ik ja' ta bay muk'ul ja' Jordán, te k'alal la yalik ta jamal te smulike. ⁶Te sk'u' te Juane pasbil ta stsosil camello, sok xchukoj xch'ujt' ta nujk'ul sok ja la sw'eelin te k'ulubetike sok te te'eltik-chabe. ⁷Jajch' ta xcholel sok jich la yal: "Ay mach'a ya stal ta patil jku'un ja me tulán yu'el stukel te bit'il jo'one, melel mayuk jtuul te ya jtilbey yak'ul te xanabe. ⁸Te jo'one janax la jkak'batik awich'ik ja' ta swenta te ja'e, yan te mach'a ya xtale ja ya yak'beyex awich'ik ja' ta swenta te Ch'ul Espíritue." **TE JESÚS LA YICH' JA'** ⁹Jich yu'un la sta sk'alel te lok' tel te Jesús ta lum Nazaret te ay ta sk'inal Galilea, la yich' ja' yu'un te Juan ta bay muk'ul ja' Jordán. ¹⁰Te k'alal lok' tel ta ja' te Jesuse, la yil jam te ch'ulchane sok kotel te Espiritu jich bit'il te tsumut te jul ta stojole. ¹¹Sok ay mach'a k'opoj tel ta ch'ulchan: "Ja'at te jnich'anat te bayal k'uxat ta jkot'ane. Bayal me sbujts' jkot'an awu'un. ¹²"**YILJIBAL YOT'AN TE JESUSE** ¹²Jich yu'un ta oranax ik'ot bael ta takin jochol k'inal yu'un te Espíritue. ¹³Ain ta takin jochol k'inal cha'winik(40) k'aal, ilbot yot'an yu'un te pukuje. Janax sjoinej te ja'mal chambalmetike sok te ch'ul abatetik tal yak' sbaik ta abatinel yu'un. **JAJCH' TA AT'EL TE JESUSE** ¹⁴Te k'alal och ta chukel te Juane, te Jesuse bajt' ta sk'inal Galilea ta xcholel te lek yach'il k'op yu'un te Diose, ¹⁵jich la yal: "K'otix yorail te ajwalinel yu'un te Diose, nopol me ayix. Sujt'esa me awot'anik sok ch'uunaik

me te lek yach'il k'ope."TE JESUSE LA YIK' TEL CHAN TUL TSAK CHAYETIK ¹⁶Te k'alal been k'axel ta ti' mar yu'un Galilea, la yil te Simón sok te Andrés, te ja yijts'in te Simón te yakalik ta xch'ojel ochel ta mar te stsakjibal-xchayike, mekel ja yat'elik te stsak-chaye. ¹⁷Te Jesuse la yalbey yayik: "La'ik me, ts'aklinawonik jich me ya jkak'beyex awat'elik te ya atsobik tel te ants-winiketik ta jtojole." ¹⁸Ta ora nax la yijk'tayik jilel te stsakjibal-xchayike sok la sts'aklinik bael. ¹⁹Te k'alal been xan k'axel tebuk te Jesuse, la yil te Jacoboe (Santiago), te ja snich'an te Zebedeoe, sok nix te yijts'in Juane; ayik ta yutil sbarkoik. Yakalik ta spak'anteyel te xchojak'il stsakjibal-xchayike. ²⁰Te Jesuse la yik' tel ta ora nax; jich la yijk'tayik jilel te statik Zebedeo ta bay te sbarkoike sok nix te yaj-at'elike, jich la sts'aklinik bael te Jesuse.TUL WINIK TE OCHEM TA YOT'AN TE BOL ESPÍRITUE ²¹Ochik bael ta Capernaúm, ta sk'alelal ich' lewa, te Jesuse och ta sinagoga la yayi bijteswanej le'a. ²²Chajp'nax la yayik yu'un te beluk la yak' ta nopele, mekel jich la yayi bijteswanej te bit'il mach'a yich'oj tulan yat'ele, ma jichuk te bit'il te ts'ibjometike. ²³Le' ay ta bay sinagoga tul winik te ay bol espíritu ta yot'ane, kaj ta aw: ²⁴"¿Bistuuk te tal awuts'inotik Jesús te talemata ta Nazaret? ¿Yu'un ba tal a jinotik? Ya jna'bat aba te ja'ate. ¡Ja'at te Ch'ultesbilat yu'un te Diose!" ²⁵Te Jesuse la skom ta k'op te pukuje sok jich la yalbey: "¡Ch'abanax ta k'op, lok'an bael ta yot'an te winike!" ²⁶Jich te bol espíritue la xch'oj ta lum te winike, jich yak ta aw lok'el. ²⁷Spisil te ants-winiketike chajp' nax la yilik a, jich kaj sjojk'ibey sbaik: "¿Beluka to? ¡Jun yach'il nojp'tesel te ay yip! sok ay yu'el ta spasel ta mantal te bol espírituetik sok ya xch'uunbot sk'op yu'un." ²⁸Ta ora nax pujk' sk'oplal te Jesús ta spamal sk'inal Galilea.TE JESÚS LA XCH'ABTES TE SNIALME'EL TE PEDROE ²⁹Ta patil lok'ik tel ta sinagoga bajt'ik ta bay sna te Simón sok Andrés, sjoinejk bael te Jacobo sok te Juane. ³⁰Te snialme'el te Simone chawal ta swa'eb k'ot staik yu'un tsakbil ta k'ajk', la yalbeyik ta ora te Jesús te ay ta chamele. ³¹Jich te Jesuse tal ta stojol, la stsakbey te sk'abe sok la sjajts'es tel; ta ora nax lamaj te sk'aale jich och ta mak'linwanej.BAYAL MACH'A KOL TA CHAMEL TE K'ALAL YA X-OCHIX A TE AJK'UBALE ³²Te ajk'ubal abi, te k'alal yakix ochel a te ajk'ubale la yik'beyik tel te mach'atik ayik ta chamele sok spisil te mach'atik ay pukuj ta yot'anike. ³³Spisil te lume la stsob sbaik tel ta bay te ti'naile. ³⁴Te Jesuse la xch'abtes bayal ta chajp' chameletik soy la slok'es bayal pukujetik, jauk me to ma la yak' k'opoj te pukujetike mekel ya sna'beyik sba te Jesuse.TE JESÚS BEEN TA LUM GALILEA TA XCHOLEL SK'OP DIOS ³⁵Te Jesuse jajch' ta buen sab, ijk' to a te k'inal; lok' bael ta bay jochol k'inal, le' ba sk'opon a te Diose. ³⁶Te Simone sok te mach'a sjoinoj sba soke, ba sleik te Jesuse. ³⁷Te k'alal la staik jich la yalbeyik: "Spisilik yak ta slebelatik." ³⁸Jich la yal te Jesuse: "K'ejel me ya xbootik, ya me xbootik ta bay lum lumtik te nopol ayike, yu'un jich me ya xba jchol te lek yach'il k'ope, ja swentail te talone." ³⁹Bajt' ta spamal Galilea, la xchol te lek yach'il k'op ta bay sinagogaetik sok la slok'es pukujetik.TE JESÚS LA XCH'ABTES TUL WINIK TE YICH'OJ K'ael-CHAMELE ⁴⁰Tul winik te yich'oj k'ael-chamele noptsaj tel ta stojol te Jesús, la yalbey wokol sok las skejan sba, jich la yalbey: "Te jichuk awot'ane ya stak' ya alekubteson." ⁴¹Te Jesuse la sna'bey yobolil sba jich la skajanbey sk'ab ta stojol, jich la yalbey: "Te jo'one jich ya jk'an. Lekuban jilel." ⁴²Ta ora nax kol ta k'ael-chamel, lekub te sbak'etale. ⁴³Te Jesuse tulan la yalbey sok la stikun bael ta ora, ⁴⁴Jich la yalbey: "Ma me mach'a ya awalbey, jauk me to baan ak'beya yil te sacerdote sok ya me awak'bey smajt'an Dios te bit'il lekubatixe jich bit'il yaloj te Moises, jich me ya snaik stojol te kolematix ta chamele." ⁴⁵Jauk me to lok' bael, jich kaj ta spukbeyel sk'oplal ta stojol te ants-winiketik te bit'il kole, ja swentail te Jesús ma la stak' bajt' ta yan yantik lumetik. Jich yu'un jil ta bay jochol k'inal jauk me to bayal ants-winiketik ta yan yantik lumetik talik ta stojol.

Chapter 2

TE JESÚS LA SKOLTAY TUL WINIK TE LAJEM YIP YOK-SK'ABE ¹K'ax che' oxeb k'aal, sujt' bael te Jesús ta Capernaúm la yaíyik stojol te ants-winiketik te le' ayix ta bay na. ²Jich yu'un bayal la stsob sbaik tel, noj ta yalel te nae, mayukix banti ya xtejk'ajik xan a, ni ta ti'nail, te Jesuse la xchol te sk'op Diose. ³Jich yu'un talik cha'ox tul winiketik ta stojol te Jesuse, yik'ojik tel tul winik te lajem yip yok-sk'abe; chan tul winiketik sk'echojik tel. ⁴Te k'alal ma la stak' k'otik ta stojol te Jesús yu'un te bayal ants-winiketike, jich yu'un la sjamik te ba na te ba ay te Jesuse. Te k'alal laj yot'anik ta sjamel te ba naj, le' la skojt'esik a te skajk'ante' te banti wayal te winik te lajem yip yok-sk'abe. ⁵Te k'alal la yil te Jesús te bit'il ay xch'uunjel yot'anike, jich la yalbey te mach'a lajem yip yok-sk'abe: "Jnich'an, pasbilitix perdón yu'un te amule." ⁶Jauk me to, ay cha'ox tul ts'ibjometik te nakatik te jich la yalik ta yot'anik: ⁷"¿Bistuuk te jich ya xk'opoj jai winik to? ¿Ya sbol-k'optey te Diose! ¿Ay ba mach'a ya xju' yu'un ya yak' perdón yu'un te mulil janax stukel te Diose?" ⁸Ta ora nax te Jesuse la sna' stojol ta s-espíritu te beluk yakik ta snopel ta yot'anike. Jich la yalbey: "¿Bistuuk te jich ya awal ta awot'anike? ⁹¿Beluk me tulán ta alé ta stojol te winik te lajem yip yok-sk'abe, 'Pasbilitix perdón yu'un te amule o ja ba te: Jajch'an, tsaka jajch'el te ja kajk'ante', beenan?" ¹⁰Jauk me to ya me jkak'beyex ja naik te bit'il tulán yu'el yich'oj te Snich'an te winik ta balumilal yu'un ya yak' perdón", te Jesuse jich la yalbey te winik te lajem yip yok-sk'abe: ¹¹"Jich ya jkalbat te ja'ate: Jajch'an, tsaka te ja kajk'ante', ban ta ana." ¹²Jich jajch' tel ta ora nax, la stsak jajch'el tel te skajk'ante', lok' bael ta yolilik, yanax la yilik a sok la yalbeyik wokol te Dios yu'un, sok jich la yalik: "Mayuk banti jkilojtik jich in to." LA YICH' IK'EL TE LEVÍ ¹³Te Jesuse lok' bael ta yan buelta ta bay sti' te mar yu'un Galilea, spisil te ants-winiketike talik ta stojol, sok la sbijtes le'a. ¹⁴Te k'alal yak ta beel k'axel la yil te leví, te snich'an Alfeo, nakal ta bay ya yich' tojel spatánul te biluke sok jich la yalbey: "La' t'unawon." Jich la stejkan sba jajch'el sok la st'un bael te Jesuse. ¹⁵Te k'alal yak ta we'el a te Jesús ta bay sna te Leví, bayal stsojoj sbaik te k'an patanetik sok te mulawiletik te yakalik ta we'el sok te Jesuse, sok nix uuk te nopojeletik yu'une, meel bayal te mach'a sts'aklinbil yu'une. ¹⁶Te ts'ibjometik te janix fariseoetike, te k'alal la yilik te Jesuse te sjoinoj ta we'el te mulawil ants-wiketike, sok te k'an patanetike, la yalbeyik te nopojeletik yu'un te Jesuse: "¿Bistuuk te sjoinoj ta we'el te k'an patanetik sok te mulawiletike?" ¹⁷Te k'alal la yaíy stojol te Jesuse, jich la yaltilebey: "Te ants-winik te tulán sbak'etalike ma xtuun yu'unik te poxtaywaneje, janax te mach'atik ayik ta chamel ya xtuun yu'unik. Ma talon yu'un te ya jkik' te ants-winiketik te tojobenixe. Ja tal jkik' te mulawiletike." TE BIT'IL AY SK'OPLAL TE SKOMEL JWE'ELTIKE ¹⁸Te nopojeletik yu'un te Juane sok te fariseoetike, yakalik ta skomel swe'elik. Talik ta stojol te Jesuse jich la sjojk'ibeyik: "¿Bistuuk te nopojeletik yu'un te Juane sok te nopojeletik yu'un te fariseoetike ya skom swe'elik stukelik, yan te nopojeletik awu'une ma skom we'elik stukelik?" ¹⁹Jich la yal te Jesuse, ¿Ya bal xju' skom swe'elik te mach'a ik'bilik ta il nujp'inel teme sjoinojik to a te winik te ya xnujp'ine? Ma xju' skom swe'elik te me sjoinojik to a te winik te ya xnujp'ine." ²⁰Jauk me to ya me sta sk'alel te ya xpojbot bael te winik te ya xnujp'ine, ja' to me ya xjajch' skom swe'elik abi. ²¹Mayuk mach'a ya spak'antey pokol pak' sok xejt' ach' pak' teme jich ya spase ya xch'i' xan bael yu'un a te pokol pak'e. Jich k'ax muk' ya xk'ot xan a te xch'ibenale. ²²Mayuk tuluk winik ya spul yach'il yalel ts'usub ta spokol snujk'lel chambalam te sts'isbile. Teme jich ya spase, ya me xch'i' te nujk'ule, jich me jontol ya xch'ay te yalel ts'usube sok te nujk'ule. Jauk me to ya sk'an k'ejel ta ach' nujk'ul te ach' yalel ts'usube. TE NOPOJELETIKE LA XJIXIK SBAK' TRIGO TA SK'ALEL ICH' LEWA ²³Ta sk'alelal ich' lewa, been k'axel te Jesús ta bay ts'umbil trigoetik, te nopojeletik yu'une kaj stsobik trigo. ²⁴Te fariseoetike la yalbeyik te Jesuse: "Ilawil, ¿Bistuuk te yakalik ta spasel te beluk ma stak' ta pasel ta sk'alelal ich' lewae?" ²⁵Te Jesuse la yalbey: "¿Yu'un ba xujt' ma ak'oponejik te sjun Dios te beluk la spas te David te k'alal ay swokol yu'un winal sok te winiketik te sjoineje? ²⁶¿Bit'il och bael ta sna te Dios te k'alal ja ay ta muk' sacerdotea te Abiatare, sok te la swe' te kaxlan waj te pachal ta stojol te Diose, te janax ya xju' ya swe'ik te sacerdoteetike, jauk me to la swe' sok la yak'bey swe' uuk te sjotake?" ²⁷Te Jesuse la yalbey: "Te sk'alel ich' lewa, la yich' pasel ta swenta te ants-wiketike, ma jauk la yich' pasel te ants-winiketik ta swenta te ich' lewae. ²⁸Jich yu'un te Snich'an te winike ja ajwalil yu'un te sk'alelal te ich' lewae."

Chapter 3

TE JESÚS LA SLEKTESBEY SK'AB TE TUL WINIK TA YORAIL ICH' LEWA ¹Te Jesuse och bael ta yan buelta ta bay sinagoga, le' k'ot sta tul winik te sikuben xchial te ch'ix sk'abe. ²Ay cha'ox tul te fariseoetik te la smaliy yilik teme ya xch'abtes te winik ta sk'alel ich' lewa, swenta yu'un jich ya slebeyik smul a. ³Te Jesuse la yalbey te winik te sikuben xchial sk'abe: "Jajch'an, tek'lan ta yolil te ants-winiketike." ⁴Jich yu'un la yalbey te ants-winiketike: "¿Ya ba stak' ta pasel te beluk lek o te beluk ma lekuk ta sk'alel ich' lewa; ja ba lek te ayuk mach'a ya xkuxine o ja ba lek te ayuk mach'a ya xlaje? Jauk me to ni tuluk mayuk mach'a k'opoj." ⁵Te Jesuse la yil sok yilimba ta sjoyobal te ants-winiketike, sok la smel-yot'an yu'un te bit'il tulán te yot'anike, la yalbey te winike: "Xich'a te ak'abe." Te winike la xich' te sk'abe, jich lekub. ⁶Te fariseoetike lok'ik bael, ora nax jajch' xchapbeyik sk'oplal sok te Herodianoetike te bit'il ya yut smilik te Jesuse. TE TSOBOL ANTS-WINIKETIK TA TI' MAR ⁷Jich yu'un te Jesuse lok' bael ta ti' mar sok te nopojeletik yu'une. Sok tsobol ants-winiketik ts'aklinot bael yu'un, te talemik ta spamal sk'inal Galilea sok Judea, ⁸sok ta Jerusalén, Idumea sok ta jeich' ja' Jordán sok ta sjuyubal Tiro sok Sidón. Bayal ants-winiketik la yayiyik stojol te beluk yak ta spasele jich talik ta stojol te Jesuse. ⁹Te Jesuse la sk'anbey te nopojeletik yu'un te yakuk xchajp'anbeyik junuk ch'in barko, yu'un ya x-och le'a jich ma yich' tenel yu'un a te ants-winiketike. ¹⁰Melel ta skaj te bayal te mach'a la xch'abtese. Spisil te mach'atik ay swokolik ta sbak'etalik stenten nax sbaik ta spikel te Jesuse. ¹¹Te k'alal ya x-ilot te Jesús yu'un te pukujetike, ora nax ya skejan sbaik ta stojol, jich ya yalik ta aw: "Ja'at te Snich'anat te Diose." ¹²Te Jesuse tulán la spas ta mantal te manchuk ya yak'ik ta na'el stojole. TE JESÚS LA STSA LAJCHE TUL WOLWANEJ PUK-K'OPETIK ¹³Te Jesuse mo bael ta wits, la yik' tel ta stojol te mach'atik la sk'an yot'an yik' sjoine, jich talik ta stojol. ¹⁴Te Jesuse la stsa lajche tul winiketik (te ja' la yak'bey sbiilin wolwanej puk-k'opetik), swenta yu'un ya sjoin sok yu'un ya stikun bael ta xcholel te sk'op te Diose. ¹⁵Sok la yak'bey yu'el ta slok'esel pukujetik. ¹⁶Te lajche tul te tsaoetike, ja': Simón, te la yak'bey yan sbiil Pedro; ¹⁷Jacobo snich'an te Zebedeoe sok nix uuk te Juane, te yijts'in te Jacoboe, te la yak'bey sbiilin Boanerges, te ja ya sk'an yal, snich'nab chawuk, ¹⁸sok Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, Santiago, te snich'an Alfeo, Tadeo sok te Simón te Zelotee ¹⁹sok te Judas Iscariote, te la yak' ta k'abal ta patil te Jesuse. TE SBOL K'OPTAYEL TE CH'UL ESPÍRITUE ²⁰Jich yu'un te Jesús bajt' ta sna, jich tsobol ants-winiketik la stsob sbaik tel ta yan buelta, ja swenta te ma la stak' swe'ik te kaxlan swajike. ²¹Te k'alal la yayiyik stojol te mach'atik ay yu'un te Jesuse, lok'ik tel tal yik'ik bael, melel jich yakik ta yalel: "K'atbujix ta jowel." ²²Te ts'ibjometik te koik tel ta Jerusalén jich la yalik: "Jai winik to uuntebil yu'un te Belcebú," sok ta swenta te ajwalil yu'un te pukujetike ya slok'es te pukujetike." ²³Te Jesuse la yik'tiley tel ta stojol jich la yalbey ta senyail k'op: ¿Ya ba stak' te pukuj ya slok'es te pukujetike? ²⁴Jich teme ay jun ajwalil te xatoj sbaike, ma ba ya xjalajik ta k'inal yu'un. ²⁵Jich te mach'atik junax na ayike teme xatoj sbaike, ma xju' ya xjalajik ta k'inal. ²⁶Jich te pukuj teme skontroinoj sbaike sok teme xatoj sbaike, ma xjalajik ta k'inal, le' ya xla sk'oplal a. ²⁷Jauk me to mayuk mach'a jich nax ya x-och ta sna te tulán winike sok teme yot'an ya sk'an yelk'anbey lok'el te sbiluke, puersa me neel ya sk'ol ta chukel jich ya xju' yu'un ya yich'bey bael te sbiluke. ²⁸Jamal ya jkalbeyex, spisil te mulil yu'un te snich'nab te ants-winiketike ya xju' yich'ik pasbeyel perdón, janix jich uuk te bol k'op te ya awalike; ²⁹yan te mach'a ya sbol k'optey te Ch'ul Espíritue, xujt' mayuk perdón yu'un stukel, ja smulinoj sbajt'el k'inal. ³⁰Te Jesuse ja la yal yu'un te beluk yakalik ta yalele, "Jai winik to ay bol espíritu ta yot'an." TE SME' SOK TE YIJTS'NAB TE JESÚS ³¹Te sme' sok te yijts'nab te Jesús talik sok ainik ta bay amak'. La stikunik ta ik'el te Jesuse. ³²Jich ay cha'ox tul najk'ajik sok te Jesuse, jich la yalbeyik: "Te ame'e sok te awijts'nabe ayik ta amak', yak me ta slebelat." ³³Jich la sut te Jesuse: "¿Mach'a a te jme'e sok te jkijts'nab te ya awalike?" ³⁴La yil bael te mach'atik juytaybil ta naklej yu'une. Jich la yal: "¿Ilawilik, le' ay te jme'e sok te jkijts'nabe!" ³⁵Melel te mach'a ya spasbey sk'anjel yot'an te Diose, ja jkijts'nab, sok ja jme' abi."

Chapter 4

SENYAIL K'OP YU'UN TE TS'UNBAJEL ¹Ta yan buelta jajch' ta bijteswanej te Jesús ta bay nopol sti'il mar. La stsob sbaik tel ta stojol bayal ants-winiketik, jich mo bael ta ch'in barco sok najk'aj le' a. Spisil te ants-winiketike ayik ta bay ti' mar. ²Bayal beluk la yak'bey snopik ta swenta senyail k'op, jich la yal ta bijteswanej. ³"Ayawaiyik stojol, tul winik lok' bael ta ts'unbajel. ⁴Te k'alal yak ta ts'unbajel a, ay cha'ox bij awlil ch'ay koel ta be, jich talik te te'eltik mutetike la sbik'ik bael. ⁵Janix jich ay ch'ay koel awlil ta bay ch'entikal te mayuk bayal slumile. Ora nax ch'i tel, ta skaj te ma pimuk te slumile. ⁶Jauk me to te k'alal lok' tel te ka'ale, kajik ta sayajel skaj te mayuk yisime, jich takejik. ⁷Janix jich ay ch'ay koel awlil ta bay ch'ixtikal. Te ch'ixtikale ch'i tel jich la sten te awlile. Jich te awlile ma la yak' sit. ⁸Janix jich ay ch'ay koel awlil ta lekil lum, jich ch'i tel sok la yak' sit stukel, ay la yak' sit lajuneb xcha'winik (30), sok oxwinik (60), sok jo'winik (100), te beluk la yich' awele." ⁹Jich la yal: "Te mach'a ay xchikine, aka me yaiy stojol ta lek." ¹⁰Te k'alal stukelix a te Jesuse, te nopojeletik yu'un sok te mach'atik nopol ayik ta stojole, la sjojk'ibey yaiyik te beluk ya sk'an yal te senyail k'op te la yale. ¹¹Jich la yal te Jesuse: "Te ja'exe, Dios la yak'beyex ja na'ik stojol te beluk mukbil yu'un te ajwalinel yu'un te Diose. Yan stukel te yantike ja ya x-albotik ta swenta senyail k'op, ¹²JA YU'UN TE K'ALAL YA YILIK, JAYEBUK YA YILIK YILEL, JAUK ME TO MA YILIK, SOK TE K'ALAL YA YAIYIK STOJOLE, JAYEBUK YA YAIYIK STOJOL, JAUK ME TO MA XK'OT TA YOT'ANIK, TE JICHUKE, YA ME SUT YOT'ANIK, JICH ME YA SPASBOTIK PERDÓN YU'UN TE DIOSE." ¹³Jich la yal: "¿Yu'un ba ma xk'ot ta awot'anik te senyail k'op in to? ¿Bit'il ya xk'ot ta awot'anik te yantik senyail k'op jiche? ¹⁴Te winik te mach'a la sts'un te awlile, ja' te mach'a ya xchol te sk'op Diose. ¹⁵Ay mach'atik jich te bit'il awlil te ch'ayik koel ta be, te ya yich'ik cholbeyel te sk'op Dios, jauk me to te k'alal ya yaiyik stojole, ora nax te pukuje ya xtal ya xk'ejbot bael te sk'op Dios te la yaiyik stojole. ¹⁶Ay mach'atik jich te bit'il awlil te k'ot ta bay ch'entikal te ma pimuk slumile, te k'alal ya yaiyik stojol te sk'op Diose, ora nax ya xbinub yot'anik yu'un. ¹⁷Jauk me to ma yich'ojik lek ta wenta, melek ajk' nax ya xchebaj yot'anik te k'alal ya xtal te woklajele sok te nutsel ta swenta te sk'op te Diose, ya xch'ay xch'uunjel yot'anik ta ora nax. ¹⁸Ay mach'atik jich te bit'il te awlil te k'ot ta ch'ixtikal. Te ya yaiyik stojol te sk'op te Diose, ¹⁹jauk me to janax ya xbjat' yot'anik sna'el te beluk ay ta balumilale sok te lo'liyel yu'un te k'ulejalile, xbi'et nax yot'anik yu'un spisil te beluk ay ta balumilale jich tenbil ya xk'ot te sk'op Dios te ay ta yot'anike, jich ma' sitinik. ²⁰Te awlil te k'ot ta lekil lume ja te mach'atik ya yaiyik stojol te sk'op Dios sok te ya yak' ta yot'anik sok te ya sitinike, ay mach'a ya yak'ik lajuneb xcha'winik(30), oxwinik (60) sok jo'winik (100) ta bij te beluk ts'unbile."MAYUK BELUK MUKBIL TE MA YA YICH' AK'EL NA'EL STOJOLE ²¹Te Jesuse la yaltilebey: "¿Te k'alal ya a tsum k'ajk' awil ta yutil na ya ba ja mak ta moch o ta yanil waebal? Te ja'exe ya atsakik tel sok ya atujch'anik ta skajtijib. ²²Melek mayuk beluk mukul te ma yich' chiknantesele. Sok te beluk muken aye, ya me xch'iknax ta jamal. ²³Te mach'a ay xchikine aka me yaiy stojol ta lek." ²⁴Jich la yaltilebey: "Ch'ama awaiyik stojol ta lek te k'ope, te bit'il yipal ya awak'ike, jich nix me yipal ya awich'ik ak'beyel uuk, k'ax to me xan ya x-ak'botex a. ²⁵Melek te mach'a ay beluk ay yu'une, ya x-ak'bot xan, yan te mach'a mayuk beluk ay yu'une, ya xpojbot xan te beluk ay yu'une."TE SENYAIL K'OP YU'UN TE BIT'IL YA XCH'I TEL TE SIT AWLILE ²⁶La yal xan te Jesuse: "Te ajwalinel yu'un te Diose, jich k'oem te bit'il tul winik te la sts'un awlil ta slum sk'inal. ²⁷Ya xway ta ajk'ubal, sok ya xjajch' ta sakubel k'inal, te awlile ya xjajch' ta lok'el tel sok ta ch'iel, jauk me to ma sna' te bit'il yak ta ch'ieltele. ²⁸Te lum k'inal janix ya yak' te ya xch'itele, ja neel ya xlok' te yabenale, ta patil ya xnichin, ya sitin, sok k'unk'un ya xyijub. ²⁹Te k'alal yijubenix a te site ora nax te winike ya slok'es tel te sk'ajbake ya xjajch' ta k'ajoj, yu'un k'otix yorail te k'ajoj.TE SENYAIL K'OP YU'UN TE SBAK' MOSTAZA ³⁰Te Jesuse la yal: "¿Beluuk ya stak' jpatik sok te ajwalinel yu'un te Diose, sok beluk senyail k'op ya stak' tuuntetik, yu'un te ya jcholbeytik sk'oplale? ³¹Ja pajal k'oem sok te sbak' mostaza, te ch'in xut'il nax te sbak'e te ma spaj te yantik sbak' awliletik te ya yich'ik ts'unel ta lum k'inal. ³²Te k'alal ya yich' ts'unele, ya xch'i tel sok k'ax muk' ya xk'ot te bit'il yantik awalts'unubiletike, muk'ik nax ya xlok' tel te yabenale, te te'eltik mutetike ya xju' spas spechechik ta yaxinal."TE JESÚS LA STUUNTES BAYAL SENYAIL K'OP ³³Bayal xan senyail k'op te la xcholbey yaiyik te ants-winiketike jich te bit'il in to, ja to te bay k'alal ya xju' yu'unik sna'el stojole. ³⁴Te Jesuse mayuk jich nax k'opoj ta stojolik, puerla la stuuntes senyail-kop. Yan te k'alal stukel ayix sok te nopojeletik yu'une ya xcholbey yaiy te beluk ya sk'an yal te senyail k'opetike.TE JESÚS LA SKOM TE TULAN IK' TA BAY MAR ³⁵Janix a te k'aal abi, te k'alal ya x-ochix a te ajk'ubale, te Jesuse la yalbey te nopojeletik yu'une: "Konik ta jeich' mar." ³⁶Jich la stikun bael te tsobol ants-winiketike, te nopojeletik bajt'ik sok te Jesuse, melek ayix ta ch'in barko a te Jesuse. Sok ay yantik ch'in barko te juinbil yu'unike. ³⁷Tal bayal chawukil ja'al, sok ay nax yik'al, te yip sbul te mare, mal ochel ta yutil te ch'in barkoe, noj yu'un te ja'e. ³⁸Te Jesuse yak'oj sts'anjol ta wayel ta bay yit barko. Te nopojeletik la stijik jajch'el jich la yalbeyik: ¿Maestro yu'un bal mayuk sk'oplal ta awot'an te bit'il ya xlaotike? ³⁹Te Jesuse jajch', la skom te ik'e sok la yalbey te mare: "Lamajan". Jich akom te ik'e, lamal nax k'inal k'ot yu'un. ⁴⁰Te Jesuse la yalbey te

nopojeletike: "¿Bistuuk te xiwatike? ¿Yu'un ba mayuk xch'uunjel awot'anik?" ⁴¹Bayal xiw yot'anik yu'un, sok la yalbey sbaik: "¿Mach'a jai winik to, te ya xch'uunbot smantal yu'un te ik' sok te mare?"

Chapter 5

TE GADARENO WINIK TE AY PUKUJ TA YOT'AN ¹Jich talik ta jejch' mar ta sk'inal te Gadarenoetike. ²Ta ora nax, te k'alal ko ta barko te Jesuse, tal tul winik te uuntebil yu'un te bol espíritue, lok' tel ta mukenaletik, tal ta stojol te Jesuse. ³Te winike ja snainej te mukenaletike. Mayuk mach'a ya xju' yu'un xchukel, ni jauk sok te kadenaetike. ⁴Bayal buelta la xchukikix sok kadenaetik. Jauk me to yananix xtuch'tilay a, sok te grilleetike ya swuytiley. Mayuk nix mach'a ya xju' yu'un sk'omel a. ⁵K'aal ta ajk'ubal ya x-awun ta bay mukenaletik sok ta witstikaletik, janix jich ya sbojtiley sba sok ton te ay yee. ⁶Te k'alal k'ejel to la yil tal te Jesuse, tal ta aelmal, la skejan sba ta stojol. ⁷Jich tulan nax awun: "¿Bistuuk te tal awuts'notik, Jesús, te Snich'anat te muk'ul Diose? Ya jkalbat wokol ta stojol Dios, te manchuk ya awuts'notike. ⁸Melel te Jesús jich yak ta yalbeyel: "Lok'an ta yot'an te winik, bol espíritu." ⁹Te Jesuse la sjojk'ibey: "¿Bi abiil?" Jich la yal: "Te jbiile ja Legión yu'un tsobolotik." ¹⁰La sk'anbey wokol, che'-oxeb buelta te manchuk ya xtikunot lok'el ta yan sjoylejal k'inal. ¹¹Jich yu'un ay tsobol chitametik te yakalik ta we'el ta bay xch'ujt' wits, ¹²jich yu'un la sk'anbeyik wokol, jich la yalik: "Ak'awotik ochel ta bay yot'an te chitametike." ¹³Jich yu'un te Jesuse la yak' te ya x-ochik ta yot'an te chitametike, jich lok'ik bael te bol espírituetike, sok ochik ta yot'anik te chitametike, jich aelmajik bael ta ti' wits jich ch'ayik koel ta mar, ay niwan cha' mil (2,000) ta kojit' te chitametik te la sjik'anik te ja'e. ¹⁴Sok te mach'atik yakalik ta skanantayel a te chitametike lok'ik bael ta anel, bajt' xcholik ta bay muk'ul lum sok ta ch'in parajetik. Jich yu'un bayal ants-winiketik bajt' yilik te beluk k'ot ta pasele. ¹⁵Talik ta stojol te Jesuse, te k'alal la yilik te winik te uunteybil yu'un a te tsobol pukujetike, nakalix a, slapojix sk'u' a sok ya sna'ix k'inal a, xiwik nax yu'un. ¹⁶Te mach'atik la yilik te beluk k'ot ta pasel ta stojol te winik te uunteybil yu'un a te pukuje, la xcholbey ya iy te yantik te beluk k'ot ta pasel ta stojol te winik sok te chitametike. ¹⁷Jich kaj sk'anbeyik wokol te Jesús, te yakuk lok'uk bael ta sk'inalik. ¹⁸Sok te k'alal yakix ta moel ta barko a te Jesuse, te winik te uunteybil yu'un a te pukuje tal ta stojol te Jesuse. La sk'anbey wokol te yakuk stak' sjoin baele. ¹⁹Te Jesuse ma la yak' te ya xjoinot bael yu'une, jich la yalbey: "Baan ta ana sok te mach'a ay awu'une, baan albeya ya iyik te beluk la spas te Kajwaltik ta atojole, sok te k'uxtayel la yak'bate. ²⁰Jich bajt' te winike, kaj spukbey sk'oplal te beluk muk' la yich' pasel ta stojol yu'un te Jesús ta bay lum Decápolis. Sok yanax la ya iyik spisilik a. TE YANTSIL-NICH'AN TE JAIRO SOK TE ANTS TE LA SPIKBAY STI'IL SK'U' TE JESUSE ²¹Te k'alal cha' k'ax bael ta jejch' mar te Jesús sok te barkoe, bayal ants-winiketik la tsob sbaik tel ta stojol, jich yu'un tek'el jilel ta ti' mar te Jesuse. ²²Ay tul winik te wolwanej yu'un te sinagoga te sbiilinoj Jairo, te k'alal la yil te Jesuse tal ta stojol, la skejan sba koel ta yakan. ²³La sk'an bayal wokol che'-oxeb buelta, jich la yal: "Te kantsil-jnich'an te tsaeltoe lajelix. Ya jkalbat wokol, te yakuk xtalat ya akajanbon ak'ab ta stojol, jich ya xkol sok ya xkuxin." ²⁴Jich te Jesuse bajt' sok te winike. Sok ay tsobol ants-winiketik la yich'ik sts'aklinel bael yu'un sok stenten nax sbaik ta sjuyubal. ²⁵Ay tul ants te ay ta chamel te ayix lajcheyeb ja'wil te ma xmajk' te xch'ujt' ta jujun ue. ²⁶Bayal k'axix swokol ta poxtayel yu'un te poxtaywanejetike, sok la slajin spisil te stak'ine, jauk me to, xujt' mayuk banti kol yu'un, yanyan nax ta bats'ejel. ²⁷Jauk me to te k'alal la ya iybey stojol sk'oplal te Jesuse. Jich bajt' ta spat te k'alal yak ta beel bael te Jesús ta bay yolil te ants-winiketike, jich la spikbey te sk'u'e. ²⁸Melel jich la yal ta yot'an: "Janax teme la jpikbey te sk'u'e, tik' ya xkolon a." ²⁹Te k'alal la spike, jich kom te ch'ich'e sok la ya iy ta sbak'etal te kolemix yu'un te swokole. ³⁰Ta ora nax te Jesuse la ya iy sba te lok'bael yu'el ta stojol jich la sut sba ta stojol te ants-winiketike sok la sjojk'iy: "¿Mach'a la spikbon te jk'u'e?" ³¹Te nopojetik yu'une la yalik: "Ya awil te bit'il ya stenat te ants-winiketike, sok ya to ajojk'iy: ¿Mach'a la spikon?" ³²Jauk me to te Jesuse la yil ta sjuyubal, swenta yu'un ya yil a te mach'a pikot yu'une. ³³Te antse sna'oj te beluk k'ot ta pasele, xiw yu'un sok nijk' yot'an yu'un. Tal ta stojol te Jesuse, la skejan sba koel, sok jich la yal ta smelelil te ja' la spike. ³⁴Jich la yal te Jesuse: "Jnich'an, te xch'uunjel awot'ane la skolteyatix. Junuk me awot'an ya xbaat. Kolematix yu'un te awokole." ³⁵Te k'alal yak to ta k'op a, talik te ants-winiketik te ayik ta bay sna te wolwanej yu'un te sinagogae, jich la yalik: "Te awantsil-nich'ane lajix. ¿Bistuuk te ya jkuts'intik xan te Maestroe?" ³⁶Jauk me to te k'alal la ya iy stojol te Jesús te beluk yakalik ta yalele, jich la yalbey te wolwanej yu'un te sinagogae: "Ma me xiwat, janax ch'uuna." ³⁷Te Jesuse ma la yak' te ay mach'a ya xjuinot bael yu'une janax te Pedro, Jacobo sok Juan, te yijts'in te Jacoboe. ³⁸Talik ta bay sna te wolwanej yu'un te sinagogae. Te Jesuse la yil bayal ants-winiketik te ayik ta ok'el sok ayik ta mel-ot'an sok xch'inch'onik nax ta ok'el. ³⁹Te k'alal och bael te Jesús ta bay na, jich la yal: "¿Bistuuk te yakatik ta mel-ot'an sok te yakatik ta ok'ele? Te ach'ixe ma ba lajem. Wayal nax." ⁴⁰La stesluyik te Jesuse. Jauk me to te Jesuse la stikun lok'el spisilik. Janax la yik'bey ochel te sme'-stat te ach'ixe sok te mach'atik sjoinoje, bajt'ik ta bay chawal te ach'ixe. ⁴¹La stsakbey te sk'ab te ch'in ach'ixe sok la yalbey: "Talita cumi," te ya sk'an ya yal: "Ch'in ach'ix ya jkalbat, jajch'an tel." ⁴²Ta ora nax te ach'ixe jajch' tel, kaj ta beel, (melel ay lajchayeb ja'wil yawilal a te ch'in ach'ixe) Spisilik ma k'opojik sok chajp' nax la yilik a. ⁴³Te Jesuse tulan la yal mantal te manchuk ayuk mach'a ya yalbeyik te beluk k'ot ta pasele. Sok jich la yal te yakuk yak'beyik swe'el te ch'in ach'ixe.

Chapter 6

TE JESÚS K'OT TA LUM NAZARET ¹Te k'alal lok' bael le' a te Jesuse, bajt' ta slumal, jich te nopojeletik yu'une la sts'aklinik bael. ²Te k'alal la sta te sk'alel ich' lewae, te Jesuse bijteswan ta bay sinagoga. Bayal mach'atik la yaiybeyik stojol te sk'ope, sok yanax la yaiyik yu'un. Jich la yalik: "¿Banti la snop tel spisil te beluk yak ta yak'belotik jnoptike? ¿Banti la sta tel te sbijile? ¿Bit'il ya spas te chajp' at'elil te ya spas sok te sk'abe? ³¿Ma ba jauk te carpintero, te yal te María, sok ja yijts'nab te Jacobo (Santiago), sok te José, sok Judas sok te Simone? ¿Ma ba jauk sjoy ta altayel uuk te antsetik te sjoinejotike? Jich bolob yot'anik ta stojol te Jesuse. ⁴Te Jesuse jich la yaltilebey: " Chikan banti ya x-ich'ot ta muk' te tul alwaneje, janax ma x-ich'ot ta muk' yu'un te slumale. ⁵Jich ma la stak' spas tulán chajp' at'etetik le' a, janax la skajambey sk'ab ta stojol cha'ox tul chameletik, sok la xch'abtes. ⁶Bayal aan yot'an yu'un te bit'il mayuk xch'uunjel yot'anike. Te Jesuse la yoklin te ch'in lumetik yu'un la yaiy bijteswanej le' a. TE YAT'EL TE LA YICH'IK TE LAJCHEY TUL TE NOPOJELETIKE ⁷Te Jesuse la yik' tel te lajchey tul nopojeletike, checheb jajch' stikun bael; sok la yak'bey bael yu'elik ta slok'esel te pukujetike. ⁸sok la xcholbey yaiy te manchuk ayuk beluk ya yich'ik bael ta swenta te najt'il beel te ya xbajt'ike, janax me ya yich'ik bael te snabteike: ma me stak' ya yich'ik bael swajik, ni xchojak'ik, sok ma me stak' yich'ik stak'inik ta xchujk'ilik, ⁹janax me ya slapik bael te xanabike, sok ma me yich'ik bael sjel sk'u'ik. ¹⁰Sok la yalbey yaiyik: "Te k'alal ya x-ochatik ta jun na jilanik me le'a, ja to te k'alal ya awijk'tayik te pam-lume. ¹¹Teme ay pam lum te ma sk'an yik'exe, sok teme ma sk'an yaiyik stojole, lok'anik me tel le' a, tijt'anaik jilel te stanil te awakanike, ja me senyail te bit'il ma la yik'exe." ¹²Jich lok'ik bael ta xcholel ta stojol te ants-winiketike, te yakuk sut yot'anik yu'un te smulike. ¹³La slok'esik bayal pukujetik, sok la smalbeyik aceite ta stojolik jich bayal kol te chameletike. LAJ TE JUAN AK' ICH' JA'E ¹⁴Te ajwalil Herodes la yaiy stojol spisil in to, meel pujk' sk'oplal te Jesuse. Ay cha'ox tul yakalik ta yalel: "Te Juan ak' ich'-ja'e cha' kux tel ta bay aelmeletik, ja yu'un te ayix yu'el ta spasel te chajp' at'eliletik to." ¹⁵Ay yantik la yalik: "Ja' te alwanej Eliase." sok ay yantik la yalik xan: "Jai winik to ja alwanej, ja pajal sok te alwanejetik ta namey k'inale." ¹⁶Te k'alal la yaik stojol te Herodes jai ayejetik to la yal: "Te Juan, te la jk'okbey te sjole, cha' kux tel ta bay aelmeletik." ¹⁷Melel te Herodese janix la stikun ta tsakel te Juane sok la xchuk ta kadena ta bay te chukjibale, ta skaj te Herodiase (te yinam yijts'in te Felipee), meel te Herodese ja nujp'in sok te yinam te yijts'ine. ¹⁸Melel te Juane la yalbey te Herodese: "Ma lekuk te awik'oj awinamin te yinam awijts'ine. ¹⁹Te Herodiase la skontroin te Juane, sok yot'anuk la sk'an smil, jauk me to ma la stak'. ²⁰Melel te Herodese xioj te Juane, meel sna'oj stojol te toj ta winikile, sok te ch'ultesbil yu'un te Diose, jich ma la yich' milel. Te k'alal ya yaiybey stojol te ya chol sk'op Dios te Juane, ya x-ilin yu'un te beluk ya yale, jauk me to ya smulan yaiyel stojol. ²¹Jauk me to la sta yorail te k'ot ta pasel te beluk snopoj ta yot'an te Herodiase: Te k'alal lok' yawilal te Herodese, la stsob ta we'el-uch'ajel spisil te sjo'tak ta ajwalile, sok te komandanteetike, sok spisil te mach'atik ich'bilik ta muk' ta bay sk'inal te Galilea. ²²Te yantsil-al te Herodiase tal, jich och ta ajk'ot ta stojolik, te Herodese sok te yu'lae la smulanik te bit'il ajk'taj te ach'ix te banti yakalik ta we'el-uch'ajele. Te muk' ajwalile la yalbey te ach'ixe: "K'anbon te beluk ya ak'ane jo'on me ya jkak'bat." ²³La yalbey ta jamal te ach'ixe, jich la yal: "Chikan te beluk ya ak'anbone, ya me jkak'bat manchuk teme ja ya ak'anbon oliluk te lum k'inal te jwenteinoje. ²⁴Lok' bael te ach'ixe sok ba yalbey te sme'e: "¿Beluk ya jk'anbey? Te sme'e jich la yal: "Ja xa k'anbey sjol te Juan ak'-ich' ja'e. ²⁵Te ach'ixe ora nax och bael ta aelmal ta ba ay te ajwalile sok la sk'anbey: "Ya jk'an te ya awak'bon ta ora nax ta sets' te sjol te Juan ak'-ich' ja'e." ²⁶Te ajwalile bayal la smel yot'an yu'un, jauk me to ta skaj te la yak' te sk'ope sok ta swenta te yu'lae, ma ju' yu'un xtuch'el te beluk yalobey te ach'ixe. ²⁷Jich yu'un te ajwalile la stik'un bael tul soldado te ja yat'el ta skananteyel te ajwalile sok la yalbey mantal te yakuk yich'bey tel sjol te Juane. Te soldadoe bajt' ta bay te chukjibale, la sk'okbey tel te sjole. ²⁸La spachbey tel ta sets' te sjole, la yak'bey te ach'ixe, te ach'ixe ba yak'bey te sme'e. ²⁹Te k'alal la yaiyik stojol te nopojeletik yu'un te Juane, tal yich'beyik bael te sbak'etale sok ba smukbeyik jilel. TE JESÚS LA SMAK'LIN JO' MIL TA TUL WINIKETIK ³⁰Te wolwanej puk k'opetike la stsob sbaik ta sjuyubal te Jesuse, la yalbeyik spisil te beluk la spasik sok te beluk la yak'ik ta nopele. ³¹Jich la yaltilebey: "Baanik ta bay jochol te k'inale, ba kuxa awot'anik tebuk." Melel xtal-xbajt' nax te ants-winiketike, ja yu'un ma la stak' xkux yot'anik sok ma la stak' we'ik. ³²Jich yu'un najt' bajt'ik ta barko ta bay jochol te k'inale, stukelik nax abajt'ik. ³³Jauk me to, tsobol te mach'atik la yilik te bajt'ike, la yich'ik nabeyel sbaik. Te ants-winiketike tsob nax aelmajik bael ta yakanik ta bayuk nax lok'ik tel ta spisil lumetik, jich ja neel k'otik le'a. ³⁴Te k'alal k'otik ta sti'il te mare, te Jesuse la yil te ayix tsobol te ants-winiketik le'a, la sna'bey yobolil sbaik, yu'un jich k'oemik la yil te bit'il chijetik te mayuk kanantaywanej yu'unike. Ja yu'un kaj ta bijteswanej, bayal beluk la yak'bey snopik. ³⁵Te k'alal malix a te k'aale, te nopojeletik talik ta stojol, jich la yalbeyik: "Ja in to jochol te k'inale sok malix te k'aale. ³⁶Tikunaix bael te ants-winiketike swenta yu'un ya stak' xbajt'ik ta ba ay te ch'in lumetik te nopol aye, sok te ba ay te ch'in naetike, jich me ya stak' xba smanik swe'elik a." ³⁷Jauk me to jich la sut te Jesuse, jich la yal: "Ak'beyaik swe'elik te ja'exe." La yalik: "¿Ya bal stak' te ya xbotik,

sok ya jmantik kaxlan waj sok a te lajunwinik (200) denario-tak'ine, sok te ya jkak'beytik swe'elike?"³⁸Jich la yalbey: "¿Jayeb pejch' kaxlan waj ay awu'unik?, Ban ilawilik. "Te k'alal la snaik stojole, jich la yalbeyik: "Ay jo' pejch' kaxlan waj sok ay cha' koj't' chay."³⁹Jich la spas ta mantal spisil te ants-winiketike te yakuk xnajk'ajik ta tsojbol tsojb ta bay te yax akiltike.⁴⁰Jich ay la snajk'an sbaik jo' jo'winik (100) sok ay yantik te la snajk'an sbaik lajlajuneb yoxwinik (50).⁴¹Te k'alal la stsak te jo' pejch' kaxlan waje sok te cha' koj't' chaye, la stoy moel sit ta ch'ulchan, la yalbey wokol Dios yu'un, sok la xet' te kaxlan waje, la yak'bey te nopojeletike, jich yu'un la yak'beyik te ants-winiketike. Te cha' koj't' chayetike la spukbey sbaik ta spisilik.⁴²Spisil we'ik ja to chikan noj te xch'ujt'ike.⁴³Te nopojeletik la stsobik te sobrail te kaxlan waje, lajchayeb moch noj yu'unik sok spisil sobrail te chaye.⁴⁴Ay jo'mil (5,000) ta tul winiketike te mach'atik la sweik te kaxlan waje.TE JESÚS BEEN TA SBA TE MARE⁴⁵Ta ora nax la yalbey te nopojeletik te yakuk x-ochik ta ch'in barko sok te yakuk xneelajik k'axel ta jejch' ja' ta bay lum Betsaida, meel ja yak to ta stikunel bael a te ants-winiketike.⁴⁶Te k'alal bajt'ikix a, te Jesuse mo bael ta bay wits ta sk'oponel Dios.⁴⁷Te k'alal och te ajk'ubale, te ch'in barkoe olil mar ayix a, yan te Jesuse ay to ta lum k'inal stukel a.⁴⁸La yil te ay swokolik ta stijel bael te ch'in barkoe, yu'un yak ta tenel sujt'el yu'un te ik'e. Nopol sakubix a te k'inal tal te Jesús ta stojolik, yak tel ta beel ta sba te mare, toj nax k'an k'axuk bael yilel.⁴⁹Jauk me to te k'alal la yilik te yak tel ta beel ta sba te mare, la skuyik ta ch'ulelal sok awunik yu'un.⁵⁰Meel spisil la yilik sok bayal xiwik yu'un. Jauk me to ta ora nax la yich'ik k'opnel yu'un te Jesuse, jich la yal: " ¡Ayuk me yip awot'anik! ¡Jo'on me! Ma me xiwex."⁵¹Te Jesuse mo bael ta ch'in barko sok te nopojeletike, lamaj ta ora nax te ik'e, mero chajp'nax k'inal la yaiyik yu'un.⁵²Meel ma k'ot ta yot'anik te bit'il ay sk'oplal te kaxlan waje, yu'un ma k'ot ta sjolik ta ora nax.TE JESÚS K'OT TA LUM GENESARET⁵³Te k'alal k'axikix bael ta jejch' mare, talik ta lum yu'un Genesaret, la xchukik jilel te sbarkoike ta bay sti'il te mare.⁵⁴Te k'alal lok'ik tel ta bay te ch'in barkoe, te ants-winiketike ta ora nax la sna'beyik sba te Jesuse.⁵⁵Te ants-winiketike aelmajik bael ta yolil te lume. Jajch'ik ta yik'el tel ta kajk'ante' te chameletike, chikan te banti ya yaiyik stojol te ya xk'ot te Jesuse.⁵⁶Chikan te banti ya och te Jesuse, ta ch'in lumetik sok ta muk'ul lumetik sok ta bay parajeetik, la yik'ik tel te chameletik ta bay chiwichetik, la sk'anik wokol te yakuk spikbeyik sti'il te sk'u'e, te mach'atik la spikbeyik te sk'u'e, kolik ta chamel.

Chapter 7

TE BELUK YA SBOLTESOT YU'UN TE ANTS-WINIKETIKE ¹Te fariseoetik sok te cha'ox tul ts'ibjometik te talemik ta Jerusalén la stsob sbaik tel ta stojol te Jesuse. ²La yilik te ay cha'ox tul te nopojeletik yu'un te Jesús te ma ba spokojik sk'abik a te k'alal yakalik ta we'ele. ³(Melel te fariseoetike sok spisil te judioetike, ma ba ya xwe'ik teme ma neeluk ya spokik te sk'abik ta mero leke; melel ja yak'ojik ta yot'anik te stalel xkuxlejal te me'el-mamaletike. ⁴Te k'alal ya sujt'ik tel ta ch'iwich te fariseoetike, ma ba ya xwe'ik, ja to teme la spokik te sk'abike. Sok ay yantik te beluk toj ya yalik stukelik te ja st'unojik ta spasel te mero tulan sk'oplale, ja te ya sapik te tasaetike, oxometik sok te bojch'etik te pasbilib ta cobre, sok te banti ya yak'ik te swe'elike.) ⁵Te fariseoetike sok te ts'ibjometike la sjojk'ibeyik te Jesuse: "¿Bistuuk te nopojeletik awu'un te ma xch'uunik te stalel xkuxlejal te me'el-mamaletike, melel ma spokik sk'abik te k'alal ya swe'ik te kaxlan waje?" ⁶Jich la yal te Jesuse: Te alwanej Isaíase la yal jilel ta awentaik, ja'ex te cha'lam awot'anike. Jich la sts'ibuy: "JAI ANTS-WINIKETIK TO YA YICH'ONIK TA MUK' YILEL SOK TE YEIKE, JAUK ME TO TE YOT'ANIKE K'EJEL TO AY STUKEL. ⁷JONTOL TE YA SLAJIN SBAIK TA JTOJOLE, YA YAK'IK TA NOPEL TE MANTALIL TE JANAX SNOPIJIBAL YU'UN TE ANTS-WINIKETIKE." ⁸Te ja'exe ya awijk'teyik ta spasel te smantal te Diose sok ma ak'an awijk'teyik te stalel xkuxlejal te ants-winiketike." ⁹Sok jich xan la yalbey: "¿Te ja'exe sok awot'anik ya awijk'teyik te smantal te Diose melel ma ak'an awijk'teyik te stalel akuxlejalike!" ¹⁰Melel te Moisés jich la yal: "ICH'A TA MUK' TE AME'-ATATE, MELEL TEME AY MACH'A MA YICH' TA MUK' SOK YA SBOLK'OPTEY TE SME'-STATE, YA ME XLAJ." ¹¹Jauk me to te ja'exe jich ya awalik: "Teme ay mach'a ya yalbey te sme'-state, ma xju' jku'un te ya jk'uxteyexe melel spisil te beluk ay jku'une ya jkak'bey te Diose. ¹²Jich yu'un te ja'exe ma awak'ikix te ya xkuxteyik te sme'-statike. ¹³Te ja'exe yakatik yijk'teyel spasel te smantal te Dios yu'un te stalel akuxlejalik te awak'ojik ilele. Sok bayal te beluk apasojik te pajal soke. ¹⁴Jich la yik' tel ta yan buelta te tsobol ants-winiketike sok jich la yalbey: "Ayawaiyik stojol sok k'otok ta awot'anik. ¹⁵Ma jauk ya sbolteswan te beluk ya yotses ta ye te winike, ja ya sbolteswan te beluk ya xlok' tel ta yot'ane. ¹⁶Teme ay mach'a ay xchikine aka me yaiy stojol ta lek." ¹⁷Te k'alal la yijk'tey jilel te Jesús te tsobol ants-winiketike, och bael ta na, te nopojeletik yu'une jich la sjojk'ibeyik te beluk ya sk'an yal te senyail k'ope. ¹⁸Jich la yal te Jesuse: "¿Yu'un ba ma to k'oem ta awot'anik? ¿Yu'un ba ma xk'ot ta awot'anik te ma jauk amen te beluk ya x-och ta aweike, ¹⁹melel ma x-och ta awot'anik, jauk me to ya x-och ta ach'ujt'ik sok ya xlok' bael ta tsanjibal?" Te k'alal jich la yal te Jesuse la ch'ultes spisil te we'eliletike. ²⁰Jich la yal te Jesuse: "Ja me ya sbolteswan te beluk ya xlok' tel ta yot'an te ants-winiketike. ²¹Melel ta yutil yot'an ya xlok' tel te beluk amen ya snope, chijil jolol, elek', milaw, ²²mulwej, te beluk ya smulan te jsitike, uts'inwanej, lo'leywanej, sok te ya yak' sbaik ta mulanele, sbik'tal ot'anil, lewanej ta k'op, toybajel, jowelal. ²³Spisil te beluk ma' lek ta pasele ya xlok' tel ta ot'anil, ja ya sboltes te ants-winiketike." TE XCH'UUNJEL YOT'AN TE SIROFENICIA ANTSE ²⁴Jich jajch' bael te Jesuse, bajt' ta lum Tiro sok Sidón. Och bael ta jun na melel ma sk'an te ya yich' na'el stojole jauk me to ma la stak' snak' sba. ²⁵Ta oranax tal tul ants, te ay tul yantsil-al te ay pukuj ta yot'ane, te k'alal la yaiybey stojol sk'oplal te Jesuse, tal skejan sba ta yakan. ²⁶Ja in to ja Griega ants, te ja sts'umbal te Sirofeniciaetike. Te antse la sk'anbey wokol te Jesús te yakuk slok'esbey te pukuj te ay ta yot'an te yantsil-ale. ²⁷Te Jesuse la yalbey: "Ak'a te jauk neeluk ya xwe' te alnich'anetike. Melel ma snujp'in te ya yich' tsakbeyel te xkaxlan waj te alnich'anetike sok te ya yich' ch'objbeyel bael te ts'ietike." ²⁸Jauk me to la yal te antse: "Jich, Kajwal, jauk me to te ts'ietike ya stam swe'ik te sts'ubil waj te ya xch'ay koel ta yaninal te we'balte'e." ²⁹Te Jesuse la yalbey te antse: "Ta swenta te jich la awale, sujt'an bael ta ana. Melel lok'emix te pukuj ta yot'an te awantsil-ale. ³⁰Jich te antse sujt' bael ta sna, te k'alal k'ot ta sna la yil te yantsil-ale te yich'oj lewa ta swa'eb jich lok'emix te pukuj ta yot'ane. TE JESÚS LA SLEKTESBEY XCHIKIN SOK LA YAK K'OPOJ TE WINIKE ³¹Jich te Jesuse lok' bael ta sk'inal Tiro sok k'ax bael ta sk'inal Sidón jich bajt' ta mar yu'un Galilea ta bay sk'inal Decápolis. ³²La yik'beyik tel ta stojol te Jesús tul winik te kojke sok te wokoltik ya xlok' te sk'ope ja yu'un la sk'anbeyik wokol te Jesús te yakuk skajanbey sk'ab ta stojole. ³³Te Jesuse la yik' bael ta k'ejel te winike, muken bajt' sok, jich la yotses te sbik'tal sk'ab ta yutil te xchikin te winike, sok te k'alal la stujbtey te sk'abe, la spikbey te yak'e. ³⁴Te k'alal la yil moel ta ch'ulchan te Jesuse, la sjik' te yot'ane sok jich la yal: "¿Effatá!" te ja ya sk'an yal "¿Aka jamuk!" ³⁵Ajk' nax jam te xchikine jich jajch' ta tuch'el spisil te beluk ch'ukbil yu'un a te yak'e jich jajch' ta lok'el ta mero lek te sk'ope. ³⁶Te Jesuse la yalbey te mach'atik la yilik te beluk k'ot ta pasel te manchuk ya yalike. Jauk me to te k'alal jich la yaltilebeye, k'axem to xan la spukbeyik xan a te sk'oplale. ³⁷Yanax la yilik a te beluk k'ot ta pasele, jich la yalik: "Spisil lek la spas. Sok ya sjambey xchikin te mach'atik kojke'etike sok te uma'etike ya xk'opoj yu'un."

Chapter 8

TE JESÚS LA SMAK'LIN CHAN MIL TA TUL 'Jich ta yan buelta k'ot ta pasel, la stsob sbaik tel tsobol ants-winiketike ta stojol te Jesús sok mayuk swe'elik yich'ojik. Te Jesuse la yik' tel te nopojeletik yu'une jich la yalbey: ²"Ya jna'bey yobolil sba te ants-winiketike, melel ja yoxebalix k'aal te sjoinejonike sok mayuk swe'elik." ³Teme ma we'emik te ya jtikun bael ta snaike, ya me xkom k'inal yayik ta be. Sok ay cha'ox tul te k'ejel to talemike. ⁴Te nopojeletik la sjojk'ibeyik te Jesuse: "¿Banti ya jtatik kaxlan waj yu'un te ya jkak'beytik swe'ik te ants-winiketike melel ayotik ta bay takin jochol k'inal?" ⁵Te Jesuse la sjojk'ibey te nopojeletik yu'une: "¿Jayeb kaxlan waj awich'ojik?" Jich la yalik: "Juk pejch'." ⁶Te Jesús la yalbey mantal te ants-winiketike te yakuk snajk'an sbaik ta lum. La stsak te juk pejch' kaxlan waje, la yal wokol, jich la xet'. Te Jesús la yak'bey te kaxlan waj te nopojeletik yu'une, swenta yu'un jich ya spukbeyik a te ants-winiketike, jich kajik ta spukel. ⁷Janix jich yich'ojik cha'ox koj't tsacl chayetik, te Jesús la yal wokol yu'un, jich la yal mantal te ya spukbeyik uuk te lume. ⁸Te ants-winiketike we'ik jich noj xch'ujt'ik. Sok la stsobik te jayeb xan jil yu'unike, la staik ta tsobel jukeb moch te nojel yu'un skomlel te we'il te jile. ⁹Jich yipal te ants-winiketike te we'ike, ay chan mil ta tul. Jich te Jesuse la stikun sujt'el te ants-winiketike. ¹⁰Jich te Jesús ora nax mo bael ta barko sok te nopojeletik yu'une, bajt'ik ta sk'inal Dalmanuta. TE FARISEOTIK LA SK'AN YILIK JUN SENYAIL ¹¹Jich yu'un te fariseotike lok'ik tel sok la stsal sbaik ta k'op sok te Jesuse. La sk'anbeyik yilik jun senyail te yakuk yak' ta ilel te Jesuse, yu'un la sk'an yilbeyik yot'an. ¹²Te Jesús la sjik' yot'an yu'un jich la yalbey yayik: "¿Bistuuk te ants-winiketike to ya sk'an yilik senyail ta ora to? Jamal ya jkalbeyex te ja'exe, mayuk senyail ya x-ak'bot yilik te mach'atik kuxulik ta ora to." ¹³Jich yu'un te Jesuse bajt', och bael ta yan buelta ta ch'in barko, k'ax bael ta jejch' mar. TE LEVADURA YU'UN TE FARISEOTIKE ¹⁴Jauk me to te nopojeletike ch'ay ta yot'anik yich'el bael kaxlan waj. Janax yich'ojik pejch' kaxlan waj ta ch'in barko. ¹⁵Te Jesús la spas ta mantal sok jich la yalbey: "Wik'ame asitik sok bijanik me yu'un te slevadura te fariseotike sok te slevadura te Herodes." ¹⁶Te nopojeletike kaj yalbey sbaik: "Ja yu'un te mayuk kaxlan waj jkich'ojtike." ¹⁷Te Jesuse la sna' stojol te beluk la yalbey sbaik, jich la yal: "¿Bistuuk te ya awalbey abaik te mayuk kaxlan waj awich'ojike? ¿Yu'un ba ma to k'oemuk ta awot'anik? ¿Ma to ba xk'ot ta awot'anik? ¿Yu'un ba mayuk sbijil awot'anik?" TE JA'EXE AY A SITIK, ¿YU'UN BA MA AWILIK TE K'INALE? TE JA'EXE AY ACHIKINIK, ¿YU'UN BA MA AWAIYIK STOJOL TE K'OPE? ¿Ma ba xtal ta awot'anik? ¹⁹Te k'alal la jxet' te jo'eb kaxlan waj ta stojol te jo' mil ta tul te ants-winiketike, ¿Jayeb xan moch noj awu'unik te skomlel te kaxlan waj te k'alal la atsobike?" La yalik: "lajcheyeb moch." ²⁰Sok te k'alal la jxet' te jukeb kaxlan waj ta stojol te chan mil ta tule, ¿Jayeb xan moch noj awu'unik te skomlel te kaxlan waj te la atsobike?" Jich la yalik: "Jukeb moch." ²¹La yal te Jesuse: "¿Yu'un ba ma to k'oem ta awot'anik?" TE JESÚS LA SJAMBAY SIT TUL WINIK TA BETSAIDA ²²Jich k'otik ta Betsaida. Te mach'atik le' ayik a, la yik'ik tel ta stojol te Jesús tul ma'sit winik, la sbik'taltiteyik te Jesuse, la yalbey te yakuk spikbey te site. ²³Te Jesús la stsakbey sk'ab te ma'sit winike, sok la yik' lok'el ta bay ch'in lum. Te k'alal la stubtebey te site sok te la skajan sk'ab ta stojole, la sjojk'ibey: "¿Ay ba beluk ya awil?" ²⁴Te ma'site la yil moel, sok jich la yal: "Ya jkil winiketike te jichik yilel te bit'il te'etik te yakalik ta beele." ²⁵Jich yu'un te Jesús la skajan sk'ab ta yan buelta ta sit, te winike la swik' te site, jich la yil ta lek te k'inal. ²⁶Te Jesús la stikun sujt'el ta sna, sok jich la yalbey: "Ma me x-ochat bael ta lum." TE PEDRO LA YAL TA JAMAL TE MACH'A A TE JESUSE ²⁷Te Jesús sok te nopojeletik yu'une bajt'ik ta ch'in lumetik ta bay sk'inal Cesarea Filipino sbiile. Te k'alal yakalik ta beel bael te Jesús la sjojk'ibey te nopojeletik yu'une: "¿Mach'aon me ta sk'op te ants-winiketike?" ²⁸Te nopojeletike la sutik, jich la yalik: "Ay mach'atik ya yalik te ja'at te Juan ak'-ich' ja'e. Ay mach'a ya yalik: Te ja'at te Elíase, sok ay yantik te ya yalike: Te ja'at te tul alwanej te ya xchol sk'op Dios ta namey k'inal." ²⁹Te Jesuse la sjojk'ibey yayik: "An te ja'exe ¿Mach'aon ta ak'opik?" la sut te Pedro jich la yal: "Ja'at te Cristoe." ³⁰Te Jesuse la skom ta spisilik te manchuk mach'a ya yalbeyik ni tuluk. TE JESÚS LA YALBEY SK'OPLAL TE BIT'IL YA XLAJE ³¹Te Jesús kaj ta nojp'teswanej, jich la yal, te Snich'an te winike ya me xk'ax bayal swokol, ya me yich' ileyel yu'un te ancianoetike sok te wolwanej sacerdotetike sok te ts'ibjometike, sok te ya yich' milel jauk me to ya me xjajch' tel ta yan buelta, ya me xcha' kux tel ta yoxebalan k'aal. ³²Jich k'opoj ta jamal te Jesuse. Jich te Pedro la yik' bael te Jesús ta k'ejel sok la skom. ³³Jauk me to te Jesuse la sut sba, la yil te nopojeletik yu'une, sok jich la skom te Pedro, jich la yalbey: "¿K'ejaba ta jtojol satanás! Ma jauk ay ta awot'an te beluk ya sk'an te Diose, janax ya ak'an te beluk yu'un te ants-winiketike." ³⁴Jich yu'un te Jesús la yik' tel te tsobol ants-winiketike sok te nopojeletik yu'une, jich la yalbey: "Teme ay mach'a ya sk'an st'unone, ya me ch'oj sba ta yot'an, aka xkuch te scrúz sok aka st'unon." ³⁵Melel te mach'a ya sk'an ya skoltay te xkuxlejale ya me xch'ay, yan te mach'a ya xch'ay te xkuxlejale ta jwenta sok ta swenta te lek yach'il k'ope, ja me ya xkuxin sbajt'el k'inal stukel. ³⁶¿Beluuk ya xlok' yu'un te tul winik, teme ya yu'unin spisil te balumilale jauk me to ya xch'ay sbajt'el k'inal te xkuxlejale? ³⁷¿Beluuk ya stak' yak' sjelolin te tul winik teme ch'ayel ya xbajt' te xkuxlejale? ³⁸Spisil te mach'a ya xk'exaw ta jtojole sok te

ya xk'ex te jk'op ta stojol te mach'atik mulawiletik te kuxatik ta k'inal ta ora to, te Nich'anile ya me xk'exaw ta stojolik uuk, k'alal ya xtal sok yu'el te state sok te ch'ul abatetik yu'une."

Chapter 9

¹Te Jesuse jich la yal: "Jamal ya jkalbeyex, ay cha'ox tul te mach'atik le' ayik to te ma ya yilik te lajele, ja neel ya yilik te yutsilal te Dios te k'alal ya xtal sok spsil te yipe." TE JESUSE K'ATBUJ ²Te k'alal k'ax wakeb k'aale, te Jesús la yik' bael te Pedro, Santiago sok te Juane, la yik' moel ta toyol muk'ul wits. Jich ajk'nax k'atbuj te Jesús ta stojolik. ³Te sk'u' te Jesuse, ajk'nax jajch' ta lemel sok spsil sakilal, mayuk tuluk ta balumilal te jich saknax ya xk'ot ta sak'el yu'un te k'u'ule. ⁴Jich te Elíase sok te Moisee chiknajik tel ta stojolik, yakalik ta k'op sok te Jesuse. ⁵Te Pedro la sjojk'ibey te Jesuse: "Rabi, binax yutsil te le' ayotik toe, ya jk'an jpastik ox-wol ch'in naetik. Ya jpastik jun awu'un, jun yu'un te Moisee sok jun yu'un te Elíase." ⁶(Te Pedro ma la sna' te beluk la yale, meel bayal xiwenikix a te nopojeletike.) ⁷Jich tal jun tokal k'ot ta axintesel yu'unik. Jich yu'un ay mach'a k'opoj tel ta tokal: "Jai to ja Jnich'an te mero k'ux ta jkot'ane. Ayawaiyik stojol te sk'ope." ⁸Ta oranax, te k'alal la yilik ta sjuyubale, mayuk mach'a la yilik xan, jaxanix stukel te Jesuse. ⁹Te k'alal yakalik tel ta koel ta toyol muk'ul wits, te Jesuse la spas ta mantal te nopojeletik te manchuk mach'a ya yalbeyik te beluk la yilike, ja to me te k'alal ya xch'a kux tel ta aelmeletik te Snich'an te winike. ¹⁰Jich te nopojeletike la sk'ej ta yot'anik te beluk la yilike, Janax stukelik och sjojk'ibey sbaik te beluk la sk'an yal, te k'alal la yale, "Te ya xch'a kux tel ta aelmeletike." ¹¹La sjojk'ibeyik te Jesuse: "¿Bistuuk te ts'ibjometik te ya yalik te ja neel ya xtal te Elíase?" ¹²La yal te Jesuse: "Melel nix a te ja neel ya xtal te Elíase ja ya xtal yu'un te ya xyach'tes spsil te beluk aye. Jich yu'un, Melel jich ts'ibubil jilel te ya xk'ax swokol te Snich'an te winike sok janix jich ya yich' ileyel. ¹³Jauk me to ya jkalbeyex te sujt'ix te Elíase, sok te ants-winiketike la spasbeyik te beluk la sk'an yot'anike, jich te bit'il ts'ibubil jilel ta stojole." TE JESÚS LA SKOLTEY TUL KEREM TE AY PUKUJ TA YOT'AN ¹⁴Te k'alal sujt'ik bael te banti ayik te yantik nopojeletik yu'une, la yilik te juybilik yu'un bayal ants-winiketik, yakik ta tulán k'op sok te ts'ibjometike. ¹⁵Te k'alal la yilik te Jesuse, te tsobol ants-winiketike chajp'nax la yilik a sok aelmajik bael ta stojol sok la spatbeyik yot'an te Jesuse. ¹⁶Te Jesús la sjojk'ibey te nopojeletik yu'une: "¿Bistuuk te ants-winiketik te yakik ta tulán k'op sok te ts'ibjometike?" ¹⁷Ay tul te mach'a stsoboj sbaike te jich la yale: "Maestro; Jkik'ojbatel te jnich'an te uunteybil yu'un jun bol espíritu te ma x-ak'ot ta k'op yu'une, ¹⁸sok ya smetuley sba sok ya xch'ojot koel ta lum yu'un; ya slok'es tel te sbul sti'e, ya xk'uxiley te yee, sok tulán ya yak' sba. La jk'anbey wokol te nopojeletik awu'un te yakuk slok'esik te bol espíritu, jauk me to ma ju' yu'unik. ¹⁹Te Jesús la yalbey te nopojeletik yu'une: "Ja'ex sts'umbalex te mach'atik mayuk xch'uunjel yot'anike, ¿Jayeb to xan k'aal ya xjilon ta atojolik?, ¿Jayeb to xan k'aal ya jts'ikbeyex te beluk ya apasike? Ik'bonik tel te kereme." ²⁰Jich te nopojeletik la yik'ik tel te kerem ta stojol te Jesuse. Te k'alal la yich' ilel te Jesús yu'un te bol espíritu, ta oranax kaj smetuley sba te kereme. Te kereme ch'ay koel ta lum jich kaj lok'el tel te sbul sti'e. ²¹Te Jesús la sjojk'ibey te stat te kereme: "¿Jayebix k'aal jich ay to?" Te stat te kereme la yal: "Ja to te k'alal alal to tel a. ²²Ay bayal buelta te ch'ojotix ochel ta k'ajk', sok ta ja' ja'tik, sok bayal buelta te k'an milotix baele. Teme ay beluk ya stak' apase, na'botik jkolilbatik sok koltayawotik." ²³Te Jesuse jich la yalbey: "¿Bistuuk te jich ya awale? Spsil ya xju' yu'un spasel te mach'a ya xch'uun sok spsil yot'ane. ²⁴Ta oranax te stat te kereme awun sok jich la yal: "¿Ya jch'uun! jkoltayawon te ayuk xan xch'uunjel jkot'ane!" ²⁵Te k'alal la yil te Jesús te talik ta aelmal te tsobol ants-winiketike, te Jesuse la stikun lok'el te bol espíritu sok jich la yalbey: "Ja'at, bol espíritu te uma'ate sok te koj'ate, ya jkalbat mantal, lok'an ta stojol te kereme, sok ma me ya x-ochat ta yan buelta ta stojol." ²⁶Jich te bol espíritu awun sok jajch' smetuley sba tulán te kereme jich lok' bael te bol espíritu. Te kereme jich yilel te bit'il lajeme, ja yu'un te ants-winiketike la yalik: "Lajemix xi'ik." ²⁷Jauk me to te Jesús la stsakbey te sk'abe sok la xjach tel moel, jich tej'aj jajch'el te kereme." ²⁸Te k'alal och bael ta na te Jesuse, te nopojeletik yu'une la sjojk'ibeyik ta stukelik nax: "¿Bistuuk te ma ju' jku'untik slok'esel te bol espíritu?" ²⁹Jich la yal te Jesuse: "Jai bol espíritu to ma stak' jich nax ya xlok' bael ja to ya xlok' a teme ya ak'oponik te Diose." TE JESÚS LA XCHA' YAL TE YA XLAJE ³⁰Jich yu'un lok'ik bael te banti ayike, k'axik bael ta bay lum Galilea. Te Jesuse ma sk'an te ya yich' na'el stojol te banti ayike. ³¹Melel yak ta snojp'tesel a te nopojeletik yu'une; jich la yalbey: "Te Snich'an te winike ya me yich' ak'el ta sk'ab te winiketike, jich yu'un ya yak'ik ta milel. Te k'alal la yak'ikix ta milel a, ta yoxebalan k'aal ya xcha' kux tel." ³²Jauk me to ma k'ot ta yot'anik te nopojeletik te beluk yak ta yalel te Jesuse sok la xi'ik sjojk'iyel. MACH'A TE MUK' XAN SK'OPLALE ³³Talik ta Capernaúm. Te k'alal ayix ta na a te Jesús la sjojk'iy: "¿Beluuk a te tulán yakalex awalbey abaik ta xch'ixil te bee?" ³⁴Jauk me to ma k'opojik, melel yakalik ta tulán k'op ta xch'ixil be yu'un te mach'a muk' sk'oplal yu'unike. ³⁵Te Jesuse najk'aj, la yik' tel te lajche' tule, jich la yalbey: "Teme ay mach'a ya sk'an ya xk'ot ta neelale, ya me sk'an te ja patil ya xk'ot ta spsilike sok ya me yak' sba ta abatinel yu'un spsilik." ³⁶La yik' tel tul alal sok la yak' ta yolilik. La spet te alale, jich la yal: ³⁷"Chikan mach'a te ya yik' te tul alal ta swenta te jbiile, janix me ya yik'on abi, sok teme ay mach'a ya yik'one, ma me jtukel nax ya yik'on, janix me ya yik' uuk te mach'a la stikunontele." TE MACH'A MA BA SKONTROINOJOTIKE, JOYTIK ME K'OEM ABI ³⁸Te Juane la yal: "Maestro, la jkiltik te ay mach'a yak ta slok'esel pukuj ta abiile, jich yu'un la jkomtik melel ma jauk st'unojotik." ³⁹Jauk me to te Jesús

la yal: "Ma xa komik. Melel mayuk mach'a ya spas tulan at'elil ta jbiil, teme patil ya sbol k'opteyone.⁴⁰ Melel te mach'a ma skontroinotike junax me ayotik sok abi. ⁴¹Te mach'a ya yak'bat awuch'ik junuk bojch' ja', ta swenta te ja yu'unex te Cristoe, jamal ya jkalbeyex, te ma ya ch'ay te smajt'ane. TE MACH'A YA X-AK'WAN TA MULIL ⁴²Te mach'a ya yak' xyaluk te mach'atik jajch'elik to nax ta xch'uunbelone, ja lek te yakuk yich' chukbeyel ta snuk' muk'ul xch'enul cha', sok te ya yich' ch'ojel ochel ta mar. ⁴³Teme ja te ak'ab te ya syalesat ta mulile, boja lok'el. Ja lek te ya x-ochat ta kuxinel sok ch'ixuk nax ak'ab, te ya x-ochat sok te xchebal ak'ab ta k'atinbak te banti ma xtub te k'ajk'e. ⁴⁴TE BANTI MA XLAJ TE SYALJAULE SOK TE BANTI MA XTUB TE K'AJK'E. ⁴⁵Teme ja te awakan te ya yak'at ta ch'aye, boja lok'el. Melel ja lek te ya x-ochat ta bay kuxinel sok te ch'ix nax awakane, te ya xbaat ta k'atinbak sok te xchebal awakane. ⁴⁶TE BANTI MA XLAJ TE SYALJAULE SOK TE BANTI MA XTUB TE K'AJK'E. ⁴⁷Teme ja te asit te ya yak'at ta ch'aye, lok'esa. Ja lek te ya x-ochat sok bij nax te asit ta bay ajwalinel yu'un te Diose, te ya xbaat ta k'atinbak sok xchebal te asite, ⁴⁸TE BANTI MA XLAJ TE SYALJAULE SOK TE BANTI MA XTUB TE K'AJK'E. ⁴⁹Spisil ya me yich' tsaal jich te bit'il milbil majt'aniletik te ya yich' yats'mil sok te ya xk'ax ta k'ajk'e. ⁵⁰Te ats'ame lek, jauk me to teme laj te xchi'ile, ¿Ya ba stak' ya sujt'esbey te xchi'ile? Ayuk me achi'ilik jichuk te ats'ame sok ayuk me lamal k'inal awu'unik ta tulutul."

Chapter 10

TE JESÚS YA YALBEY SK'OPLAL TE MACH'A YA YIJK'TEY SBAIKE ¹Te Jesuse la yijk'tey jilel te Capernaúm, bajt' ta banti spamal sk'inal Judea sok ta sjuyubal sk'inal te muk'ul ja' Jordán, jich te ants-winiketike talik ta yan buelta ta stojol te Jesuse. Te Jesuse yak ta nojp'teswanej ta yan buelta, jich te bit'il k'ayem ta spasele. ²Te fariseotik talik ta stojol te Jesús tal yilbeyik yot'an sok jich la yalbeyik: "¿Mulil ba te tul winik te nujp'inemixe ya yijk'tey te yiname?" ³Te Jesús jich la yal: "¿Beluuk mantalil la yalbeyex jilel te Moises?" ⁴Te fariseotike jich la yalik: "Te Moises la yalbey te winik te ya stak' spabey sjunal te ya stak' yijk'tey te yiname." ⁵Jich la yal te Jesuse: "Ta skaj te stulanil te yot'anike, ja yu'un te la sts'ibuy te mantalile." ⁶Jauk me to te k'alal pastaj spisil te beluk aye, "TE DIOSE LA SPAS TE WINIK SOK TE ANTSE." ⁷JA SWENTAIL TE YA YIJK'TEY JILEL TE SME'-STAT TE WINIKE, JICH YA YIK' SBA SOK TE YINAME, ⁸SOK JUNAX ME SBAK'ETALIK YA XK'OTIK. Jich yu'un ma me chebukix abi, junax me ayikix abi. ⁹Jich yu'un, te mach'a jun la yak'ix te Diose ni tuluk ants-winik ya xju' yu'un ya xtuch' te beluk la snube." ¹⁰Te k'alal ayik ta na, te nopojeletike la sjojk'ibeyik te Jesús ta yan buelta. ¹¹Te Jesuse jich la yal: "Te mach'atik ya yijk'teyik jilel te yiname sok te ya xbajt' ta nujp'inel sok yan ants ya sta smul ta stojol te sba yiname. ¹²Sok janix jich te ants te mach'a ya yijk'tey jilel te smamlale sok teme bajt' ta nujp'inel sok yan winike ya sta smul ta stojol te sba smamlale." ¹³TE JESUSE LA YAK'BEY BENDICIÓN TE CH'IN ALETIK ¹⁴La yik'ik tel te ch'in aletik ta stojol te Jesuse, swenta yu'un te ya skajanbey sk'ab ta sjolik, jauk me to te nopojeletike la skomik. ¹⁵Jauk me to te k'alal la yil te Jesús te beluk k'ot ta pasele, ma lekuk la yaiy, jich la yal: "Ak'aik tel k'axel te ch'in aletike ma xa komik, meel te mach'atik jich yot'anik te bit'il ch'in aletike ja me ya x-ochik ta bay ajwalinel yu'un te Diose." ¹⁶Jamal ya jkalbeyex, te mach'a ma ya xch'uun te ajwalinel yu'un te Dios jich te bit'il tul ch'in alale ma xju' yu'un ya x-och ta stojol te Diose." ¹⁷Jich yu'un te Jesuse la spet te ch'in aletike, te k'alal spetoj a, la skajanbey sk'ab ta sjolik, la yak'tilebey bendición. ¹⁸TE K'ULEJ KEREM ¹⁹Te k'alal jajch' xan ta beel te Jesuse, tal ta aelmal tul winik, tal skejan sba ta stojol, sok jich la sjojk'ibey: "Lekil Maestro, ¿Beluuk ya stak' jpas swenta yu'un ya xkuxinon ta sbajt'el k'inal?" ²⁰Te Jesús la yal: "¿Bistuuk te ya awal te lekone? Mayuk mach'a lek, janax te Diose." ²¹Ja naoj te beluk ya yal te mantaliletike: 'MA ME XA AWAIY MILAW, MA ME AWAIY MULWEJ, MA ME AWAIY ELEK', MA ME XLEWANAT TA K'OP, MA ME AWAIY LO'LAYWANEJ, ICH'A ME TA MUK' TE AME'-ATATE. ²²Te winike la yal: "Maestro, spisil te mantaliletik in to jch'uunej spasel te k'alal to tel ch'iel keremon a." ²³Te Jesuse la yil k'ux la yaiy ta yot'an. Jich la yalbey: "Ay xan chajp' ya sk'an awu'un, ya me sk'an te ya achon spisil te beluk ay awu'une sok ak'beya te me'baetike jich me ay ak'ulejal ta chulchan. Sok la'me, t'unawon." ²⁴Jich yu'un te winike chebaj yot'an yu'un te beluk la yich' albeyele; la smel-yot'an sujt'el meel bayal beluk ay yu'un. ²⁵Te Jesús la yil ta sjuyubal, sok jich la yalbey te nopojeletik yu'une: "¡Mero tulan ya yaiyik te mach'atik k'ulejetik te ya x-ochik ta ba ay ta ajwalinel yu'un te Diose!" ²⁶Te nopojeletike chajp' nax la yaiyik yu'un te sk'ope. Jauk me to jich la yal ta yan buelta te Jesuse: "Aletik, ¡Mero wokol ya x-ochik ta ba ay ta ajwalinel yu'un te Diose!" ²⁷Ja buelta nax ya xk'ax koj't camello ta bay yolil te agujae te ya x-och tul k'ulej ta ba ay ta ajwalinel yu'un te Diose." ²⁸Chajp'nax la yaiyik yu'un te beluk la yale, sok jich la yalbey sbaik: "Jich yu'un, ¿Mach'a ya stak' ya xkol?" ²⁹La yich'ik ilel yu'un te Jesuse, sok jich la yal: "Te ants-winiketike ma xju' yu'unik stukul, yan te Diose ya xju' yu'un stukul. Meel spisil ya xju' yu'un spasel te Diose." ³⁰Te Pedro la yalbey: "¡Ilawil, te jo'otike spisil la jkijk'teytik jilel, sok la jt'untikat." ³¹Te Jesús la yal: "Jamal ya jkalbeyex, spisil te mach'a yijk'teyoj snaj, sbankiltak, yijs'nab, sme'-stat, yal-snich'nab, slum sk'inal, ta jwenta sok yu'un te lek yach'il k'ope, ³²Ya me yich' jo'winik xan le' ta balumilal to: snaj, sbankiltak, yijs'nab, sme', yal-snich'nab, sok slum sk'inal, manchuk me ya yich'ik nutsel ta slajibal k'aal, ya me staik te kuxinel ta sbajt'el k'inal. ³³Jauk me to bayal me mach'atik te ayik ta neelale, ja me patil ya xk'otik, te mach'atik ayik ta patile, ja me neel ya xk'otik." ³⁴LA YAL TA YAN BUELTA TE JESÚS TE YA XLAJE ³⁵Yakalik ta beel moel ta sbelal te lum Jerusalén, ja neel bael te Jesuse. Te nopojeletike chajp'nax k'inal la yaiyik yu'un, sok te mach'atik ts'aklin bilik yu'une ayik ta xiwel. Jich yu'un te Jesús ta yan buelta la yik' bael ta k'ejel te lajcheyeb nopojeletik yu'une, jich kaj yalbey te beluk ya xk'ot ta pasel ta stojole: ³⁶Ilawilik, te jo'otike ya me xmootik bael ta Jerusalén, te Snich'anile ya me yich' ak'el ta k'abal ta stojol te wolwanej sacerdotetike sok te ts'ibjometike. Ya me yak'ik ta milal sok ya me yich' ak'el ta stojol te yan lumetike. ³⁷Ya me slabanik, ya me stujbteyik, ya me smajik sok ya me smilik. Jauk me to ta yoxebalan k'aal ya me xcha' kux tel." ³⁸TE BELUK YA SK'ANIK TE JACOBO SOK TE JUANE ³⁹Jacobo sok Juan, te snich'nab te Zebedeo, talik ta stojol te Jesús jich la yalbeyik: "Maestro, ya jkaltik wokol ta atojol te yakuk awak'botik te beluk ya jk'antike." ⁴⁰La yal te Jesuse: "¿Beluuk ya ak'anik te ya jpas ta atojolike?" ⁴¹Jich la yalik: "Ak'awotik te ya jointikat ta chot'lej ta awutsilal, jun ta swa'el ak'ab sok jun ta ak'exen ak'ab." ⁴²Jauk me to te Jesús la sut: "Te ja'exe ma ana'ik te beluk yakatik ta sk'anele." ⁴³¿Ya ba xju' awu'unik yuch'el te yalel te kopa te le' nopolix ya jkuch'e, sok ya ba xju' awu'unik te ich' ja' te le' nopolix ya jkich'e?" ⁴⁴Jich la yalik: "Ya xju' jku'untik." ⁴⁵Jesús la yal: "Te yalel te kopa te ya jkuch'e, ya awuch'ik uuk. Sok te ich' ja' te ya jkich'e ya awich'ik uuk. ⁴⁶Jauk me to, te mach'a ya xchojt'aj ta swa'el jk'abe sok ta jk'exen

jk'abe ma jauk ay ta jwenta yak'el, janax yu'un te mach'a chajp'anbil yu'un te Jtate."⁴¹Te k'alal la yaiyik stojol te yantik lajun tul nopojeletik yu'un te Jesuse, lijk' sjolik ta stojol te Jacobo sok te Juane. ⁴²Te Jesús la yik' ta stojol te nopojeletik yu'une, jich la yal: "Te ja'exe ya ana'ik te ya yak' sbaik ta ich'el ta muk' te muk'ul ajwaliletik ta stojol te yantik lumetike, sok te mach'atik tulan sk'oplalike ya spasik mantal ta stojolik.⁴³Jauk me to ma jichuk ya xk'ot ta pasel ta atojolik. Te mach'a muk' ya sk'an ya xk'ote ja me abat ya xk'ot awu'unik, ⁴⁴te mach'a ya sk'an te neel ya xk'ote ja me neel ya yak' sba ta esclavoinel ta atojolik. ⁴⁵Melel te Nich'anile ma tal yu'un te ya yich' ch'uunele, ja tal yu'un te ya xch'uunwane, sok tal yak' te xkuxinel yu'un te ya xkol a te ants-winiketike.TE MA' SIT BARTIMEO JAM TE SITE ⁴⁶Jich k'otik ta lum Jericó. Te k'alal yakalik ta lok'el bael ta Jericó te Jesús sok te nopojeletik yu'une, sok te tsobol ants-winiketike, te snich'an te Timeo, te Bartimeo sbiile, tul ma'sit te ya sk'an tak'ine, chotol ta nopol ti' be. ⁴⁷Te k'alal la yaiy stojol te ja Jesús te Nazarenoe, te yak ta k'axel ta bee, kaj ta aw, jich la yal: "¡Jesús, sts'umbal David, nabon jyolilba!" ⁴⁸Bayal ants-winiketik la skomik te ma'sit winike, te yakuk xkom ta aw. Jauk me to tulan xan kaj ta aw: "¡Sts'umbal David, nabon jyolilba!"⁴⁹Te Jesuse tejk'aj jich la yal mantal te yakuk yik'ik tel. Jich la yik'ik tel te ma'sit winike, jich la yalbeyik: "¡Ma me xiwat! ¡Jajch'an tel! yak yik'belat te Jesuse. ⁵⁰La xch'oj jilel te muk'ul snajt'il sk'u'e, tal ta stojol te Jesuse. ⁵¹Te Jesús la sjojk'ibey, jich la yalbey: "¿Beluuk ya ak'an te ya jpas ta atojole?" Te ma'site la yal: "Rabí, ya jk'an te ya ajambon te jsite." ⁵²Te Jesús la yalbey: "Baan. Te xch'uunjel awot'ane la skolteyatix." Buelta nax la yil te k'inale, jich la sts'aklin bael ta xch'ixil be.

Chapter 11

BINAX YUTSIL TE K'ALAL OCH BAE TE JESÚS TA LUM JERUSALÉN ¹Te k'alal nopol ayikix ta lum Jerusalén te Jesús sok te nopojeletik yu'une, k'otik ta bay wits olivoetik te nopol ay sok te lum Betfagé sok Betania, te Jesuse la stikun bael cha' tul nopojeletik yu'un, ²jich la yal: "Baanik ta bay te ch'in lum te yakotik ta stael ta ilele. Te k'alal yakatik ta ochel bael le'a, oranax ya ataik koj' ch'in burro te chukul sok te ma' ba yich'oj kajtibinele. Tilaik tel sok nitbonik tel a. ³Teme ay mach'a ya sjojk'ibatik: "¿Bistuuk jich ya apasik?", jich me ya awalbeyik: "Te Kajwaltike ya xtuun yu'un sok ya me sujt'es ta oranax." ⁴Te cha' tul nopojeletike bajt'ik, jich k'o staik te ch'in burro te chukul ta sti'il calle jich la stilik tel. ⁵Jich la yich'ik albeyel yu'un te cha'ox tul te mach'atik le'a: "¿Beluuk yakatik ta spasel te ya atilik bael te ch'in burroe?" ⁶Te nopojeletike, jich la yalik te bit'il albotik yu'un te Jesuse, jich ak'otik tel yu'un te ants-winiketike. ⁷Te cha'tul nopojeletike la yik'ik bael te ch'in burro ta stojol te Jesuse, la slimbeyik te sk'u' spak'ik ta spat te ch'in burroe, jich mo skajtibin te Jesuse. ⁸Bayal mach'atik la slimik sk'u' spak'ik ta kalle, sok ay yantik te la sbojik tel yabenal te'etik te jich nix la slimikuke. ⁹Te mach'atik neel yakalik te beele sok te mach'atik patil ayike, yakik ta aw: "¡Bayal awutsilal! BINAX YUTSIL TE MACH'A TAL TA SWENTA TE KAJWALTIKE; ¹⁰Binax yutsil te ajwalinel yu'un te sts'umbal te jtatik Davide; ¡Jelawen yutsilal te mach'a ay ta ch'ulchane!" ¹¹Jich yu'un, och bael ta Jerusalén te Jesuse sok och ta templo, kaj yil ta sjoyobal. Malix a te k'aale, sujt' bael ta Betania sok te lajche tul nopojeletik yu'une. LA YICH' BOLK'OPTEYEL TE HIGO TE' TE MAYUK SITE ¹²Ta yan k'aalil, te Jesuse sok te nopojeletik yu'une lok'ik tel ta Betania, te Jesuse la ya'iy winal. ¹³K'ejel to la yil pejt' higo te' te yakix lok'el yabenal a, jich yu'un ba yil teme ay site. Te k'alal k'ot le'a, mayuk la stabey sit janax te yabenale, me'el ma to yorailuk te ya sitine. ¹⁴Te Jesús jich la yalbey te higo te'e: "Ma me ayuk bi ora ya yich' lo'el te a site." Te nopojeletike la ya'iyik stojol te beluk la yalbey te higo te'e. TE JESÚS LA STEN LOK'EL TE CHONBAJELETIK TA TEMPLO ¹⁵Te k'alal k'otik ta Jerusalén, te Jesuse och bael ta templo, jich jajch' ta stenal lok'el te mach'atik yakik ta chonbajel sok te yakik ta manbajel le'a. Jajch' skotbinley bael te swe'balteik te jel-tak'inetike, sok la skotbinlay bael snaktibik te mach'atik yakalik ta xchonel te tsumutetike. ¹⁶Sok ma la yak'ix te ya xk'axik sok sbilukik te ants-winiketik te ya xbajt'ik ta chonbajel ta yutil templo. ¹⁷Jich te Jesuse jajch' ta biyteswanej sok jich la yal: "¿Ma ba jichuk ts'ibubil ta sjun te Diose: TE JNAE, JA SBIL YA XK'OT SNAIL SK'OPONEL DIOS YU'UN SPISIL TE MUK'UL LUMETIKE? Jauk me to te ja'exe la ak'atbunikix ta SNAIL ELEK'ETIK." ¹⁸Te wolwanej sacerdoteetik sok te ts'ibjometik la ya'iyik stojol te beluk la yal te Jesuse, jich kaj sleik te bi ut'il ya smilike. Me'el la xi'ik te Jesús ta skaj te chajp'nax la ya'iyik te ants-winiketik yu'un te bijubtesel te la yak'e. ¹⁹Ta jujun ajk'ubal te Jesuse sok te nopojeletik yu'une ya yijk'teyik jilel te muk'ul lume. TE HIGO-TE'E TAKEJ ²⁰Ta sakubelan k'inal te k'alal yakalik ta beel te Jesús sok te nopojeletik yu'une, la yilik te takejemix k'alal ta yisim te higo-te'e. ²¹Te Pedroe jul ta sjol sok jich la yal: "Rabí, ilawil, te higo-te' te la abol-k'opteye, takejemix." ²²La sut te Jesuse: "Ayuk me xch'uunjel awot'anik ta stojol Dios." ²³Jamal ya jkalbeyex, teme ay mach'a ya yalbey jai wits to: "K'ejaba sok ch'ojaba ochel ta mar," teme ma ba chebetuk yot'ane sok teme la xch'uune jich me ya xk'ot ta pasel te beluk la yale. ²⁴Jich yu'un ya jkalbeyex; spisil te beluk ya ak'anik ta sk'oponel te Diose, ch'uunaik te awich'ojikixe jich me ya xk'ot ta pasel. ²⁵Te k'alal ya xjajch'ex ta sk'oponel te Diose, ya me sk'an ya awak'beyik perdón te mach'a ay beluk spasojbate, jich me ya spasbeyex perdón yu'un amulik uuk te Jtatik Dios te ay ta ch'ulchane. ²⁶Yan teme ma ba la awak'ik perdón, janix jich te Jtatik Dios te ay ta ch'ulchane, ma ba ya yak'beyex perdón yu'un amulik uuk. YICH'OJ TULAN YAT'EL TE JESUSE ²⁷Sujt'ik tel ta Jerusalén ta yan buelta. Te k'alal yak ta beel ta yutil templo te Jesuse, te wolwanej sacerdoteetik, te ts'ibjometik sok te ancianoetike, talik ta stojol te Jesuse. ²⁸Jich la sjojk'ibeyik te Jesuse: "¿Banti la awich' awat'el ta spasel spisil in to? ¿Sok mach'a la yak'bat awat'el ta spasel spisil in to?" ²⁹Te Jesuse jich la yalbey: "Ya jojk'ibeyex uuk. Teme ya awalbonike jich me ya jkalbeyex uuk te mach'a la yak'bon jkat'el ta spasel spisil in to. ³⁰Te ich' ja' te la yak' te Juane, ¿Mantal ba talem ta ch'ulchan o yu'un ba ants-winiketik? Albonik jka'iy." ³¹Jich jajch' sjojk'ibey sbaik sok jajch' slebeyik yayejul, jich la yalik: "Teme la jkalbeytik te ja talem ta stojol te Diose, ya me sutbotik: ¿Bistuuk ma la ak'an ach'uunikix a? ³²sok ma stak' jkaltik te talem ta stojol te ants-winiketike. Me'el la xi'ojik te lume, yu'un ja ay ta yot'anik te Juan ak' ich' ja'e te ja alwanej yu'un te Diose. ³³Jich yu'un la yalbeyik te Jesuse: " Te jo'otike ma jnatik." Jich yu'un te Jesús la sut: "Jichon uuk ma jkalbeyex te mach'a yak'ojbon te jkat'el te jich ya jpase."

Chapter 12

TE MACH'A MA LEKUK YAT'ELE ¹Jich te Jesuse jajch' ta bijteswanej ta senyail k'opetik. Jich la yal: "Ay tul winik TE LA STS'UN TS'USUBILTIK, LA SJUY TA TS'AJK' TA SJUYUBAL TE K'INALE, SOK LA SOK' XCH'ENAL SWENTA SPITS'JIBAL TE TS'USUBE. Sok la spas yiljibal k'inal swenta yu'un ja ya yich' kanantayel a te ts'usubiltike sok la yak' jilel ta wentainel sok yantik at'etetik te ts'usubiltike. Jich yu'un k'ejel to bajt' te yajwale. ²Te k'alal la sta yorail te ya yich' tulel te ts'usube, la stikun bael tul yabat ta stojol te at'etetike, swenta yu'un ya yich' bael xujt'uk te sit te ts'usubiltike. ³Jauk me to la stsakik, la smajik sok mayuk beluk la yak'beyik bael. ⁴Jich ta yan buelta la stikun bael yan yabat, jauk me to la yejch'entesbeyik te sjole sok la xk'exlantesik. ⁵La stikun bael xan yan yabat jauk me to la smilik. Janix jich la spasbeyik te yantik xan abatetik te la stikun baele, ay mach'a la smajik sok ay mach'a la smilik. ⁶Jauk me to ay xan tul te ma ba stikunoj baele, ja' te snich'an te k'ux ta yot'ane. Ja xanix ta slajibal te la stikun baele. Jich la yal: "Ya me yich'bonik ta muk' te jnich'ane." ⁷Jauk me to te at'etetike jajch' yalbey sbaik: "Ja in to ja' te mach'a ya yich' jilel te k'inal. La'ik, kunik jmlitik, jich me ya jku'unintik te smajt'an k'inal." ⁸Jich la stsakik, la smilik, sok la xch'ojik lok'el ta spat te ts'usubiltike. ⁹Jich yu'un, ¿Beluuk me ya spas te yajwal te ts'usubiltike? ya me sujt' tel sok ya me yich'ik milel te at'etetike sok yan mach'a ya yak'bey jilel swentain te ts'usubiltike. ¹⁰¿Ma ba ak'oponojik te beluk ts'ibubil jilele: "JAI CH'EN TO, TE MA' TUUN YU'UNIK TE PAS NAETIKE, JA YUYAL K'OTIX TE NAE. ¹¹JA LA YAK' K'OTUK TA PASEL TE KAJWALTIKE, SOK AY NAX YUTSILAL TA ILEL?" ¹²Jich yu'un la sk'an stsakik te Jesuse, jauk me to la xi'ik te tsobol ants-winiketike, meel sna'ojik te ja la yich'ik albeyel te senyail k'op te la yale. Jich la yijk'tayik jilel, jich abajt'ik. BIT'IL AY SK'OPLAL TE PATANILE ¹³Jich la stikunik bael cha'ox tul fariseoetik sok herodianoetik ta stojol te Jesuse swenta yu'un la sk'an slo'liyik ta k'op. ¹⁴Te k'alal k'otike, la yalbeyik: "Maestro, ya jna'tik te ma xtuun awu'un te snopjibal yu'un te yantike, sok ma tsabiluk nax awu'un te mach'a ya awich' ta muk'e sok ta smeelil ya anojp'tesotik ta smantal te Diose. ¿Lek ba te ya jtojbeytik jpatantik te Césare o ma ba lekuk?" ¹⁵Jauk me to te Jesuse sna'oj te cha'lam yot'anike jich la yalbey: "¿Bistuuk te ya awilbonik jkot'ane? Ich'bonik tel jkil jun denario tak'in." ¹⁶Jich yu'un la stsakbeyik tel jun denario tak'in te Jesuse. Jich la sjojk'iy: "¿Mach'a yelaw te ya awilik le' in to?" la yalik: "Ja te Césare" ¹⁷La yal te Jesuse: "Ak'beyaik te César te beluk yu'un te Césare, sok ak'beyaik te Dios te beluk yu'un te Diose." Yanax la yaiyik yu'un te beluk la yal te Jesuse. LA SJOJK'IBEYIK SK'OPLAL TE BIT'IL AY TE CHA'KUXELE ¹⁸Te saduceoetike, ja te mach'atik ya yalik te mayuk cha'kuxele, bajt'ik ta ba ay te Jesuse. La sjojk'ibeyik: ¹⁹Maestro, te Moisés la sts'ibubotik jilel: "TEME AY LAJ TUL WINIK, SOK TEME MAYUK JILEL SNICH'AN SOK TE YINAME, JA TE YIJTS'INE YA ME YIK' YINAMIN TE YINAM TE AILMEL SBANKILE, YA ME SNICH'NAJ SOK TA SWENTA YU'UN TE AY STS'UMBAL YA XK'OT TE AILMEL SBANKILE." ²⁰Ay juk tul sbankil-yijts'nab sbaik; te bankilale nujp'in jauk me to laj bael, mayuk jilel snich'an. ²¹Jich te xchebale la yik' yinamin te yinam te sbankile jauk me to laj bael uuk, ma nich'naj jilel. Janix jich uuk te yoxebale. ²²Jich ta sjuk tulul ma la yijk'teyik sts'umbalik. Ta patil laj uuk te antse. ²³Te k'alal ya sta yorail te cha' kuxele, sok te k'alal ya xcha' jajch'iktele, ¿Mach'a me yinam ya xk'ot te antse? meel te juk tul sbankil-yijts'nab sbaik la yik' yinaminik te antse. ²⁴Te Jesús la yal: ¿Ma ba jauk ch'ayematik yu'un te ma anaobeyik sk'oplal te beluk ts'ibubil ta sjun te Dios sok te bit'il ay yu'ele? ²⁵Meel te k'alal ya xcha' kuxik tel, ma ba ya xnujp'inikix sok ma ba ya yak'ikix ta nujp'inel; Meel jich ya xk'otik te bit'il ch'ul abatetik te ay ta ch'ulchane. ²⁶Jauk me to te bit'il ay sk'oplal te mach'atik lajemike, te ya yich'ik cha'kuxesele ¿yu'un ba ma ak'oponojik te beluk la sts'ibuy jilel ta sjun te Moises, te k'alal k'oponot yu'un te Dios ta bay pej't ch'ix te', sok te jich albot yu'une: "JO'ON TE DIOS YU'UN ABRAHAM, DIOS YU'UN ISAAC, SOK DIOS YU'UN JACOB?" ²⁷Ma jauk Dios yu'un te aelmeletike, ja Dios yu'un te mach'a kuxulike. Te Ja'exe ch'ayemex. TE MANTALIL TE TULAN SK'OPLALE ²⁸Ay tal tul ts'ibjom, la yaiy stojol te beluk yakalik ta yalbeyel sbaik; La yil te lek la sut te Jesuse. Jich la sjojk'ibey: "¿Beluuk mantalil te tulana xan sk'oplal ta spisile?" ²⁹Te Jesús la sutbey: "Te mantalil te tulana sk'oplale ja in to: CH'AMA AWAIYIK STOJOL, ISRAELETIK; TE KAJWALTIK, TE DIOS JKU'UNTIK, JUNAX TE JKAJWALTIKE. ³⁰TE JA'EXE YA ME SK'AN YA AK'ANIK TE JKAJWALTIK DIOS SOK SPISIL AWOT'ANIK, SOK SPISIL ACH'ULELIK, SOK SPISIL SNOPIJIBAL AWU'UNIK SOK SPISIL AWIPIK." ³¹Te xche'bal mantalil ja in to: "TE JA'EXE YA ME SK'AN YA AK'ANIK TE AVERMANOIKE JICH TE BIT'IL AK'ANOJBABAIKE. Mayuk yan mantalil te muk' sk'oplal te bit'il in to." ³²Te ts'ibjome la yal: "¿Lek te beluk la awal Maestro! meel la awal te JUNAX TE DIOSE, SOK TE MAYUK YANE. ³³SOK TE YA JK'ANTIK SOK SPISIL JKOT'ANTIK SOK SPISIL SNOPIJIBAL JKU'UNTIK SOK SPISIL JKIPTIK SOK TE YA JK'ANTIK TE JKERMANOTAKTIKE JICH TE BIT'IL JK'ANOJBABAIKE, ja k'axem to xan tulana sk'oplal ta pasel in to te bit'il te chik'bil majt'anil sok te milbil majt'anil ta stojol te Diose." ³⁴Te k'alal la yil te Jesús te k'opoj sok sbijil sjol, jich la yalbey: "Ma ba najt' ayat ta stojol te ajwalinel yu'un te Diose." Jich yu'un mayuk mach'a xan la sk'an sjojk'iy. ¿MACH'A STS'UMBAL TE CRISTOE? ³⁵Te k'alal yak ta bijteswanej ta templo te Jesuse jich la sjojk'iy: ¿Bit'il ay te ya yalik te ts'ibjometik te ja sts'umbal David te Cristoe? ³⁶Meel jich te David la yal ta swenta te Ch'ul Espiritue: "TE KAJWALTIK DIOS LA

YALBEY TE JKAJWALE: NAKLAN TA SWA'EL JK'AB, JA TO TEME LA JKAK'BAT TA YANIL AWAKAN TE AKONTROE."

³⁷Te Davide "Jkawal" ya yalbey te Cristoe, jich yu'un ¿Bit'il ay a te ja sts'umbal te David te Cristoe?" Te tsobol ants-winiketik binax yot'anik la yaiyik stojol. TE JESÚS LA YALBEY TA JAMAL TE SMULIK TE TS'IBJOMETIKE ³⁸Te k'alal yak ta bijteswanej te Jesuse, la yal: "Bijanik me yu'un te ts'ibjometike, ja te mach'atik najt'ik nax sk'u' spak'ik ya xbeenike sok te ya yich'ik patbeyel yot'anik yu'un te mach'atik ayik ta ch'iwiche, ³⁹sok te ya sk'an snajk'an sbaik ta lekil naktijibaletik ta bay te sinagogaetike, sok te ya smakik ta ora te sbabial naktijibaletik te banti ya stsob sbaik ta we'el te ajwaliletike. ⁴⁰Sok te ya spojbeyik sna sok te sbiluk te me'ba antsetike, sok jal nax ya sk'oponik Dios yu'un ya sk'anik ilel ta komon sitil. Jai winiketik to ya yich'ik muk' woklajel. "TE MAJT'ANIL TE LA YAK' TE ME'BA-ANTSE ⁴¹Jich yu'un te Jesuse najk'aj ta banti nopol te stsobjibal smajt'an Dios ta bay te temploe; Te Jesús yak ta yilel te ants-winiketik te k'alal yakalik ta yak'el ochel te stak'inik ta bay yawil te majt'anile. Bayal k'ulejetik yakalik ta yak'el ochel bayal stak'inik. ⁴²Jauk me to tal tul me'ba-ants te mayuk beluk ay yu'une, la yak' ochel cha' sejp' sakil-tak'in. ⁴³Te Jesús la yik' tel te nopojeletik yu'une, jich la yalbey: "Jamal ya jkalbeyex, te me'ba-ants to te mayuk beluk ay yu'une k'ax jich la yak' stukel te bit'il la yak'ik te yantik ta bay yawil te majt'anile. ⁴⁴Melel te yantike ja la yak'ik te sobrail stak'inike. Yan stukel te me'ba-antse te mayuk beluk ay yu'une, la yak' spisil te stak'in te jaxanix ya xkuxin a."

Chapter 13

TE JESÚS LA YAL TE YA XJIN TE TEMPLOE ¹Te k'alal yak ta lok'el bael te Jesús ta templo, k'opoj tul te nopojel yu'une: "¡Maestro, ilawil te ch'enetik sok te muk'ukal naetik te binax yutsilike!" ²La sut te Jesuse: "¿Ya ba awil jai muk'ul naetik to? ni junuk xch'enul ya xjil te k'alal ya yich' jinele." SENYAILETIK YU'UN TE NOPOL SLAJIBAL K'AALE ³Te k'alal nakal te Jesús ta bay wits olivoetik ta bay yelawal te temploe, Pedro, Santiago, Juan sok te Andrés muken la sjojk'ibeyik. ⁴"Albotik jkaiytik, ¿Bi k'aalil ya xk'ot ta pasel spasil in to? ¿Beluuk senyailetik ya xchiknaj tel te k'alal ya xk'ot ta pasale?" ⁵Te Jesuse kaj yalbey yaiyik, "Bijanik me ma me awak' abaik ta lo'layel." ⁶Bayal me mach'a ya xtalik ta jbiil sok ya yalik "Jo'on te diosone," sok bayal me mach'a ya yich'ik lo'layel yu'un. ⁷Te k'alal ya awaiyik stojol te ay kerajel sok bayuk nax ya xchiknaj sk'oplal te ay kerajele, ma me xa mel-awot'anik yu'un; yananax me xk'ot ta pasel a, jauk me to ma to jauk te slajibal k'aale. ⁸Ya me xjajch' stsak sbaik te muk'ul lumetike sok te yan muk'ul lumetike, sok te muk' ajwaliletike ya me skontroin sbaik sok te yan muk'ul ajwaliletike. Ya me xniyk' te balumilal ta bayuknax sok ya me xtal winal. Ja me xjajch'ibal te xk'uxul te wokolil te jich bit'il te ya xkol ta aljel te antsetike. ⁹Chajp'ana me abaik jiche. Ya me yik'ex bael ta bay yawil te muk'ul tsobleje sok ya me awich'ik majel ta sinagogaetik. Ya me awich'ik ik'el bael ta stojol te ajwaliletik sok te muk'ul ajwaliletik ta jwenta, jich me testigo ya xk'oex ta stojolik. ¹⁰Jauk me to ja me neel ya yich' choel te lek yach'il k'op ta spasil te muk'ul lumetike. ¹¹Te k'alal ya awich'ik tsakel bael sok te k'alal ya yak'ex ta k'abale, ma me amel-awot'anik yu'un te beluk ya awalike. Melel ya me awich'ik albeyel te beluk ya awalike, ma me jaukex te ya xk'opojexe, ja me te Ch'ul Espiritue. ¹²Te sbankil-yijts'nab sbaik ya me yak' sbaik ta milel, sok te tatile ya me yak' ta milel te snich'ane. Te nich'aniletike ya me stoy sbaik ta stojol te sme'-statike sok ya me yak'ik ta milel. ¹³Ya me awich'ik ilayel ta swenta jbiil. Jauk me to, te mach'a ya xkujch' yu'un spasil ja to ta slajibale, ja me ya xkol. ¹⁴Te k'alal ya awilik te beluk ilaybil sba te ya x-och ta bay te ch'ul awilale, (te mach'a ya sk'opone aka me k'otok ta yot'an), te mach'atik ayik ta Judea anukik bael ta witstikal. ¹⁵Te mach'atik ayik ta sba te nae manchuk me ya xkoik bael ta yutil te nae, sok ma me ayuk beluk ya slok'esik bael, ¹⁶sok te mach'a ay ta sk'ale manchuk me ya sujt' bael ta yich'el te snajt'il sk'u'e. ¹⁷¡Jauk me to obol me sbaik te mach'atik ay aletik yu'unike, sok te mach'atik ya to snuk' xchuik te k'alal ya xk'ot yoraile! ¹⁸K'oponaik me Dios te manchuk ya xk'ot ta pasel ta sk'alelal sikil k'inal. ¹⁹Melel ya me xtal muk'ul woklajel, te mayuk ba ko'em ta pasel ta xjajch'ibal te k'alal la spas te balumilal te Diose, ja to ta ora to, te mayuk jich k'axem wokolil sok te mayuk xan ya xk'ax wokolil jich te bit'il in to. ²⁰Te manchuk ya skomtes te k'aal te Diose, mayuk mach'a ya xkol tuluk te jichuke, jauk me to ta skaj te mach'atik tsabilik yu'une, la skomtes te yajtalul te k'aale. ²¹Jich yu'un teme ay mach'a ya yalbeyexe; "¡Ilawilik, le' ay te Cristoe!" sok "¡Ilawilik in ba ay!" ma me ach'uunik. ²²Melel ya me xchiknajik tel lotil Cristoetik, sok lotil alwanejetik te ya spasik senyailetik sok chajp' at'eliletik te binax yutsile, teme ju' yu'unike, ya to me yich' lo'layel te mach'atik tsabilike. ²³¡Chajp'an abaik! la me jkalbeyex jai k'opetik to te ma to k'oem ta pasele." TE K'ALAL YA XTAL TE NICH'ANILE ²⁴Jauk me to te k'alal k'axix a te sk'alelal te woklojele, TE K'AALE YA X-IJK'UB, TE UE MA YAK' TE XOJOBILE, ²⁵TE EK'ETIKE YA XCH'AYIK KOEL TEL TA CH'ULCHAN, sok te beluk ay yipik ta ch'ulchane, ya me yich'ik tijel. ²⁶Jich yu'un ya me yilik te NICH'ANILE TE YA XTAL TA TOKAL SOK SPASIL YU'EL SOK YUTSILAL. ²⁷Jich yu'un ya me stikun tel te ch'ul abatetik sok ya me yich'ik tsobel te mach'atik tsabilik yu'un ta xchanjech'el k'inal, k'alal slajibal balumilal ja to ta slajibal ch'ulchan. ²⁸Nopaik te senyail k'op yu'un te higo te'e. Te k'alal ya x-ach'ub te sk'abe sok te ya xyaxub te yabenale, ya me ana'ik te nopolix te k'ajk'lel k'inale. ²⁹Janix jich uuk, te k'alal ya awilik te yakix ta k'oel ta pasel in to, ya me ana'ik te le' nopol ya xtalix te Cristoe, makaik me te ti'nailetike. ³⁰Jamal ya jkalbeyex, jai ts'umbalil to ma me xk'ax ja to teme k'ot ta pasele. ³¹Te ch'ulchan sok te balumilal ya me xk'ax stukel, yan te jk'ope ma me xk'ax stukel. ³²Jauk me to te bi k'aalil sok te bi orae, mayuk tuluk te mach'a ya snae, ni jauk te ch'ul abatetik te ayik ta ch'ulchane, ni jauk te Nich'anile, janax stukel te Tatile. ³³¡Chajp'an abaik! wik'a me asitik, melel ma me na'biluk te bi ora ya xk'ot ta pasele. ³⁴Jich te bit'il tul winik te ya xbajt' ta k'ubul k'inale: Ya me yijk'tay te snae, ja me ya yak'bey jilel yil te at'elitik yu'une, ta tulutul ya me yak'bey ju ju chajp' yat'el. Sok te mach'a ya skanantey te nae ya me yalbey te wik'iluk na nix me sit yu'un a. ³⁵¡Jauk me to wik'iluk me asitik! melel ma na'biluk te bi ora ya sujt' tel te yajwal te nae, ja bal te ya x-och te ajk'ubale, o ja bal te olil ajk'ubale, o ja bal te k'alal ya x-ok' te tat mute, o ja bal te k'alal ya sakub te k'inale. ³⁶Teme ora nax atale, ma me wayaluk ya staex. ³⁷Te beluk ya jkalbeyexe janix me jich ya jkalbey ta spasilik: ¡Wik'iluk me asitik!

Chapter 14

MUKEN LA XCHAP SK'OPIK TE YA STSAKIK TE JESUSE ¹Cheb xanix k'aal ya sk'an a te Pascua sok te sk'in te kaxlan waj te mayuk slevaduraile. Te wolwanej sacerdoteetik sok te ts'ibjometik yakalik ta snopel ta muken te bin ut'il ya stsakik te Jesús sok ta patil ya smilik. ²Jich yakalik ta yalel, "Ma me jauk ya jtsaktik ta yorail k'in, swenta yu'un ma me xjajch' k'op a te ants-winiketike." TE JESÚS LA YICH' MALBEL PERFUME TA SJOL ³Te k'alal ay ta Betania te Jesús ta sna te Simón te yich'oj k'ael chamele, te k'alal nakal ta we'balte', tal tul ants te yich'oj k'oel jun limeta te pasbil ta alabastro ton te nojel ta perfume te nardo sbiil te tuyem stojole. Te antse la swok' te limetae, la smalbey te perfume ta sjol te Jesuse. ⁴Jauk me to ay cha'ox tul te lijk'solik yu'une. Kajik ta k'op sok la yalik, "¿Bistuuk te tojol la smal te perfumee? ⁵Jai perfume to la stak' yich' chonel ta jo'lajunwinik (300) denario tak'in, jich la stak' jkak'beytik te me'baetik te jichuke." Jich kajik ta bi yalbel te antse. ⁶Jauk me to te Jesuse la yal, "ijk'teyaik ¿Bistuuk te beluk ya awalbeyike? te beluk la spas ta jtojole ja mero t'ujbil sba stukel. ⁷Te ja'atike spisil ora ja joinejik te me'baetike, sok te bi ora ya ak'anik ya me stak' ak'uxtayik. Yan te jo'one ma spisil ora te ya joinatike. ⁸Te antse ja la spas te beluk ju' yu'un spasele: Te antse ja la xpoxtaybonix te jbak'etal ta swenta te ya jkich' muk'ele. ⁹Jamal ya jkalbeyex te ja'exe. Chikan te banti ya yich' cholel te lek yach'il k'op ta spamal te balumilale, janix me jich ya yich' cholbeyel sk'opal te beluk la spas te ants ta swenta sna'jibal. TE JUDAS LA YAK' TA K'ABAL TE JESÚS ¹⁰Jich yu'un te Judas Iscariote, te ja tul ta slajchey tulul te nopojeletike, tal ta stojol te wolwanej sacerdoteetik ta swenta te bin ut'il ya stak' ya yak' ta k'abal te Jesuse. ¹¹Te k'alal la yaiky stojol te wolwanej sacerdoteetik, binax yot'anik yu'un sok la yak' sk'opik te ya yak'beyik tak'ine. Jich jajch' sle te bi ya yut ya yak' ta k'abale. TE SLAJIBAL WE'EL-UCH'AJEL YU'UN TE KAJWALTIKE ¹²Ta sbabial k'aal yu'un te sk'in te kaxlan waj te mayuk slebaduraile, te k'alal ya yich' milel te alal chij ta swenta te pascuae, te nopojeletik yu'une la yalbeyik, ¿Banti ya ak'an te ya xbootik ta xchajp'anel te we'elil yu'un te pascua ta swenta te ya xwe'ate?" ¹³La stikun bael cha' tul te nopojeletik jich la yalbey, "Baanik ta muk'ul lum, jich me ya staatik tul winik te yich'oj jun sk'ib yu'un ja', te kalal ya staatike, ts'aklinaik bael. ¹⁴Te banti ya x-och ta jun nae, t'unaik ochel sok albeyaik te yajwal te nae, te Maestroe jich la yal, "¿Banti ay te tsal na te banti ya xwe'on swenta te pascua sok te nopojeletik jku'une?" ¹⁵Jich me ya yak'batik awilik muk'ul tsal na te ay ta xcha'kajal te chajp'anbilixe. Le' me ya achajp'anik a te jwe'eltike. ¹⁶Te nopojeletike lok'ik bael, bajt'ik ta muk'ul lum; sok jich k'ot staik spisil te beluk la yale, jich la xchajp'anik te we'lil yu'un te pascuae. ¹⁷Te k'alal malix a te k'aale, k'ot sok te lajchay tule. ¹⁸Te k'alal stsojoj sbaik ta we'el ta we'balte'e, te Jesus jich la yal, "Jamal ya jkalbeyex, te ay tul te yakon ta we'el soke ya me yak'on ta k'abal. ¹⁹Ta spisilik la smel-yot'anik yu'un, sok ta tulu tul la yalik "¿Ma ba jo'okon te yak ta yalbelone?" ²⁰Te Jesús la sut sok jich la yal, "ay tul ta alajchay tululik te ya st'uses te kaxlan waj sok jo'on ta bay te we'sets'e. ²¹Melel te Nich'anile ya me xbeen ta bebetik jich te bit'il ts'ibubil jilel ta stojole. Jauk me to, ¡Ay me yobolil sba te winik te mach'a ya yich' lo'liyel yu'une! Ja lek te manchuk bejk'ajuk ta k'inale." ²²Te k'alal yakalik ta we'el a, te Jesús la stak te kaxlan waje, jich la xch'ultes sok la xet'. La yak'bey te nopojeletik yu'une, sok jich la yal "Tsakaik te waje. Jai to ja me te jbak'etale." ²³La tsak te kopae, la yal wokol yu'un, sok la yak'bey te nopojeletik yu'une, jich la yuch'ik ta spisilik. ²⁴Jich la yalbey: "Jai to ja me te jch'ich'el yu'un te yach'il tratoe, te ja jch'ich'el te ya xmal ta awentaik swenta yu'un te ya ataik kolel ta apisilik. ²⁵Jamal ya jkalbeyex, ma jkuch'ix te yalel ts'usub ja to teme la jkuch' ta yan buelta ta bay ajwalinel yu'un te Diose." TE PEDRO LA SMUK TA YOT'AN TE JESUSE ²⁶Ta patil te k'alal la sk'ajinteyik te salmoe, lok'ik tel jich abajt'ik ta bay wits Olivoetik. ²⁷Te Jesús la yalbey te nopojeletike, "Ta apisilik ya me awijk'teyonik jilel, melel jich ts'ibubil jilel, "¡YA ME JKECH'ENTES TE KANAN-CHIJE, SOK TE CHIJETIKE YA ME XPUK'IK BAEL!" ²⁸Jauk me to te k'alal ya jkich' cha'kuxesele, ya me xneelajon bael ta atojolik ta bay Galilea. ²⁹Te Pedro la yalbey te Jesuse, "Manchuk teme spisilik ya yijk'teyatike, yan te jo'one ma me jkik'teyat." ³⁰Te Jesús la yalbey te Pedroe, "Jamal ya jkalbat, jai ajk'ubal to, te k'alal ya xk'ajin ta xchebal buelta te tat mute, te ja'ate ya me amukon ta awot'an oxeb buelta." ³¹Jauk me to te Pedro la yal, "Teme ya joinat ta lajele, ma jmukat ta jkot'an." Spisilik jich la yalik. TE JESÚS LA SK'OPON DIOS TA GETSEMANÍ ³²K'otik ta jun lum te sbiil Getsemaní, jich te Jesús la yalbey te nopojeletik yu'une, "Naklanik le' to ja to teme la jkot'an ta sk'oponel te Diose." ³³La yik' bael te Pedro, Santiago, sok te Juane, kaj ta woklajel sok la smel-yot'an ta bayal. ³⁴Jich la yal, "Te jch'ulele ay ta bayal wokol, lajelix ya jkaui. Jilanik le' to sok wik'ame asitik." ³⁵Te Jesús neelaj bael tebuk stukel, la skejan sba ta lum jich kaj sk'opon te Diose, te yakuk stak' te manchuk ya xwoklaje. ³⁶La yal, "Jtat, te spisil ya xju' awu'une. K'ejbon bael te woklajel te ya xtal ta jtojole. Jauk me to ma me jauk ya xk'ot ta pasel te beluk ya sk'an jkot'ane, jauk me te beluk ya sk'an awot'ane." ³⁷Jich sujt' bael te Jesús te banti ay te nopojeletike, wayalik k'o sta, jich la yalbey te Pedro, "Simón, ¿Bistuuk te wayalate? ¿Ma ba ju' awu'un swik'el asit junuk ora? ³⁸Wik'a me asitik sok k'oponaik me te Diose jich me ma ya x-och ilel awot'anik a. "Te Espíritue ay yip sok chapal stukel, jauk me to te bak'ete mayuk yip stukel." ³⁹Sujt' bael ta yan buelta jich kaj ta sk'oponel te Diose, janix jich la yal te bit'il neel la sk'opon te Diose. ⁴⁰Sujtel ta yan buelta janix jich wayalik la sta,

melel ya xmilotik yu'un te swaelike, jich ma la snaik te beluk la yalike. ⁴¹Sujtel ta yoxebal buelta, jich la yich'ik albeyel, "¿Ya to ba xwayex sok ya to ba awich'ik lewa? ¡Tik'atik abi! K'otix te orae. ¡Ilawilik! te Nich'anile la yich'ix ak'el ta sk'ab te mulawiletike. ⁴²Jajch'anik, konik. Ilawilik, te mach'a la yak'on ta k'abale nopol ayix.LA YICH'IX TSAKEL TE JESUSE ⁴³Ta oranax te k'alal yak to ta k'op a te Jesuse, te Judas te ja tul ta slajchay tulul te nopojeletik yu'une, k'ot sok bayal winiketik te yich'ojik s-espadaik sok steik, te ja tikunbilik bael yu'un te wolwanej sacerdoteetik, te ts'ibjometik sok te ancianoetike. ⁴⁴Te mach'a la yak' ta k'abale yak'obeyix jun senyail, te jich la yale, "Te mach'a ya jkujs'iye, ja me abi; tsakameik sok ik'aik me bael ta chukel. ⁴⁵Te k'alal k'ot te Judase, ta oranax noptsaj bael ta stojol te Jesuse sok jich la yalbey, "¡Rabí!" sok la yuts'iy. ⁴⁶Jich la stsakik te Jesuse sok la xchukik bael. ⁴⁷Jauk me to ay tul te macha le' ay a te la slok'es tel te s-espadae, la yesnentes te yabat te muk' sacerdotee, la sbojbey te xchikine. ⁴⁸Te Jesús la yaltilebey, "¿yu'un ba elek'on awilonik te tal atsakonik bael sok te ja espadaik sok te ja teike? ⁴⁹Te k'alal ayon ta atojolik ta bijteswanej ta ju jun k'aal ta templo, ma la atsakonik le'a. Jauk me to ja k'ot ta pasel te beluk ts'ibubile. ⁵⁰Sok spasil te mach'atik sjoinoj te Jesuse la yijk'teyik jilel stukel sok lok'ik ta anel.TE CH'IEL KEREM TE LOK' TA ANELE ⁵¹Ay tul ch'iel kerem te ja stsak'linoj te Jesuse, janax slapoj lik' pak' te xbech'oj sbae; la yich' tsakel uuk jauk me to ⁵²la yijk'tey jilel te lino pak'e, t'anal lok'el ta anel.TE JESÚS TEJK'ANOT TA STOJOL TE MUK'UL TSOBLEJ ⁵³La yik'ik bael te Jesús ta stojol te muk' sacerdotee. Le' la stsob sbaik a te wolwanej sacerdoteetike, sok te ancianoetike, sok te ts'ibjometike. ⁵⁴Jauk me to te Pedroe k'ejel to yak ta st'unel bael te Jesús ta bay yamak'ul sna te muk' sacerdotee. Te Pedro la sjoin ta naklej te kanan ti'nailetik te yakik ta sk'atinel te k'ajk'e. ⁵⁵Jich yu'un te wolwanej sacerdoteetike sok spasil te muk'ul tsobleje, yakalik ta sleel te ayuk beluk amen spasoj te Jesuse swenta yu'un jich ya stak' yak'ik ta milel a. Jauk me to ma la staik. ⁵⁶Melel ay tsobol te mach'atik talik te yich'ojik tel lotil k'op ta stojol, jauk me to te beluk la yalike ma jichuk. ⁵⁷Ay cha'ox tul te la stejkan sbaik ta yalel lotil k'op ta stojol, jich la yalik: ⁵⁸"Te jo'otik la jkaiytik stojol te beluk la yale: "Te jo'on ya me jin te sna te Dios te pasbil ta sk'ab te winike, sok ta yoxebalan k'aal ya me jpas ta yan buelta te ma pasbilix ta sk'ab te ants-winiketike." ⁵⁹Jauk me to ma la spaj sba te sk'opike. ⁶⁰Te muk' sacerdotee tejk'aj ta yolilik jich la sjojk'ibey te Jesuse, "¿Bistuuk te ma asute? ¿Yu'un ba mayuk beluk ya awal yu'un te yak ta skontroinbelatik ta testigo k'ope?" ⁶¹Jauk me to ma la sut, sok mayuk beluk la yal. Jich ta yan buelta te muk' sacerdotee la sjojk'ibey, jich la yalbey: "¿Ja'at bal te Cristoate, te Snich'anat te Dios te jelawen yutsile?" ⁶²Te Jesús la sut: "Jo'on. Sok te ja'atike ya me awilik te Nich'anil te nakal ta swa'el sk'ab Dios te ay yu'el sok te ya xtal ta tokal ta sjamalul te ch'ulchane." ⁶³Te muk' sacerdotee, la xch'i' te sk'u'e, sok jich la yal, "¿Ya bal jk'antik xan te ay mach'a ya xtal ta testigo k'op ta jtojoltike?" ⁶⁴Te ja'exa la awaiyik stojol te bol-k'op te la yale. "¿Beluuk ya awalik yu'un?" spasilik la yalik te yakuk xlaje, jich te bit'il te mach'a mulawil te ya yich' milele. ⁶⁵Ay cha'ox tul te kajik ta stubteyele, la smukbeyik te sit-yelawe, la smajik sok jich la yalbeyik, "¡Ala jkaiytik te mach'a la smajate!" Te soldadoetike la yik'ik bael sok la smajik.TE PEDRO LA SMUK TA YOT'AN TE JESÚS ⁶⁶Te k'alal ay ta yanil yamak'ul na te Pedroe, k'ot ta stojol tul ants te ja yabat te muk' sacerdotee. ⁶⁷Te antse la yil te Pedro te tek'el ta sk'atinel k'ajk' swenta yu'un ma ya'iy sik a, noptsaj bael ta yilbel te site. Jich yu'un jich la yalbey, "Te ja'ate ja joinej aba sok te Jesús te Nazarenoe." ⁶⁸Jauk me to te Pedroe la smuk ta yot'an, jich la yal: "Ma jnabey sba, sok ma xk'ot ta jkot'an te beluk yak awalbelone." Jich yu'un lok' bael ta bay yamak'ul te nae. ⁶⁹Jauk me to te k'alal la yich' ilel te Pedro yu'un te antse kaj ta yalbel te mach'atik tek'atik le'a, "¡Jai winik to ja nopojel yu'un te Jesuse!" ⁷⁰Jauk me to te Pedro la smuk ta yot'an ta yan buelta. Ajk' to nax abi, te mach'atik tek'elik la yalbeyik te Pedroe, "Melel nix a te ja'at ajoy aba sok, melel Galileo-winikat sok te bit'il ya xk'opojate ja pajal sok." ⁷¹Jauk me to kaj sbol-k'optey sok la yak' ta testigo te Diose: "Ma jna'bey sba te winik te ya awalike!." ⁷²Jich te tat mute ok' ta xchebal buelta. Jich yu'un te Pedro jul ta yot'an te beluk albot yu'un te Jesuse: "Te k'alal ma to x-ok' ta xchebal buelta te tat mute ya me amukon ta awot'an oxeb buelta." Jich te Pedroe k'axem to k'ux la ya'iy ta yot'an sok kaj ta ok'el.

Chapter 15

TE JESÚS TEJKA'NOT TA STOJOL PILATO ¹Ta sakubelan k'inal la stsob sbaik te wolwanej sacerdoteetike sok te ancianoetike janix jich uuk te ts'ibjometike sok spisil te muk'ul tsoblej te ay yu'unike. Jich yu'un la xchukik te Jesuse jich la yik'ik bael. Ba yak'ik ta stojol te Pilatoe. ²Te Pilatoe la sjojk'ibey te Jesuse, "¿Ja'at ba te muk' ajwalil yu'un te Judioetike?" la yal te Jesuse: "Jich te bit'il la awale." ³Te wolwanej sacerdoteetike la slebeyik bayal smul te Jesuse. ⁴Te Pilatoe la sjojk'ibey ta yan buelta: "¿Bistuuk te ma ajak'e? ¿Yu'un ba ma awaiy stojol te bayal nax yakik ta slebelat te amule?" ⁵Jauk me to te Jesuse ma la sutbey te Pilatoe, chajp'nax la ya'iy yu'un te mayuk beluk la sute. TE JESÚS LA YICH' CHAPEL SK'OPLAL TA MILEL ⁶Ta sk'alel k'in pascua, te Pilatoe k'ayem a te ya skoltay lok'el tul chukel, ja te mach'a ya sk'an skoltay lok'el te lume. ⁷Ay tul winik te Barrabás sbiile te chukul sok te mach'atik ya'iyojik milaw te k'alal la skontroinik te ajwalile. ⁸Te ants-winiketike k'otik ta stojol te Pilatoe la sk'anbeyik te jichuk nix ya spas te bit'il sneelal toe. ⁹Te Pilatoe la sut sok jich la yal: "¿Ja ba ya ak'anik te ya jkoltay lok'el te muk' ajwalil yu'un te Judioetike?" ¹⁰Te Pilato jich la sjojk'iy melel sna'oj stojol te yu'un sbik'tal yot'anik te wolwanej sacerdoteetik te la yik'ik bael te Jesús ta stojole. ¹¹Jauk me to te wolwanej sacerdotee kaj ta aw yu'un jich ya x-awunik uuk te ants-winiketike yu'un ja ya sk'anik te jauk ya skoltey lok'el te Barrabás. ¹²Te Pilato la sjojk'ibey ta yan buelta te ants-winiketike sok jich la yal: "¿Beluuk ya jpasbey te muk' ajwalil yu'un te Judioetike?" ¹³Awunik ta yan buelta, "¡Jijp'ana ta cruz!" ¹⁴Te Pilatoe la yalbey te ants-winiketike, ¿Beluuk amen spasoj? jauk me to tulan xan kajik ta aw, "¡Jijp'ana ta cruz." ¹⁵Te Pilatoe ja la sk'an te lekuk ya yich' ilel yu'un te ants-winiketike, ja yu'un la skoltey lok'el te Barrabás. Jich la yak' ta majel te Jesuse sok la xchukik bael swenta yu'un ya xba sjijp'anik ta cruz. ¹⁶Te soldadoetike la yik'ik bael ta yutil amak' (ja me te yamak'ul sna te ajwalile), sok la yik'ik tel tsojb soldadoetik. ¹⁷La yak'beyik slap najt'il tsajal pak' te Jesuse, sok la sjalbeyik ch'ix te jich yilel te bit'il koronae sok la yak'beyik ta sjol. ¹⁸Kajik ta slabanel, jich la yalik. "Ya me jpatbat awot'an (Salve) muk' ajwalil yu'un te Judioetike!" ¹⁹La smajbeyik jalal ta sjol, sok la stubtayik. La skejan sbaik jich yilel te bit'il ya yich'ik ta muk'e. ²⁰Te k'alal laj yot'anik ta slabanel, la slok'esbeyik te najt'il tsajal pak'e sok la slapbeyik te sk'u' nixe jich la yik'ik bael, ba sjip'anik ta cruz. JIJPAJ TA CRUZ TE JESUSE ²¹Ay tul winik te jajch'em tel ta Cirene te Simón sbiile (ja stat te Alejandro sok Rufo) yak to nax sujt'el tel ta yilel a te sk'inal, te soldadoetike la sujik te yakuk skoltay ta xkuchel te scruz te Jesuse. ²²Te soldadoetike la yik'ik bael te Jesuse ta jun k'inal te Gólgota sbiile (te ja ya sk'an yal, yawil sbakel jolol). ²³La yak'beyik yuch' vino te kapbil sok mirra, jauk me to te Jesuse ma la sk'an yuch'. ²⁴Jich la sjip'anik ta cruz sok la xch'i'beyik te sk'u'e, te soldadoetike la spukbey sbaik ta tulu tul jich kajik ta tajimal sok jich ya yilik te beluk xejt'lel pak' ya yich'ike. ²⁵Ta baluneb ora k'aal la sjip'anik ta cruz te Jesuse. ²⁶Ta xejt'lel ch'ujte' la snajk'anik te beluk smulinoje, "MUK' AJWALIL YU'UN TE JUDIOETIKE." ²⁷Sok ay cha' tul elek'etik te jijp'aj sok te Jesuse, tul ta swa'el sk'ab sok tul ta xk'exen. ²⁸Jich k'ot ta pasel te beluk nakal ta sjun te Diose: JA AK'BOT SJOIN SBA SOK TE MACH'ATIK K'AXINTE MANTALILETIKE. ²⁹Spisil te mach'atik ya xk'axik le'ae ya sbolk'optayik, ya sjimuley sjolik ta yalel, "¡Jich! ja'at la awal te ya stak' a jin te templo sok te ya xju' ya acha' apas ta oxeb nax k'aal. ³⁰Koltayaba a tukel sok koan tel ta cruz!" ³¹Janix jich uuk te wolwanej sacerdoteetike yakalik ta slabanel te Jesuse, jich yakalik ta yalel, "Bayal ta tul te mach'a la skoltay jauk me to ma xju' yu'un ya skoltay sba stukul. ³²Teme janix a te Cristoe, te muk' ajwalil yu'un te Israele, aka kouk tel ta cruz jkiltik jich me ya jch'uuntik. "Janix jich uuk te mach'atik jipatik ta cruz sok yakalik ta labanwanej uuk. ³³Ta olil k'aal jik'ub spisil te balumilale ja' to ta oxeb ora smalel k'aal. ³⁴Ta oxeb ora smalel k'aal te Jesuse tulan awun, "Eloi, Eloi, ¿lama sabactani?" te jich ya sk'an yal, "Dios jku'un, Dios jku'un, ¿Bistuuk te la apijt'esone?" ³⁵Ay cha'ox tul te mach'atik nopol ayike, la ya'iyik stojol sok jich la yalik, "¡lawil, yak ta yik'el tel te Eliase." ³⁶Ay mach'a bajt' ta aelmal, la smul jun esponja ta ch'aal vino, sok la xchij ta te' sok la yak'bey moel yuch'. Jich la yal te winike, "Ya jkiltik teme ja ya xtal ta kojtesel ta cruz yu'un te Eliase." ³⁷Jich te Jesuse tulan awun jich lok' te xch'ulele. ³⁸Te spa'k'ul te temploe jats ta olil ja to ta sba k'alal ta yanil. ³⁹Te wolwanej yu'un soldadoetik te tek'el ta bay jipil te Jesuse, te k'alal la yil te bit'il laje jich la yal, "Jai winik to janix Snich'an a te Diose." ⁴⁰Ay cha'ox tul antsetik te k'ejel to yakalik ta yilel. Le' ay a te María Magdalena, te María (te sme' te Santiago te ijts'nal sok José) sok Salomé. ⁴¹Te k'alal ayik ta Galilea jai antsetik to la st'unik te Jesuse sok la yak' sbaik ta abatinel yu'un. Bayal xan yantik antsetik te talik sok ta Jerusalén. LA YICH' MUKEL TE JESUSE ⁴²Te k'alal malix a te k'aale, melel ja'ix sk'alelal a te ya xchajp'an sba'ike, yu'un pajelxanix a te sk'alelal ich' lewae, ⁴³k'ot tul winik te José sbiile te jajch'em tel ta lum Arimatea, ja yich'oj yat'el ta bay muk'ul tsoblej, ich'bil ta muk' yu'unik, yak ta smaliyel te ya xtal te ajwalinel yu'un te Diose. Bajt' ta ba ay te Pilatoe ma ba xiw ta sk'anbeyel te sbak'etal te Jesuse. ⁴⁴Te Pilatoe chamnax la ya'iy yu'un te lajemix a te Jesuse; la yik' tel te wolwanej yu'un te soldadoetike la sjojk'ibey teme yu'unix lajemix a te Jesuse. ⁴⁵Te k'alal albot yu'un te wolwanej yu'un te soldadoetik te lajemixe la yak'bey bael te José te sbak'etal te Jesuse. ⁴⁶Te Joseje ay smanoj lino pak'. Ja ba skojt'es te sbak'etal te Jesús ta bay cruz, la spots ta lino pak' jich ba yak' jilel ta bay mukenal te jutbil ochel te ch'ene. Jich la

stsel tel ch'en, la smak jilel te sti' te mukenale. ⁴⁷Te María Magdalena sok te María te sme' te Joseje la yilik te bay k'ot ta ak'el te sbak'etal te Jesuse.

Chapter 16

CHA'KUXTEL TE JESUSE ¹Te k'alal k'axix a te sk'alelal ich' lewae, te María Magdalena sok te María te sme' te Santiagoe, sok te Salomé, la yich'ik tel te beluk xjomet nax yik'e, yu'un ba xpoxybeyik sbak'etal a te Jesuse. ²Ta buen sab ta sbabial k'aal yu'un te semanae, te antsetike bajt'ik ta mukenal te k'alal yak ta lok'el tel a te k'aale. ³Te k'alal yakik ta beel baela la yalbey sbaik, "¿Mach'a me ya stselbotik lok'el te chen te makbil a te sti' te mukenale?" ⁴Jauk me to te k'alal la yilik te mukenale, ay mach'a stselojix lok'el a te ch'en te mero muk'e. ⁵Ochik bael ta bay te mukenale, le' la yilik tul ch'iel kerem te slapoj sakil najt'il pak', nakal ta swa'el mukenal, xiwik nax yu'un. ⁶Te ch'iel kereme la yalbey te antsetike: "Ma me xiwex. Te ja'atike yakalex ta sleel te Jesús te Nazarenoe, ja te mach'a la yich' jijp'anel ta cruz. ¡Cha' kuxemix! ma' leukix to. Ilawilik te banti la yich' ak'beyel jilel te sbak'etale. ⁷Baanik, albeyaik te nopojeletik yu'une sok te Pedroe, te Jesuse ja me ya xneelaj bael yu'unik ta Galilea. Le' me ya xk'ot awilik a, jich te bit'il la yalbatik jilele." ⁸Jich lok'ik tel ta aelmal te antsetike; yakalik ta nijk'el sok yanax la yilik a. Mayuk mach'a la yalbey yayiyik ni tuluk yu'un bayal axiwick. TE JESÚS LA YAK' SBA TA ILEL TA STOJOL TE MARIA MAGDALENA ⁹Ta buen sab yu'un te sbabialan k'aal yu'un te semanae, te k'alal cha'kuxix tel a te Jesuse, ja neel la yak' sba ta ilel ta stojol te María Magdalena, te lok'esbot jukeb pukujetik ta yot'an yu'une. ¹⁰Jich bajt' te María Magdalena ba yalbey yayiyik te mach'atik la sjoinik te Jesuse, te yakalik ta mel-ot'an sok yakik ta ok'el a. ¹¹La yayiyik stojol te cha' kuxemix a te Jesuse sok te la yilix a te María Magdalena jauk me to ma la xch'uunik. TE JESÚS LA YAK' SBA TA ILEL TA STOJOL CHA' TUL NOPOJELETIK ¹²Janix jich ta patil te Jesuse yan ilel a te k'alal la yak' sba ta ilel ta stojol te cha' tul te nopojeletik te yakik ta beel bael ta pamal akiltik. ¹³Bajt'ik te cha' tul nopojeletik ba yalbeyik te yantike, jauk me to ma ch'uunbotik te sk'opike. TE JESÚS LA YAK'BEY JILEL YAT'EL TE WOLWANEJ PUK K'OPETIK ¹⁴Ta slajibal te Jesuse la yak' sba ta ilel ta stojol te bulucheb ta tul nopojeletik te k'alal yakalik ta we'el a, tulan ya yich'ik albeyel yu'un te mayuk xch'uunjel yot'anik sok te tulan yot'anike, melel ma la sk'an xch'uunbeyik sk'op te mach'atik la yilikix te cha' kuxemix a. ¹⁵Jich albotik yu'un te Jesuse: "Baanik ta spamal balumilal sok cholbeyaik te lek yach'il k'op ta spamal te balumilale. ¹⁶Te mach'a ya xch'uune sok teme ya yich' ja'e ya me xkol, yan te mach'a ma la xch'uune ya me x-ak'ot ta lajel sbajt'el k'inal." ¹⁷Ya me spasik te senyailetik to, te mach'atik ya xch'uunike. Ta jbiil ya slok'esik pukujetik. Sok ya xk'opojik ta yantik k'opetik. ¹⁸Ya me stsakik ti'awal chanetik ta sk'abik, sok teme ya yuch'ik te beluk ya xmilwane, ma spasbotik bolil yu'un. Ya me skajan sk'abik ta stojol te mach'atik ayik ta chamele, jich ya me xlekubik jilel." ¹⁹Te k'alal laj yot'an ta k'op te Kajwaltik ta stojolik, ik'ot moel ta ch'ulchan jich najk'aj ta swael sk'ab te Diose. ²⁰Te nopojeletik yu'une bajt'ik ta xcholel te lek yach'il k'op ta bayuk nax, sok te Kajwaltike at'ej ta stojolik sok jich la yak' ta na'el te ja smeilelil te sk'op ta swenta te senyailetik te la yak'ik ta ilele.

Luke

Chapter 1

TE BELUK LA YICH' ALBEYEL TE TEÓFILO ¹Ay bayal mach'atik la sk'an xcholik ta lek te sk'oplal te beluk k'oem ta pasel ta jtjoltike, ²jich te bit'il la sts'ibuyik jilel te mach'atik neel la yayiyik stojole sok te mach'atik la yak' sbaik ta abatinel te ba xcholik te beluk k'ot ta pasel ta xjajch'ibale. ³Janix jichon uuk, lek la jkaiy te la jojk'iy ta lek te beluk k'ot ta pasel ta neelal toe, ja yu'un te la jts'ibubat ta lek swenta yu'un xchololet ya awil, Teófilo te buen ich'bilat ta muk'e. ⁴Ja me yu'un ya ana' stojol te ja smeilelil te beluk la awich' bijubtesel yu'une. LA YICH' ALEL TE YA XBEJ'KAJ TE JUAN AK' ICH' JA'E ⁵Te k'alal ochem ta ajwalil ta lum Judea te Herodese, ay tul sacerdote te Zacarías sbiile, te ja ay sok te tsobol sacerdoteetik te ja sts'umbal tel a te Abíase. Te yinam te Zacaríase ja a te Elisabet sbiile te ja sts'umbal a te Aarone. ⁶Ta xcha' nubulik toj yat'elik ta stojol Dios, sok xch'uunojik spasil te mantaliletike sok te sk'anjel yot'an te Kajwaltike. ⁷Jauk me to mayuk yal-snich'anik a, ta skaj te Elisabet ma sta alal sok me'el-mamalikix a. ⁸Jich k'ot ta pasel te k'alal talem ta abatinel ta stojol Dios ta templo te Zacaríase sok te sjotak sacerdoteile. ⁹Jich te bit'il k'ayemik ta spasel te sacerdoteetik te ya stsaik ochel te mach'a ya x-och baele, k'ot ta stojol te Zacarías yu'un ya x-och bael ta xchik'el pom ta templo. ¹⁰Spasil te ants-winiketike stsoboj sbaik ta sk'oponel Dios ta yamak'ul te temploe te k'alal yak ta chik'el a te pome. ¹¹Jich yu'un chiknax tul ch'ul abat yu'un te Jkajwaltik ta stojol te Zacaríase, la stejkan sba ta swa'el skajtijib te xchik'jibal pome. ¹²Te k'alal la yil te Zacarías te ch'ul abate ma la sna' te beluk la spas yu'une, melel k'axem to xan xiw yu'un. ¹³Jauk me to la yal te ch'ul abate: "Ma me xiwat Zacarías melel la yayibatix stojol te ak'op te Diose. Te awinam Elisabet ya me yak'bat tul ja nich'an. Juan me ya xk'ot sbiil. ¹⁴Ya me xbinub ja awot'an yu'un sok ya me sbujts'naj awot'an sok bayal me mach'a ya

xbinub yot'an yu'un te k'alal ya xbejk'aj te alale. ¹⁵Muk' me sk'oplal ya xk'ot ta sit te Kajwaltike. Ma me stak' yuch' te vineo sok te beluk tulan ta uch'ele, sok ya me yich' nojesel yu'un te yu'el te Ch'ul Espiritu k'alal ay to ta xch'ujt' a te sme'e. ¹⁶Sok bayal me te yal-snich'an te lum Israel te ya sujt'ik tel ta stojol te Jkajwaltik Diose. ¹⁷Janix me jich ya xneelaj bael ta xcholel te nopol ya xtalix te Jkajwaltike sok yich'oj yu'el sok te espíritu jich te bit'il yich'oj a te Elíase. Jich me ya spas swenta ya sujt'es yot'anik a te alnich'aretik ta stojol te sme'-statike, yu'un me jich ya stak' xyanajik a te mach'atik k'axinte mantaliletike jich me ya xk'ot snopjibal te bit'il te mach'atik tojike, swenta yu'un ya xchajp'anbey jilel te lum yu'un te Jkajwaltike. ¹⁸Te Zacariase la yalbey te ch'ul abate: "¿Bit'il ya jna' stojol te jich ya sk'ot ta pasele? Melel te jo'otike me'el-mamalotikix." ¹⁹Te ch'ul abate la sut sok jich la yalbey: "Jo'on te Gabrielon te mach'a ya stej'k'an sba ta stojol te Diose. Te jo'one tikunbilon tel ta sk'oponbelat, jkich'oj ba tel te lekil k'ope. ²⁰Ta ora to, te ja'ate uma' ya xjilat ja to teme k'ot sk'alel te ya xbejk'aj te alale. Ja me yu'un te ma la ach'uunbon te jk'ope, te ya xk'ot ta pasele." ²¹Jich te ants-winiketike yakalik ta smaliyel te yakuk slok' tel te Zacariase. Yanax la yayiyik yu'un te bejk'ulnax ma xlok' tel ta yutil te temploe. ²²Jauk me to te k'alal lok' tel te Zacariase ma ju' yu'un sk'oponel te ants-winiketike. Jich la sna'ik stojol te ay beluk la yil te k'alal ay ta yutil te temploe. Janax te la stjitley sk'ab ta stojolik, xujt' ma ba k'opoj. ²³K'alal laj yot'an ta spasel te at'elil ta templo, te Zacariase bajt' ta sna. ²⁴K'alal k'ax te k'aale, te Elisabet la sta sbaal. Ma lok' ta sna jo'eb u. Melel jich la yal: ²⁵"Lek yot'an ta jtojol te Jkajwaltik te ay beluk la yak'bonix sok la slok'esbonix bael te jk'exlax ta stojol te ants-winiketike yu'un te mayuk jkal-jnich'ane." LA YICH' ALEL SK'OPLAL TE YA XBEJK'AJ TE JESUSE ²⁶Ayix wakeb u yik'bel a te alal te Elisabete, te ch'ul abat Gabriel tikunot bael yu'un te Dios ta jun muk'ul lum te Nazaret sbiile te ay ta Galilea, ²⁷ba sk'opon tul ch'iel ach'ix te ma ba tabil ta winike te María sbiile. Te makbilix yu'un te tul winik te José sbiile te ja sts'umbal te Davide. ²⁸Te ch'ul abat k'ot ta stojol te María jich la yalbey: "¿Bame ayat, te ja'ate bayal ja k'uxteyel yu'un te Diose! sjoinojat te Jkajwaltike." ²⁹Te María ma la sna' beluk la sut yu'un te beluk albote sok kaj ta snopel te beluk swentail te spatjibal ot'anile. ³⁰Te ch'ul abate la yalbey: "Ma xiwat, María, k'uxat ta yot'an te Diose" ³¹Te ja'ate ya a ta tul alal te ya awik' tel ta balumilale, "Jesús" ya xk'ot sbiil. ³²Muk' sk'oplal ya xk'ot sok ja ya sbiilin Snich'an te Diose. Te Kajwaltik Dios ya yak'bey te smuk' najtijib te David te sts'umbale. ³³Ya x-och ta ajwalinel ta slumal Jacob ta sbajt'el k'inál sok mayuk bi ora ya xla te ajwalinel yu'one. ³⁴Te María la sjojk'ibey te ch'ul abate: "¿Bit'il ya xk'ot ta pasel te beluk la awalbone, melel mayuk jmamlal?" ³⁵Te ch'ul abat la sutbey te María: "Te Ch'ul Espíritue ya xtal ta atojol sok yu'el te mach'a toyol ay ta ch'ulchane. Te ch'ul alal te ya xbejk'aje Snich'an Dios ya xk'ot te sbiile." ³⁶Ilawil te ja tijinabal Elisabet, ay me ix swakebal u te ayix sbaale manchuk me me'elix a, melel albil te ma sta alale. ³⁷Te Kajwaltik Dios mayuk beluk ma xju' yu'un spasel." ³⁸Te María la yal: "Ilawil, jo'on yabaton te Jkajwaltike, aka pastajuk ta jtojol te beluk la yaltele." Jich ik'tayot yu'un te ch'ul abate. TE MARÍA BA YIL TE ELISABETE ³⁹Jich yu'un ma ba k'ax bayal k'aal, la xchajp'an sba te María bajt' ta ora nax ta witstikal, ta bay muk'ul lum yu'un Judea. ⁴⁰Och bael ta sna te Zacarías sok la spatbey yot'an te Elisabet. ⁴¹Te k'alal te María la spatbey yot'an te Elisabet, te alal te yik'oj ta xch'ujt'e la stij sba jich te Elisabet noj ta yot'an te Ch'ul Espíritue. ⁴²Te Elisabet tulan ak'opoj, jich la yal: "Binax me awutsil ta spasil te antsetike sok binax me yutsil te alal te ay ta ach'ujt'e. ⁴³¿Bit'il ay a te ja tal ta jtolor te sme' te Jkajwale? ⁴⁴Melel te k'alal la jkaiy stojol te la apatbon jkot'ane, te alal te ay ta jch'ujt'e la stij sba yu'un bujts' yot'an. ⁴⁵Binax me awutsil te la ach'uun te ya xk'ot ta pasel ta atojol te beluk la yal te Jkajwaltike." ⁴⁶La yal te María: Te jch'ulele ya yich' ta muk' te Jkajwaltike ⁴⁷sok ay sbujts' jkot'an ta stojol te Dios te ja koltaywanej jku'one. ⁴⁸Ja me la yil te pek'el yak'oj sba te abat yu'one. Ilawil, ta ora to sok ta sbajt'el k'inál ya me yalik te binax jkutsile. ⁴⁹Melel te mach'a bayal yu'ele, mero muk' te beluk la spas ta jtojole, te sbiile ja ch'ultesbil. ⁵⁰Te yutsil yot'an te Diose ya me xk'ax ta cha'ox chajp' sts'umbal me'el-tatil teme ya xch'uunbeyik te smantale. Mero muk' te beluk spasoje; ⁵¹La stenix bael te mach'atik ya stoy sbaik sok te snopjibal yot'anike. ⁵²La yak' koukix ta muk'ul snaktijib te ajwaliletik sok la yak'ix xmo sk'oplal te mach'atik pek'el yak'oj sbaike. ⁵³Te Diose la snojesbeyix xch'ujt' ta lekil we'elil te mach'atik ayik ta winale, yan te mach'a k'uleje mayuk bi ay jilel yu'un. ⁵⁴Tal skoltay te lum Israel te ja abat yu'un te Diose, yu'un jich ya xchiknaj ta ilel te xk'uxul yot'ane. ⁵⁵(jich te bit'il la yalbey jilel te sme'-state) ja te Abrahame sok te sts'umbal ta sbajt'el k'inál. ⁵⁶Te María la sjoin jilel te Elisabet nopol oxeb u, ta patil sujt' bael ta sna. BEJK'AJ TE JUAN AK' ICH' JA'E ⁵⁷La sta yuil te ya xbejk'aj te yal te Elisabet, bejk'aj te ch'in alale. ⁵⁸Te spat xujk'e sok te stijinabale binax yot'anik te k'alal la yilik te ay bayal xk'uxul yot'an te Jkajwaltik ta stojole. ⁵⁹Ta xwaxukebalan k'aal tal yak'ik ta circuncisión te alale. Ja k'an yak'beyik sbiilin "Zacarías," jich te bit'il sbiil te state. ⁶⁰Jauk me to te sme'e la sut sok jich la yal: "Ma jichuk. Juan ya xk'ot sbiil." ⁶¹La yalbeyik: "Mayuk mach'a jich sbiil te atijinabale." ⁶²Jich la sjojk'ibeyik te stat te alale ta swenta senyail sk'abik te bit'il ya skan ya xk'ot te sbiil te alale. ⁶³Te Zacariase la sk'an wel ch'ujte' yu'un ya yayi ts'ibjel a sok jich la sts'ibuy: "Te sbiile ja Juan." Chamnax la yayiyik ta spasilik. ⁶⁴Ta oranax jam te sti'e sok jajch' ta k'op. Kaj ta yich'el ta muk' te Diose. ⁶⁵Xiw yot'anik yu'un spasil te mach'atik nopol ay snaik. Spasil te beluk k'ot ta pasele pujk' bael ta spamal witstikil ta sk'inál Judea. ⁶⁶Spasil te mach'atik la yayiyik stojole ma ch'ay ta yot'anik yu'un jich la yalik "¿Beluuk me ya xk'ot ta lok'el a teme ch'i jai alal to?" Melel ja joinbil yu'un te Jkajwaltike. K'AYOJ YU'UN ZACARÍAS ⁶⁷Te Zacarías te stat te alale nojesot yu'un te Ch'ul

Espíritu jich jajch' yal te sk'op te Jkajwaltike: ⁶⁸"Ich'biluk ta muk' te Jkajwaltike, te Dios yu'un te Israele, meel ja tal skoltayotik sok tal swejt'esbotik jkoleltik te slumotik yu'une. ⁶⁹La yak'botik tul koltaywanej te bayal yu'el te ja sts'umbal te David te abat yu'une, ⁷⁰Jich te bit'il yaloj te ch'ul alwanejetik ta namey k'inal. ⁷¹Te ya skoltayotik lok'el ta stojol te kajkontrotike sok ta sk'ab te mach'atik yileyojotike. ⁷²Jich ya xk'ot ta pasel in to yu'un jich ya xchiknaj ilel te xk'uxul yot'an ta stojol te jme'- jtatik sok te ma xch'ay ta yot'an te ch'ul trato te yaloje. ⁷³Ja te jamal yaloj ta stojol te jtatik Abraham. ⁷⁴Jamal la yalbotik te ya skoltayotik lok'el ta sk'ab te jkajkontrotik, ma me ayuk xiwel te k'alal ya jkak'batik ta abatinel yu'une, ⁷⁵ch'ultesbilukotik sok tojok jkat'eltik ta stojol te jayeb k'aal kuxulotike. ⁷⁶Jich, te ja'at ch'in alal, alwanej me ya xk'ot abiil yu'un te mach'a toyol ay ta ch'ulchane, ja me ya xneelajat bael ta xchajp'anel te sbe te Jkajwaltike sok ya achajp'an te ants-winiketik te k'alal ya xtale, ⁷⁷ya me awak'bey sna' stojol te lum yu'une te ay perdón yu'un te smulike. ⁷⁸Jich me ya xk'ot ta pasel ta skaj te xk'uxul yot'an te Dios jku'untike, te ya sakubix tel te k'inal ta jtojoltike, ⁷⁹sok ya me yilik te sakubelan k'inal te mach'atik ayik ta ijk' k'inale sok te mach'atik ayik ta yaxinal te lajele. Jich me ya spas yu'un ya stojtesotik bael ta bay sbeelal te lamal k'inale." ⁸⁰Jich te alale ch'i sok la yich' yip ta s-espíritu, sok ain ta jochol takin k'inal ja to te la sta yorail te bit'il la yak' sba ta ilel ta stojol te lum Israele.

Chapter 2

BEJK'AJ TE JESUSE ¹Te k'alal yak ta ajwalinel a, te César Augusto la stikun jun tulan mantal te yakuk yak' sbaik ta censo spisil te jayeb ta tul ants-winik te kuxatik ta smaken k'inal. ²Ja sbabialan censo te la yich' pasel k'alal yak ta ajwalinel te Cirenio ta lum Siria. ³Jich spisilik bajt' yak' sbaik ta censo ta slumalik. ⁴Janix jich uuk te José lok' bael ta lum Nazaret ta bay sk'inal Galilea, Bajt' ta lum Belén te ay ta sk'inal Judea yu'un te José ja sts'umbal te Davide. ⁵Le' ba yak' najk'anel sbiil sok te María te mach'a smakojix a te ya xnujp'in soke, te ayix sbaale. ⁶Te k'alal ayik ta Belén, k'ot sk'alelal te ya x-ain te alale. ⁷Bejk'aj te alal yu'un te María, ja te sbabial alal yu'un, la spots ta bejk'ilal jich la swaiytes koel ta bay yawil swe'el chambalametik, skaj te mayuk la staik te lekil waiyjabal na. TE CH'UL ABATETIK SOK TE KANAN-CHIJETIKE ⁸Ay kanan-chijetik te le' nopol ayik a ta sjoylejal k'inal te yakik ta skanantayel xchijik ta ajk'ubal. ⁹Chiknaj tel tul ch'ul abat yu'un te Jkajwaltik xojojetnax ta sjuyubalik, bayal xiwik yu'un. ¹⁰Jich te ch'ul abat k'opoj ta stojolik jich la yal: "Ma xiwex, te jo'one jkich'objatik tel lekil k'op te ya yak'beyex bayal sbujts' awot'anik sok spisil te ants-winiketike. ¹¹Ja ora to, ta bay slumal te David bejk'ajix jun koltaywanej awu'unik! Ja te Jkajwaltik Cristoe! ¹²Ja senyail te ya x-ak'botex awilik, te ya ataik tul alal te bek'bil ta silikal pak' sok waiytesbil ta bay yawil swe'el chambalametik. ¹³Ora nax chiknaj xan yantik tsob ch'ul abatetik te yakik ta sk'ajintayel te Dios sok yakik ta yalel; ¹⁴Binax yutsil te Dios te ay ta toyol sok ayuk lamal k'inal ta balumilal ta stojol te ants-winiketike te mach'atik ayik ta k'uxtayel yu'une. ¹⁵Jich te k'alal sujt'ik bael te ch'ul abatetik ta ch'ulchan te kanan-chijetike jich la yalbey sbaik: "Konik ta ora ta Belén, konik jkilitik te beluk k'otix ta pasel te la yak'botikix jna'tik stojol te Jkajwaltike." ¹⁶Jich bajt'ik ta ora nax sok jich la staik te María sok te José sok la yilik te alal te wayal ta bay yawil swe'el chambalametik. ¹⁷K'alal la yilikix a, la yak'ik ta na'el stojol te bit'il ay sk'oplal te alale. ¹⁸Chamnax la yayik spisil te mach'a la yayik stojol te beluk la yalik te kanan-chijetike. ¹⁹Jauk me to te María yak ta ya'anel yot'an yu'un spisil te beluk la yayi stojole, jauk me to la sk'ej jilel ta yot'an. ²⁰Te kanan-chijetike sujt'ik bael, yakik ta yalbeyel yutsilal te Diose sok yakik ta sk'ajintayel yu'un spisil te beluk la yayik stojole sok te beluk la yilike, jich te bit'il albotik yu'une. AK'OT TA STOJOL DIOS TE JESÚS TA BAY TEMPLO ²¹K'alal ts'akaj te waxukeb k'aal, k'alal la yich' circuncisión te alale la yich' ak'beyel sbiil Jesús, janix te biilil te ak'bot yu'un te ch'ul abat te k'alal ik'bil to ta ch'ujt'ule. ²²K'alal ts'akajix a te jayeb k'aal albil yu'un te ya xch'ultesbaike, jich te bit'il yaloj jilel mantal te Moises, te José sok te María la yik'ik tel ta templo yu'un Jerusalén ba yak'ik ta stojol te Jkajwaltike. ²³Jich bit'il ts'ibubil ta bay smantal te Jkajwaltike: "Spisil sba alal kerem te ya xbejk'aje ja me yu'un te Jkajwaltike." ²⁴Ja yu'un jich la yak'ik milbil majt'anil jich te bit'il yaloj ta bay smantal te Jkajwaltike: "cha' koj't alal tsumutetik o cha' koj't ch'iekal tsumutetik." ²⁵Ja in to, ay tul winik ta bay Jerusalén te sbiilinej Simeón, toj ta winikil, sok jun yot'an ta stojol Dios. Yak ta smaliyel te muk'tesel yot'an te lum Israel sok te ch'ul Espiritue ay ta stojol. ²⁶Ak'bilix sna' stojol yu'un te Ch'ul Espiritue te ma ba ya xla ja to teme la yil te Jkajwaltik Cristoe. ²⁷Tojtesbil yu'un te Espiritue, te Simeón och bael ta bay sna te Jkajwaltik k'alal ik'bil k'oel ta templo yu'un sme'-stat te alal Jesús yu'un jich ya spasik te beluk albil ta mantalile. ²⁸Te Simeón la spet te alale sok la yich' ta muk' te Diose jich la yal: ²⁹"Jai ora to ak'ame te lamaluk k'inal ya xwaiy sbak'etal te abat awu'une, jich te bit'il awalobjon Kajwal. ³⁰Melel te jsite la yilix te kolteyel awu'une, ³¹te ja'atnax achajp'anoj ta komon sit te ants-winiketike. ³²Ja jun xojobal k'ajk' ta stojol te mach'a yan lumetike sok te ja yutsilal ya xk'ot yu'un te ja lum Israele. ³³Te stat sok te sme' te Jesuse chamnax la yayik yu'un spisil te beluk la yal jai winik to ta swenta te Jesuse. ³⁴Te Simeón la xch'ultesbey xkuxlejalik sok jich la yalbey te María. "Ja in to, te alale tsabil yu'un te ay mach'a ya yak' xch'ay koel sok nix ja ya yak' sjach ba bayal ants-winik ta bay Israel, sok ja senyail te ma k'anbiluke. ³⁵Sok te ja'ate ya me xk'ax awokol ta mel-ot'an, ja me pajal sk'uxul ya awaiy te bit'il lowel ta puñale jich me ya xchiknaj te beluk ay ta yot'anik ta tulutule. ³⁶Sok ay tul antsil-alwanej yu'un te Dios te sbiilinej Ana. Ja yantsil-nich'an te Fanuele te sts'umbal Asere. Me'elix ta yalel. Nujp'in k'alal ach'ix toa jauk me to janax jukeb ja'wil kuxin sok te smamlale. ³⁷Ayix chaneb yo winik (84) te jilem ta me'ba antsil. Ma ba la yijk'itey te temploe yak ta xch'uunel mantal sok yak ta skomel swe'el sok yak sk'oponel Diose k'aal ta ajk'ubal. ³⁸Ja yorail a, oxtaj bael ta bay ayik sok kaj ta yalel wokol ta stojol te Diose sok la yalbey sk'oplal te alale te ja spisilik yakalik ta smaliyel ta swenta te ja kolel yu'un te lum Jerusaléne. SUJT'IK BAEL TA NAZARET ³⁹K'alal ts'akaj ta pasel yu'unik spisil te beluk yaloj ta smantal te Kajwaltike sujt'ik bael ta Galilea, janix ta bay slumalik yu'un Nazaret. ⁴⁰Te alale kaj ta ch'iel sok kaj stsak yip, kaj ta bijubel xan sok te yutsil yot'an te Diose ay ta stojol. TE CH'IN KEREM JESÚS K'OT TA TEMPLO ⁴¹Jujun ja'wil te sme'-stat ya xbajt'ik ta Jerusalén yu'un te k'in Pascua. ⁴²Te k'alal ayix lajchayeb (12) yawilal a te Jesuse, cha' moik bael ta Jerusalén yu'un sk'alelal k'in Pascua jich te bit'il k'ayemik ta spasel. ⁴³K'alal ts'akaj te jayeb k'aal albil te k'in yu'un te Pascuae, kajik ta sujt'el bael ta snaik, yan te Jesuse jil ta Jerusalén, te sme'-stat xujt' ma la sna'ik stojol. ⁴⁴La skuyik te le' ay ta bay tsobol ants-winiketike te yakik ta beel soke jich beenik bael jun k'aal. Jich yu'un kajik ta sleel ta bay yolik spat xujk' sok stijinabal. ⁴⁵K'alal ma ba la staik ta leel sujt'ik bael ta Jerusalén jich kajik ta sleel. ⁴⁶K'axix oxeb k'aal a, la staik ta bay templo, chotol ta bay

yolil te bijteswanejetike, yak ta xch'amel yaay stojol spisil te beluk yakik ta yalele sok nix bayal beluk yak ta sjojk'iyel. ⁴⁷Spisil te mach'atik la yaayik stojole yanax la yilik te sbijile sok te bit'il ya sujt'es te ayeje. ⁴⁸Te k'alal la yilike, chamnax la yaayik yu'un, te sme'e jich la yalbey te Jesuse: "Jkal, ¿bistuuk jich la apasbotik in to? ayawaiy stojol, te atate sok te jo'one k'ax jwokoltik ta slebelat." ⁴⁹Jich la sut te alal Jesuse: ¿Bistuuk te ja'ex yak ta alebelonike? ¿yu'un bal ma xa na'ik stojol te ya sk'an x-ainon ta sna te Jtate? ⁵⁰Jauk me to ma k'ot ta yot'anik te beluk la sk'an yal sok te sk'ope. ⁵¹Jich sujt' bael sok te sme'-stat ta sna ta bay Nazaret sok la xch'uunbey smantal te sme'-state. Te sme'e la sk'ej ta yot'an spisil te beluk k'ot ta pasele. ⁵²Te Jesuse kaj ta ch'iel sok te sbijil yot'ane kechechet ta muk'ubel sok yak muk'ubel te yutsil sk'oplal ta stojol te Diose sok nix ta stojol te ants-winiketike.

Chapter 3

LA XCHOL SK'OP DIOS TE JUAN AK' ICH' JA'E ¹Yolajunebalix ja'wil a (15años) te ay ta ajwalinel te Tiberio César, janix jich ay ta ajwalil uuk ta sk'inal Judea te Poncio Pilatoe, te Herodese ay ta ajwalinel ta sk'inal Galilea, janix jich uuk te Felipe te ja ijs'tnal yu'un te Herodese ay ta ajwalinel ta bay sjoylejal sk'inal Iturea sok ta Traconite janix jich uuk te Lisantias ay ta ajwalinel ta bay sk'inal Albilinia, ²te k'alal ochem yat'el ta muk'ul sacerdoteil te Anás sok te Caifás, k'opnot yu'un Dios te Juan te snich'an Zacarías ta jochol takin k'inal. ³Te Juane och yoklin te sjoylejal sk'inal Jordán, och ta xcholel sk'oplal te ich' ja'e sok te yakuk sujt'es yot'anik ta stojol Dios te ants-winiketike swenta le' ya staik perdón yu'un smulik a. ⁴Jich k'ot ta pasel te bit'il ts'ibubil jilel yu'un te alwanej Isaías: "AY MACH'A YAK TA AW TA JOCHOL TAKIN K'INAL: "CHAJP'ANAIK ME TE SBE TE JKAJWALTIKE, CHAPALUKEX ME YU'UN TE BI ORA YA XTAL TE JKAJWALTIKE. ⁵SPISIL TE SUKLEJETIKE YA ME XNOJIK SOK YA YICH'IK JINEL KOEL TE WITSETIKE SOK YA ME YICH' TOJTESEL TE BEBETIKE SOK TA BAY K'INALETIK TE LOMATIKE YA ME YICH'IK K'ATBUNEL TA BEETIK. ⁶"SOK SPISIL CH'ICH'-BAK'ET YA ME YILIK TE KOLTEYEL YU'UN TE DIOSE." ⁷Jich yu'un te Juane la yalbey te tsobol ants-winiketik te tal yich'ik ja' ta stojole: "¡Te ja'exe, sts'umbalex ti'awal chanetik!, ¿Mach'a la yalbatik awaiyik te ya stak' akoltay abaik lok'el yu'un te woklajel te ya xtale? ⁸Jich yu'un, ak'aik me ta ilel te sujt'emix awot'anik ta swenta te lek awat'elike sok ma me xjajch' awalbey abaik: "Te jo'otike ja me ts'umbalotik te Abrahame." Melel ya me jkalbeyex te Diose ya me xju yu'un sk'atbun te ch'enetik to ta ts'umbal te Abrahame. ⁹Janix jich chapalix te echej ta sts'etel k'alal ta yisim te te'etike. Jich yu'un te te' te ma yak' lek te site ya me yich' bojel lok'el sok ya me yich' ch'ojel ochel ta k'ajk'. ¹⁰Jich yu'un te tsobol ants-winiketike la sjojk'ibeyik te Juane: "¿Beluuk me ya sk'an jpastik jiche?" ¹¹La sut te Juane jich la yal: "Teme ay mach'a ay cheb snajt'il-sk'u' spak'e, aka me yak'bey junuk te mach'a mayuk yu'une sok teme ay mach'a ay swe'ele janix me jich aka yak'bey uuk." ¹²Janix jich talik te k'an-patanetike tal sk'anik ich' ja' sok jich la sjojk'ibeyik te Juane: "Maestro, ¿Beluuk me ya sk'an jpastik uuk?" ¹³La yal te Juane: "Ma me x-ak'anik xan bayal tak'in te bit'il albilatik te ya ak'anike." ¹⁴Ay cha'ox tul soldadoetik te la sjojk'ibeyik uuk te Juane jich la yalik: "¿Axan te jo'otike? ¿Beluuk me ya sk'an jpastik?" jich la yal te Juane: "Ma me ayuk mach'a ya apojbey stak'in sok ma me x-awak'aba ta lot'il testigo. Binuk nax me awot'anik yu'un te jayeb ya stojatik." ¹⁵Jich yu'un spisil te ants-winiketike yakik ta ya'anel yot'anik teme janix a te Juan te Cristoe, melel yakik ta smaliyel te ya xtal te Cristoe. ¹⁶Te Juane la yalbey ta spisilik: "Te jo'one, ya me jkak'batik ich' ja' ta swentanax ja', jauk me to ay me mach'a yan ya xtal te k'axem to xan ay yu'el te bit'il jo'one sok mayuk jtulal ya jka'iy ba ta stojol ni ma ya stak' jtilyel te xchuk'il xanabe. Ja me ya yak'beyex ich' ja' ta swenta te Ch'ul Espiritue sok k'ajk'. ¹⁷Te mach'a ya xtale yich'oj tel ta sk'ab te yik'ujibal sulil trigo te ya stsa a te sk'ablel te trigoe yu'un jich ya stsob ochel te sbak' te trigo ta yawil. Jauk me to te sk'ablele ya me xbajt' ta chik'el ta k'ajk' te ma xtub ta sbajt'el k'inal." ¹⁸Te Juane ay bayal xan beluk la yalbey ta mantal te ants-winiketike sok la xchol te lek yach'il k'op ta stojol te lume. ¹⁹Te k'alal la yal te Juan te malekuk te beluk la spas te ajwalil Herodes te la yik' yinamin te Herodiase te ja yinam te yijts'ine, sok la yal spisil te beluk malekuk spasoje, ²⁰la sta xan smul a te Herodese: Te k'alal la yak' ta chukel te Juane. LA YICH' JA' TE JESUSE ²¹Te k'alal la yich'ikix ja' a te ants-winiketike, te Jesuse tal yak' sba ta ich' ja' uuk. Te k'alal yak ta sk'oponel a te Diose, jam te ch'ulchane ²²jich kotel te Ch'ul Espiritu ta stojol te Jesuse jich yilel te bit'il tsumut te jul ainuk ta stojole sok ay mach'a k'opoj tel ta ch'ulchan te jich la yale: "Ja'at te Jnich'anat, te bayal k'uxat ta jkot'an. Binax jkot'an awu'un." TE STS'UMBAL TE JESUSE ²³Te k'alal jajch' ta xcholel te lek yach'il k'op te Jesuse lajuneb xcha'winik (30)yawilal a. (Kuybil a te ja snich'an te José te snich'an te Elí, ²⁴te snich'an te Matat, snich'an te Leví, snich'an te Melqui, snich'an te Jana, snich'an te José. ²⁵Te Matatías ja snich'an a te José, snich'an te Amós, snich'an te Nahúm, snich'an te Esli, snich'an te Nagai, ²⁶snich'an te Maat, snich'an te Matatías, snich'an te Semei, snich'an te José, snich'an te Judá. ²⁷Joana ja snich'an a te Judá, snich'an te Resa, snich'an te Zorobabel, snich'an te Salatiel, snich'an te Neri, ²⁸snich'an te Melqui, snich'an te Adi, snich'an te Cosam, snich'an te Elmodam, snich'an te Er, ²⁹snich'an te Josué, snich'an te Eliezer, snich'an te Jorim, snich'an te Matat, snich'an te Leví. ³⁰Simeón ja snich'an a te Leví. Snich'an te Judá, snich'an te José, snich'an te Jonán, snich'an te Eliaquim, ³¹snich'an te Melea, snich'an te Mainán, snich'an te Matata, snich'an te Natán, snich'an te David, ³²snich'an te Isaí, snich'an te Obed, snich'an te Booz, snich'an te Salmón, snich'an te Naasón. ³³Aminadab ja snich'an a te Naasón, snich'an te Admín, snich'an te Aram, snich'an te Esrom, snich'an te Fares, snich'an te Judá, ³⁴snich'an te Jacob, snich'an te Isaac, snich'an te Abraham, snich'an te Taré, snich'an te Nacor, ³⁵snich'an te Serug, snich'an te Ragau, snich'an te Peleg, snich'an te Heber, snich'an te Sala. ³⁶Cainán ja snich'an a te Sala, snich'an te Arfaxad, snich'an te Sem, snich'an te Noé, snich'an te Lamec, ³⁷snich'an te Matusalén, snich'an te Enoc, snich'an te Jared, snich'an te Mahalaleel, snich'an te Cainán, ³⁸snich'an te Enós, snich'an te Set, snich'an te Adán, snich'an te Dios.

Chapter 4

LA YICH' ILBEYEL YOT'AN TE JESUSE ¹Jich yu'un te Jesús k'alal noj ta yot'an te Ch'ul Espíritue, lok' tel ta bay muk'ul ja' Jordán, sok ik'ot bael yu'un te Ch'ul Espiritu ta bay jochol takin k'inal. ²Le' ain cha'winik k'aal a, te le' ilbot yot'an yu'un te pukuje. Xujt' ma ba we' te jayeb k'aal le' ay a, sok ta slajibal k'aal la yaiy wi'nal. ³Te pukuje jich la yalbey te Jesuse: "Teme ja'atnix snich'anat a te Diose, albeya mantal jai tonetik to te aka k'atbujuk ta kaxlan waj." ⁴Te Jesús jich la yalbey: "Ts'ibubil ta sjun te Diose: MA JAUk NAX TA KAXLAN WAJ KUXUL A TE ANTS-WINIKE JANAX TA SK'OP TE DIOSE." ⁵Jauk me to te pukuje la yik' bael te Jesuse ta bay toyol wits, ta ora nax la yak'bey yil spasil ta chajp' te muk' ajwaliletik yu'un te balumilale. ⁶Te pukuje jich la yalbey: "Ya jkak'bat tulan awat'el sok te ya awu'unin spasil te yutsilal te balumilale, meel ja ak'bilon spasil, jich yu'un chikan jkot'an jtukel te mach'a ya jk'an jkak'beye. ⁷Jich yu'un, teme ya akejanaba ta jtojole, sok teme ya awich'on ta muk'e, ja'at me awu'un ya xk'ot ta spasil." ⁸Jich yu'un te Jesús la yalbey: "Ts'ibubil ta sjun te Diose: JANAX ME YA AWICH' TA MUK' TE KAJWALTIK DIOS AWU'UNE SOK JANAX ME YA AWAK' ABA TA ABATINEL TA STOJOL STUKEL." ⁹Jich yu'un te pukuje la yik' xan bael te Jesús ta bay lum Jerusalén, jich k'o tejk'anotuk ta snichoil templo sok jich la yalbey: "Teme ja'atnix snich'anat a te Diose ch'oj aba koel jkiltik. ¹⁰Meel jich ts'ibubil ta sjun te Dios: TE YA YAL MANTAL TA STOJOL TE CH'UL ABATETIK YU'UNE TE YA XTAL SKANANTAYATE, ¹¹SOK YA ME XTAL STSAKAT TA SK'ABIK, SWENTA YU'UN MA BA YA ALAJIN AWAKAN TA TON." ¹²La sjak' te Jesuse jich la yalbey te pukuje: "Jich albil: MA ME AWILBEY YOT'AN TE KAJWALTIK DIOS AWU'UNE." ¹³Te k'alal la yil te pukuj te ma la stak' yilbey xan yot'an a te Jesuse, jich bajt' la yijk'tey jilel jun chebuk k'aal. TE JESUSE JAJCH' TA AT'EL ¹⁴K'alal sujt' bael te Jesús ta sk'inal Galilea yich'ojbeyix bael yu'el te Ch'ul Espíritue sok pujk' sk'oplal ta sjoylejal te k'inal. ¹⁵Jajch' ta bijteswanej ta bay sinagogaetik sok la yich'ik ta muk' ta spasil. TE JESÚS BAJT' TA LUM NAZARET ¹⁶Bajt' ta lum Nazaret te banti la yich' ch'itesele, och ta bay te sinagogae ta sk'alelal ich' lewa, jich la stejkan sba jajch'el ta sk'oponel tulan te sjun te Diose jich te bit'il k'ayem ta spasele. ¹⁷Te balbil jun yu'un te alwanej Isaíase ak'bot ta sk'ab. La sjam yil sok jich la sta te bay ts'ibujil jilele: ¹⁸TE ESPÍRITU YU'UN TE KAJWALTIKE AYIX TA JTOJOL, MELEL TSABILON TA YALEL TE LEK YACH'IL K'OP TA STOJOL TE ME'BAETIKE. SOK LA JKICH' TEL TIKUNEL TA SKOLTAYEL TE MACH'A AY SWOKOLIK TA YOT'ANIKE JA LA STIKUNON TEL TA SKOLTAYEL LOK'EL TE MACH'ATIK CHUKBILIKE SOK YA JAMBEY SIT TE MA'SITETIKE, SOK YA JKOLTAY TE MACH'A TENBILIK YU'UN TE SWOKOLIKE, ¹⁹SOK TE YA JCHOL TE BIT'IL JA YORAILIX KOLTAYEL YU'UN TE KAJWALTIKE." ²⁰Jich la sbal te jun te yak ta yilele, la sujt'esbey te mach'a swentainoj te junetike, jich la snajk'an sba. Spasil te mach'atik ayik ta sinagoga la sk'elubeyik sit te Jesuse. ²¹Jich jajch' yal te Jesuse: "Ja in k'aal to k'otix ta pasel te beluk ts'ibubil jilel ta sjun te Dios ta atojolik." ²²Spasilik la yaiyik stojol te beluk la yale sok lek la yaiybeyik stojol te sk'ope sok yanax la yaiyik te ay nax yutsil te sk'op te Jesuse. Jauk me to jich yakalik ta yalel "¿Ma bal jauk snich'an José jai winik to?". ²³Te Jesuse jich jajch' yalbey yaiyik te ants-winiketike: "Jich ya awalik te bit'il ay ta alele: "Poxtaywane, poxtay aba atukel". Spasil te beluk la jkaiytik stojol te la apas ta Capernaúm, pasa le' jkiltik uuk to ta bay a lumal. ²⁴Sok jich xan la yal: "Jamal ya jkalbeyex ni tuluk alwanej yu'un Dios ma x-ich'ot ta muk' ta bay slumal. ²⁵Jauk me to jamal ya jkalbeyex, te k'alal yorail te ay ta alwanej a te Eliase, ay bayal me'ba antsetik ta bay lum Israel, te k'alal majk' te ch'ulchan ma ba tal ja'al oxeb ja'wil sok olil sok tal bayal wi'nal ta spamal te balumilale. ²⁶Jauk me to te Eliase ma leuk la yich' tikunel a te ba ay te me'ba antsetik ta sk'inal Israel, le' tikunot bael yu'un Dios ta bay sna tul me'ba ants te ay ta ch'in lum Sarepta ta bay sk'inal Sidón. ²⁷Ta banti lum Israel, bayal mach'a tsakbilik ta k'a'el chamel te k'alal ay ta alwanej te Eliase, jauk me to, tul mayuk mach'a kol ta chamel, janax kol ta chamel te winik Naamán sbiile te talem ta lum Siria. ²⁸Spasil te mach'atik ayik ta sinagogae ilin yot'anik yu'un, te k'alal la yaiyik stojol te jich la yale. ²⁹Jajch' stenik lok'el ta bay ti' lum te Jesuse, la yik'ik bael ta bay mero toyol koel te wits te banti pasbil te muk'ul lume, yu'un le' k'an skotbinik koel a. ³⁰Jauk me to te Jesuse k'ax ta yolilik jich abajt' ta yan lum. TUL WINIK TE AY BOL ESPÍRITU TA YOT'AN ³¹Te Jesús ko bael ta Capernaúm, te ay ta sk'inal Galilea, le' la yaiy bijteswanej ta stojol te ants-winiketike ta sk'alelal ich' lewa. ³²Chajp'nax la yaiyik yu'un te bit'il la yaiy bijteswanej, yu'un jich ya xk'opoj te bit'il mach'a yich'oj tulan yat'ele. ³³Jich yu'un, ta bay sinagoga, ay tul winik te ochem pukuj ta yot'an, jich tulan awun. ³⁴¿Bistuuk te tal awuts'inotik Jesús yu'un Nazaret? ¿Tal bal ajinotik? ¿Ya jna'bat aba, ja'at xch'ul-snich'anat te Diose!." ³⁵Te Jesuse la skom te pukuje, jich la yalbey: "Ma xk'opojat, lok'an ta yot'an te winike!" te pukuje la sjip ta lum ta bay yolilik, jich a lok' ta yot'an te winike, mayuk yejch'en ajil. ³⁶Spasil te ants-winike yanax la yilik a sok jich la yalbey sbaik ¿Bit'il ay a te sk'ope? te ya spas ta mantal sok yu'el, sok yich'oj tulan yat'el ta slok'esel te bol espirituetik." ³⁷Jich pujk' sk'oplal te Jesús ta spasil sjoylejal k'inal. TE JESÚS LA SLAMANTESBEY XCHAMEL TE SNIAL-ME'EL PEDRO ³⁸Jich te Jesuse lok' tel ta sinagoga bajt' ta sna te Simone. Yu'un te snial-me'ele ay ta chamel, tsakbil ta tulan k'ajk' jich yu'un bayal la yalbeyik wokol te Jesús te yakuk slamantesbeye. ³⁹Jich te Jesuse tejk'aj jajch'el ta stojol te antse sok la slamantesbey te sk'aale ora nax a lamaj, tejk'aj jajch'el te antse jich och ta mak'linwanej. TE JESÚS LA

SLEKUBTES BAYAL CHAMELETIK ⁴⁰Te k'alal malix a te k'aale, te ants-winiketike la yik'beyik tel ta stojol te Jesús spasil te mach'a ayik ta chamel, chikan te beluk chamel yich'ojik ta tulutule. La skajambey sk'ab ta sjol ta tulutul jich lekub te chameletike. ⁴¹Sok ay pukujetik te lok' ta yot'anik bayal ta tul, awunik sok jich la yalik: "iJa'at Snich'anat te Diose!" Te Jesuse la skom ta k'op te pukujetike sok ma la yak' ta k'op meel sna'ojik te ja te Cristoe.TE JESÚS BEEN TA XCHOLEL SK'OP DIOS TA SK'INAL GALILEA ⁴²Te k'alal yak tel ta sakubel te k'inale, lok' bael te Jesús bajt' ta bay jochol k'inal. Bayal ants-winiketik jajch'ik ta sleel sok tal sleik te banti aye. K'an skomik te manchuk ya yich'ik ijk'tayel yu'une. ⁴³Jauk me to jich la yal te Jesuse: "Te jo'one ya me sk'an ya xba jchol te lek yach'il k'op yu'un te ajwalinel yu'un te Diose ta banti yantik lumetik meel ja la jkich' tel tikunel yu'un." ⁴⁴Jich te Jesuse och ta xcholel te lek yach'il k'op ta bay sinagogaetik ta spamal te lum Judea.

Chapter 5

TA SWENTA CHAJP' AT'ELIL LA STSAKIK BAYAL CHAYETIK ¹Jich k'ot ta pasel, te k'alal stsoboj sbaik te ants-winiketik ta stojol te Jesuse yu'un yakalik ta xch'amel yayel stojol te sk'op te Diose. ²Te Jesuse tek'el ta bay sti' mar yu'un Genesaret. La yil cheb barko te ay ta ti' ja'. Te tsak-chayetik lok'ik tel le'a sok yakalik ta sapel te stsakjibal xchayike. ³Te Jesuse och bael ta bay barko, te ja yu'un te Simóne sok la sk'anbey te yakuk oxtajuk ochel tebuk ta ja'. Jich yu'un la snajk'an sba sok kaj sbijtes te ants-winiketike. ⁴Te k'alal laj yot'an ta k'op te Jesuse, jich la yalbey te Simóne: "Ich'a ochel te abarkoe ta bay snajt'il te ja'e sok otsesa bael te stsakjibal achaye." ⁵Te Simone la sjak' sok jich la yal: "Maestro, te jo'otike at'ejotikix sjunal ajk'ubal, mayuk jtsakotik ni koj't'uk chay, jauk me to ja ya jch'uun te ak'ope, ya jkot'es te stsakjibal jchaye," ⁶Te k'alal jich la spasik, bayal chayetik la stsakik sok te stsakjibal xchayike k'an tuch'uk. ⁷Jich yu'un la sbech k'abteyik tel te sjotake te ayik ta yan barkoe yu'un te yakuk xtal yich'ik koltayele. Jich yu'un talik sok noj yu'unik te xchebal sbarkoike, jajch' ta t'umk'ejel koel yu'un te yalal te xchayike. ⁸Jauk me to te Simón Pedro, te k'alal la yile, la skejan sba ta stojol te Jesuse, jich la yal: "Kajwal ma snujp'in te joinejate, melet te jo'one mulawilon." ⁹Melet chajp'nax la yil te Simón sok spasil te mach'atik sjotake, te bit'il bayal nax la stsakik te chayetike. ¹⁰Janix jich uuk te Jacobo (Santiago) sok Juan, te snixnab Zebedeoe, te ja sjoy sbaik sok te Simone. Te Jesuse la yalbey te Simone: "Ma me xiwat, melet ta ora to ja me awat'elin te ya awik'tiley tel ants-winiketik." ¹¹Te k'alal lok' tel ta ti' ja' sok te sbarkoike, la yijk'tayik jilel spasil sok la st'unik bael te Jesuse. TE JESÚS LA SKOLTEY TUL WINIK TE YICH'OJ K'AEEL CHAMELE ¹²Jich k'ot ta pasel te k'alal ay ta jun muk'ul lum a te Jesuse, ay tul winik te le' ay a te tsakbil ta k'ael chamel ta spasil sbak'etal. Te k'alal la yil te Jesuse, te winik la skejan sba ta stojol sok la yalbey bayal wokol, jich la yal: "Kajwal, teme jich awot'ane, te ja'ate ya xju' awu'un te ya alekubtesone. ¹³Jich yu'un te Jesús la skajanbey sk'ab ta stojol, jich la yal: "Jich ya jk'an. Lekubuk te abak'etale." Ta ora nax lekub te sbak'etale. ¹⁴Te Jesús la yalbey te manchuk mach'a ya yalbey yaiky te bit'il lekub te sbak'etale, jich la yalbey: "Baan ak'aba ta ilel yu'un te sacerdotee sok ak'beya smajt'an Dios yu'un te lekubatixe, jich te bit'il yaloj te Moisés swenta yu'un ya awak' na'el stojol ta spasilik." ¹⁵Jauk me to k'axem to xan pujk' sk'oplal te Jesuse sok talik tsobol ants-winiketik yu'un ya xba yayibeyik stojol te bit'il ya snojp'teswan sok te yakuk yich'ik ch'abtesbel te xchamelike. ¹⁶Jauk me to te Jesuse ya xbajt'ulay ta takin jochol k'inal yu'un le' ya xba sk'opon a te Diose. TE JESUSE LA SKOLTEY TUL WINIK TE LAJEM YIP YOK-SK'ABE ¹⁷Jich k'ot ta pasel jun k'aal te yak ta bijteswanej a te Jesuse, le' nakatik a te fariseotike sok te maestroetik yu'un te mantaliletike ja te mach'a talemik ta yantik lumetik yu'un sjoylejal sk'inal Galilea sok Judea sok nix uuk te lum yu'un Jerusalén. Te Jesuse yich'obey yu'el te Dios ta xch'abtesel spasil chameletik. ¹⁸Jich yu'un, talik cha'ox tul winiketik, xkuchojik tel ta kajk'ante' tul winik te lajem yip yok sk'abe sok yakik sleel be te banti yakuk stak' ya yik'beyik tel ta stojol te Jesuse. ¹⁹Jauk me to ma ju' yu'unik stael te be te banti ya x-ochik baele, ta skaj te tsobol ants-winiketike, jich yu'un moik bael ta yamak'ul sba te nae sok la sjambeyik te beluk makbilae, le' la skojt'esik koel a te winike sok te skajk'ante'e, k'ot ta yolilik te ants-winiketik, te banti ay te Jesuse. ²⁰Te k'alal la yil te xch'uunjel yot'anike, te Jesús la yal: "Winik, te amule pasbilix perdón." ²¹Te ts'ibjometike sok te fariseotike jajch' sjojk'ibey sbaik, jich la yalik: "¿Mach'a a winik to te yak ta sbolk'opteyel te Diose? ¿Mach'a ya xju' yu'un ya spas perdón, janax stukul te Diose?" ²²Te Jesuse, la sna' stojol te beluk yakik ta snopele, jich la yal: ¿Bistuuk te jich ya awal ta awot'anike? ²³¿Beluuk te buelta nax ta alele: Te amul pasbilix perdón o te jich ya awal: "Jajch'an sok benan?" ²⁴Jauk me to jich ya ana'ik a te Nich'anil ay tulán yat'el yich'oj te ya stak' spas perdón yu'un muliletik ta balumilal, ya jkalbat te ja'ate: "Jajch'an, k'echa bael te akajk'ante'e sok baan ta a na." ²⁵Ta ora nax la stejk'an sba jajch'el ta yolilik te mach'atik le' ayik a sok la stsak jajch'el te skajk'ante' te banti wayalae; Jich yu'un sujt' bael ta sna, yak ta yich'el ta muk' te Diose. ²⁶Spasilik chajp'nax la yilik a sok la yich'ik ta muk' te Diose. Sok xiw yot'anik yu'un, jich la yalik: "Ta ora to la jkiltik te beluk k'ot ta pasel te bayal nax yutsilale." TE JESÚS LA YIK' SJOIN TE MATEOE ²⁷Te k'alal k'axix a te beluk k'ot ta pasele, te Jesuse lok' tel le'a sok la yil tul k'an-patan te Leví sbiile, nakal ta banti ya yich' tojel spatanul te biluketike. Jich la yalbey. "T'unawon bael." ²⁸Jich yu'un te Leví la stejk'an sba jajch'el, la yijk'tey jilel spasil, la st'un bael te Jesuse. ²⁹Jich yu'un te Leví la spas we'lil ta swenta te Jesuse. Le' ayik a bayal k'an-patanetik sok yantik xan ants-winiketik te pajal nakal ta bay we'bal te', yakalik ta we'el sok te Jesuse. ³⁰Jich yu'un te fariseotik sok te ts'ibjometik jajch' yalbeyik te nopojeletik yu'un te Jesuse, jich la yalik: "¿Bistuuk te ya ajoinik ta we'el-uch'ajel te k'an-patanetik sok te mulawiletike?" ³¹Te Jesuse la sut: "Te ants-winiketik te mach'atik lek ayike ma sk'anik poxtaywanej, janax te mach'a ayik ta chamele. ³²Ma jauk tal jkik' te ants-winiketik te mach'a tojik yu'un te ya sujt'es yot'anike, ja tal jkik' te mach'a mulawiletik swenta yu'un te ya sujt'es yot'anike." TE JESÚS LA YAK' TA NOPEL TE BELUK SWENTAIL TE YA SKOM TE SWE'ELIKE ³³Jich la yalbeyik te Jesuse: "Te nopojeletik yu'un te Juane ya skomileyik swe'elik sok ya sk'oponik te Kajwaltike janix jich uuk te nopojeletik yu'un te fariseotike. Jauk me to te nopojetik awu'une ya xwe'-uch'ajik." ³⁴Te Jesuse jich la yalbey yaikyik: "¿Ay bal mach'a ya stak' skom swe'el a teme ik'bil ta il-nujp'inele,

teme sjoinoj sba sok te winik te ya xnujp'ine? ³⁵Jauk me to ya sta yorail te ya yich' pojel lok'el ta yolilik te mach'a ya xnujp'ine, jich me ya xjajch'ik skomel swe'elik." ³⁶Jich yu'un te Jesuse la yalbey jun senyail k'op: "Mayuk tuluk winik ya xch'i' te yach'il sk'u' yu'un ya spak'antebey te spokol sk'u'e. Teme jich ya spase, ya xch'i' te yach'il pak'e, te xejt'lele ma snujp'in ya xjil sok te pokol pak'e." ³⁷Janix jich mayuk tuluk winik te ya yak' yach'il vino ta bay pokol yawil te pasbil ta nujk'ule. Teme jich ya spase, te yach'il vinoe ya xch'i' yu'un te spokol yawil te pasbil ta nujk'ule janix jich te vinoe ya xmal lok'el sok te yawile ya xlaj." ³⁸Jauk me to te yach'il vinoe ya sk'an ya yich' ak'el ta yach'il yawil. ³⁹Mayuk tuluk winik, teme la yuch' te pokol vinoe, ya sk'an xan yuch' te yach'il vinoe melet jich ya yal: "Te spokole ja lek."

Chapter 6

TE NOPOJELETIK LA SJIXIK SBAK' TRIGO TA SK'ALELAL ICH' LEWA ¹Jich k'ot ta pasel ta sk'alel ich' lewa, te Jesuse k'ax bael ta yolil te banti ts'umbil te trigoetike te nopojeletik yu'une kaj sjixbeyik sbak' te trigoe, la sk'ut ta sk'abik yu'un ya sk'uxbeyik te site. ²Jauk me to ay cha'ox tul fariseotik te jich la yalike: "¿Bistuuk ya apasik te beluk ma stak' ta pasel ta sk'alel ich' lewae?" ³Te Jesuse jich la sut: "¿Yu'un ba ma ak'oponojik ta sjun Dios te beluk la spas te David sok te sjotake te k'alal ayik ta wi'nalae? ⁴Melel te k'alal och ta sna te Diose la stsak swe' te ch'ul waj te pachal ta stojol te Diose, sok la yak'bey swe' uuk te cha'ox tul te sjotake, te janax ya stak' swe'ik te sacerdotetike. ⁵Sok jich la yal xan: "Te Nich'anile ja ajwalil yu'un te sk'alel ich' lewae." TE JESÚS LA XCH'APTES TUL WINIK TE SIKUBEN XCHIAL SK'ABE ⁶Ta yan sk'alel ich' lewa te Jesuse och bael ta sinagoga sok le' ba ya iy biyteswanej a. Ay tul winik le'a te sikuben te xchial swa'el sk'abe ⁷Te ts'ibjometike sok te fariseotike yakalik smaliyel yilik teme ay mach'a ya xch'abtes ta sk'alel ich' lewa. Yu'un jich ya stak' slebeyik smul a. ⁸Jauk me to te Jesuse sna'oj stojol te beluk yakalik ta snopele sok jich la yalbey te winik te sikuben te xchial sk'abe: "Jajch'an tel, sok tej'k'anaba ta oilil." Jich jajch' tel sok tej'k'aj te winike. ⁹Te Jesuse jich la yalbey ya iyik: "Ya jojk'ibeyex, ¿Ya ba stak' ta pasel ta sk'alel ich' lewa te beluk leke o te beluk amene, te ya jkaiytik koltaywanej o te ayuk mach'a ya xlay jku'untike?" ¹⁰Jich yu'un te Jesuse la sk'eluy te mach'atik le' ayik a sok jich la yalbey te winike: "Jacha te ak'abe." Jich la spas te winike, jich lekub te sk'abe. ¹¹Jauk me to bayal ilinik te fariseotike sok te ts'ibjometike, sok jajch' xchapik te beluk ya stak' spasbeyik te Jesuse. TE JESUSE LA STSA LAJCHAY TUL WOLWANEJ PUK-K'OPETIK ¹²Ja sk'alel a te Jesús bajt' ta bay wits ta sk'oponel te Diose. Sjunal ajk'ubal la sk'opon te Diose. ¹³Te k'alal sakub te k'inale, te Jesuse la yik' tel te nopojeletik yu'une, sok la stsa lajchay tul, te mach'a la yak'bey sbiilin wolwanej puk k'opetik. ¹⁴Te sbiilik te wolwanej puk k'opetike ja Simón (te yan sbiil ak'bot yu'un te Jesuse ja Pedro) sok te yijts'in Andrés, sok Jacobo (Santiago), Juan, Felipe, Bartolomé, ¹⁵Mateo, Tomas, Jacobo (Santiago) te snich'an Alfeo, Simón, te yan sbiil Zelote. ¹⁶Judas, ja te snich'an te Jacoboe (Santiago) sok te Judas Iscariotee, ja te mach'a la yak' ta k'abal te Jesuse. TE JESUSE LA SBIJTES BAYAL ANTS-WINIKETIK ¹⁷Te k'alal kotel te Jesús ta bay wits sok te puk k'opetike, la stej'k'an sba ta bay xatal k'inal, sok te tsobol nopojeletik yu'une sok te ants-winiketike te talemik ta Judea sok ta Jerusalén sok ta Tiro sok ta lum Sidón te ayik ta ti' mare. ¹⁸Tal ya iybeyik stojol te sk'op te Jesuse sok te yakuk yich'ik ch'abtesel te chameletike. Sok te mach'atik yakik ta uts'inel yu'un te bol espiritueteike kolik ta woklajel. ¹⁹Spisil te ants-winiketike yot'anuk nax ya sk'an spikik te Jesuse yu'un le' ya xlok' a te yu'ele, sok la xch'abtes spisil te chameletike. AY YUTSILAL SOK AY ME YOBOLIL SBAIK ²⁰Jich yu'un la yil te nopojeletik yu'une sok jich la yal: "Binax me awutsilik te ja'ex te me'baexe, melel ja awu'unik te ajwalinel yu'un te Diose. ²¹Binax me awutsilik te ja'ex te ayex ta wi'nale, melel ya me xnoj ach'ujt'ik. Binax yutsil te yakalex ta ok'el ta ora to, yu'un ta patil ya me stse'ematik. ²²Binax me awutsilik teme ya awich'ik ilayel yu'un te ants-winiketike sok teme ma ya sk'anatike sok teme ya awich'ik bol k'optayel ta swenta te Nich'anile. ²³Binuk nax me awot'anik te k'alal ya xk'ot ta pasel ta atojolike, sok bayaluk me sbujts' k'inal awaiyik yu'un, melel ya me xk'o awich'ik amajt'anik ta ch'ulchan, jich te bit'il la spasik ta namey k'inal te me'el-tatiletike te la yuts'inik te alwanejetike. ²⁴Yan te k'ulejexe obol me abaik!, ja wich'ojikix te smuk'ul awot'anike. ²⁵Obol me abaik ja'ex te nojel ach'ujt'ike! melel ta patil ya awaiyik wi'nal. Obol me abaik te ja'ex te binax awot'anike! melel ya me amel-awot'anik sok ya me x-ok'ex ta patil. ²⁶Obol me abaik!, teme lek nax ak'oplalik yu'un te ants-winiketike, melel jich la spasik ta namey k'inal te me'el-tatiletik ta stojol te lotil alwanejetike. TE XK'UXUL OT'ANIL TA STOJOL TE AWAJ-KONTROE ²⁷Jauk me to ya jkalbeyex te ja'ex te ya awaiybonik stojol te jk'ope, k'ux me awaiyik ta awot'anik te akontroike, sok pasbeya te beluk lek ta pasel te mach'atik ya yilayexe. ²⁸Ch'ultesaik te mach'a ya sbolk'opteyexe sok k'oponbeyaik Dios te mach'atik ya yuts'inatike. ²⁹Teme ay mach'a ya smajbat te mech' achoe ak'beya smajbat xan te mejch'e. Teme ay mach'a ya spojbat te smuk'ul ak'u'e, ak'beya xan bael te anajt'il ak'u'e. ³⁰Spisil te mach'a ya xk'anbeyexe ak'beyaik me. Teme ay mach'a ya spojbeyex te beluk ay awu'unike, ma me ak'anbey sujt'el. ³¹Te bit'il ya sk'an awot'anik te ya awich'ik pasbeyel uke, janix me jich ya apasbeyik uuk te yantike. ³²Teme janax k'ux ta awot'an te mach'a k'ux ya iyoyexe, ¿Lek bal ak'oplalik yu'un? melel te mulawiletike k'ux ta yot'anik uuk te mach'a k'ux aybil yu'une. ³³Teme janax ay beluk lek ya apasbeyik te mach'a ay beluk lek ya spasbeyexe, ¿Lek bal ak'oplalik yu'un? melel janix jich ya spasik uuk te mach'a mulawiletike. ³⁴Sok teme janax ay beluk ya awak'bey smajan te mach'atik ya yak'batik uke, ¿Lek bal ak'oplalik yu'un? Janix jich uuk te mach'atik mulawiletike ya yak'bey smajan te yantik mulawiletike sok ya smaliy te ts'akal ya yich'ik sujt'esbele. ³⁵Jauk me to k'ux me awaiyik ta awot'anik te akontroike sok pasbeyaik me te beluk lek ta pasele. ak'aik me majan, ma me amaliyik te ya awich'ik sujt'esbele jich me ya awich'ik muk' amajt'anik sok ja me snich'an ya xk'oex te mach'a toyol ay ta ch'ulchane, melel lek yot'an te Dios sok te mach'atik ma yalik wokole sok te mach'atik ma lekuk yot'anike. ³⁶Ayuk me xk'uxul awot'anik, jich bit'il te atatik te ay xk'uxul yot'ane. MA ME XA LIKBAY SMUL TE YANTIKE ³⁷Ma me ayuk mach'a alikbeyik smul jich me ma awich'ik likbeyel

amulik uuk. Ma me ayuk mach'a ya awak'ik ta k'abal jich me ma awich'ik ak'el ta k'abal uuk. Ak'aik me te perdóné jich me ya awich'ik ak'beyel perdón uuk.³⁸ Ak'beyaik me te beluk ya xtuun yu'unike, jich me ya awich'ik ak'beyel uuk, bayal me awak'ik, lek me tenbil, ma me bisbiluk nax, jich me ya awich'ik ak'beyel uk yu'un te Diose. Te bit'il yilel ya abisike jich nix me ya awich'ik bisbel uuk."³⁹Jich yu'un te Jesús la yalbey yaiyik jun senyail k'op. "¿Ya ba stak' te tul ma'sit ya snit ta beel te yan ma'site? Teme jich la spase, pajal ya xch'ayik koel ta lomen lum, ¿ma ba jichuk ya xk'ot ta pasel?⁴⁰Te tul nopojele ma jauk toyol yu'un te yaj bijteswaneje, jauk me to te k'alal la yich'ix ta nop'tesel ta leke, jich me ya xk'ot te bit'il te yaj bijteswaneje.⁴¹¿Bistuuk te ya awilbeyik te ch'in k'abal te ay ta sit te awermanoe, jauk me to ma awil te muk'ul te' te k'atal ta asite?⁴²¿Bit'il ya stak' ya awalbey te awermanoe: "Kermano, ak'bon lok'esbat te ch'in k'abal te ay ta asite," jauk me to ma ba awiloj te muk'ul te' te k'atal ta asite? ;Ja'ex te cha'lam awot'anike! neel lok'esaik te muk'ul te' te ay ta asitike, jich me lek ya awilik te bit'il ya alok'esbeyik te k'abal te ay ta sit te awermanoe.TA SWENTA SIT AWAT'EL YA SNA'BATIK ABA⁴³Melel, mayuk lekil te' te k'aem ya yak' te site, sok mayuk bol te' te lek sit ya yak'e.⁴⁴Melel ta juju pejt' te' ya xchiknaj ta ilel te bi yilel ya yak' te site. Melel te ants-winiketike ma xbajt' sk'ok tel higo ta bay ch'ixtikal, sok nix ma xbajt' k'okel tel te ts'usub ta bay chik ch'ixetike.⁴⁵Te lekil winike, ta yutsil yot'an ya xchiknaj ta ilel te beluk leke, yan te ma lekil winike, ta sbolik yot'an ya slok'estel te beluk ma lekuke. Melel te beluk ay ta yot'ane jich me ya xk'opoj.TE CHEB YIPTIJIB TE NAE⁴⁶¿Bistuuk te ya awalbonik, "Kajwal, Kajwal," jauk me to ma ach'uunbonik te beluk ya jkalbeyexe?⁴⁷Spisil te ants-winiketik te ya xtal ta jtojol yu'un ya yaiy stojol te jk'ope sok te ya xch'uunike, ya jkalbey yaiyik te bi yilel k'oemik.⁴⁸Jich yilel te bit'il tul winik te la spas snae, te najt' la sjok' koel te lume yu'un le' ya sjajch'ex tel yuyal a te snae ta bijum chen. Te k'alal tal te nojel ja'e, mal k'axel ta ba ay te nae, jauk me to ma ba ju' yu'un sjinel, melel lek apasbil.⁴⁹Jauk me to te mach'a ma xch'uunbon te jk'ope, jich me k'oem te bit'il tul winik te la spas sna ta bay ba lum te ma la yak'bey yiptijib. Te k'alal tal te snojel ja'e, ora nax jin koel tel, sok k'axel jin te nae."

Chapter 7

TE JESUSE LA SKOLTEY TUL YABAT TE WOLWANEJ SOLDADOE ¹Te k'alal laj yot'an ta k'op te Jesús sok te ants-winiiketike, och bael ta Capernaúm. ²Ay tul wolwanej soldado (centurión) te ay tul yabat, te mero sk'anoje, jauk me to ay ta chamel, ya xlaix a ³Te wolwanej soldado (centurión) te k'alal la yaiybey stojol sk'oplal te Jesuse, la stikun bael ancianoetik yu'un te judioetike, la yich'ik albeyel bael te yakuk yalbeyik wokol te yakuk xtal xch'abtes te chamel te ay ta stojol te abat yu'une. ⁴Te k'alal k'otik ta stojol te Jesuse, la yalbeyik wokol, jich la yalik: "Yakuk ach'abtesbey te abat yu'un te wolwanej soldadoetike meel mero lek yot'an stukel, ⁵meel sk'anoj te jlumaltike sok janix la spas te sinagogae." ⁶Jich te Jesuse la sjokin bael. Te k'alal nopol ya xk'otix a, te wolwanej soldado (centurión) la stikun tel sjotak te tal yalbey: "Jkajwal, ma xa wich' awokol, meel te jo'one mayuk jtulal jtukel ma snujp'in te ya x-ochat ta jna. ⁷Jich yu'un ma ba talon ta atojol, janax tik' a te ya awal mantal jich ya xkol te abat jku'une. ⁸Meel te jo'one ayon ta xch'uunel mantal uuk ta stojol te mach'a kajal yat'el jku'une, janix jich ay ta jwenta spasel ta mantal te soldadoetik te jwenteneje. Teme la jkalbey te tule: "Baan," jich ya xbajt', sok teme la jkalbey te yane "La'," jich ya xtal, sok teme la jkalbey te abate,"pasa jich to," jich ya spas." ⁹K'alal la yaiy stojol te Jesuse, yanax la yaiy stojol jich la sut sba ta stojol te ants-winiiketike te mach'a t'umbil yu'une, jich la yal: "Jich ya jkalbeyex, te mayuk mach'a ay tuluk ta Israel te jich xch'uunel yot'an te bit'il te winik to," ¹⁰Jich sujt'ik bael te mach'atik tikunbiliktele, jich kolemix k'o staik te abate. TE JESÚS LA CHAKUXES TE YAL TE TUL ME'BA ANTS TA LUM NAÍN ¹¹K'axix che'oxeb k'aal a te Jesuse bajt' ta lum te sbiilinoj Naín, sjoinej bael te nopojeletik yu'une sok bayal tsobol ants-winiiketike. ¹²Te k'alal nopol ayix ta sti'il te lume, la yil k'echbil tel lok'el tul winik te lajemix a, te janax tul skerem-al te me'ba antse, sok juinbil tel yu'un tsobol ants-winiiketike. ¹³K'alal la yil te Kajwaltike bayal la sna'bey yobolil sba te me'ba antse jich la yalbey: "Ma x-ok'at." ¹⁴Jich bajt' te banti ay te aelmele sok la spikbey te sti'il te banti kuchbil te sbak'etale sok te mach'a sk'echojike la stejkan sbaik. Jich la yal: "Kerem, ya jkalbat te ja'ate, jajch'an tel." ¹⁵Jich te winik te lajemixe la snajk'an sba sok jajch' ta k'op jich te Jesuse la yak'bey te sme'e. ¹⁶Jich bayal xiw yot'anik yu'un, sok jajch'ik ta yich'el ta muk' te Diose, jich la yalik: "Ay tul muk' alwanej te chiknaj ta jkolilaltike," sok "te Diose ya skanantay te lum yu'une." ¹⁷Te Jesús pujk' sk'oplal yu'un te beluk la spas ta spamal Judea sok nix ta jujun pam lum te nopol ayike. TE MACH'ATIK TIKUNBILIK BAE L YU'UN TE JUAN AK' ICH' JA'E ¹⁸Te nopojeletik yu'un te Juane la xcholbeyik yaiy te beluk k'ot ta pasale. ¹⁹Jich yu'un te Juane la yik' tel cha' tul nopojeletik yu'un te yakuk xba sjojk'ibeyik te Jkajwaltike: "¿Ja'at bal te mach'a albil te ya xtale, o ay to bal yan te mach'a ya jmalitike?" ²⁰Te k'alal noptsajik bael ta stojol te Jesuse, te nopojeletik jich la yalik: "Te Juan ak' ich' ja' la stikunotik tel yu'un te ya jolk'itik: ¿Ja'at bal te mach'a albil te ya xtale, o ay to bal yan te mach'a ya jmalitike?." ²¹Te k'alal le' ayik a te Jesuse la xch'abtes bayal chameletik sok te mach'a ay swokolike, la slok'es pukujetik sok la sjambey sit te ma'sitetike. ²²Te Jesuse jich la yaltilebey yaiyik: "Baanik albeyaik te Juane te beluk la awilike sok te beluk la awaiyik stojole. Te ma'sitetike yakalik ta jamel te sitike, te koxoetike jajch'ikix ta beel, yakalik ta lekubel sbak'etalik te mach'atik ayik ta k'ael-chamele, sok yakalik ta jamel xchikinik te mach'a kojketike, yakalik ta cha'kuxel te aelmeletike, sok yakix ta cholel te lek yach'il k'op ta stojol te mach'atik ay swokolike. ²³Te ants-winik te mach'a ma xch'ay xch'uunel yot'an ta jwenta, binax me yutsilal ya xk'ot." ²⁴Te k'alal sujt'ik bael te mach'a tikunbilik tel yu'un te Juane, te Jesuse kaj yalbey yaiy te ants-winiiketike te sk'oplal te Juane: "¿Beluuk xk'otok awilik ta bay jochol takin k'inal? ¿Ja ba k'otok awilik te jalal te yak ta stijulebel sba yu'un te ik'e? ²⁵Jich yu'un ¿Beluuk lok' awilik? ¿Ja ba te tul winik te slapoj tunim pak'e? ilawilik, te mach'atik slapoj tunim pak', kuxulik ta bay jelawen yutsilal, ta sna te muk'ul ajwaliletike. ²⁶Jich yu'un, ¿Beluuk lok' awilik? ¿Ja ba tul alwanej? yu'unix jich a, k'ax to xan jich te bit'il tul alwaneje. ²⁷Ja swenta te jich ts'ibubil jilel sk'oplale: "ILAWIL, YAKON TA STIKUNBELAT BAE L TUL ALWANEJ TA ATOJOL TE YA XCHAJP'ANBAT TE A BEE." ²⁸Ya jkalbat, te mayuk tuluk mach'a bejk'ajem ta ants te toyol xan sk'oplal te bit'il te Juane. Jauk me to te mach'a pek'el sk'oplal ta banti ay ta ajwalinel yu'un te Diose ja me kajal ya xk'ot yu'un te Juane. ²⁹K'alal la yaiy stojol spasil te ants-winiiketike te beluk la yale, sok te k'an-patanetike la yalik te ja toj stukel te Diose, te ja ak'bot yich'ik ja' yu'un te Juane. ³⁰Yan stukel te fariseoetike sok te mach'a ay sbijilik yu'un te mantaliletik yu'un te judioetike, ma la sk'an xch'uunik te beluk yaloy te Dios ta stojolike yu'un ma ba yich'ojik ja' yu'un te Juane. ³¹¿Beluuk ya jpaj sok te ants-winiiketike te kuxatik ta k'inal ta ora to? ¿Bi yilelik? ³²Ja pajalik sok te bit'il alaetik te yakalik ta tajimal ta ch'iwich te ya snajk'an sbaik sok ya yik' sbaik tel ta tulutul sok jich ya yalik: "Te jo'otike la jtijtik amay ta atojolik, jauk me to ma ba ajk'tajex. Te jo'otik la jk'ajintaytik jun k'ayojil yu'un mel-ot'an jauk me to te ja'exe ma ba ok'atik yu'un." ³³Meel te Juan te ak' ich' ja'e ma ba yak tel ta swe'el kaxlan waj sok ma yak ta yuch'el vino, jauk me to jich ya awalik: "Ay pukuj ta yot'an." ³⁴Tal te Nich'anile yak ta we'el-uch'ajel julel sok jich ya awalik: "Ilawil, bayal nax ya xwe' sok ya xyakub, ja sjoy sba sok te k'an-patanetik sok te mulawiletike! ³⁵Jauk me to te sbijil ot'anile ya xchiknaj ta ilel ta xkuxinel te alnich'anetik yu'une." TE JESUSE IK'OT OCHEL TA WE'EL TA SNA TE SIMÓN TE FARISEOE ³⁶Jich yu'un ay tul fariseo

winik la yik' bael ta we'el te Jesuse. K'alal och bael ta sna te fariseoe, najk'aj ta we'el sok. ³⁷Jich yu'un, ta bay te lume ay tul mulawil ants te le'a. Te k'alal la sna' stojol te yak ta we'el ta sna te fariseo te Jesuse, la yich' tel jun limeta te pasbil ta alabatro-ton te nojel ta aceite te kapil sok perfume. ³⁸Te k'alal la stej'k'an sba ta spat te Jesuse, noptsaj tel ta yakan, kaj ta ok'el, jajch' spokbey yakan te Jesús sok te yalel site, sok la skusbey ta stsotsil sjol, la yujts'ibey te yakane sok la smalbey te aceite te kapil ta perfume. ³⁹Te k'alal la yil te fariseo ja te mach'a ik'ot ochel ta we'el yu'un te Jesuse, la yal ta yot'an: "Te jauk nix a te alwanej yu'un Dios jai winik to, ya sna'bey sba sok bi yilel stalel te mach'a yak ta pikbeyel yakan yu'une, ya sna' te mulawil ants te jichuke." ⁴⁰Te Jesuse jich la yal: "Simón, ay beluk ya jkalbat." Te Simone la yal, "¡Albon, Maestro!" ⁴¹Te Jesuse jich la yal: "Ay cha' tul winiketik te la sbetanbeyik stak'in te mach'a ya yak' ta bet te stak'ine. Te tule la sbetan bajk' sok jo'winik (500) denario, te yane la sbetan lajuneb yoxwinik (50) denario. ⁴²Te k'alal ma ju' yu'unik stojele, la yich'ik pasbel perdón ta xchebalik. Jich yu'un, ¿Mach'a ta xchebalik te bayal k'ux ta yot'an ta stojol te mach'a ch'aybot sbet yu'une?" ⁴³Te Simone jich la yal: "Te ya jkale ja te mach'a bayal sbet ch'aybote." Jesús la yal: Jich te bit'il la awale." ⁴⁴Te Jesuse la sut sba ta yilel te antse sok la yalbey te Simone: "Ya bal awil jai ants to. Te jo'one ochon tel ta a na. Jauk me to te ja'ate ma bal la awak'bon ja' jpok kakan a, yan stukel te antse la spokbon jkakan ta yalel sit sok la skusbon ta stsotsil sjol. ⁴⁵Te ja'ate ma la awujts'ion te k'alal julone, yan te antse ma ba komen ta yujts'ibelon te jkakane." ⁴⁶Te ja'ate ma la malbon aceite ta jol, yan stukel la smalbon aceite ta jkakan te kapbil sok perfume. ⁴⁷Jich yu'un ya jkalbat, te smule, te mero bayal a, la yich'ix pasbeyel perdón, yu'un la yak' ilel bayal xk'uxul yot'an. Yan te mach'a teb nax te ya yich' ak'beyel perdón teb nax ya yak' xk'uxul yot'an." ⁴⁸Te Jesuse la yalbey te antse: "Te amule pasbilix perdón." ⁴⁹Te mach'a stsoboj sbaik ta we'balte' la snijan sbaik koel jajch' yalbey sbaik: "¿Mach'a a to te ya spas perdón yu'un te mulile?" ⁵⁰Jich yu'un te Jesuse la yalbey te antse: "Te xch'uunjel awot'an la skolteyatix. Junuk me awot'an ya xbaat."

Chapter 8

TE ANTSETIK TE LA YAK' SBAIK TA ABATINEL TA STOJOL TE JESUSE ¹Te Jesús patil been bael ta sjoylejal yantik muk'ul lumetik sok ta ch'in lumetik, yak ta xcholel sok yak ta yalel te lekil yach'il k'op yu'un te ajwalinel yu'un Dios. Sjoinej bael te lajchay tul (12) nopojeletik yu'une, ²janix jich joinbil bael yu'un cha'ox tul te antsetik te la yich'ik lok'esbel pukuj ta yot'anik sok te la yich'ik ch'abtesel yu'un te xchamelik ta swenta te Jesuse: Ja te María te yan sbiile Magdalena, te lok'exbot jukeb pukujetik ta yot'an, ³Sok te Juana te ja smamlal te Chuzae, te swentainojbey sna te Herodese, sok te Susana, sok ay xan bayal antsetik abi, te la skoltayik yu'un te beluk tuun yu'un te Jesuse sok te nopojeletik yu'une. TE SENYAIL K'OP YU'UN TE MACH'A LOK' TA AWALE ⁴Te k'alal yak ta tsobel sba tel bayal ants-winiketik, sok te yakalik ta tael ta yantik lumetik, te Jesús kaj ta xcholel jun senyail k'op: ⁵"Ay tul winik te lok' bael ta sts'unel cha'ox bij awlil, te k'alal yak ta ts'unbajel a, ay cha'ox bij ch'ay koel ta be jich la yich' pech'el ta tek'el sok bik'ot bael yu'un te te'eltik-mutetike. ⁶Sok ay cha'ox bij te ch'ay koel ta sba ch'entikal te mayuk lek slumile ta ora nax ch'i tel jich takej ta ora, melem ma pimuk te slumile. ⁷Sok ay ch'ay koel cha'ox bij ta bay ch'ixikal, pajal ch'i sok te ch'ixe, jich laj ta tenel yu'un. ⁸Jauk me to ay ch'ay koel ta bay lekil lum, ch'i tel sok sitin ta lek, la yak' jo'winik ta bij (100) sit te awlile." Te k'alal laj yot'an ta xcholel te senyail k'op te Jesuse, la stoyes te sk'ope: "Te mach'a ay xchikin ta yayiel stojole, aka me yayi stojol ta lek." ⁹Te nopojeletik yu'une la sjojk'ibeyik te beluk ya sk'an yal te senyail k'ope. ¹⁰Jich la yal te Jesuse: "Te ja'exe ak'bilex ana'ik stojol te beluk muken ay ta ajwalinel yu'un te Diose, yan te yantike ya jk'opon ta senyail k'op, swenta yu'un YA YILIK TA SITIK YILEL, JAUK ME TO MA BA YA YILIK, SOK TE YA YAIYIK STOJOLE, JAUK ME TO MA XK'OT TA YOT'ANIK." TE JESUSE LA XCHOLBEY SK'OPLAL TE SENYAIL K'OPE ¹¹Jich ya sk'an yal te senyail k'ope: Te awlile ja sk'op te Diose. ¹²Te awlil te ch'ay koel ta bee, ja sk'oplal te mach'atik ya yayiik stojol te sk'op te Diose, jauk me to ya xtal te pukuje ya slok'esbot bael te sk'op Dios ta yot'anik, swenta yu'un ma ya xch'uunik sok ma ya xkolik. ¹³Te awlil te k'ot ta sba te ch'ene, ja sk'oplal te mach'atik bin yot'anik ya yayiik stojol te sk'op te Diose, jauk me to ma ismaj ta yot'anik; ajk'nax te ya xch'uunike melem te k'alal ya xtal ta stojolik te yiljibal yot'anike, ora nax ya xchebaj yot'anik yu'un. ¹⁴Te awlil te k'ot ta bay ch'ixtikale ja sk'oplal te mach'atik ya yayiik stojol te sk'op te Diose, jauk me to janax ya xbjat' ta yot'anik sna'el te beluk ay ta balumilale, sok te loliel yu'un te k'ulejalile, xbik'it nax yot'anik yu'un spasil te beluk ay ta balumilale jich tenbil ya xk'ot te sk'op te Dios te ay ta yot'anike. ¹⁵Yan te awlil te k'ot ta bay lekil lumilale ja sk'oplal te mach'atik jun yot'anik ta yayibel stojol te sk'op te Diose, ya xch'uunbeyik ta spasel sok ma xchebaj yot'anik yu'un ja to teme sitinike. MAYUK BELUK MUKUL TE MA XCHIKNAJ TA ILELE ¹⁶Mayuk mach'a ya stsum sk'ajk', te ya smak ta bay oxom o ya yak' ta yanil wayibal, ja ya yak' ta bay stuchtijib, swenta yu'un te mach'atik ya x-och ta nae ya stak' yilik k'inal a. ¹⁷Mayuk beluk mukul, te ma yich' chiknantesele, sok mayuk beluk muken ay te ma yich' na'el stojole sok ya me xchiknaj ta jamal. ¹⁸Jich yu'un ayawaiyik stojol ta lek, te mach'a ay beluk ay yu'une, ya me x-ak'bot xan, yan te mach'a mayuk beluk ay yu'une, ya xpojbot te beluk ay yu'une." TE SME' TE JESÚS SOK TE YIJTS'NABE ¹⁹Jich yu'un te sme'e sok te yijts'nab te Jesús k'otik te banti aye, jauk me to ma ju' yu'unik k'oel ta stojol swenta yu'un te tsobol ants-winiketike. ²⁰Jich la yich' albeyel te Jesuse: "Te ame'e sok te awijts'nabe tek'elik ta amak' swenta yu'un ya sk'an ya yilat." ²¹Jauk me to te Jesús la yal: "Te jme'e sok te jkijs'nabe ja'ik te mach'atik ya yayiik stojol te sk'op Dios sok te ya spasik te beluk ya yale." TE JESÚS LA SKOMBAY YIP TE MARE ²²Jich yu'un jun k'aal och bael ta barko te Jesús sok te nopojeletik yu'une jich la yal: "Konik, k'axukotik bael ta jeich' mar. "Jich jajch'ik ta beel ta mar. ²³Te k'alal yakalik ta beel kaxel ta mar, te Jesuse way. Tal bayal chawukil ja'al sok yik'al ta bay te mare, sok kaj ta nojel yu'un ja' te sbarkoike, jich jajch' bayal swokolik yu'un. ²⁴Jich yu'un te nopojeletik bajt' stijik jajch'el tel te Jesuse, sok la yalbeyik: "¡Maestro, Maestro! ¡Ya xlaotik!" jajch' te Jesuse la skom te ik'e sok te yip te ja'e, jich akom, sok lamal nax k'inal abajt' yu'un. ²⁵Te Jesús la yal: "¿Banti ay te xch'uunjel awot'anike?" sok xiwik yu'un, janix jich yanax la yayi sbaik, jich kaj sjojk'ibey sbaik: "¿Mach'a a to, te ya spas ta mantal te ik' sok te ja'etik, sok te ya yich' ch'uunbeyel te sk'ope?" TE GADARENO WINIK TE AY PUKUJ TA YOT'ANE ²⁶K'otik ta lok'el ta bay sk'inal yu'un Gadarenos, te ay ta jeich' mar te yelawinej sba sok te sk'inal Galilea. ²⁷K'alal lok' ta barko te Jesús la sta tul winik te le' jajch'ema, ayix bayal k'aal te ochem pukujetik ta yot'an sok mayukix sk'u' spak' slapoj, sok te ma ya xnainix ta sna, ja snainejix te mukenaetike. ²⁸Te k'alal la sta ta ilel te Jesuse, awun jich la skejan sba koel ta stojol sok tulan la yal: "¿Bistuuk te tal awuts'inon Jesús, Snich'an te muk'ul Diose? wokolok, ma xa wuts'inon." ²⁹Jich la yal melem te Jesús la spasix ta mantal a te bol espíritu te ya xlok' bael ta stojol te winike. Melem bayalix buelta uuntebil yu'un te bol espíritu manchuk me chukbil ta kadanaetik sok te smuk'ul stak'inal te yich'oj te kadanaetike jich me ya stak' skananteyik a, jauk me to ya xtuch' te kadanaetike sok ya x-ik'ot bael yu'un te pukuj ta takin jochol k'inal. ³⁰Te Jesuse la sjojk'ibey: "¿Bi abil?" jich la yal: "Legión", Melem bayal ta chajp' pukujetik ochem ta yot'an te winike. ³¹Jich te pukujetike k'axem to xan la yalbeyik wokol yu'un te manchuk ya xtikunotik bael ta ijk'al k'inal. ³²Jich yu'un ay bayal chitametik te yakalik ta we'el ta bay xch'ujt' wits. Te

pukujetike la yalbeyik wokol te Jesús te leuk ya x-ak'otik ochel ta bay yot'an te chitametike, jich te Jesuse la yal mantal te ya x-ochik ta yot'an te chitametike. ³³Jich te pukujetike lok'ik bael ta yot'an te winike, ochik ta yot'an te chitametike, jich spisil te chitametike koik tel ta jemel k'inal k'alal ta muk'ul ja', jich la sjik'anik ja', le' lajik a. ³⁴Te kanan-chitametike la yilik te beluk k'ot ta pasele, jich lok'ik ta anel sok ba spukik ta alel ta bay muk'ul lum sok ta bay ch'in lumetik. ³⁵Jich te ants-winiketik lok'ik ta yilel te beluk k'ot ta pasele. Te k'alal k'otik ta stojol te Jesuse la yilik te winik te lok'emix a te pukujetik ta yot'ane, nakal ta nopol yakan te Jesuse, slapojix sk'u'-spak' sok ya sna'ix a te k'inale, te ants-winiketike xiw yot'anik yu'un. ³⁶Jich yu'un te mach'atik la yilik te beluk k'ot ta pasele, kaj xcholbey yaiyik te bin ut'il la yich' koltayel te winik te ay pukujetik ta yot'an ta sneelal toe. ³⁷Jich yu'un spisil te ants-winiketik te nainemik ta sk'inal Gadarenos la yalbeyik wokol te Jesús te yakuk xlok' bael ta sk'inalik, yu'un tal bayal xiwel ta yot'anik. Jich te Jesuse och bael ta bay barko, sujt' bael. ³⁸Te winik te lok' pukujetik ta yot'an la yalbey wokol te Jesús te yakuk sjoin baele, jauk me to te Jesús la stikun bael sok jich la yalbey. ³⁹"Sujt'an bael ta a na sok ba chol a te beluk la spas te Dios ta atojole." Jich bajt' te winike. La spuk ta alel ta spamal muk'ul lum te beluk pasbot yu'un te Jesuse. TE YANTSIL-NICH'AN TE JAIRO SOK TE ANTS TE LA SPIKBAY SK'U' TE JESUSE ⁴⁰Te k'alal sujt'ix tel a te Jesús ta jejch' mar binax yot'anik ba staik tel te ants-winiketike, meel spisilik yakalik ta smaliyel a. ⁴¹Tal tul winik, te Jairo sbiile, te ja tul wolwanej yu'un te sinagogae, tal skejan sba ta stojol te Jesuse yu'un tal yalbey wokol te yakuk xbajt' ta snae, ⁴²yu'un ja jip tul a te yantsil-nich'an te lajelix a, te lajcheyeb ya'wilale. Te k'alal yak te beel a te Jesuse, stenten nax sbaik te ants-winiketik ta stojole. ⁴³Jich yu'un, ay tal tul ants te lajcheyeb ja'wil (12) te ma xmajk'aj te xch'ujt'e sok spisil la slajinix te stak'in ta swenta poxtaywanejetik, jauk me to mayuk mach'a ju' yu'un xpoxtayel. ⁴⁴Te antse tal ta spat te Jesuse, la spikbey sti'il te sk'u'e, jich ora nax majk' te xch'ujt'e. ⁴⁵Te Jesuse jich la yal: "¿Mach'a, te la spikone?" Spisilik la yalik te mayuk mach'ae, te Pedroe la yal: "Maestro, juytebilat yu'un bayal ants-winiketik sok yak ta stenbelatik." ⁴⁶Jauk me to te Jesús la yal: "Ay nax mach'a la spikon meel la jkaiky te lok' te jku'ele." ⁴⁷Te antse la yil te la sna' stojol te Jesuse, jich yak ta nijkel tel sok la skejan sba ta stojol. La yal ta jamal ta stojol spisil te ants-winiketik te bistuk la spikbey te sk'u' te Jesuse sok te bit'il kol ta chamel ta ora nax. ⁴⁸Jich yu'un, te Jesuse la yal: "Kantsil jnich'an, te xch'uunjel awot'an la skoltayatix. Jun me awot'an ya xbaat." ⁴⁹Te k'alal yak to ta k'op a te Jesuse, ay mach'a tal ta bay sna te wolwanej yu'un te sinagogae, Jich albot yu'un: "Te awantsil-nich'ane lajix. ma xa wak'beyix swokol te Maestroe." ⁵⁰Te k'alal la yaiy stojol te Jesuse, jich la yalbey te Jairoe: "Ma xiwat; ayuk me xch'uunjel awot'an, jich me ya xkol te awantsil nich'ane." ⁵¹Te k'alal k'ot te Jesús ta sna te Jairoe, mayuk mach'a la sk'an yik' ochel, janax te Pedro, Juan sok Jacobo (Santiago), sok te sme'-stat te ch'in ach'ixe. ⁵²Spisil te mach'atik le'a yakalik ta ok'el sok yakalik ta mel-ot'an yu'un te ch'in ach'ixe, jauk me to jich la yal te Jesuse: "Ma xa mel-awot'anik yu'un, meel ma ba lajem, janax wayal." ⁵³Jauk me to la stseluyik te Jesuse meel sna'ojikix a te lajemix a te ch'in ach'ixe. ⁵⁴Jauk me to te Jesuse la stsakbey te sk'abe, tulán k'opoj, jich la yal: "Ch'in ach'ix, jajch'an." ⁵⁵Jich sujt' tel te s-espíritue, ora nax la sjach sba tel. Te Jesús la yal mantal te yakuk yak'beyik swe'ele. ⁵⁶Te sme'-state chajp'nax la yilik a, jauk me to te Jesuse la yal mantal te mayuk mach'a ya yalbey yaiyik te beluk k'ot ta pasele.

Chapter 9

TE JESÚS LA STIKUN TE LAJCHEY TUL NOPOJELETIK TA XCHOLEL TE LEK YACH'IL K'OPE ¹Te Jesuse la yik' tel te lajchey tul nopojeletik yu'une, la yak'bey yich' yu'elik sok tulan yat'elik ta slok'esel spisil ta chajp' pukujetik sok ta xch'abtesel chameletik. ²La stikun bael ta xcholel te bi yilel te ajwalinel yu'un te Diose sok ta xch'abtesel te chameletike. ³Jich la yal te Jesuse: "Te k'alal ya xbaatike ma me ayuk beluk ya awich'ik bael, ma me awich'ik bael anabteik, sok achojak'ik, sok a kaxlan-wajik, sok atak'inik, sok ma me cha'lijk'uk ak'u'ik ya awich'ik bael. ⁴Te banti nailuk ya xk'oexe ainanik le'a ja to teme lok'ex tel ta bay te lume. ⁵Te banti lumiluk te ma yik'ex ochele, te k'alal ya xlok'ex bael le'a tijt'anaik jilel te stanul te awakanike, ja me senyail te ma ba amulik te ma la xch'uunike." ⁶Jich yu'un lok'ik bael bajt'ik ta bay ch'in lumetik, yakik ta yalel te lek yach'il k'ope sok ta xch'abtesel te chameletik ta bayuk nax.LAJ TE JUAN AK' ICH' JA'E ⁷Te ajwalil Herodes la yaiy stojol spisil te beluk yak ta k'oel ta pasele sok ma sna' te beluk ya spas yu'une, melel ay cha'ox tul te yakalik ta yalel te ja cha'kux tel te Juan ak' ich' ja'e. ⁸Sok ay yantik te yakalik ta yalel te ja chiknaj tel te Eliase, sok nix ay mach'a ya yalik te ja cha'kux tel tul alwanej ta namey k'inal. ⁹Te Herodese jich la yal: "Te Jo'one la jkak' ta k'okbeyel sjol te Juane. ¿Mach'a winik to te yakon ta yaiyel stojol sk'oplale?" jich la sle, yu'un la sk'an yilbey sit.TE JESÚS LA SMAK'LIN JO' MIL TA TUL WINIKETIK ¹⁰Te k'alal sujt'ik bael te nopojeletike, la xcholbeyik spisil te Jesús te beluk la spasike. Jich te Jesuse la yik' bael, bajt'ik ta k'ejel, ta bay lum te Betsaida shiile. ¹¹Jauk me to k'alal la yaiyik stojol te tsobol ants-winiketik la st'unik bael. Te Jesuse la yik' ta stojol, sok la xcholbey te bit'il ay te ajwalinel yu'un te Diose, sok nix kaj ta xch'abtesel spisil te mach'atik ya sk'anik te ya yich'ik ch'abtesel te xchamelike. ¹²Te k'alal yakix ta malel a te k'aale te lajchey tul oxtajik bael ta stojol te Jesuse jich la yalbeyik: "Tikunaix bael spisil jai ants-winiketik to, bajt'ukik ta ch'in lumetik o ta bay pamal k'inal te nopol aye, yu'un jich ya staik te bay ya xwayike sok te banti ya stak' xwe'ike melel najt' ayotik." ¹³Te Jesuse jich la yal: "Ak'beyaik swe'elik te ja'exe." Jich la yalik: "Te jo'otike janax jkich'ojtik jo' pejch' kaxlan-waj sok cha'kojt' chay o ya bal xbotik jmambeytik tel swe'elik spisil jai ants-winiketik to." ¹⁴(Ay niwan jo'mil (5,000) ta tul winiketik te le' ayik a.) Te Jesuse la yalbey te nopojeletik yu'une: "Albeyaik te yakuk snajk'an sbaik ta tsojboltsobj, lajlajuneb yoxwinix (50) ya awak'ik ta jujun tsojb." ¹⁵Jich la xch'uunik ta spasel in to, la yalbeyik te yakuk xnajk'ajik koel te ants-winiketike. ¹⁶Te k'alal la stsak te jo' pejch' kaxlan-waj sok te cha'kojt' chay; la yil moel ta ch'ulchan, la xch'ultes sok la xet' te kaxlan-waje, la yak'bey ta sk'ab te nopojeletik yu'un jich la yak'beyik ta stojol te ants-winiketike. ¹⁷Spisil we'ik ja to te noj xch'ujt'ike, te jayeb xan la spas sobraile la tsobik lajcheyeb (12) moch te noj xane.TE BELUK JAMAL LA YAL TE PEDROE ¹⁸Jich k'ot ta pasel te k'alal Jesús bajt' ta sk'oponel Dios ta stukel, sjoinej te nopojeletike, jich te Jesús la sjojk'iy: "¿Mach'aon me ta sk'opik te ants-winiketike?" ¹⁹Jich la sutik: "Juan te ak' ich' ja'e. Janix jich ay mach'a ya yal te ja'at te Eliase, ay yantik te ya yalik te ja'at tul alwanej ta namey k'inal te cha'kuxtele." ²⁰Jich yu'un te Jesuse jich la yal: "¿Ante ja'exe mach'aon ya akuyonik a?" Te Pedroe la sut: "Ja'at te Cristo yu'un te Diose." TE JESUSE LA YAL TE YA XLAJE ²¹Jauk me to te Jesuse la yalbey mantal te manchuk mach'a ya yalbeyike. ²²Jich la yal te Jesuse: "Te Nich'anile ya me yich' ilbeyel yot'an sok ma me yich' k'anel yu'un te ancianoetike sok te wolwanej sacerdoteetike sok te ts'ibjometike, sok ya me yich' milel sok ta yoxebal k'aal ya me xcha'kuxtel." ²³Ta spisilik jich albotik yu'un: "Teme ay mach'a ya sk'an st'unone, ya me sk'an xch'oj sba ta yot'an, aka skuch te skruz ta jujun k'aal sok aka me st'unon. ²⁴Te mach'a ya sk'an xk'uxtey te xkuxinele ya me xch'ay, yan te mach'a ya sk'an xch'ay te xkuxinel ta jwentae skolel me la sta abi. ²⁵¿Ay ba stuul ya xk'ot te winik te ya yu'unin spamal te balumilale jauk me to ya xch'ay o yak ta smilbel sba stukel?" ²⁶Te mach'a ya xk'exaw ta jwenta sok ta swenta te jk'ope, janix me jich te Nich'anile ya me xk'exaw ta swenta uuk te k'alal ya xtal ta yutsilale, sok te yutsilal te Tatil sok te ch'ul abatetike. ²⁷Jich jamal ya jkalbeyex, te ay cha'ox tul te le' ay ta awolilalik jai ora to, te ma ba ya yilik lajel ja neel ya yilik te ajwalinel yu'un te Diose."K'ATBUJ SIT-YELAW TE JESUSE ²⁸Ay niwanix waxukeb k'aal xk'axelix a, te Jesús la yal spisil jai k'opetik to, la yik' bael sjoin te Pedro, Juan sok Santiago moik bael ta sk'oponel Dios ta bay wits. ²⁹Te k'alal yak ta sk'oponel a te Diose, te sit-yelawe yanaj, sok te sk'u-spak'e k'atbujik ta sak sok xojojet nax abajt' ³⁰Jauk me to cha' tul winiketik yak ta k'op sok, ja te Moisés sok te Eliase, ³¹chiknajik tel sok xojobil yutsilalik. Yakalik ta yaanel te bit'il ya xla te Jesuse, te le' nopolix ya xk'ot ta pasel ta bay Jerusalén. ³²Te Pedro sok nix te mach'a sjoinoj sba soke. Ya xmilotikix yu'un a te swayelike, jauk me to te k'alal la swik'ik lek te sitike, la yilbeyik te yutsilal te Jesuse sok la yilik te cha' tul winiketike te joinbil yu'une. ³³Te k'alal yakix ta bael a te cha' tul winiketik ta stojol te Jesuse, te Pedroe jich la yalbey: "Maestro, lek te le' ayotik toe. Ya xba jpastik oxeb naetik, jun awu'un, jun yu'un te Moisés, sok jun yu'un te Eliase" (jauk me to te Pedroe xujt' ma sna' te beluk yak ta yalele.) ³⁴Te k'alal yak ta yalel spisil in to, tal jun tokal te la yich'ik potsel yu'un, spisil xiwik yu'un k'alal yakik ta ochel bael ta ba ay te tokale. ³⁵Ay tul te mach'a k'opoj tel lok'el ta bay te tokale, yak ta yalel: "Ja in to ja me Jnich'an, ja te mach'a tsabil jku'une; ch'ambeyame awaiyik stojol te sk'ope." ³⁶K'alal laj yot'an ta k'op, stukel ayix a te Jesuse. Te Nopojeletik xujt' mayuk beluk la yalik, sok mayuk mach'a la yalbeyik ta ora te

beluk la yilike. TE JESUSE LA SKOLTAY TUL KEREM TE AY PUKUJ TA YOT'ANE ³⁷ Ta yan k'aalil, te k'alal koik tel ta bay wits, bayal ants-winiketik la stsob sbaik tel sok te Jesuse. ³⁸ Ta bay te tsobol ants-winiketik ay tul winik te awun jich la yal: "Maestro, ya jkalbat bayal wokol te yakuk awilbon te jnich'ane yu'un jip ay jtul a. ³⁹ Ilawil, ay jun espíritu te ya x-uunteyot yu'un sok ajk'nax te me kaj ta awe; sok ya xt'uxanot ta lum, sok ya xbulan te yalel sti'e ma x-ijk'tayot yu'un sok k'ax tulan ya xmajot jilel. ⁴⁰ Te jo'one la jkalbey wokol te nopojeletik awu'une te yakuk slok'esik bael te pukuje, jauk me to ma ba ju' yu'unik." ⁴¹ Te Jesuse la sut jich la yal: "Ja'ex te mayuk xch'uunjel awot'anik sok te ma lekuk awot'anike, ¿Jayeb me xan k'aal te ya joinexe sok te ya jts'ikbeyex te bit'il ayexe? ik'atel te ja nich'ane." ⁴² Te k'alal yak ta noptsajel tel te kereme, t'uxanot ta lum yu'un te pukuje sok kaj xituley sba yu'un. Jauk me to te Jesuse la skom te bol espíritue sok la skoltay te kereme, sok la yak'bey ta sk'ab te state. TE JESUSE LA CHA' YAL XAN TE YA XLAJE ⁴³ Spisilik yanax k'inal la ya iyik yu'un te bit'il la yilbeyik te smuk'ul yutsilal yu'el te Diose. Te k'alal ch'ayemnax yot'anik yu'un te beluk la spas te Jesuse, jich la yalbey te nopojeletik yu'one: ⁴⁴ "Ch'ama awaiyik stojol ta lek te beluk ya jkalbeyexe: Te Nich'anile ya me x-ak'ot ta sk'ab te ants-winiketike." ⁴⁵ Jauk me to te nopojeletike ma ba k'ot ta yot'anik te beluk la yale. Ma ba ak'botik sna'ik stojol yu'un te Diose. Sok la xi'ik sjok'ibel te Jesuse. ¿MACH'A TE MUK' SK'OPLALE? ⁴⁶ Jich yu'un te nopojeletik yu'un te Jesuse kaj yalbey sbaik te mach'a muk' sk'oplal ya xk'ot yu'unik ta spisilik. ⁴⁷ Jauk me to te Jesuse la sna' te beluk yakik ta snopel ta yot'anik, jich la snitel tul alal sok la yak' ta sts'eel. ⁴⁸ Jich la yal: "Te mach'a ya yik' ta stojol jai ch'in alal to ta swenta jbiil, ja me la yik'on abi; Sok te mach'a ya yik'on ta stojole, ja la yik'ix uuk te mach'a la stikunontele. Te mach'a pek'el ay ta awolilike, ja me muk' sk'oplal stukel." TE MACH'A MA KONTRO YA YILOTIKE, JOYTIK ME K'OEM ABI ⁴⁹ Te Juan la sut: "Maestro, te jo'otike la jkiltik te ay mach'a yak ta slok'esel pukujetik ta abiil, te jo'otike la jkomtik, meel ma ba ja st'unojotik." ⁵⁰ Te Jesuse jich la yalbey: "Ma xa komik" meel spisil te mach'a ma ba kontro yilojexe, ja me joytik abi. TE JESUSE TULAN LA SKOM TE JACOBO SOK TE JUANE ⁵¹ K'alal ya staix yorail a te ya x-ik'ot moel ta ch'ulchan te Jesuse, la stejkan yot'an te ya xbajt' ta Jerusalén. ⁵² La sneeltes bael abatetik yu'un, jich bajt'ik sok ochik bael ta bay ch'in lum yu'un Samaria yu'un jich k'an ba smajanik na te ba ya xway te Jesuse. ⁵³ Jauk me to te ants-winiketik te le' nainemik a ma ba la yak'ik ochel yu'un la sna'ik te k'alal Jerusalén ya sk'an xk'ot te Jesuse. ⁵⁴ Te nopojeletik Santiago sok Juan te k'alal la yilik te ma ik'otik ochel, jich la yalik: "Kajwal, ¿Ya bal ak'an te yakuk jkaltik mantal te yakuk xko tel k'ajk' ta ch'ulchan sok te yakuk yich'ik jinel yu'one?" ⁵⁵ Jauk me to te Jesuse la sut sba sok la yich'ik komel yu'un, ⁵⁶ jich a bajt'ik ta yan ch'in lum. TE MACH'ATIK LA SK'AN ST'UNIK TE JESUSE ⁵⁷ Te k'alal yakik ta bael ta bay snopojik, ay mach'a la yalbey jich te Jesuse: "Te jo'one ya me jt'unat chikan bay ya xbaate." ⁵⁸ La yal te Jesuse: "TE WAXETIKE AY XCH'ENIK, SOK TE TE'ELTIK-MUTETIKE AY ME XPECHECHIK, YAN TE NICH'ANILE MA XWEJT' TE BANTI YA YICH' LEWAE." ⁵⁹ Te Jesuse jich la yalbey te yane: "T'unawon." Jauk me to jich la yal: "Kajwal, ak'awon xan bael yu'un neel ya xba jmuk jilel te jtate." ⁶⁰ Te Jesuse jich la yal: "Ijk'teya te mach'a lajemik aka smuk te mach'a lajem yu'unike. Yan te ja'ate baan ta spukel te ajwalinel yu'un te Diose." ⁶¹ Jich yu'un ay xan mach'a k'opoj: "Te jo'one ya me jt'unat, Kajwal, jauk me to ak'awon te neeluk ya xba jk'opon xan jilel te mach'atik kuxatik ta bay jnae." ⁶² Te Jesús la yalbey: "Te mach'a at'ejemix sok te aradoe, teme la yil sujt'el ta spate, ma xtuun ta abatinel ta bay te ajwalinel yu'un te Diose."

Chapter 10

TIKUNOTIK BAELE TE LAJUNEB XCHANWINIK TA TULE ¹Ta Patil, te Jkajwaltik la stsa xan lajuneb xchanwinik (70) ta tul winiketik, sok la stikun bael cha' cha' tul ta jujun pam lum sok te banti k'inal te snopoj te ya xk'ote. ²Jich la yal: "Bayal me te k'ajoje, jauk me to mayuk bayal te k'ajwiletike. Jich yu'un k'ambeyaik te yajwal te k'ajoje te yakuk stikun tel k'ajwiletik yu'un te sk'ajoje. ³Baanik me jiche. Ilawilik, Jo'on me ya jtikunex bael jich bit'il te alal chijetik te ayik ta yolil ti'awal jamal ts'i'etik. ⁴Ma me xa wich'ik bael yawil atak'inik, sok achojak'ik, sok axanabik, sok ma me xjalajex ta pat ot'an ta be. ⁵Chikan te banti nail ya x-ochexe neel me ya awalik: "iTe ayuk lamal k'inal le' ta banti na to!" ⁶Teme ay mach'a te ya sk'an lamal k'inal ta stojole, te lamal k'inal awu'unike ya me jxil ta stojol, yan teme ma la sk'ane ya me sujt' tel ta atojolik. ⁷Le' me ya x-ainex a te banti na te ya xk'oexe, we'aik me sok uch'aik me te beluk ya x-ak'botexe, te mach'a ya x-at'eje ya me yich' stojol yu'un te yat'elike. Ma me xmelmonukex ta na-natik. ⁸Chikan te banti lumiluk ya x-ochexe, teme ya yik'ex ochele, we'aik te beluk ya yak'beyexe, ⁹Sok ch'abtesaik te mach'a ayik ta chamel te le' ayikae sok albeyaik: "Te ajwalinel yu'un te Diose nopol ayix ta atojolik." ¹⁰Te lum te bay ma yik'ex ochele lok'anik bael ta bay kalleetik yu'un sok alaik: "iTe stanul te alumulik, te slaboj sba ta jkakantike ya me jtijt'antik jilel ta atojolik! Jauk me to na'aik me stojol: Te ajwalinel yu'un te Diose nopol ayix." ¹²Jo'on ya jkalbeyex te k'alal ya sta sk'alelal te ich'el ta k'ope ja me ya yich' xan k'uxtayel te sodomaetik te bit'il te lum to. OBOL ME SBAIK TE LUMETIK TE MA LA XCH'UUNIK TE MANTALE ¹³iObol me abaik lum corazin! iObol me abaik uuk lum Betsaida! Melel te le'uk la yich' pasel chajp' at'eliletik ta bay lum Tiro sok ta lum Sidón te bit'il la yich' pasel ta atojolike namey la sujt'es yot'anik te jichuke. La slapik te ch'ixal pak', sok la snak'an sbaik ta k'ajk'al tan te jichuke. ¹⁴Jauk me to ja me ya yich' xan k'uxtayel te lum Tiro sok te lum Sidón te k'alal yorail ich'el ta k'op te bit'il ja'exe. ¹⁵Ja'at, Capernaum, iYabal akuy te ja ya awich' ich'el ta muk' ta ch'ulchan? Ma' jichuk, te ja'ate ya awich' chojel koel ta yawil aelmeletik. ¹⁶Te mach'a ya yaiy batik te ak'opike, ja me ya yaiybonik te jk'op abi, sok te mach'a ya sbajexe ja me la sbajonix uuk abi, sok te mach'a ya sbajone, ja me la sbajix uuk te mach'a la stikunon tele. SUJT'IK TEL TE LAJUNEB XCHANWINIK TA TULE ¹⁷Te lajuneb xchanwinik ta tule (70) bayal sbujts' yot'anik sujt'ik tel jich yakalik ta yalel: "Kajwal, janix jich uuk te pukujetike la xch'uunbotik jmantaltik ta swenta te abiile." ¹⁸Te Jesuse jich la yal: "La jkil te bit'il te pukuj te ch'ay koel tel ta ch'ulchane, jich bit'il te tsantsewale ¹⁹Ilawilik, Jo'on jkak'objeyex tulana awat'elik ta xpech'el tek'el te chanetike sok te tseketike, sok jkak'objeyex te ya xju' awu'unik stsalel spisil yu'el te jkakjkontrotike, sok mayuk beluk ya yuts'inex xan xujt'uk. ²⁰Ma me jauk nax ay sbujts' awot'anik yu'un te bit'il ya xch'uunbeyex ja mantalik te espírituetik yu'un te pukujetike, jauk me ay bayal sbujts' awot'anik yu'un te bit'il ts'ibubiluk abiilik ta bay te ch'ulchane." BAYAL BUJTS'NAJ YOT'AN TE JESUSE ²¹Jich ora nax bujts'naj bayal yot'an te Jesús ta swenta te Ch'ul Espíritue, sok jich la yal: "Ya jkich'at ta muk', Ch'ul Jtat, te yajwalat te ch'ulchane sok te balumilale, yu'un te ja'ate ma la awak'bey sna' stojol te mach'atik ay sbijilike sok te mach'a ya sna'ik k'inal, sok ja la awak'bey sna' stojol te mach'atik te ma sna'ike, jich bit'il te tsail alaletike. Jich Jtat, melel jich la sk'an awot'an atukel ta sit-awelaw." ²²Spisil te beluk aye, yak'objon ta jk'ab te Jtate, mayuk mach'a ya sna' stojol te mach'a te Nich'anile janax ya sna' stukel te Tatile, sok mayuk mach'a ya sna' stojol te mach'a a te Tatile janax ya sna' stukel te Nich'anile, sok uuk te Nich'anile ya stsa te mach'a ya sk'an ya yak'bey sna' stojole. ²³Jich yu'un la sut sba ta yilel te nopojeletik yu'une jich la yalbey ta muken: "Binax me yutsil te mach'a ya yilik te beluk ya awilike. ²⁴Jo'on ya jkalbeyex, bayal alwanejetik sok bayal muk' ajwaliletik la sk'an yilik te beluk yakatik ta yilele, jauk me to ma la yilik, sok te beluk yakatik ta yaiyel stojole, ma la yaiyik stojol." TE LEKIL SAMARITANO WINIKE ²⁵Jich, ay tul bijteswanej yu'un te mantaliletik yu'un te judiotike la stejkan sba jajch'el yu'un la sk'an yilbey yot'an te Jesuse, jich la yalbey: "Maestro, iBeluuk ya sk'an ya jpas swenta yu'un ya x-ochon ta bay te kuxinel sbajt'el k'inal?" ²⁶Te Jesuse la yalbey: "iBeluuk te ts'ibubil ta bay te mantalile? iBit'il ya ak'opon te ja'ate?" ²⁷Jich la sut: "Ya me sk'an te k'ux ta awot'an te Kajwaltik Diose, sok spisil awot'an, sok spisil ach'ulel sok spisil awip, sok spisil abijil, sok k'ux me awaiy te apat-axujk'e, jich nix te bit'il k'ux ya awaiy aba atukele." ²⁸Te Jesuse la yalbey: "Te Ja'ate lek la ana' sutel. Pasa me jiche, jich me ya xkuxinat ta sbajt'el k'inal." ²⁹Jauk me to te maestro yu'un te mantalile, jai sk'an te lekuk sk'oplal stukele, la yalbey te Jesuse: "iMach'a a te jpat-xujk'e?" ³⁰La sjak' te Jesuse jich la yalbey: "Ay tul winik yak ta koel tel ta lum Jerusalén k'an bajt'uk ta lum Jericó. Jauk me to tsakot yu'un elek'etik, la spojbeyik spisil te beluk ay yu'une, sok la smajik, teb xanix ma la smilik jilel. ³¹Jal nax tal tul sacerdote, te yak ta koel tel ta bay te bee, te k'alal la sta ta ilel te winik te chawale, la sjuy te sbee. ³²Janix jich ay tul levita-winik te k'alal k'ax leuka te banti chawal te winike, te k'alal la sta ta ilel, la sjuy te sbeuke. ³³Jauk me to ay tul samaritano-winik, te k'alal yak tel ta beele, tal le'a te banti chawal te winike. Te k'alal la sta ta ilele, la sna'bey yolil sba. ³⁴Noptasj tel ta stojol, la spotsbey te yejch'ene, la smalbey ta aceite sok ta vino. Sok la smojt'es ta sba te xchamsbalame, jich la yik' bael ta bay jun wayjibal na, sok le' la skanantey a. ³⁵Ta yan k'aalil la slok'es tel cheb denario tak'in te samaritano-winike, ja la yak'bey te mach'a

skananteyoj te wayjibal nae, sok jich la yal: "Kananataybon jai winik to, sok teme ay to tak'in ya xlaj ja awu'une, te k'alal ya sujt'ontele, ya me jtojbat."³⁶ "¿Mach'a ta yoxebalik, te ya anop te ja'ate, te mero spat-xujk' k'ot te winik te tsakot yu'un te elek'etike?"³⁷ Te maestro yu'un te mantalile la yal: "Ja te mach'a la yak' ilel te xk'uxul yot'an ta stojole." Te Jesuse la yalbey: "Baan sok jich nix me xa apas te ja'ate." TE JESUSE BA YULATEY TE MARTA SOK TE MARÍAE³⁸ Jich yu'un te k'alal yakalik ta beel a, te Jesuse och bael ta bay pam lum, ay tul ants te Marta sbiile la yik' ochel ta sna.³⁹ Te Martae ay tul yijts'in te Maria sbiile, te la snajk'an sba koel ta nopol yakan te Jesuse, sok la xch'ambey ya iy stojol te sk'ope.⁴⁰ Jauk me to te Martae ja baem ta yot'an spasel te we'elile. Te Martae oxtaj bael ta stojol te Jesuse sok jich la yalbey: "Kajwal, ¿Ma ba x-aan awot'an yu'un te jkijs'in te la yijk'tayon jilel jtukel ta spasel te we'elile?"⁴¹ Jich yu'un, albeya te ya skoltayone." Jauk me to te Kajwaltike la sut sok jich la yalbey: "Marta, Marta, te ja'ate janax baem ta awot'an te beluk spasele,⁴² Jauk me to junax te beluk tulan sk'oplale. Te María ja la tsaix te beluk leke, te mayuk mach'a ya xpojbot yu'une."

Chapter 11

TE JESÚS LA YAK' TA NOPEL TE BIT'IL YA SK'AN YICH' K'OPONEL TE DIOSE ¹Ay jun buelta te yak ta sk'oponel Dios te Jesuse, ay tul nopojel yu'un te la yalbey: "Kajwal, nojp'esawotik ta sk'oponel Dios jich bit'il te Juan te la snojp'es te nopojeletik yu'une."²Te Jesuse la yalbey yaiyik: "Te k'alal ya ak'oponik te Diose, jich me ya awalik: "Tat, jauk ich'biluk ta muk' te abiile.Yakuk xtal te ajwalinel awu'une."³Ak'botik jwe'eltik ta jujun k'aal. "Pasbotik perdón yu'un te jmultike, jich bit'il ya jpasbeytik perdón te mach'a ay smul ta jtojoltike. Ma xa awak' xch'ayotik koel yu'un te yiljibal jkot'antike."⁵Te Jesuse la yalbey yaiyik: "¿Mach'a te le' to te ay tul sjuy te ya xbajt' ta olil ajk'ubal, sok ya yalbey: "Juytik, ak'a jeltik ox-pejch'uk ja kaxlan waj, ⁶yu'un ay tul juy te juleltoe, yu'un mayuk beluk ay jku'un te ya jkak'bey slajine." ⁷Jich yu'un te mach'a ay ta yutil te nae ya xju' te ya sute: "Ma xa awuts'inon. Makalix te ti'-naile, wayalonix sok te jnich'nabe. Ma xju' jku'un te ya xjajch'on te ya jkak'bat te kaxlan waje." ⁸Jich ya jkalbatik, manchuk me ja a juy teme ma sk'an xjajch' yak'bat te kaxlan waje, ya me xjajch' yu'un teme ma xljawot'an ta swulilaye, jich me ya xjajch' tel yak'bat te jayeb kaxlan waj te ya xtu'un awu'une."⁹Jich ya jkalbatik, k'anaik, jich me ya awich'ik ak'beyel; leaik, jich me ya ataik, tijaik te ti'-naile, jich me ya sjambatik. ¹⁰Spisil te mach'a ya sk'ane ya me yich'ik ak'beyel; sok te mach'a ya slee, ya me stj; sok te mach'a ya stj te ti'-naile, ya me yich' jambeyel. ¹¹¿Mach'a te tatil, teme ya xk'anbot koj't chay yu'un te snich'ane, ya ba yak'bey chan sti'? ¹²¿Sok teme la sk'anbey tumute, ya ba yak'bey tsek sti'? ¹³Jich yu'un, teme ja'ex te amen awot'anike ya ana'ik yak'beyel lekil majt'aniletik te awal-anich'nabike, ¿Jauk to balix a te atatik te ay ta ch'ulchane, ya me yak'bey te Ch'ul Espiritu te mach'a ya sk'anbeye?"TE NA TE XATJO SBAE ¹⁴Jich yu'un, te Jesuse yak ta slok'esel pukuj te yak'oj ta uma' te tul winike. Jich yu'un te k'alal lok' bael te pukuje, k'opoj te uma' winike. ¿Te ants-winiketike chajp'nax la yilik a? ¹⁵Jauk me to ay mach'atik te la yalike: "Ja ta swenta Belcebú te ya slok'es pukujetike, te ja ajwalil yu'un te pukujetike."¹⁶Ay yantik te k'an yilbeyik yot'an te Jesuse, la sk'anbeyik te yakuk yak' ta ilel te yu'ele. ¹⁷Jauk me to te Jesuse sna'objey te beluk snopojik ta yot'anike, jich la yalbey: "Spisil te ajwaliletik te xatoj sbaike ya me xjinik, sok teme ay mach'a jun snaik te xatoj sbaike ya me sjin sbaike."¹⁸Teme xatoj sba te Satanase, ¿Bitil ya stak' xjalaj te ajwalinel yu'une? melel jich ya awalik te ya jlok'es pukujetik ta swenta Belcebú. ¹⁹Teme ta swenta Belcebú te ya jlok'es te pukujetike, ¿Mach'a a te nopojeletik awu'unik te ya slok'es te pukujetike? jich yu'un ja me ya yich'atik ta k'op. ²⁰Jauk me to teme ta stojol yu'el te Dios te ya jlok'es te pukujetike, jich yu'un te ajwalinel yu'un te Dios julix ta atojolik. ²¹Tema ay tul winik te tulane, te mero lek chapal sok te yat'ib ta sk'anantayel te snae, te beluk ay yu'une ma xbajt' ta elk'anel, ²²Jauk me to teme ay tal tul winik te ay xan yip te bit'il te tulane winike, ya me yich' tsalel, te winik te ay bayal xan yipe ya me spojbey te yat'ibe, sok ya me yelk'anbey te beluk ay yu'une. ²³Te mach'a ma ay ta jtojole, skontroinejon me abi, sok te mach'a ma sk'an jtsob sba soke, jinwanej me abi.TE BOL ESPÍRITU TE YA SUJT' OCHELE ²⁴Teme ay jun bol espíritu te lok' tel ta stojol tul winike, ya xbajt' ta takin k'inal sok ya slej te bay ya yich' lewae. Teme ma la sta ta le'ele ya me yal: ²⁵Ya sujt'on bael ta na te banti lok'ontele. "Te k'alal ya sujt' baele ya xk'o sta te nae, lek mesbil sok lek chajp'anbil. ²⁶Jich yu'un ya xbajt' yik' tel jukeb pukujetik te k'ax jich yixtaelik te bit'il ay stukele sok spisilik ya xnainik le'a. Ta patil, te xkuxinel jai winik to k'ax to xan jich ya xbolob a te bit'il ay ta neelale.TE MACH'ATIK BINAX YUTSILIKE ²⁷Jich k'ot ta pasel, te k'alal yak ta yalel jai k'op to te Jesuse, ay tul ants te jajch' ta aw ta bay yolilik te ants-winiketike sok jich la yalbey: "Binax me yutsil te ants la yik'at ta xch'ujt'e, sok te xchu' te la xch'ijtesate. ²⁸Jauk me to jich la yal te Jesuse: "Ja binax yutsil te mach'atik ya yaiybeyik stojol sk'op te Diose sok te ya xch'uunbeyike."TE TS'UMBALIL TE MA LEKE, YA SK'AN YILIK SENYAIL ²⁹Te k'alal yak tel ta stsobel sbaik te ants-winiketike, te Jesuse jajch' yalbey: "Jai ants-winiketik to te kuxulik ta k'inal ta ora to, mero ma lek yat'elik. Ya sk'an senya yilik, jauk me to ma x-ak'bot yilik, ja senya k'otix te Jonase. ³⁰Jich bit'il te Jonas te tal yak' ta ilel jun senya ta stojol te niniveetike, ja jich uuk te Nich'anile ja senya k'ot yu'unik te ants-winiketik te kuxulik ta k'inal ta ora to. ³¹Te k'alal ya sta yorail ich'el ta k'op, te antsil ajwalil te ay ta bay sur ya me xjajch' yalbey smulik te winiketik te kuxulik ta k'inal ta ora to sok ya me yak' ta k'abal, melel k'ejel to tal yaiybey stojol shijil sk'op te Salomone, sok ilawilik ay mach'a te le' ay to te ja muk' xan a te bit'il te Salomón. ³²Te k'alal ya sta yorail te ich'el ta k'op, te winiketik ta Nínive ya xjajch' yalbeyik smulik te mach'a kuxulik ta k'inal ta ora to sok ya me yak'ik ta k'abal, melel la sut yot'anik te k'alal la xchol te Jonas beluk albot yu'un te Diose, sok ilawilik, ay mach'a te le' ay to te ja muk' xan a te bit'il te Jonase.TE BELUK YA XOJOBTES TE JBAK'ETALTIKE ³³Mayuk mach'a ya tsum k'ajk', te ya xba smak jilel ta jun kajon te ijk'naxe sok te ya xba yak' ta bay yaninal moch, ya me yak' ta bay stuchtijib yu'un te k'alal ya x-ochik ta bay na ya yilik a te k'ajk'e. ³⁴Te asite ja k'ajk' yu'un te abak'etale. Teme lek ay te asite, sakubenix te abak'etale. Jauk me to teme ma lekuk ay te asite, spisil te abak'etale nojel ta ijk' k'inal. ³⁵Jich yu'un, tsajteya me aba, te sakil k'inal te ay ta atojole manchuk me ijk' k'inaluk. ³⁶Teme spisil te abak'etal nojem ta sakil k'inal, te mayuk ijk' k'inal ta atojole, jich yu'un spisil te abak'etale jich k'oem te bit'il jun k'ajk' te xojoben ta atojole."TE JESUSE LA YALBEY SMULIK TE FARISEOETIK SOK TE MACH'ATIK YA SNA'BEY SK'OPLAL TE

MANTALILETIKE ³⁷Te k'alal laj yot'an ta k'op te Jesuse, ay tul fariseo la sk'anbey te yakuk xbajt' ta we'el ta banti snae, jich yu'un te Jesuse och bael sok najk'a ta bay we'balte'. ³⁸Te fariseo chamnax la yaiy yu'un te bit'il ma neeluk la spok sk'ab te k'alal och ta we'ele. ³⁹Jauk me to te Kajwaltike, jich la yalbey: "Jich yu'un te ja'ex fariseoetik janax ya asapbeyik spat te kopaetik sok te limetaetike, jauk me to te yutil te awot'anike nojel ta bik'tal ot'anil, sok te beluk ma lekuk ta pasele. ⁴⁰Ja'ex winiketik te ma xa na'ik k'inale! ¿Ma bal jauk nix te mach'a la spas te spat te kopae janix la spasbey te yutile? ⁴¹Ak'beyaik te me'baetik te beluk ay awu'unike, jich me spasil sabil ya xk'ot ta atojolik. ⁴²Jauk me to, ¡Obol me abaik fariseoetik!, meel ja awak'ik te jun ta slajunebal te amentaik sok te ja rudaik sok te yantik xan te beluk ts'unbil awu'unike, jauk me to ma ana'ik spasel te beluk lek ta spasele sok te ma k'uxuk ta awot'anik te Diose. Jich yu'un tulan sk'oplal te yakuk apastik te beluk lek ta pasele sok te k'uxuk ta awot'anik te Diose sok manchuk ya awijk'tayik ta spasel te beluk lek yakalex ta spasele. ⁴³¡Obol me abaik fariseoetik!, meel janax ya ak'anik te neel naktibaetik ta bay sinagogaetik sok te yakuk awich'ik patbeyel awot'anik ta bay yolik te lume. ⁴⁴¡Obol me abaik!, meel jichex te bit'il mukenaetik te ma ba chikanuk ta ilele, te ants-winiketik te ya xk'axik ta beel le'a, ma sna'ik teme mukenale." ⁴⁵Ay tul bijteswanej yu'un te mantaliletik, la sutbey sok jich la yal: "Maestro, te beluk la awale la ataotik ta utel uka." ⁴⁶Jich la yal te Jesuse: "¡Obol me abaik, ja'atik bijteswanejetik yu'un te mantaliletike! meel ja ya awak'beyik xkuchik te ants-winiketik te ijk'atsil te wokol ta kuchel baele, jauk me to te ja'atike ni ch'ixuk sbik'tal ak'abik ya atsakik te ijk'atsile. ⁴⁷¡Obol me abaik! meel ya apasbeyik snail smukenal te alwanejetike, te ja la smilik bael ta namey k'inal te ame'-atatike. ⁴⁸Jich yu'un ja awak'ojik ta ilel, sok te jich awot'anik te beluk la spasik te ame'-atatike, meel ja la smilik bael te alwanejetike, te ja la apasbeyik snail smukenalik yu'un te le' ya ana'uleyik a. ⁴⁹Ja yu'un, te Diose te ay sbijil yot'an stukele jich la yal: "Ya me tikunbatik tel alwanejetik sok wolwanej puk k'opetik, ya me yich'ik nutsel sok ay me cha'ox tul te ya me xla'jike." ⁵⁰Te mach'a kuxulik ta k'inal ta ora to, ja me ya yich'ik ich'el ta k'op yu'un te xch'ich'elik te alwanejetik te lajik ta xjajch'ibal k'inale; ⁵¹K'alal ta xch'ich'el te Abel ja to ta xch'ich'el te Zacaríase, te la yich' milel ta bay yolil te xchik'jibal majt'anile sok ta templo. Meel me ya jkalbeyex, te mach'a kuxatik ta k'inal ta ora to ja me ya xkujch'inik smilel te mach'a lajike. ⁵²¡Obol me abaik bijteswanejetik yu'un te mantaliletik yu'un te judioetike!, meel la apojbeyik te syabeul te beluk ay ta na'ele; ma ba ya x-ochatik le'a te ja'atike, sok ya amakbeyik sbe te mach'atik yakik ta ochel baele." ⁵³K'alal lok' bael te Jesús te banti ayike, te ts'ibjometike sok te fariseoetike la smakik ta be sok kaj sjojk'ibeyik bayal ayejetik, ⁵⁴yu'un ya sk'anik te yakuk xch'ay ta k'op te Jesuse yu'un jich ya stak' slebeyik smul a.

Chapter 12

TE LEVADURA YU'UN TE FARISEOETIKE ¹Jich yu'un, bayal ta mil ants-winiketik te stsoboj sbaik sok stentena sbaik ta stojol te Jesuse, jich te Jesús jajch' yalbey neel te nopojeletik yu'une: "Tsajtey a me abaik yu'un te levadura yu'un te fariseoetike, ja bi ja te cha'lam-ot'anile.²Melel mayuk beluk muken ay, te ma ba ya xchiknaje son mayuk beluk nak'al te ma ba ya yich' na'el stojole. ³Jich yu'un spasil te beluk awaloj ta ik' k'inale ya me yich' ayel stojol ta sakil k'inal, sok te beluk awaloj ta muken ta bay yutil te anae, ya me yich' alel ta bay sba te naetike.MACH'A AY TA XIEL ⁴Ya jkalbeyex te ja'ex te jotakexe, ma me axi'ik te mach'a ya smilbeyex abak'etalik, sok ta patil mayuk beluk ya xju' spasbeyex. ⁵Ya jkak'beyex ana'ik te mach'a ya sk'an a xi'ike. Ja me xa xi'ik, te mach'a ya xju' yu'un ya smilatik, sok te mach'a ay yu'el te ya stikunatik bael ta bay k'atinbak. Jich ya jkalbeyex, xi'aik me.⁶Ma bal cha'sejp tak'in ya yich' chonel jo' koj't' te'eltik mutetik? Jauk me to ma ch'ayem ta yot'an ni koj't'uk ta sit te Diose. ⁷Janix jich te stsotsil ajolike spasil ajtebil. Ma me xiwex. Te ja'atike ja xan muk' ja ak'oplalal te bit'il te te'eltik-mutetike.TE MACH'A JAMAL YA YALBON JK'OPLAL TA STOJOL TE ANTS-WINIKETIKE ⁸Ya jkalbeyex, te mach'a ya yalbon jk'oplal ta stojol te ants-winiketike, janix me jichon uuk te Nich'anilone ya jkalbatik ak'oplalal ta stojol te ch'ul abatetik yu'un te Diose, ⁹Yan te mach'a ya smukon ta yot'an ta stojol te ants-winiketike janix me jich ya yich' mukel ta ot'anil ta stojol te ch'ul abatetik yu'un te Diose. ¹⁰Teme ay mach'a amen ya xk'opoj ta stojol te Nich'anile, ya me yich' pasbel perdón, yan te mach'a ya sbol k'optey te Ch'ul Espiritue, ma ba ya yich' pasbel perdón stukel. ¹¹K'alal ya yik'atik bael ta sinagogaetik, ta stojol te ajwaliletik sok te tuneletike, ma me xa mel-awot'anik yu'un te bit'il ya xk'opojatik, sok beluk ya awalike, ¹²melel te Ch'ul Espiritue ya yak'bex anik ta ora te beluk ya awalike."TE K'ULEJ WINIK TE MA SNA' K'INALE ¹³Jich yu'un ay mach'a ta yolil te ants-winiketike te la yalbey te Jesuse: "Maestro, albeya te jbankil te yakuk yak'bon oliluk uuk te beluk la yijk'tay jilel te jtate." ¹⁴Te Jesús la yalbey: "Winik, Ma'ch'a la yak'bon jkat'elin ta chajp'anwanej ta atojol sok te ya jpuk te beluk ay awu'unike? ¹⁵Te Jesuse jich la yal: "Wik'a me asitik sok tsajteyame abaik yu'un te ma xbi'k'taj awot'anik yu'un te k'ulejalile, melel ma me jauk nax ya xkuxinatik yu'un teme ay bayal te beluk ay awunike."¹⁶Jich yu'un te Jesús la yalbey yayiik jun senyail k'op, jich la yal: "Ay tul k'ulej-winik te bayal sitin te slum-sk'inal, ¹⁷jich jajch' snop ta yot'an, jich la yal: "ZBeluuk ya stak' jpas, melel mayuk banti ya jk'ej te sit jkawal ts'unube?" ¹⁸Jich la yal: "Jich ya jpas. Ya me jin te snail te jkixime sok ya me jpas xan muk', sok le' ya k'ej spasil a te jk'ajoje sok spasil te beluk ay jku'one. ¹⁹Jich ya jkalbey te jch'ulele: "Jch'ulel, bayalix te jbiluktik te ya xtuun jku'untik bayal ja'wile. Ja lek jkich'tik lewa, we'-uch'ajukotik, bayaluk me sbujts' jkot'antik."²⁰Jich albot yu'un te Diose: "Winik ma ana' k'inal, jai ak'ubal to ya xtal k'anel te ach'ulele, sok te beluk chajp'anbil awu'one Ma'ch'a me ya yich'bat jilel? ²¹Jich ya xk'ot te mach'a ya sk'e sk'ulejal stukelnaxe jauk me to te ma ba k'ulej ya xk'ot ta stojol te Diose."TE BELUK YA JMEL-JKOT'ANTIK YU'UNE ²²Jich te Jesuse la yalbey te nopojeletik yu'une: "Jich ya jkalbeyex, ma me amel-awot'anik yu'un te bit'il ya xkuxinex ta balumilale, sok te bit'il ya xwe'exe, sok te bit'il ay te abak'etalike sok te beluk ya alapike. ²³Melel ja bayal sk'oplal te kuxinele, ja me pek'el sk'oplal te we'elile sok ja pek'el sk'oplal te k'u'ul-pak'ale ja me bayal sk'opal te ja bak'etalike. ²⁴Ilawil te joj-mutetike, te ma ba ya yayi awal sok ma yayiik k'ajoj. Sok mayuk snail yiximik, mayuk snail sbilukik jauk me to ja mak'linbilik yu'un te Diose. Yan te ja'ex kax jich ak'oplalal te bit'il ay sk'oplal te te'eltik-mutetike! ²⁵Sok Ma'ch'atik a te ya x-an yot'anik yu'un te yakuk stak' xan snajt'es xkuxlejalik jichuk xan snajt'il te bit'il te xuk'ubile? ²⁶Teme ma xju' awu'unik ta spasel te beluk pek'el sk'oplal ja awu'unike, ZBistuuk te ya amel-awot'anik yu'un spasel te beluk xan yantik sk'oplale?"²⁷Ilawilik te bit'il ya xch'i te te'eltik nichimetike, te ma x-at'ejike, sok ma yayiik jalab. Jich ya jkalbeyexan, te Salomóne mayuk la slap sk'u' jich te bit'il junuk te te'eltik nichime, manchuk me bayal sk'ulejal a. ²⁸Jich yu'un teme ja Dios te ya yak'bey yutsilal te te'eltik-nichimetike, te junax k'aal kuxule, sok te pajel ya yich' chik'el ta yawil k'ajk' ma ba ja k'axem to xan ya yak'batik te beluk ya alapike, iJa'ex te mayuk bayal xch'uunjel awot'anike!²⁹Jich yu'un ma me xbajt' ta awot'anik sleel te beluk ya awe'ike sok beluk ya awuch'ike, sok ma me x-an awot'anik yu'un. ³⁰Melel spasil te ants-winiketik te ma sna'objey sba te Diose ja baem yot'anik ta sleel te beluk ya xtuun yu'unike, jauk me to te atate sna'oj te beluk ya xtuun awu'unike.³¹Jauk me to ja me xa leuk te ajwalinel yu'un te Diose, jich me ya yak'beyex spasil te beluk ya xtuun awu'unike. TE K'ULEJALIL TA CH'ULCHAN ³²Ma me xiwex, ja'ex te chijex jku'un te ma tsobolexe, melel te jtatike binax yot'an awu'unik te ya yak'ex le'a te banti ay ta ajwalinel te Diose.³³Chonaik te beluk ay awu'unike sok ak'beyaik te mach'a me'baetike. Pasaik snail a tak'inik te ma xlaje, k'ejaiik ta ch'ulchan te ak'ulejalik te stalel ma xlaje, sok te banti ma x-och elek' a, sok te banti ma xlaj ta joch'e. ³⁴Melel te banti ay ak'ulejalike, le' ay a te awot'anike.TE ABAT TE WIK'IL SIT TA SPISIL ORAE ³⁵Chukuluk me te ach'ujt'ike, sok yakuk me ta tilel te ak'ak'ike. ³⁶Jichukex me te bit'il abatetik te yakalik ta smaliyel te smaestro te ya sujtel ta yilel te nujp'inele, te k'alal ya stij te ti'naele, ora nax me ya sjambeyik.³⁷Binax me yutsil te abatetik, te wik'il sitik te ya xjul xtaotike. Jamal ya jkalbeyex te smaestro te ya me xchuk xch'ujt' te ya yak' sba ta abatinel yu'unike ya me x-ik'otik tel ta we'el, sok ya me yich'ik ch'uunel. ³⁸Teme olil

ajk'ubal, teme nopol sakubelan k'inal tal te ajwalil yu'unike teme wik'il sitik ya xjul sta te abatetik yu'une, binax me yutsilik ya xk'otik.³⁹ Naaik me, te yakuk sna' te yajwal te na te bi ora ya xtal te elek'e, ma xyak' lok'el ta elk'anel te sbiluke.⁴⁰ Chapalukex me, melet ma ana'ik te bi ora ya xtal te Nich'anile. "TE ABAT TE MA JUNUK YOT'ANE"⁴¹ Te Pedro jich la yal: "Kajwal, ¿Janax ba awalbotik te senyail k'op to, o ya ba awalbey ta spisilik uuk te yantike?"⁴² La yal te Kajwaltike: "¿Mach'a te kanan te jun yot'an sok te ay sbijil te ya x-ak'bot swentain te abatetik yu'un te yajwale, te ya yak'bey swe'el te k'alal ya sta yoraile?"⁴³ Binax me yutsil te abat, te jich yak ta spasel te k'alal ya xtal te yajwale.⁴⁴ Jamal ya jkalbeyex te yajwale ya me yak'bey swentainbey spisil te beluk ay yu'une.⁴⁵ Yan teme jich ya yal ta yot'an te abate: "Te Jkajwale ma xtal ta ora; teme jajch' smaj te abatetik yu'une, sok teme kaj we'-uch'ajele sok teme kaj ta yakubele,⁴⁶ jich te yajwale ya me xtal te bi k'aalik ma sna'oje sok te bi ora te ch'ayem yot'an te abate, ya me yich' milel sok ya me xbajt' te banti ay yawilik te mach'atik ma ba xch'uunej te Diose."⁴⁷ Te abate, te sna'oj te beluk la sk'an yot'an te yajwale, sok te ma la xchajp'an sba sok te ma la spas te beluk ya sk'an yot'ane, ya me yich' bayal majel.⁴⁸ Yan te mach'a ma ba sna'oje, te la spas te beluk ya yich' majel yu'une, tebnax me majel ya yich' yu'un. Te mach'a bayal ya yich' ak'beyele, janix me jich bayal ya yich' k'anbeyel, sok te mach'a ya yich' ak'beyel bayal, bayal xan me jich ya yich' k'anbeyel a.TE JESÚS TAL YAK' XAT SBAIK TE ANTS-WINIKETIKE"⁴⁹ Tal jkak' k'ajk' ta balumilal, jkot'anuk te tilemukixe.⁵⁰ Jauk me to puerse me ya xk'ax wokol neeluk, ¿Yak ta woklajel te jkot'ane ja to teme k'ot ta pasele!.⁵¹ ¿Yu'un ba jich anop te tal jkak' lamaluk k'inal ta balumilal? Ma jichuk, jich ya jkalbeyex, tal jkak' xatomba ta atojolik.⁵² Jich yu'un ta ora to sok ta patil te mach'a ayik jo' tul ta nail ya me xat sbaik, sok te ox tul ya me skontroin cha' tul, sok cha' tul ya skontroin te oxebe.⁵³ Xatome sbaik: Te state skontroinoj te snich'ane, te nich'anile skontroinoj te state, te sme'e skontroinoj te yantsil-ale sok te yantsil-ale skontroinoj te sme'e; te yail-me'el skontroinoj te yalibe sok te alibale skontroinoj te yail-me'ele." ¿BISTUUK TE MA ANA'IK TE BELUK K'AAL AYEXE?"⁵⁴ Te Jesús jich la yalbey xan te ants-winiketike: "K'alal ya awilik te ya xtal tokal ta smalib k'aal, ya awalik ta ora nax: "Ya xtal ja'al" sok jich ya xk'ot ta pasel.⁵⁵ Sok te k'alal ya xtal ik' ta sur, jich ya awalik: "K'ux me k'aal ya jkaiytik yotik" sok jich ya xk'ot ta pasel.⁵⁶ Cha'lam awot'anik, ya ana'ik stsateyel te biyilel te ch'ulchane sok te balumilale, jauk me to, ¿Bin ut'il ay te ma ana'ik stsateyel te beluk yakix ta k'oel ta pasel ta ora to? CHAJP'AN ABA SOK TE AWAJ KONTROE"⁵⁷ ¿Bit'il ay te ma xju' awu'unik snopel te beluk lek ta pasele?"⁵⁸ Te k'alal yakat bael sok te akontro ta stojol te chajp'anwaneje, bistuuk ma achajp'anababel sok ta be, yu'un ma xk'oatik ta stojol te chajp'anwaneje, jich ma x-ochatik ta chukel.⁵⁹ Jich ya jkalbeyex, te ma xlok'atik tel ta chukel ja to teme ts'akal la atojike."

Chapter 13

SUJT'ESA AWOT'ANIK O YA XLAJEX ¹Janix te k'aal abi, ay cha'ox tul ants-winiketik la xcholbey yaiyik te Jesuse te beluk k'ot ta pasal ta stojol te Galileoetik te bit'il tikunotik ta milel yu'un te Pilatoe sok te bit'il laj skapbey xch'ich'elik sok te milbil majt'aniletike. ²Jich yal te Jesuse: "¿Yu'un ba jich akuyik te kaxem to ay smulik te galileoetik to te bit'il te slumal, te jich kot' ta swentaike? ³Ma jichuk, jich ya jkalbeyex. Teme ma la sujt'es awot'anik, jich me ya xlajex uuk ta apisik te bit'il lajik uke. ⁴Jich te bit'il waxuklajun tul(18 personas) te lajik yu'un te jin tel koel te sts'akubil nae ta siloe te lajik tenel yu'une, ¿Yu'un ba jich akuyojik te ja bayal xan smulik te bit'il te yantik winiketik ta Jerusalén? ⁵Ma jichuk, jich ya jkal. Teme ma la asut awot'anik, ya me xlajex ta apisilik uuk." SENYAIL K'OP YU'UN TE HIGUERA TE' TE MA YAK' SITE ⁶Te Jesús la yal jun senyail k'op: "Ay mach'a sts'unoj pejt' higo-te' ta sk'inal sok tal slebey sit jauk me to ma la stabey. ⁷Jich la yalbey te kanan k'inal yu'une: Ilawil, yoxebalix ja'wil te tal jlebey sit te higo-te'e jauk me to mayuk sit ya jtabey, boja lok'el ¿Bistuuk smakoj k'inal?" ⁸La yal te kanan k'inal: "Ijk'teya xan junuk ja'wil ya me jok'bey xan slumil sok ya me jkak'bey xan sk'aal-slumil. ⁹Teme la yak' sit ta yan ja'wil lek abi yan teme ma la yak'e ;boja lok'el!" TE JESÚS LA SKOLTAY TUL ANTS TA SK'ALELAL ICH' LEWA ¹⁰Te Jesuse yak' ta bijteswanej ta bay sinagoga ta sk'alelal ich' lewa. ¹¹Jich yu'un ay tul ants te wxaxuklajunebal ja'wil (18 años) te uts'inbil yu'un te bol espíritu te ak'bil chamel yu'une, mayuk yip te sbak'etale, sok k'ujul spat ya xbeen ja yu'un te ma stak' stej'k'an sba ta leke. ¹²Te k'alal la yil te Jesuse, la yik' tel sok jich la yalbey: "Ants, kolematix yu'un te achamele." ¹³La skajanbey sk'ab ta stojol, ora nax tojob te spate jich la yich' ta muk' te Diose. ¹⁴Jich yu'un te wolwanej yu'un te sinagogae lik'sol ta stojol te Jesuse melel la yaiy ch'abteswanej ta sk'alelal ich' lewa." Jich yu'un te wolwanej yu'un te sinagogae la yalbey te ants-winiketike: "Ay wakeb k'aal te ya x-at'ejotike. La'ik abi ma jauk ya xtalatik ta yorail ich' lewa." ¹⁵Te Jkajwaltike la yalbey yaiyik: "¿Cha'lam awot'anik te ja'ex'e! ¿Yu'un ba mayuk tuluk te le' ayatik to te ma atilik lok'el ta sna te awakaxike o te a burroike te ya xba awak'bey ja' yuch'e ta sk'alel ich' lewa? ¹⁶¿Ja xan te ants to te sts'umbal Abraham, te ayix waxuklajuneb ja'wil (18 años) te chukbil yu'un te satanáse, ma bal ya stak' ya yich' koltayel uuk ta sk'alelal ich' lewa?" ¹⁷Te k'alal yak ta yalel a te Jesuse, k'exawik spisilik te mach'a ma jichuk yot'anike, yan stukelik te ants-winiketik te mach'a jich yot'anike, ay nax sbujts' yot'anik yu'un te beluk la spas te Jesuse. SENYAIL K'OP YU'UN TE SBAK' MOSTAZAE ¹⁸Jich la yal te Jesuse: "¿Bit'il me yilel te ajwalinel yu'un te Diose, sok beluuk me ya yich' pajel sok? ¹⁹Ja pajal sok te sbak' mostaza te la sts'un ta yawal-ts'unub tul winik, ch'itel sok muk'ul te' a k'ot, sok te te'eltik mutetik la spasik spechechik le'a." SENYAIL K'OP YU'UN TE LEVADURAE ²⁰Sok jich la yal xan: ¿Beluuk me ya apaj sok te ajwalinel yu'un te Diose? ²¹Ja pajal sok levadura te la skap tel sok oxbis harina te tul antse ja to te k'alal nojtele." TE TI' NAIL TE TSAEL NAX SJAMALUL ²²Te k'alal yak ta bael ta Jerusalén a te Jesuse, k'ax yiltiley te jujun lumetik sok ch'in lumetik sok la yaiy bijteswanej le'a. ²³Ay mach'a la yal: "Kajwal, ¿Cha'ox tul nax bal te ants-winiketik te ya xkolik baele?" Jich yu'un la yaltilebey. ²⁴"Ak'beyaik me yipal ta ochel ta bay tsael nax sjamalul te ti'naile, melel ay me mach'a bayal ya sk'an ya x-och jauk me to ma xju' yu'unik." ²⁵Junax buelta teme la smak te ti'nael te yajwal te nae, jich me ya xtejk'ajex ta amak' sok ya atijik te ti'naele jich ya awalik; "Kajwal, Kajwal ak'awotik ochel." Jich me ya yalbeyex te yajwal te nae; Ma jna'batik abaik sok ma jna' banti talemaxe. ²⁶Jich ya awalik te ja'ex'e: "Te jo'otike we'-uch'ajotik sok ja'at sok la awaiy bijteswanej ta jlumaltik. ²⁷Jich ya yalbatik; "Ya jkalbeyex, ma jna' te banti talemexe. ¿K'ejabaik ta jtojol ja'ex te ma lekuk awat'elike!" ²⁸Ay me ok'el sok ya me a jets'ulay aweik k'alal ya awilik te Abraham, Issac, Jacob, sok spisil te alwanejetik yu'un te Diose, jauk me to te ja'ex'e ya me awich'ik chojel lok'el te amak'. ²⁹Ja me ya xtalik ta slok'ib k'aal, sok ta smalib k'aal, sok ta bay norte sok ta bay sur, sok ya me smakik snaktibik ta bay we'balte' te banti ajwalinel yu'un te Diose. ³⁰Sok na'aikme, te mach'a patilike ja me neel ya xk'otik, yan te mach'a neelike ja me patil ya xk'otik." TE JESÚS LA SMEL YOT'AN YU'UN TE LUM JERUSALÉN ³¹Ta patilal, talik cha'ox tul te fariseotike jich la yalbeyik te Jesuse: "Baan lok'an bael ya me sk'an smilat te Herodese." ³²Te Jesuse jich la yal: "Baanik sok albeyaik te waxe: "Ilawil, te jo'one ya jlok'es pukujetik sok ya jch'abtes chameletik ta ora to sok pajel, sok ta yoxebal k'aal ya me xlaj jkot'an ta at'el." ³³Jich yu'un, ya to me xbeenon ta ora to, sok pajel, sok chawej, yu'un ma xju' te k'ejel ya xlaj tuluk alwanej yu'un te Diose le' me ya xlaj ta puersa ta bay Jerusalén. ³⁴Jerusalén, Jerusalén, te mach'a ya smil te alwanejetik yu'un te Diose sok te ya xch'ojik ta ton te mach'atik tikunbilik tel ta k'op yu'une. Bayal buelta la jk'an jtsobeyex te awal-anich'anike, jich te bit'il te me'-mut te ya jtsob ta yaninal xik' te yaaltake, jauk me to te ja'ex'e ma la ak'anik. ³⁵Ilawil, te nae ch'aybilix ta ot'anil yu'un te Diose. Jich ya jkalbeyex, te ma awilonikix ja to teme la awalike: "Binax yutsil te mach'a ya xtal ta sbiil te Jkajwaltike."

Chapter 14

TE JESÚS LA SKOLTAY TUL WINIK TE AY TA SIJT'UBELE ¹Ta sk'alelal ich' lewa, te Jesús bajt' ta swe'el kaxlan waj ta sna tul wolwanej fariseo, yak ta stsajtayel yu'un te mach'atik le'a. ²Jich yu'un, ay tul winik te le' ay a te ay swokol yu'un te sijt'uben sbak'etal. ³Te Jesuse la sjojk'ibey te mach'a ay sbijilik yu'un te mantaliletik yu'un te judioetike sok te fariseotike: "¿Lek bal te ya yich' ch'abtesel te mach'a ay ta chamel ta yorail kux-ot'anil, o ma ba ya stak'?" ⁴Jauk me to ma k'opojik. Jich yu'un te Jesuse la spet te mach'a ay ta chamele, la xch'abtes sok la stikun bael. ⁵Jich la yalbey yaiyik: "¿Mach'a tuluk te ay snich'an o te ay at'el-wakax yu'un, teme ch'ay koel ta pozo ta yorail kux ot'anil, ma ba ora nax ya xba slok'es tel?" ⁶Jauk me to ma ju' yu'unik sutel te ayeje. TE MACH'ATIK IK'BILIK TA IL NUJP'INELE ⁷K'alal la yil te Jesús te mach'atik ik'bilik ta we'el te ja la smakik te neel naktijibaletik, la yalbey yaiyik jun senyail k'op, jich la yal: ⁸"Te k'alal ya awich'ik ik'el ta we'el ta il-nujp'inel, ma me xnajk'ajex ta sneelal naktijibaletik, melel ay me mach'a xan te toyol sk'oplal, te ik'bil ta il-nujp'inele. ⁹Te k'alal ya xtal te mach'a yik'ojex ta we'ele, jich ya yalbeyex: "Ak'beya jilel te anaktib te winik to," sok me ja k'exlal ya atsak yan ja naktib. ¹⁰Jauk me to teme la awich'ik ik'el ta il-nujp'inele, baanik sok najk'anabaik ta slajibal, jich me yu'un te k'alal ya xtal te mach'a la yik'atik tel, jich me ya stak' yalbeyex: Juytik, la' noptsajan tel." Jich me ya awich'ik ich'el ta muk' ta stojol te jayeb mach'atik ik'bilik ta we'ele. ¹¹Spisil te mach'a ya yak' sba ta ich'el ta muk'e ya me yich' k'exlantesel, yan te mach'a pek'el aye ya me yich' muk'tesbel sk'oplal. ¹²Janix jich te Jesús la yalbey te mach'a ik'ot ta we'el yu'une: "Te k'alal ya awak' we'elile, ma jauk xa wik' te ja juye, te awermanoe, te atijinabale sok te apat-axujk' te ay bayal stak'ine, melel ya stak' yik'atik ta we'el uuk, sok jich me ya sujt' sjelol te la awik' ta we'ele. ¹³Ja yu'un teme la apas bayal we'elile, ja me xa awik' tel te mach'a me'baetike, sok te koxoetike, sok te tunkoetike, sok te ma'sitetike, ¹⁴jich me binax awutsil yu'un, melel ma xju' yu'unik te ya sujt'esbatike. Melel ya me awich' ak'beyel ja majt'an te k'alal ya xcha' kuxik te mach'a tojike. "SENYAIL K'OP YU'UN TE MUK'UL K'INE ¹⁵K'alal la yaiy stojol tul te mach'a sjuinej ta we'el te Jesuse, jich la yalbey: "¿Binax me yutsilal te mach'a ya swe' kaxlan waj ta bay ajwalinel yu'un te Diose!" ¹⁶Jich la yal te Jesuse: "Ay tul winik te la spas bayal we'elil sok bayal mach'a la yik' tel ta we'el. ¹⁷K'alal pastaj te we'elile, la stikun bael te yabate jich ba yalbey te mach'a ik'bilike: "La'ik me, melel spisil chapalix." ¹⁸Jauk me to spisil kaj yalik te makalike. Te mach'a neel la yich' albeyele jich la yal: "Ay jmanoj jk'inal, ya xba jkil. Wokoluk albeya te ma xju' jku'une." ¹⁹Sok jich la yal te yane: "Ay jmanoj jo'eb ta kojit' at'el-wakaxetik, ya xba jkil teme lek ya x-at'ejike." ²⁰Sok la yal te yane: "Nujp'inelon to nax, jich yu'un te ma stak' te ya xboone." ²¹Sujt' tel te abate jich la xchobey yaiy te yajwal na te beluk albotele. Jich yu'un te yajwal te nae ilin ta bayal sok jich la yalbey te yabate: "Baan ta ora ta muk'ul kalleetik sok ta ch'in beetik yu'un te lume sok ik'a tel te mach'a me'baetike, te tunkoetike, te ma'sitetike sok te koxoetike." ²²Jich la yal te abate: "Kajwal, te beluk la awalbon baele la me yich'ix pasel, jauk me to ay to jochol te naktijibale." ²³Te yajwal jich la yalbey te abat yu'une: "Baan ta muk'ul beetik sok ta spat korraletik sok sujatel te yakuk xtalike, yakuk me xnoj te jnae. ²⁴Jich me ya jkalbat, ni tuluk winik te mach'a ik'bilik ta we'el ta sneelal toe ma me yaiybeyik sbujts' te we'elil jku'une. "AY SWOKOLIL TE BIT'IL YA JT'UNTIK TE CRISTOE ²⁵Jich yu'un bayal ants-winiketik sjuinejik ta beel te Jesuse, jich la sut sba tel ta stojolik jich la yalbey yaiyik: ²⁶"Te mach'a ya xtal ta jtojole, teme ma ya slok'es ta yot'an te sme'-state, te yiname, te yal-snich'nabe, te sbankiltake sok te swixtake, sok nix te skuxlejale, ma xju' ya x-och ta nopojel jku'un. ²⁷Te mach'a ma xkuch te scrutz te ya st'unone, ma xju' ya x-och ta nopojel jku'un. ²⁸Jich yu'un ¿Ay bal tuluk te mach'a le' ay to, te ya sk'an ya spas jun ts'ajk'ubil na, ma bal neeluk ya snajk'an sba ta snopel te jayeb ya xlaj yu'une sok jich ya me yil teme tik' ya xlok' a te jayeb ay yu'une? ²⁹Melel teme janax ya sjajch'es te yiptijibe sok teme ma ju' yu'un spasele, spisil te mach'a la yilike ya me xjajch'ik ta labanwanej, ³⁰ya me yalik: "Jai winik to kaj spas ts'ajk'ubil na jauk me to ma ju' yu'un ta spasel." ³¹Sok, ¿Teme ay muk' ajwalil te ya sjach kerajel sok yan muk' ajwalil, ma ba neeluk ya snajk'an sba ta snopel sok ya sk'an tak'uyel teme ya xju' yu'un sok te lajun mil (10,000) yaj soldadoe te ya stsal ta kerajel te tab ta mil (20,000) soldadoetik yu'un te yaj kontroe? ³²Melel teme ma xju' yu'un ya yaiye, ya me stikun bael abat te k'alal najt' to ay te yaj kontroe, swenta yu'un ya sk'an xlamaj te k'ope. ³³Jich yu'un, te mach'a ma sk'an yijk'tey te beluk ay yu'une, ma stak' ya x-och ta nopojel jku'un. TE K'ALAL YA XCH'AY XCHI'IL TE ATS'AME ³⁴Te ats'ame lek, jauk me to teme ch'ay te xchi'ile, ¿Bit'il me ya xchi'ub xan yan buelta? ³⁵Ma xtuunix yu'un te lum k'inale sok ma xtuunix yu'un te beluk k'aemix yu'un te lume. Ya me yich' ch'ojel bael. Te mach'a ay xchikine aka me yaiy stojol ta lek."

Chapter 15

SENYAIL K'OP YU'UN TE TUNIM CHIJ TE CH'AYEME ¹Jich yu'un spisilik te k'an-patanetike sok nix te yantik mulawiletike talik ta stojol te Jesuse tal xch'ambey yayiik te sk'ope. ²Te fariseotike sok nix te ts'ibjometik yakalik ta muken k'op, jich la yalik: "Jai winik to binax me yot'an ya yik' te mulawiletike, ya me sjuin sba ta we'el sok." ³Te Jesuse la yal jun senyail k'op jich la yaltilebey: ⁴¿Mach'akatik, teme ay jo'winik(100) ta koj't tunim chijetik yu'un, teme ch'ay koj't, ma ba ya yijk'tey jilel te balun lajuneb yowinik(99) ta koj't ta bay jochol takin k'inal sok ya xba sle te koj't te ch'ayeme ja to teme la stae?. ⁵Teme la stae, ya me spet tel sok binax me yot'an yu'un. ⁶Te k'alal ya xk'ot ta sna, ya me stsob tel te sjo'take sok te spat xujk'e jich me ya yalbey ta spisilik; Binuk nax me jkot'antik, ja te tunim chij te ch'ayeme la me jtaix tel. ⁷Jo'on ya jkalbeyex, ay me bayal sbujt's yot'anik ta ch'ulchan te k'alal tul mulawil ya sut yot'an, te bit'il balunlajuneb yo'winik(99) ta tul te toj yot'anik te ma yejt'aluk ya sut yot'anike.SENYAIL K'OP YU'UN TE TAK'IN TE CH'AYEME ⁸Janix jich ¿ay bal tuluk ants teme ay lajuneb(10) ta wel sakil tak'in yu'une teme la xch'ay weluke, ma ba yakuk stsum sk'ajk', ya smes te snae, sok ya xbajt' yot'an ta sleel ja' to teme la stae? ⁹Te k'alal ya stae ya yik'tel spisil te sjo'take sok te spat-xujk'e ya me yalbey: Binuk nax me jkot'antik, melel la jtaix te wel tak'in te jch'ayojae. ¹⁰Janix jich ya jkalbeyex, binax me yot'anik te ch'ul abatetik yu'un Dios te k'alal ya sut yot'an tul mulawil.SENYAIL K'OP YU'UN TE KEREM TE LA YIJK'TEY JILEL TE STATE ¹¹Ta patil la yal te Jesuse: "Ay tul winik te ay cha' tul snich'nabe, ¹²te ijts'nale la yalbey te state; "Jtat ak'bon ta ora te jayeb ya jta te abiluk te ya apukbotike. Jich te tatile la spukbey te sbiluk te snich'nabe. ¹³Ma k'ax bayal k'aal, te ijts'nale och ta stsobel spisil te sbiluke jich bajt' ta yan lum te namal to aye, le' la slajin spisil a te stak'ine, la sman te beluk ma xtu'un yu'une sok chikanax te beluk la slajin a te stak'ine. ¹⁴Jich yu'un te k'alal lajix spisil a te stak'ine, tal bayal winal ta spamal te muk'ul lume jich jajch' ta k'axel swokol. ¹⁵Ja yu'un bajt' sle yat'el sok tul winik te le' kuxul ta muk'ul lum, tikunot bael ta sk'inal yu'un ba smak'lin chitametik. ¹⁶Yot'anuk nax slajimbey te swe'el te chitametike, melel mayuk mach'a ya x-ak'bot swe'el yu'un. ¹⁷Jauk me to te k'alal sut k'inal yayi, la yal: "iJayeb katik ta tul yaj at'el ya yik' te jtate, te ay bayal swe'elik, yan te jo'one yakon ta lajel ta winal!" ¹⁸Ja lek ya sut'on bael ta stojol te jtate, yaj xk'o jkalbey: "Tat la jta jmul ta stojol Dios, sok ta atojol. ¹⁹Ma snubnix te ya alwalbon te ja anich'anone, jich me ja kuyon te bit'il ja waj at'elone." ²⁰Jich sut bael ta stojol te state. Te k'alal k'ejel to yak ta tael a, ilot yu'un te state, la sna'bey yolil sba, alimaj bael, sok k'o spet sok la yuts'iy. ²¹Te nich'anile la yalbey te state: "Tat la jta jmul ta stojol Dios sok ta atojol. Ma snubnix te ya awalbon te ja anich'anone." ²²Te tatile la yalbey te yaj abatetike: "Ich'aik tel ta ora te lek'il najt'il k'u'ule, lapbeyaik sok ak'beyaik jun ch'ojk'owil ta sk'ab, sok lapbeyaik te xanabe. ²³Ik'aik tel sok milaik te k'ot wakax te jup'en ta leke. iYu'un ya me jpastik k'in!. ²⁴Melel lajemix a te jnich'ane jauk me to cha' akuxtel ta ora to. Ch'ayem a jauk me to la yich'ix tael. Jich jajch'ik ta spasel te k'ine. ²⁵Jich te bankilale baem ta sk'inal a. Te k'alal yak ta sujt'el tel a sok te yak ta noptsajel tel ta sna a, la yayi stojol te ay k'ine sok te ay ajk'ote. ²⁶La yik' tel tul te abate, la sjojk'ibey te beluk yakalik ta spasele. ²⁷Te abate la yalbey: "Sujt' tel ta a na te awits'ine sok te ja atate la yak' ta milel te koj't wakax te mero jujp'ene, yu'un te lek sujt' tele." ²⁸Ilin te bankilale, ma la sk'an och bael, ja lok' tel te state, la yalbey wokol te yakuk x-och baele. ²⁹Jauk me to te bankilale la yalbey te state: "llawil, te jo'one bayal ja'wil at'ejonix ta atojol, mayuk banti laj k'axintebate amantal jauk me to mayuk ja awak'bon koj'tok alal tentsun yu'un te ya jtsob jba sok te jo'take, ³⁰jauk me to te k'alal sujt' tel te ja nich'an te ba slajin te beluk la awak'bey sok te bajt' ta kuxinel sok te mulawil antsetik, te ja'ate la milbey te juben wakax ta swentae." ³¹Te tatil la yalbey te snich'ane: "Jnich'an, spisil ora ja joinejon, spisil te beluk ay jku'une ja'at awu'unuk. ³²Jauk me to ja ya sk'an te ya spastik k'in yu'un te binax jkot'antike, melel te ja awijts'ine lajemix a, jauk me to ch'a kuxtel; ch'ayemix a jauk me to la yich'ix tael."

Chapter 16

SENYAIL K'OP YU'UN TE KANAN BILUK TE MA JUNUK YOT'ANE ¹Te Jesuse la yalbey te nopojeletik yu'une: "Ay tul k'ulej winik te ay mach'a swenteinobey te sbiluke, jauk me to la yich' albeyel smul te yak ta slajinbeyel stak'in te yajwale. ²Jich yu'un te k'ulej winik la yik'tel te mach'a swentenobey te sbiluke, jich la yalbey: "¿Melel ba te beluk yakon ta yayiel stojole? Ak'bon jkil spisil te beluk jkajk'obat ja wentaine, melel ma stak'ix te ya awentainbon xan te jbiluke." ³Te mach'a swenteinobey te sbiluke jich jajch' snop ta yot'an: "¿Beluuk ya stak' jpas, melel te jkajwale ya slok'esonix ta jkat'el? melel ma xju'ix jku'un spasel te tulán at'ele sok ya xk'exwon ta k'anbajel. ⁴Ya jna'ix te beluk ya jpase, te k'alal ya slok'esonix ta jkat'ele, yu'un jich ya yik'onik ta snaik te ants-winiketike." ⁵Jich yu'un te mach'a swenteinobey te sbiluke la yik tel ta tulutul te mach'a ay sbetik yu'un te yajwale, jich la sjok'ibey te mach'a sbabiale: ¿Jayeb abetanobey te jkajwale?" ⁶Jich la yal: Ay jowinik(100) ta bis te aceite yu'un oliva." La yal te mach'a swenteinobey te biluke: Tsaka te sjunal abete, najk'anaba ta ora, ts'ibuya lajuneb yoxwinik (50) ta bay sjunal te abete." ⁷Jich yu'un la yalbey te yane: "¿Jayeb abet te ja'ate? jich la yal: "Jo'winik (100) ta bis te harinae": Jich la yal: "Tsaka te sjunal abete, najk'ana chanwinik (80)." ⁸Te yajwale la sna' stojol sok jich la yal yu'un: Mero ay sbijil te winike. Melel te mach'atik ayik ta swenta te balumilale kax jich ay sbijilik ta xchajp'anbel sbaik stukelik te bitil ay sbijilik te mach'atik ayik ta swenta te sakil k'inal. ⁹Ya jkalbeyex: leaik te mach'atik ya ak'uxtay aba sok yu'un te ak'ulejalik swenta in balumilal to, yu'un te k'alal ya xla j sk'oplale ya me x-ik'otatik ochel te banti ja anaik te ay ta sbajt'el k'inal. ¹⁰Te mach'a jun yot'an yu'un te beluk teb nax ya x-ak'bote, janix jich jun yot'an ya swentain te beluk bayal ya x-ak'bote. Yan te mach'a ma to j yot'an yu'un te beluk teb nax ya x-ak'bote, janix jich ma to j yot'an ta swentainel te beluk bayal ya x-ak'bote. ¹¹Teme ma la ana'ik swentainel te k'ulejalil yu'un te ya x-ak'botex ta balumilale ¿Mach'a k'an yak'beyex ja wentainik te lekil k'ulejalile? ¹²Teme ma jun awot'anik ya awentainbey sbiluk te yane, ¿Mach'a k'an yak'bat ja awentain te beluk ja awu'un atukele? ¹³Mayuk tuluk abat te ya yak' sba ta abtinel yu'un te cheb yajwale, swenta yu'un jich ya xk'ot te ay tul te amen ya yile, yan te yane k'ux ya yayi ta yot'an stukel. Sok ay tul te mayuk sk'oplal ta yot'an, yan te yane ay sk'oplal ta yot'an stukel. Te ja'exe ma stak' te ya awak' abaik ta abtinel yu'un te Diose sok te k'ulejalile." ¹⁴Jich yu'un te fariseoetike, te mach'atik smulaneyik te tak'ine, la yayiik stojol te beluk yak ta cholele, sok kaj slabanik te Jesuse. ¹⁵Jich yu'un te Jesuse la yalbey te fariseoetike: "Te ja'exe ya awalik te mayuk amulik ta stojol te ants-winiketike, jauk me to te Diose sna'ojbatik te awot'anike. Te beluk ich'bil ta muk' yu'un te ants-winiketike, ilaybil ta sit te Diose. TE MANTALIL SOK TE AJWALINEL YU'UN TE DIOSE ¹⁶Te mantaliletik sok te beluk la yalik jilel te alwanejetike ay ta ch'uunel ja to te k'alal tal te Juane. Jich jajch' ta alel te lek yach'il k'op yu'un te ajwalinel yu'un te Diose sok spisilik yak ta yak'belik yipal ta ochel le'a. ¹⁷Ma ba wokol ya xk'ax te ch'ulchan sok te balumilale, jauk me to ma xla j sk'oplal ni junuk tilde yu'un te mantalile. TE JESÚS LA YALBEY SK'OPLAL TE MACH'ATIK YA YIJK'TEY SBAIKE ¹⁸Te mach'a ya yijk'tay jilel te yiname sok teme ya xbajt' nujp'inuk sok te yan antse, ayix ta mulwej abi, sok teme ay mach'a ya xnujp'in sok te ants te jilemix smamlale, ayix ta mulwej abi. TE K'ULEJ WINIK SOK TE LÁZAROE ¹⁹Ay tul k'ulej winik te slapoj tsajtsajtik pak' sok t'ujbil lino-pak' sok te jujun k'aal ya yayibey yutsilal te stak'in sok te beluk ay yu'une. ²⁰Sok ay tul k'anbajel winik te Lázaro sbiile, te chawal ta bay sti'il sna te k'ulej winike, ay ta k'ael chamel ta skojt'ol sbak'etal. ²¹Yot'anuk ya stsak swe' te beluk ya xch'ay koel ta bay yanil swe'balte' te kulej winike, jauk me to ya xtal te ts'i'etike, ya xle'bot yu'un te sk'ael xchamele. ²²Jich k'ot yorail te laj te k'anbajel winike, jich abajt' ta ik'el yu'un te ch'ul abatetik ta sts'eel te Abrahame. Janix jich te k'ulej winik laj uuk, jich bajt' ta mukel, ²³jich yu'un ta bay yawil aelmeletik, k'alal ayix ta woklajel a te k'ulej winike, la stoy moel te site, la yil te k'ejel to ay te Abrahame sok te Lázaro te sjoinej sba sok ta nakleje. ²⁴Jich awun sok jich la yal: "Tatik Abraham, kuxteyawon, tikunbontel te Lázaro, te yakuk st'usestel ta ja' te sni'il sbik'tal sk'ab sok te yakuk xtal st'usesbon te jkak'ej, melel ayon ta bayal wokol yu'un te k'ajk'ej. ²⁵Jauk me to te Abrahame la yal: "Jnich'an, na'ame te lek nax k'axat ta k'inal atukele, yan te Lázaro k'ax bayal swokol stukel. Jauk me to te Lázaro lek ayix stukel yan te ja'ate ayatix ta woklajel. ²⁶Sok bit'il k'an ju'uk awu'un melel xatojotik jun muk'ul ijk'al k'inal, yu'un te mach'a ya sk'an xk'axik tele ma xju' yu'unik, sok mayuk mach'a ya stak xk'ax tel le'a me to melel mayuk mach'a ya xju' yu'un. ²⁷Te k'ulej winik la yal: "Wokolok, tatik Abraham, tikunbon bael te Lázaro ta bay sna te jtate, ²⁸yu'un ay jo' tul jkits'nab, te yakuk xba yalbey, te manchuk ya xtalik le' in to te banti bayal wokolile." ²⁹Te Abrahame la yal: "Yich'ojik te sjun te Moises sok te sjun te alwanejetike; ja aka yayiik stojok te beluk la yale. ³⁰Te k'ulej winike la sut: "Majichuk, tatik Abraham, yan te ayuk mach'a ya xch'a kux bael te ya xba yalbeye te yakuk sut yot'anike, ya me sut yot'anik te jichuke" ³¹Jauk me to te Abrahame la yal: "Teme ma sk'an yayiik stojol te beluk ya yal te Moises sok te alwanejetike, ma ba ya xk'ot yot'anik, janix jich uuk teme ay mach'a ya xcha' kuxbele ma ba ya xba k'otok ta yot'anik."

Chapter 17

SK'OPLAL TE MACH'ATIK YA XYALESWAN TA MULILE ¹Te Jesuse jich la yalbey te nopojeletik yu'une: "Ay nanix a te beluk ya yak'otik ta yalel ta mulile, jauk me to ya me yil swokol te mach'a ya syaleswan ta mulile. ²Ja lek te yakuk yich' chukel xch'enul cha' ta snuk' sok te yakuk yich' ch'ojel ochel ta mar, te mach'a ya yak' yaluk ta mulil tuluk te mach'a pek'el ayike. ³Wik'a me asitik te ja'exe. Teme ay tul awermano te la sta smule, komame, sok teme la sujt'es yot'ane, pasbey a me perdón. ⁴Teme la sta smul ta atojol jukeb buelta ta jun k'aale, sok teme jukeb nix buelta ya xtal ta atojol ta yalbelate: "Ya sujt'esix jkot'an teme xi'e, ipasbey a me perdón!" ESMANTESBOTIK XAN TE XCH'UUNJEL JKOT'ANTIKE ⁵Te wolwanej puk k'opetik la yalbeyik te Kajwaltike: "Esmantesbotik xan te xch'uunjel jkot'antike." ⁶La yal te Kajwaltike: "Te ayuk xch'uunjel awot'anik jich te bit'il sbak' mostaza te bik'itnaxe, teme la awalbey jai sicomoro te' in to: "Bula aba lok'el sok ts'una aba ta bay mar ya me xch'uunbat te ja mantal jichuke. TE BELUK YA SK'AN SPAS TE ABATE ⁷Jauk me to, ¿Mach'a a te le' ayex to, teme ay jun abat awu'unik te sujt'ix tel ta wok' lum o ta skanantayel chijetik ta ak'inal yabal awalbey: "La' ta ora, naklan sok we'an"? ⁸Ma ba jichuk ya yalbey: pasbon tel jwe'el, sok ak'a achuj ch'ujt' ta sjoyobal ak'u' sok ya me ach'uunbon ta sk'asesel te jwe'ele sok te jkuch'bajele ja to teme la jkot'ane ya me stak' xwe'-uch'bajat uuk? ⁹¿Sok ya bal awalbey wokol te awabat te bit'il la xch'uun spasel spasil te beluuk la awak'bey spase? ¹⁰Ma jichuk! ¹¹Janix me jich te ja'exe, k'alal pastajix spasil awu'unik a te beluk la yalbatik ta spasel te Diose, ya me sk'an jich awalik: Ma ba lekil abatotik. Melel janax la jpastik te beluk la jkich'tik albeyele." LA YICH' LEKTESBEL SBAK'ETALIK TE LAJUN TUL K'AELE CHAMELETIKE ¹²K'alal yak ta beel bael ta Jerusalén te Jesuse, ta sti'il slum sk'inal Samaria sok Galilea. ¹³Te k'alal yak ta ochel bael ta bay te ch'in lume, tal ta tael yu'un lajun tul winiketik te yich'ojik k'ael chamele. K'ejel to tejk'ajik, ¹⁴kajik ta aw, jich la yalik: "Jesús, Maestro k'uxtayawotik." ¹⁵K'alal la yil te Jesuse, jich la yalbey: "Baanik sok ak'abaik ta ilel ta stojol te sacerdoteetike." Te k'alal yakik ta beel bael ajk'nax lekub te sbak'etalike. ¹⁶Te k'alal la yil sba te tul te lekubenix a te sbak'etale, sujt' bael, sok tulan yak ta yawtayel te yutsilal te Diose. ¹⁷Te k'alal k'ot ta stojol te Jesuse la skejan sba koel ta bay yakan, la yalbey bayal wokol. Te winike, ja samaritano winik. ¹⁸Te Jesuse jich la sjojk'ibey: "¿Ma ba lajun tuluk te mach'a lekube? ¹⁹¿Banti ay te balun tule? ²⁰Janax bal jai yan lum winik to te sujt' tel ta yalel wokol ta stojol te Diose? ²¹La yalbey: "Jajch'an, baan. Te xch'uunjel awot'ane la skolteyatix ta chamel." TE K'ALAL YA XTAL TE AJWALINEL YU'UN TE DIOSE ²²Te fariseoetike yakik ta sjojk'ibel te Jesús te bin ora ya xjul te ajwalinel yu'un te Diose, te Jesuse jich la sutbey: "Te ajwalinel yu'un te Diose ma ba jich ya xjul te bit'il senyaetik te ya stak' ta ilel sok jsitik. ²³Sok ma stak' yalik :"; ilawil, le' ayix in to! sok baan ; ilawil, le' ayix abi!," melel ayix ta awolilik te ajwalinel yu'un te Diose. ²⁴La yalbey te nopojeletik yu'une: "Ya me sta sk'alel te awot'anuk yakuk xcha' sujt' tel awilik te Nich'anile manchuk me junuk nax k'aal, jauk me to ma ba ya awilik. ²⁵Ay me mach'a ya yalbeyex: ; ilawilik, le' ayix a me to! ; ilawilik, le' ayix in to! jauk me to ma me xlok'ex awilik sok ma me ats'aklinik bael, ²⁶yu'un te bi ora ya sta sk'alelal te ya xcha' tal te Nich'anile jich me ya xchiknaj tel te bit'il ya xlem tel tsantsewal ta bay jujun mejch' te ch'ulchane. ²⁷Jauk me to, neel me ya xk'ax bayal swokol sok ya me yich' ilayel yu'un te ants-winiketik te kuxulik ta k'inal ta ora to. ²⁸Jich te bit'il k'ot ta pasel ta yorail te Noeje, jich nix me ya xcha' k'ot ta pasel te bin ora ya xcha' tal te Nich'anile. ²⁹Yakalik ta we'-ujch'ajel, sok yakalik ta nujp'inel, sok yakalik ta ch'omtayel ja to te bi k'aalil och ta barco te Noeje, tal te pulemale jich lajik ta spasilik. ³⁰Janix jich te bit'il k'ot ta pasel ta yorail te Lot, janix jich yakalik ta we'-ujch'ajel, yakalik ta mambajel, yakalik ta chombajel, yakalik ta awal sok nix yakalik ta spasel snaik. ³¹Jauk me to, te k'alal lok' bael te mantik Lot ta bay lum Sodoma, ko tel wolokal k'ajk' sok azufre ta ch'ulchan jich te bit'il ja'al, jich lajik ta spasilik. ³²Jich nix ya xk'ot ta pasel te k'alal ya xchiknaj tel te Nich'anile. ³³Te k'alal ya sta yoraile, te mach'a moem bael ta sba sna manchuk me ya xko xan tel ta yich'el te sbilukil te snae sok te mach'a baem ta sk'ale manchuk me sujt' xan bael ta sna. ³⁴Juluk me ta awot'anik te beluk k'ot ta pasel ta stojol te yinam te Lot ³⁵Te mach'a ya xk'uxtay te xkuxlejale ya me xch'ay te xkuxlejale, yan te mach'a ya xch'ay te xkuxlejale ja me ya xkuxin stukel. ³⁶Ya jkalbeyex, jai ajk'ubal abi ay me cha' tul wayatik ta junax wayibal, tul me mach'a ya yich' ik'el bael, tul me mach'a ya xjil ³⁷Ay me cha' tul antsetik te yakik ta juch' mats' tul me ya yich' ik'el bael, tul me ya xjil. ³⁸sok ay me cha' tul te mach'a ayik ta sk'al; tul me ya yich' ik'el bael tul me ya xjil. ³⁹Te k'alal la yayik stojole, la sjojk'ibeyik: " ¿Kajwal, banti ya xk'ot ta pasel?" La yal te Jesuse: "Te banti ay beluk lajeme, le' me ya stsob sbaik a te xulemetike.

Chapter 18

SENYAIL K'OP YU'UN TE ME'BA ANTS SOK TE MACH'A MA LEK YA XCHAJP'ANWANE ¹Jich te Jesús la yalbey senyail k'op yaiyik, swenta yu'un jich me ya snopik te ma ba ya yijk'tayik ta sk'oponel Dios, sok te ma xchebaj yot'anike, ²jich la yal: "Ay tul chajp'anwanej ta jun muk'ul lum te xujt' ma xi' te Diose sok mayuk mach'a ya yich' ta muk'." ³Te bay te muk'ul lume ay tul me'ba ants te julebael ya sk'opon te chajp'anwaneje, te ya yalulebeye: "Chajp'anawon sok te jkaj jkontroe." ⁴Bayal k'aal te ma la sk'an te ya xchajp'ane, ta patil la snop: "Manchuk teme ma ba ya jxi' te Diose, sok te ma jkich' ta muk' te ants-winike, ⁵melel te me' ba antse le' nax ay ta wulwone, jich yu'un ya me jchajp'an, swenta yu'un ma me x-ilin jkot'an yu'un te bit'il ya swulilayon ta spsil orae." ⁶Jich yu'un te Kajwaltike la yal: "Aya me awaiyik stojol te beluk la yal te chajp'anwanej te ma ba toj yot'ane." ⁷¿Jaxan te Diose ma bal yakuk skoltay te mach'a tsabil yu'un te yakik sk'oponel ta k'aal-ajk'ubale? ¿Ya ba xjalaj k'aal te ya xkoltaywane? ⁸Ya jkalbeyex te ya xkoltaywan ta ora nax. Janix jich te Nich'anil te ya xcha' tale, ¿Ay ba mach'a ay xch'uunjel yot'an ya xjul sta ta balumilal?" SENYAIL K'OP YU'UN TE FARISEO SOK TE K'AN-PATANE ⁹Jich te Jesuse la yalbey yaiyik senyail k'op ta stojol te cha'ox tul te mach'atik skuyo sbaik te toj yot'anike sok te ya yileyik te yantike: ¹⁰"Ay cha' tul winiketik moik bael ta templo ba sk'oponik te Diose, te tule fariseo, te yane k'an-patan." ¹¹Te fariseoe tejka'j ta sk'oponel te Diose, jich la yal: "Dios jku'un, ya jkalbat wokol te ma pajaluk jkot'an sok te yantike melel elek'etik, te ma toj yot'anike, mulwejetik jich te bit'il k'an-patan in to." ¹²Te jo'one ya jkom jwe'el cheb buelta ta jujun semana, ya jkak' te jun ta slajunebal yu'un spsil te beluk ya jtae." ¹³Yan te k'an-patane, k'ejel to tek'el jilel stukul, ma la stoy sit ta ch'ulchan, la smajulay yot'an jich la yal: "Dios jku'un ayuk me xk'uxul awot'an ta jtojol te jo'on mulawilone." ¹⁴Ya jkalbeyex te ja'exe, jai winik to la yich'ix pasbel perdón yu'un te smule, te k'alal sujt' bael ta snae, yan te fariseoe ma la yich' pasbel perdón stukul, melel te mach'a ya stoy sbae pek'el me ya xk'ot stukul yan te mach'a pek'el yak'oj sbae ja me kajal ya xk'ot stukul." TE JESUSE YA YAK'BEY BENDICIÓN TE ALETIKE ¹⁵Te ants-winiketike ay yik'ojik bael ch'in aletik ta stojol te Jesuse, swenta yu'un ya skajanbey sk'ab ta sjolik, te k'alal la yilik te nopojetik yu'une, la skomik. ¹⁶Jauk me to, te Jesuse la yik' tel, jich la yal: "Ak'aik me te yakuk xtal ta jtojol te aletike, ma me xa komik. Melel te ajwalinel yu'un te Diose ja yu'un te mach'a jich yot'an te bit'il aletike." ¹⁷Jamal ya jkalbeyex, te mach'a ma xch'uun te ajwalinel yu'un te Dios jich te bit'il alale, ma xju' ya x-och." TE K'ULEJ KEREME ¹⁸Ay tul ajwalil te la sjojk'ibey, jich la yal: "Lekil maestro, ¿Beluuk ya xju' ya jpas swenta yu'un ya jta jkuxlejal ta sbajt'el k'inal?" ¹⁹Te Jesuse la yalbey: "¿Bi yu'un te ya awalbon te lekone? Mayuk mach'a lek, janax stukul te Diose." ²⁰Ja na'oj spsil te mantaliletike -ma me xa waiy mulwej, ma me xa waiy milaw, ma me xa waiy elek', ma me xlewanat ta k'op sok ich'a me ta muk' te ame'-atate." ²¹Te ajwalile la yal: "Jch'uunej spasel ta spsil ja to te k'alal keremone." ²²Te k'alal la yaiy stojol te Jesuse, jich la yalbey: "Ay to chajp' xan te beluk ya sk'an ya apase. Ya sk'an ya achon spsil te beluk ay awu'one sok pukbeya te me'baetike jich me ay ak'ulejal ta ch'ulchan sok la', t'unawon." ²³Te k'alal la yaiy stojol te k'ulej winike, bayal la smel-yot'an yu'un, skaj te bayal sk'ulejale. ²⁴Jich yu'un te k'alal la yil te Jesús te yak ta mel-ot'an te winike, bayal la smel-yot'an uuk, jich la yal: "¿Wokol ya yilik te k'ulejetik te ya x-ochik ta ba ay ta ajwalinel te Diose?" ²⁵Ja buelta nax ya xk'ax koj' camello ta ba ay te sit te agujae, te jun k'ulej te ya x-och ta ba ay ta ajwalinel te Diose." ²⁶Te mach'atik la yaiyik stojole jich la yalik: "¿Mach'a me ya xju' ya xkolik jiche?" ²⁷Te Jesuse la yal: "Spsil te beluk ma xju' yu'un spasel te ants-winiketike, ya xju' yu'un spasel stukul te Diose." ²⁸Te Pedroe la yal: "Te Jo'otike la jkik'teytikix jilel spsil te beluk ay jku'untike, melel la jts'aklintikati." ²⁹Te Jesuse jich la yal: "Jamal ya jkalbeyex, spsil te mach'a yijk'tayoj jilel te snae, te yiname, sok te sbankiltake, sme'-state sok te yal-snich'an ta swenta te ajwalinel yu'un te Diose, ³⁰ya me yich'ik ak'beyel bayal xan sjelol te bit'il ak'bil le' ta balumilal to, sok ya me sta xkuxinel sbajt'el k'inal ta ba ay te ajwalinel yu'un te Diose." TA YOXEBAL BUELTA LA YAL TE JESÚS TE YA XLAJE ³¹Ta patil te k'alal la sts'ob te lajchay tul nopojetik te Jesuse, jich la yalbey: "Ilawilik, ya me xmootik bael ta Jerusalén, spsil te beluk ts'ibubil jilel yu'un te alwanejetik ta swenta te Nich'anile ya me xk'ot ta pasel." ³²Melel ya x-ak'ot ta sk'ab te yan lumetike, ya me yich' labanel sok bolko'pteyel, sok tujb'tayel. ³³Ta patil ya smajik ta nujk'ul, ya me smilik, jauk me to ta yoxebal k'aal ya me xcha'kux tel." ³⁴Xujt' ma k'ot ta yot'anik te beluk la yale, melel nak'bil ta stojolik te swentail te beluk la yale, xujt' ma la sna'ik stojol te beluk albil sk'oplale. LA YICH' JAMBEL SIT TE TUL MA'SIT TA LUM JERICÓ ³⁵Te k'alal nopol ya xk'otix a te Jesús ta lum Jericó, ay tul ma'sit te nakal ta ti'be, yak ta k'anbajel. ³⁶La yaiy stojol te yak ta k'axel tsobol ants-winiketik ta be la sjojk'iy yaiy te beluk yak ta pasale. ³⁷Te ants-winiketike la yalbeyik, ja te Jesús te Nazaret te yak ta k'axe. ³⁸Te ma'site jajch' ta aw, jich la yal: "Jesús, sts'umbal David k'uxtayawon." ³⁹Te mach'atik neel yakalik ta k'axe la skomik te manchuk ya x-awune. Jauk me to, tulan awun xan: "Sts'umbal David, k'uxtayawon." ⁴⁰Te Jesuse la stejka'an sba, la yal mantal te yakuk yik'ik tel te winike. Te k'alal nopol ayix ta stojolae, te Jesús la sjojk'ibey yaiy: ⁴¹¿Beluuk ya ak'an te ya jpasbate?" La yal te ma'site: "Kajwal, ya jk'an te ya ajambon te jsite." ⁴²Te Jesuse la yalbey: "Jamuk te

asite. Ta swenta xch'uunjel awot'an kolematix." ⁴³Oranax te winike la yil k'inal, la sts'aklin bael, yak ta yalbel yutsilal te Diose. La yilik ta spisilik te ants-winiketike jajch' yalbeyik yutsilal te Diose.

Chapter 19

TE JESÚS SOK TE Zaqueo ¹Te Jesuse och bael ta lum Jericó been k'axel ta yolil te lume. ²Jich yu'un ay tul winik te le' aya te Zaqueo sbiile. Ja wolwanej yu'un te k'an-patanetike sok k'ulej stukel. ³Ya sk'an ya yil a te mach'a a te Jesuse, jauk me to ma la stak' yil yu'un te bayal te ants-winiketike yu'un komol winik stukel. ⁴Jich yu'un te Zaqueo alimaj k'axel ta ora, jich mo bael ta jun sicómoro-te' yu'un ya sk'an ya yil te Jesuse meel le' nopol ya xk'ax a te banti aye. ⁵Te k'alal k'ot te Jesús te banti aye, la yil moel jich la yalbey: "Zaqueo, koan tel ta ora, yu'un yotik ya xjilon ta a na" ⁶Jich te Zaqueo ora nax kotel, binax yot'an la yik' ta sna. ⁷Te k'alal la yilik te ants-winiketik, muken kajik ta k'op, jich la yalik: "Te Jesuse bajt' yil tul mulawil winik." ⁸Te Zaqueo tejk'aj jajch'el, jich la yalbey te Kajwaltike: Ilawil Kajwal, olil ya jkak'bey jbiluk te me'baetike, sok teme ay mach'a jlo'layeje, ya sujt'esbey chaneb buelta sjelol te sbiluke. ⁹Te Jesús jich la yalbey: Ta ora to te kolele julix le' ta na to, meel te winik to janix sts'umbal te Abrahame. ¹⁰Meel te Nich'anile tal sle sok tal skoltay te mach'atik ch'ayemike. "SENAIL K'OP YU'UN TE LAJUN SEJP' TAK'INE" ¹¹Te k'alal yakalik ta yaiybel stojol te sk'ope, te Jesuse jajch' ta yalel xan jun senyail k'op, meel nopol ay ta Jerusalén, te ants-winiketike la skuyik te ora nax ya xchiknax te ajwalinel yu'un te Diose. ¹²Jich la yal te Jesuse: "Ay tul k'ulej winik te bajt' ta yan lum te k'ubul aye yu'un le' ba yich' tel yat'el ta muk' ajwalil, jich ta patil ya sujt' tel ta slumal. ¹³Jich la yik' tel ta stojol lajun tul te abatetik yu'une, la yak'bey lajun sejp' tak'in ta juju-tul, jich la yalbey: At'ejanik ja to teme sujt'on tel la yut. ¹⁴Jauk me to te slumale ma k'anbil yu'un. La stikunik bael abatetik ta spatnax, jich la yalik: "Ma jk'antik jai winik to te ya yich' yat'el ta ajwalil jku'untike." ¹⁵Jich k'ot ta pasel te k'alal sujt' tel, te yich'ojix tel yat'el ta muk' ajwalil a, la stikun ta ik'el te abatetik te mach'atik yak'objey jilel te stak'ine, yu'un jich ya sna' stojol te jayeb jolin yu'unik te tak'ine. ¹⁶Te mach'a neel aye tal ta stojol: "La yalbey Kajwal, te tak'in te la awak'bone, jolin lajuneb jku'un." ¹⁷Te ajwalile la yalbey te winike: "Lek at'ejat, lekil abatat. Meel jun awot'an la awentainbon te beluk teb nax la jkak'bat jilele, jich yu'un ya jkak'bat awat'el ta swentainel lajun pam muk'ul lumetik." ¹⁸Te xchebal tal, jich la yal: "Te atak'ine, Kajwal jolin jo'eb jku'un." ¹⁹Te ajwalile jich nix la yalbey: "Te ja'ate ya jkak'bat awentain jo' pam lum." ²⁰Tal te yane, jich la yal: "Kajwal, le' ay te atak'ine te jun la awak'bon jilele, la jk'ej ta lek sok la jpots ta jun chujk'ilal, ²¹yu'un xiwon ta atojol, meel tulan awot'an te ja'ate, ya atsob te beluk ma jauk awu'une sok ya ak'aj te beluk ma jaukat la ats'une." ²²Te ajwalile la yalbey: "Ta swenta te awayeje ya jlikbat te amule, ja'at te ma lekil abata. Ya ana' te tulan jkot'ane, te ya jkich' te beluk ma jauk jku'une, sok te ya jk'aj te beluk ma jo'okon la jts'unej. ²³Jich yu'un ¿Bistuuk te ma la ak'ej te jtak'in ta bancoe, yu'un te k'alal ya sujt'ontele ya jkich' sok sjol te jichuke?" ²⁴Te ajwalile jich la yalbey ta spisilik te mach'atik nopol ayik le'a: "Pojbeyaik te tak'in te yich'oje, ak'beya te mach'a yich'oj te lajuneb." ²⁵La yalik: "Kajwal, ay yich'ojix lajuneb stukel." ²⁶Jo'on ya jkalbeyex, te mach'atik ay yu'une ya me x-ak'bot xan bayal. Yan te mach'a mayuk yu'une, te beluk ay yu'une ya me yich' pojbeyel." ²⁷Te mach'atik skontroinejone, te ma la sk'anik te ya x-ochon ta muk' ajwalil ta swentaik, ik'aik tel ta jtojol sok milaik. "BINAX YUTSIL TE K'ALAL OCH BAELE TE JESÚS TA JERUSALÉN" ²⁸K'alal laj yot'an ta k'op te Jesuse, cha jajch' xan ta beel, mo bael ta Jerusalén. ²⁹Jich k'ot ta pasel te k'alal nopol ayix ta Betfagé sok Betania, ta bay wits te sbiilinoj Olivoetik, la stikun bael cha'tul nopojeletik yu'un, ³⁰jich la yalbey: "Baanik ta yan ch'in lum. Te k'alal ya x-ochatik le'a, ya xk'o ataik koj't' ch'in burro te mayuk mach'a skajtibinej ni junuk buelta. Tilaik sok ik'aik tel. ³¹Teme ay mach'a ya sjojk'ibatik: '¿Bistuuk te ya atilik baele?' jich me ya awalik: 'Te Kajwaltike ya xtu'un yu'un.'" ³²Te mach'atik la yich'ik tikunel baele, bajt'ik sok la stak te ch'in burro jich te bit'il la yal te Jesuse. ³³Te k'alal yakalik ta stilel a te ch'in burroe, te yajwale albotik yu'un: "¿Bistuuk te yakatik ta stilel te ch'in burroe?" ³⁴La yalik: "Ja ya xtuun yu'un te Kajwaltike." ³⁵Jich la yik'beyik tel te Jesuse, la yak'ik sk'u'ik ta spat te ch'in burroe te Jesuse mo ta sba te ch'in burroe. ³⁶Te k'alal yakalikix ta beelae, spisil te ants-winiketik la slim sk'u'ik ta be. ³⁷Te k'alal nopol ayikix koel ta bay te wits yu'un te Olivoetike, spisil te mach'atik t'umbil yu'un te Jesuse jajch'ik ta aw sok binax yot'anik ta yalel wokol ta stojol te Diose yu'un spisil ta chajp' t'ujbil at'elil te la yilike. ³⁸Jich la yalik: "¿Binax yutsil te muk' ajwalil te tal ta swenta sbiil te Kajwaltike! ¿Lamal k'inal ta ch'ulchan sok jelawen yutsil te mach'a ay ta toyole!" ³⁹Ay cha'ox tul te fariseoetik te ayik ta yolil te ants-winiketike, jich la yalik: "Maestro koma ta k'op te nopojeletik awu'une. ⁴⁰Te Jesuse la sut sok jich la yal: "Ya jkalbeyex, te yakuk skom sbaik ta aw jai ants-winiketik to, te tonetike ya xkajik ta aw." ⁴¹Te k'alal nopol ayix ta lum Jerusalén te Jesuse, kaj ta ok'el yu'un, ⁴²jich la yal: "¿Lajuk a na' te ja'ate, te beluk ya yak'bat te lamal k'inale! jauk me to, ta ora to ma la a ta illel." ⁴³Yu'un ya me sta sk'alelal te ya xtal ta atojol, te awajkontroe, sok ya me sjojtayat ta ts'ajk' ta spamal te alumale, sok ya me stenat ta bayuk nax. ⁴⁴Te awaj kontroe ya me sjinat koel k'alal ta lum sok te alnich'anetik awu'une. Ma me xjil ni bijuk ton te kaja ya xjil ta sba te yan tone, meel ma k'ot ta awot'an te k'alal tal skoltayat te Diose." TE JESÚS LA STEN LOK'EL TE CHOMBAJELETIK TA TEMPLO ⁴⁵Te Jesuse och bael ta templo, jajch' ta stanel lok'el te mach'atik yakalik ta chonbajele, ⁴⁶jich la yalbey yaiyik: "Ts'ibubil jilel, TE JNAE SNAIL SK'OPONEL DIOS," jauk me to la ak'atbunikix ta snail elek'etik." ⁴⁷Jich te Jesuse yak ta bijubteswanej ta jujun k'aal ta templo. Te

wolwanej sacerdoteetike sok te ts'ibjometik sok uuk te mach'atik ich'bilik ta muk' yu'un te ants-winiketike la sk'an smilik te Jesuse. ⁴⁸Jauk me to ma wejt' yu'unik te bit'il ya yutike, melet spasil te ants-winiketike binax yot'anik ta yaiyel stojol sk'op te Jesuse.

Chapter 20

TULAN YAT'EL YICH'OJ TE JESUSE ¹Ay jun k'aal, te Jesús yak ta snojp'tesel te ants-winiketik ta templo sok yak ta yalél te lek yach'il k'ope, talik ta stojol te wolwanej sacerdoteetike sok te ts'ibjometik sok uuk te ancianoetike. ²Jich k'ot yalbeyik: "Albotik jkaiytik ¿banti la awich' awat'el ta spasel spisil in to? ¿Mach'a la yak'bat apas te at'ele?" ³La sut te Jesuse sok jich la yalbel yaiyik: "Jich nix ya jk'an jojk'ibeyex uuk. Albonik jkaíy "Te ich' ja' yu'un Juan, ¿ja bal yu'un te ch'ulchane o ja bal yu'un te ants-winiketike?" Jich kaj snopik, sok kaj sjojk'ibey sbaik: "Teme la jkaltik, ja yu'un te ch'ulchane, ya me yalbotik: ¿Bistuuk ma la ch'uunikix aa? "Sok teme la jkaltike: "Ja yu'un te ants-winiketike, ya me jkich'tik ch'ojel ta ton yu'un spisil te ants-winiketike, melel xch'uunej yot'anik te bit'il ja alwanej yu'un Dios te Juane." ⁷Jich yu'un la yalik te ma sna'ik te banti taleme. ⁸Jich albotik yu'un te Jesuse: "Janix jichon uuk ma jkalbeyex te mach'a la yak'bon jkat'el ta spasel spisil in to." SENYAIL K'OP TE MACH'ATIK AMEN YAT'ELIKE ⁹Te Jesuse jajch' yalbey te ants-winiketike te senyail k'op to: "Ay tul winik te la sts'un ts'usubiltik, la yak' jilel ta kanantayel yu'un te yaj at'etike, jich bajt' ta yan lum le' jalaj bayal k'aal a. ¹⁰K'alal la sta yorail, te yajwal te k'inale la stikun bael tul yabat, yu'un ya xba sk'anbeytel te at'etike te yakuk x-ak'bot te sit ts'usubiltike. Jauk me to te at'etike la smajik te abate, la stenik lok'el sok mayuk beluk la yak'beyik bael. ¹¹Jich yu'un la stikun bael yan yaj abat janix jich la smajik uuk sok la xk'exlantesik, la stikunik lok'el sok mayuk beluk la yak'beyik bael. ¹²Jich ta yan buelta ta stikun bael te yoxebal abate, jauk me to la yejch'entesik sok la stenik lok'el. ¹³Jich yu'un te yajwal te ts'usubiltike la yal: "¿Beluuk ya jpas? ja lek ya jtikon bael te jnich'an te bayal k'ux ta jkot'ane. Ya niwan yich'bonik ta muk' stukel." ¹⁴Jauk me to te k'alal la yilik te nich'anile, te at'etike jich kaj yalbey sbaik: "Ja in to ja te mach'a ya yich' jilel te k'inale. Jmiltik, jih me ya jkich'tik jilel te k'inale." ¹⁵Jich la stenik lok'el ta sk'inalul te ts'usubiltike, sok la smilik. Jich yu'un, ¿Beluuk me ya yich' pasbeyel te at'etike yu'un te yajwal te ts'usubiltike? ¹⁶Ya me xtal smil jilel te at'etike, sok yantik me mach'a ya yak'bey jilel te ts'usubiltike. Te k'alal la yaiyik stojol te mach'atik le'a, la yalik: "¿Manchuk me ya yak'otik a te Diose!" ¹⁷Jauk me to te Jesús la yilbey sitik, jich la yal: "¿Beluuk ya sk'an yalbotik te beluk ts'ibubile? " ¿TE CH'EN TE MA LA SK'ANIK TE PAS-NAETIKE, JA YIPTIJIB XCHIKIN-NA K'OTIX STUKEL? ¹⁸Spisil te mach'a ya xyal ta sba te ch'ene tijt'ajem nax me ya xk'ot. Yan te mach'a ya ch'ay koel ta sba te ch'ene, net'el me ya xjil. "BIT'IL AY SK'OPLAL TE PATANIL-TAK'INE ¹⁹Jich yu'un te ts'ibjometike sok te wolwanej sacerdoteetike ora nax la sk'an stsakik te Jesuse, yu'un la sna'ik stojol te ja sk'oplal te senyail k'ope. Jauk me to ja xiojik te ants-winiketike. ²⁰Ja yu'un la stsajteyik ta lek, sok la stikun bael tsajtaywanejetik te skuyo sbaik te lek yot'anike, swenta yu'un ya xba yak'ik ch'ayel ta k'op, yu'un jich ya stak' yak'ik ta stojol te ajwalile sok te mach'atik yich'ojik yat'elike. ²¹Jich la sjojk'ibeyik te Jesuse: "Maestro, ya jna'tik te ya awaiy nojp'teswaneje sok te lek ya xk'opojate, sok te mayuk mach'a yan awich'objey snopjibal yu'une, melel ya awak' ta nopel te smelil te sbe te Diose. ²²¿Ja ba lek te ya jtojbeytik jpatantik te Césare o ma ba lekuk?" ²³Jauk me to te Jesuse la sna'bey te malek te beluk snopojike, jich la yalbey: ²⁴"Ak'bonik jkil jun denario tak'in. ¿Mach'a slok'omba sok mach'a sbiil le'a?" Jich la yalik: "Ja yu'un te César." ²⁵Albotik yu'un te Jesuse: "Jich yu'un ak'beyaik te César te beluk yu'un te Cesare, sok ak'beyaik te Dios te beluk yu'un te Diose." ²⁶Jich ma' juyunik slabanel te beluk la yal ta stojol te ants-winiketike. Yanax la yaiyik stojol te bit'il la sujt te ayeje sok mayuk beluk la yalik yu'un. TE JESÚS LA YICH' JOJK'IBEL TE BIT'IL AY TE CHA'KUXELE ²⁷Ay k'otik ta stojol te Jesús cha'ox tul saduceoetik, ja te ya yalik te mayuk cha'kuxele. ²⁸Jich la sjojk'ibeyik te Jesuse: jich la yalik "Maestro, la yal jilel te Moises: teme laj te tul winike, teme mayuk jilel yal-snich'ane, te yijts'ine ya me sk'an te ja xnujp'in sok te yiname sok jich me ay sts'umbal ya xjil te aelmelel sbankile. ²⁹Ay juk tul winiketik yijts'in-sbankil sbaik. Te bankilale nujp'in, jich yu'un te k'alal laje mayuk jilel snich'an. Te yijts'ine la yik' yinamin te yinam sbankile. ³⁰Janix jich la spas ta xchebal, ³¹sok ta yoxebal, jich xmelmon la spasik, ja to ta sjukebal ijsnal mayuk jilel snich'nabik. ³²Jich ta patil laj bael te antse. ³³Ta yorail te cha' kuxele, ¿Mach'a me yinam ya xk'ot ta sjuk tulul te sbankil-yijts'in sbaike? Melel xmelwon la yinaminik ta spisilik. ³⁴Te Jesús la yalbey yaiyik: "Te yal-snich'nab te balumilale ya xnujp'inik soy ya yak' sbaik ta nujp'inel. ³⁵Yan te mach'atik lek sk'oplal yu'un te Diose sok te ya x-ak'botik te ya xcha'kuxik tel ta bay te aelmelele, ma xnujp'inik, sok ma yak' sbaik ta nujp'inel. ³⁶Sok ma xljajikix, Melel ja pajalikix sok te ch'ul abatetik sok ja yal-snich'nab Dios ya xk'ot, Melel ayix ta swentaik te cha'kuxele. ³⁷Te mach'a lajemikix ya xcha'kuxik janix la yak' ta na'el stojol te Moisés, te k'alal la yalbey sk'oplal te pet' chik ch'ix, te banti ya yalbey te Kajwatik DIOS YU'UN, ABRAHAM SOK DIOS YU'UN ISAAC SOK DIOS YU'UN JACOB. ³⁸Melel te Dios ma jauk Dios yu'un te mach'a lajemike, ja Dios yu'un te mach'a kuxulike, melel spisil kuxilik ta stojol. ³⁹La sjak'ik cha'ox tul te ts'ibjometike: "Maestro, la ana' sutel." ⁴⁰Mayuk mach'a la sk'an sjojk'ibey xan. ¿MACH'A STS'UMBAL TE CRISTOE? ⁴¹Te Jesuse la yalbey: ¿Bit'il ay te ya yalik te ja sts'umbal David te Cristoe? ⁴²Melel janix te David te jich la sts'ibuy jilel ta bay salmos, Te Kajwaltik jich la yalbey te Jkajwal: "NAKLAN TA SWA'EL JK'AB, ⁴³JA TO TEME LA JKAK'BAT APECH' TA TEK'EL TE AKONTROTAK." ⁴⁴Jich yu'un te David ya yalbey te Cristo "Jkajwal," ¿Bit'il ay a jiche te ja sts'umbal David te Cristoe?" TE JESÚS LA YALBEY SMUL

TE TS'IBJOMETIKE ⁴⁵Spisil te ants-winetike la yaay stojol te beluk la yalbey te nopojeletik yu'une: ⁴⁶"Bijanik me yu'un te ts'ibjometike, melel ya smulan xbeenik sok te snajt'ikal sk'u'ike, sok ya smulanik te ya yich'ik patbeyel yot'anik yu'un te mach'atik ayik ta ch'iwich, sok te ya xnajk'ajik ta bay sneelal naktibaletik ta sinagogaetik sok ta bay spasik muk'ul k'inetik ⁴⁷Sok ya spojbeyik sna te me'ba antsetike, sok ya yak' sbaik ta ich'el ta muk' yu'un te jal ya sk'oponik te Diose. Ja te mach'a jich ya spase k'axem to xan ya yich' kastigo.

Chapter 21

TE SMAJT'AN DIOS TE LA YAK' TE ME'BA ANTSE ¹Te Jesuse la stuy moel te site la yil te k'ulej winiketik te yakalik ta yak'el ochel te majt'aniletik ta bay te yawile. ²La yil tul me'ba ants te mayuk beluk ay yu'une, yak ta yak'el ochel cheb tsail sakil tak'in ta bay yawil. ³Jich la yal te Jesuse: "Melel ya jkalbeyex, te me'ba antse ja bayal xan la yak' ochel te bit'il te yantike. ⁴Te yantike ja la yak'ik ta majt'anil te beluk ma xtuunix yu'unike. Yan te me'ba antse, manchuk me mayuk bi ay yu'un, ja la yak' ochel spisil te stak'in te ay yu'un te bit'il ya xkuxine. TE JESÚS LA YAL TE YA XJIN TE TEMPLOE ⁵Te k'alal yakalik ta ya'anel te temploe, te bit'il ch'albil sok te t'ujbilik nax te ch'enetik sok te majt'aniletike, jich la yal te Jesuse. ⁶Jich bit'il spisil te beluk ya ataik ta illel, ya sta sk'alel te ni bijuk ch'en ya xjil ta sba te yan ch'ene te ya yich' jinel koele. SENYAIETIK TA NOPOL SLAJIBAL K'AAL ⁷Jich la sjojk'ibeyik, jich la yalik: "Maestro, ¿Bin ora ya xk'ot ta pasel te beluk la awale? ¿Beluuk senyail ya xchiknaj te k'alal nopolix ya xk'ot ta pasele?" ⁸Jich la yal te Jesuse: "Bijanik me, ma me xa wak'abaik ta lolayel. Melel bayal me mach'a ya xtalik ta jbiil, jich ya yalik: "Jo'on te Cristoe," sok, "Nopolix te sk'alelale." Jauk me to ma me xa ts'aklinik bael. ⁹Te k'alal ya awaiyik stojol te ayix kerajele sok te bayalix k'opetike, ma me xiwatik yu'un, melel puersa me ne'el ya xk'ot ta pasel in to, jauk me to ma to jauk te slajibal k'aale. ¹⁰Jich la yaltilebey: "Te muk'ul lumetike ya me xkaj stsak sbaik, sok nix te muk'ul ajwaliletike ya me xkaj stsak sbaik. ¹¹Ya me xtal tulan nijk'el, sok ta yantik lumetik ya xtal winal sok yantik chameletik. Bayal te beluk xi'bantik nax sba sok muk'ul senyailetik ya xchiknaj ta ch'ulchan. ¹²Jauk me to te k'alal ma to xk'ot ta pasel a, ya me yak' sk'abik ta atojolik sok ya me awich'ik nutsel, ya awich'ik ak'el ta stojol te sinagogaetik sok ta chukjibaletik, ya awich'ik ik'el tel ta stojol te muk'ul ajwaliletik sok te yantik ajwaliletik ta swenta jbiil. ¹³Te bit'il jich ya spasbotexe jich me ya awak'onik ta na'el stojol. ¹⁴Jich yu'un, ma me xa nopilayik ta awot'anik te bit'il ya akoltay abaik ta k'ope, ¹⁵Melel te jo'one ja ya jkak'beyex lekil k'opetik sok abijilik, yu'un jich spisil te awajkontroiike ma me sts'ijk' yu'unik sok ma xju' yu'unik sutel. ¹⁶Jauk me to ya me x-ak'otex ta k'abal yu'un te ame'-atatike, sok te abankiltake sok te apat-axujk'e, sok te ajotake, ay me cha'ox tulex te ya awich'ik milel yu'une. ¹⁷Sok ya me awich'ik ilayel ta swenta te jbiile. ¹⁸Jauk me to ni lijk'uk stsotsil ajolik ya xch'ay. ¹⁹Teme kujch' awu'unike, jich ya me xkol te ach'ulelike. ²⁰Te k'alal ya awilik te lum Jerusalén te joytaybil yu'un te soldadoetike, jich me ya ana'ik stojol te nopolix sk'alel te ya yich' jinele. ²¹Jauk me to te mach'atik ayik ta lum Judea aka me anukik bael ta witstikil, aka me lok'okik te mach'atik ayik ta yolilal te pam lume, sok te mach'atik ayik ta at'el ta k'altike, manchuk me ya sujt'ik ochel. ²²Melel ja'ix sk'alel te kastigoe, yu'un me jich ya xk'ot ta pasel spisil te beluk ts'ibubile. ²³Obol me sbaik te antsetik te mach'a ay yik'enike sok te ay chu'ul-alaletik yu'unike! melel ya me xtal bayal mel-ot'an ta sba te balumilale sok ya me xjul yilimba te Dios ta stojol te lume. ²⁴Sok ya me yich'ik milel sok espada sok ya yichik ik'el bael ta chukel ta yantiknax muk'ul lumetik, te Jerusalén ya me yich' pech'el ta tek'el yu'un te yan lumetike, ja to teme k'ot sk'alel te yantik lumetike jich ya xk'ot ta pasel. TE BIT'IL YA XTAL TE NICH'ANILE ²⁵Ya me xchiknaj senyailetik ta k'aal, sok ta u sok ta ek'etik. Ya me xtal bayal mel-ot'an ta sba te balumilale sok ya me xiwik yu'un te sk'op-sbul te mare. ²⁶Ay bayal ants-winiketik te ya xch'ayik ta k'inal yu'un te xiwele sok yakik ta smaliyel te beluk yak ta tael ta sba te balumilale. Melel te yiptijip te ch'ulchanetike ya me xnijk'ik. ²⁷Jich yu'un ya me yilik te Nich'anil te yak ta tael ta tokal sok yip sok yu'el. ²⁸Jauk me to teme jajch' k'oel ta pasel spisil in to, tejk'an abaik, toyame ajolik, melel nopol ayix te akolelike. ²⁹Te Jesuse la yal jun senyail k'op: "Ilawilik te higo-te' sok te yantik te'etike. ³⁰Te k'alal ya awilik te ya xjajch'ix ta yaxubel te yabenale, te ja'exe ya ana'ik stojol te nopolix te k'ajlel k'inal. ³¹Jich nix, te k'alal ya awilik te ya xk'ot ta pasel spisil in to, te ja'exe ya me ana'ik stojol te nopol ayix te ajwalinel yu'un te Diose. ³²Jamal ya jkalbeyex, ma to me xtub sts'umbalik a te mach'atik kuxatik ta k'inal ta ora to, te ya xk'ot ta pasel spisil in to. ³³Te ch'ulchan sok te balumilale ya me xljaj sk'oplal stukul, yan te jk'ope ma xljaj sk'oplal stukul. ³⁴Tsajteya me abaik, jich me ma xbajt' awot'anik ta spasel te sk'anjel awot'anike, te yakubele sok te ya x-aan awot'anik yu'un te akuxinelike. Melel te sk'alelale ajk'nax ya xtal ta atojolik. ³⁵Jich te bit'il te pejts'e. Melel ya me xtal ta stojolik spisil te mach'atik kuxinemik ta sba te balumilale. ³⁶Jauk me to chapalukex me ta spisil ora, k'oponaik me te Diose ta spisil ora jich me ay yip te awot'anike, jich me ya xkolex yu'un spisil te beluk ya xk'ot ta pasele jich ya xk'o atejk'an abaik ta stojol te Nich'anile. ³⁷Jich yu'un ta spisil k'aal te Jesuse yak ta bijubteswanej ta bay templo, ta ajk'ubal ya xlok' bael ta ta bay wits olivoetik le' ya xk'ax yu'un a te ajk'ubale. ³⁸Spisil te ants-winiketike ya xtalik ta buen sab ta yayiel stojol sk'op te Jesuse ta bay te temploe.

Chapter 22

MUKEN LA XCHAPIK TE YA SMILIK TE JESUSE ¹Nopol ya staix yorail a te k'in yu'un pascua ja te sk'alelal te we' waj te mayuk slevaduraile. ²Te wolwanej sacerdoteetike sok te ts'ibjometike, la ya'anik te bit'il ya stak' smilik te Jesuse, meel ja xiojikix te ants-winetike. ³Te pukuje och ta yot'an te Judas Iscariotee, te ja tul ta slajcheytulul te nopojeletike. ⁴Te Judas bajt' ya'an sok te wolwanej sacerdoteetik sok nix te wolwanejetik yu'un te kanan temploe te bit'il ya stak' yak' ta k'abal te Jesuse. ⁵Binax yot'anik yu'un sok la yak'beyik tak'in te Judase. ⁶Lek la yaiy te Judase, jich jajch' slej bin ya yut ya yak' ta k'abal te Jesuse sok te manchuk ya x-ilot yu'un te ants-winetike. TE SLAJIBAL WE'EL-UCHAJEL YU'UN TE JKAJWALTIKE ⁷K'ot sk'alelal te we' waj te mayuk slevaduraile, la sta sk'alelal te ya smilik te alal-chij swenta pascua. ⁸Te Jesuse la stikun bael te Pedro sok te Juane, la yalbey bael: "Baanik ba chajp'anaik te jwe'el-jkuch'baltik swenta yu'un pascua." ⁹Te Pedro sok te Juane la sjojk'ibeyik: "¿Banti ya ak'an te ya jchajp'antike?" ¹⁰Te Jesuse jich la sut; "Te k'alal ya x-ochex bael ta muk'ul lum, ya me awich'ik tael yu'un tul winik te xkuchoj sk'ib ta beele, t'unaik bael ta banti nail te ya x-ochex." ¹¹Jich albeyaik te yajwal te nae: jich ya yalbat te maestro: "¿Banti ay te jtsal a na te bay ya xwe'on sok te nopojeletik jku'un ta swenta te k'in pascuae?" ¹²Jich me ya yak'beyex awilik te tsal na te chajp'ambilix, le' me ya achajp'anik a te jwe'eltike." ¹³Jich abajt'ik sok jich k'ot stak te bit'il albilik baele, le' la xchajp'anik a te we'lil swenta yu'un pascua. ¹⁴K'alal k'ot yorail, te Jesús najk'aj sok te wolwanej puk k'opetik yu'une. ¹⁵Jich la yal: "Sk'anoj jkot'an te ya joinex ta we'ele swenta sk'in pascua te ma to xk'ax jwokole. ¹⁶Ya jkalbeyex, te ma ba ya jwe' xan ta yan buelta, ja to te me k'ot sk'alelal ta pasel te ba ay ta ajwalinel yu'un te Diose." ¹⁷Te Jesuse la stsak te kopae k'alal laj yot'an ta yalel wokol jich la yal: "Uch'aik sok melaik ta uch'el ta apisilik. ¹⁸Ya jkalbeyex, te jo'one ma ba ya jkuch'ix te yalel ts'usub ja to teme tal ta ajwalinel te Diose." ¹⁹Jich la stsak te waje, k'alal laj yot'an ta yalel wokol la xet' sok la spukbey te nopojeletike. Jich la yal: "Ja jbak'etal in to te ya jkak' ta lajel ta atojolik" pasuleyaik bael swenta jna'jibal awu'unik. ²⁰Jich nix la xcha'-stsak te kopae te k'alal laj yot'anik ta swe'el te waje, jich la yal: "jai kopa in to ja te yach'il chapbil k'op ta swenta jch'ich'el te ya yich' malel ta awentaik." ²¹Ch'ama awaiyik stojol. Te mach'a ya yak'on ta k'abale junejtik ta we'el. ²²Melel te Nich'anile ya xk'ot ta pasel ta stojol te bit'il albil sk'oplale. jJauk me to obol me sba te mach'a ya x-ak'wan ta k'abale! " ²³Jich jajch' sjojk'ibey sbaik te mach'a te ya x-ak'wan ta k'abale. TE MACH'A MUK' SK'OPLAL YA XK'OTE ²⁴Te nopojeletike jach' sjojk'ibey sbaik te mach'a muk' sk'oplal ta yolilik. ²⁵Te Jesuse la yal: "Te muk' ajwaliletik yu'un te balumilale ya spasik ta mantal te mach'atik swentainojik, sok spisil te mach'atik ya xju' yu'un spasel ta mantal, lekil ajwalil k'oem yu'unik. ²⁶Jauk me to ma me jichuk apasik te ja'exe. Pek'eluk me yak' sba te mach'a muk' sk'oplal ta awolilik janix me jich uuk te mach'a tulan sk'oplale yakuk me yak' sba ta abatinel. ²⁷Mach'a tulan sk'oplal, ¿Ja bal te mach'a nakal ta mesa, o ja bal te mach'a ay ta abatinele? ¿Me jauk te mach'a nakal ta mesae? te jo'one jkak'ojba ta abatinel ta awolilik. ²⁸Te ja'exe spisil ora ja joinejonik te k'alal ayon ta woklajele. ²⁹Te jo'one ya me jkak'beyex awat'elik jich te bit'il yak'ojbon te Jtate, ³⁰te yakuk xwe'- uch'ajex ta bay yakon ta ajwalinel. Sok nix ya me xnajk'ajex ta bay muk'ul naktijibal ta slikbeyel smul te lajcheyeb ta chajp' sts'umbal Israeetike. TE JESÚS LA YAL TE YA XMUKOT TA YOT'AN YU'UN TE PEDROE ³¹Simón, Simón, na'ame stojol, k'anbilitix yu'un te pukuje, ya me xchijch'anat jich bit'il te trigoe. ³²Yan me to la jk'anbeyix te Dios te manchuk ya xch'ay te xch'uunjel awot'ane. Te k'alal la asujt'esix awot'an ta jtojole ak'beyame yip yot'an uuk te awermanotake." ³³La yal te Pedro: "Kajwal te jo'one chapalonix, jun jkot'an ya joinat ta chukel sok ta lajel." ³⁴La xcha' yal te Jesuse: "Jich ya jkalbat in to, Pedro, ma to x-ok' a te tat mute te ya amukon ta awot'an oxeb buelta te ya awal te ma ana'bon jbae." TE NOPOJELETIKE MA K'OT TA YOT'ANIK TE BELUK LA YAL TE JESUSE ³⁵Te Jesuse la sjojk'ibey te nopojeletike: "Te k'alal la jtikunex bael, te ma la awich'ik yawil atak'inik, te ma la awich' awe'elik sok axanabik ¿ay bal bi ma la ataik? "Mayuk xi'ik." ³⁶Jich la yal te Jesuse: "Yan ta ora to te mach'a skuchoj stak'ine manchuk me yijk'tey sok aka me skuch xan bayal swe'el. Te mach'a mayuk s-espadae, aka me xchon bael te sk'u'e aka me sman s-espada a. ³⁷Te jo'one ya me jkalbeyex, te beluk ts'ibubil jilel ta jtojole ya me xk'ot ta pasel. "JICH LA YICH' KUYEL TE BIT'IL TUL MILWAL." "Te beluk la yich' alel jilel ta namey k'inal ta jwentae yakmeix k'oel ta pasel." ³⁸Jich la sutik te nopojeletike: "¿Kajwal, ilawil! ay cheb espadaetik le' in to." Jich la yal te Jesuse: "Ma xk'ot ta awot'anik, tik'otikix abi." TE JESÚS LA SK'OPON DIOS TA GETSEMANÍ ³⁹K'alal lajix yot'anik ta we'el a, te Jesús bajt' ta bay wits yu'un Olivoetik jich te bit'il k'ayem ta spasele, te nopojeletike la sts'aklinik bael. ⁴⁰Te k'alal k'otik ta bay wits, te Jesuse jich la yal: "K'oponaik me Dios jich me ma x-ochex ta ilbeyel awot'anik." ⁴¹Te Jesuse been xan bael jich snajt'il te bit'il ya jch'ojtik bael te tone, la skejan sba koel sok kaj ta sk'oponel te Diose, ⁴²jich la yal: "Jtat, teme jich sk'anjel awot'ane, k'ejbon bael ta jtojol jai wokolil in to. Jauk me to manchuk me ja ya xk'ot ta pasel te sk'anjel jkot'ane, jauk me pastajuk te sk'anjel awot'ane." ⁴³Jich yu'un chiknaj tel ta ch'ulchan tul ch'ul abat tal yak'bey yip yot'an. ⁴⁴Te bit'il ay ta woklajele te yot'ane, la yak' xan puersa ta sk'oponel te Diose, te xchik'e k'atbuj jich te bit'il te ch'ich'e te yak ta t'ulajel koel ta lum. ⁴⁵K'alal laj yot'an ta sk'oponel te Diose, bajt' ta ba ay te nopojeletike, jauk me

to wayatik k'ot sta, skaj te ayik ta mel-ot'ane, ⁴⁶la sjojk'iy te Jesuse: "¿Bistuuk te wayalexe? Jajch'anik sok k'oponaik te Diose, jich me ma x-ochex ta ilbeyel awot'anik." LA STSAKIK BAEL TE JESÚS ⁴⁷Te k'alal yak to ta k'op a te Jesuse, chiknaj tel bayal ta tsojp' ants-winiketik te ja swoloj tel te Judase, te ja tul ta slajcheytulul nopojetetik yu'un te Jesuse. Noptsaj tel ta ba ay te Jesuse sok la yujts'iy, ⁴⁸te Jesús jich la yalbey te Judase: "Judas, ¿junax bal ujts'iyel ya awak'bey te Nich'anil te ya awak' ta k'abale?" ⁴⁹Te sjotak te Jesús la yilik te beluk yak ta k'oel ta pasele jich la sjojk'ibeyik: "Kajwal, ¿ya ba jkolteybatik sok espada?" ⁵⁰Jich yu'un ay tul le'a te la sbojbey lok'el te swa'el xchikin te yabat te muk' sacerdotee. ⁵¹Te Jesuse jich la yal: "Koma aba, tik'atix a." Sok la spikbey te xchikin te abate, jich lekub. ⁵²Te Jesuse la yalbey te mach'atik wolwanej sacerdoteetike sok te wolwanejetik yu'un te kanan- temploe sok te ancianoetike, jich la yal: "¿Yu'un ba elek'on te tal atsakonik sok espadaetik sok te ate'ike?" ⁵³Melel te jo'one jujun k'aal la joinex ta bay templo, jauk me to xujt' ma la awak'ik ja k'abik ta jtojol. Jai ora to ja yorailix te ya xju' awu'unik sok te yip te ijk'al k'inal. "TE PEDRO LA SMUK TA YOT'AN TE JESÚS" ⁵⁴Te k'alal la stsakik baele, la yik'ik bael ta namal to, la yik'ik bael ta bay sna te muk' wolwanej sacerdotee. Te Pedroe nam tsajk' st'unoj bael. ⁵⁵Te ts'aklinwanejetike la xch'amik k'ajk' ta bay yolilal yamak'ul sna te muk'ul sarcedotee sok la snajk'an sbaik, te Pedroe la snajk'an sbauk ta yolil te ants-winiketike. ⁵⁶Ay tul abat-ants te k'alal la snajk'an sba koel ta bay nopol k'ajk' la yich' ilel te Pedroe sok jich la yal: "Jai winik to ja sjuy sba sok te Jesuse." ⁵⁷Jauk me to te Pedroe la smuk ta yot'an, te k'alal la yal: "Ants, ma jna'bey sba te mach'a ya awale." ⁵⁸Ajk' to nax abi ay mach'a yan ilot yu'un sok jich albot yu'un: "Ja'at jkil uuk te nopajelat yu'un te Jesuse." Te Pedroe la yal: "Winik, ma jo'okon." ⁵⁹Ay niwan junuk ora xk'axel a, ilot yu'un yan winik te jich kaj ta yaluley: "Jai winik to, ja sjoinej sba sok a te Jesuse melel galileo winik uuk." ⁶⁰Jauk me to, la yal te Pedroe: "Winik, te jo'one ma jna' te beluk yak awalbelone." Yak to ta k'op a te Pedroe, ok' te tat mute. ⁶¹Te Jkajwaltike la sut sba tel ta yilel te Pedroe. Ajk' nax jultel ta yot'an te Pedro te beluk albot ta neelal to yu'un te Jkajwaltike, k'alal la yich' albeyel: "Ma to be x-ok' a te tat mute te ya amukun ta awot'an oxeb buelta." ⁶²Te Pedroe lok' bael, bayal la yok'tey sba yu'un. TE JESUSE LA SLABANIK SOK LA SMAJIK ⁶³Jich te winiketik te mach'atik yakik ta skanantayel te Jesuse och slabanik sok la smajik. ⁶⁴K'alal la smakbeyikix a te sit sok pak', la smajik sok jich la sjojk'ibeyik in to: "¿Albotik jkaiytik! ¿Mach'a a te la smajate?" ⁶⁵Sok bayal xan beluk la yalbeyik te Jesús ta sbolk'optayel. TE JESÚS TEJKANOT TA STOJOL TE MUK'UL TSOBLEJE ⁶⁶Ta sakubel k'inal la stsob sbaik ta muk'ul tsoblej te ancianoetik yu'un te lume, sok te jwolvanej sacerdoteetik sok te ts'ibjometike. La yik'ik tel ta stojolik te Jesuse, ⁶⁷Jich la sjojk'ibeyik: "Albotik teme ja'at nix a te Cristoe." Jauk me to, te Jesuse jich la sut: "Teme ya jkalbeyexe ma ba ya ach'uunik, ⁶⁸sok teme ya jojk'ibeyexe ma ba ya asuthonik." ⁶⁹Jauk me to, la staix yorail te Nich'anile ya me snajk'an sba ta swa'el sk'ab te Dios te spisil ya xju' yu'une." ⁷⁰Spisilik jich la sjojk'ibeyik: "¿Yu'un ba ja'at nix a te Snich'anat te Diose?" La yal te Jesuse: "Jo'on te bit'il la awalike." ⁷¹La yalik ta spisilik: "Ma ba yejt'al xan testigoetik melel la jkaiytikix stojol te janix la yal sba stukele."

Chapter 23

TE JESÚS TEJKA'NOT TA STOJOL TE PILATOE ¹Spisil te mach'a sjoinej sbaike jajch'ik sok la yik'ik bael te Jesús ta stojol te Pilatoe. ²Jich jajch'ik ta slebel smul, jich yakalik ta yalel: "La jtatik in winik to te yak ta sjajch'esel k'op ta spamal k'inal, ya skomotik ta stojel te patan yu'un te Césare, sok ya yal sba te ja Cristo te muk' ajwalile." ³Te Pilatoe jich la sjojk'ibey te Jesuse: "¿Ja'at bal te muk' ajwalil yu'un te Judioetike?" Te Jesuse la sjak' sok jich la yalbey: "Ja'at te jich la awale." ⁴Te Pilatoe jich la yalbey te wolwanej sacerdoteetik sok ta spisil te ants-winiketike: "Te Jo'one mayuk smul la jtabey in winik to." ⁵Jauk me to yakalik ta sujel, jich yakalik ta yalel: "Ja in winik to yak ta soktesbel sjol te ants-winike, yak ta snop'tesel k'alal to ta sk'inal Judea, le' ne'el jajch' tel ta sk'inal Galilea janix jich ta bay in lum to." TE JESÚS TEJKA'NOT TA STOJOL TE HERODESE ⁶Jich yu'un te k'alal la ya'iy stojol te Pilatoe, jich la sjojk'iy ya'iy teme Galileo winik te Jesuse. ⁷Te k'alal la sna' stojol te le' talem ta stojol te Herodese, la stikun bael te Jesús ta stojol te Herodese, yu'un le' ay ta bay lum Jerusalén te bi k'aalil k'ot ta pasele. ⁸Te k'alal la yil te Herodes te Jesuse, binax yot'an yu'un, me'el bayalix k'aal te ya sk'an yilbey sit. Me'el ay beluk ya'iyobey stojol sk'oplal, yu'un ya sk'an te yakuk ak'botok yil chajp' at'elil yu'un. ⁹Te Herodese bayal beluk la sjojk'ibey te Jesuse, jauk me to mayuk beluk la sujt'es. ¹⁰Te wolwanej sacerdoteetik sok te ts'ibjometike tejk'ajik uuk ta slebel smul te Jesuse. ¹¹Te Herodese sok te yaj soldadoe la yutik, sok la slabanik te Jesuse sok la slapbeyik buen t'ujbil k'u'ul, yu'un te la stikunik sujt'el ta stojol te Pilatoe. ¹²Te Herodese sok te Pilatoe lek jajch' yil sbaik te k'aalil abi (yu'un bayalix k'aal a te skontroinej sbaike). TE JESÚS CHAJPAJ SK'OPLAL TA MILEL TA CRUZ ¹³Te Pilatoe la yik' tel te wolwanej sacerdoteetike sok te ajwaliletike sok ta spisil te ants-winiketike. ¹⁴Jich la yalbeyik: "Te ja'exe la awik'bonik tel ja in winik to te yak ta swolel te ants-winik ta spasel te beluk amene, ilawilik te jo'one la jkich'ix ta k'op ta atojolik, mayuk smul la jtabey manchuk me bayal smul ya alebeyik. ¹⁵Mayuk, ni jauk te Herodes te la stabey te smule, me'el la stikunbotikix sujt'el tel, ilawilik jich mayuk smul te ya x-ak'ot ta lajel yu'une. ¹⁶Jich yu'un te jo'one, ya me jkak'bey kastigo, ta patil ya me koltey bael." ¹⁷Jich yu'un te Pilatoe yanani' sk'an ya skoltey bael ta yorail k'in tul winik te ay ta chukel swenta yu'un ya yak'bey sbujts' yot'an a te lum judioe. ¹⁸Jauk me to awunik ta apisilik, jich la yalik: "¿Bajt'uk ta milel me winik to ja me xa akoltaybotik bael te Barabase!" ¹⁹Te Barabás ay ta chukel yu'un ta skaj te bayal la sjajch'es k'op ta yolil lum sok ta skaj te la ya'iy milawe. ²⁰Te Pilatoe ba yalbey xan te lume yu'un ya sk'an skoltey bael te Jesuse. ²¹Jauk me to awunik xan, jich la yalik: "¿Jijp'anaik ta cruz, jijp'anaik ta cruz!" ²²Te Pilatoe la yalbey xan te lum ta yoxebal buelta: "¿Bistuuk? ¿Beluk amen spaso' ja in winik to? Mayuk beluk amen jtaojbey te ya x-ak'ot ta lajel yu'une. Jich yu'un ya me jkak'bey kastigo, ta patil ya me jkoltey bael." ²³Jauk me to tulawunik xan ta sk'anel te yakuk yich' jijp'anel ta cruz. Jich yu'un te la spejk'tsanik te Pilatoe. ²⁴Jich yu'un te Pilatoe la yak'bey te beluk yakalik ta sk'anel te lume. ²⁵La skoltey bael te mach'a yakalik ta sk'anel te ya xkole, ja te mach'a ay ta chukel yu'un te smul ta sjajch'esel k'op sok te milwale. Jich yu'un te Pilatoe la yak' ta k'abal te Jesuse, jich te bit'il la sk'anike. LA YICH' JIJP'ANEL TA CRUZ SOK LAJ TE JESUSE ²⁶K'alal la yik'ik bael te Jesuse la stsakik tul winik te Simón sbiil te talem ta lum Cirene te yak to nax sujt'el tel ta yilel te sk'inale, ja la yak'beyik xkuch bael te cruze, la sts'aklin bael te Jesuse. ²⁷Ay bayal ta tul te ants-winiketik sok te antsetik te yakalik ta ok'el sok mel-ot'an ta swenta te Jesuse. ²⁸La sut sba yil te Jesuse, jich la yal: "Te ja'ex yantsilel te Jerusalén ma xa awok'tayonik, ja awok'tey aba atukelik sok te awal-anich'anike. ²⁹Jich yu'un ilawilik, ya me sta yorail te jich ya yalike: "Binax me yutsil te mach'a ma ba alajike, sok te mach'a ma la yik' alal ta xch'ujt'ike sok te mach'atik xujt' ma ba nuk'bot xchu'ike." ³⁰Jich me ya xjajch' yalbeyik te witsetike: "Net'awotik," sok te ch'in witsetike ya me yalbeyik: "Mukawotik." ³¹Jich bit'il ya spasbeyik te yaxal te'e, "¿Jauk to ba ma spabeyik te k'alal takinix a te te'e?" ³²Ay xan cha' tul winiketik te milwaletik, te la yich'ik ik'el bael ta milel sok te Jesuse. ³³Te k'alal k'otik ta bay te k'inal te sbiilinoj "Sbakel jolol," le' la yich' jijp'anel a te Jesuse sok te cha' tul milwaletike, tul ta swa'el sk'ab sok tul ta xk'exen. ³⁴Te Jesuse la yal: "Jtat, pasbeya perdón, me'el ma sna'ik te beluk yakalik ta spasele." Te soldadoetike la spasik yilik te beluk ya xk'ot ta swentaike, jich la xet'beyik te sk'u'-spak' te Jesuse. ³⁵Te ants-winiketike yakalik ta yilel te beluk yak ta k'oel ta pasele ja jich uuk te ajwaliletike yakalik ta slabanel te Jesuse, jich yakalik ta yalel: "La skoltay te yantike. Aka skoltay sba uuk, teme janix a te Cristo te tsabil yu'un te Diose." ³⁶Te soldadoetike la slabanik uuk, sok noptsajik bael ta stojol te Jesuse, la sk'an yak'beyik yuch' te vinagree, ³⁷sok jich la yalbeyik: "Teme ja'at nix a te muk' ajwalil yu'un te judioetike, koltay aba jkiltik atukel." ³⁸Sok ay jun lejch'el ch'ujte' ta bay sbaj sjol te Jesuse te jich ya yal: "Ja in to ja te muk' ajwalil yu'un te judioetike." ³⁹Ay tul milwal te jijp'anbil ta cruz sok te Jesuse, la sbolk'optey, jich la yal: "¿Yu'un ba ma jaukat te Cristoate? koltayaba atukel sok koltayawotik uuk." ⁴⁰Jauk me to te yane la skom ta k'op: "¿Yu'un ba ma axi' te Diose, te bit'il pajal ayotik ta woklajel soke?" ⁴¹Te jo'otike le' ayotik to yu'un yakotik ta yich'el te beluk ya sk'an jkich'tike yu'un te beluk amen la jpastike. Jauk me to jai winik to mayuk beluk amen la spas. ⁴²Sok jich la yal xan: "Jesús, na'awon te k'alal ya xtalat ta ajwalinele." ⁴³Te Jesuse jich la yalbey: "ya jkalbat ta jamal, ya me joinat ta utsilal yotik." ⁴⁴Ta olil k'aal ijk'ub te k'inal ta spamal te balumilale, ja to k'alal oxeb ora

smalel k'aal ⁴⁵ijk'ub te k'aale. Jich yu'un te pak' te makbil a te temploe jats ta olil. ⁴⁶Tulan awun te Jesuse, jich la yal: "Jtat, ya jkak'bat ta ak'ab te jch'ulele." Te k'alal la yal jiche, lok' te xch'ulele. ⁴⁷Te k'alal la yil te centurión te beluk k'ot ta pasele, la yalbey yutsilal te Diose, jich la yal: "Melel nix a te mayuk smul te winik to." ⁴⁸Spisil te ants-winiketik te mach'a la stsob sbaik ta yilel te beluk k'ot ta pasele, te k'alal sujt'ik baele la smajulayik yot'anik yu'un te mel-ot'ane. ⁴⁹Spisil te mach'atik sna'objeyik sba te Jesuse sok te antsetik te la sts'aklinik tel k'alal ta sk'inal Galilea, k'ejel to la stejk'an sbaik ta yilel spisil te beluk k'ot ta pasele. LA YICH' MUKEL TE JESUSE ⁵⁰Ay tul winik te José sbiile, te wentainbil yu'un te muk'ul tsobleje, lek yot'an sok toj yat'el ⁵¹(Ma jichuk la snop te bit'il la snopik te yantike, sok te beluk la spasike), talem ta bay lum Judea ta Arimatea, yak ta smaliyel te ya xjajch' ta ajwalinel te Diose. ⁵²Jai winik to noptsaj bael ta stojol te Pilatoe, la sk'anbey te sbak'etal te Jesuse. ⁵³La skojt'estel ta cruz sok la spots ta k'unil pak', ba yak' jilel ta mukenal te pasbil ta bijum ch'en te ma to ayuk mach'a mujk'em le' a. ⁵⁴Ja sk'alelal a te ya xchajp'an sbaik yu'un te sk'a-alelal te kux-ot'ane. ⁵⁵Te antsetike, te mach'a lok'ik tel sok ta Galilea, patil la sts'aklinik bael sok la yilik te mukenale sok te bit'il la yich' ak'el jilel te sbak'etale. ⁵⁶Te antsetike sujt'ik tel, la xchajp'anik xpoxil te sbak'etal te Jesuse te bujts'anax yik'e sok te aceite te bujts'an yik'e. K'alal la sta te sk'alelal te kux ot'ane la yich'ik lewa jich bit'il albil ta bay te mantalile.

Chapter 24

CHA'KUX TE JESUSE ¹Ta buen sab ta sbabialan k'aal yu'un te semanae, te antsetike bajt'ik ta mukenal, la yich'beyik bael te perfumeetik te la xchajp'anike. ²Balch'unbilix lok'el k'ot staik te ch'en te makbil a te mukenale. ³Ochik bael, jauk me to ma la stabeyik te sbak'etal te Kajwaltik Jesuse. ⁴Te k'alal mayuk mach'a la sna' te beluk k'ot ta pasele, ajk'nax ay cha' tul winiketik te tek'atik k'oel ta sts'eelik, te slapojik sk'u'-spak'ik te xlememetnaxe. ⁵Te antsetike bayal axiwick yu'un sok la stinan sbaik koel ta lum, te cha' tul winiketike jich la yalbey te antsetike: "¿Bistuuk ya aleik ta bay aelmeletik te mach'a kuxulixe?" ⁶Ma le' ayix to, la yich'ix cha' kusesel! Juluk ta awot'anik te bit'il la sk'oponatik te k'alal ay to ta Galileae, ⁷te la yal, te Nich'anile ya me yich' ak'el ta sk'ab te mulawil ants-winiketike sok te ya me yich' jijp'anel ta cruz sok ta yoxebal k'aal, ya me xcha' kux tel. ⁸Te antsetike jul ta yot'anik te sk'ope ⁹jich sujt'ik bael sok la xchobey yayiik te bulucheb ta tul sok uuk te yantik te beluk k'ot ta pasele. ¹⁰Jich yu'un te María Magdalena, Juana, María te sme' te Santiagoe sok te yantik antsetik te sjoinejike, la yalbeyik yayi te wolwanej puk-k'opetik te beluk k'ot ta pasele. ¹¹Jauk me to te wolwanej puk k'opetike jich la skuyik te bit'il jowil k'opnaxe, ma la xch'uunik te beluk albot yu'un te antsetike. ¹²Jauk me to te Pedroe la stejk'an sba jajch'el sok bajt' ta alimal ta bay te mukenale, te k'alal la stejk'an sbae sok te k'alal la yil ochel te mukenale, janax la yil te k'u'ul-pak'al te pasbil ta linoe. Jich yu'un te Pedroe bajt' ta sna, sok yak bael ta snopel te beluk k'ot ta pasele. TA SBELAL LUM EMAÚS ¹³Jich yu'un, janix sk'alelal te ay mach'a cha' tul te bajt'ik ta bay ch'in lum te Emaús sbiile, te bulucheb kilometro xan te snajt'il te bit'il te Jerusaléne. ¹⁴Jich jajch' ya'anik bael spasil te beluk k'oem ta pasele. ¹⁵Jich k'ot ta pasel, te k'alal yak ta yalbeyel sbaik a sok te yakik ta sjojk'ibel sbaik a te beluk k'ot ta pasele, te Jesuse noptsaj tel ta stojolik sok la sjoin bael, ¹⁶Jauk me to ma la sna'bey sbaik, melel makbil te sitike. ¹⁷Te Jesuse la yalbey yayiik: "¿Beluuk yakatik ta ya'anel ta achebalik te k'alal yakatik tel ta beele? La smel-yot'anik yu'un. ¹⁸Ay tul, te Cleofás sbiile, la sutbey: "¿Yu'un ba ja'at xanix atukel ta bay lum Jerusalén te ma ana'oj te beluk yak ta k'oel ta pasel in k'aal to?" ¹⁹Te Jesuse la yalbey yayiik: "¿Beluka?" la sutik: "Ja ta swenta te Jesús te nazarenoe, te ja tul alwanej, te bayal yu'el ta spasel at'eliletik sok te sk'op ta stojol te Diose, sok ta spasil te ants-winiketike. ²⁰Te bit'il te wolwanej sacerdotetike sok te ajwaliletik jku'untike la yak'ik ta milel sok la sjijp'anik ta cruz. ²¹Jauk me to te jo'otike ja yakotik ta smaliyel a te jauk ya skoltay te lum Israele. Jauk me to, ta spasil in to, yoxebalix k'aal a to. ²²Janix jich uuk, ay antsetik te joinejtike chamnax la jkaiytik te beluk la yalike, te k'alal bajt'ik ta mukenal ta buen sab. ²³Te ma la stabeyik te sbak'etale, sujt'ik tel, la yalik te la yilik ch'ul abatetik te albotik yu'un te Jesuse kuxul. ²⁴Ay cha'ox tul winiketik te joinejbatik soke bajt'ik ta mukenal sok jich k'ot staik te bit'il la xchol te antsetike. Jauk me to ma la yilik. ²⁵Te Jesuse la yalbey yayiik: "iWiniketik ma ana'ik k'inal sok te wokol ya xk'ot ta awot'anik te ya ach'uunik te beluk yalajok te alwanejetike! ²⁶¿Ma ba jich ya sk'an a te ya xk'ax swokol ta spasil in to sok te ya x-och ta bay te yutsilal te Cristoe?" ²⁷Ta patil, te Jesuse la xchobey yayi spasil te bit'il ay sk'oplal te beluk ts'ibubil ta stojol te Cristoe, ja neel jajch' sok te Moises sok ta stojol te alwanejetike. ²⁸K'alal yakik oxtajel bael ta bay te ch'in lume, le' ta bay snopojik te ya xbajt'ike, te Jesuse k'anuk jelawuk bael yilel. ²⁹Jauk me to la sk'anbeyik wokol te yakuk xjil xane, jich la yalbeyik: "Joinawotik jilel, melel malix te k'aale sok yakix ta ijk'ubel te k'inal." Jich te Jesuse och bael sok jil le'a. ³⁰Jich k'ot ta pasel, te k'alal te Jesús la snajk'an sba ta we'el sok te mach'a sjoystate, la stsak te kaxlan waje, la xch'ultes sok la xet' sok kaj spukbey te mach'a sjoineje. ³¹Ajk'nax la yich'ik jambeyel te sitike sok jich la sna'beyik sba te ja te Jesuse, janix jich te Jesuse ajk'nax atub bael ta sitik. ³²Jich kaj yalbey sbaik: "¿Ja ni wan swentail te binub jkot'antik te k'alal kaj sk'oponotik ta bay te bee, sok te bit'il kaj xcholbotik te sk'op te Diose?" ³³La stejk'an sbaik ta ora nax sok sujt'ik bael ta bay Jerusalén. K'alal k'otik stsoboj sbaik a te bulucheb nopojeletik sok xan ay mach'atik le' ayik a, ³⁴k'ot yalik: "Yu'unix melel a te Kajwaltik cha' kuxemix melel la yilik te Simóne." ³⁵Sok kaj xcholik spasil te beluk k'ot ta pasel ta bay te bee sok te bit'il la yilik te Jesús k'alal la xet' te kaxlan waje. TE JESUSE LA YAK' SBA TA ILEL TA STOJOL TE NOPOJELETIK YU'UNE ³⁶K'alal yakalik ta ya'anel spasil in to, te Jesuse la stejk'an sba ta yolilik sok jich la yal: "Ayuk me lamal k'inal ta atojolik." ³⁷Jauk me to k'ax xiw yot'anik yu'un, la skuyik te yakik ta yilel tul xch'ulel-aelmeel. ³⁸Te Jesús la yalbey yayiik: "¿Bistuuk te yakatik ta mel-ot'an? ¿Bistuuk te bayal beluk yak ta ya'anel awot'anik? ³⁹Jo'on, ilawilik te jk'ab sok te jkakane. La' pikawonik sok la' ilawilonik. Melel te ch'ulelalukone mayuk jbak'etal sok mayuk jbakel te jichuke." ⁴⁰K'alal la yal in to, te Jesús la yak'bey yil te sk'abe sok te yakane. ⁴¹K'alal ma to be xch'uunik spasil te beluk yak k'oel ta pasel yu'un te sbujts' yot'anik sok te bit'il yanax la yilik spasil in to, te Jesús jich la yal: "¿Ay bal beluuk ya jlajintik?" -xi'. ⁴²Jich la yak'beyik k'asuk wobil chay. ⁴³Te Jesuse la stsak sok la swe' ta komon sitil. ⁴⁴Te Jesuse jich la yalbey yayiik: "K'alal joinejex to a, la jkalbeyex te yejt'al ya xk'ot ta pasel te bit'il ts'ibubil ta mantaliletik yu'un te Moisés sok te alwanejetik ta namey k'inal, sok te ay ta Salmoetik. ⁴⁵Jich yu'un, te Jesuse la sjambey te snopjibal yu'unik, swenta yakuk xk'ot yot'anik a te beluk ts'ibubil ta sk'op te Diose. ⁴⁶Jich la yal xan: "Melel jich ts'ibubil, te ya xk'ax swokol sok nix te ya xcha' kux te Cristoe ta yoxebalan k'aal ta bay aelmeletik. ⁴⁷Sok te yakuk yich' alel ta spasil lumetik te yakuk sujt'es yot'anik

sok te ay perdón ta swenta sbiil te Cristoe. Le' me neel ya xjajch' ta bay lum Jerusalén.⁴⁸Ja'ex me testigoex yu'un spisil te beluk k'otix ta pasele.⁴⁹Ilawilik, te Jo'one yakon me jitkunbelex te beluk yaloj te Jtate. Jich yu'un ainanik le' in to ta bay Jerusalén. Ja to k'alal ya xjul ta awentaik te yu'el Dios te ya xtal ta toyole."JESÚS MO BAEL TA CH'ULCHAN⁵⁰Jich yu'un te Jesús la yik' bael ja to ta bay nopol ch'in lum Betania. Te Jesús la stoy moel xchebal te sk'abe sok la xch'ultes te nopojeletik yu'une.⁵¹Te k'alal yak ta xch'ultesel te nopojeletike, la yich' ik'el moel ta ch'ulchan jich jilik te nopojeletike.⁵²Kajik ta yich'el ta muk' sok sujt'ik bael sok bayal sbujts' yot'anik ta bay Jerusalén.⁵³Spisil k'aal ya xbajt'ik ta templo, sok yakik ta xch'ultesbel sbiil te Diose.

John

Chapter 1

TE K'OP TE LA YICH' SBAK'ETALE¹Ta xjajch'ibal ja te k'ope sok te k'ope ja ay ta stojol a te Diose sok te k'ope ja te Diose.²Ja ay ta xjajch'ibal sok te Diose.³Spisil ja la spas te beluk aye, mayuk beluk pastaj te ma jauk pasbil ta swentae.⁴Ja ay ta swenta te kuxinele sok te kuxinele ja sakil k'inal yu'un spisil te ants-winiketike.⁵Te sakil k'inala ya xojobtes te ijk'al k'inala sok te ijk'al k'inala ma ju' yu'un stubel.⁶Ay tul winik te tikunbil tel yu'un te Diose, te Juan sbiile.⁷Ja tal xcholbey sk'oplal te sakil k'inala, swenta yu'un jich me ya xch'uunik ta spisilik.⁸Te Juane ma jauk te sakil k'inala, jauk me to ja tal yu'un te ya xcholbey sk'oplal te sakil k'inala.⁹Ja in to ja te smelelil sakil k'inala, te ja ya yak'bey xojobil spisil te ants-winiketike, sok jai sakil k'inal to ya xtal ta balumilal.¹⁰Ja ay ta balumilal a sok te balumilale ja pastaj ta swenta jauk me to te balumilale ma la sna'bey sba.¹¹Ja tal ta stojol te mach'atik yu'une, sok te mach'atik yu'une ma la sk'an xch'uunik.¹²Jauk me to spisil te mach'atik la yik'ike, te mach'atik la xch'uunbeyik te sbiile, ja ak'botik te ya xk'otik ta yal-snich'an te Diose.¹³Ma jauk ta swenta ch'ich' te bejk'ajemike, sok ma jauk ta swenta te ch'ich'-bak'ete, sok ma jauk ta swenta te winike, ja ta swenta sk'anjel yot'an te Diose.¹⁴Te k'ope la yich' sbak'etal sok nain ta jkolilitik. Jkilojbeytik te yutsilale, te yutsilale jich bit'il te tul te talem ta swenta te Tatile, te nojel ta utsilal sok smelelil.¹⁵Te Juane ja la xcholbey sk'oplal sok jich la yal ta aw: "Jain to ja te mach'a ya jcholbey sk'oplale: Te mach'a ya xtal ta patil ja kajal xan sk'oplal stukel, melel ayix stukel a te k'alal ma to chiknajemon a te jo'one."¹⁶Melel ta swenta yutsil yot'an, ta jpisiltik jkich'ojtikix te yutsil yot'an te yan yan yak ta esmajele.¹⁷Melel te mantalile ja ak'ot ta swenta te Moisesse. Te utsilale sok te smelelile ja tal ta swenta te Jesucristoe.¹⁸Mayuk mach'a yilol te Diose. Janax te jip tul Snich'an Dios te junax ay sok te Tatile, ja la yak' ta na'el stojol.TE TESTIGO K'OP TE LA YAL TE JUAN AK' ICH' JA'E¹⁹Ja in to ja testigo k'op te la yal te Juane, te k'alal te judioetik te ayik ta Jerusalén la stikunik bael te sacerdotetik sok te levitaetik swenta yu'un ba sjojk'ibeyik te Juane: "¿Mach'aat a te ja'ate?"²⁰Te Juane jamal la yaltilabey sok ma ba la smuk, jich la yal: "Ma jo'okon te Cristoe."²¹Jich yu'un la sjojk'ibeyik: "¿Mach'aat a jiche? ¿Ja'at bal te Elíase?" jich la yal: "Ma jo'okon." Jich la sjojk'ibeyik xan: "¿Ja'at bal te alwaneje?" la sut te Juane: "Ma jo'okon."²²Jich yu'un jich la yalbeyik: "¿Mach'aat a jiche?, swenta yu'un jich me ya xk'o jkalbeytik te mach'atik la stikunotik tele. ¿Beluuk ya stak' awalbotik ta awenta?"²³Jich la yal: "Te jo'one ja ya x-awunon ta takin jochol k'inal: Chajp'anaik te sbe te Kajwaltike, jich te bit'il la yal te alwanej Isaíase."²⁴Te mach'atik tikunbilik tele, ja tikunbilik tel yu'un te fariseotike.²⁵La sjojk'ibeyik sok jich la yalbeyik: "¿Bistuuk te ya awak'ix ich' ja' a jiche, teme ma jaukat te Cristoe, sok teme ma jaukat te Elíase, sok teme ma jaukat te alwaneje?"²⁶Te Juane la sut sok jich la yal: "Te jo'one ya jkak' ich' ja' ta swenta nax ja'. Jauk me to, ay tul te ay ta awolilik te ma ana'bey sbaike;²⁷Ja in to ja te mach'a patil ya xtal jku'une, te jo'one mayuk jtuulal ya jkaui te ya jtilbey te yak'ul te xanabe."²⁸Ja in to ja k'ot ta pasel ta lum Betania ta mejch' muk'ul ja' Jordán, te banti la yak' ich' ja' te Juane.TE ALAL-CHIJ YU'UN TE DIOSE²⁹Ta yan k'aalil, te Juane la yil te Jesús te yak ta noptsajel tel ta stojol, jich la yal: "¿Ilawilik te Alal-Chij yu'un te Dios te ya xju' yu'un xch'aybey smul spisil te mach'atik ayik ta balumilale!"³⁰Ja in to ja te mach'a la jkalbey sk'oplale: Ta patil ya xtal tul winik te ja neel jku'une, yu'un ja sbabial jku'un.³¹Te jo'one ma jna'objey sbauk a, ja yu'un ja yakon ta yak'el tel ich' ja' swenta yu'un jich ya yich' ak'el na'el stojol ta Israel."³²Te Juan jich la yal xan ta testigo k'op: "Te jo'one la jkil te Ch'ul Espíritu ko tel jich bit'il tsumut ta ch'ulchan jich jul ainuk ta stojol."³³Te jo'one ma ba jna'objey sba a, jauk me to te mach'a la stikunon tel ta yak'el te ich' ja'e jich la yalbon: Te mach'a ya awil te ya xko tel ta stojol te Ch'ul Espíritue sok te ya x-ain ta stojole, ja me te mach'a ya yak' ich' ja' ta swenta te Ch'ul Espíritue.³⁴Te jo'one la jkil sok ta smelelil testigo k'op ya jkal, ja in to ja te Snich'an te Diose."TE SBABIAL NOPOJELETIKE³⁵Ta yan k'aalil, te Juane sjoinoj cha' tul te nopojeletik yu'une,³⁶la yil te yak ta k'axel bael te Jesuse, jich la yal: "¿Ilawilik, te Alal-Chij yu'un te Diose!"³⁷Te k'alal la yaiyik stojol te cha'tul nopojeletik te beluk la yal te Juane, la st'unik bael te Jesuse.³⁸Jich yu'un te Jesuse la sut sba jich la yil te yak ta t'unel tele, jich la yaltilebey: "¿Beluuk ya aleik?" jich la sutik: "Rabí (te ya sk'an yal maestro), ¿banti nainemat?"³⁹Jich la yaltilebey: "La'ik jich ya awilik." Jich bajt'ik la yilik te banti naineme; jich jilik sok ta sunal k'aal, melel

chanebix ora smalel a te k'aale.⁴⁰ Ay tul ta xcha'tulul te la ya'iy stojol k'opoj te Juane sok te la sts'aklin bael te Jesuse ja te Andrés, te sbankil te Simón Pedro.⁴¹ Ja neel la sta te sbankil Simón, jich la yalbey: "La jtatikix te Mesíase" (te ja ya sk'an yal Cristo).⁴² Jich la yik' bael ta stojol te Jesuse. Te Jesuse la yil, sok jich la yalbey: "Ja'at Simón, te snich'anat te Juane. Te ja'ate ya awich' ak'beyel abiil Cefas" (te ja ya sk'an yal Pedro). TE JESUSE LA YIK' TE FELIPE SOK TE NATANAEL⁴³ Ta yan k'aalil, te k'alal k'an lok'ok bael te Jesús ta Galilea, la sta te Felipe jich la yalbey: "T'unawon."⁴⁴ Te Felipe ja slumal te Betzaida, te janix slumal te Andrés sok te Pedro.⁴⁵ Te Felipe la sta sba sok te Natanael jich la yalbey: "La jtatikix te mach'a ts'ibubil jilel sk'oplal yu'un te Moisés ta bay mantalil sok nix te beluk la yal te alwanejetike, ja te Jesús, te snich'an José te talem ta lum Nazaret."⁴⁶ Te Natanael la yalbey: "¿Ay ba beluk lek ya xlok' tel ta lum Nazaret?" Te Felipe la yalbey: "La' ilawil."⁴⁷ Te Jesuse la yil te Natanael te yak ta noptsajel tel ta stojol jich la yal: "¿Ilawilik, tul sme'lelil israelita, te ma sna' lo'liwaneje!"⁴⁸ Te Natanael la yalbey: "¿Banti la ana'bon jba?" te Jesuse jich la sut sok jich la yalbey: "Jkilojatix a te ma to yik'ojat tel a te Felipe, te k'alal ayat ta banti yanil steel te higo-te'e, la jkilat."⁴⁹ Te Natanael jich la yal: "¿Rabí, ja'at Snich'anat te Diose! ¡Ja'at muk' ajwalilat yu'un te Israel!"⁵⁰ Te Jesuse jich la yal: "¿Ja ba yu'un te la jkalbat: Te la jkilat ta yaninal steel te higuerae, ja ba la ach'uun yu'un? k'axem to xan jich ya awil ta patilal."⁵¹ Jich la yal xan te Jesuse: "Jamal ya jkalbeyex: Ya me awilik te ya xjam te ch'ulchane, sok te ch'ul abatetik yu'un te Diose ya me xmoik bael sok ya me xkoik tel ta stojol te Nich'anile."

Chapter 2

TE NUJP'INEL TA LUM CANÁ ¹Yoxebalix k'aal xk'axel a, la yich' pasel jun k'in yu'un nujp'inel ta lum Caná te ay ta sk'inal Galilea, sok te sme' te Jesuse le' ay a. ²Te Jesús sok te nopojeletik yu'une, la yich'ik ik'el ta jun nujp'inel. ³Te k'alal laj te yalel te vinoe, te sme' te Jesús jich la yalbey: "Mayukix te yalel te vino te ya yuch'ike." ⁴Te Jesús la yal: "Ants, ¿bistuuk te ya xtalat ta jtojole? Ma to xk'ot sk'alel te jich ya jpase. ⁵Te sme' te Jesús jich la yalbey te abatetike: "Chikan beluk ya yalbeyexe, pasaik me." ⁶Le' ay wakeb yawil ja' te pasbilik ta ton, te ya xtuun yu'unik swenta yu'un te ya sap sbaik te judioetik te k'alal ya spasik te k'ine; ta ju jun yawil ja' ya x-och ta oxwinik sok ta jo'lajun wak winik litros te ja'e. ⁷Te Jesús la yalbey te abatetike: "Nojesaik te yawil ja'etik sok ja'." Jich la snojesik k'alal ta sti'il. ⁸Te Jesús jich la yalbey te abatetike: "Lok'esaik tel xujt'uk sok ak'beyaik te mach'a swenteinoj te k'ine." Jich la spasik. ⁹Te mach'a swenteinoj te k'ine te k'alal la yuch' xujt'uk te ja' te k'atbujemix ta vinoe sok te ma sna'oj stojol te banti tale (jauk me to te abatetik te la slok'esik te ja'e, sna'ojik stukelik). Jich yu'un la yik' tel te winik te mach'a ya xnujp'ine. ¹⁰Sok jich la yalbey: "Spisil winiketik ja ya yak' neel ta uch'el te lekil vinoe, te k'alal yuch'ojikix bayal a, ja ya yak' ta uch'el te vino te pek'el stojole. Jauk me to te ja'ate ja la ak'ej te lekil vino ja to ta slajibal." ¹¹Ja sbabial la yak' ta ilel yu'el te Jesús ta lum Caná te ay ta sk'inal Galilea, jich la yak' ta ilel te yutsilale, sok te nopojeletik yu'une la xch'uunik. ¹²Ta patil, te Jesús, sok te sme'e, sok te yijts'nabe, sok te nopojeletik yu'une, koik bael ta Capernaúm le' jilik che-oxeb nax k'aal a. TE JESÚS LA YUTSTES TE TEMPLOE ¹³Nopol ya staix yorail a te sk'in te pascua yu'un te judioetike, te Jesús mo bael ta Jerusalén. ¹⁴Te k'alal k'ot ta templo, le' k'ot sta a te chon alal-wakaxetike, te chon tunim chijetike, te chon tsumutetike sok te jel-tak'inetike le' nakatik a. ¹⁵Te Jesús la stsak tel cha'ox lijk' ch'ajan la spas ta chikote swenta yu'un la stentiley lok'el ta templo te chonbajeletike, sok nix uuk te tunim chijetike sok te alal-wakaxetike. La sbusk'inbey bael te stak'in te jel-tak'inetike sok la skotbinley bael te swe'balteike. ¹⁶La yalbey te chon ts'umutetike: "Lok'esaik bael te abilukik, ma me xa k'atbunik ta ch'iwich te sna te Jtate. ¹⁷Te nopojeletik yu'une tal ta yot'anik te jich ts'ibubile: "TE XK'UXUL JKOT'AN YU'UN TE ANAE JICH TE BIT'IL K'AJK' TE YA XCHIK'ONEJ." ¹⁸Jich yu'un te wolwanej judioetik la sjojk'ibeyik: "¿Beluuk senyail ya awak'botik jkiltik yu'un te beluk yakat ta spasele?" ¹⁹Te Jesús la sut: "Jinaik jai templo to, sok ta yoxebalan k'aal ya jcha' jpas." ²⁰Jich yu'un te wolwanej judioetik la yalik: "K'ax wakeb yoxwinik(46) ja'wil te pastaj jku'untik te temploe, ¿Bit'il me ya xju' awu'un te ja'at te ya acha' apas ta oxeb nax k'aale?" ²¹Jauk me to ja yak ta yalbeyel sk'oplal a te sbak'etale. ²²Jich yu'un te k'alal la yich' cha'kuxesele, te nopojeletike jul ta yot'anik te jich la yal jilel te Jesuse, jich la xch'uunik xan te sk'op te Diose sok te sk'op te Jesús te beluk la yal jilele. TE JESÚS YA SNA'BEY YOT'AN SPISIL TE ANTS-WINIKETIKE ²³Jich yu'un te k'alal ay ta Jerusalén te Jesús ta swenta k'in pascua, te k'alal ay a te k'ine, bayal mach'a la xch'uunik te sbiile, ta skaj te la yilik te senyailetik te la spas te Jesuse. ²⁴Jauk me to te Jesuse ma la xch'uunbey te ants-winiketike meel sna'objey te yot'anike. ²⁵Melel ma yejt'aluk te ya x-albot te bi yilel te yot'an te ants-winiketike. Melel sna'oj spisil te beluk ay ta yot'an te ants-winiketike.

Chapter 3

JESÚS SOK NICODEMO ¹Jich yu'un ay tul fariseo winik te sbiil Nicodemo, ja wolwanej yu'un te judioetike. ²Jai winik to tal ta ajk'ubal ta sk'oponel te Jesús sok jich la yalbey: "Rabí, ya jna'tik te ja stikunajat tel ta bijteswanej te Diose, Melel mayuk mach'a ya xju' yu'un spasel te senyailetik te ya apase, teme ma ba joinbil yu'un te Diose." ³Te Jesús jich la yalbey: "Jamal ya jkalbat, te mach'a ma xbejk'aj ta yan buelta, ma stak' ya yil te ajwalinel yu'un te Diose." ⁴Te Nicodemo jich la yal: "¿Bit'il me ya xju' xcha' xbejk'aj te mach'a mamalixe? ¿Ya ba xju' x-och xan ta xch'ujt' te sme'e sok te ya xcha' xbejk'aje? ¿Ya ba xju'?" ⁵Te Jesuse jich la yalbey: "Jamal ya jkalbat, te mach'a ma xbejk'aj ta swenta ja' sok ta swenta Espíritu, ma xju' yu'un ya x-och ta bay ajwalinel yu'un te Diose. ⁶Melel te mach'a bejk'ajem nax ta swenta sbak'etale, ch'ich'-bak'et nax, yan te mach'a bejk'ajem ta swenta Espíritu ja kuxulik ta swenta te Espíritue." ⁷Ma me yanuk nax k'inal ya awaiy yu'un te beluk la jkalbate: "Ya me sk'an ya xcha' bejk'ajat. ⁸Te ik'e chikan banti ya sk'an xbajt' sok ya awaiybey stojol te sk'ope, jauk me to ma ana' te banti ya xtale sok te banti ya xbajt'e. Jich k'oem te mach'atik bejk'ajemix ta swenta te Espíritue." ⁹Te Nicodemoe la sut sok jich la yalbey: "¿Bit'il ya xk'ot ta pasel in to? ¹⁰Te Jesuse jich la yalbey: "¿Ja'at te bijteswanejat ta Israel jauk me to ma ana'bey sk'oplal in to? ¹¹Jamal ya jkalbat, ja me ya jkaltik te beluk jna'ojtike, sok ja me ya jcholbeytik sk'oplal te beluk jkilojtike. Jauk me to te ja'exe ma awich'ik ta muk' te beluk ya jkaltike. ¹²Teme ma ach'uunik te beluk swenta nax te balumilal te ya jkalbeyexe, ¿Jauk to ba ya ach'uunik te me ya jkalbeyex te beluk swenta yu'un te ch'ulchane? ¹³Mayuk mach'a moem bael ta ch'ulchan janax te mach'a koem tel ta ch'ulchane: Ja te Nich'anile. ¹⁴Jich bit'il te Moisés te la sjip'an te chan ta bay jochol takin k'inal, janix jich uuk ya yich' jip'anel te Nich'anile ¹⁵swenta yu'un spasil te mach'a ya xch'uune, ya me xkuxin sbajt'el k'inal. TE XK'UXUL YOT'AN DIOS TA SWENTA TE BALUMILALE ¹⁶Melel te Diose bayal k'ux la yaiy ta yot'an spasil te ants-winiketike, jich yu'un la yak' te jip tul Snich'an, swenta yu'un spasil te mach'a ya xch'uune, ma ba ya xlaj, jich ay xkuxinel ta sbajt'el k'inal. ¹⁷Ma jauk la stikun tel ta balumilal te Snich'an yu'un te ya yak' ta lajel yu'un te smulike, ja la stikun tel yu'un te ya skoltey te ants-winiketike. ¹⁸Te mach'a ya xch'uune ma x-ak'ot ta lajel stukel, yan te mach'a ma xch'uune ya xlajik, melel ma ya xch'uunik te sbiil te tul Snich'an te Diose. ¹⁹Jich yu'un ay ich'el ta k'op: Melel te sakil k'inale talix ta baluminal jauk me to te ants-winiketike ma la sk'anik te sakil k'inale, ja la sk'anik xan te ik'al k'inale, ta skaj te malekuk te yat'elike. ²⁰Melel spasil te mach'atik amen yat'elike ya yilayik te sakil k'inale sok ma xtalik ta sakil k'inal yu'un ma sk'anik te ya xchiknaj ta ilel te beluk maleluk yakalik ta spasele. ²¹Yan te mach'a ya spas te beluk smeletile, ya xtal ta sakil k'inal yu'un jich ya xchiknaj ta ilel te yat'elik te ya spasiik ta swenta te Diose. "TE JUAN AK' ICH' JA'E SOK TE JESUSE ²²Ta patil, te Jesús sok te nopojeletik yu'une bajt'ik ta slumal Judea. Kax bayal k'aal te le' ayik a sok la yak'ik ich' ja'. ²³Jich yu'un, te Juane yak ta yak'el ich' ja' uuk ta bay Enón, te nopol yiloj sba sok te Salim, Melel bayal ja'etik le'a. Te ants-winiketike talik ta stojol jich la yak'bey yich'ik ja', ²⁴melel ma to ochemuk ta chukel a te Juane. ²⁵Jich yu'un te nopojeletik yu'un te Juane jajch'ik ta tulan k'op sok tul judio, ta swenta te bit'il ay sk'oplal te utstesele, yu'un jich ya stak' xtalik ta stojol a te Diose. ²⁶Jich bajt'ik ta stojol te Juane sok la yalbeyik: "Rabi, te mach'a a joinej ta bay mech' ja' Jordan, te la awalbotik sk'oplale, yak ta yak'el ich' ja' sok spasilik yakalik ta bael ta stojol." ²⁷Te Juane la yal: "Mayuk beluk ya yich' ak'beyel te tul winik teme ma jauk ya yich' ak'beyel tel koel ta k'alal ch'ulchan. ²⁸Ja'ex nix ya stak' ya awalik te beluk jkalojixe: "Te ma ba jo'on te Cristoe," yu'un jich la jkal: "Jo'on tikunbilon tel ta sneelal." ²⁹Te yiname ja yu'un te smamlale. Yan te mach'a sjoy sba sok te smamlale te ay ta sts'eele, te k'alal ya yaiybey stojol te sk'ope binax yot'an yu'un. Jich nix uuk, bayal sbujts' jkot'an yu'un. ³⁰Jich me ya sk'an xk'ot ta pasel te ja ya xmuk'ub sk'oplal stukele, yan te jo'one ya me xlaj jk'oplal jtukel. TE MACH'A TALEM TA KAJALE ³¹Te mach'a talem ta kajale, ja kajal xan yu'un spasil te beluk aye. Yan te mach'a yu'un te balumilale, ja yu'un te balumilale sok ja ya xk'opoj yu'un te beluk ay ta balumilale. Te mach'a talem ta ch'ulchane, ja kajal yu'un spasil te beluk aye. ³²Ja ya yal te beluk yiloje sok te beluk yaiyoj stojole, jauk me to mayuk mach'a ya xch'uunbey te beluk ya yale. ³³Te mach'a ya xch'uunbey te beluk ya yale, ja ya yal te ja smeletile te Diose. ³⁴Melel te mach'a tikunbil tel yu'un te Diose, ja me ya yalbey sk'op te Diose. Melel ma bisbiluk nax ya yak' stukel te Espíritue. ³⁵Te Tatile kux ya yaiy ta yot'an te Nich'anile sok la yak'bey ta sk'ab spasil te beluk aye. ³⁶Te mach'a ya xch'uun te Nich'anile ay xkuxlejal sbajt'el k'inal, yan te mach'a ya xk'axinteybey smantal te Nich'anile ma ba ya yil te kuxinele, ja ay ta stojol te yilimba te Diose."

Chapter 4

TE JESÚS SOK TE SAMARITANA ANTSE ¹Jich yu'un te k'alal la sna' stojol te Jesús te bit'il la yaiyikix stojol te fariseoetik te bayalix te nopojeletik yu'une sok te k'ax jich yak ta yak'el ich' ja' te bit'il te Juane. ²(Jauk me to ma jauk ya yak' ich' ja' te Jesuse, ja ya yak' ich' ja' te nopojeletik yu'une). ³Lok' bael ta Judea cha' bajt' ta bay sk'inal Galilea. ⁴Jauk me to puerse k'ax ta bay sk'inal Samaria. ⁵Jich yu'un te Jesús k'ot ta jun pam lum ta sk'inal Samaria, te Sicar sbiile, te nopol yiloy sba sok te sejp' sk'inal Jacob te la yak'bey te snich'an José. ⁶Te le' ay a te pozo yu'un te Jacobe. Te Jesuse lubenix yu'un a te bayal beene jich yu'un najk'aj ta nopol pozo. Nopol staix a te olil k'aale. ⁷Tal tul samaritana-ants yu'un tal slok'es bael ja', te Jesús jich la yalbey: "Ak'bon jkuch' xujt'uk ja'." ⁸Yan te nopojeletik yu'une bajt'ik ta smanel we'elil ta bay muk'ul lum. ⁹Jich te samaritana-antse la yalbey te Jesuse: "¿Bin yu'un ya ak'anbon ja' awuch' melel te ja'ate judio-winikat yan te jo'one samarita-antson?" melel te judioetike sok te samaritanoetike ma ba lek ya yil sbaik. ¹⁰Te Jesús la sutbey te antse: "Te yakuk ana' stojol te beluk ya sk'an yak'bat amajt'anin te Diose, sok te yakuk ana'bey sba te mach'a yak ta sk'oponbelate sok te jich ya yalbate: Ak'bon jkuch' ja', te ja'ate ya me ak'anbey ja' te jichuke, sok jich me ya yak'bat awuch' te kuxul ja' stukele." ¹¹La sut te antse: "Kajwal, mayuk beluk ya stak' ja lok'estel a te ja'e, sok mero najt' koel te pozoe. ¿Banti ayix awu'un a te kuxul ja'e?" ¹²¿Yu'un ba muk' xan ak'oplal a te bit'il te jtatik Jacob, te la yak'botik jilel te pozo te banti la yuch' ja' sok te snich'nab, sok te xchambalame?" ¹³Te Jesús la sut: "Spisil te mach'atik ya yuch'bey yalel te pozo to ya xcha' yaiyik takin ti'il, ¹⁴yan te mach'a ya yuch' te ja' te ya jkak' jtukele, mayuk bin ora ya xtaKinaj xan sti'ik yu'un. Melel te ja' te ya jkak' jtukele, jich ya xk'ot te bit'il slok'ib ja' te ya x-okin swenta kuxlejal sbajt'el k'inal." ¹⁵La yal te antse: "Kajwal, ak'bon te ja' te ya awale jich me ma ba xtaKinaj xan te jkot'ane, sok ma ba ya xtalon xan jlok'es ja' le' to." ¹⁶Te Jesús la yalbey: "Baan, ik'a tel te amamlale, sok sujt'antel le' to." ¹⁷Te antse la yal: "Mayuk jmamlal." Te Jesuse la sut: "Melel awal te mayuk amamlale, ¹⁸Melel jo' tulix winiketik te la amamlaline, sok te mach'a awik'oj aba sok ta ora to, ma jauk amamlal. Te beluk la awale melel nix a." ¹⁹La yal te antse: "Kajwal, ya jkil te alwanejat yu'un te Diose. ²⁰Te me'el-tatiletik jku'untike le' la yich'ik ta muk' te Dios ta bay wits to, jauk me to te ja'ex te judioexe ya awalik te le' ya sk'an x-ich'ot ta muk' te Dios ta bay Jerusalén." ²¹Te Jesús la yalbey: "Ants, ch'uuna te beluk ya jkalbate, ya me sta yorail te ma ba ya awich'ik ta muk' te Tatil ta bay wits sok ta bay Jerusalén. ²²Te ja'ex ma ana'bey sbaik te mach'a ya awich'ik ta muk'e. Yan te jo'otike ya jna'tik te mach'a ya jkich'tik ta muk'e, melel ja ta swenta te judioetik te ya xtal te kolele. ²³Jich yu'un ya sta yorail, sok yorailix, te mach'atik mero ch'uunjeletike ya yich'ik ta muk' ta Espíritu sok ta smeilelil te Tatik Diose, melel ja ya sle te Tatik Dios te mach'atik jich ya yich'ik ta muk'e. ²⁴Te Diose ja Espíritu, jich yu'un te mach'atik ya yich'ik ta muk'e ya me sk'an ya yich'ik ta muk' sok Espíritu sok smeilelil." ²⁵Te antse la yal: "Ya jna' te ya xtal te Mesíase, te sbiilinoj te Cristoe. Te k'alal ya xtale, ya me yalbotik kaiytik spisil stukel." ²⁶Te Jesuse la yal: "Jo'on, te mach'a yak ta sk'oponbelate." ²⁷Jich julik tel te nopojeletik yu'une. Oranax kaj sjojk'ibey sbaik te bistuk yak ta ayej te Jesús sok te tul antse, jauk me to mayuk mach'a la sjojk'ibey: "¿Beluuk ya ak'anbey?" sok "¿Bistuuk te yakat ta ayej soke?" ²⁸Jich yu'un te antse la yijtey jilel te sk'ibe, jich sujt' bael ta bay muk'ul lum, sok ba yalbey te ants-winiketike: ²⁹"La'ik, konik jkiltik tul winik te la yalbon spisil te beluk jpasoje ¿Ma ba jauk te Cristoe?" ³⁰Jich te ants-winiketike lok'ik tel ta bay te muk'ul lume jich tal yilik te Jesuse. ³¹Te k'alal baem a te ants ta bay te lume, te nopojeletik yu'une la yalbeyik wokol te Jesuse jich la yalbeyik: "Rabí, we'an xujt'uk." ³²Jauk me to, la yaltilebey: "Ay jkich'oj jun we'elil te ma ana'obey sbaik." ³³Jich yu'un, te nopojeletike kaj yalbey sbaik: "¿Yu'un ba ay mach'a ich'botel swe'el yu'un?" ³⁴Te Jesuse la yal: "Te jwe'ele ja te ya jpasbey te sk'anjel yot'an te mach'a la stikunon tele sok te ya jlajinbey spasel te yat'ele." ³⁵¿Ma ba ya awalik: Ay to xan sk'an chaneb u te k'ajoje? Ya jkalbeyex: "¿Tuya moel te asitik ta yilel te k'altike, yijubenix. Ya sk'anix k'ajel!" ³⁶Te mach'a ya yaiy k'ajoje ya me x-ak'bot stojol sk'ab yu'un, sok ya me stsobey sit yu'un kuxinel sbajt'el k'inal, jich yu'un te mach'a ya yaiy awale sok te mach'a ya yaiy k'ajoje pajal me ya sbujts'naj yot'an yu'un. ³⁷Melel te beluk ay ta alele: "Ay tul te mach'a ya yaiy awale sok ay tul te mach'a ya sk'aje. ³⁸Te ja'ex la jtikunatik bael ta sk'ajel te banti ma jauk la awaiy at'ele. Yantik mach'a at'ejemik le' a, melel ja ochemex ta bay te yat'elike." ³⁹Bayal te samaritanoetik te le' ayik ta bay te lume la xch'uunik te Jesús ta swenta te ants te la xchol te beluk albot yu'une: "La yalbon spisil te beluk jpasoje." ⁴⁰Jich yu'un te k'alal talik ta stojol Jesús te samaritanoetike, la yalbeyik wokol te yakuk xan xil le'a, jich jil chebuk k'aal le'a te Jesuse. ⁴¹Jich bayal xan mach'atik la xch'uunbeyik te beluk la yal te Jesuse. ⁴²Jich yakalik ta yalbeyel te antse: "Ma jauk nax ya jch'uuntik te beluk la awale, melel jo'otik la jkaiytikix stojol te sk'ope, sok ya jna'tikix ta smeilelil te ja koltaywanej yu'un te balumilale." TE JESÚS LA SKOLTAY TE SNICH'AN TE TUL WOLWANEJ SOLDADO ⁴³Te k'alal k'ax te cheb k'aale, lok' tel te Jesús ta bay te lume jich bajt' ta Galilea. ⁴⁴Melel janix la yal ta jamal te Jesús te ma x-ich'ot ta muk' ta slumal te tul alwanej yu'un te Diose. ⁴⁵Te k'alal k'ot ta bay lum Galilea, binax yot'anik ba staik tel te Jesús te galileoetike. Melel la yilik te beluk k'ot ta pasel te k'alal yorail k'in pascua, ta Jerusalén, jich le' la yilik a te beluk la spas te Jesús ta yorail k'in. ⁴⁶Jich cha' bajt' xan te Jesús ta lum Caná te ay ta

sk'inal Galilea te bay la sk'atbun ta vino te ja'e. Ay tul winik te ay tulan yat'el yu'un te muk' ajwalile te ay ta chamel tul snich'an ta bay lum Capernaúm. ⁴⁷Te k'alal la ya'iy stojol te k'ot te Jesús ta bay Galilea me'el tal ta Judea, bajt' ta stojol te Jesús sok la yalbey wokol te yakuk kouk bael ta sna swenta yu'un yakuk skoltey ta chamel te snich'an me'el yakix ta lajel a. ⁴⁸Te Jesuse la yal: "Te manchuk ya awilik te senyailetik sok te chajp' at'eliletike, te ja'exe ma ba ya ach'uunik te jichuke." ⁴⁹La yal te mach'a tulan yich'oj yat'ele: "Kajwal, la' ta ora me'el ma to be lajem te jnich'ane" ⁵⁰Te Jesuse la yal: "Baanix ta ana; te anich'ane kuxul." Te winike la xch'uun te beluk la yal te Jesuse jich bajt' ta ora. ⁵¹Te k'alal yak ta koel bael a te winike, tal ta tael bael yu'un te yaj abatetike, jich la yalbeyik, te anich'ane kuxul sok kolemix. ⁵²Jich la sjojk'iy ya'iy te jayeb ora te kaj ta lekubele. Jich la yalik: "Ajk'bey, jun ora smalel k'aal a te lamaj te sk'aale." ⁵³Jich yu'un la sna' stojol te stat te kerem te jich nix ora a te la yal te Jesuse: "Te anich'ane kuxul." Jich la xch'uun sok sunal te snae. ⁵⁴Ja in to ja xchebal senyail te la spas te Jesús te k'alal sujt' tel ta Judea me'el ayix ta sk'inal Galilea.

Chapter 5

TE WINIK TE LAJEM YIP YOK-SK'AB TA BETESDA ¹Ta patil, la sta yorail te k'in yu'un te judioetike, jich cha' mo xan bael ta Jerusalén te Jesuse. ²Ta bay Jerusalén ay jun estankeil ja' te nopol yiloy sba sok te sti'il yochibal chijetike, te estankeil ja'e, ja sbiil ta hebreo k'op Betesda, ay joeb ta tsal yaxinal ta sjoyobal. ³Tsobol chameletik chawatik le' ta bay te yaxinale, ay ma'sitetik, sok koxoetik sok te mach'atik lajem yip yok-sk'abike, yakalik ta smaliyel te bit'il ya stij sba te ja'e. ⁴Melel ay tul ch'ul abat ya xko tel, ya xtal stij te ja'e, te mach'a neel ya x-och ta ja' te k'alal yak ta stijbel sbae, ya xkol ta chamel, biluk chameliluk te yich'oje. ⁵Ay tul winik le'a te ayix waxuklajuneb xcha'winik (38) ja'wil te ay ta chamele. ⁶Te k'alal la yil te Jesús te wayal le'a te winike, sok te la sna' stojol te ayix bayal ja'wil te ay ta chamele, jich la yalbey: "¿Ya ba ak'an te ya xkolate?" ⁷La yal te winik te ay ta chamele: "Kajwal, mayuk mach'a ay jku'un te ya yotseson ta estankeil ja' te k'alal ya skaj stij sba te ja'e. Te k'alal ya jk'an x-ochone, ay mach'a neel ya x-och bael ta ora." ⁸Jesús la yalbey: "Jajch'an tel, tsaka te awaebe, sok beenan bael." ⁹Ora nax kol te winike, la yich' bael te swaebe, sok jajch' ta beel. Ja sk'alelal a te ich' lewae. ¹⁰Jich yu'un te judioetike, kaj yalbeyik te winik te kolemix ta chamele: "Ja sk'alelal ich' lewa to, ma spas te ya akuch te awaeb ta beele." ¹¹La yal te winike: "Te mach'a la skoltayone, jich la yalbon: Ich'a bael te awaebe, beenan." ¹²La sjojk'ibeyik: "¿Mach'a a te winik te jich la yalbate: Ich'a bael te awaeb sok beenan te xie?" ¹³Jauk me to, te winik te kolemixe, ma la sna' te mach'a koltayot yu'une; melel te Jesuse muken abajt', jich la xch'ay sba ta yolik te ants-winiketike. ¹⁴Ta patil te Jesús la sta sba sok te winik ta templo, jich la yalbey: "¡Ilawil, kolematix ta chamel! Ma me xa leuleyix xan amul, swenta yu'un ma me ayuk bi k'axem to xan jich ya xk'ot ta awenta." ¹⁵Te winike ba yalbey yayi te wolwanej judioetik te ja te Jesús te koltayok yu'une. ¹⁶Ja swentail te la snutsik te Jesús te judioetike ta skaj te ja ta sk'alelal ich' lewa te jich la spase. ¹⁷Te Jesús la sut sok jich la yal: "Te Jtate yak ta at'el ta ora to, janix jich uuk te jo'one yakon ta at'el." ¹⁸Ja yu'un te judioetik te k'axem to xan la snopik te bi ya yutik ya smilik te Jesuse, melel ma jauk nax ya xk'axintay te sk'alelal te ich' lewae, sok nix uuk te la yal te ja stat te Diose, te pajal sok te Dios ta sk'opik. TULAN YAT'EL YICH'OJ TE NICH'ANILE ¹⁹Te Jesús la yalbey yayik: "Jamal ya jkalbeyex: Te Nich'anile mayuk beluk ya spas ta stukel nax, Janax ya spas te beluk ya yil te ya spas te Tatile, janix jich ya spas uuk te Nich'anile. ²⁰Melel te Tatile k'ux ta yot'an te Nich'anile, sok ya yak'bey yil spisil te beluk ya spase; sok ya to me yak'bey yil te beluk k'ax muk' xan ta pasale, jich me chajp'nax k'in al ya awaiyik yu'un a te ja'exe. ²¹Melel te Tatik Diose ya xcha' xkuxes te aelmeletike sok ya yak'bey xkuxlejal, janix jich uuk te Nich'anile ya me yak'bey xkuxinel te mach'a ya sk'an yot'ane. ²²Melel te Tatik Diose ma jauk ya slikbotik jmultik, ja la yak'bey ta swenta te Nich'anile, ²³swenta yu'un ya me yich'ik ta muk' te Nich'anile jich bit'il ya yich'ik ta muk' te Tatile. Te mach'a ma yich' ta muk' te Nich'anile, janix me jich ma yich' ta muk' te Tatil te tikunbil tel yu'une. ²⁴Jamal ya jkalbeyex, te mach'a ya yayibon stojol te jk'ope sok te ya xch'uun te mach'a la stikunontele, ay me xkuxinel ta sbajt'el k'in al sok ma me ya x-ak'otik ta castigo, mayukix ta swenta lajel, janax ay ta swenta kuxinel. ²⁵Jamal ya jkalbeyex, ya me sta yorail, sok yorailix in to, te aelmeletike ya me yayibeyik stojol te sk'op te Snich'an te Diose, sok te mach'a ya yayik stojole ya me xkuxinik. ²⁶Melel te Tatil te kuxul ta stukel naxe, janix jich uuk te Nich'anile yak'objey xkuxinel ta stukel nax uuk. ²⁷Te Tatile yak'objey tulán yu'el ta slikel te mulile melel ja Nich'anil. ²⁸Ma me chajp'uk nax k'in al ya awaiyik yu'un, melel ya me sta yorail te mach'atik ayik te mukenaletike ya me yayibeyik te sk'ope ²⁹sok ya me xlok'ik tel ta mukenaletik spisil te mach'atik lek la spasik te yat'elike, ya me xcha' kuxik ta sbajt'el k'in al, yan te mach'atik ma lekuk yat'elike ya me xcha' kuxik yu'un te ya yich'ik castigo ta sbajt'el k'in al. TE TESTIGOETIK YU'UN TE CRISTOE ³⁰Te jo'one mayuk beluk ya xju' jku'un spasel ta jtukel nax. Ya jkaiy chajp'anwanej jich te bit'il ya jkaiy stojole, sok toj te beluk ya jkal ta chajp'anwaneje, melel ma jauk ya jle te sk'anjel jkot'an jtukele, ja ya jpasbey sk'anjel yot'an stukel te mach'a la stikunontele. ³¹Teme jo'on ya jkal jk'oplal ta jtukel naxe, mayuk sk'oplal te beluk ya jkale. ³²Jauk me to, yan mach'a te ya xcholbon jk'oplal ta testigo k'op, ya jna' stojol te smelelil te ya yalbon jk'oplale. ³³Te ja'exe la atikunik tel abatetik ta stojol te Juane, jich la yalbatik te beluk smelelile. ³⁴Jauk me to ma yejt'aluk te ya yalik testigo k'op te ants-winiketik ta jwentae. Ja ya jkal yu'un ta swenta te ya xkolexe. ³⁵Te Juane jich k'ot ta atojolik te bit'il luz te ya xleme sok te ya xchiknaj k'in al yu'une, sok te ja'exe bujts'naj awot'anik yu'un te luz jun cheb nax k'aal. ³⁶Jauk me to te testigo jku'une ja kajal xan ay sk'oplal te bit'il yu'un te Juane, melel te at'elil te yak'objon jpas te Jtate, te janix ya jpase, ja testigo ya xk'ot ta jtojol, te ja te Jtat te la stikunontele. ³⁷Te Jtat te la stikunontele, janix testigo jku'un. Te ja'exe mayuk awaiyobjeyik stojol te sk'ope sok mayuk banti awilojik te bi yilele. ³⁸Sok te ja'exe mayuk ta awot'anik te sk'ope, melel ma ba ya ach'uunik te mach'a la stikunontele. ³⁹Te ja'exe ya anopileyik te beluk ts'ibubil jilele melel ya anopik te le' ya ataik te kolel ta sbajt'el k'inale, janix te beluk ts'ibubil jilele te ja ya yak' testigo k'op ta jtojole, ⁴⁰sok te ja'exe ma ak'anik xtalex ta jtojol yu'un te ayuk akuxinelik ta sbajt'el k'inale. ⁴¹Te jo'one mayuk sk'oplal jku'un te ya yich'onik ta muk' te ants-winiketike, ⁴²melel ya jna' te bit'il ay te awot'anike te ma k'uxuk ya awaiyik ta awot'anik te Diose. ⁴³Talon ta sbiil te Jtate jauk me to te ja'exe mayuk sk'oplal ta awot'anik stukel. Teme tal yan mach'a ta swenta sbiil naxe, te

ja'exe ya ach'uunik. ⁴⁴¿Bit'il k'an ach'uunik te ja'exe melel janax ya ak'anik te ich'el ta muk' yu'un te yantike, jauk me to ma jauk ya aleik te ich'el ta muk' te ya yak' te Diose?⁴⁵ Ma me akuyik te jo'on ya jkalbeyex amulik ta stojol te Jtate. Te mach'a ya yalbeyex te amulike, ja te Moisesse, te ja smuk'ulinej awot'anike. ⁴⁶Teme la ach'uunik te Moisesse, ya ach'uunonik uuk te jichuke melel janix la sts'ibuy ta jun te jk'oplale. ⁴⁷Teme ma la ach'uunik te beluk la sts'ibuy jilele, ¿Bit'il me ya ach'uunik te beluk ya jkale?"

Chapter 6

LA YICH'IK MAK'LINEL JO' MIL TA TUL WINIKETIK ¹Ta patil te k'alal k'axix spisil a in to, te Jesuse bajt' ta bay jeich' mar yu'un Galilea, te janix sbiilinoj mar yu'un Tiberias. ²Bayal ants-winiketik la sts'aklinik bael te Jesuse, ta skaj te bayal senyailetik yak ta spasel melel yak ta skoltayel spisil te mach'atik ayik ta chamele. ³Te Jesuse mo bael ta wits sok la snajk'an sba le'a sok te nopojeletik yu'une. ⁴(Jich yu'un nopol ayix a te we' waj te mayuk slevaduraile ja te sk'in yu'un te judioetike.) ⁵Te k'alal la stoy moel sit te Jesús la yil te bayal ants-winiketik te yak ta tael ta stojole, jich la yalbey te Felipee: "¿Banti ya stak' xba jmantik tel kaxlan waj te ya jkak'beytik swe'ike?" ⁶(Jauk me to te Jesuse jich la yal yu'un ya spas ta prueba te Felipee, yu'un sna'ojix a te beluk ya spas stukele.) ⁷Te Felipee jich la yal: "Te ayuk lajunwinik (200) denario-tak'in te ya jmantik a te waje, manchuk me xujt'nax ya jkak'beytik a, ma tik'uk ya swe'ik a." ⁸Ay tul nopojelel yu'un, ja te Andres sbiile, te ja yijts'in te Simón Pedroe, jich la yalbey te Jesuse: ⁹"Ay tul ch'in kerem le' in to te yich'oj jo' peich' kaxlan waj sok cha' koj't chay, jauk me to ¿Bit'il ya sts'akajik a melel bayalik?" ¹⁰Te Jesus jich la yal: "Albeyaik jai ants-winiketik to te yakuk snajk'an sbaik koele." (Ayix bayal aketik le'a.) Jich najk'ajik koel te ants-winiketike, ay niwan jo' mil(5,000) winiketik le'a. ¹¹Jich yu'un, te Jesús la stsak te jo' peich' kaxlan waj te k'alal laj yot'an ta yalel wokol, la yak'bey te mach'atik nakatike, janix jich la spas sok te chayetik, chikan te bit'il la sk'an swe'ike. ¹²K'alal noj xch'ujt'ik, te Jesuse la yalbey te nopojeletik yu'une: "Tsobaik tel te jayeb xan xejt'lekal te jile, jich me mayuk beluk ya xch'ay jilel a." ¹³Jich la stsobik, lajcheyeb moch te jil te xejt'lekal waj te la swe'ik te joeb nax ta sbabiale; ja te sobrail te jil yu'unik te mach'atik we'ike. ¹⁴Jich yu'un, te winiketik te k'alal la yilik jai senyail in to te la spas te Jesuse jich la yalik: "Ta mero smeilelil janix a te alwanej te yakotik ta smaliyel te ya xtal ta balumilale." ¹⁵Te k'alal la sna' stojol te Jesús te k'anuk yich' ik'el baele sok te k'anuk yich' ak'el ta muk' ajwalile. Lok' bael stukel, bajt' ta yan buelta ta ba ay te witse. TE JESÚS BEEN TA SBA TE MARE ¹⁶Te k'alal malix a te k'aale, te nopojeletike koik bael ta ti' mar. ¹⁷Ochik bael ta jun barca, bajt'ik ta lum Capernaúm. Ijk'ix a te k'inale sok te Jesuse ma to be k'oem a ta bay te nopojeletik yu'une. ¹⁸Tal tulan ik' sok te mare xtal-xbajt'nax. ¹⁹Ay niwanix joeb o wakebuk kilómetro sbalikix a, la yilik te Jesús te yak ta beel ta bay sba te mare te k'alal la yilik te yak oxtajel bael ta ba ay te barcae, xiwik yu'un. ²⁰Jauk me to te Jesuse la yal: "¡Jo'on! ma me xiwex" ²¹Jich la yik'ik moel sok yot'anik ta bay te barkae. Ajk'tonax abi k'otik ta bay te lum Capernaúm. TE ANTS-WINIKETIK LA SLEIK TE JESUSE ²²Ta yan k'aalil, te tsobol ants-winiketik te jilik ta bay jeich' mar, la yilik te junax a te barcae sok la yilik te ma ba mo bael stukel te Jesuse, janax bajt'ik le'a te nopojeletik yu'une. ²³Jauk me to, ay cha'ox koj't barkaetik te k'otik ta bay lum Tiberias, te nopol yiloy sba sok te banti la swe'ik te kaxlan waje, te k'alal la yal wokol te Kajwaltike. ²⁴Te k'alal la sna'ik stojol te tsobol ants-winiketik te Jesús sok nix te nopojeletik yu'une, te ma ba le' ayik a, ochik bael ta barkaetik sok bajt'ik ta bay lum Capernaúm ba sleik te Jesuse. TE JESÚS JA WAJ YU'UN TE KUXINELE ²⁵Te k'alal la staik ta bay jeich' mar, jich la yalbeyik: "Rabi, ¿Bin ora julat le' in to?" ²⁶Te Jesuse jich la yal: "Jamal ya jkalbeyex, te ja'exe ma jauk ya aleonik yu'un te senyailetike, ja ya aleonik yu'un te la awe'ik te kaxlan waje sok te bit'il noj ach'ujt'ik yu'une. ²⁷Ma jauk nax ya x-at'ejex yu'un te we'lil te ya xbolobe, jauk me ya x-at'ejex ta sleel te we'lil te ya yak' kuxinel ta sbajt'el k'inale, te ja ya yak'beyex te Nich'anile; melel te Tatik Dios ja yak'ojix te sello ta stojole." ²⁸Jich yu'un te ants-winiketik jich la sjojk'ibeyik: "¿Beluuk ya sk'an jpastik yu'un te yakuk xju' jku'untik ta spasel te yat'el te Diose?" ²⁹Te Jesús jich la sut: "Ja in to ja yat'el te Diose: Te jauk ya ach'uunik te mach'a tikunbil tel yu'une." ³⁰Jich yu'un la sutik: "¿Beluuk senyail ya apas jkiltik jiche, yu'un me jich ya stak' jkiltik sok jsitik sok jich ya stak' jch'uuntikat abi? ¿Beluuk me ya apas jiche?" ³¹Te jme'-jtatik ta namey k'inale la swe'ik te mana te k'alal ayik ta jochol takin k'inale, melel jich ts'ibulbil jilel: TE DIOSE LA YAK'BEY SWE' WAJ TE KOEM TEL TA CH'ULCHANE." ³²Jich la yal te Jesuse: "Jich jamal ya jkalbeyex awaiyik, ma jauk te Moisés te la yak' te waj te koem tel ta ch'ulchane. Ja te Jtat te mach'a ya yak' te smeilelil waj te koem tel ta ch'ulchane. ³³Melel te waj yu'un te Diose, ja te koem tel ta ch'ulchane sok te ja ya yak' kuxinel ta balumilale." ³⁴Jich la yalik: "Kajwal, spisiluk me ora ya awak'botik jai waj to." ³⁵La yal te Jesuse: "Jo'on te waj te ya yak' kuxinele; te mach'a ya xtal ta jtojole mayuk bin ora ya yayi wi'nale, sok teme la xch'uunone mayuk bin ora ya yayi takin ti'il, ³⁶Jauk me to ya jkalbeyex ta smeilelil, la awilonikix jauk me to ma ach'uunik. ³⁷Spisil te beluk ya yak'bon te Jtate ya me xtal ta jtojole, te mach'a ya xtal ta jtojole ma ba ya jba. ³⁸Melel te Jo'one koon tel ta bay ch'ulchan, ma yu'unuk te ja tal jpas te beluk sk'anjel jkot'ane, ja tal jpas te beluk ya sk'an yot'an te mach'a la stikunon tel koele. ³⁹Ja in to ja te sk'anjel yot'an te mach'a la stikunon koel tele, te manchuk ya xch'ayik te mach'a yak'ojbonixe sok te jauk ya jcha'kuxes ta slajibal k'aale. ⁴⁰Ja in to ja sk'anjel yot'an te Jtate, te mach'a ya yil te Nich'anile sok te ya xch'uune, ya me sta xkuxinel sbajt'el k'inale sok ya me jcha' jkuxes ta slajibal k'aal." ⁴¹Jich yu'un te judioetike kajik ta muken k'op melel la yal te Jesuse: "Jo'on te waj te koemon tel ta ch'ulchane." ⁴²Jich la yalik: "¿Ma ba jauk snich'an te José te jna'objbeytik sba sok nix te ya jna'beytik sba te sme'e? ¿Bit'il ay a te jich ya yal te ja koem tel ta ch'ulchane?" ⁴³Te Jesús la yal: "Komabaikix ta muken k'op. ⁴⁴Mayuk mach'a ya stak' xtal ta jtojole teme ma jauk ya yik' tel te Jtat te

tikunbilon tel yu'une sok ya me jcha'kuxes tel ta slajibal k'aal. ⁴⁵Ts'ibubil jilel yu'un te alwanejetike: "SPISILIK YA ME YICH'IK BIJTESEL YU'UN TE DIOSE." Spisil te mach'a ya yaiybeyik stojol sk'op te Jtate sok teme la snop le'a, ya me xtal ta jtojol. ⁴⁶Mayuk mach'a yiloj te Jtate, janax stukel te mach'a tikunbil tel koel yu'une. ⁴⁷Jamal ya jkalbeyex, te mach'a ya xch'uune, ay me xkuxinel sbajt'el k'inal. ⁴⁸Jo'on te waj yu'un te kuxinele. ⁴⁹Te ame'-atatik la swe'ik te maná ta bay jochol takin k'inal, jauk me to lajik bael. ⁵⁰Ja in to ja waj te koem tel ta ch'ulchan, te mach'a ya swe'e, ma ba ya xlaj. ⁵¹Jo'on te waj te kuxul te koem tel ta ch'ulchane. Te mach'a ya swe' jai waj to, sbajt'el k'inal ya xkuxin. Te waj te ya jkak'beyexe, ja te jbak'etale, te ya jkak' ta swenta te ayuk xkuxinel te balumilale. ⁵²Te judioetik ilinik sok tulan jajch'ik ta k'op yu'un, jich la yalik: "¿Bit'il ya xju' ya yak'botik jwe'tik te sbak'etal jai winik to?" ⁵³Te Jesuse jich la yaltilebey: "Jamal ya jkalbeyex, teme ma ba la alajinik te sbak'etal te Nich'anile sok teme ma ba la awuch'beyik te xch'ich'ele, te ja'exe ma ba ya xkuxinex. ⁵⁴Te mach'a ya swe' te Jbak'etale sok te ya yuch' te Jch'ichele, ay me xkuxinel ta sbajt'el k'inal; sok ya me Jcha'kuses ta slajibal k'aal. ⁵⁵Melel te Jbak'etale ja lekil we'lil stukel, sok te Jch'ich'ele ja lekil uch'balil. ⁵⁶Te mach'a ya swe'bon te Jbak'etale sok teme la yuch'bon te Jch'ich'ele, k'axel ayix ta jtojol sok k'axel ayonix ta stojol uuk. ⁵⁷Jich te bit'il te Jtat te ya yak' kuxinel, te la stikunon tel koel sok te bit'il kuxulon ta swenta te Jtate; janix me jich uuk te mach'a ya swe'bon te Jbak'etale, janix me jich ya xkuxin ta jwenta. ⁵⁸Ja in to ja waj te koem tel ta ch'ulchane, ma jichuk te bit'il la swe'ik te ja me'-atatik ta namey k'inal sok te bit'il lajikix baele. Te mach'a ya slajin jai waj in to ya xkuxin sbajt'el k'inal." ⁵⁹Jich la yal te Jesús ta bay sinagoga te k'alal yak' ta bijteswanej ta bay lum Capernaúm. K'OPETIK SWENTA KUXINEL SBAJT'EL K'INAL ⁶⁰Jich yu'un te tsobol nopojeletik yu'une te k'alal la yaiyik stojol in to, jich la yalik: "Chujk'ul ta snopel te sk'ope; ¿Mach'a k'an k'otok ta yot'an?" ⁶¹Melel te Jesús la sna' stojol te muken k'op ayik te nopojeletik yu'une, te Jesuse jich la sjojk'ibey yaiyik: "¿Yu'un ba amen ya xk'ot ta awot'anik spisil in to?" ⁶²Jich yu'un, ¿Axan teme la awilik te ya xmo bael te Nich'anil te banti ay ta neelal toe? ⁶³Ja te Espíritu te mach'a ya yak' kuxinele; Mayuk beluk ya xju' yu'un stukel te bak'ete. Te beluk la jkalbeyexe ja swenta espíritu, sok ja kuxinel stukel. ⁶⁴Jauk me to, ay cha'oxtulex te ma ba ya ach'uunike." Melel te Jesuse ta xjajch'ibal to sna'ojix a te mach'atik ma xch'uunik sok te mach'a ya x-ak'ot ta k'abal yu'une. ⁶⁵Jich la yal: "Ja swentail te la jkalbeyex te mayuk mach'a ya xtal tuluk ta jtojol janax teme ja la yak' tel te Jtate. ⁶⁶Ja swentail in to te bayal nopojeletik te ma ba la st'unik xan bael te Jesuse. ⁶⁷Jich yu'un te Jesuse Jich la yalbey te lajcheytule: "¿Ya bal sujt'ex bael uuk te ja'exe? ⁶⁸Te Simón Pedro jich la sut: " Kajwal, ¿Mach'a xan ya xbootik ta stojol? Melel ja'at nax awich'oj te k'op te ya yak' kuxinel ta sbajt'el k'inale, ⁶⁹sok te jo'otike xch'uunej jkot'antik sok jna'ojtik te ja'at te Chultesbilat yu'un te Diose." ⁷⁰Te Jesús la yal: "¿Ma ba jo'okon la jtsaex, te lajchaytulexe, sok ay tul abat yu'un pukuj ta awolilik?" ⁷¹Ja yak ta yalbeyel sk'oplal te Judas, te snich'an Simón Iscariote, melel ja tul ta slajchaytulul te ja ya yak' ta k'abal te Jesuse.

Chapter 7

MA CH'UUNOT YU'UN YIJTS'NAB TE JESUSE ¹Ta patil te k'alal pastaj spisil in to te Jesuse bajt' ta lum Galilea, jauk me to ma la sk'an bajt' ta Judea meler yakik ta sleel te judioetik yu'un te ya sk'an smilike. ²Jich yu'un, te k'in yu'un te judioetike, te yu'un Nail wamaletike, nopolix yorail a. ³Jich yu'un te yijts'nabe jich albot yu'un: "Ijk'teya jilel jai lum to baan ta lum Judea, yu'un jich me ya stak' yilik te beluk ya xju' awu'un spasel te nopojeletik awu'one. ⁴Mayuk mach'a ay beluk muken ya spas teme ya sk'an ya yak' sba ta ilel ta bayuke. Teme jich ya apas spisil in to, ak'aba ta ilel ta stojol te balumilale." ⁵Melel te yijts'nabe ma ba xch'uunejik uuk. ⁶Jich yu'un, te Jesús jich la yal: "Ma to xk'ot te jkoraile, yan te ja'exe chikan beluk k'aalil lek awilik atukelik. ⁷Te balumilale ma stak' amen ya yilex te ja'exe, yan te Jo'one amen ya yilonik, melel ja ya jkal te beluk smelile, te ja amen te beluk ya spasike." ⁸Te ja'exe moanik bael ta banti yak ta pasel te k'ine; Te Jo'one ma ba ya xboon melel ma to xk'ot te jkoraile." ⁹Te k'alal la yaltilebey spisil in to, jil ta banti lum Galilea. TE JESÚS TA BAY K'IN YU'UN NAIL WAMALETIK ¹⁰Jauk me to te k'alal bajt'ikix ta k'in a te yijts'nabe, jich mo bael uuk, jauk me to ma ba la yak' sba ta ilel, muken mo bael. ¹¹Te judioetike yakalik ta sleel ta banti k'in sok jich la yalik: "¿Banti ay te winike?" ¹²Ay bayal ants-winiketik te yakalik ta ya'anel te Jesuse. Ay cha'ox tul te yakalik ta yalele: "Jai winik bi mero lek yot'an." Ay yantik jich yakalik ta yalel: "Ma lekuk, ja ya yik' bael ta ch'ayel te ants-winiketike. ¹³Jauk me to, muken yakalik ta ya'anel yu'un ja xi'ojik te judioetike. ¹⁴Te k'alal olil ayix a te k'ine, te Jesuse mo bael ta templo sok jajch' ta bijteswanej. ¹⁵Jich yu'un te judioetike chajp'nax la yayik stojol a te sk'ope jich la yalik: "¿Bit'il ay a te bayal sbijil jai winik to? Melel mayuk bay bijtesbil. ¹⁶Te Jesuse la sut sok jich la yal: "Te beluk ya jkak' ta nopele ma ba jo'on jk'op, ja yu'un te mach'a la stikunon tele. ¹⁷Teme ay mach'a ya sk'an spasbey te sk'anjel yot'an te Diose, ja me ya sna' stojol te bijteswaneje, teme ja talem ta stojol te Diose o teme janax yakon ta xcholel te jk'oplale. ¹⁸Te mach'a janax ya xchol te sk'oplale janax ya sle te yakuk yich' ich'el ta muk'e, jauk me to teme ay mach'a ya sle te ya yich' ich'el ta muk' te mach'a tikunbil tel yu'one, ja te winik bi ja smelil stukel, sok mayuk beluk amen ay ta yot'an stukel. ¹⁹¿Yu'un ba ma jauk la yak'batik mantalil te Moises? Jauk me to, ni tuluk ja ch'uunejik. ¿Bistuuk te ya ak'an amilonike? ²⁰Te ants-winiketike jich la yalik: "¿Ay pukuj ta awot'an! ¿Mach'aa te ya sk'an smilate?" ²¹Te Jesuse la sut sok jich la yal: "Junax te jkat'el la jpase, te ja'exe yanax la awilik yu'un a. ²²Te Moises la yak' te circuncisione (ma jauk yu'un te Moises, ja yu'un a te sme'-stat ta nameye); sok te ja'exe ya awak'beyik circuncisión tul winik ta yorail ich' lewa. ²³Teme ay tul winik te ya yich' circuncisión ta sk'alelal ich' lewa, swenta yu'un te ma ya xk'axintaybeyik smantal te Moises, ¿bistuuk te ilinemex ta jtojol yu'un te la jkoltay tul winik ta sk'alelal ich' lewa? ²⁴Ma me jauk ya alikbeyik smul ta swentanax yu'un te bi yilele, toj me xa awaiyik chajp'anwanej." ¿MACH'AA TE CRISTOE? ²⁵Ay cha'ox tul te mach'atik ayik ta Jerusalén te jich ya yalike: "¿Ma ba jauk te winik to te yakalik ta sleel yu'un te ya sk'an smilike? ²⁶Sok ilawilik, jamal ya xk'opoj stukel sok mayuk beluk ya yalbeyik. ¿Yu'un ba la xch'uunikix te ajwaliletik te ja te Cristoe? ²⁷Te jo'otike jna'ojtik te banti talem te winik to. Yan te k'alal ya xtal te Cristoe, mayuk mach'a ya sna' te banti ya xtale." ²⁸Te k'alal yak ta bijteswanej ta templo te Jesuse tulán k'opoj sok jich la yal: "Te ja'exe ya ana'bonik jba sok ya ana'ik te banti talemone. Ma jauk sk'anjel jkot'an jtukel te talemone, jauk me to te mach'a la stikunon tele ja smeletil, te ma ba ya ana'beyik sbae. ²⁹Te jo'one ya jna'bey sba melel ja talemone ta swenta sok ja la stikunon tel." ³⁰La sk'an stsakik, jauk me to mayuk ni tuluk yal sk'ab yu'un ma to xk'ot a te yoraile. ³¹Jauk me to bayal ta tul te ants-winiketik te la xch'uunike, sok jich la yalik: "Te k'alal ya xtal te Cristoe, ¿ya ba spas xan bayal senyailetik te bit'il yak ta spasel jai winik to? TE FARISEOETIKE LA STIKUNIK TA TSAKEL TE JESUSE ³²Te fariseoetike la yayik stojol te ay mach'atik yakalik ta muken k'op yu'un te beluk la spas te Jesuse, jich te wolwanej sacerdoteetike sok te fariseoetike la stikunik bael kananetik yu'un ba stsakik te Jesuse. ³³Jich yu'un te Jesuse jich la yal: "Te Jo'one joinejex to jun chebuk xan k'aal, jich me ya xboon ta stojol te mach'a la stikunon tele." ³⁴Ya me aleonik jauk me to ma ba ya ataonik; te banti ya xboone ma stak' ya xbaatik le'a." ³⁵Te judioetike jajch' sjoj'ibey sbaik: "¿Banti ya xbajt' jai winik to te ma xju' ya jtatik ta leele? ¿yu'un ba ja ya xba sjoin te griegoetik te chikanax banti ayike sok yu'un ba ya xba sbijtes te griegoetike? ³⁶¿Beluuk la sk'an yalbotik yu'un te beluk la yale: 'Ya me aleonik jauk me to ma ba ya ataonik; te banti ya xboone ma stak' ya xbaatik le'a?' TE JA' TE YA YAK' KUXLEJALE ³⁷Te k'alal jun xanix k'aal ya sk'an xla'j a te muk'ul k'ine, te Jesuse, la stej'k'an sba, jich tulán la yal: "Teme ay mach'a ya yayi takin ti'ile aka taluk ta jtojol sok aka yuch' te ja'e. ³⁸Te mach'a ya xch'uunone, jich te bit'il ts'ibubil jilele, ya x-okin tel lok'el kuxul ja' ta yot'an." ³⁹Te Jesús ja la yal yu'un te Espíritue, te janax ya yich'ik ak'beyel te mach'atik ya xch'uunike, yu'un ma to be yichoj ak'el a te Espíritue melel ma to x-ak'ot ilel a te yutsilal te Jesuse. LA XAT SBAIK TE LUME ⁴⁰Ay cha'ox tul, te k'alal la yayik stojol jai k'op to, jich la yalik: "Ta smeletil jai winik to ja te alwaneje." ⁴¹Te yantike jich yakalik ta yalel: "Ja in to ja te Cristoe." Jauk me to ay yantik te la yalik: "¿Ya ba stak' xlok' tel te Cristo ta lum Galilea? ⁴²¿Yu'un bal ma yaloj ta sjun te Dios te Cristo ya xtal ta ts'umbal David sok ta lum Belén, te banti talem te Davide?" ⁴³Jich yu'un la xat sbaik te tsobol ants-winiketik ta swenta te Jesuse. ⁴⁴Ay mach'atik la sk'an stsakik te

Jesuse, jauk me to mayuk mach'a yal sk'ab. MAYUK MACH'A YA XK'OPOJ JICH BIT'IL TE JESUSE ⁴⁵Te kananetike sujt'ik bael ta stojol te wolwanej sacerdoteetik sok te fariseotike, jich albotik yu'un: "¿Bistuuk te ma la awik'iktele?" ⁴⁶Te kananetike jich la yalik: "Mayuk mach'a ya xk'opoj jich te bit'il ya xk'opoj te winik to." ⁴⁷Jich la sutik te fariseotike: "¿Yu'un ba la awich'ik lo'layel uuk te ja'exe?" ⁴⁸¿Yu'un bal ay tuluk ajwalil o fariseo te la xch'uunixe? ⁴⁹Jauk me to te ants-winiketik to ma sna'bey sba te mantaliletike, ch'ayel ya xbajt'ik." ⁵⁰Te Nicodemo (ja tul fariseo, te tal yil ta ajk'ubal te Jesuse) jich la yal: ⁵¹¿Yu'un ba jich ya yal te mantalil jku'untik te ya jlikbeytik smul tul winik teme ma neeluk ya jkaiytik stojole sok teme ma to jna'ojtik a te beluk spasoje?" ⁵²Jich la yalik: "¿Yu'un ba talemata lum Galilea uuk? Lea sok ilawil te ni tuluk alwanej talem ta lum Galilea." ⁵³Jich yu'un tulutul bajt'ik ta snaik.

Chapter 8

TE MULWEJ ANTSE ¹Te Jesuse bajt' ta wits yu'un olivoetik. ²Ta yan k'aalil ta buen sab bajt' ta templo ta yan buelta te Jesuse, sok tsobol ants-winiketik talik ta stojol; jich la snajk'an sba sok kaj ta bijteswanej. ³Te ts'ibjometike sok te fariseotike, la yik'ik tel tul ants te yak ta mulwej taote. La stejkanik ta yolilik. ⁴Jich la yalbeyik te Jesuse: "Maestro, jai ants to yak ta mulwej taot. ⁵Jauk me to ya yal te mantalil te jich la yal te Moises te ya yich' ch'ojel ta ton te mach'a jich ya spase; ¿beluuk ya awal yu'un?" ⁶Jich la yalbeyik ta swenta yu'un te la sk'an yilbeyik yot'an sok te ya slebeyik smule, jich yu'un te Jesuse la snijan sba koel sok la yayi ts'ibjel ta lum sok te sbik'tal sk'abe. ⁷Te bit'il yakalik nax ta sjojk'ikbele, la stejkanik sba te Jesuse sok jich la yaltilebey: "Te mach'a mayuk smule, aka xch'oj neeluk ta ton te antse." ⁸Ta yan buelta la snijan sba koel, kaj ta ts'ibjel ta yan buelta ta lum sok te sbik'tal sk'abe. ⁹Te k'alal la yayiik stojol te beluk la yich'ik albeyel yu'un te Jesuse, tulu tul lok'ik bael, ja neel lok'ik bael te mamaletike. Jich la yijk'teyik stukel te Jesuse sok te mulawil antse. ¹⁰Te Jesuse la stejkanik sba sok jich la yalbey: "Ants, ¿banti ay te mach'a la yalbat te amule? ¿yu'un ba mayuk mach'a ju' yu'un te la slikbat te amule?" ¹¹Jich la sut te antse: "Mayuk mach'a ju' yu'un te la slikbon te jmul, Kajwal." Te Jesuse la yal: "Janix jichon uuk te Jo'one ma jlikbat te amule. Baan sok ma me xa awaiyix mulwej." JA XOJOBIL K'INAL TE JESUSE ¹²Cha' k'opoj xan te Jesús ta stojolik, jich la yal: "Jo'on te xojobilon te balumilale; te mach'a ya st'unone ma me ya xbeen xan ta ijk'al k'inal ja me ya yich' te xojobil yu'un te kuxlejale." ¹³Te fariseotike la yalbeyik: "Te ja'ate janax ya achol te ak'oplale; Te beluk ya achole ma meleluk." ¹⁴Te Jesuse la sut sok jich la yal: "Teme Jo'on ya jchol te jk'oplale, ja ya jchol te smeletile. Ya jna' te banti talemone sok te banti ya xboone, jauk me to te ja'exe ma ana'ik te banti talemone sok te banti ya xboone. ¹⁵Te ja'exe janax ya alikik mulil ta swenta nax te abak'etalike; Yan te Jo'one mayuk mach'a ya jlikbey smul. ¹⁶Teme ay mach'a ya jlikbey te smule, ja me ya jkal te beluk smeletile melel ma ba jtukeluk nax, ja joinej te Jtat te la stikunon tele. ¹⁷Sok ta bay te mantalil awu'unike ts'ibubil te ja ya sk'an te ay cha' tul testigoetik te ja ya yal te beluk smeletile. ¹⁸Te Jo'one jtukel nax te ya jchol te jk'oplale, sok te Jtat te la stikunon tele ja testigo jku'un." ¹⁹Jich la yalbeyik: "¿Banti ay te atate?" la sut te Jesuse: "Te ja'exe ma Ana'bonik jba janix jich ma ana'bey sbaik te Jtate; Te yakuk Ana'bonik jbae jich ya ana'bey sbaik te Jtate." ²⁰Ja la yal ta bijteswanej ta bay nopol te yawil majt'aniletik ta bay templo, sok mayuk mach'a la stsak melel ma to be k'oem a te yoraile. TE BANTI YA XBOONE MA STAK' YA XBAEX ²¹Jich la yal ta yan buelta te Jesuse: "Ya me xboon sok ya me aleonik, ya me xljalex yu'un te amulike. Te banti ya xboone, ma me stak' ya xbaex le'a." ²²La yalik te judioetike: "¿Yu'un ba ya xba smil sba stukel? ¿Ja ba yu'un te la yal: Te banti ya xboone ma stak' ya xbaex?" ²³Te Jesuse la yaltilebey: "Te ja'exe ja awu'unik te balumilale; Te Jo'one talemone ta ch'ulchan. Te ja'exe awu'unik te balumilale; Te Jo'one ma jku'un te balumilale. ²⁴Jich yu'un, ya jkalbeyex te ja'exe ya me xljalex ta amulik. Teme ma la ak'an ach'uunonike, te ja'exe ya me xljalex ta amulik." ²⁵Jich yu'un, jich la yalbeyik: "¿Mach'aat a?" te Jesuse la yalbey: "La jkalbeyex ta xjajch'ibal k'op. ²⁶Te Jo'one ay bayal beluk ya jkalbeyex ta atojolik, sok ay bayal beluk te ya jkich'ex ta k'op yu'une. Jauk me to, te mach'a la stikunon tele ja smeletile stukel; sok te beluk jkaiyobey stojole, ja ya jcholbey spasil te mach'atik ayik ta balumilale." ²⁷Jauk me to ma k'ot ta yot'anik te ja yak ta yalbeyel sk'oplal te Tatile. ²⁸Te Jesuse la yal: "Te k'alal ya ajijp'anik te Nich'anile, jich yu'un ya me ana'ik stojol te mach'aon a te Jo'one, te mayuk beluk ya jpas ta jwentanaxe. Jich te bit'il la snojbteson te Jtate, Jo'on jich ya jchol uuk. ²⁹Te mach'a la stikunon tele ma ya spijt'eson, ma yijk'teyojon jtukel, melel ja ya jpasbey te sk'anjel yot'an stukele." ³⁰Te k'alal yak to ta k'op a te Jesuse, bayal mach'a la xch'uunik. TE SMELELIL K'OPE YA X-AK'WAN TA LIBRE ³¹Te Jesuse la yaltilebey te judioetik te mach'atik la xch'uunike: "Teme ya ach'uunonik te jk'ope jich me smeletile nopojel ya xk'oex jku'un abi; ³²sok jich me ya ana'beyik sba te beluk smeletile, sok te smeletile ya me yak'ex ta libre." ³³Jich la sutik: "Te jo'otike ja jts'umbaltik te Abrahame sok mayuk mach'a smosoinojotik; ¿bistuuk te jich ya awal: Te ja'exe ya me xjilex ta libre?" ³⁴Te Jesuse la yal: "Jamal ya jkalbeyex, te mach'a ya xyal ta mulile, mosoinbil yu'un te mulile. ³⁵Te mosoe ma ba ya xjil ta spasil ora ta na; janax ya xjil te nich'anile. ³⁶Jich yu'un, teme ja ya yak'ex ta libre te Nich'anile, ta smeletile me libre ya xjilex. ³⁷Ya jna' te ja'exe ja ats'umbalik te Abrahame; jauk me to ya ak'an amilonik, melel ma ak'anik te jk'ope. ³⁸Te Jo'on ja ya jcholbeyex te beluk yak'ojbon jkil te Jtate, sok te ja'exe ya apasik te beluk ya xcholbatik te atatike." TE JA'EXE JA ATATIK TE PUKUJE ³⁹Jich la sutik sok la yalik: "Te jtatike ja te Abrahame." Te Jesuse la yaltilebey: "Te jauk snich'anex te Abrahame, ja ya apasik te at'elil te la spas te jichuke. ⁴⁰Jauk me to, ja ya aleonik yu'un te ya ak'an amilonike, te ja la jkalbeyex te beluk smeletile, te ja la jkaiy stojol ta stojol te Diose. Te Abrahame mayuk jich la spas stukel. ⁴¹Te ja'exe ja ya apasik te beluk ya spas te atatike." Jich la yalik: "Te jo'otike ma ba bejk'ajemotik ta mulil; Ay tul te Jtatike; ja te Diose." ⁴²Te Jesuse la yaltilebey: "Te jauk atatik te Diose, te ja'exe k'ux ya awaiyonik te jichuke, melel Jo'on talemone ta swenta te Diose, jich yu'un te le' ayon toe; melel ma ba jich nax talemone, ja la stikunon tel te Diose. ⁴³¿Bistuuk te ma xk'ot ta awot'anik te jk'ope? ja yu'un te ma ba ya ak'an awaiyonik stojol te jk'ope. ⁴⁴Te ja'exe ja atatik te pukuje, jich yu'un te ya ak'an apasbeyik te sk'anjel yot'ane. Ta xjajch'ibal milwal

stukel sok mayuk smelelil ta stojol, melel ma spas te beluk smelelile. Te k'alal ya spas te lote, ja ya yal te beluk stalel ay ta yot'ane; melel pas lot nanix a, sok ja tatil yu'un te pas lote.⁴⁵ Ja yu'un, te ya jkal te smelelile, te ja'exe ma ba ya ach'uunonik.⁴⁶ ¿Mach'a ya stak' yalbon te jmule? Teme ya xk'opojon ta smelelile, ¿bistuuk te ma ach'uunbonike? ⁴⁷Te mach'a yu'un te Diose, ya me yaiybey stojol sk'op te Diose; jich te ja'exe ma awaiyik stojol te sk'ope, melel ma yu'unukex te Diose. "STALEL AY TA XJAJCH'IBAL TE CRISTOE ⁴⁸Te judioetike la sutik sok jich la yalbeyik: "¿Ma ba meleluk te ya jkaltik te ja'at samaritanoate sok te ay pukuj ta awot'ane?" ⁴⁹Te Jesuse la sut: "Mayuk pukuj ta jkot'an; janax ya jkich' ta muk' te Jtate, yan te ja'exe ma awich'onik ta muk'.⁵⁰ Te Jo'one ma ba ya jle te ich'el ta muk'e; ay tul te ya slee sok te ya xchajp'anwane. ⁵¹Jamal ya jkalbeyex, teme ay mach'a ya sk'ejbon te jk'ope, ma ba ya yil te lajele."⁵² Te judioetike la yalbeyik: "Ya jna'tikix te ay awik'oj pukuj. Te Abrahame sok te alwanejetike lajik; jauk me to te ja'ate ya awal: Teme ay mach'a ya sk'ejbon te jk'ope, ma ba ya yil te lajele."⁵³ Te ja'ate ma jauk kajal ak'oplal xan te bit'il te jtatik Abraham te lajemixe, ¿o ja ba xan kajal ak'oplal? sok te alwanejetik te lajemikixe. ¿Mach'a akuy aba te ja'ate?"⁵⁴ Te Jesuse la yal: "Teme jo'onax jtukel ya jkich' ba ta muk'e, mayuk sk'oplal ya xk'ot stukel; jauk me to te Jtate ja ya yich'on ta muk' stukel, te ja ya awalik te ja aDiosike. ⁵⁵Jauk me to te ja'exe ma ana'objbeyik sba, jauk me to te Jo'one ya jna'bey sba. Teme ya jkal: Te ma ba ya jna'bey sbae, jichon te bit'ilex te jichuke, te ya spas lote. Jauk me to, ya jna'bey sba sok ya jk'ejbey te sk'ope. ⁵⁶Te atatik Abrahame, binax yot'an te k'alal la yil te ya xtalone, te k'alal la yile, binax yot'an yu'un.⁵⁷ Te judioetike la yalik: "Te ja'ate ma to ayuk lajuneb yoxwinik (50) ja awawilal, ¿bit'il ay a te la awilix te Abrahame?" ⁵⁸Te Jesuse la sut: "Jamal ya jkalbeyex: te k'alal ma to chiknajem a te Abrahame, Jo'on chiknajemonix a." ⁵⁹Jich yu'un la stsakik tel ton la xch'ojik a, jauk me to te Jesuse la snak' sba sok lok' tel ta templo.

Chapter 9

TE JESÚS LA SJAMBEY SIT TUL WINIK TE MA'SIT K'ALAL TO TA SBEJK'TIJIB. ¹Te k'alal yak ta k'axel bael a te Jesuse, la yil tul winik te ma'sit k'alal to ta sbejk'tijib. ²Te nopojeletik yu'une la sjojk'ibeyik: "Rabí, ¿mach'a ay smul, ja ba in winik to o ja ba te sme'-state, yu'un te ma'sit bejk'aje?" ³Te Jesuse la sut: "Ma jauk te winike, sok ma jauk la ya'iy mulwej te sme'-state, ja yu'un te ya xchiknaj ta ilel te yat'el te Dios ta stojole. ⁴Te jo'otike ya me sk'an ya jpasbeytik yat'el te mach'a la stikunon tele yu'un sak to te k'inale. Melel yakix ta ijk'ubel tel te k'inale jich me mayuk mach'a ya xju' yu'un ya x-at'ej. ⁵Te bit'il ayon to ta balumilale, jo'on te xojobilon yu'un te balumilale." ⁶Ta patil te k'alal jich la yal te Jesuse, la stubtey te lume, la spas ajch'al sok te yalel sti'e sok la xjaxbey ajch'al ta sit te ma'site. ⁷Jich la yalbey: "Baan, poca te asit ta bay yawil ja' yu'un siloé (Te siloé ja ya sk'an yal tikumbil tel)." Jich yu'un bajt' te winike, la spok te site sok te k'alal sujt'ele, ya yilix a te k'inale. ⁸Jich yu'un te spat xujk' te winike sok te mach'atik yilojik te bit'il ya xk'anbaj te ma'site, jich la yalik: "¿Ma ba jauk in winik to te ya snajk'an sba ta k'anbajele?" Ay cha'ox tul te jich la yalike: "Janix a." sok ay yantik te jich la yalike: "Ma jauk, janax te pajal sok yilele." Jauk me to jich la yal te winike: "Jo'on." ¹⁰Jich la yalbeyik: "Jich yu'un, ¿bit'il jam te asite?" ¹¹Jich la sut: "Te winik te Jesús sbiile la spas ajch'al sok la xjaxbon ta jsit sok la yalbon: Baan ta bay siloé sok poka tel te asite. Jich, boon sok la jpok te jsite, jich la jkil te k'inale. ¹²Jich la yalbeyik: "¿Banti ay te winike?" Jich la sut: "Ma jna' te banti aye." TE FARISEOETIK LA YICH'IK TA K'OP TE WINIK TE JAM TE SITE ¹³La yik'ik bael ta stojol te fariseoetik te winik te mach'a la yich' jambeyel te site. ¹⁴Jauk me to, ja sk'alelal kux ot'anil a te k'alal la spas ajch'al te Jesús sok te la sjambey sit te ma'site. ¹⁵Jich yu'un, ta yan buelta, te fariseoetike la sjojk'ibeyik te bit'il jam te site. Jich la yal te winike: "Ja la yak'bon ajch'al ta jsit, la jpok te jsite, jich ya jkilix te k'inale." ¹⁶Ay cha'ox tul te fariseoetik te jich la yalike: "Jai winik bi ma jauk yu'un te Diose melel ma sk'ej te sk'alelal kux ot'anile." Sok ay yantik te jich la yalike: "¿Bit'il ya xju' yu'un spasel senyailetik tul winik te mulawile?" Jich ma junuk yot'an sbaik yu'un. ¹⁷Jich yu'un la xcha' sjojk'ibeyik ta yan buelta te ma'site: "¿Bi xiat yu'un te mach'a la sjambat te asite?" Te ma'sit winike la yal: "Ja tul alwanej." ¹⁸Jich yu'un te judioetike ma la xch'uunik te ma'sit nix a te winike sok te bit'il jam te site, ja to te k'alal la yik'beyik tel te sme'-stat te mach'a jam te site. ¹⁹Jich la sjojk'ibeyik te sme'-state: "¿Ja bal awal-anich'anik to te ya awalik te ma'sit bejk'aje? ¿Bit'il ay a te ya yilix k'inale?" ²⁰Jich yu'un te sme'-state la sutbeyik: "Ya jna'tik te ja jkal-jnich'antike sok te ma'sit bejk'aje. ²¹Jauk me to ma jna'tik te bit'il ay a te ya yilix k'inale, te jo'otike ma jna'tik te mach'a la sjambey te site, ma jna'tik mach'ae. Jojk'ibeya awaiyik stukul. Melel ayix yawilal. Aka k'opojuk stukul." ²²Te sme'-state jich la yalik ta skaj te ya xi'ik te judioetike. Melel te judioetike xchajp'anojikix a teme ay mach'a ya yal te ja Cristo te Jesuse, ya yich'ik lok'esel ta bay sinagoga. ²³Ja yu'un, te sme'-state jich la yalik: "Melel ayix yawilal. Jojk'ibeyaik stukul." ²⁴Jich yu'un te la yik'ik tel ta xchebal buelta te winik te ma'sit ta neelale sok jich la yalbeyik: "Albeya wokol te Diose. Te jo'otike ya jna'tik te mulawil te winik te la skolteyate." ²⁵Jich yu'un te winike la yal: "Te jo'one ma jna' teme mulawile. Janax ya jna': te ma'sitonae, sok ta ora to ya jkilix te k'inale." ²⁶Jich yu'un la yalbeyik: "¿Beluuk la spasbat? ¿Bit'il la sjambat te asite?" ²⁷Jich la yal: "¿La jkalbatikix awaiyik, sok ma la awaiyik stojol! ¿Bistuuk awu'unik te ya ak'an awaiyik stojol xane? ¿yu'un bal ya ak'anik te ya xk'atbujex ta nopojeletik yu'unuke?" ²⁸Jajch' yutik te winike sok la yalik: "Te ja'ate ja nopojelat yu'un, yan te jo'otike ja nopojelotik yu'un te Moises. ²⁹Te jo'otike jna'ojtik stojol te Dios k'opoj sok te Moises, jauk me to ma jna'tik te banti talem jai winik bi." ³⁰Te winike la sut sok jich la yal: "Chajp'nax ya jkaiy yu'un, te bit'il ma ana'ik te banti taleme, jauk me to ja la sjambon te jsite. ³¹Te jo'otike jna'ojtik stojol te Dios ma yaibey stojol sk'op te mulawiletike, jauk me to teme ay mach'a ya xi' te Diose sok teme ya spasbey te sk'anjel yot'ane, ya me x-aiybot stojol te sk'op stukele. ³²Te k'alal chiknaj te balumilale mayuk banti jkaiyojistik stojol te ay mach'a ya sjambey sit te ma'sit ta sbejk'tijibe. ³³Jai winik bi te manchuk ja yu'un te Diose, mayuk beluk ya xju' yu'un spasel te jichuke." ³⁴La sutik sok jich la yalbeyik: "Te ja'ate bejk'ajat ta swenta mulil, ¿Ja bal ya xtal abijtesotik?" Jich yu'un la stenik lok'el. MA'SIT K'OEM TA STOJOL DIOS ³⁵Te Jesús la ya'iy stojol te la yich' lok'el tenel te winik ta bay sinagoga, te k'alal la sta sba soke jich la yalbey: "¿Ya bal ach'uun te Nich'anile?" ³⁶Jich la sut sok la yal: "¿Mach'aa, Kajwal, yu'un jich ya stak' jch'uun?" ³⁷Te Jesuse la yalbey: "La awilix, sok ja te mach'a yakat ta k'op soke." ³⁸Te winike la yal: "Kajwal, ya jch'uun," jich la yich' ta muk'. ³⁹Te Jesús la yal: "Ja talon yu'un te ya yich' ich'el ta k'op te ants-winiketik ta balumilale, swenta yu'un te mach'atik ma yilik te k'inale ya me stak' yilik te k'inale sok te mach'atik ya yilik te k'inale ya me xk'atbujik ta ma'sit." ⁴⁰Ay cha'ox tul te fariseoetik te joinbil yu'une, la ya'iyik stojol te beluk la yale sok la sjojk'ibeyik: ¿Yu'un bal ma'sitotik uuk?" ⁴¹Te Jesuse la yal: "Te yu'unuk ma'situkexe, mayuk amulik te jichuke, jauk me to ya awalik: Te jo'otike ya jkiltik k'inal, jich yu'un ay te amulike.

Chapter 10

SENYAIL K'OP YU'UN TE KANAN TUNIM CHIJETIKE ¹Jamal ya jkalbeyex: Te mach'atik ma x-ochik ta sti'il te makte' yu'un te tunim chijetike, jauk me to te mach'a ya xmo bael ta k'ejele; te winik bi ja elek' sok ja lo'laywanej. ²Te mach'a ya x-och ta sti'il te makte'e, ja bi ja me te kanan tunim chije. ³Ya xjambot yu'un te kanan ti' makte'e, sok te tunim chijetike ya yaiybeyik te sk'ope, sok ja ya yik' te banti yu'une sok ya sna'bey sbiil sok ya slok'es ta amak'. ⁴Te k'alal lok'emix spisil a te tunim chijetik yu'une, ya xneelaj bael yu'unik, sok te tunim chijetike ya st'unik bael, meel ya sna'beyik te sk'ope. ⁵Ma me st'unik te mach'a ma sna'beyik sbae, ya me xlok'ik ta anel yu'un, meel ma sna'beyik sba te sk'ope. ⁶Te Jesús k'opoj ta stojolik ta senyail k'op, jauk me to ma k'ot ta yot'anik te beluk la sk'an yale. TE JESUSE JA LEKIL KANAN CHIJ ⁷Jich yu'un te Jesús la xcha' yal xan: "Jamal ya jkalbeyex, Jo'on te sti' makte'al te banti ya x-ochik te tunim chijetike. ⁸Spisilik te mach'atik neel to talemik jku'une, ja me elek'etik sok lo'laywanejetik, jauk me to te tunim chijetike ma la yaiybeyik stojol te sk'opike. ⁹Te Jo'one ja ti'nailon; teme ay tuluk te ya x-och ta jtojole, ja me ya xkol. Ya me x-och sok ya me xlok', janix jich ya sta lekil aketik. ¹⁰Te elek'e ma jichuk nax ya xtal, ja me ya xtal ta elek, milaw sok ta jinwanej. Te Jo'one talemion yu'un te ya ataik te akuxlejalike sok bayal yutsilal te akuxinelike. ¹¹Te Jo'one ja lekil kanan chijon. Te lekil kanan chije ja ya yak' xkuxinel yu'un te chijetike. ¹²Yan te mach'a ya yich' tojel yu'une sok te mach'a ma ba kanan chije sok te ma jauk yu'un te chijetike, teme la yil te tal te jamal ti'awal ts'ie ya yijk'tey jilel stukelik te chijetike sok ya xlok' bael ta anel, te jamal ti'awal ts'ie ya yochintay sok ya spuk bael te chijetike; ¹³Yan te mach'a tojbil naxe ya xlok' ta anel sok ma x-aan yot'an yu'un te chijetike. ¹⁴Jo'on te lekil kanan chijone, ya jna'tilebey sba te mach'a jku'une, janix jich uuk ya sna'bonik jba uuk. ¹⁵Te Tatile ya sna'bon jba, janix jichon uuk te Jo'one ya jna'bey sba te Tatile, sok ja ya jkak' jkuxinel ta stojol te chijetike. ¹⁶Ay yantik chijetik jku'un te ma to ochemik ta makte'ale; ya me jkik'tel ta jtojol, sok jich me ya yaiybonik te jk'ope swenta junax me ya xk'otik sok junax me kanan chij ya xk'ot. ¹⁷Ja yu'un te k'uxon ta yot'an te Jtate: Meel ja ya jkak' te jkuxlejale swenta yu'un ya xcha' kuxon ta yan buelta. ¹⁸Mayuk mach'a ya spojbon te jkuxinele, ja ya jkak' jtukel. Jkich'oj tulan jku'el yu'un te ya stak' jkak' te jkuxlejale, sok nix jkich'oj tulan jku'el yu'un te ya ch'a jkich' xan te jkuxlejale. Ja te mantalil to ja yak'ojbon te Jtate. ¹⁹La xat sbaik ta yan buelta te judiotike, ja yu'un te beluk la yale. ²⁰Bayal mach'atik la yalik: "Yik'ok pukuj sok tsakbil ta jowel. ¿Bistuuk ya awaiybeyik stojol te sk'ope?" ²¹Jich la yalik te yantike: "Ja in to ma ba sk'op winik te uunteybil yu'un te pukuje. ¿Ya la bal xju' yu'un te mach'a uunteybil yu'un pukuj te ya sjambey sit te ma'sitetike?" TE JUDIOETIKE MA LA YICH'IK TA MUK' TE JESUSE ²²Jich yu'un k'ot te sk'alelal te kin yu'un te sna'jibal te templo ta Jerusalén. ²³Sk'alel sikil k'inal a, te Jesús yak ta beel ta sti'il te templo yu'un Salomón. ²⁴Jich yu'un tal te judioetik tal slapik ta olil te Jesuse jich la yalbeyik: "¿Jayeb xan k'aal te ya awak' xan x-aan jkot'antik awu'une? Teme ja'at nix a te Cristoe, jamal xa awalbotik." ²⁵Te Jesuse la sut: "La jkalbatikix, jauk me to ma ach'uunbonik. Te chajp' at'eliletik te ya jpas ta swenta sbiil te Jtate. Ja ya yalbon ta jamal te jk'oplale. ²⁶Jauk me to, te ja'exe ma ach'uunik meel ma tunim chijex jku'un. ²⁷Te tumin chijetik jku'une ya yaiybonik stojol te jk'ope, ya jna'tilebey sba, sok ya st'unonik. ²⁸Ya jkak'bey ta stojolik te kuxinel sbajt'el k'inal; mayuk bin ora ya xljajik, sok mayuk mach'a ya stak' spojbon bael ta jk'ab. ²⁹Te Jtate, te ja la yak'bone, ja jelawen smuk'ul ta stojol te yantike, soy mayuk mach'a ya stak' spojbey bael ta sk'ab te Tatile. ³⁰Te jo'one sok te Tatile junax ayotik." ³¹Jich yu'un te judioetike la xcha' stsakik ton yu'un ya xch'ojik a. ³²Te Jesuse la sut: "La jkak'beyex awilik te lekil at'elil yu'un te Tatile. ¿Beluk amen la jpas te ya ach'ojonik ta ton yu'une?" ³³Te judioetike la sutik: Te jo'otike ma ba ya jch'ojtikat ta ton yu'un te lekil at'elile, ja yu'un te ya abolk'optay te Kajwaltike, meel te ja'ate, janax ch'ich' bak'etat, te ja akuyojbaix ta Diose. ³⁴Te Jesuse la sut: "¿Ma ba ts'ibubil ta bay mantalil awu'unik: 'TE JO'ONE LA JKAL: TE JA'EX DIOSES?' ³⁵¿Teme janix Dios la yalbeyex, te ja diosetik te mach'atik la sts'akik te sk'op te Diose (ma stak' yich' k'axinteyel te beluk ts'ibubile), ³⁶te ja'exe ya awalbeyik te mach'a tsabil yu'un te Tatile sok te mach'a tikunbil tel ta balumilal yu'une; Te ja'ate yakat ta sbol k'opteyel te Kajwaltike, meel la jkalbeyex: Te Jo'on te ja Snich'anon te Diose?" ³⁷Teme ma jauk yakon ta spasel te yat'el te Jtate, ma xa ach'uunonik. ³⁸Jauk me to, teme ja yakon ta spasele, manchuk teme ma ach'uunonik te Jo'one, ja xa ach'uunik te at'elil te ya jpase, swenta yu'un jich ya ana'beyik sba a sok jich ya xk'ot ta awot'anik te ja te Tatil te ay ta jtojole sok janix jich te Jo'on ayon ta stojol uuk." ³⁹Jaik nix, ta yan buelta, la sk'an stsakik te Jesuse, jauk me to kol bael ta sk'abik. ⁴⁰Te Jesús cha' bajt' ta jejch' sti'il muk'ul ja' Jordán, te banti la yak' ich' ja' te Juan ta xjajch'ibale, le' jil a te Jesuse. ⁴¹Bayal ants-winiketik tal ta stojol sok jich la yalbeyik: "Te Juane mayuk la yak' ilel senyailetik, jauk me to spisil te beluk la yal te Juan yu'un in winik to ja smeilelil." ⁴²Bayal ants-winiketik la xch'uunik le'a.

Chapter 11

LÁJ TE LÁZAROE ¹Jich yu'un, ay tul winik te ay ta chamel te Lázaro sbiile. Ja slumal te Betania, te ja slumal uuk te María sok te Marta te xwixe. ²Ja te María, te ja la smalbey ta yakan te Kajwaltik te perfume sok te la stakintesbey ta stsotsil sjole, ja yijts'in te Lázaro te ay ta chamele. ³Te xwixtak te Lázaro la stikunbeyik alél te Jesuse: "Kajwal, te mach'a kux ta awot'ane ay ta chamel." ⁴Te k'alal la yaiy stojol te Jesuse, la yal: "Jai chamel to ma swenta uuk lajel, ja swenta yu'un te ya yich' ilél yutsilal a te Diose, jich ya yich' ich'el ta muk' te Snich'an te Diose." ⁵Te Jesús k'ux ta yot'an te Marta sok te yijts'ine sok te Lázaro. ⁶Jich yu'un te k'alal la yaiy stojol te ay ta chamel te Lázaro, jil xan cheb k'aal te Jesús te banti aye. ⁷Jich yu'un ta patil, la yalbey te nopojeletik yu'une, "Konik xan ta Judea ta yan buelta." ⁸Te nopojeletik la sutik, "Rabí, ta ora to yak slebelat te judioetik yu'un ya sk'an xch'ojatik ta ton ¿bistuuk te ya ak'an sujt'at ta yan buelta le'a?" ⁹Te Jesús la sut: "¿Yu'un ba ma lajcheyebuk ora yich'oj te jun k'aale? Teme ay mach'a ya xbeen ta k'aleltike, ma xk'ojch'in yakan, meel ya yil te sakil k'inal yu'un te balumilale. ¹⁰Jauk me to, teme ya xbeen ta ajk'ubale, ya xk'ojch'in yakan stukel, meel ma sakuben te k'inal ta stojole. ¹¹Te k'alal jich yal to, ta patil la yalbey yaiyik: "Te joytik Lázaro wayalix, jauk me to ya xboon yu'un ya xba jtij jajch'el." ¹²Te nopojeletik la yalbeyik, "Kajwal, teme wayalixe, yu'un ya xlekub abi. ¹³Ja la yalbey sk'oplal te Jesús yu'un te lajemix te Lázaro, jauk me to la skuyik te och swaele. ¹⁴Jich yu'un te Jesús jamal la yalbey yaiyik, "Te Lázaro lajemix. ¹⁵Binax jkot'an ta awentaik yu'un te ma leukon a, meel jich me ya ach'uunik a. Konik ya xba jkiltik." ¹⁶Tomás, te ya yalbeyik Dídimó, la yalbey te sjotak nopojele, "Konik uuk te jo'otike yu'un jich me pajal ya xljotik sok te Jesuse." **TE JESÚS JA CHAKUXEL SOK JA KUXLEJAL** ¹⁷Te k'alal tal te Jesuse, xchanebalix k'aal smujk'el a te Lázaro. ¹⁸Te Betania nopol ay ta Jerusalén, oxeb xanix kilómetro ma yiloj sba sok. ¹⁹Tsobol te judioetik te talemik ta smuk'tesbel k'inal yaiy te Marta sok te María yu'un te laj te yijts'ine. ²⁰Jich yu'un te Marta, te k'alal la yaiy stojol te ya xtal te Jesuse, lok' bael ta stael; jauk me to te María nakal jilel ta sna. ²¹Te Marta la yalbey te Jesuse, "Kajwal, te leuk ayat toe, ma laj te jkits'in te jichuke. ²²Jauk me to ya jna' te chikan te beluk ya ak'anbey te Diose, ya yak'bat." ²³Te Jesús la yalbey, "Te awits'ine ya xcha'kux tel." ²⁴Te Marta la sut, "Ya jna' te ya xcha'kux tel te k'alal ya sta yorail te cha'kuxel ta slajibal k'aale. ²⁵Te Jesús la yalbey, "Jo'on te cha'kuxelone sok te kuxinele; te mach'a ya xch'uunone, manchuk me lajem ya xkuxin; ²⁶te mach'a kuxule sok te ya xch'uunone mayuk bin ora ya xla. ¿Ya ba ach'uun in to?" ²⁷Jich te Marta la yalbey te Jesuse, "Ya jch'uun Kajwal, ya jch'uun te ja'at te Cristoe, te Snich'an te Diose, te talemix ta balumilale." **TE JESUSE OK' TA BAY SMUKENAL TE LÁZAROE** ²⁸Te k'alal la yal in to, bajt' yik' tel ta muken te yijts'in María jich la yalbey: "Te Maestroe le' ay in to yak me ta yik'belat." ²⁹Te k'alal la yaiy stojole, jajch' ta ora nax, jich bajt' yil. ³⁰Jich te Jesús ma to be k'oem ta bay te ch'in lume, le' to ay a te banti taot yu'un te Martae. ³¹Jich te judioetik te ay ta snae te yakik yak'beyel smuk'ul yot'ane, la yilik te jajch' tel ta ora te María, la sts'aklinik bael uuk; yu'un la skuyik te ya xbat ta ok'el ta bay te mukenale. ³²Jich yu'un te María te k'alal k'ot te banti ay te Jesuse, la yil jich la skejan sba ta stojol sok jich la yalbey: "Kajwal, te leuk ayat toe, ma laj te jkijs'in te jichuke." ³³Te k'alal la yil te Jesús te yak ta ok'el te María sok uuk te judioetik te joinbil tel yu'une, chajp'nax la yil a ta S-espíritu sok la yaan yot'an yu'un. ³⁴Jich la yal: "¿Banti la amukik?" la yalbeyik "Kajwal, la' ilawil." ³⁵Te Jesuse ok'. ³⁶Jich yu'un te judioetike la yalik: "¡Ilawilik bayal k'ux ta yot'an te Lázaro!" ³⁷Jauk me to ay cha'ox tul la yalik: "¿Ma ba ju'uk yu'un jai winik to, te ja la sjambey sit tul ma'sit, te manchuk la yak' lajuk jai winik to?" **CHA'KUX TE LÁZAROE** ³⁸Jich yu'un ta yan buelta te Jesuse, bayal la smel-yot'an, bajt' te banti ay te mukenale. Jauk me to te banti la smukike, ja te banti ay te yutil ch'ene, sok te sti'ile makbil ta chen. ³⁹Te Jesús la yal: "K'ejaik lok'el te ch'ene." Marta, te xwix te Lázaro te lajem a, la yalbey te Jesuse: "Kajwal, yakix ta k'ael te sbak'etale meel xchanebalix k'aal te slajele." ⁴⁰Te Jesús jich la yalbey: "¿Ma ba jauk la jkalbat teme ya ach'uune, ya ata ilél te yutsilal te Diose?" ⁴¹Jich yu'un la sk'ejik bael te ch'ene. Te Jesús la stoy moel sit jich la yal: "Jtat, ya jkalbat wokol yu'un te la awaiybon stojol te jk'ope. ⁴²Ya jna' stojol te yananix awaiybon stojol a te jk'ope; jauk me to ja la jkal yu'un te ants-winiketik te joineje, swenta yu'un jich me ya xch'uunik a te ja la tikunon tele. ⁴³Te k'alal la yal jich in to, k'opo tulan: "¡Lázaro, la' lok'an tel!" ⁴⁴Te aelmele lok' tel, te yakan sok te sk'abe chukul ta pak', sok te sit yelawe mukul ta pak'. Te Jesús la yalbey: "Tilaik sok aka bajt'uk." **LA YICH' CHAJP'ANBEL SK'OPLAL TA MILEL TE JESUSE** ⁴⁵Jich yu'un te judioetik te sjoinejik tel te María la yilik uuk te beluk la spas te Jesuse, la xch'uunik; ⁴⁶Jauk me to ay cha'ox tul bajt'ik te ba ay te fariseoetike sok jich la yalbeyik spisil te beluk la spas te Jesuse. ⁴⁷Jich yu'un, te wolwanej sacerdoteetik sok te fariseoetik la stsob sbaik ta muk'ul tsoblej sok la yalik: "¿Beluuk me ya jpastik? jai winik to yak ta spasel bayal senyailetik. ⁴⁸Teme jich nax la jkijtaytik in to, ya me xba xch'uunik spisilik; te Romanoetik ya me xtal spojbotik te banti ayotike sok nix ta spamal te jlumaltike." ⁴⁹Jauk me to, ay tul winik te le' ay a, ja te Caifás, te ja wolwanej sacerdote te ochem yat'el a, jich la yal: "Te ja'exe xujt' mayuk beluk ya ana'ik. ⁵⁰Te ja'exe yu'un ba ma ana'ik te ja lek ya xk'oetik a te tul nax winik ya xla. ja swenta te jlumaltike, ja wokol teme ja laj spisil te jlumaltike." ⁵¹Te beluk la yale ma jichuk nax lok' tel ta yot'an; ja yu'un te ochem yat'el ta wolwanej sacerdote jai ja'wil abi, la yal ta jamal

te ya xlaj te Jesús yu'un te slumale; ⁵²ma jauk nax yu'un te slumale, ja swenta spisil te yal Snich'an Dios te pujk'emik baele, swenta yu'un ya yich' tsobel och'el ta tsojp' nax. ⁵³Jich yu'un jai k'aalil abi ja jajch' xchajp'anbeyik sk'oplal te bit'il ya stak' smilik a te Jesuse. ⁵⁴Mayuk bin ora te Jesús been xan ta komon sitil ta yolilik te judioetike, la yijk'tey jilel te bay k'inal aye, bajt' ta nopol takin jochol k'inal, ta jun ch'in lum te Efraín sbiile. Le' jil sok a te nopojeletik yu'une. ⁵⁵Nopolix yorail te sk'in pascua yu'un te judioetike, bayal mach'atik te ayik ta sjuyubal sk'inal Jerusalén, moik bael ta bay Jerusalén, neelajik bael yu'un ma to ayuk a te k'in yu'un te pascua melel ba yak' sbaik ta utstesel. ⁵⁶Yakalik ta sleel te Jesuse, sok yakalik ta jejch' sjojk'ibel sbaik te k'alal ayik ta templo: "¿Beluuk ya anopik te ja'exe? ¿Ma ba xtal yil te k'ine?" ⁵⁷Jich yu'un te wolwanej sacerdoteetik sok te fariseoetik la yalik mantal teme ay mach'a ya yil te Jesuse, aka me yal, jich me ya stak' stsakik a.

Chapter 12

TE JESÚS LA YICH' MALBEYEL PERFUME TA LUM BETANIA ¹Wakeb xan k'aal sk'an sta a te k'in Pascua, te Jesús bajt' ta Betania, te banti ay te Lázaro, ja te mach'a ch'akuxesote. ²Jich yu'un la spasbeyik swe'el te Jesuse, te Marta yak ta abtinel, yan te Lázaro ja nakal ta we'el sok te Jesuse. ³Jich yu'un, te María la yich' tel teb ma oliluk litro perfume te mayuk beluk kapbil soke te nardo sbiile, te mero uts stojole, la smalbey ta yakan te Jesús, sok la stakintesbey ta stsotsil sjol. Noj ta yik' perfume te nae. ⁴Judas Iscariote, te ja tul nopojel yu'un, ja te mach'a ya yak' ta k'abal te Jesuse, la yal: ⁵"¿Bistuuk te ma la yich' chonel ta jo'lajunwinik (300) denario-tak'in te perfume yu'un jich ya yich' ak'beyel te mach'atik me'baetike?" ⁶Te bit'il jich la yale, ma jauk nix yu'un a te ya sna'bey yobolil sba te me'baetike, ja yu'un te ja elek'e: meel ja yich'oj te yawil tak'in sok ja ya snak' lok'el te beluk ya x-och. ⁷Te Jesús jich la yalbey: "Aka spas; meel ja sk'ejoibon yu'un te bi ora ya xmuk'one. ⁸Meel te me'baetike spisil ora ay ta awolilik; yan te Jo'one, ma spisiluk ora te le' ya joinexe." LA YICH' CHAJP'ANEL SK'OPLAL TA MILEL TE LÁZAROE ⁹Ay bayal judioetik te la yaiyik stojol te le' ay a te Jesuse, jich talik ta yilel, ma jauk nax yu'un te Jesuse, ja ba yilik uuk te Lázaro te cha'kuxemix tel ta yolil te aelmeletik yu'un te Jesuse. ¹⁰Ja yu'un te wolwanej sacerdoteetik la xchajp sk'opik te ya sk'an smilik uuk te Lázaro; ¹¹Meel ja ta swenta te bayal judioetik lok'ik bael ta stojolik sok ja ba xch'uunik te Jesuse. TE JESUSE OCH BAEL TA JERUSALÉN ¹²Ta yan k'aalil bayal mach'atik talik ta ilk'in. Te k'alal la yaiyik stojol te ya xtal te Jesús ta Jerusalén, ¹³jich yu'un la sbojik tel yabenal ch'ibetik sok ba staik tel ta be te Jesuse, jich kajik ta aw: "¡HOSANNA (TE YA SK'AN YAL AKA SKOLTAYOTIK TE DIOS TA ORA TO)! BINAX YUTSIL TE MACH'A YA XTAL TA SBIL TE KAJWALTIKE, TE AJWALIL YU'UN TE ISRAELE." ¹⁴Te Jesús la sta koj't burro, la skajtibin bael; jich te bit'il ts'ibubil jilele: ¹⁵"MA ME XIWAT, LUM YU'UN SION; ILAWIL, YAK TA TAE TE AJWALIL AWU'UNE, KAJAL TA CH'IN BURRO." ¹⁶Te nopojetik yu'une ma ba k'ot ta yot'anik ta sneelal; jauk me to te k'alal ak'otix ta ilel yutsilal a te Jesuse, jul ta sjolik te jich nix ts'ibubil jilel sk'oplal a sok te jich nix k'ot ta pasel ta stojole. ¹⁷Jich yu'un te mach'atik sjoinejik a te Jesús te k'alal la yik' lok'el tel ta mukenal te Lázaro sok te la xcha'kuxes tele, te ja'ik nix te ba xcholbeyik sk'oplal te beluk la yilike. ¹⁸Ja ta swenta te lok' staik te Jesús te ants-winiketike, meel yaiyojikix stojol a te beluk senyailetik te la spase. ¹⁹Jich te fariseoetik kaj yalbey sbaik, "Ilawil, mayuk beluk ya stak' jpastikix; spisil te lume bajt'ix ta stojol te Jesuse. "AY CHA'OX TUL GRIEGOETIK TE LA SLEIK TE JESUSE ²⁰Ay griegoetik te moik bael ta yich'el ta muk' Dios ta yorail k'in. ²¹Te griegoetike ba sk'oponik te Felipe, te Felipe ja slumal te Betsaida te ay ta sk'inale te Galilea, jich la sjoik'ibeyik: "Tatik, ya jk'antik jkiltik te Jesuse," ²²Jich te Felipe ba yalbey te Andrese; jich bajt'ik xchebalik, ba yalbeyik te Jesuse. ²³Te Jesús la sut sok jich la yal: "K'otix yorail te ya yich' ich'el ta muk' te Nich'anile. ²⁴Jamal ya jkalbeyex, teme ma ba ya xch'ay koel te bij sit trigo ta lume sok teme ma ba ya xlaje, ya me xjil stukel yan teme ya xlaje ya me yak' bayal sit. ²⁵Te mach'a k'ux ta yot'an te xkuxinele ya me xch'ay te xkuxlejale; yan te mach'a ma xk'uxtay sba te bit'il kuxul ta balumilale ya me sta xkuxinel sbajt'el k'inale. ²⁶Teme ay mach'a ya sk'an ya yak' sba ta abat jku'one, aka me sts'aklinon bael, sok te banti ayone, le' me ay uka te jkabate. Teme ay mach'a ya yak' sba ta abatinel jku'one, ya me yich' ich'el ta muk' yu'un te jtate. TE JESUSE LA YAL TE BIT'IL YA XLAJE ²⁷Ta ora to bayal ayon ta wokol ya jkaiy: ¿Beluuk ya stak' jkal yu'un? ¿Jtat, koltayawon ta ora to, xionbal? Jauk me to ja talemon yu'un ta ora to. ²⁸Jtat, aka me yich' ich'el ta muk' te abiile." Jich yu'un ay mach'a k'opoj tel ta ch'ulchan sok jich la yal, "La jkak'atix ta ich'el ta muk' sok ya me jkak'at xan ta ich'el ta muk'." ²⁹Jich yu'un te tsobol ants-winiketik te le' ayik a te la yaiyik stojol te k'ope la skuyik ta chawuk. Sok ay mach'a la yalik: "Ja ch'ul abat te k'opnot yu'une." ³⁰La yal te Jesuse, "Ma Jo'okon ta jwenta te tal te k'ope, ja ta awentaik te k'opoje. ³¹La staix yorail te ya x-och ta ich'el ta k'op te mach'atik ayik ta balumilale; la staix yorail te ya yich' lok'esel te ajwalil yu'un te balumilale. ³²Te k'alal ya jkich' jachel moel ta balumilal, ya me jkik'tel ta jtojol spisil te ants-winiketike." ³³Ja la yal yu'un te ya yak' ta nael te bit'il ya xlaje. ³⁴Jich la yalik te ants-winiketike, "Jkaiyotik stojol te bit'il ya yal te mantalil te sbajt'el k'inale kuxul te Cristoe. ¿Bistuuk te jich ya awal, te ya sk'an yich' jachel moel te Nich'anile? ¿Mach'a te Nich'anile?" ³⁵Te Jesús jich la yalbey yaiyik, "Ma ba jalix ka'al te le' ay ta atojolik te sakil k'inale. Ja yu'un beenanik me te jayeb xan k'aal awich'ojik te sakil k'inale, swenta yu'un ma ba chamuk nax ya awaiyik te k'alal ya xtal te ijk'al k'inale. Te mach'a ya xbeen ta ijk'al k'inale ma sna' te bay ya sbajt'e. ³⁶Te bit'il ayex to ta bay te sakil k'inale, ch'uunaik me yu'un jich yal-snich'an ya xk'oex te sakil k'inale." Te k'alal laj yot'an ta k'op te Jesuse jich bajt' snak' sba ta k'ejel. MA LA XCH'UUNIK TE JUDIOETIKE ³⁷Manchuk me bayal ta chajp' senyailetik la spas te Jesús ta stojolik, ma ba la xch'uunik, ³⁸swenta yu'un jich ya xk'ot ta pasel te beluk yaloj te alwanej Isaías te jich la yale, "KAJWAL, ¿MACH'A XCH'UUNEJIX TE BELUK YAIYOJIK STOJOL TA JTOJOLTIKE? ¿MACH'A AK'BOTIX YIL YU'EL YU'UN TE KAJWALTIKE?" ³⁹Ja ta swenta te ma ju' yu'unik xch'uunele, meel te Isaías jich nix la yal jilel, ⁴⁰"TE DIOSE LA SK'ATBUN TA MA'SIT, SOK LA YAK' TULANAJUK YOT'ANIK; TE JICHUKE YA STAK' YILIK SOK TE SITIKE SOK YA XK'OT TA YOT'ANIK TE JICHUKE, SOK YA SUJT'ESIK YOT'ANIK SOK YA XCH'ABTESBEY XCHAMELIK TE JICHUKE." ⁴¹Jich la yal te Isaías yu'un yilobjey yutsilal te Jesús sok janix la

xcholbey sk'oplal. ⁴²Ay bayal ajwaliletik te la xch'uunik te Jesuse; jauk me to ma la sk'an yal sbaik ta skaj te la xi'ik te fariseoetike, swenta yu'un te manchuk ya yich'ik lok'esel tel ta bay te sinagogae. ⁴³Ja la sk'anik xan te ya yich'ik ich'el ta muk' yu'un te ants-winetike, ja ma la sk'anik te yakuk yich'ik lektesbel sk'oplalik yu'un te Diose.YA YICH' ICH'EL TA K'OP TE ANTS-WINIKETIKE TA SWENTA SK'OP TE JESUSE ⁴⁴Te Jesús tulán k'opoj jich la yal, "Te mach'a ya xch'uunone, ma jtukeluk nax ya xch'uunon, ja ya xch'uun uuk te mach'a la stikunon tele, ⁴⁵sok te mach'a ya yilone, ja ya yil uuk te mach'a la stikunon tele." ⁴⁶Te Jo'one jich talon te bit'il sakil k'inal yu'un te balumilale, swenta yu'un spisil te mach'a ya xch'uunone ma x-ain ta ijk'al k'inal. ⁴⁷Teme ay mach'a ya yaiybon stojol te k'ope jauk me to ma ya xch'uun spasel, ma Jo'okon ya jlikbey te smule; meel ma jauk talemon yu'un te ya jlikbey smul te ants-winetike, ja talon yu'un te ya jkoltey te mach'atik ayik ta balumilale. ⁴⁸Teme ay mach'a ya sbajone sok teme ma la yich'bon te jk'ope, ay me mach'a ya yich' likbeyel smul yu'un: Ja te jk'op te beluk jkaloje ja me ya yich' likbeyel smul yu'un ta slajibal k'aal. ⁴⁹Meel ma jtukeluk nax te k'opojone, ja te Jtat te la stikunon tel koele, te mach'a la yak'bon te mantalil te beluk ya sk'an jkal sok te bit'il ya sk'an xk'opojone. ⁵⁰Sok jna'oj te mantalile ja kuxinel sbajt'el k'inal; Jich yu'un te beluk ya jkale janix jich te bit'il la yalbon tel te Jtat te jich ya jkale."

Chapter 13

TE JESÚS LA SPOKBHEY YAKAN TE NOPOJELETIK YU'UNE ¹Ma to sta sk'in pascua, te Jesús sna'oj te k'otix yorail te ya yijk'teyix te balumilale sok te ya xba'it'ix ta stojol te Tatile, k'ux ta yot'an te mach'a ayik yu'un ta balumilale, k'ux ta yot'an ta slajibal. ²Jich yu'un te pukuje la yalbey ta yot'an te Judas Iscariote, te snich'an Simón, te ja ya yak' ta k'abal te Jesuse. ³Ja sna'oj te ak'bil ta sk'ab spasil te beluk ay yu'un te Tatile, sok te ja talem ta stojol te Diose sok ta stojol Dios ya sujt' bael. ⁴Jich la stej'k'an sba te banti yakik ta we'ele, la slok'es te sk'ue. La stsak jun pak' jich la sbech'ba ta sjuyubal. ⁵Jich yu'un ta patil la yak' ja' ta jun bojch', jich jajch' ta spoktilebey yakan te nopojeletik yu'one sok la stakintesbey sok te pak' te bech'el ta sjuyubale. ⁶Te k'alal k'ot ta stojol te Simón Pedro, te Pedro la yal: "¿Kajwal ja'atbal ya apokbon te jkakane?" ⁷Te Jesús la sut sok jich la yal: "Te beluk yakon ta spasele, ma to xk'ot ta awot'anik, jauk me to ta patil ya xk'ot ta awot'anik. ⁸Te Pedro la yalbey: "Mayuk bin ora ya apokbon te jkakane." Te Jesuse la sut: "Teme ma ba ya jpokbate, ma jku'unat abi." ⁹La yal te Simón Pedro: "Kajwal, ma jauk nax ya apokbon te jkakane, pokbon uka te jk'abe sok te jole." ¹⁰La yal te Jesuse: "Te mach'a spokoj sbaixe, jaxanix ya sk'an spoj te yakane, meel spokoj sbaix, te ja'exe ja apokoj abaikix, jauk me to ma ba apisilik." ¹¹(Meel te Jesús sna'ojix te mach'a ya x-ak'ot ta k'abal yu'one; ja yu'un te jich la yale: "Ma apisilik apokoj abaik.") ¹²Te k'alal laj yot'an spokbeyel te yakanike sok te la xcha' slap te sk'ue, la snaj'k'an sba jich la yal: "¿Ya ba ana'ik te beluk la jpasbatike?" ¹³Te ja'exe ya awalbonik "Maestro" sok "Kajwal"; lek te jich awalike, meel yu'unix Jo'on a. ¹⁴Te Jo'on, Ajwalilon sok te Maestron, te la jpokbeyex awakanike, janix jich me ya sk'an te ya apokbey abaik ta tulu tul te awakanike. ¹⁵Meel jich me la jkak'beyex awilik, ta swenta te jich nix me ya apasik uuk te beluk la jpasbeyexe. ¹⁶Jamal ya jkalbeyex, te tul abat ma me jauk kajal ta stojol te ajwalil yu'one; sok te mach'a tikunbil tel yu'one ma me jauk kajal yu'un te mach'a la stikun tele. ¹⁷Teme k'ot ta awot'anike, bayal me awutsilik teme la apasike. ¹⁸Ma apisilik te jich ya jkalbeyexe, meel ya jna'bey sba te mach'a tsabilix jku'one, jauk me to jich ya jkal ta swenta te ya xk'ot ta pasel te bit'il ts'ibubile: "TE MACH'A PAJAL YA JWE' KAXLAN WAJ SOKE, JA KATBUJIX TA JKONTRO." ¹⁹Jo'on ya jkalbeyex ta ora to meel ma to k'oem ta pasel, swenta yu'un teme k'ot ta pasele, jich me ya ach'uunik te JO'ONE. ²⁰Jamal ya jkalbeyex, te mach'a ya yik' ta stojol te mach'a tikunbil tel jku'one, ja me ya yik'on abi, sok te mach'a ya yik'one, ja me ya yik' uuk te mach'a la stikunon tele." TE JESÚS LA YAL TE YA X-AK'OT TA K'ABAL YU'UN TE JUDASE ²¹Te k'alal jich la yal te Jesuse, la smel-yot'an yu'un, sok jich la yal ta jamal: "Jamal ya jkalbeyex, te ay tul ta awalilik te ya yak'on ta k'abale." ²²Te nopojeletike la yilbey sba sitik ta tulu tul sok la sjojk'ibey sbaik te mach'a a. ²³Tul te nopojele, te mach'a k'ux ta yot'an te Jesuse, smejsanoj sba ta sts'eel te Jesús ta bay we'bal te'. ²⁴Jich yu'un te Simón Pedro, la xch'ux k'abtey te nopojele swenta yu'un ya sjojk'ibey: "Albotik jkaiytik te mach'a yak ta yalbeyel sk'oplale." ²⁵Jich yu'un la snijan sba ta stan te Jesuse, la sjojk'ibey: "Kajwal, ¿Mach'a te yakat ta yalbeyel sk'oplale?" ²⁶Jich yu'un jich la sut te Jesuse: "Ja te mach'a ya jkak'bey te mulbil kaxlan waje." Jich yu'un te k'alal la smulbeyix a te kaxlan waje, la yak'bey te Judas, te snich'an Simón Iscariote. ²⁷Jich yu'un te k'alal la swe'ix a te kaxlan waje, och ta yot'an te Satanáse. Jich yu'un te Jesús la yalbey: "Te beluk ya apase, pasame ta oranax." ²⁸Jich yu'un, te mach'atik nakalik ta we'el soke ma la sna'ik te beluk la sk'an yale. ²⁹Meel te Judas ja yich'oj te yawil tak'ine, ja yu'un te jich la skuyik te jich albot yu'un te Jesuse; "Te yakuk sman te beluk ya xtu'un yu'unik ta k'ine," o te jauk xba yak'bey tebuk te me'baetike. ³⁰Ta patil te k'alal la stsak Judas te kaxlan waje, lok' bael ta oranax. Ajk'ubalix a. TE YACH'IL MANTALILE ³¹Te k'alal bajt'ix a te Judase, la yal te Jesuse: "Ta ora to ya yich' ich'el ta muk' te Nich'anile, sok janix ta swenta te ya yich' ich'el ta muk' te Diose. ³²Teme ja ya yich' ich'el ta muk' te Dios ta swentae, janix jich te Dios ya yak' ta ich'el ta muk' uuk te Nich'anile, jich me ta ora nax ya yich' ich'el ta muk'. ³³Kal-jnich'nab, te Jo'one ma ba jalix k'aal te joinejexe. Te ja'exe ya me aleonik, jich te bit'il la jkalbey te judioetike, janix me jich ya jkalbeyex uuk: "Te banti ya xboone, ma stak' ya xbaex." ³⁴Te Jo'one yakon yak'belex jun yach'il mantali, k'ux me xa awaiy abaik ta apisilik; jich te bit'il k'ux jkaiyojexe, jich me k'ux ya awaiy abaik ta tulu tul. ³⁵Jich me ya sna'ik ta spasilik te ja'ex te nopojelex jku'one, teme k'ux ya awaiy abaik." TE JESÚS LA YAL TE YA XMUKOT TA YOT'AN YU'UN TE PEDROE ³⁶Te Simón Pedro la yalbey: "Kajwal, ¿Banti ya xbaat? Jich la sut te Jesuse: "Te banti ya xboone ma xju' ya ajoinon bael ta ora to, jauk me to patil ya ajoinon bael." ³⁷La yal te Pedro: "Kajwal, ¿Bistuuk te ma stak' joinat bael ta ora to? Ya jkak'bat te jkuxlejal ta atojol." ³⁸La sut te Jesuse: "¿Ya bal awak' te akuxlejal ta jtojole? Jamal ya jkalbat te ma to x-ok' a te tat mut te oxeb buelta ya amukon ta awot'ane."

Chapter 14

TE JESÚS JA BE YU'UN TE BANTI AY TE TATILE ¹"Ma me amel-awot'anik. Ch'uunaik te Diose; sok ch'uunawonik me uuk. ²Ta snaj te Jtate, bayal ta tsal te banti ya x-ainexe. Te manchuk jichuke, la jkalbeyex te jichuke, meel ya xba jchajp'anbeyex awawilik le'a. ³Teme boone sok teme la jchajp'an te awawilike, ya me sujt'on tel sok ya me jtsobatik bael swenta yu'un te banti ayone, le' me ya x-ainex uka. ⁴Te ja'exe ya me ana'ik te be te banti ya xboone." ⁵Te Tomase la yalbey te Jesuse: "Kajwal te jo'otike ma jna'tik te banti ya xbaate; ¿bit'il ya stak' jna'tik te bee?" ⁶Te Jesuse jich la yalbey: "Jo'on te beone, te smelelilone sok te kuxlejalone; mayuk mach'a ya xtal ta stojol te Tatile, janax ta jwenta. ⁷Te lajuk ana'bonik jbae, la ana'beyik sba uuk te Jtat te jichuke. Ta ora to la ana'beyikix sba sok la awilikix." ⁸Te Felipe jich la yalbey te Jesuse: "Kajwal, ak'botik jkiltik te Tatile, janax ya jk'antik abi." ⁹Te Jesuse jich la yalbey: "Joinojatikix bayal k'aal, ¿ma to ba ana'objon jba, Felipe? Te mach'atik yilojonixe, yilojikix te Tatile. ¿Bistuuk te jich ya awale: Ak'botik jkiltik te Tatile?" ¹⁰¿Yu'un ba ma ba ach'uunej te ayon ta stojol te Tatile sok te ay ta jtojol te Tatile? Te jk'op te ya jkalbeyexe, ma yu'unuk ta jk'opnax jtukel, jauk me to ja te Tatil te jun ayon soke, te ya spas te at'elile. ¹¹Ch'uunaik te junax ayon sok te Tatile, sok te ay ta jtojol te Tatile, teme yu'une ch'uunaik te at'elil te ya jpase. ¹²Jamal ya jkalbeyex, te mach'a ya xch'uunone, ya me spas te at'elil te ya jpase, janix me jich ya spas bayal xan ta chajp' at'etetik uk, meel ya xboon ta banti ay te Tatile. ¹³Chinkan te beluk ya ak'anbonik ta jbiile, ya me jpas, swenta yu'un te Tatile ya me jich' albeyel yutsilal ta swenta te Nich'anile. ¹⁴Chikan te beluk ya ak'anbonik ta jbiile, ya me jpas. TE JESUSE LA YAL TE YA STIKUNTEL TE CH'UL ESPÍRITUE ¹⁵Teme k'uxon ta awot'anike, ya me ak'ejbonik te mantaliletik jku'une. ¹⁶Ya me jk'opon te Tatile, jich me ya yak'beyex yan ajuyik swenta yu'un ya sjoinatik ta spisil ora: ¹⁷ja te Espiritu yu'un te smelelile. Te ma stak' yich'ik te mach'atik ma xch'uunike, meel ma yilik, sok ma sna'bey sbaik. Jauk me to te ja'exe ya ana'bey sbaik, meel sjoinejatik sok ya x-ain ta atojolik. ¹⁸Ma ba ya kjik'teyatik atukelik; Ya sujt'ontel ta atojolik. ¹⁹Mayukix bayal k'aal te ants-winiketik ta balumilale ma ba ya yilon xan, jauk me to te ja'exe ya me awilonik. Meel kuxulon, janix jich uuk te ja'exe ya me xkuxinatik. ²⁰Te k'alal ya sta sk'alelal te jich ya xk'ot ta pasele ya me ana'ik te jun ayon sok te Jtate, sok te ayatik ta jtojole, sok te ayon ta atojolik uuke. ²¹Te mach'a yich'oj te mantaliletik jku'une sok teme ya sk'ej ta yot'ane ja me te mach'a k'uxon ta yot'an abi; sok te mach'a k'uxon ta yot'ane, janix me jich k'ux ya x-aiyot yu'un te Jtate, sok k'ux me ya jkauiy uuk sok ya me jkak'ba ta ilel ta stojol. ²²Te Judas (ma me jauk te Iscariote) la yalbey te Jesuse: "Kajwal, ¿bistuuk te janax ya awak' aba ta ilel ta jtojoltike, jauk me to ma awak' aba ta ilel ta stojol te mach'atik ayik ta balumilale?" ²³Te Jesuse la sutbey sok jich la yalbey te Judase: "Teme ay mach'a k'uxon ta yot'ane, ya me sk'ejbon te jk'ope, sok k'ux me ya x-aiyot yu'un te Jtate sok ya me xtalotik ta stojol sok junax me ya x-ainotik. ²⁴Te mach'a ma k'uxon ta yot'ane, ma me sk'ej ta yot'an te jk'ope, te k'op te yakalex ta yaiyel stojole ma lok' tel ta jkot'an jtukel, ja tal ta stojol te Tatile te ja la stikunon tele. ²⁵Jo'on la jkalbeyex spisil in to, meel joinejatik to. ²⁶Jauk me to, te mach'a ya yak'beyex smuk'ul awot'anike, ja te Ch'ul Espiritue, te ya stikuntel te Tatil ta swenta te jbiile, ja me ya snojp'tesatik ta spisil sok ja me ya yak'beyex ana'ik spisil te beluk la jkalbatike. ²⁷Ya kjik'tebeyex te lamal k'inale, ya jkak'beyex te lamal k'inale; ma ba jich ya jkak' te bit'il ya yak'ik te mach'atik ayik ta balumilale. Ma me xa awak' te ya xwoklaj te awot'anike, sok ma me xiwex. ²⁸La awaiyikix stojol te la jkalbeyexe: Ya me xboon, sok ya me sujt'on tel ta atojolik. Te k'uxukon ta awot'anike, ya me sbujts'naj awot'anik yu'un, meel ya me xboon ta stojol te Tatile, meel te Tatile ja kajal xan te bit'ilone. ²⁹Jich yu'un la me jkalbeyex meel ma to be k'oem ta pasel, swenta yu'un te k'alal jich ya xk'ot ta pasele, jich me ya ach'uunik. ³⁰Ma bayalix ya jk'opojon xan ta atojolik, meel te ajwalil yu'un te balumilale ya xtalix. Mayuk yu'el ta jtojol, ³¹swenta yu'un ya sna'ik te mach'atik ayik ta balumilale te k'ux ta jkot'an te Tatile, jich ya jpas te bit'il la yalbone. Jajch'anik, ya xbootikix.

Chapter 15

TE JESÚS JA SMELELIL YAK'UL TS'USUB ¹"Jo'on te smelelil yak'ul ts'usub, sok te Jtate ja te kanan-ts'usubiltike. ²Ja ya slok'es spisil te sk'ab-k'ab te bay ma yak'ix sit ta jtojole, sok ja ya slektes spisil te banti ya yak' te site swenta yu'un ya yuts'tes xan stukel jich me ya yak' xan bayal sit a. ³Te ja'exe uts'tesbilexix yu'un te jk'op te jkalobeyexe. ⁴K'axel me xa awak' abaik ta jtojol, jich k'axel me ya jkak'ba ta atojolik uuk. Jich te bit'il sk'ab-k'ab ts'usub te ma xju' ya yak' sit ta stukel nax teme ma snitoj sba sok te smuk'ul yak'ule, janax ya xch'i teme snitoj sba soke, jich nix te ja'exe, ma xju' awu'unik te ya sitinex teme ma k'axel uuk awak' abaik ta jtojole. ⁵Jo'on te yak'ul ts'usube, te ja'exe jichex te bit'il sk'ab-k'abe. Te mach'a k'axel ya yak' sba ta jtojole jich nix me ya jkak'ba ta stojol uuk, jich me ya yak' bayal sit, melel teme k'ejel ayexe, mayuk beluk ya xju' awu'unik spasel. ⁶Teme ay mach'a ma yak'oj sba ta jtojole, ya me yich' ch'ojel bael jich te bit'il te sk'ab te ts'usube jich me ya xtakinaj; sok ya me stsobik te sk'ab-k'ab te ts'usube jich me ya yich' ch'ojel ochel ta bay k'ajk', jich me ya xk'ajk'ik. ⁷Teme k'axel ya awak' abaik ta jtojole, sok teme k'axel ya awak' ta awot'anik te jk'ope, k'anaik spisil te beluk ya sk'an te awot'anike, jich me ya awich'ik ak'beyel. ⁸Ja ya yich' ich'el ta muk' yu'un te Jtate: Te yakuk awak'ik bayal asitik jich me nopojelex ya xk'oex jku'un. ⁹Jich te bit'il k'uxon ta yot'an te Jtate, jich nix k'uxex ta jkot'an uuk; k'axel ayukex ta xk'uxul jkot'an. ¹⁰Teme la ach'uunbonik te jmantale, te ja'exe ayatik ta bay te xk'uxul jkot'ane, jich te bit'il Jo'one jch'uunobey smantal te Jtate, jich ainemon ta bay te xk'uxul yot'ane. ¹¹La jkalbeyex spisil in to, swenta yu'un ayuk me ta atojolik te sbujts' jkot'ane, jich ts'akal me ya ataik te sbujts' awot'anike. ¹²Ja jmantal te ya jkalbeyexe, ja te k'ux ya awaiy abaik ta tulu tul, jich te bit'il te k'uxex ta jkot'ane. ¹³Mayuk mach'a k'ax jich ay xk'uxul yot'an te bit'il te mach'a ya yak' sba ta lajel swenta yu'un te mach'atik sjuytake. ¹⁴Te ja'exe ja juyex teme ya apasik spisil te beluk ya jkalbeyexe. ¹⁵Ma ba ya jkalbeyex abatetik, melel te abate ma sna' te beluk ya spas te ajwalil yu'une. Te Jo'one jkalobeyex juytak, melel te beluk jkaiyoj stojol yu'un te Jtate, ja la jkak'beyex ana'ik. ¹⁶Te ja'exe ma jauk la atsaonik, jauk me to te Jo'one ja la jtsaex, swenta yu'un te yakuk xbeenexe sok te ya sitinexe sok te asitike ma ba ya xla, jich yu'un spisil te beluk ya ak'anik ta stojol te Jtatik ta swenta jbiil ya me yak'beyex. ¹⁷Te jmantal te ya jkalbeyexe: Ja me te k'ux ya awaiy abaik ta tulu tule. TE BALUMILALE YA ME YILEYEX ¹⁸Teme ya yileyex te balumilale, na'aik me stojol te ja neel la yileyonike. ¹⁹Teme ayex sok te mach'atik ayik ta balumilale, jich me k'ux ya yayiex te jichuke. Jauk me to te ja'exe ma yu'unukex te balumilale melel te Jo'one la jtsaex, ja yu'un te ya yileyex te balumilale. ²⁰Juluk me ta awot'anik te beluk la jkalbeyexe: Te tul abat ma jauk kaja sk'oplal ya xk'ot ta stojol te yajwale. Te Jo'one la snutsonik, jich me te ja'exe ya me awich'ik nutsel uuk; teme la sk'ejbonik te jmantale, jich nix ya yich'beyex ta k'ejbel uuk te beluk ya awalike. ²¹Jauk me to jich me ya spasbeyex ta swenta te jbiile, melel ma sna'bey sbaik te mach'a la stikunon tele. ²²Te manchuk talone sok te manchuk la jk'oponleye, mayuk smulik te jichuke, jauk me to mayuk beluk ya stak' yalik ta skoltebel sbaik yu'un te smulike. ²³Te mach'a ya yileyone, jich nix ya yiley uuk te Jtate. ²⁴Te manchuk la jpas spisil te beluk at'elil te mayuk mach'a la spase, mayuk smulik te jichuke, jauk me to la yilikix sok ya yileyonik sok te Jtate. ²⁵Jauk me to ja yu'un te yakuk xk'ot ta pasel te beluk ts'ibubil jilel ta mantalile: "MAYUK SWENTAIL TE LA YILEYONIKE." ²⁶Te k'alal ya xtal te mukteswanej-k'inal awu'unike, te ja ya jtikunbeyex tel ta swenta te Jtate, ja te Espíritu yu'un te smelelile, te ja talem ta stojol te Jtate, ja ya yalbon Jk'oplal stukel. ²⁷Jichex uuk te ja'exe ya me awalbonik ta jamal te jk'oplale melel ja joinojonik ta xjajch'ibal to tel.

Chapter 16

¹"La jkalbeyex awaiyik in to swenta yu'un ma me xchebaj awot'anik a. ²Ya me awich'ik tenel lok'el ta sinagogaetik. Jauk me to le' me nopolix a te mach'a ya smilexe ya me skuyik te yakik ta spasbeyel yat'el te Diose. ³Jich me ya spasik spisil in to melel ma ba sna'objbey sbaik te Tatile sok ma sna'objbonik jbauk. ⁴La jkalbeyex awaiyik spisil in to, swenta yu'un te k'alal ya xk'ot yoraile, te ja'exe ya me xjul ta awot'anik te beluk la jkalbeyex ta stojolik. Ma ba la jkalbeyex awaiyik ta xjajch'ibal to tel melel joinejex to a.TE YAT'EL TE CH'UL ESPÍRITUE ⁵Jauk me to la staix yorail te ya xboon ta stojol te mach'a la stikunon tele, jauk me to mayuk mach'a ya sjojk'ibon: ¿Baanti ya xbaat? ⁶Jauk me to janax ya amel-awot'anik yu'un te jich la jkalbeyexe. ⁷Jauk me to jamal ya jkalbeyex: Ja me lek te ya xboone. Melel teme ma xboone, ma me xtal te muk'teswanej-k'inal awu'unike, jauk me to teme boone, ya me jtikun tel ta atojolik. ⁸Te k'alal ya xtale, te muk'teswanej-k'inale ya me yak'bey sna' stojol te ants-winiketik te ch'ayemike, te beluk a te mulile, sok te beluk toje sok te ay ich'el ta k'ope, ⁹ja mulil te ma ba ya xch'uunonike; ¹⁰ya yak'bey sna'ik bit'il ay sk'oplal te toj-ot'anile, melel ya xboon ta stojol te Jtate sok te ja'exe ma me ya awilonik xan; ¹¹sok ya me sna'ik te bit'il ay sk'oplal te ich'el ta k'ope, melel te ajwalil yu'un te balumilale ich'otix ta k'op yu'un ya yich' castigo. ¹²Ay bayal beluk ya jkalbeyex jauk me to ma ba ya xk'ot ta awot'anik ta ora to. ¹³Jauk me to te k'alal ya xtal stukel te Espiritu yu'un te smelelile, ja me ya stojtesatik ta sna'el spisil te beluk smelelile, melel ma ba xk'opoj ta stukel nax. Jauk me to ja me ya yal te beluk ya yaai stojole, sok ja me yalbeyex te beluk ya xtale. ¹⁴Ja me ya yak'on ta ich'el ta muk', melel ja ya yich' te beluk jku'une sok ja me ya yalbeyex te ja'exe. ¹⁵Spisil ta chajp' te beluk ay yu'un te Jtate ja jku'un uuk. Jich yu'un la jkal te ya yich' te Espiritu te beluk ay jku'une sok te ja ya yalbeyexe.TE MEL-OT'ANE YA ME XK'ATBUJ TA SBUTS'-OT'ANIL ¹⁶"Ma ba jalix te ya awilbonik te site, sok ta patil xan ya me awilonik. ¹⁷Jich yu'un, ay cha'ox tul te nopojeletik la yalbey sbaik: "¿Beluuk a te yak ta yalbelotik: Te k'alal la yal te nopol ya staix yorail te ma ba ya jkiltik xane sok te la yal te nopol ya xcha' jkiltike, sok bistuuk te la yal te ya xbjat' ta ba ay te state?" ¹⁸Jich yu'un, jich la yalik: "¿Beluuk a te la yalbotike: Mayukix bayal k'aal? Ma xk'ot ta jkot'antik te beluk yak ta yalele." ¹⁹Te Jesús la yil te ya sk'an sjojk'ibeyik, jich la yal: "¿Ja ba yak ta ajojk'ibeyel abaik te beluk la jkale: 'Te mayukix bayal k'aal te ya awilonik xane, sok ta patil ya awilonik xane?' ²⁰Jamal ya jkalbeyex, te ja'exe ya me x-ok'atik sok k'axem to xan ya me amel-awot'anik, yan te balumilale ya me sbujts'naj yot'anik yu'un; yan te ja'exe k'axem to ya amel-awot'anik yu'un, jauk me to te ja k'exalike ya me xk'atbuj ta sbujts' awot'anik. ²¹Te k'alal ya x-alaj te antse, bayal ya smel-yot'an melel k'otix te yoraile, jauk me to te k'alal bejk'ajemix a te yale, ma ba ya sna'ix te xk'uxul te aljele melel binax yot'an yu'un te bejk'ajix tul alal ta balumilale. ²²Jich te ja'exe ya amel-awot'anik ta ora to, jauk me to ya me jkilex ta yan buelta, sok ya me sbujts'naj awot'anik, sok mayuk mach'a ya sk'ejbeyex bael te sbujts' awot'anike. ²³Te k'alal ya sta yoraile, mayuk beluk ya ak'anbonik. Jamal ya jkalbeyex, teme ay beluk ya ak'anbeyik te Jtat ta jbiile, ya me yak'beyex. ²⁴Te ja'exe mayuk beluk ak'anojbonik ta jbiil. K'anaik jich me ya awich'ik ak'beyel, jich me ya sbujts'naj awot'anik yu'un.TE JO'ONE LA JTSALIX TE BALUMILALE ²⁵Spisil te beluk la jkalbeyexe ja ta senyail k'op, jauk me to ya xk'otix yorail te ma ba ya jk'oponex xan ta senyail-k'ope, jauk me to jamal me ya jkalbeyex te bit'il ay sk'oplal te Jtate. ²⁶Teme k'ot sk'alal ya me ak'anbonik ta jbiil sok ma me ya jk'opon te Jtat atojolik, ²⁷melel te Jtate k'uxex ta yot'an jich te bit'il te k'uxon ta awot'anike melel la ach'uunik te ja talemon ta stojol te Tatile. ²⁸Jo'on talemon ta stojol te Tatile, sok talon ta balumilal. Janix jich, yakon ta yijk'teyel te balumilale sok ya xboon ta stojol te Tatile. ²⁹Te nopojeletik yu'une jich la yalik: "Ilawil, ta ora to jamal yakat ta k'op; ma ba yakat ta senya-k'op. ³⁰Jich yu'un la jna'tikix te spisil ya ana'e, sok te ma yejt'aluk te ay mach'a ya sjojk'ibat xane. Jich yu'un jch'uunejtikix te ja lok'ematel ta stojol te Diose. ³¹Te Jesús jich la yaltilebey: "¿Ta ora to la ba ach'uunikix?" ³²Ilawilik, nopol ya staix yorail sok ja yorailix te ya xpujk'ex baele, ta tulu tul ya xbaex ta anaik, sok jtukel me ya awijt'eyonik. Jauk me to ma ba jtukel ayon, melel sjoinejon te Jtate. ³³La jkalbeyex spisil in to yu'un me jich ta jwenta ya awich'ik ak'beyel te lamal k'inale. Ta sba te balumilale ay me bayal awokolik, jauk me to ayuk me smuk'ul awot'anik: "Melel jtsalójix te balumilale."

Chapter 17

TE JESÚS YA SK'OPONBEY DIOS TE NOPOJELETIK YU'UNE ¹Ta patilal te k'alal jich la yal te Jesús in to, la stoy moel sit ta ch'ulchan sok jich la yal: "Jtat, k'otix te yoraile; te ya awak' ta ilel yutsilal te anich'ane jich me ya yak' ta ilel te awutsilale. ²Jich te bit'il la awak'beyix yich' tulán yat'el ta stojol te ants-winiketik swenta yu'un ya me stak' yak'bey xkuxinel ta sbajt'el k'inal spisil te mach'atik awak'objeyixe. ³Jai to ja te kuxinel sbajt'el k'inale: Te ya sna'batik aba, te ja'at nax atukel te smeletil Diosate, sok te ya sna'bey sbaik te Jesucristo te la atikunon tele. ⁴Te Jo'one la jkich'atix ta muk' ta balumilal. Juix ta pasel jku'un spisil te beluk la awak'bon jpase. ⁵Ta ora to, Jtat, ak'bon jkich' xan te ich'el ta muk' ta jtojol jich te bit'il ay yutsilal te k'alal ayon to ta atojol a te k'alal ma to pastajem a te balumilale. ⁶Te Jo'one la jkak'ix na'el stojol te abiil ta stojol te mach'atik la awak'bon te ayik ta balumilale. Ja'at awu'un ta sneelal; sok te ja'ate la awak'bon ta jwenta, sok ayix ta yot'anik te ak'ope. ⁷Ta ora to sna'ojikix stojol te spisil te beluk awak'objone ja awu'un, ⁸melel la jkalbeyix yayik ta spisilik te k'opetik te awak'objone. La yich'ikix ta muk' sok k'otikix ta yot'anik te Jo'on talemon ta atojol sok la xch'uun yot'anik te ja la atikunon tele. ⁹Ya jkal wokol yu'unik. Ma jkal wokol yu'un te balumilale, ja me ya jkal wokol yu'un te mach'atik la awak'bone, melel ja awu'un. ¹⁰Spisil te beluk ay jku'une ja awu'un, sok spisil te beluk ay awu'une ja me jku'un uuk, le' me ya xchiknaj a te jkutsilale. ¹¹Te Jo'one ma ba ayonix ta balumilal, jauk me to te ants-winiketik to ayik ta balumilal, te Jo'one ya xboonix ta atojol. Ch'ul Jtat, kanantaybon ta jbiil spisil te mach'a la awak'bon yu'un jich me junax ya xk'otik, jich te bit'il te jo'otik te junax ayotike. ¹²Te k'alal joinej a, Jo'on la jkanantey ta swenta abiil spisil te mach'atik awak'objone. Jo'on la jkanantey, jich ni tuluk ch'ay, janax ch'ay te mach'a jich albil sk'oplale, swenta yu'un jich ya xk'ot ta pasel te beluk ts'ibubil jilele. ¹³Ta ora to ya xtalonix ta atojol; Te jo'one yakon ta yalel te k'opetik to te ayon to ta balumilale, swenta yu'un jich me ya xnojik ta jkutsilal. ¹⁴Te Jo'one la jkalbeyix ta stojolik te ak'ope, ja yu'un te ileybilik yu'un te balumilale melel ma me jauk yu'unik te balumilale, jich te bit'il Jo'one ma ba yu'unon te balumilale. ¹⁵Te Jo'one ma jauk ya jk'an te ya ak'ej lok'el ta balumilale, ja ya jk'anbat te yakuk akantaybon ta stojol te mach'a amene. ¹⁶Ma yu'unukik te balumilale, jich te bit'il te Jo'one ma ba yu'unukon te balumilale. ¹⁷Ch'ultesley a ta swenta smeletil. Te ak'ope ja smeletil. ¹⁸Jich te bit'il la atikunon tel ta balumilale, jichon uuk la jtikunley bael ta balumilal. ¹⁹Ja yu'un te yakon Jch'ultesbelba ta swenta te yakuk xch'ultes sbaik uuk yu'un te smeletile. ²⁰Ma jauk nax ya jkal wokol yu'unik, janix jich uuk te mach'atik ya xch'uunonik ta swenta te ya xcholbonik te jk'oplale ²¹jich me ta spisilik junax me ya xk'otik, jich te bit'il ja'at Jtat ayat ta jtojol sok te Jo'one ayon ta atojol. Ya me jkal wokol yu'un te junuk ayukotik soke, swenta jich me ya xch'uunik te mach'atik ayik ta balumilal te ja la atikunon tele. ²²Te jkutsilal te la awak'bone, la jkak'bey uuk te mach'atik la st'unonike, jich yu'un junax me ya xk'otik; jich bit'il te Jo'otik te junax ayotike; ²³Jo'on ayon ta stojolik sok te Ja'ate ayat ta Jtojol. Jich me junax ya xk'otik; jich me te balumilale ya me sna' te Ja'at la atikunon tele, sok k'ux la awaiy ta awot'an, jich bit'il te k'uxon ta awot'ane. ²⁴Jtat, ya me jk'an te spisilik te mach'atik la awak'bone ya me sjoinonik te banti ayone jich me ya yilbonik te jkutsilale, te Ja'at la awak'bone. Melel k'uxon ta awot'an te k'alal ma to xchiknaj a te balumilale. ²⁵Jtat te ja'at tojate, te balumilale ma la sna'bat aba, jauk me to te Jo'one ya jna'bat aba; sok ya sna'ik uuk te ja'at la atikunon tele. ²⁶Te Jo'one jkak'oj na'el te abiil ta stojolik, sok ya jkak'bey sna'ik te bit'il ay te xk'uxul awot'an te awak'objone, jich me ya x-ain ta stojolik sok jich me ya x-ainon ta stojolik uuk."

Chapter 18

LA YICH' TSAKEL BAELE TE JESUSE ¹Ta patil te k'alal jich la yal in to te Jesuse, lok' bael sok te nopojeletik yu'une, bajt'ik ta bay jejch' be ja' Cedron sbiil, ta bay te awal-ts'unubile, le' och bael a te Jesus sok te nopojeletik yu'une. ²Jich yu'un te Judas, te ak'wan ta k'abale, yiloj uuk te banti ay te awal ts'unubile, melet te Jesuse bayal buelta bajt' le'a sok te nopojeletik yu'une. ³Jich yu'un te Judase, te k'alal la yik' tel te tijk' soldadoetik yu'un te wolwanej sacerdoteetike sok te fariseoetike, sok te mach'atik tulan yat'elik yich'ojike, k'otik le'a sok te sk'ajk'ike, sok te s-espadaike ⁴Jich yu'un te Jesuse sna'ojix spisil te beluk ya xk'ot ta pasel ta stojole, neel abat sok la sjojk'iy yaai: "¿Mach'a te yakalex ta sleele?" ⁵La yalik: "Yakotik ta sleel te Jesus te Nazarenoe." Te Jesuse la yal: "Jo'on." Te Judas te ak'wan ta k'abale, le' tek'el sok a te soldadoetike. ⁶Jich yu'un te k'alal la yal jich te Jesuse: "Jo'on," te xie walapat asut'ik bael sok t'uxajik koel ta lum. ⁷Jich yu'un la xcha' sjojk'ibey xan: "¿Mach'a a te yakalex ta sleele?" La sutik ta yan buelta " ja yakotik ta sleel te Jesus te Nazarenoe." ⁸Te Jesuse la yal: "La jkalbatikix te Jo'one. Jich yu'un teme ja yakalex ta slebelone, koltayaik bael jai jotak to." ⁹Jich k'ot ta pasel te beluk la yal te Jesuse: "TE MACH'ATIK LA AWAK'BONE, MA CH'AY NI TULUK JKU'UN." ¹⁰Jich yu'un te Simón Pedro, te yich'oj te spuñale, la slok'es tel sok la smaj te yabat te muk' sacerdotee sok la sbojbey te swa'el xchikine. Te sbiil te abate ja Malco. ¹¹Te Jesuse la yalbey te Pedro: "Ak'a ochel ta sna te apuñale. ¿Yu'un ba ma jkuch' te copa te la yalbon te jtat te ya jkuch'e?" ¹²TE JESÚS K'OT TA STOJOL TE MUK' SACERDOTE ¹³Jich yu'un te tijk' te soldadoetike sok te wolwanej soldadoetike, sok te mach'a yich'oj tulan yat'elik te judioetike, la stsakik te Jesuse sok la xchukik bael. ¹⁴Jich neel la yik'ik bael ta stojol te Anás, te ja snial-mamal te Caifase, te ja ay ta muk' sacerdotea jai ja'wil abi. ¹⁵Jich yu'un te Caifás ja la yalbey mantal te judioetike te ja lek te tul nax winik ya xlaj ta swenta te lume. ¹⁶TE PEDRO AY TA YAMAK'UL SNA TE ANÁS ¹⁷Te Simón Pedro la sts'aklin bael te Jesuse, sok uuk te yan nopojele. Jauk me to te yan nopojele na'bil sba yu'un te muk' sacerdotee, jich och bael sok te Jesus ta bay te xchajp'anwan te muk' sacerdotee; ¹⁸Yan te Pedro tek'el jilel ta bay spat te ti'naile. Jich yu'un te yan nopojele, te na'bil sba yu'un te muk' sacerdotee, lok' tel sok la sk'opon te ants te kanan ti'naile jich la yik' ochel te Pedro. ¹⁹Jich yu'un te abat antse, te ja kanan ti'naile, la yalbey te Pedro: "¿Ma ba jaukat nopojelet yu'un uuk jai winik to?" Jich la yal: "Ma jo'okon." ²⁰Jich yu'un te abatetike sok te kananetik le' tek'atik a; la stsumik k'ajk' yu'un ay te sike, yakalik ta sk'atinel a te k'ajk'e. Te Pedro le' sjoinej uuk a, tek'el ta sk'atinel te k'ajk'e. ²¹TE ANÁS LA YICH' TA K'OP TE JESÚS ²²Te muk' sacerdotee la sjojk'ibey te Jesus te bit'il ay te nopojeletik yu'une sok te beluk yak ta yak'el nopele. ²³Te Jesus jich la yal: "Te Jo'one k'opojemon ta jamal ta spamal te balumilale. Te Jo'one jkaiyoj nojp'teswane ta bay sinagogaetik sok ta bay templo te banti ya stsobilay sbaik te judioetike. Mayuk beluk muken yakon ta yalel. ²⁴¿Bistuuk te ja ya ajojk'ibone? joi'ibeya te yantik te mach'a yaiyojbonik te beluk jkaloje. Ilawil, te ants-winiketik sna'ojik stojol te beluk jkalojixe." ²⁵Te k'alal la yal jich te Jesuse, ay tul te mach'a yich'oj tulan yat'el le'a, la smaj te Jesuse sok jich la yal: "¿Jich ba ya asujt'esbey sk'op te muk' sacerdotee?" ²⁶Te Jesuse la yalbey: "Teme amen te beluk la jkale, a la ta jamal te beluk ma lekuk la jkale yan teme lek te beluk la jkale, ¿Bistuuk te ya amajone?" ²⁷Te Anase la stikun bael te Jesuse, chukul abajt' ta stojol te muk' sacerdote Caifás. ²⁸TE PEDRO LA SMUK TA YOT'AN TE JESUSE ²⁹Te Simón Pedro tek'el yak ta sk'atinel te k'ajk'e. Te ants-winike jich albot yu'un: "¿Ma ba jaukat te nopojelet yu'une?" te Pedro la smuk ta yot'an sok jich la yal: "Ma jo'okon." ³⁰Tul yabat te muk' sacerdotee, te ja stijlnabal sba sok te mach'a bojbot lok'el xchikin yu'un te Pedro, jich la yal: "¿Ma ba jaukat te la jkilat sok te winik ta bay awal-ts'unubile?" ³¹Te Pedro la smuk ta yot'an ta yan buelta jich ora nax ok' te tat mute. ³²TE JESÚS TEJK'ANOT TA STOJOL TE PILATO ³³Jich yu'un la yik'ik lok'el te Jesus ta stojol te Caifase, la yik'ik bael ta bay te muk'ul xchajp'ajibal yu'un te ajwalile. Yakix sakubel tel a te k'inale, jich ma ba ochikix ta bay ya xmantalaj te ajwalile yu'un ma la sk'anik te ma lekuk ya xk'ot sk'oplalik yu'une, swenta jich me ya stak' swe'ik a te beluk ya slajinik ta k'in pascua. ³⁴Jich yu'un te Pilato lok' tel, tal ta stojolik sok jich la yal: "¿Beluuk smulinoj awu'unik te la awik'ik tel jai winik to?" ³⁵Jich la sutik sok jich la yalik: "Jai winik to te manchuk amenuk yat'ele, te jo'otike ma tal jkak'tik ta atojol te jichuke." ³⁶Te Pilato jich la yal: "Ik'aik bael te ja'exe sok baan chajp'anaik ta swenta te mantalil awu'unike." Te judioetike jich la yalik: "Te jo'otike ma stak' te ay mach'a ya jkak'tik ta milele." ³⁷Ja la yalik yu'un ta swenta te ya xk'ot ta pasel te beluk la yal te Jesuse, te sk'op te la yal jilele ja te bit'il ya xlaje. ³⁸Jich yu'un te Pilatoe och bael ta banti muk'ul chajp'ajibal ta yan buelta sok la yik' tel te Jesuse sok jich la yalbey: "¿Ja'at ba te muk' ajwalilat yu'un te judioetike?" ³⁹Te Jesuse la yal: "¿Ja'at nax ba ya awal atukel o yu'un ba ay yantik te yalojbat jk'oplale?" ⁴⁰La yal te Pilatoe: "Yu'un bal judion te jo'one ¿o jo'on ba? janix te alumale sok te wolwanej sacerdotee te la yak'at ta jtojole. ¿Beluuk amen la apas?" ⁴¹Te Jesuse jich la yal: "Te jlumale ma jauk jai balumilal to. Te jauk jlumal jai balumilal to, te abatetik jku'une ya me yaaiyik kera te jichuke, yu'un ma ba ya yak'on ta sk'ab te judioetike. Jauk me to te jlumale ma ba le' in to." ⁴²Te Pilatoe jich la yalbey te Jesuse: "¿Melel ba te ja'at te muk' ajwalilate? Te Jesuse la sut: "Ja'at nix la awal te jo'on ajwalilone. Ja swentail te bejk'ajone, ja jich swentail te talon le' ta balumilale, yu'un tal jkal ta jamal te smeletil k'ope. Spisil te

mach'atik ayik ta smelelile ya yaiybon stojol te jk'ope.³⁸ Te Pilatoe la yalbey te Jesuse: "¿Beluuk a te smelelile?" te k'alal jich la yal to, cha' lok' xan bael ta sk'oponel te judioetike sok jich la yal: "Mayuk bay la jtabey xujt'uk smul jai winik to." ³⁹Te ja'exe k'ayemex a te ya jkoltay bael tul winik ta yorail te k'in Pascuae. Jich yu'un, "¿Ja ba ya ak'anik te ja ya jkoltay bael te mach'a muk' ajwalil yu'un te judioetike?" ⁴⁰Jich yu'un awunik sok jich la yalik: "Ma jauk xa koltay me winik to, ja xa koltay bael te Barrabase." Te Barrabase mero elek' stukel.

Chapter 19

¹Jich te Pilato la yik' bael te Jesuse, la yak' ta majel. ²Te soldadoetike la xotik ta jalel korona ch'ix. Jich la yak'beyik ta sjol te Jesuse sok la slap'beyik tsajal muk'ul-k'u'ul. ³Talik ta stojol te Jesuse sok la yalbeyik: "iKoltayawotik, Muk' ajwalil yu'un te judioetike!" jich la spak'beyik ta majel te yelawe. ⁴Jich te Pilato lok' xan tel jich la yalbey te ants-winiketike: "iLawilik, la jkik' tel lok'el ta atojolik yu'un yakuk ana'ik stojol te mayuk smul la jtabeye." ⁵Jich yu'un, lok' tel te Jesuse, skoronainej tel te xotbil ch'ixe sok slapoj tel te tsajal muk'ul-k'u'ule. Jich te Pilato la yalbey te ants-winiketike: "iLawilik, te winike!" ⁶Jich yu'un, te k'alal la yilik te Jesús te wolwanejetik sacerdoteetike sok te soldadoetike, kajik ta aw jich la yalik: "iJijp'anaik ta cruz, jijp'anaik ta cruz!" Jich la yal te Pilatoe: "Ik'aik bael, baan jijp'anaik ta cruz, meel te jo'one mayuk la jtabey smul." ⁷Te judioetike la yalik: "Te jo'otike ay mantalil jku'untik, te le' ya yal a te bit'il ya sk'an yich' milele, meel la yal sba te ja snich'an te Diose." ⁸Te k'alal la yaiy stojol spisil te beluk la yalike, te Pilatoe xiw xan yot'an yu'un, ⁹jich cha' och bael ta bay te muk'ul chajp'ajibale jich la yalbey te Jesuse: "iBanti talemata?" Jauk me to, te Jesuse ma la sjak'. ¹⁰Jich te Pilato la yalbey: "iBin yu'un te ma ajak'bon te jk'ope? iYu'un ba ma ana', te ay jkich'oj jkat'el te ya xju' jkak'at ta jijp'anel ta cruz sok te ya xju' jkoltayat baele?" ¹¹Te Jesuse la sutbey: "Te ja'ate mayuk awat'el ta jtojol, janax te ak'bilat tel koel ta toyole. Jich yu'un, te mach'a la yak'on ta ak'abe ja k'ax to xan ay smul stukel." ¹²Te k'alal jich la yal bi, te Pilato la sk'an skoltay bael, jauk me to te judioetike la stuyesik te sk'opike jich kajik ta yalel: "Teme la akoltay bael jai winik to, yu'un ma junuk awot'an sok te Césare: Te mach'a ya yal sba muk' ajwalil ya me skontroin te César." ¹³Te k'alal la yaiy stojol te Pilato te sk'op yaiyejike, la yik' tel lok'el te Jesuse, sok te Pilato la snajk'an sba ta bay xchajp'ajibale te ja sbiilinoj "Limbil pechel ch'en" jauk me to ta hebreo k'op ya sk'an yal "Gábata." ¹⁴Ja yorailix sk'alelal a te ya yich' chajp'anel te sk'in Pascua, te nopol ya staix a te olil k'aale. Te Pilato la yalbey te judioetike: "iLawilik, le' ay te muk' ajwalil awu'unike!" ¹⁵Kajik ta aw: "iBajt'uk ta milel! iBajt'uk ta milel! iJijp'ana ta cruz!" te Pilato la yal: "iYa ba stak' jijp'an ta cruz te muk' ajwalil awu'unike?" te wolwanej sacerdotee la yal: "Te jo'otike mayuk yan muk' ajwalil jku'untik janax te Césare." ¹⁶Jich te Pilato la yak'bey ta sk'abik yu'un ya yich' jijp'anel ta cruz te Jesuse. JIJP'ANOT SOK LAJ TA CRUZ TE JESUSE ¹⁷Jich la stsakik bael te Jesús sok la yik'ik bael, te Jesús sk'echoj bael te scruze, bajt' ta bay jun k'inal te sbiilinoj "Yawil Baketik," ta hebreo k'op jich ya yal "Golgota." ¹⁸Le' la sijjp'anik a te Jesuse sok cha' tul winiketik, tul ta juju-mejch', ja ay ta olil te Jesuse. ¹⁹Te Pilato la snajk'an ta jun lejch'el te' sok le' la yak' ta bay sjol te cruze. Jich ts'ibubil le'a: "JESÚS TE NAZARENO, MUK' AJWALIL YU'UN TE JUDIOETIKE." ²⁰Bayal te judioetik te la sk'oponik te beluk najk'anbil ta bay te lejch'el te'e meel te bay la yich' jijp'anel te Jesuse tijil nax ay sok te lume. La yich' ts'ibuyel ta hebreo-k'op, ta latín-k'op sok ta griego-k'op. ²¹Jich te wolwane sacerdote yu'un te judioetike la yalbey te Pilatoe: "Ma me jichuk ya ats'ibuy, "Muk' ajwalil yu'un te judioetike," ja lek te jichuk ya ats'ibuye: ja la yal sba: "Jo'on te muk' ajwalil yu'un te judioetike." ²²Te Pilato la yal: "Te beluk la jts'ibuyixe, jananax la jts'ibuy abi." ²³Te k'alal jipilix ta cruz a te Jesuse, te soldadoetik la stsakbeyik te sk'u'-spak'e sok chaneb yajwal lok' yu'unik a; jich la yich'ik ta tulu tul te soldadoetike, sok la stsakbeyik te snajt'il-sk'u' te mayuk ts'isbil te jil nax jalbile. ²⁴Jich la yalbey sbaik: "Ma me jch'i'tik, ja lek ya jkaiytik tajimal sok jich me ya jkiltik mach'a ya yich' baele, xi'ik." Jich k'ot ta pasel te beluk ts'ibubil jilele: "LA SPUKBAY SBAIK TE JK'U'-JPAK'E, SOK LA YAIYIK TAJIMAL A, SWENTA YU'UN YA YILIK A TE MACH'A YA YICH' BAELE TE JK'U'E." ²⁵Ja la spasik spisil te soldadoetik te beluk ts'ibubile. Te sme' te Jesuse, te yijts'in te sme'e, te María te yinam te Cleofas, sok te María Magdalenae. Jai antsetik to tek'elik ta bay yanil te scruz te Jesuse. ²⁶Te k'alal Jesús la yil te sme'e sok te nopojele te k'ux ta yot'an te nopol tek'atike, la yalbey te sme'e: "iAnts, ilawil te awale!" ²⁷Jich la yalbey uuk te nopojele: "iLawil, te ame'e!" Jich yu'un te nopojele la yik' bael sjoin ta sna. ²⁸Jich yu'un te Jesús sna'ojix a te juemix yu'un spisil a, sok jich la yal xan swenta yu'un ya xk'ot pasel te beluk ts'ibubil jilele, jich la yal: "Ya jkaiy takin ti'il." ²⁹Ay jun bojch' te le' pachal a, nojel yu'un ch'aal vino, jich yu'un la smulik ta ch'aal vino te jun esponjae, jich la skajts'anik ta sni'il hisopo-te' jich la stuyik moel sok la yak'beyik ta ye te Jesuse. ³⁰Te k'alal la sts'ub te ch'aal vino te Jesuse, la yal: "Juix jku'un." Jich la stinan koel te sjole jich lok' te xch'ulele. LA YICH' LOWEL XMOCH TE JESUSE ³¹Jich ja yorailix a te xchajp'anel te pascuae, jich te judioetik ma la sk'anik te le' jipil ya xjil ta cruz te sbak'etalike (meel te sk'alelal kux-ot'ane tulan sk'oplal ya yaiyik stukelik), jich la yalbeyik te Pilato te yakuk yal mantal ta sk'asbeyel te yakanike sok te yakuk yich'ik kojtesbel tel te sbak'etalike. ³²Jich yu'un bajt'ik te soldadoetike sok la sk'asbey te yakan te sbabial winike sok te xchebal te mach'a pajal la yich'ik jijp'anel ta cruz sok te Jesuse. ³³Te k'alal k'otik ta ba ay te Jesuse, la yilik te lajemix a, jich yu'un ma la sk'asbeyik te yakane. ³⁴Jauk me to, te tul soldado la slow ochel jun lanza ta xmoche te Jesuse, jich ora nax lok' tel ch'ich' sok ja'. ³⁵Te mach'a la yile la yal ta testigo-k'op, jich te beluk la yale, smeilelil me. Sna'oj te meel te beluk la yale swenta yu'un jich nix me ya ach'uunik uuk. ³⁶Meel jich k'ot ta pasel swenta yu'un ts'akal ya xk'ot ta pasel te beluk ts'ibubil jilele: "MAYUK NI JUNUK SBAKEL YA YICH' K'ASBEL STUKEL." ³⁷Sok janix jich ts'ibubil jilel: "YA ME YILIK TA SITIK TE MACH'A LA SLOWIKE." TE JESÚS LA YICH' MUKEL ³⁸Te k'alal k'otix ta pasel spisil in

to, te José te talem ta lum Arimatea, te ja nopojel yu'un te Jesuse, (jauk me to, muken ay a melel ja xi'oj a te judioetike), la sjojk'ibey te Pilato teme ya stak' yich'bey bael te sbak'etal te Jesuse. Jich te Pilato la yal mantal te ya stak' yich'bey baele. Jich te José ba yich'bey tel te sbak'etal te Jesuse. ³⁹Sok tal uuk te Nicodemo, te mach'a tal sk'opon ta ajk'ubal te Jesuse. Ja la yich' tel mirra te kapbil sok sábila, te k'axem ta jo'winik (100) litro te yalale. ⁴⁰Jich yu'un la yich'beyik bael te sbak'etal te Jesús sok la spotsik ta lino-pak' sok la xpoxtayik sok te beluk xumetnax yik'e, melel jich stalelik te judioetik te jich ya smuk sbaike. ⁴¹Ay ts'unbil nichimetik le'a te banti la yich' jijp'anel ta cruz te Jesuse; jich te banti ts'unbil te nichimetike ay jun yach'il mukenal te mayuk mach'a mukbil le'a. ⁴²Melel ja sk'alelal a te ya xhajp'an sbaik te judioetik yu'un te kin pascuae, melel nopol ay te mukenale, le' la yak'beyik jilel a te sbak'etal te Jesuse.

Chapter 20

CHA'KUX TEL TE JESUSE ¹Ta buen sab ta sbabial k'aal yu'un te semana ma to sabuk lek a k'inale, te María Magdalena bajt' ta mukenal sok la yil te k'ejbil lok'el te ch'en te smakoj a te sti' te mukenale. ²Jich bajt' ta aelmal te banti ay te Simón Pedro sok te yan nopojele te bayal k'ux ta yot'an te Jesuse, jich la yaltilebey: "La yich'beyik lok'el te sbak'etal te Jkalwaltik ta banti mukenale, ma jna'tik te banti la yak'ike." ³Jich te Pedro sok te yan nopojele lok'ik tel, bajt'ik ta mukenal. ⁴Xchebalik bajt'ik ta aelmal, jauk me to tsalot ta aelmal te Pedro yu'un te yan nopojele ja neel k'ot ta mukenal stukel. ⁵La stinan sba koel, la yil te le'ay a te spojts'il-lino pak'e jauk me to ma ba och bael. ⁶Jich patil k'ot te Simón Pedro jich och bael ta mukenal. La yil te spojts'il-lino pak' te le'ay a ⁷sok la yil te pak' te la spotsbeyik a te sjol te Jesuse. Ma ba pajal ay sok te yantik lino-pak'e, k'ejel pakbil jilel stukel. ⁸Jich och bael uuk te yan nopojele, te ja neel k'ot ta mukenale; la yil jich la xch'uun. ⁹Yu'un ma to k'oem ta yot'anik a te beluk ts'ibubil jilele, te ya xcha' kux tel te banti ay te aelmeletike. ¹⁰Jich te nopojeletike sujt'ik bael ta snaik. TE JESÚS LA YAK' SBA TA ILEL TA STOJOL TE MARÍA MAGDALENA ¹¹Jauk me to te María tek'el ta ti' mukenal yak ta ok'el. Te k'alal yak ta ok'el a, la stinan sba koel ta yilel te yutil te mukenale. ¹²La yil cha tul abatetik te sakil pak' slapojike, nakatik le'a, tul ta banti ain te sjol te Jesús sok tul ta banti ain te yakan te Jesuse. ¹³Jich la yich' albeyel te María: "Ants, ¿Bistuuk te yakat ta ok'ele?" Jich la yaltilebey: "Yu'un la yich'bonik lok'el te sbak'etal te Jkajwale, ma jna' te banti la yak'ike. ¹⁴Te k'alal la yal jich te María, la sutel te site la yil te le' tek'el a te Jesuse, jauk me to ma la sna'bey sba te ja te Jesuse. ¹⁵Te Jesús la yalbey: "Ants, ¿Bistuuk te yakat ta ok'ele? ¿Mach'a a te yakat ta sleele?" te María ja la skuy te ja te kanan nichimetike, jich yu'un la yalbey: "Winik, teme ja la wich' lok'el te sbak'etal ta mukenale, albon jka'iy te bani la awak'e, jich me ya stak' xba jmu'k ta yan buelta." ¹⁶Te Jesús jich la yalbey: "María." Jich la sutel te site, la yalbey ta arameo k'op: "Rabóni," (te jich ya sk'an yal "Maestro"). ¹⁷Te Jesús jich la yalbey: "Ma xa pikon, meel ma to xk'oon ta stojol te Jtate; jauk me to baan ilawil te kermanotak sok altilebey a te ya xboonix ta stojol te Jtate te ja te Diose, te janix statik uuk sok janix Diosik uuk." ¹⁸Te María Magdalena bajt' jich la yalbey te nopojeletike: "Te jo'one la jkilix te Kajwaltike," sok jich la yalbon. TE JESÚS LA YAK' SBA TA ILEL TA STOJOL TE NOPOJELETIKE ¹⁹Te k'alal malix a te k'aale, te sbabial k'aal yu'un te semanae, smakoj sbaik ta na te nopojeletik ta skaj te ya xi'ik te judioetike, jich och tel te Jesús la stej'k'an sba ta yolilik jich la yaltilebey: "Te lamal k'inal ayuk me ta atojolik." ²⁰Te k'alal la yal jich to, la yak'bey yilik te sk'abe sok te smoché. Te k'alal la yilik te Kajwaltike, bujts'naj yot'anik yu'un te nopojeletike. ²¹Te Jesús la yal ta yan buelta: "Te lamal k'inal ayuk me ta atojolik. Jich te bit'il la stikunon tel te Jtate, janix jich ya jtikunex bael uuk." ²²Te k'alal laj yot'an ta yalel jich te Jesuse, la yich'ik juch'iyel sok jich la yal: "Ich'aik te Ch'ul Espíritue. ²³Teme ya awak'ik te perdón yu'un te smulike jich me ya awich'ik perdón yu'un uuk te amulike; Yan teme ma la awak'ik te perdone, janix me jich uuk ma me awich'ik ak'beyel te perdone." MA LA XCH'UUN TE TOMASE ²⁴Tomas, te ja tul ta slajchay tulul te nopojeletike, te janix sbiil te Dídimó, ma ba sjoinejik a te k'alal tal te Jesuse. ²⁵Te yantik nopojeletike jajch yalbeyik: "Te jo'otike la jkiltikix te Kajwaltike." Jich la yal te Tomase: "Ja to teme la jkil te senyail te lawuxetik ta sk'abe, sok teme la jkak' sbik'tal jk'ab te banti senyail te lawuxetike, sok teme la jkak' ochel jk'ab ta banti yutil te xmoche, ja to ya jch'uun abi." ²⁶K'axemix waxukeb k'aal a te la tsob sbaik ta yan buelta te nopojeletik yu'une, sok joinbilibik yu'un te Tomase. Te Jesuse tal te k'alal makatik a te ti' naele, la stej'k'an sba ta yolilik, jich la yal: "Te lamal k'inal ayuk me ta atojolik." ²⁷Jich la yalbey te Tomase: "Ostesa tel te ak'abe, sok ilawil te jk'abe, otsesabel te ak'ab ta jmoch, ma me xchebetuk awot'an, ch'uuna me." ²⁸Te Tomás jich la yalbey te Jesuse: "Kajwal jku'un, sok Dios jku'un." ²⁹Te Jesús jich la yalbey: "Ja to te k'alal la awilone, la ach'uun. Binax me yutsilal te mach'atik ma la yilike, jauk me to la xch'uunik." TE BELUK YA SK'AN YAL TE JUNE ³⁰Te Jesuse ay bayal xan senyailetik la spas ta stojol te nopojeletike, senyailetik te ma ba ts'ibubil jilel le' ta bay jun to, ³¹jauk me to janax la yich' jilel ts'ibuyel yu'un te yakuk ach'uunik te Jesús te janix a te Cristoe, te snich'an te Diose, jich teme la ach'uunike ay me kuxinel ta swenta sbiil.

Chapter 21

TE JESÚS LA YAK' SBA TA ILEL TA STOJOL TE JUK TUL NOPOJELETIK ¹Patil la yak' sba ta ilel ta yan buelta ta stojol te nopojeletik ta bay ti' muk'ul ja' Tiberias. Jich la yak' sba ta ilel. ²Te Simón Pedro stsoboj sba sok te Tomás te ja sbiilinoj Dídimio, Natanael te talem ta lum Caná ta Galilea, te snich'nab te Zebedeo, sok te cheb nopojeletik yu'un te Jesuse. ³La yal te Simón Pedro: "Ya xboon ta tsak chay." Jich la yalik uuk te yantike: "Ya me xbootik uuk, ya me jointikat bael." Jich bajt'ik, ochik ta bay barko, jauk me to mayuk la stsakik chay ta sjunal ajk'ubal. ⁴Jauk me to te k'alal yakix sakubel tel a te k'inale, te Jesús tejk'aj ta ti' ja', te nopojeletik yu'une ma la sna'ik teme ja te Jesuse. ⁵Jich yu'un te Jesuse jich la yal: "Winiketik, ¿Ay ba beluk ya jwe'tik?" Jich la sutik: "Mayuk." ⁶Jich la yal te Jesuse: "Ch'ojaik koel ta ja' te stsakjibal achayik ta banti swa'el te abarkoe, ya me ataik cha'ox koj't te chaye." Jich la xch'ojik koel te stsakjibal xchayike, jauk me to ma ju' yu'unik slok'esel tel yu'un te yalale, ta skaj te noj tel ta bayal chaye. ⁷Jich yu'un te nopojele te k'ux ta yot'an te Jesuse jich la yalbey te Pedro: "Ja te Jkajwaltike." Te k'alal la ya'iy stojol te Simón Pedro te ja te Kajwaltike, la slap te sk'u' ta oranax (melel slok'esoja te sk'u'e), jich la xch'oj sba koel ta ja'. ⁸Te yantik nopojeletik talik ta barco (ma ba k'ejel to ayik, lajuneb yo'winik (90) metros ma sk'an sta a te lume), yakalik ta snitel tel te stsakjibal xchayik te nojelix yu'un a te chayetike. ⁹Te k'alal lok'ik tel ta ja' sok te ayikix ta lum a, la yilik te ay ch'amal k'aj sok ta sba te ak'ale koj't chay sok kaxlan waj le'a. ¹⁰Jich albotik yu'un te Jesuse: "Ich'aik tel cha'ox koj't te chay te atsakbelik to naxe." ¹¹Te Simón Pedro mo bael ta sbarko la snit tel lok'el te stsakjibal chay ta sba te lum k'inale, nojel ta muk'ul chayetik, ay oxlajuneb xwaxukwinik(153) ta koj't. Manchuk me bayal te chayetike ma ba tuch' te stsakjibal chaye. ¹²Te Jesús jich la yal: "La'ik sok we'anik." Mayuk tuluk te nopojeletik te la sjojk'ibeyike: ¿"Mach'aat a te ja'ate? melel sna'ojikix a te ja te Kajwaltike." ¹³Tal te Jesuse, la stsak te kaxlan waje, la yak'bey te nopojeletik yu'une, sok la yak'bey uuk te chaye. ¹⁴Ja yoxebalix buelta te la yak' sba ta ilel ta stojol te nopojeletik te bit'il ch'akuxemix tel ta bay te aelmeletike. KANANTEYBON TE JCHIJE ¹⁵Te k'alal lajix yot'anik ta we'el a, te Jesús la yalbey te Simón Pedro: "¿Simón, te ja snich'anat te Juan, k'axem to ba xan k'uxon ta awot'an te bit'il te yantik to?" Te Pedro la yal: "Jich Kajwal, ja na'oj stojol te k'uxat ta jkot'ane." Jich la yal te Jesuse: "Mak'linbon a te chijetik jku'une." ¹⁶La yalbey xan ta xchebal buelta: "Simón te snich'anat te Juane, ¿k'uxon bal ta awot'an?" Jich la yal te Pedro: "K'uxat ta jkot'an, Kajwal, ja na'oj stojol te k'uxat ta jkot'ane." Te Jesús jich la yal xan: "Kanantaybon a te chijetik jku'une." ¹⁷Te Jesús la yalbey ta yoxebalix buelta: "Simón te snich'anat te Juane, ¿k'uxon bal ta awot'an? Te Pedro la smel-yot'an yu'un te yoxebalix buelta la sjojk'iy te Jesuse: "¿K'uxon bal ta awot'an?" Jich la yal te Pedro: "Kajwal, ja na'oj stojol spisil, ja na'oj te k'uxat ta jkot'ane." Jich la yal te Jesuse: "Mak'linbon a te chijetik jku'une." ¹⁸Jamal ya jkalbat, te k'alal ch'ielat toa ja tukel ya achajp'an aba sok ya xbeenat chikan banti ya sk'an awot'an te ya xbaate, yan teme k'alal mamalatix a, jaxanix ya ajachtiley moel te ak'abe yu'un te ya slapbatik te ak'u' apak'e sok ya yik'at bael te banti ma ak'an ya xbaate. ¹⁹Te Jesús jich la yal yu'un ta swenta te ya yak' ta nael te bit'il ya xla'j te Pedro yu'un jich ya yich' ich'el ta muk' a te Diose. Te k'alal jich la yal in to: Jich la yalbey te Pedro: "T'unawon bael." TE NOPOJEL TE K'UX TA YOT'AN TE JESÚS ²⁰La sut sba te Pedro jich la yil te nopojele te bayal k'ux ta yot'an te Jesuse te ts'aklinbilik bael yu'une; te ja la snijan sba ta stan te Jesús te k'alal yakalik ta we'el a, sok te jich la yale; "Kajwal, ¿Mach'aa te ya yak'at ta k'abale?" ²¹La yil te Pedro sok jich la yalbey te Jesuse: "Kajwal, ¿beluuk ya spas jai winik to?" ²²Jich albot yu'un te Jesuse: "Teme jich ya sk'an jkot'an te ya xjil ja to te bin ora ya sujt'ontele, ma awentauk te ja'ate, la' t'unawon." ²³Jich yu'un pujk' bael sk'oplal ta yolilik te jkermanotaktike, te nopojele bi ma ba xla'j stukel. Jauk me to, te Jesuse ma la yalbey te Pedro te ma ba ya xla'j te nopojele, melel jich la yal: "Te jichuk sk'anjel jkot'an te ya xjil ja to te bin ora ya cha' xtalone, ma awentauk te ja'ate." ²⁴Janix te nopojele to te ja testigo k'ot ta swenta te la xcholi'x spisil sok te ja la sts'ibuy jilel in to sok ja jna'ojtik te ja sme'lelil te beluk la yale. ²⁵Janix jich ay bayal xan beluk la spas te Jesuse. Te spisiluk la yich' ts'ibuyel jilele, ya jkal te jo'on te ma tik'uk a te ya x-och ta balumilal te jayeb junetik te ts'ibubil te jichuke.

Acts

Chapter 1

ALBIL SK'OPLAL TE YA XTAL TE CH'UL ESPÍRITUE ¹Ta sbabial jun te la jts'ibuy, Teófilo, la jchol spisil te beluk jajch' spas sok te beluk la yak' nopel te Jesuse ²Ja to te k'alal ik'ot moel ta ch'ulchane. Te k'alal ma to xba'jt' ta ik'el a, la spas ta mantal ta swenta te Ch'ul Espíritu te wolwanej puk-k'opetik te stsaoje. ³Te k'alal k'axix a te swokole, la yak' sba ta ilel ta stelemal ta stojol te nopojeletike jich la yak' ta ilel te kuxule jich ya xch'uunik a. Cha'winik(40)

k'aal la yak' sba ta ilel ta stojolik, sok la yalbey sk'oplal te ajwalinel yu'un te Diose.⁴K'alal stsoboj sbaik a, la yalbey mantal te nopojeletik te manchuk ya xlok'ik bael ta Jerusalén, jauk ya smaliyik te beluk albilik yu'un te Jtatik Diose, te jich la yal: "Te ja'exe la awaiyik stojol te la jkalbeyexe, ⁵te Juane janax la yak' ich' ja' ta swenta te ja'e, yan te ja'exe le' nopol ya awich'ik ak'beyel te Ch'ul Espiritue."MO BAE L TA CH'ULCHAN TE JESUSE ⁶Te k'alal stsoboj sbaik soke, la sjojk'ibeyik: "¿Kajwal, ja ba yorailix te ya awach'tes te ajwalil yu'un te Israeletike?" ⁷La sut: "Ma jauk awu'unik sna'el te bi ora sok te bi k'aalile, janax sna'oj stukel te Jtatik Diose. ⁸Jauk me to te ja'exe ya me awich'ik ja wu'elik, te k'alal ya xjul ta atojolik te Ch'ul Espiritue, jich yu'un testigo me xk'oex jku'un ta Jerusalén, ta spisil Judea sok ta Samaria janix jich ta spamal balumilal."K'alal laj yot'an yalel te Kajwaltik Jesús spisil in to, k'alal yakalik yilel moel ta ch'ulchan, la yich ik'el moel sok la yich' potsel ta tokal ja to te ch'ay ta sitike. ¹⁰Jich yu'un te k'alal spisilik yakalik ta yilel moel ta ch'ulchan a, ajk'nax, cha' tul winiketik te sakik sk'u-spak'ik la stejkan sbaik ta stojolik. ¹¹Jich la yalik: "Ja'ex Galileo winiketik, ¿bistuuk te tek'elex ta yilel te ch'ulchane? Te Jesús te la awilik te mo bael ta ch'ulchane, jich nix te bit'il bajt' ta ch'ulchane janix me jich ya sujt' tel."LEBOT SJELOL TE JUDASE ¹²Jich yu'un sujt'ik bael ta Jerusalén, meel ayik ta wits Olivo a, te ay ta nopol Jerusalén, ta sk'alelal kux ot'an. ¹³K'alal k'otik ta lok'el le'a, moik bael ta xcha'kajal naj, te banti ayik ta nainel a te Pedro, Juan, Jacobo, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Jacobo snich'an te Alfeo, Simón te yan sbiil te Zelote sok te Judas te snich'an te Jacobo. ¹⁴Ta spisilik junax yot'an sbaik, janix jich yakalik ta sk'oponel te Dios ta spisil ora. Le' ayik a te antsetike, ja te María te sme' te Jesús sok te yijts'nabe. ¹⁵La sta yorail te Pedro la stejkan sba ta yolilal te yermanotake, ta spisilik ay niwan wakwinik(120) ta tul sok jich la yal: ¹⁶"Kermanotak, puerse me k'ot ta pasel te beluk ts'ibubil jilele, ja bi ja te beluk yaloj jilel te Ch'ul Espiritue te la yal te David ta swenta te Judas, te ja la yik' bael te mach'atik la xchukik te Jesuse. ¹⁷Meel junax ayotik sok a, janix jich ak'bot ta swenta uuk te at'ele." ¹⁸(Ja yu'un te winik to la sman sk'inal a te stojol te la yich' yu'un te beluk ma lekuk la spase, janix jich koel bajt' sjol sok te sbak'etale t'om spisil sok te yutil xch'ujt'e chepk'uj lok'el spisil te sbikile. ¹⁹Spisil te mach'atik nainemik ta Jerusalén la yayik stojol, jich yu'un la yak'beyik sbiil te k'inal to ta sk'opik "Acéldama" ja bi ja ya sk'an yal, "Sk'inal ch'ich'.")²⁰"Meel jich ts'ibubil jilel ta sjun Salmos: "TE SK'INAL MANCHUK ME AY STULAL YA XK'OT, SOK NI TULUK ME MACH'A YA XNAIN LE'A." AYUK ME MACH'A YAN YA XTAL WOLWANUK."²¹Ya me sk'an, ya jletik tul winik te la sjoinotik ta spisil ora sok te Jkajwaltik Jesuse, ²²ja to k'alal te bi ora ak'bot yich ja' yu'un te Juane ja to te k'alal la sta yorail te ik'ot moele, jich me testigo ya xk'oetik te bit'il cha' kuxixe. ²³Jich la stejkanik cha' tul winiketik, José te Barsabás, te janix jich te yan sbiile te "mero toj" sok te Matíase. ²⁴La sk'oponik te Kajwaltik, jich la yalik: "Ja'at, Kajwal ja na'objey yot'an te ants-winiketike, jich yu'un ak'botik jna'tik stojol te mach'a ta xcha' tulul te tsabilix awu'une, ²⁵te ja ya yich' abatinel sok ta spukel te ak'oep meel te Judase la skaxintey mantal jich bajt' te banti yawil albile." ²⁶Jich jajch' spasbeyik senyail yu'un jich ya yilik te mach'a ya xk'ot ta swentae; jich k'ot ta swenta te Matíase, jich jil ta ajtayel sok te wolwanej puk k'opetik te bulucheb ta tule.

Chapter 2

TE BIT'IL JUL TE CH'UL ESPÍRITUE ¹Te k'alal k'ot te sk'alel te k'in yu'un te Pentecostés, junax ayik ta spisilik. ²Ay bi k'opoj tulán ta ch'ulchan jich bit'il tulán ik', noj te yutil na te banti nakatik a. ³Chiknaj tel tsobol ch'in k'ajk'etik te jich yilel te bit'il jk'ajk'tike te la spuk sba sok le' k'ot ainuk ta stojolik ta tulutul. ⁴Nojesotik ta spisilik yu'un te Ch'ul Espíritue, jich kajik ta k'op ta yantik nax k'opetik jich te bit'il la yak'bey ta tulutul te Ch'ul Espiritu te ya xk'opojike. ⁵Jich yu'un ay Judioetik te nainemik ta Jerusalén, ants-winiketik te sk'anojik te Dios te talemik ta yan lumetik. ⁶Te k'alal la yayik stojol te beluk tulán k'opoje, la stsob sbaik ta spisilik, ma la sna'ik te beluk yak ta k'ael ta pasele, melel ta tulutul la yayik stojol ta sk'opik nix te beluk yakalik ta yalele. ⁷Chajp'nax la yayi sbaik a sok yanax la yayik a; jich la yalik: "¿Ma ba jauk Galileoetik te yakalik ta k'ope?" ⁸¿Bit'il ay a te ya jkaiytik stojol ta mero jk'optik te beluk yakalik ta yalele? ⁹Melel ay talemotik ta Partos, Medos, Elamitas sok ay mach'a nainemik ta Mesopotamia, Judea sok Capadocia, Ponto sok ta Asia ¹⁰sok ta Frigia, Panfilia, sok ta Egipto sok ta slum k'inal Libia ta sjoyobal Cirene sok ay mach'a talemik ta Roma, ¹¹Judioetik sok Prosélitoetik, Cretenses sok Árabeetik, te jo'otike la jkaiytik stojol te jajch' yalik ta mero jk'optik te muk' yu'el te Jkawaltik Diose. ¹²Chajp'nax la yayik; jich jajch' yalbey sbaik: "¿Beluuk me swentail in to?" ¹³Jauk me to ay yantik te la slabanik, jich la yalik: "Yakalik ta yakbel." TE SBABIAL SK'OP-YAIYEJ TE PEDROE ¹⁴Te Pedro la stej'an sba sok te bulucheb ta tule, tulán k'opoj jich la yal: "Winiketik yu'un Judea sok te mach'atik nainemex ta Jerusalén, na'aik me stojol; sok ch'ama awaiyik stojol te jk'ope. ¹⁵Jai ants-winiketik to ma ba yakalik ta yakubel, jich bit'il te ya awalike, melel baluneb to nax ora te sakubel k'inal. ¹⁶Jauk me to jich yalojbey sk'oplal te alwanej Joel: ¹⁷"TA SLAJIBAL K'AAL, YA YAL TE DIOSE, YA ME JMAL KOEL TEL TE JCH'UL ESPÍRITU TA SPISIL TE ANTS-WINIKETIKE, SOK TE YAL-SNICH'ANIKE YA ME YALIK TE BELUK YA SK'AN YAL TE DIOSE, TE CH'IELETIKE AY BI YA STAIK TA ILEL SOK TE ME'EL-MAMALE YA ME XWAICHEJIK. ¹⁸SOK YA ME JKAK' TEL KOEL TE CH'UL ESPÍRITU TA STOJOL TE ABATETIK JKU'UNE, YU'UN YA YALIK TE BELUK YA JK'AN JKALE. ¹⁹YA ME JKAKBEYEX AWILIK TE BELUK AY NAX YUTSIL TA CH'ULCHAN SOK SENYAILETIK TA BALUMILAL, AY CH'ICH', AY K'AJK', SOK BAYAL TE CH'AELE. ²⁰YA ME X-IJK'UB TE K'AALE SOK TE UE YA ME XK'ATBUJ TA CH'ICH', JICH YA ME XCHIKNAJ TE NOPOL YA XTAL TE KAJWALTIKE. ²¹JICH YU'UN SPISIL TE MACH'ATIK YA SK'ANIK KOLTAYEL YU'UN TE KAJWALTIK DIOSE YA ME STAIK KOLEL. ²²Slumal Israel, ch'ama awaiyik stojol te jk'op te ya jkale: Te Jesús te talem ta Nazaret, te toj ta sit te Diose te la awilik te muk' te yu'ele sok te ay nax yuts'ilal te senyailetik te la spas ta swenta te Diose, jich bit'il te ana'ojik stolol ta mero melele, ²³jich te bit'il ta xjajch'ibal snopoj sok sna'oj te Dios te la yich' ak'el ta k'abal te Jesús ta stojol te mach'atik winiketik te mayuk mantalil ta yot'anike, te la sjijp'anik sok te la smilike; ²⁴Janix te Dios te la xcha'kuxes tel, te la skoltey lok'el ta xk'uxul te lajele, melel ma xju' yu'un te ya yu'unin te lajele. ²⁵Te David jich la yalbey sk'oplal te Jesuse: "JO'ON LA JKIL TE KAJWALTIK TE AY TA JTOJOLE, MELEL TA SPISIL ORA TEK'EL TA SWA'EL JK'AB SWENTA YU'UN MAYUK BI YA XJU' YA YAK' XNIJK'UK JKOT'AN YU'UN. ²⁶JICH YU'UN, AY SBUJTS' JKOT'AN SOK AY BUJTS' JK'OP JKAIYEJ. JANIX JICH, TE JBAK'ETALE YA ME XKUXIN TA SWENTA SMUK'UL JKOT'AN. ²⁷MELEL MA BA YA AWIJK'TEYBON TE JCH'ULEL TA BA AY TE YAWIL TE AILMELETIKE, SOK MA BA YA AWAK'BEY YIL TE ACH'UL NICH'AN TE BELUK MA LEKUE. ²⁸JA LA AWAK'BON JKIL TE BE YU'UN TE KUXINELE; BAYAL YA SBUJTS'NAJ JKOT'AN YU'UN TE BIT'IL AJOINOJONE. ²⁹Kermanotak, ya jkalbeyex ta jamal yu'un te namey k'inal jtatik David: Te laj sok te la yich' mukel, sok te smukenale ay ta jtojoltik ta ora to. ³⁰Jich yu'un, te David ja tul alwanej yu'un te Diose, melel sna'oj te beluk yaloj te Dios ta stojol te ja ta swenta sts'umbal te ya yich' chiknantesel yu'un Dios te Cristoe, te ja sjelol te smuk'ul snaktib ya xk'ote. ³¹Te David la sna' stojol te sneelal to sok la yal te ya xcha'kux tel te Cristoe: "MA BA LA YICH' IJK'TEYEL TE XCH'ULEL TA BA AY TE YAWIL AILMELETIKE, SOK MA BA AK'OT TA K'AELE TE SBAK'ETALE. ³²Ja te Jesús, te cha'kuxesot tel yu'un te Diose, ta jpisiltik testigootik yu'un te jich k'ot ta pasele. ³³Jich yu'un ik'ot moel, ak'ot ta swa'el sk'ab te Diose sok ak'bot te Ch'ul Espiritu yu'un te Tatile, ja yu'un te la yak'botikix tel koel ta jtojoltik, ja me te yakatik ta yilel sok yakatik ta yayiel stojole. ³⁴Te David ma mo bael ta ch'ulchan jauk me to jich ya yal: "TE KAJWALTIK DIOS LA YALBEY TE KAJWALE: "NAKLAN TA SWA'EL JK'AB, ³⁵JA TO TEME LA ATSAL TE AKONTROE." ³⁶Jich yu'un, spisil te mach'atik nainemik ta Israel aka me sna'ik stojol te beluk la spas te Diose te ja la yak'ix te ja Kajwaltik sok ja Cristo te Jesuse te mach'a la ajijp'anike. ³⁷Te k'alal la yayik stojol te beluk la yich' alele, k'ot ta yot'anik jich la yalbeyik te Pedro sok te yantik wolwanej puk k'opetike: "Kermanotak, ¿beluuk ya stak' jpastik?" ³⁸Te Pedroe jich la yal: "Sut ta awot'anik sok ich'aik ja' ta tulutul, ta sbiil te Jesucristoe jich me ya awich'ik te perdone, janix me jich ya awich'ik te Ch'ul Espiritue. ³⁹Ja me awu'unik te beluk albil sk'oplale sok ja me yu'unik uuk te awal-anich'anike, sok te mach'a k'ejel to aye, chikan te macha ya x-ik'ot yu'un te Jkawaltik Diose." ⁴⁰Te Pedro la yalbey xan yayik talek sok la stak'uy, jich la yal: "Lok'anik tel ta stojol te mach'atik kuxatik ta k'inal ta ora to te ma lekuk yot'anike." ⁴¹Jich yu'un la xch'uunik te sk'op te Diose sok la yich'ik te ja'e, ay niwan ox mil(3,000) te la xch'uunik ta junax k'aale. ⁴²Jich la yat'elinik snopel te beluk la yak'ik ta nopel te wolwanej puk

k'opetike, junax la yak' sbaik, te k'alal la xet'ik te kaxlan waj sok te k'alal ya sk'oponik te Diose. TE BIT'IL AY XKUXINEL TE NEEL CH'UUNJELETIKE ⁴³Chajp'nax la yaiyik yu'un te ay nax yutsilal te beluk la spasik sok te senyailetik te la spasik te wolwanej puk k'opetike. ⁴⁴Spisil te mach'a la xch'uunik junax ayik sok spisil chapal yu'unik, ⁴⁵sok la xchonik sk'inalik sok sbilukik, janix jich la spukbey sbaik ta spisilik, ja chikan te bit'il ya xtuun yu'unik ta tulutul. ⁴⁶Te jujun k'aal te ya xk'axe, junax yot'anik ya stsobiley sbaik ta templo, sok ya xet'ik te kaxlan waj ta naetik sok ya sk'ebanbey sbaik swe'elik ta swenta sbujts' yot'anik sok te pek'el yot'anike; ⁴⁷ya sk'ajinteyik te Diose sok koltaybilik yu'un te lume. Te Kajwaltike yan yan ta esmajel yu'un ta jujun k'aal te ch'uunjeletike ja chikan te mach'a ya staik kolele.

Chapter 3

LEKUB YAKAN TUL KOXO-WINIK ¹Jich te Pedro sok te Juan moik bael ta templo ta oxeb ora smalel te k'aale ja te yorail te ya sk'oponik te Diose. ²Ay tul koxo-winik te sbejk'tijib to tel te ma stak' xbeene, ya yik'ik bael ta jujun k'aal sok ya snajk'anik jilel ta sti' te templo te sbiilinoj T'ujbil Ti'nail, yu'un le ya ya'iy k'ambajel a ta stojol te mach'atik ya x-ochik ta templo. ³Te k'alal la yil te koxo-winik te Pedro sok te Juan te ya x-ochikix bael ta temploa, jich la yal wokol te yakuk x-ak'bot smajt'an tak'in. ⁴Te Pedro sok te Juan la sk'elubeyik sit te koxoe, Jich la yalbeyik: "Ilawilotik." ⁵Te koxo winike la yil moel, la skuy te ay bi ya x-ak'bot yu'unike. ⁶Jauk me to te Pedroe la yal: "Mayuk jku'un oro sok plata tak'in te ya jkak'bate jauk me to ya jkak'bat te beluk ay jku'une. Ta sbiil Jesucristo te talem ta Nazaret, ya jkalbat, beenan." ⁷Te Pedroe la snit jajch'el ta swa'el sk'ab, jich jajch' ta tulanajel xchebal te yakane sok la yich' yip spisil te sbakele sok te snuk' yakane. ⁸Te winike wil jajch'el ta ora nax, sok jajch' ta beel; Jich la sjoin ochel ta templo te Pedroe sok te Juane, yak ta wilel ochel sok yak ta yich'el ta muk' te Diose. ⁹Spisil te ants-winiketike la yilik te yak ta beele sok te yak ta yich'el ta muk' te Diose. ¹⁰La sna'beyik sba te ja te mach'a ya xchojt'aj ta k'ambajel ta sti'il te templo te T'ujbil Ti'nail sbiile, chajp'nax la yilik a te beluk k'ot ta pasel ta stojole. K'OPOJ PEDRO TA BAY YAMAK'UL SNA SALOMÓN ¹¹Te koxo winik te kolemixe k'axel lak'al ta stojol te Pedro sok te Juane, spisil te ants-winiketike talik ta aelmal ta stojolik te banti ay te yan ti'inaile te Salomón sbiile. Bayal aan yot'anik ta k'axem to xan yu'un. ¹²Te k'alal la yil te Pedroe, jich la yalbey te ants-winiketike: "Slumal Israel, ¿bin yu'un te yanax ya awilik te beluk k'ot ta pasele? ¿Bistuuk te jich ya awilotik te bit'il jo'otik ay jkueltik sok te ja la jna'beytik yobolil sba te bit'il la stak' been te winike?" ¹³Te Dios yu'un te Abraham, Isaac, Jacob, ja la yak'ix ta ich'el ta muk' te snich'ane, ja bi ja te Jesuse, te la awak'ik ta k'abal sok te ma la ak'anik te k'alal k'an yich' koltayel yu'un te Pilatoe. ¹⁴Te ja'exe Ma la ak'anik te mach'a toj yat'ele sok te mach'a lek yot'ane, ja la awak'ik ta koltayel te mach'a milwale. ¹⁵Ja la amilik te ajwalil te ya yak' kuxinel ta sbajt'el k'inale, te ja Dios te la xch'akuses tel ta ba ay te aelmeletike sok testigootik yu'un. ¹⁶Jich yu'un ta swenta te ya jch'uuntik te ay yu'el te sbiil te Jesuse, jai winik to te awilojik sok te ya ana'beyik sba te ma stak' xbeen ta xch'iljemal jauk me to ta sbiil te Jkajwaltik Jesús te kolemixe. Ta xch'uunjel ot'anil ta swenta te Jkajwaltik Jesús la yich' koltayel ta komon sitil. ¹⁷Kermanotak, ya jna' te ma la ana'ik te beluk la apasike, jich te bit'il la spasik te wolwanej awu'unike. ¹⁸Jauk me to te beluk la yal te Dios ta stojol te alwanejetike, te ya xk'ax swokol te Cristoe, k'otix ta pasel yu'un. ¹⁹Jich yu'un sujt'esa awot'anik, sok yanajuk te akuxinelike, jich me ya awich'ik pasbeyel perdón yu'un te amulike, jich me ya sta yorail te ya awich'ik lewa ta stojol te Jkajwaltike; ²⁰sok ya me stikunbatik tel ta yan buelta te Cristoe te ja te Jesuse, meel ja tsabil ta xjajch'ibal yu'un te Diose. ²¹Jich yu'un te Jesús ya me sk'an te ya x-ain xan ta ch'ulchan ja to teme la sta yorail te ya xk'ot ta pasel spisil te beluk la yal jilel te Dios ta namey k'inale te la yalik te alwanejetike. ²²Meel la yal te Moises: "TE JTATIK DIOS YA ME STIKUN TEL TUL ALWANEJ TA YOLIL TE YERMANOTAK TE JICH BIT'ILONE. YA ME AWAIYIK STOJOL SPISIL TE BELUK YA YALE. ²³MELEL TE MACH'A MA YICH'Bey TA MUK' TE SK'OP TE ALWANEJE YA ME YICH' LOK'ESEL Bael TA JLUMALTik SOK YA ME X-AK'OT TA LAJEL." ²⁴Spisil te alwanejetik yu'un Dios ja to k'alal Samuel sok spisil te mach'a patil talik, la yalik spisil te beluk yakix ta k'oe'el ta pasel ta ora to. ²⁵Te ja'exe ja yal-snich'anex te alwanejetik sok te beluk la yal ta jamal te Dios ta stojol te achichmamike janix me jich ja awu'unik uuk, jich te bit'il albot te Abrahame: "TA SWENTA TE JA STS'UMBALE YA ME YICH' BENDICIÓN SPISIL TE ANTS-WINIKETIK TA BALUMILALE." ²⁶Te k'alal la xcha'kuses te Dios te Abat yu'une; Ja la stikun tel neeluk ta atojolik, ta swenta te tal yak'beyex bendición sok te yakuk asujt awot'anik yu'un te amulike."

Chapter 4

PEDRO SOK JUAN TEJK'ANOTIK TA STOJOL TE MUK'UL TSOBLEJE ¹K'alal yakalik ta k'op te Pedro sok te Juan ta stojol te ants-winiketike, te sacerdoteetik sok te wolwanej yu'un te templo sok te Saduceoetik talik ta stojolik. ²Bayal lik'em sjolik yu'un te yakik ta bijubteswanej sok te yakik ta yalel te cha'kux tel te Jesuse ta bay te aelmeletike. ³La stsakik sok la xchukik te Pedro sok te Juane ja to ta yan k'aalil meel yu'un ik'ix a te k'inale. ⁴Jauk me to bayal mach'a la xch'uunik te mach'a la ya'yik stojol te sk'op te Diose; Ay niwan jo' miluk (5,000) te mach'a la xch'uunike. ⁵Jich k'ot ta pasel ta yan k'aalil, te ajwaliletik, te ancianoetik sok te ts'ibjometike la stsob sbaik ta Jerusalén. ⁶Te Anas te ja muk' sacerdote sok te Caifás, te Juan sok te Alejandro spisilik te mach'a stijinabal sba sok te muk' sacerdotee le' ayik a. ⁷Te k'alal le' ayix a te Pedro sok te Juan ta bay yolilik, la sjojk'ibeyik: "¿Mach'a ta yu'el o mach'a ta sbiil te la apasik in to?" ⁸Jich yu'un te Pedro, nojel ta yot'an te Ch'ul Espiritu jich la yal: "Ja'ex te ajwalilex yu'un te lum sok te ancianoex, ⁹Teme ja ya ajojk'ibotik ta swenta te lekil at'elil la yich' pasel ta stojol te mach'a ay ta chamele, ¿Mach'a ya akuyik a te la skoltay te chamele?" ¹⁰Ja in to na'beya sbaik ta apisilik sok te lum Israele, ta sbiil te Jesucristo ta talem ta lum Nazaret, te ja'exnix la Jijp'anike, ja'nix te Dios te la xcha'kuxes tel ta bay aelmeletike ja ta swenta ja in winik to, te le' tek'elix to sok te kolemix ya awilike. ¹¹Ja in Jesucristo to, ja te jun ton te ma la ak'anike te ja'ex te pas naexe, jauk me to ja yiptajib xchikin na k'otix stukel. ¹²Mayuk kolel ta stojol yantik ants-winik, meel mayuk yan biilil le' ta yaninal te ch'ulchane, te ak'bil ta stojol te ants-winik, yu'un te ya xkolotike." ¹³Te k'alal la yilik te ma ba yakalik ta xiwel te Pedro sok te Juane, la sna'ik stojol te mayuk yat'elik te winiketike sok te mayuk banti bijtesbilike, chamnax la ya'yik yu'un, sok la sna'ik stojol te Pedro sok te Juane te ja la sjoinik te Jesuse. ¹⁴Te k'alal la yilik tek'elix ta stojolik te winik te kolemixe, mayuk beluk la stak' yalik yu'un. ¹⁵Jauk me to te k'alal la yalbeyik mantal te wolwanej puk k'op te yakuk xlok'ik bael ta bay te muk'ul tsobleje, yu'un ya xchapik te bi ya yutike. ¹⁶Jich la yalik: "¿Beluuk me ya jpasbeytik jai winiketik to? Meel ju' yu'unik ta spasel te chajp' at'elil, la sna'ik stojol spisilik te mach'atik nainemik ta Jerusalén sok ma stak' te ya jmuiktike. ¹⁷Jauk me to swenta yu'un ma xpujuk' xan ta stojol te ants-winiketike, ya jkalbeytik tulan mantal te manchuk ya yalbeyik xan sk'oplal sbiil te Jesuse." ¹⁸Jich la yik'ik tel te Pedro sok te Juane te aka ochokik bael sok jich la yalbeyik tulan mantal te manchuk ya yalik xan sok te manchuk yalbeyik xan sk'oplal sbiil te Jesuse. ¹⁹Jauk me to te Pedro sok te Juane la sutik jich la yalik: "Nopa awaiyik teme ja lek ta stojol Dios te ja ya jch'uuntik te beluk ya awalike o teme ja toj ta pasel te ja ya jch'uuntik te beluk ya yal te Diose. ²⁰Meel ma xju' ya jkombatik ta yalel te beluk jkilojtike sok te beluk jkaiyojtik stojole." ²¹Ta patil te k'alal bayal la skomikix a te Pedro sok te Juane jich la skoltayik bael. Meel ma la stabeyik te beluk ya yak'beyik kastigo yu'une, meel spisil te ants- winiketike yakalik ta yalbeyel yutsilal te Diose ta skaj te beluk k'ot ta pasele. ²²Te winik te lekub ta swenta te yu'el te Diose ayix cha'winik(40) ja'wil te yawilale. TE CH'UUNJELETIK LA SK'ANIK SMUK'UL YOT'ANIK SOK YIP YOT'ANIK ²³Te k'alal kolikix a te Pedro sok te Juane talik ta banti ay te sjo'take jich k'ot xcholbey ya'yik spisil te beluk albotik yu'un te wolwanej sacerdoteetik sok te ancianoetike. ²⁴K'alal la ya'yik stojol junax awunik ta stojol te Diose sok jich la yalik: "KAJWAL, TE JA'AT LA APAS TE CH'ULCHAN, BALUMILAL SOK TE MUK'UL JA'ETIKE, SOK TA SPISIL TE BELUK AYE, ²⁵Te ja'ate la awal ta swenta Ch'ul Espiritue te swenta ye te awabat Davide: ¿Bistuuk te ya x-ilinik te yantik lumetik sok te ants-winiketik te tojol nax ya snopik te beluk mayuk swentaile?" ²⁶Te muk' ajwaliletik ta balumilal la stsob sbaik, sok te wolwanejetike la stsob sbaik uuk ta skontroinel te Jkajwaltik Diose, sok la skontroinik uuk te Cristo yu'unike. ²⁷Ja yu'un ta xchebalik te Herodese sok te Poncio Pilatoe, sok te yan lumetik sok nix te lum yu'un te Israele, la stsob sbaik ta skontroinel te ach'ul-Nich'an Jesucristoe te ja te mach'a tsabilix awu'une. ²⁸Jich la stsob sbaik ta spasel te beluk neel to chapal ta awot'an te jich ya xk'ot ta pasele. ²⁹Ta ora to Kajwal ilawil te bit'il tulan la jkich'tikix albeyel te manchuk ya jkaltik te abiile, jauk me to ak'beya yip yot'anik te alwanejetik awu'un te manchuk ya xiw yot'anik ta xcholel te ach'ul k'ope. ³⁰Jich yu'un te k'alal ya atoy moel te ak'ab aka koluk te chameletik sok pastajuk te senyailetik sok te yutsilal sbiil te ach'ul Nich'an Jesucristoe. ³¹K'alal laj yot'anik ta sk'oponel te Diose, te banti stsoboj sbaike nijk' sok noj ta yot'anik ta spisilik te Ch'ul Espiritue, sok ma xiwik ta yalel te sk'op te Diose. JUNAX LA STUUNTESIK TE SBILUKIKE ³²Te jayeb xch'uunejikix te Jesuse junax yot'anik sok junax xch'ulelik ta spisilik, mayuk mach'a la yal te stukel nax yu'un te beluk ay yu'une jich yu'un komon la stuuntesik te sbilukike. ³³Sok yu'elik te wolwanej puk-k'opetik la spukik te beluk sna'ojike te bit'il cha'kuxemix te Jkajwaltik Jesuse jich yu'un la yalbeyik bayal wokol ta spisilik. ³⁴Jich yu'un mayuk mach'a tuluk ants-winik te mayuk beluk ay yu'une spisil te mach'a ay sk'inalik sok te mach'a ay snaik la xchontilayik jich la yich'ik tel te stojole. ³⁵La yak'beyik ta yakan te wolwanej puk-k'opetike. Te k'alal la spukik te tak'ine. Ja chikan te bit'il tuun yu'unik ta tulutul te ch'uunjeletike. ³⁶Te José, tul Levita winik, te ja slumal te Chipre, la yak'beyik yan sbiil yu'un te wolwanej puk-k'opetike, Bernabé k'ot yu'unik (Te ya sk'an yal nich'anil yu'un te muk'tesej-k'inal). ³⁷Jai winik to ay sk'inal, la xchon bael, te stojole la yak'bey ta yakan te wolwanej puk-k'opetike.

Chapter 5

ANANÍAS SOK SAFIRA ¹Jich yu'un ay tul winik te ja sbiil Ananías, sok Safira sbiil te yiname, la xchon xejt'uk te slum sk'inale, ²Jauk me to te winike la yich' jilel olil te stojol te slum sk'inale te la xchone sok sna'oj stojol uuk te yiname, la yich' tel te beluk xan jil yu'une, tal yak'bey ta stojol te wolwanej puk-k'opetike. ³Jauk me to jich la yal te Pedro: "Ananías, ¿bistuuk te la awak' ta majanel te awot'an yu'un te pukuj te la apas ta lot te Ch'ul Espiritu te la awich' jilel olil te stojol te ak'inale?" ⁴Te jayeb k'aal te ma to achonoy a te ak'inale, ¿Yu'un ba ma jauk awu'un a? te k'alal la yich' chonele, ¿Yu'un ba ma jauk awu'un te stojole? ¿Bistuuk te jich la anop ta awot'ane? Ma jauk la apas ta lot te winiketike ja la apas ta lot te Diose." ⁵Te k'alal la yayi stojol te beluk la yal te Pedro, te Ananíase yalbael ta lum jich ora nax laj. Jich ochik ta xiwel te mach'atik la yayi stojole. ⁶Te ch'ieletike k'otik ta stojol, la spotsik bael, la yich'beyik lok'el te sbak'etale sok jich ba smukik. ⁷Ay niwan oxeb ora xk'axel a, te yiname och bael uuk, ma sna'oj te beluk k'ot ta pasele. ⁸Te Pedro la yalbey te antse: "Albon jkaay, jich ba stojol te bajt' ta chonel te ak'inalik te bit'il la yalbon te amamlale. Te antse jich la yal: "Jich nix la yich' tojel abi." ⁹Te Pedro jich la yalbey te antse: "¿Bistuuk te la achap ak'opik te ya apasik ta lot te Espiritu yu'un te Jkajwaltike? Ilawil, te nopol ayikix te mach'atik la smukik te amamlale, jaik nix ya slok'esat bael uuk." ¹⁰Jich ajk'nax yalbael ta lum, jich laj ta ora nax, te ch'ieletike ochik bael, lajemix k'ot staik, la yik'ik lok'el sok ba smukik te ants ta nopol te banti mukul te smamlale. ¹¹Jich och bayal xiwel ta stojol te ch'uunjeletike sok spisil te mach'atik la yayi stojol te beluk k'ot ta pasele. BAYAL SENYAIETIK SOK CHAJP' AT'ELILETIK ¹²Bayal senyailetik sok ay nax yutsil te beluk yak ta k'oele ta pasel ta stojol te ants-winiketik ta swenta te wolwanej puk-k'opetike. Junax ya stsob sbaik ta bay te sti'il te ochibal yu'un te templo te sbiilinoj Salomón. ¹³Jauk me to mayuk mach'a te la sk'an te ya sjoin sbaik soke, meel ya xiwik, jauk me to lek sk'oplalik sok ich'bilik ta muk' yu'un te lume. ¹⁴Bayal xan ants-winiketik te yakalik ta xch'uunel te Kajwaltike, ¹⁵ya xkuchik tel lok'el te chameletike, ya yak'ik ta kalle sok ya xchawanik ta kajk'ante', yu'un te k'alal ya xk'ax te Pedro, jauk nax te snojk'teal te yakuk xtaotik yu'un swenta jich ya xlekubik jilel yu'un. ¹⁶Janix jich la stsob sbaik bayal ants-winiketik te nopol ayik ta Jerusalén, la yik'ik tel te chameletike sok te mach'atik ay swokolik yu'un te bol espirituetike, jich yu'un spisilik lekubik jilel. TE PEDRO SOK JUAN LA YICH'IK NUTSEL ¹⁷Te muk' sacerdote sok spisil te Saduceoetik te juinbil yu'une; och sbik'tal yot'anik. ¹⁸Jich la stsakik te wolwanej puk-k'opetike, la yak'ik ta chukel. ¹⁹Jauk me to te k'alal yak ta k'axel a te ajk'ubale tul ch'ul abat yu'un te kajwatike la sjam te sti' te chukjibale sok la yich'ik ik'el lok'el yu'un, jich la yal: ²⁰Baanik, tejk'anabaik ta ba ay te temploe sok cholaik te lek yach'il k'op yu'un te kuxinele. ²¹Te k'alal la yayi stojol te beluk albotike, ochik bael ta templo, nopol ya sakubix a te k'inale sok le la yayi nojp'teswanej a. Jauk me to te wolwanej sacerdotee sok te mach'a sjuineje talik, la yik'ik tel te muk'ul tsoblej sok spisil te ancianoetik te swoloy te lum Israele, la stikunik ik'el te wolwanej puk-k'opetik te ayik ta chukjibale. ²²Jauk me to te kananetike ma la staik te wolwanej puk-k'opetik ta bay te chukjibale jich sujt'ik tel, tal yalik te ma la staik, jich la yalik. ²³"Lek makal la jtatik te chukjibale sok te kananetike le' tek'atik ta ba ay te sti'il te chukjibale, te k'alal la jamtike, mayuk mach'a le' aya." ²⁴Te k'alal la yayi stojol te wolwanej kananetik sok te wolwanej sacerdoteetik te mayuk mach'a ay ta chukjibale, chamnax la yayi yu'un sok ma la sna'ik te beluk k'ot ta pasele. ²⁵Jich yu'un ay mach'a tal sok jich la yal: "Te winiketik te la achukike, le' ayikix ta templo, yakalik ta snojp'tesel te lume." ²⁶Jich yu'un te wolwanej kananetike sok nix te kananetike ba yik'ik tel sujt'el te wolwanej puk-k'opetike, ma la yich'ik uts'inel, meel ja la xi'ik te ya yich'ik ch'ojel ta ton yu'un te lume. ²⁷Te k'alal la yich'ik tel ik'ele, la yich'ik tejk'anel ta stojol te muk'ul tsobleje. Te wolwanej sacerdote, jich la sjojk'ibey, ²⁸jich la yal: "Te jo'otike tulan la jkaltik te manchuk ya awaiyik nojp'teswanej ta sbiil te Jesuse, meel spisil te mach'atik ayik ta Jerusalén la anojp'tesikix sok ja la awak'botik jmulintik te ja la jmilitik bael te Jesuse." ²⁹Te Pedro sok te wolwanej puk-k'opetike la sutik: "Ja ya sk'an te ya jch'uuntik te Diose, ma jauk te winiketike. ³⁰Te Dios yu'un te jme'-jtatik la xcha'kuses te Jesuse, te ja la amilike sok te la ajijp'anik ta cruze. ³¹Te Diose la yik' moel, la yak' najk'ajuk ta swa'el sk'ab yu'un le' och ta ajwalinel a sok ta koltaywanej, yu'un jich ya sut yot'an a te lum Israele sok jich ya yich' pasbel perdón yu'un te smulike. ³²Te jo'otike testigootik yu'un te beluk yakotik ta yalele, janix jich uuk te Ch'ul Espiritue, te ja la yak'bey Diose te mach'atik ya xch'uunike." ³³Te k'alal la yayi stojol te mach'a stsoboj sbaike, k'ax ilinik yu'un sok la sk'an smilik te wolwanej puk-k'opetike. ³⁴Jauk me to ay tul Fariseo te ja sbiil Gamaliel, ja tul bijtewanej yu'un te mantalile, ich'bil ta muk' yu'un te lume, tejk'aj sok la yal mantal te yakuk yik'ik lok'el ajk'uk te wolwanej puk-k'opetike. ³⁵Jich la yal: "Winiketik yu'un Israel, ch'ama awaiyik stojol, nopaik me ta lek te beluk ya apasbeyik te winiketik to. ³⁶Meel juluk me ta awot'anik te beluk k'ot ta pasel ta namey, te Teudas te la yal sba te muk' sk'oplale sok la yich' t'unel yu'un bajk' (400) ta tul winiketik, jauk me to la yich' milel, jich te mach'atik la st'unike lok'ik ta anel jich mayuk mach'a jil. ³⁷Janix jich k'ot ta pasel ta patil, te k'alal tal te Judas te talem ta Galileae, ta yorail te censo, te la yich' t'unel yu'un te ants-winiketike, jauk me to janix jich la yich' milel uuk sok te mach'atik la st'unike, lok'ik ta anel. ³⁸Jich yu'un ya jkalbeyex, ijk'teyaik te

winiketike sok koltayaik bael, teme janax yakalik ta spasele sok teme janax yat'el te winike, ya me yich'ik jinel.

³⁹Jauk me to teme ja yu'un te Diose, ma me xju' awunik sjinel; tsajteya me abaik teme ma jauk ya akontroinik a te Diose." Jich la yich'ik komel. ⁴⁰Jich yu'un la yik'ik tel te wolwanej puk-k'opetik sok la smajik, la yalbeyik te manchuk ya snojp'teswanik xan ta sbiil te Jesuse jich la yich'ik koltayel bael. ⁴¹Jich lok'ik bael ta ba ay te muk'ul tsobleje, binax yot'anik lok'el yu'un te lek sk'oplalik yu'un te Dios te bit'il yak ta k'axel swokolik yu'un te sbiil te Jesuse. ⁴²Jich yu'un jujun k'aal ta bay templo sok ta naetik, yakalik ta nojp'teswanej sok yakalik ta xcholel te bit'il ja Jesús te Cristoe.

Chapter 6

LA YICH'IK TSAEL JUK TUL AT'ELETIK ¹Jauk me to te k'alal yakalik ta esmajel te nopojeletike, jajch'ik ta majma-k'op te Judíoetike te ya xk'opojik ta Griego sok te mach'atik ya xk'opojik ta hebreo k'op, yu'un ma pajaluk ya yich'ik k'uxtayel te me'ba antsetik yu'unik te k'alal ya spukbeyik swe'elik ta ju jun k'aale. ²Jich te lajchay tul puk-k'opetike, la stsobik spisil te nopojeletike, jich la yalbeyik: "Ma lekuk teme ya jkombatik ta yalel sk'op Dios ta skaj spukel te we'lile. ³Jich yu'un, jkermanotak, leaik juk tul winiketik ta awolilik te lek sk'oplalike, sok te nojel ta yot'anik te Ch'ul Espíritue sok te ay sbijil yot'anike, yu'un ja me ya jkak'beytik swentainik te at'elile. ⁴Yan te jo'otike ja me ya jkat'elintik sk'oponel Dios sok yalel te sk'op Diose." ⁵Spisilik lek la yaiyik te k'ope. Jich yu'un la stsaik te Estebane, te ay xch'uunjel yot'ane sok te nojel ta yot'an te Ch'ul Espíritue, sok uuk te Felipee, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas sok te Nicolás te talem ta Antioquía. ⁶Te ch'uunjeletike la stej'k'anik ta stojol te lajchay tul wolwanej puk-k'opetike, sok la sk'oponbeyik Dios ta stojol te juk tule sok la skajanbeyik sk'abik ta sjolik. ⁷Jich te sk'op te Diose esmaj; sok esmaj uuk te nopojetik ta bay Jerusalén. Ay tsobol sacerdoetik te la xch'uunik te lek yach'il k'ope. LA YICH' TSAEL TE ESTEBANE ⁸Te Esteban ay bayal yutsil yot'an sok yu'el ta spasel bayal chajp' at'eliletik ta stojol te lume. ⁹Jauk me to ay mach'atik te ayik ta swenta te sinagoga te sbiilinojik te libre ayike sok ay mach'atik talemik ta lum Cirene sok ta lum Alejandria sok ta sk'inal Cilicia sok ta smaken-k'inal Asia. Jai ants-winiketik to k'an stsalik ta k'op te Estebane. ¹⁰Jauk me to ma ju' yu'unik stsalel ta k'op, melel ak'bot bayal sbijil yot'an yu'un te Ch'ul Espiritu te k'alal yak ta k'op te Estebane. ¹¹Jich yu'un ay la stojik cha'ox tul winiketik te la slebeyik smul te Estebane, jich la yalik: "Te jo'otike la jkaiytik stojol te yak ta sbol-k'optayel te Moisés sok te Diose." ¹²Jich te mach'atik k'an stsalik ta k'op te Estebane la sjajch'esbeyik sla' yot'an te lume, sok te ancianoetike sok te ts'ibjometike, jich la sjumtayik ta stsakel jich la yik'ik bael ta ba ay te muk'ul tsobleje. ¹³La stej'k'anik lotil lejmuliletik te jich la yalike: "Jai winik to ma skom sba ta sbol-k'optayel te ch'ul templo sok te mantaliletike. ¹⁴Sok la jkaiytik stojol te la yal te ja ya sjin jai templo to te Jesús te talem ta lum Nazarete sok te ya syantesbotik te stalel jkuxlejaltik te la snojp'tesotik te Moises." ¹⁵Jich te mach'atik nakatik ta muk'ul tsobleje, spisilik la snalibeyik sit-yelaw te Estebane sok la yilik te pajal sit-yelaw sok te ch'ul abat yu'un te Diose.

Chapter 7

TE ESTEBAN LA SKOLTAY SBA TA K'OP SOK LA YICH' MILEL ¹Jich la yal te muk' sacerdotee: "¿Yu'un bal smelelil te beluk yakalik ta yalele?" ²La yal te Estebane: " Kermanotak sok jme'-jitat, ayawaiyik stojol: Te Dios te ay yutsilale la yak' sba ta ilel ta stojol te jtatik Abraham te k'alal ay ta Mesopotamia, k'alal ma to nainem ta Harán; ³Ja la yalbey: "IJK'TAYA TE AK'INAL SOK TE APAT-XUJK' SOK BAAN TA BAY LUM TE YA JKAK'BAT AWILE." ⁴Ta patil la yijk'tey jilel te lum yu'un Caldeoetik jich bajt' ta kuxinel ta Harán; ta patil k'alal laj te state, te Dios la yik'tel ta bay jlumaltik, le' te banti kuxinematik ta ora to. ⁵Mayuk la yak'bey xejt'uk te k'inale, sok mayuk ni xujt'uk te banti ya xju' xbeene. Jauk me to jamal albot yu'un te Diose, manchuk me te Abraham ma to ayuk snich'an a, TE JA YA YAK'BEY TE LUM K'INAL TE JA YA YU'UNIN SOK YA YAK'BEY JILEL TE PATIL STS'UMBALE. ⁶Jich albot yu'un te Diose: "TE MACH'A PATIL JA STS'UMBAL YA XTALE, YA ME XKUXINIK JUN-CHEBUK K'AAL TA YAN LUM SOK LE' ME YA YICH'IK MOSOINEL A SOK YA YICH'IK UTS'INEL TA BAJK' (400)JA'WIL." ⁷"JO'ON YA JLIKBEY SMUL TE MUK'UL LUMETIK TE BANTI OCHIK TA MOSOINEL; JICH LA YAL TE DIOSE, TA PATIL YA XLOK'IK TEL SOK YA ME YICH'ONIK TA MUK' LE'A." ⁸Te Dios la spas jun trato sok te Abrahame ja te circuncisione, jich yu'un te k'alal bejk'a te Isaac, te Abrahame la yak'bey circuncisión ta swaxukebal k'aal. Te Isaac janix jich la spas sok te snich'an Jacob, te Jacob janix jich la spas sok te snich'nab ja te lajchey tul te namey me'el-tatiletike. ⁹Te namey me'el-tatiletik ta swenta sbik'tal yot'anik yu'un te José la schonik bael ta Egipto, jauk me to joinbil yu'un te Diose, ¹⁰sok la skoltay lok'el yu'un spisil te swokole, sok la yak'bey te lek sk'oplal sok sbijil sjol ta stojol te Faraón te ja ajwalil yu'un te Egipto. Te Faraóne la yak' ta ajwalil yu'un Egipto te José sok te ya swentainbey spisil te snae. ¹¹Jich tal bayal wi'nal ta spamal Egipto sok ta Canaán sok bayal wokolil jich te me'el-tatiletik jku'untike ma la staik swe'elik. ¹²Te k'alal la ya yal stojol te Jacob te ay trigo ta bay Egipto, la stikun bael ta sneelal te chich-mamiletike. ¹³Ta xchebal buelta te José la yak' sba ta ilel ta stojol te sbankiltake; jich te Faraóne la sna'bey sba te sbankil-yits'nab te Joseje. ¹⁴Te José la stikun sujt'el te sbankiltak yu'un ya xba yalbeyik te Jacob te stat te yakuk xbajt' ta bay Egipto, sok spisil te spat xujk'e, jo'lajuneb xchanwinik (75) ta tul ta spisilik te ants-winiketike. ¹⁵Jich te Jacob ko tel ta Egipto; ta patil way sbak'etal sok nix te chich-mamiletike. ¹⁶Jich te sbak'etalike la yich'ik ik'el bael ta Siquem te banti la sman te Abraham te la stoj ta plata yu'un te snich'nab te Hamor te ay ta Siquem, swenta yu'un le' la yich'ik mukel a. ¹⁷Te k'alal le' nopol yorailix ya xk'ot ta pasel te beluk yaloj te Dios ta stojol te Abrahame, te lum yak ta ch'iel sok yak ta esmajel ta Egipto, ¹⁸Ja to te k'alal och yan ajwalil ta Egipto, te ja jun ajwalil te ma sna'bey sba te Joseje. ¹⁹Jai muk' ajwalil to la slolay te jlumaltike sok k'ax to la yuts'in te jme'-jitatik ta namey k'inal, yu'un jich ya yak'ik ta k'abal a te aletike swenta yu'un ma s-esmajik a. ²⁰Te k'alal jich yak ta pasel a, ja bejk'aj a te Moises; te ja t'ujbil ta ilel yu'un te Diose sok la yich' kananteyel oxeb u ta sna te state. ²¹Te k'alal ayix ta swenta lajel a, te yantsil nich'an te Faraón la yik' sok jich la xch'ijtes te bit'il yale. ²²Te Moises la yich' bijtesel ta lek ta spisil te beluk snopojik te egipcioetike; ay bayal yip te sk'ope sok te yat'ele. ²³Te k'alal ayix cha'winik (40) ja'wil yawilal a te Moises, tal ta yot'an te ya xba yil te yermanotak te ja snich'nab te Israeletike. ²⁴Te k'alal la yil te ay tul israelita te yak ta uts'inel a, te Moisés la skoltay sok la smil te egipcio winik te yak ta uts'inwanej a. ²⁵Te Moisés la skuy te ya xk'ot ta yot'anik te yermanotak te ja sk'ab te Dios te ja ya xkoltaywane, jauk me to ma ba jich k'ot ta yot'anik. ²⁶Ta yan k'aalil la yil cha' tul Israelitaetik te yakik ta stsakbel sbaik; la skom; jich la yalbey: "Winiketik, ja'atik awermano abaik ¿bistuuk te ya awuts'inabaike?" ²⁷Te mach'a yak ta yuts'inel te spat xujk'e, la skotbin bael te Moises sok jich la yal: "¿MACH'A LA YAK'AT TA AJWALIL SOK MACH'A LA YAK'AT TE YA ACHAJP'ANOTIKE? ²⁸¿YU'UN BA YA AK'AN AMILON, JICH TE BIT'IL LA AMIL TE EGIPCIO WINIK TE AJK'BEYE?" ²⁹Te Moises bajt' ta anel te k'alal la ya yal stojol te beluk albote; jich bajt' kuxinuk ta yan lum ta bay sk'inal Madianetik, te banti bejk'aj te cheb snich'nabe. ³⁰Te k'alal k'ax cha'winik (40) ja'wil, chiknaj tul ch'ul abat ta bay takin jochol k'inal ta wits Sinaí, jich yak ta tilel k'ajk' ta bay pejt' chik-ch'ix. ³¹Te k'alal la yil te Moisés te k'ajk'e, chajp'nax la yil a, te k'alal noptsaj bael ta yilel, chiknaj tel te sk'op te Kajwaltik jich la yal: ³²"JO'ON TE DIOS YU'UN TE AME'-ATATE, TE DIOS YU'UN TE ABRAHAME SOK TE ISAAC SOK TE JACOB." Te Moisés kaj ta nijk'el sok ma la sk'an la yil. ³³Te Kajwaltik jich la yalbey: "LOK'ESA TE AXANABE, YU'UN TE BANTI TEK'ELATE CH'ULTESBIL ME JKU'UN TE LUM K'INALE. ³⁴JKILOJ TE BIT'IL AY TA WOKLAJEL TE LUM JKU'UN TA BAY EGIPTO; JKAIYOJBAY STAJOL TE YAJK'ANIKE, JICH KOON TEL TA SKOLTEYEL; TA ORA TO LA'ME; YA ME JTIKUNAT BAELE TA EGIPTO. ³⁵Jai Moisés to, te ma la sk'anik melel jich la yalbeyik: "¿MACH'A LA YAK'BAT AWAT'EL TA AJWALIL SOK TA CHAJP'ANWANEJ?" Jauk me to Dios la yak'bey yat'el ta ajwalil sok ta koltaywanej. Te Diose la stikun bael ta sk'ab te ch'ul abat te chiknaj ta bay pejt' chik-ch'ix te yak ta tilele. ³⁶Te Moisés janix la slok'es tel te Israeletik ta egipto, te banti la spas chajp' at'eliletik sok senyailetik sok ta bay tsajal mar sok cha'winik (40) ja'wil ta bay muk'ul takin jochol k'inal. ³⁷Janix te Moisés te la yalbey te lum Israel: "TE DIOSE YA ME SJAJCH'ES TUL ALWANEJ TA YOLIL TE AWERMANOTAKE, JICH BIT'IL TE JO'ON ALWANEJONE." ³⁸Janix te Moisés te ay ta tsoblej ta bay takin jochol k'inal sok te ch'ul abat te k'oponot yu'un ta bay

wits Sinaí sok te chich-mamiletike. Sok te la yich' ak'beyel te k'opetik yu'un te kuxinel te la yak'botike. ³⁹Jauk me to te chich-mametik ta nameye ma la sk'an yich'beyik ta muk' te smantal te Moises; sok la sk'ej sbaik lok'el ta stojol sok la sk'an yot'anik te ya sujt'ik bael ta lum Egipto. ⁴⁰Jich la yalbeyik te Aarone: "PASBOTIK KAJ-KANANTIK SWENTA YU'UN YA XNE'ELAJ TA BEEL JKU'UNTIK A. MELEL MA JNA'TIK TE BELUK LA SPAS TE MOISÉS TE JA LA SLOK'ESOTIK TEL TA SLUMAL EGIPTO." ⁴¹Jich yu'un la spasik koj't alal wakax sok la yak'beyik milbil smajt'an te ya jkananike, binax yot'anik yu'un te beluk la spasik sok te sk'abike. ⁴²La sk'ej sbabel te Diose la yak' te ya xch'uunik te ek'etik te ayik ta ch'ulchane; jich te bit'il ts'ibubil ta sjun te alwanejetike: "JA'EX LUM ISRAEL ¿AY BA LA AMILBONIK CHAMBALAMETIK JMAJT'ANIN TE CHA'WINIK (40) JA'WIL TE AYEX TA MUK'UL TAKIN JOCHOL K'INALE?" ⁴³TE JA'EXE LA ACH'UUNBEYIK TE NAIL PAK' YU'UN TE LOTIL DIOS MOLOK SOK TE EK' YU'UN TE LOTIL DIOS RENFÁN, JANIX JICH TE LOK'OMBAETIK TE LA APASIK TE BANTI LA ALAJIN ABAIK TA STOJOLE JICH ME YA JKIK'EX BAE TA K'AXEL TO TA BABILONIA. ⁴⁴Te namey k'inal te jme'-jtatik yich'ojik te nail pak' yu'un te tratoe ta bay te takin jochol k'inal, jich la yich' pasel te bit'il la yal Dios ta stojol te Moisés te ak'bot yil senyail te bi yilel ya spase. ⁴⁵Jai to ja snail pak', te yich'ojik tel te chich-mamiletik ta takin jochol k'inal sok te Josueje. Ja k'ot ta pasel a te k'alal la yich'ik lok'esel te yan lumetik yu'un te Dios ta swenta te chich-mamiletike, jich k'ot ta pasel ja to k'alal ay ta k'inal a te Davide, ⁴⁶ja te mach'a lek ilot yu'un te Diose; sok la sk'ambey te jauk ya xk'ot ta swenta spasbey sna te Dios yu'un te Jacobe. ⁴⁷Jauk me to ja k'ot ta swenta te Salomón te la spasbey sna te Diose. ⁴⁸Jauk me to, te mach'a toyol aye ma ba xkuxin ta na te pashil ta sk'ab te ants-winike; jich bit'il la yal te alwaneje: ⁴⁹TE CH'ULCHANE JA SMUK'UL JNAKTIJIB SOK TE BALUMILALE JA SKAJTIJIB TE JKAKANEJ. ¿BI TO YILEL TE JNA TE YA APASBONIK TE JA'EXE? xi' te Kajwaltike: ¿SOK BI YILEL TE BANTI YA JKUX-KOT'ANEJ? ⁵⁰¿MA BA JAUK YAT'EL JK'AB SPISIL IN TO?" ⁵¹Te ja'exe ma xk'ot ta awot'anik sok k'axinte mantalex sok ma ba ya awaiyik k'op, te ja'exe ma la ak'an awik' ta awot'anik te Ch'ul Espíritue; jich nix te bit'il la spasik uuk te achich-mamik ta namey k'inal. ⁵²¿Ay ba tuluk te alwanejetik te ma ba la yich'ik nutsel yu'un te achich-mamike? Jaik la smilik te alwanejetik te mach'a neel la yalbeyik sk'oplal te mach'a toj yot'ane, jich yu'un ta ora to te ja'exe la awak'ikix ta k'abal sok la amilikix uuk te Cristoe. ⁵³Te ja'exe la awich'ikix te mantalil te la yak'beyex te ch'ul abatetike, jauk me to ma la ak'ejik. ⁵⁴Jauk me to te k'alal la yaiyik stojol te beluk la yal te Esteban ta bay muk'ul tsobleje, bayal ilinik yu'un ta k'axem to xan sok la xk'ux yeik yu'un te sla' yot'anike. ⁵⁵Jauk me to te Estebane, nojel ta yot'an te Ch'ul Espíritue, la yil moel ta ch'ulchan sok la yilbey xojobil yutsilal te Diose; Sok la yil tek'el ta bay swa'el sk'ab Dios te Jesucristoe. ⁵⁶Jich la yal te Estebane: "Ilawilik jamal ya jkil te ch'ulchane, sok te Nich'anile tek'el ta bay swa'el sk'ab te Diose." ⁵⁷Te mach'atik ayik ta muk'ul tsobleje tulán awunik sok la smakik te xchikinike sok jich la sjumtayik ta stsakel te Estebane. ⁵⁸Jich yu'un la stsakik lok'el jich ba xch'ojik jilel ta ti' lum te Estebane sok kaj xch'ojik ta ton; Te mach'atik la yak' sbaik ta testigo la yak'ik jilel te sk'u'ik ta bay yakan te tul ch'iel winik te Saulo sbiile. ⁵⁹Te k'alal yakalik ta xch'ojel ta ton te Estebane, pak'al ta sk'oponel te Kajwaltike jich la yal: "Kajwal Jesús ik'bon me te jch'ulelej." ⁶⁰La skejan sba jich tulán awun: "Kajwal, ma me xa wich' ta wenta jai mulil to te beluk la spasike. "Te k'alal jich la yal te Estebane, waiy sbak'etal.

Chapter 8

TE SAULO LA SNUTS TE CH'UUNJELETIKE ¹Te Sauloe lek yot'an yu'un te la yich' milel te Estebane. Jich yu'un te k'aalil abi kajik ta nutsel te ch'uunjeletik ta bay Jerusalén; Jich te ch'uunjeletike pujk'ik bael ta sjuyubal sk'in al te Judea sok te Samariae, janax jilik ta lum Jerusalén te mach'a wolwanej puk-k'opetike. ²Te winiketik te xch'uunejik te Diose la smukik te Estebane, jich kajik ta bayal mel-ot'an yu'un. ³Jauk me to, te Saulo la yuts'in bayal te ch'uunjeletike, och ta naetik, la stsak lok'el tel te ants-winiketike jich la yik' bael ta chukjibal. LA YICH' CHOLEL TE LEK YACH'IL K'OP TA SAMARIA ⁴Jauk me to te mach'atik pujk'ik bael ta bay lum Judea sok Samaria yakik ta xcholel te lek yach'il k'ope. ⁵Jich te Felipe ko bael ta bay lum Samaria yak ta xcholbel sk'oplal te Cristoe. ⁶K'alal la yayiyik stojol sok te la yilik te ants-winiketik te senyailetik te la spas te Felipee, jich junax yot'an la xch'ambey yayiyik stojol te sk'ope. ⁷Bayal ants-winiketik te mach'a ochem ta yot'anik te bol-espírituetike, tulán kajik ta aw te k'alal lok'ik baele, jich te mach'a lajem yip yok-sk'abe sok te koxoetike kolik jilel. ⁸Jich binax yot'anik ta spasilik te lume. ⁹Jauk me to ay tul winik te Simón sbiile, te ya sna' slajinel orae; ya smulan yak'el ilel ta stojol te ants-winiketik te beluk chajp'nax ya sna' spasele, jich ya yal sba te tulán sk'oplale. ¹⁰Spasil te Samaritanoetike, ta muk'-bik'it ya xch'ambey yayiyik stojol te sk'ope, jich ya yalik: "Jai winik to ja yich'objey yu'el te Diose, ja yu'un te albil sk'oplal te muk' yu'ele." ¹¹Ya yayibeyik stojol te sk'ope, meel chajp'nax ya yilik a te beluk ya spase, meel bayalix ja'wil te ya slajin te orae. ¹²Jauk me to te k'alal la xch'uunik te beluk la xchol te Felipee ta swenta te lek yach'il k'op yu'un te ajwalinel yu'un te Diose sok ta sbiil te Jesucristoe, la yich'ik ja' te ants-winiketike. ¹³Janix jich uuk te Simóne la xch'uun. Sok la yich' ja', jich ta spasil ora la sjoin te Felipee; te k'alal la yil te senyailetik sok te chajp' at'eliletike te yak ta pasele, chajp'nax la yil a. ¹⁴K'alal la yayiyik stojol te wolwanej puk-k'opetik te ayik ta Jerusalén te la xch'uunikix sk'op Dios te Samaritanoetike, la stikunik bael te Pedroe sok te Juane. ¹⁵Te k'alal k'otik ta bay lum Samaria, la sk'oponik te Dios ta swenta te yakuk yich'ik te Ch'ul Espíritue. ¹⁶Meel mayuk mach'a yich'oj a te Ch'ul Espíritue, janax yich'ojik ja ta swenta te sbiil te Kajwaltik Jesuse. ¹⁷Jich yu'un te Pedroe sok te Juane la skajanik sk'abik ta stojol te ants-winiketike, jich la yich'ik te Ch'ul Espíritue. ¹⁸Te k'alal la yil te Simón te la yich'ik te Ch'ul Espiritu ta swenta te la skajan sk'abik te wolwanej puk-k'opetike, te Simóne la sk'an yak'bey tak'in. ¹⁹Jich la yal: "Ak'bonik uuk te awu'elike, swenta yu'un teme la jkajan jk'ab ta stojol te ants-winiketike jich me ya yich'ik uuk te Ch'ul Espíritue." ²⁰Jauk me to te Pedro jich la yalbey: "Lajan sok te atak'ine, meel la anop te ay ta manel ta tak'in te majt'anil te ya yak' jpastik te Diose. ²¹Te ja'ate xujt' mayuk ta awenta spasel in to, meel ma tojok awot'an ta stojol te Diose. ²²Jich yu'un sujt'esa awot'an yu'un te amule sok k'opona te Kajwaltike, yu'un yakuk yak'bat perdón swenta te beluk amen la snop te awot'ane. ²³Meel ya jkil te mayuk sbujts' k'in al awaiy sok xchukoja te mulile." ²⁴Te Simone la sut, jich la yal: "K'oponbonik Dios ta jtojol, te manchuk ya xk'ot ta jwenta te beluk la awalike." ²⁵Te k'alal laj yot'anik ta testigo-k'op sok ta yalel te sk'op te Kajwaltike, te Pedro sok te Juan sujt'ik bael ta lum Jerusalén. Te k'alal yakalik ta beel bael yakalik ta xcholel te lek yach'il k'op ta ch'in lumetik yu'un te Samaritanoetike. FELIPE SOK TE ETÍOPE-WINIKE ²⁶Jich yu'un ay tul ch'ul abat yu'un te Kajwatik te la sk'opon te Felipe jich la yalbey: "Jajch'an baan ta bay sur, ta bay be te ya xjaich' te lum Jerusalén jich koel ya xbajt' ta bay lum Gaza." (Ja te be to ja te ya xk'ax ta bay takin jochol k'in al). ²⁷Jich jajch' bael te Felipee. Jich la sta ta be te tul winik te jajch'em ta bay Etiopía, te Eunuco-winike tulán yat'el yich'oj yu'un Candace ja te muk' ajwalil ants yu'un te Etiopetike. Te Eunucoe ja ay ta swenta yilel te sk'ulejale. Jauk me to sujt'ix tel ta bay Jerusalén swenta yu'un ba yich' ta muk' te Diose. ²⁸Jich yu'un nakal ta skarreta sok yak ta sk'oponel te sjun te alwanej Isaías te k'alal yak ta sujt'el tel a. ²⁹Te Ch'ul Espiritu la yalbey te Felipee: "Nopstajan bael ta bay te karretae." ³⁰Jich te Felipe aelma bael sok la yayi stojol te Eunuco-winik te yak ta sk'oponel te sjun te alwanej Isaiase, jich la yalbey: "¿Ya ba xk'ot ta awot'an te beluk yakat ta sk'oponele?" ³¹Te Etiopie-winik la yal: "¿Bit'il k'an k'otok ta jkot'an, ja to te ayuk mach'a ya yak'bon jnope?" Jich yu'un la yalbey wokol te Felipe te yakuk xmoj sjoin ta naklej ta bay te skarretae. ³²Te Etiopie-winik ja yak ta sk'oponel a te sk'op te Dios te jich ts'ibubile: "JICH IK'OT BAELE TA MILEL TE BIT'IL TUNIM CHI; SOK JICH BIT'IL ALAL-CHI TE MA X-AWUN TE K'ALAL YA YICH' JOXEL TE STSOTSILE, MAYUK BELUK LA YAL. ³³LA YICH' LABANEL SOK MA LA YICH' CHAJP'ANEL: ¿MACH'A ME YA YALBEY SK'OPLAL TE STS'UMBALE? MELEL POJBOT TE XKUXLEJAL TA BALUMILAL." ³⁴Jich te eunuco-winike la sjojk'ibey te Felipe, jich la yal: "Wokolok albon jkaiy, ¿mach'a sk'oplal te la yal te alwaneje? ¿Ja ba sk'oplal la yal sba stukul o yan ba ants-winik la xcholbey sk'oplal? ³⁵Te Felipe jich kaj ta k'op; janix la yal beluk la sts'ibuy te alwanej Isaiase, la xcholbey yayi te lek yach'il k'op yu'un te Jesuse. ³⁶Te k'alal yakalik ta beel a, ay la staik ja'; te eunuco-winik jich la yal: "Ilawil, ay ja' le to, ¿ya ba xju' te ya jkich' te ja'e? ³⁷Te Felipe jich la yal: "Teme ya ach'uun sok spasil awot'an, ya stak' awich' te ja'e." Te etiopie-winik la sut jich la yal: "Ya jch'uun te ja Snich'an Dios te Jesucristoe." ³⁸Jich te etiopie-winik la yal mantal te yakuk xkom te karretae. Jich koik bael ta bay te ja'e, te Felipe la yak'bey yich' ja' te eunucoe. ³⁹Te k'alal lok'ik tel ta bay ja', te Ch'ul Espiritu yu'un te Kajwaltike la yik' bael te Felipee, jich te eunuco-winike ma la yilix te

Felipee. Jich bayal sbujts' yot'an te cha' jajch' ta beele. ⁴⁰Yan te Felipe chiknaj ta bay lum Azoto. Jich been k'axel ta sjuyubal k'inal, yak ta xcholel te lek yach'il k'op ta spisil lum-lumtik, ja to k'ot ta bay lum Cesarea.

Chapter 9

LA SUT YOT'AN TE SAULOE ¹Jauk me to te Saulo, yak ta yalel te ya sk'an smil te nopojeletik yu'un te Kajwaltik meel skontroinoj a, jich bajt' ta stojol te muk' sacerdotee, ²la sk'anbey ts'ibubil jun yu'un ya xba yak'bey te mach'a swentenej te sinagogaetik ta Damasco swenta yu'un teme ay mach'a la sta te ja st'unojik te sbec te Kajwaltike, jich ya stak' yik' tel ta chukel ta Jerusalén. ³Te k'alal yak ta beel ta be te Sauloe sok te nopol ya xk'otix ta Damasco, ora nax juyot ta xjobal te k'inal te xlememetnax te kotel ta ch'ulchane; ⁴te Sauloe t'uxaj koel ta lum sok la yayi stojol k'op te jich la yale: "Saulo, Saulo, ¿bistuuk te yak ta anutsbelone?" ⁵Te Saulo la sjak': "¿Mach'a a ta Kajwal?" la yal te Kajwaltike: "Jo'on te Jesuse te mach'a yakat ta snutsele; ⁶Jajch'an, ochan bael ta muk'ul lum, le' me ya yalbatik te beluk ya sk'an apase." ⁷Te winiketik te sjoinejik bael te Sauloe tejk'ajik sok ma k'opojik, meel la yayiik stojol te k'ope, jauk me to mayuk mach'a la yilik. ⁸Te Saulo la stam sba jajch'el ta lum, te k'alal la swik' te site ma ba la yilix k'inal a; jich yu'un la snitik ta sk'ab, jich la yik'ik bael ta Damasco. ⁹Oxeb k'aal ma la yil k'inal sok ma ba we' ni ayuk beluk la yuch'. ¹⁰Jich yu'un ay tul nopoel ta Damasco te Ananías sbiile, k'opnot yu'un te Jkajwaltik ta stelemal yilel, jich la yal: "Ananías." la sut te Ananías "Le' ayonto, Kajwal." ¹¹Albot yu'un te Jkajwaltike: "Jajch'an, baan ta bay te kalle te Derecha sbiile, ta bay sna te Judase, jojk'iya te tul winik te Saulo sbiil te talem ta lum Tarso le' yak ta sk'oponel a te Diose; ¹²Yu'un la jkak'beyix yil ta stelemal yilel, te yak ta talel ta stojol te tul winik te Ananías sbiile sok te ya skajanbey sk'ab ta stojol swenta yu'un ya xjam a te site." ¹³Jauk me to la sut te Ananías: "Kajwal, bayal jkaiyobey sk'oplal te winike, te bayal la yuts'in te mach'atik ch'ultesbilik awu'un ta Jerusalén. ¹⁴Ja yich'oj tulan yat'el yu'un te wolwanej sacerdoteetik yu'un ya xchuk bael spasil te mach'a ya yalbat wokol ta abiile." ¹⁵Jauk me to la yal te Kajwaltike: "Baan, meel tsabilix te ya xtuun jku'une, swenta yu'un te ya yich' bael te jbiil ta stojol te yantik lumetik sok te ajwaliletik sok te snich'nab te Israeetike; ¹⁶Meel ya jkak'bey yil te ya me xk'ax bayal swokol ta swenta te jbiile." ¹⁷Jich bajt' te Ananías, och bael ta na te banti ay te Sauloe. La skajanbey sk'ab ta stojol, jich la yal: "Jkermano Saulo, te Kajwaltik Jesús, te la yak' sba ta ilel ta atojol ta be te yakat ta taela, ja la stikunon tel swenta yu'un ya me xjam te asite sok te ya xnojat ta Ch'ul Espíritue." ¹⁸Ora nax ch'ay koel te beluk makbil sit yu'un te Sauloe jich yilel te bit'il sulil chay, jich la yil k'inal; jajch' tel sok ak'bot yich' ja'. ¹⁹We' jich la yich' yip. Ay bayal k'aal jil sok te nopojeletik te ayik ta Damasco. TE SAULO LA XCHOL SK'OP DIOS TA DAMASCO ²⁰Ta ora nax jajch' ta xcholel ta bay sinagogaetik te ja snich'an Dios te Jesuse. ²¹Spasil te mach'a la yayiik stojole chamnax la yayiik yu'un sok jich la yalik: "¿Ma ba jauk in winik to te mach'a ya smil ta Jerusalén te mach'atik ya yich'ik ta muk' te sbiil te Jesuse? Ja tal yu'un te ya yik'otik bael ta chukel ta stojol te wolwanej sacerdoteetike ²²Jauk me to te Saulo la yich' xan yip sok la yak' xiwel ta stojol te judioetik te nainemik ta Damasco yu'un la yak' ta ilel te Jesús te janix a te Cristoe. TE SAULO KOL LOK'EL TA STOJOL TE JUDIOETIKE ²³K'axix bayal k'aal a, te judioetike junax la xchajp'eyik sk'oplal ta milel te Sauloe. ²⁴Jauk me to la yayi stojol te Saulo te beluk chapal yu'unike. K'aal ta ajk'ubal la skananteyik te ti'neetetik yu'un te ya sk'an smilik. ²⁵Jauk me to te nopojeletik yu'une, la yik'ik bael ta ajk'ubal, la skoijt'esik koel ta muk'ul moch ta spat te ts'ajk'e. SAULO TA BAY LUM JERUSALÉN ²⁶K'alal tal ta Jerusalén, te Saulo la sk'an sjoin sba sok te nopojeletike, jauk me to ta spasilik la xi'ik, meel ma ba xch'uunojik te ja nopojele. ²⁷Jauk me to te Bernabe la yik' tel ta stojol te wolwanej puk-k'opetike. La xcholbey yayiik te bit'il te Saulo la yil ta be te Jkajwaltik sok te k'opnot yu'une sok te bit'il ma xiw ta xcholel ta swenta sbiil Jesús ta Damasco. ²⁸Jich te Sauloe jil sok te wolwanej puk-k'opetike sok la sjoin te k'alal ya xlok'ik bael sok x-ochik tel ta Jerusalén, ma xiw k'opoj ta swenta sbiil te Jkajwaltik Jesuse. ²⁹La stsal sba ta k'op sok te judioetik te ya xk'opojik ta griego-k'op; ja swentail te la sk'an smilike. ³⁰Te k'alal la sna'ik stojol te jkermanotaktike, la yik'ik bael ta Cesarea, la stikunik bael ta Tarso. ³¹Jich yu'un te ch'uunjeletik ta spamal sk'inal Judea, ta Galilea sok Samaria ay nax lamal k'inal la yayiik sok la yich' yipik sok la xi'ik spasil ora te Kajwaltike, la yich'ik koltayel yu'un te Ch'ul Espíritue sok te ch'uunjeletike esmajik ta bayal. KOL TA CHAMEL TE ENEASE ³²Jich te Pedro bajt' ta sjoylejal sk'inal te Judea, Galilea sok Samaria, janix jich bajt' ta bay te ch'uunjeletik te nainemik ta Lida. ³³Le' la sta tul winik te Eneas sbiile, ayix waxukeb ja'wil te ay ta swaeb yu'un lajem yip yok sk'ab. ³⁴Te Pedro la yalbey: "Eneas, te Jesucristoe ya xch'abtesat. Jajch'an tel chajp'ana jilel te awaebe." Jich ora nax jajch' tel. ³⁵Jich spasil te mach'atik nainemik ta Lida sok ta Sarón la yilik te winike, jich la sujt'es yot'anik ta stojol te Kajwaltike. CHA'KUX TE DORCASE ³⁶Jich yu'un ta lum Jope ay tul nopoel ants te sbiile ja Tabita, te ya jk'asestik ta griego k'op ja "Dorcas." Te antse ya spas te lekil at'elile sok ya sk'ebanbey te me'baetik te beluk ay yu'une. ³⁷Jich yu'un jun k'aal, tsajk' ta chamel sok laj bael; k'alal la sapeyik te sbak'etale, la yak'ik ta xcha' kaja na. ³⁸Te lum Jope nopol yiloy sba sok te Lida, te k'alal la yayiik stojol te nopojeletik te le' a ya te Pedroe, la stikunik bael cha' tul winiketik ta yalbel wokol, jich la yalik: "Ya jk'antik te ya xtalat ta tjojtoltik ta ora nax." ³⁹Jich te Pedro jajch' tel, la sjoin bael. Te k'alal k'ot, la yik'ik bael ta xcha' kaja na. Spasil te me'ba antsetik tek'elik ta stojol, yakalik ta ok'el sok la yak'beyik yil te k'u'ul pak'aletik te pasbil yu'un te Dorcas te k'alal sjoinejik to a. ⁴⁰Te Pedroe la stikun lok'el ta spasilik te mach'atik ayik ta na, la skejan sba, sok la sk'opon te Diose. La sut sba

ta stojol te mach'a lajeme, jich la yalbey: "Tabita, jajch'an." Jich la swijk' sit te antse, k'alal la yil te Pedroe la snajk'an sba. ⁴¹Te Pedro la stsakbey te sk'abe la stejck'an jajch'el; k'alal la yik' tel te ch'uunjeletike sok te me'ba antsetike, la yak'bey yil te bit'il kuxulix a te Tabitae. ⁴²Ta spisil te lum Joep la yayik stojol te beluk k'ot ta pasele, jich tsobol ants-winiketik la xch'uunik te Jkajwaltike. ⁴³Te Pedro bayal k'aal jalaj ta lum Joep ta bay sna te tul winik te Simón sbiile, te ja yat'elinoj stakintesel te nujk'ule.

Chapter 10

PEDRO SOK TE CORNELIO ¹Jich yu'un, ay tul winik ta banti lum Cesarea, te sbiile ja Cornelio, ja tul wolwanej te ya stsob te soldadoetik te italiano sbiile. ²Ja tul winik te ja baem ta yot'an sleel sok te ya yich' ta muk' te Dios sok spisil te mach'atik ayik ta yutil snae; ja ya yak'bey bayal tak'in ta stojol te lum Judioetike sok spisil ora yak ta sk'oponel te Diose. ³Ay niwan oxeb ora smalel te k'aale, ak'bot yil ta stelemal yilel tul ch'ul abat yu'un te Dios te tal ta stojole. Te ch'ul abate jich la yalbey: "¡Cornelio!" ⁴Te Cornelioe la yil te ch'ul abate sok bayal xiw yu'un, jich la yal: "¿Beluuk a Kajwal?" te ch'ul abate la yalbey: "Te ak'op ta stojol te Diose sok te majt'anil tak'in te ya awak'bey te me'baetike, moix bael jich bit'il majt'anil te ay sna'jibal ta stojol te Jkajwaltike." ⁵Ta ora to, tikuna bael winiketike ta bay lum Jope swenta yu'un me ya yik'ik tel te tul winik te Simón, te Pedro te yan sbiile. ⁶Ja yak ta jilel ta sna tul winik te ya stakintes te nujk'uletik te Simón sbiile, te snae ay ta nopol ti' mar." ⁷Te k'alal bajt' te ch'ul abat te yak ta k'opnel yu'un a, te Cornelioe la yik' tel te cheb abatetik yu'une sok te tul soldado te ya x-at'ej ta stojole sok te ya yich' ta muk' te Diose. ⁸Te Cornelioe la xcholbey yayik spisil te beluk k'ot ta pasele sok la stikun bael ta banti Jope. ⁹Ta yan k'aalil, nopolix olil k'aal a, te yakalik ta beel bael te soldado sok te abatetike, te le' nopol ya xk'otikix a ta bay te lume, te Pedroe mo bael ta xcha' kajal na ta sk'oponel te Diose. ¹⁰Jich yu'un te Pedro la yayi wi'nal sok yot'anuk nax te ay beluk ya slajine, te k'alal yakalik ta xchajp'anel a te we'elil te ants-winiketike, la yich' ak'bel yil ta stelemal yilel; ¹¹la yil te jamal te ch'ulchane jich yilel te bit'il jun muk'ul lich'bil pak' te yak tel ta koel ta k'alal balumilal, te yak ta koesel tel ta xchanebal xchikin. ¹²Ta bay te lich'bil pak'e le' ayik a spisil ta chajp' chambalametik te chaneb yakanike sok te beluk ya stas-baik ta lum sok te te'eltik mutetike. ¹³Jich yu'un ay mach'a k'opnot yu'un, te jich la yale: "Pedro jajch'an, mila ati." ¹⁴Jich la yal te Pedroe: "Ma jk'an, Kajwal; meel mayuk jlajinoj ni xujt'uk te beluk ma lekuk sk'oplale sok te beluk ilaybil sbae." ¹⁵Jauk me to k'opnot ta xchebal buelta: "Te beluk lekubenix yu'un te Diose, ma me awal te ma lekuk sk'oplale." ¹⁶Oxeb buelta te jich k'ot ta pasele; jich yu'un sujt' moel ta ora ta ch'ulchan te lich'bil pak'e. ¹⁷Te k'alal yak ta ya'anel yot'an a te Pedro yu'un te beluk ya sk'an yal te beluk ak'bot yile, la yil te winiketike te tikunbilik tel yu'un te Cornelio te tek'atik ta ti' na, te yakik ta sjojk'iyel te banti ay te nae. ¹⁸Jich la yik'ik tel lok'el te yajwal te nae sok la sjojk'iyik teme le' ay a te Simón, te Pedro te yan sbiile, sok teme le' yak ta jilel a. ¹⁹Te k'alal yak to ta snopel a te Pedro te beluk ya sk'an yal te beluk la yile, te Ch'ul Espiritu la yalbey: "Ilawil, ay ox tul winiketike te yak ta slebelate. ²⁰Jajch'an, koan bael sok joina bael. Ma me chebetuk awot'an te ya xbaat soke, meel Jo'on la jtikuntel ²¹Jich yu'un, te Pedro ko bael te banti ay te winiketike sok jich la yal: "Jo'on te mach'a yakatik ta sleele. ¿Bistuuk te talatike?" ²²Jich la yalik: "Ay tul wolwanej yu'un soldadoetik te Cornelio sbiile, ja tul winik te toj sok te ya yich' ta muk' te Diose, sok lek sk'oplal yu'un spisil te Judioetike, la yich' albeyel yu'un tul ch'ul abat yu'un te Dios te ya stikunat ta ik'el, swenta yu'un ya xbaat ta sna, jich me ya yayibat stojol te beluk ya awale." ²³Jich yu'un te Pedroe la yik' ochel ta na sok la yalbey te yakuk xjilik soke. Ta yan k'aalil te Pedroe la sjoin bael te winiketike sok la yik' bael cha'ox tul winiketike te nainemik ta Jope. ²⁴Ta yan k'aalil, k'otik ta Cesarea. Te Cornelioe yak ta maliwanej a; la tsob spisil te mach'a junax nail ay soke sok te mach'a k'ux yayioj sba soke. ²⁵Jich k'ot ta pasel te k'alal och bael te Pedroe, te Cornelio tal sta ochel sok la skejan sba koel ta yakan swenta yu'un yich'el ta muk'. ²⁶Jauk me to te Pedro la snit jajch'el, jich la yalbey: "¡Jajch'an! Te jo'one winikon uuk." ²⁷Te k'alal yakik ta k'op ochel a te Pedro sok te Cornelioe, le' k'o sta a te tsobol ants-winiketike. ²⁸Jich la yalbey: "Ja na'ojik stojol te ma lekuk ta ilel te ya joinbatik sok te ya yulatey sbaik te Judioetik sok te yan lume. Jauk me to te Diose la yak'bonix jna' stojol te ma xju' ya jkal te ma lekuk te tul ants-winike sok ma stak' te ya jkilaye. ²⁹Ja yu'un te mayuk beluk la jkal, te k'alal ba awik'oniktele. Jich yu'un ya jojk'ibeyex, ¿bistuuk te ba awik'oniktele?" ³⁰Te Cornelio jich la yal: "Ayix xchanebalan k'aal te jich lan ora to, te yakon ta sk'oponel a te Jkajwaltik ta oxeb ora smalel k'aal ta bay jna; la jkil tul winik te tek'el ta jtojol, xtil nax te sk'u' spak'e. ³¹Jich la yal: "Cornelio te ja k'ope la yayix stojol te Diose sok nix te majt'aniletik te la awak'bey te me'baetike, ma be ch'ayem ta yot'an te Diose. ³²Jich yu'un tikuna bael tuluk ta lum Jope sok lea te tul winik te Simón te Pedro te yan sbiile. Le' yak ta jilel ta sna te Simón te yat'elinoj stakintesel te nujk'u'e, te nainem ta bay sti'il mar." ³³Jich yu'un ta ora nax la jtikunat ta ik'el, wokol awal yu'un te bit'il talate. Jich yu'un ta ora to, le' me ayotikix ta jpisiltik ta sit te Diose, swenta yu'un ya jkaiytik stojol te beluk ak'bilat anop yu'un te Jkajwaltike." ³⁴Jich yu'un te Pedro jajch' ta k'op, jich la yal: "Jamal ya jkal te k'otix ta jkot'an te mayuk mach'a tul nax te lek ya yil te Diose. ³⁵Ja lek ya yil te jujun pam lum te mach'a ya yich' ta muk' sok te ya spas te beluk toj ta pasele. ³⁶Ja ana'ojik stojol te beluk la yal te Dios ta swenta te lum Israel, te k'alal la yalbey te lek yach'il k'op yu'un te ay lamal k'inal ta swenta te Jkajwaltik Jesucristo te ja ajwalil yu'un spisil te ants-winiketike, ³⁷ja'atik nix ja na'ojik stojol te beluk k'ot ta pasel ta spamal Judea, te le' jajch' ta Galilea, te k'alal yak ta yalbel sk'oplal te ich' ja' te Juane; ³⁸Spisil te beluk k'ot ta pasel ta stojol te Jesús te talem ta Nazaret, te bit'il te Dios la stsa sok la yak'bey yich' yu'el ta swenta te Ch'ul Espiritu. Te bit'il la spas te beluk leke sok te jajch' skoltey te chameletike, janix jich te mach'atik uts'inbilik yu'un te pukuje, meel joinbil yu'un te

Diose.³⁹Te jo'otike testigootikix yu'un spisil te beluk la spas te Jkajwaltik Jesús ta stojol te lum Judioetike sok ta Jerusalén, Jai Jesús to te ja la smilik sok la sjiip'anik ta cruz.⁴⁰Te Diose ja la xcha'kuses tel ta yoxebalan k'aal te winik to, sok la yak' te yakuk yich' na'bel sbae,⁴¹ma ta spisiluk te lume, janax te testigoetik te mach'atik la yich'ik tsa'el yu'un te Dios ta neelal toe, jo'otik nix, te we'-uch'ajotik soke, te k'alal cha'kux tel ta bay aelmeletike.⁴²Ja la yalbotik mantal te ya jcholbeytik yayi te lume sok te ya jkak'tik ilel te ja la yich' tsa'el yu'un te Diose te ja ya slikbey smul spisil te mach'atik kuxatik sok te mach'a wayemikix sbak'etalike.⁴³Ja me te mach'a la yalbeyix sk'oplal te ne'el alwanejetike, te mach'atik ya xch'uunike ya me staik perdón yu'un te smulike ta swenta te sbiile."⁴⁴Yak to ta k'op a te Pedroe, te Ch'ul Espíritue jul ta stojolik te mach'atik yakik ta yayiel stojol te sk'ope.⁴⁵Te ants-winiketik te juinbil tel yu'un te Pedroe te pajal ch'uunjeletik soke te yich'ojik te circunsicione, chamnax la yayiyik yu'un te jul te Ch'ul Espiritu ta stojolik uuk te mach'atik yan lumetike.⁴⁶Melel la yayiyik stojol te yan lumetik te yakalik ta k'op ta yantik nax k'opetik sok te yakik ta yich'el ta muk' te Diose, jich yu'un te Pedro la yal:⁴⁷¿Ay bal mach'a ya stak' skom te ya yich'ik ja' te ants-winiketik to, melel la yich'ikix te Ch'ul Espiritu jich te bit'il la jkich'tikix uuke?"⁴⁸Jich yu'un la yal mantal te aka yich'ik ja' ta sbiil te Jesucristo. Jich yu'un la sk'anbeyik xan te yakuk xjil bayal k'aal ta stojolik.

Chapter 11

TE PEDRO LA XCHOLBEY YAIYIK TE CH'UUNJLETIK TA JERUSALÉN ¹Jich te wolwanej puk k'opetik sok te yermanotak te ayik ta bay lum Judea, la yaiyik stojol te la xch'uunikix te sk'op te Dios te yantik lumetike. ²Te k'alal Pedro mo bael ta bay Jerusalén, te mach'atik yich'ojik te circunsición kaj beluk yalbeyik; ³Jich la yalik: "iTe ja'ate la ajoinabaix sok te winiketik te ma ba yich'ojik circuncisión, janix jich we'atix sok!".⁴Jauk me to te Pedro och xcholbey yaiyik ta chap'alchajp' te beluk k'ot ta pasele; jich la yal: ⁵Te k'alal ayon ta lum Jope, yakon ta sk'oponel a te Dios te la yak'bon jkil ta stelemal yilel te muk'ul lich'bil pak' te likbil ta xchanebal xchikin te yak ta koel tel ta ch'ulchan, jich jul ta jtojol. ⁶Te k'alal la jkil, la jnop yu'un; la jkil chambalametik te chaneb yakanik te ayik ta sbaj te balumilale, ti'wal chambalametik, chambalametik te ya stas sbaik ta lume sok te te'eltik mutetike. ⁷Jich la jkaiy stojol k'op te jich la yalbhone: "iJajch'an Pedro; mila ati' sok we'a!".⁸Jich la jkalbey: "Majk'an Kajwal, meel mayuk ni xujt'uk lajinok te beluk ma lekuk sk'oplale sok te beluk ilaybil sbae."⁹Jauk me to te k'ope la sutbon tel ta yan buelta ta k'alal ch'ulchan: "Te beluk yaloj te Dios te lekubenix yu'une ma me xa wal te ma lekuk sk'oplale".¹⁰Oxeb buelta te jich k'ot ta pasele, jich spisil la yich' sujt'esel moel ta yan buelta ta ch'ulchan.¹¹La jta ta ilel, ox tul winiketik te tek'atik ta sti' te na te banti ayone; te ja tikumbilik tel k'alal ta lum Cesarea. ¹²Te Espiritu yu'un te Diose, la yalbon te ya join bael te mach'atik tal yik'onik baele sok te manchuk me ya jбай te ik'ele. Sok la sjoinonik bael waktul te jkermanotaktike jich bootik ta sna te winike. ¹³Sok la xcholbotik te bit'il la yil te ch'ul abat tek'el ta banti sna te jich la yale: "Tikuna bael winiketik ta lum Jope sok ik'aik tel te Simone, te Pedro te yan sbiile. ¹⁴Ja ya yalbeyex jun mantalil jich me ya stak' ya awich' te kolele sok spisil te mach'a ay ta anae."¹⁵Te k'alal jajch'on ta k'op ta stojolik, te Ch'ul Espiritu tal ta stojolik uuk, jich bit'il k'alal jul ta xjajch'ibal ta jtojoltik uke. ¹⁶Te jo'one ajk'nax jul ta jol te beluk la yalbon te Jkajwaltike: "Te Juane la yak' ich' ja' ta swenta nax ja'; yan te ja'exa me awich'ik te Ch'ul Espiritue."¹⁷Jich yu'un, teme janix te Dios te la yak'bey uuk te smajt'anike jich bit'il la yak'botik uke te k'alal la jch'uuntik te Jkajwaltik Jesucristoe, ¿mach'aon a te jo'on te ya jkom te Diose? ¹⁸K'alal la yaiyik stojol spisilik te beluk la yale, mayuk beluk la yalik yu'un, janax ochik ta yich'el ta muk' te Diose sok jich la yalik: "Jich yu'un te Diose la yak' sujt'es yot'anik swenta yu'un ya xkuxinik uuk ta sbajt'el k'inal te yan lumetike."TE CH'UUNJELETIK TA ANTIOQUÍA ¹⁹Jich yu'un, te k'alal laj te Estebane te ch'uunjeletike kajik ta nutsel sok pujk'ik bael ta bay lum Fenicia, Chipre sok Antioquía, janax la xcholbeyik te Judioetik te sk'op te Jesuse. ²⁰Janix jich uuk ay cha'ox tul winiketik te talemik ta lum Chipre sok Cirene, k'otik ta bay lum Antioquía le' la xcholbeyik te lek yach'il k'op yu'un te Jkajwaltik Jesús te Griegoetike. ²¹Sok Joinbilibik yu'un te yu'el te Jkajwaltike; jich bayal mach'atik la xch'uunik sok la sut yot'anik ta stojol te Jkajwaltike.²²K'alal la yaiyik stojol te ch'uunjeletik ta Jerusalén te beluk k'ot ta pasele, la stikun bael te Bernabé ta Antioquía. ²³Te k'alal k'ot le'a, la yilbey yutsilal te Diose, binax yot'an yu'un; jich kaj smuk'tesbey k'inal yaiyik ta spisilik swenta yu'un te yakuk x-ainik ta stojol te Jkajwaltik sok spisil yot'anik. ²⁴Melel te Bernabé k'ax lek yot'an stukel, nojel ta yu'el te Ch'ul Espiritue, ay bayal xch'uunjel yot'an sok bayal mach'atik ochik ta xch'uunel te Jkajwaltike yu'une.²⁵Jich te Bernabé bajt' ta lum Tarso yu'un le' ba slea te Sauloe. ²⁶Te k'alal la sta, la yik' tel ta Antioquía. Jich jun ja'wil la sjoinik te ch'uunjeletike sok la snojp'tesik bayal ta tul te ants-winiketike. Jich sbabialan la yich'ik albeyel ch'uunjeletik te nopojeletik ta lum Antioquía.²⁷Janix jich la sta yorail te koik tel cha'ox tul alwanejetik ta Jerusalén k'otik ta Antioquía. ²⁸Ay tul te Agabo sbiile la stejkan sba sok jich la yich' albeyel yu'un te Ch'ul Espiritu te ya xtal bayal wi'nal ta spamal te balumilale. Ja k'ot ta pasel te k'alal ay ta ajwalil a te Claudioe.²⁹Jich yu'un, te nopojeletike, la staik ta nopel ta tulutul te ya stikunbeyik koltayel jich bit'il ya xju' yu'unik yak'beyel te jkermanotaktik te ayik ta Judea. ³⁰Jich la spasik; la stikumbeyik bael tak'in te ancianoetike, ja la yich'ik bael te tak'in te Bernabé sok te Sauloe.

Chapter 12

LAJ TE JACOBEO SOK LA YICH' CHUKEL TE PEDROE ¹Janix jich la sta yorail te ajwalil Herodes la yak' ta chukel cha'ox tul te ch'uunjeletik yu'un jich ya yak'bey xk'ax swokol a. ²Janix la smil ta espada te Santiago te sbankil te Juane. ³Te k'alal la yil te la smulanik te judioetik te beluk k'ot ta pasele, ba yak' tel ta tsakel uuk te Pedroe. Spisil in to k'ot ta pasel ta sk'alelal we' waj te mayuk slevadurae. ⁴Te k'alal la yich'ix tel tsakel a te Pedroe, ba yak' ta chukel sok la yak' chan-tsojp' soldadoetik yu'un ya skananteyik a; yu'un ja ya sk'an yak' ta ilel ta komon sitil ta stojol te lume, janax teme k'ax yorail te pascuae. ⁵Jich te Pedroe la yich' ijk'tayel ta bay chukjibal, jauk me to te ch'uunjeletike ma komik ta sk'oponbeyel Dios te Pedroe. TE PEDRO LA YICH' KOLTAYEL LOK'EL TA CHUKJIBAL ⁶Te Herodese pajel xanix ya yik' lok'el ta chukjibal a te Pedroe. Jai ajk'ubal abi wayal a te Pedroe lapal ta olil yu'un cha'tul soldadoetik, chukul ta cha'lijk' kadenaetik; soy ay kananetik ta bay nopol sti' te chukjibale yakik ta skanantayel. ⁷Jauk me to ajk'nax chiknaj tel tul ch'ul abat ta stojol sok la xojobtes te chukjibal te banti ay te Pedroe. La yich' tsakel ta bay smoch te Pedroe jich la yich' tijel sok jich la yich' albeyel: "Jajch'an ta ora." Jich ajk'nax til koel te kadenaetik te chukbil a te sk'abe. ⁸Jich albot yu'un te ch'ul abate: "Chajp'anaba, sok lapa te axanabe." Te Pedroe jich la spas. Cha' k'opoj te ch'ul abat, jich la yal: "Lapa te anajt'il k'u'e sok ts'aklinawon." ⁹Jich yu'un te Pedroe la ts'aklin bael te ch'ul abate. Ma la sna' teme stelemal yak k'oelel ta pasel te beluk yak ta spasel te ch'ul abate. La skuy te yak ta ak'beyel yil ta stelemal yilel. ¹⁰Ta patil te k'alal k'axemikix a te sbabialan sok te xchebalan kanan-ti'naele, k'otik ta bay sti'nail te pasbil ta tulak in, te jai xjach'ibalbeela te lume; ja in to stukelnax kaj ta jamelbeel te ti'naile. Jich lok'ik bael sok koik bael ta bay bebeetik yu'un te lume, jich oranax ijk'tayot yu'un te ch'ul abate. ¹¹Te k'alal kux k'inal ya yu'un te Pedroe, jich la yal: "Ta ora to ya jna' te ja te Jkajwaltik te la stikun tel te xch'ul abat, sok jich la skoltayon lok'el ta sk'ab te Herodese, sok te ma la yak'on ta ilel ta spamal te lum judioe. ¹²K'alal la sta ta ilel spisil te beluk k'ot ta pasele, bajt' ta bay sna María te sme' te Juane te janix sbiilinej Marcos; bayal ch'uunjeletik stsoboj sbaik le'a sok yakik ta sk'oponel te Diose. ¹³K'alal k'ot stij te ti'naile, lok' tel tul ch'iel ach'ix te ay ta abatinel te Rode sbiile. ¹⁴K'alal la sna'bey sba te ja sk'op te Pedroe, binub nax yot'an yu'un, jauk me to, ma la sjambey jilel te ti'naile, sujt' bael ta aelmal ta yutil te nae; jich k'ot yalbey te yantike te ja tek'el ta ti'nail te Pedroe. ¹⁵Jich la yich' sutbeyel te ach'ixe: "K'atbujatix ta jowel" Jauk me to kajnanix yal a te yu'unix meel a. Jich la yalik: Ja'ix te xch'ul abate." ¹⁶Te Pedroe kajxan ta stijel te ti'naile, k'alal la sjamik te ti'naile, chamnax la yayik yu'un te k'alal la yilik te ja'nixae. ¹⁷Te Pedroe la spasbey senyail sok sk'ab yu'un yakuk xkomik ta k'op, jich jajch' ta xch'olbey sk'oplal te bit'il koltayot yu'un te Jkajwaltik te lok'esot tel ta chukjibal. Jich la yal: "Albeya yayik te Santiagoe sok nix te jkermanotaktike." Jich lok' bael sok k'ejel abajt' stukel. ¹⁸Te k'alal sakub te k'inale, te soldadoetike chamnax la yayik yu'un sok kajik ta sjojk'ibel sbaik te beluk k'ot ta pasel ta swenta te Pedroe. ¹⁹K'axix yot'an a te Herodes ta sle'el sok manix la sta a, te kananetik bajt'ik ta ich'el ta k'op sok la yal mantal te yakuk yich'ik milele. Jich yu'un lok' tel ta bay lum Judea jich bajt' ta Cesarea sok le' jilix a. LAJ TE HERODESE ²⁰Te Herodese mero k'ax ilin ta stojol te ants-winik ta Tiro sok Sidón. La stsob sbaik junax abajt'ik ta stojol. Ju' yu'unik ta sujel sok sk'opik te Blasto, te ja yok-sk'ab te ajwalile, te yakuk xkoltayotik yu'un. Jich yu'un la sk'anik lamal k'inal, meel le' staik a te swe'elik ta sk'inal te ajwalile. ²¹Ta sk'alelal te chapale, te Herodese la xchajp'an sba, sok la slap te mero lekil sk'u' yu'un ajwaliletik, sok la xchojt'an sba ta bay smuk'ul snaktib, jich jajch' ta k'op ta stojol te lume. ²²Jajch'ik ta aw te ants-winiketike: "Ja in to ja sk'op tul dios, ma jauk sk'op te winike!" ²³Oranax te Herodese la yich' ejch'entesel yu'un tul ch'ul abat yu'un te Kajwaltike, skaj te ma ba la yalbey yutsilal te Diose; tojk' tel syaljaul jich laj bael. ²⁴Yan stukel te sk'op te Diose muk'ub sok pujk' xan ta alel. ²⁵Te k'alal te Bernabé sok te Saulo ts'akaj te yat'elik ta Jerusalén, sujt'ik bael; la yik'ik bael sjoinik te Juane, te Marcos te yan sbiile.

Chapter 13

TE BERNABÉ SOK TE SAULO JAJCH'IK TA XCHOLEL TE SK'OP DIOSE ¹Jich te ch'uunjeletik ta lum Antioquíá, ay cha'ox tul alwanejetik le'a, ja sbiilik Bernabé sok Simón (Te ya yalbeyik Negro te yan sbiile), Lucio te talem ta Cirene, Manaén (Te pajal la yich' ch'ijtesel sok te Herodes te ja ajwalil) sok te Sauloe. ²Te k'alal yakik ta yich'el ta muk' te Jkajwaltike sok te skomojik a te swe'elike, te Ch'ul Espíritue jich la yal: "Tsabonik lok'el te Bernabé sok te Sauloe swenta yu'un jich me ya stak' spasik te at'elil te la jkik'tel yu'üne." ³Jich yu'un te k'alal la skomikix a te swe'elike sok la sk'oponikix a te Jkajwaltike la skajanik sk'abik ta stojolik jai winiketik to, jich la stikunik bael. TE WOLWANEJ CHOL K'OPETIKE LA XCHOLIK TE SK'OP DIOS TA CHIPRE ⁴Te Bernabé sok te Saulo la xch'uunbeyik sk'op te Ch'ul Espíritue, jich bajt'ik ta lum Seleucia; le' ochik tel ta barco jich k'otik ta jun lum te juybil ta ja', te ja sk'inal te lum Chipre. ⁵Te k'alal k'otik ta muk'ul lum yu'un Salamina, la xchobeyik te sk'op te Diose ta banti sinagogaetik yu'un te judioetike. Sok ja yik'ojik te Juan Marcos te ya yich'ik koltayel yu'üne. ⁶Te k'alal la yoklinik spasil te lum te juybil ta ja' ja to ta Pafos, la staik tul bijil winik te lotil alwanej judioe, te ja sbiil Barjesús. ⁷Te lotil alwanej winik to ja xchapoj sk'op sok te ajwalil Sergio Paulo, te ja bijil winik. Jai winik to la stikun ta ik'el te Bernabé sok te Sauloe, yu'un la sk'an yayibey stojol te sk'op te Diose. ⁸Jauk me to te Elimase "bijil winik" (te ja jich ya sk'an yal te sbiile) la sk'an xchebal k'optey te ajwalil te manchuk ya xch'uun te sk'op te Diose. ⁹Jauk me to te Sauloe te janix sbiil Pablo, nojel ta yu'el te Ch'ul Espíritue; la stojlin ta ilel te Elimase, ¹⁰jich la yal: "Te ja'ate snich'anat te pukuje, nojelat ta pas lot sok te beluk ma lekuk ta pasele. Te ja'ate ja akontroinoj spasil te beluk lek ta pasele. Janix jich ma awijk'tey ta yalel te malekuk te sbe te Jkajwaltike, ¿jich ba?" ¹¹Ta ora to, ya me yak' xwoklajat te Kajwaltike, ya xk'atbujat ta ma'sit. Sok bayal k'aal ma ba ya awil te xjobal k'aale. Jich ta ora nax kaj ta ijk'ubel yil te k'inale jich k'atbuj ta ma'sit te Elimase; kaj ta beel ta yolilik ta sk'anel koltayel yu'un te ants-winiketik te yakuk xnitot ta sk'ab yu'unike. ¹²Te k'alal la yil te ajwalil te beluk k'ot ta pasele, la xch'uun te Jkajwaltike, melel chajp' nax la yaui te beluk ak'bot snop yu'un te Jkajwaltike. PABLO SOK BERNABÉ AYIK TA LUM ANTIOQUÍA TE AY TA SK'INAL PISIDIA ¹³Jich te Pablo sok te sjotake ochik ta barco ta lum Pafos, k'otik ta lok'el ta lum Perge te ay ta sk'inal Panfilia. Jauk me to ijk'tayotik yu'un te Juane jich sujtal ta Jerusalén ¹⁴Te Pabloe sok te sjotake la yijk'tayik jilel te Perge sok talik ta Antioquíá te ay ta sk'inal Pisidia. Le' bajt'ik ta sinagoga ta sk'alel ich' lewa sok najk'ajik le'a. ¹⁵Te k'alal la yich' k'oponel te mantaliletik sok te la yich' ilel te beluk la yalik te alwanejetike, te wolwanejetik yu'un te Sinagogae la stikun bael k'op te jich la yale: "Jkermanotak, teme ay beluk ya awalik ta mantal yu'un te ants-winiketike, alaik me." ¹⁶Jich yu'un te Pabloe tej'aj jajch'el sok la yak' ta ilel sok senyail sk'ab te ya xjajch'ix ta k'op, jich la yal: " winiketik yu'un Israel, te ya awich'ik ta muk' te Diose, ayawayik stojol. ¹⁷Te Dios te ja Dios yu'un te Israele, te ja la stsa te jme'-jtatik ta namey k'inal, te muk'ul lum k'ot yu'un te k'alal ayik ta lum Egipto sok te lok'esotik tel ta swenta yu'el te Diose. ¹⁸Ay niwan cha'winik(40) ja'wil te la sts'ikbey te Dios te amen yat'elik te ants-winiketik ta takin jochol k'inal. ¹⁹Ta patil la sjin te lajuneb muk'ul lumetik te ay ta lum Canaán, te ja la yak'bey te jlumaltik te lum swenta smajt'an sk'inalik. ²⁰Spasil te beluk k'ot ta pasele jalaj bajk' sok lajuneb yoxwinik(450) ja'wil. Jich yu'un te k'alal k'ax spasil te beluk k'ot ta pasele, te Diose la yak' te ayuk chajp'anwanejetik ja to ta k'alal Samuel te ja alwaneje. ²¹Jich yu'un, te lume la sk'an te ayuk muk'ul ajwalil yu'unik, jich te Diose la yak' te ya x-och ta muk' ajwalil te Saúl te ja snich'an te Cis te ja tul winik te ja ts'umbal te Benjamíne, jich ya xk'atbuj ta muk' ajwalil cha'winik(40) ja'wil. ²²Jich te Diose la slok'es ta ajwalil te Saule, ja la sjelolin ta muk' ajwalil David. Ja yu'un te Dios te jich la yal ta swenta te Davide: "Te jo'one jtaojix ta ilel te David te ja snich'an te Jesé te ja tul winik te jich ay te bit'il sk'an te jkot'ane; te ya spas spasil te beluk ya jk'an te ya spase." ²³La yal ta jamal te Dios te le' ya xtal ta bay sts'umbal te David te koltaywanej yu'un te Israele, ja te Jesuse. ²⁴Te k'alal ma to xtal a te Jesuse, ja tal neel te Juane, tal yak' te ich' ja' ta swenta te yakuk sut yot'anik ta spamal lum Israel. ²⁵Te k'alal le' nopol ya xlajix a te yat'el te Juane, jich la yal: "¿Mach'a ya akuyonik a te jo'one? Te jo'one ma ba ja te tsabilone. Jauk me to ayawaiyik stojol, ya xtal tul ta jpat, te ma ba ay jtulal ta stojole, te ma xju' jku'un ya jtilbey te yak'ul te xanabe." ²⁶Kermanotak, yal-snich'nabex te Abrahame, sok te mach'atik ya yich'ik ta muk' te Diose, julix ta ael ta jtojoltik te bit'il ay sk'oplal te kolele. ²⁷Melel te mach'atik kuxatik ta Jerusalén sok te ajwaliletike, ma la sna'bey sbaik te me ja koltaywanej te Jesuse, ja la spasik te beluk la yalik te alwanejetik ta namey k'inal sok te ja ya sk'oponleyik ta jujun sk'alel ich' lewa te beluk ts'ibubil jilele, jauk me to xujt' ma la sna'ik teme ja yakik ta sk'otesel ta pasel te k'alal la yak'ik ta milel te Jesuse. ²⁸Janix jich te k'alal ma la stabeyik smule, la yalbeyik te Pilatoe te yakuk yal mantal te ya yich' milel te Jesuse. ²⁹Te k'alal k'ot ta pasel spasil te beluk ts'ibubil jilel ta swentae, la skojt'esik tel ta bay cruz sok la yak'ik ta mukenal ch'en. ³⁰Jauk me to te Diose la xcha'kuxes tel ta banti aelmeletik. ³¹Te Jesuse bayal k'aal la yak'ulay sba ta ilel ta stojol te mach'atik la sjoinik tel k'alal ta sk'inal Galilea ja to ta Jerusalén. Jich yu'un ta ora to ja testigoetik k'oem yu'un te lume. ³²Jich te jo'otike ja jkich'ojtik tel ta atojolik te lek yach'il k'op te beluk albotik te jme'-jtatik yu'un te Dios ta namey k'inal. ³³Te Diose la yak' k'otok ta pasel ta jtojoltik, te alnich'antike, te ja la

xcha'kuxes tel ta banti aelmeletik te Jesuse. Jich bit'il ts'ibubil jilel ta xchebalan Salmo: "JAAT JNICH'ANAT, TA ORA TO JO'ON ATATON." ³⁴Janix jich la yal te Diose te ya xcha'kuxes tel ta bay aelmeletik swenta yu'un ma xk'a' te sbak'etale, melel te Diose jich la yal jilel: "TE JO'ONE YA ME JKAK'BEYEX SPISIL TE CH'UL MAJT'ANILETIK TE LA JKALBEY TE DAVIDE." ³⁵Janix jich ts'ibubil ta yan salmo: " TE JA'ATE MA AWAK' TE YA XK'A' TE SBAK'ETAL TE MACH'A CH'ULTESBIL AWU'UNE." ³⁶Melel te David te la yak' sba ta abatinel ta stojol te mach'atik pajal k'ax ta k'inal soke, ta patil way sbak'etal, la yich' mukel ta bay mukul te sme'-state, le' k'a' a te sbak'etale, ³⁷Yan stukel te mach'a la yich' tsaal yu'un te Diose ma k'a' te sbak'etale. ³⁸Jich yu'un jkermanotak, na'aik me stojol te ja ta swenta te Jesús te ya jtatik perdón yu'un te jmultike. ³⁹Spisil te mach'a ya xch'uune lek sk'oplal ya xk'otik ta stojol te Diose, yan te mantaliletik yu'un te Moisesse ma xju' te ya spasbotik perdón yu'un te jmultike. ⁴⁰Jich yu'un tsajteya me abaik yu'un te beluk la yalik te alwanejetike, swenta yu'un ma me xk'ot ta pasel ta atojolik : ⁴¹"ILAWILIK, TE JA'ATIK TE MA AK'ANIK ACH'UUNIK TE JKAJWALTIKE, XIWUK ME AWOT'ANIK SOK LOK'ANIK ME TA ANEL MELEL TE JO'ONE YA JPAS CHAJP' AT'ELIL TA ATOJOLIK TE MA XCH'UUN AWOT'ANIK, MANCHUK ME AY MACH'A YA XCHOLBATIK AWAIYIK." ⁴²Te k'alal yakik lok'el bael te Pablo sok te Bernabé, te ants-winetik la sbik'talti'teyik te yakuk xcholik jai k'opetik to ta yan sk'alel ich' lewa. ⁴³Te k'alal laj te tsoblej ta banti Sinagoga, bayal judioetik sok tsobol yan lumetik te mach'atik yak'oj sbaikix ta judioile, la st'unik bael te Pablo sok te Bernabé, la yich'ik albeyel te manchuk xchebaj yot'anik yu'un te yutsil yot'an te Diose. ⁴⁴Ta yan waxukeb k'aal ta sk'alelal ich' lewa, kol spisiluk te lume laj stsob sbaik yu'un ta xch'ambeyel ya yu' stojol te sk'op te Jkajwaltike. ⁴⁵K'alal te judioetik la yilik te bayal te mach'atik la stsob sbaik, nojik ta sbik'tal yot'anik sok ochik ta yalel te ma meleluk te beluk ya yal te Pabloe sok la sbol-k'opteyik. ⁴⁶Yan te Pabloe sok te Bernabé ma xiwik ta k'op sok jich la yalik in to: "Spisil te sk'op te Dios ja puerse ne'el k'ot ta atojolik. Jauk me to la jkiltik te ja'exe la abajik, sok la awalik te ma ba ya stak' x-ochex ta bay kuxinel sbajt'el k'inale, ilawilik, te jo'otike ya sujt'otik bael ta bay yan lumetik. ⁴⁷Yu'un jich la yalbotik te Kajwaltike: " Te ja'exe ja la jkak'ex jich bit'il te xojobil k'ajk' ta stojol te mach'a ayik ta yan lumetike, te ja'exe ja me ya sk'an te ya awich'ik bael kolel ta stojol te yan lumetik, te k'ejel to ayike." ⁴⁸K'alal te yan lumetik la ya yu' stojol spisil in to, binax yot'anik yu'un sok yakik nax ta yalbeyel yutsil te sk'op te Jkajwaltike. Spisil te mach'atik tsabilik yu'un te Diose la xch'uunik te bit'il ay skolelike. ⁴⁹Te sk'op te Jkajwaltike pujk' bael ta spisil te lume. ⁵⁰Jich yu'un te judioetik kaj sujik te antsetik te mach'atik k'axem to xch'uunejik te Diose, jich nix uuk te winiketik te kajal yat'elik ta bay lume. Ja la yalik mantal te yakuk yich'ik nutsel te Pabloe sok te Bernabe jich la yich'ik lok'esel tel ta bay sti'il te lume. ⁵¹Yan te Pablo sok te Bernabé la stijt'anik jilel te stanil te xanabik swenta senyail ta stojolik. Jich bajt'ik ta bay lum Iconio. ⁵²Jich te nopojeletik nojik ta sbujts' yot'anik sok nojik ta Ch'ul Espíritu.

Chapter 14

PABLO SOK BERNABÉ AYIK TA ICONIO ¹Te k'alal ayikix ta lum Iconio te Pablo sok te Bernabé ochik ta bay te sinagoga yu'un te judioetike sok ay nax yu'el te sk'opike, ja yu'un ay tsobol judioetik sok Griegoetik, la xch'uunik te Jkajwaltike. ²Yan te jayeb judioetik te ma la sk'an xch'uunike, la sjajch'esbeyik sjol te mach'atik ma judioetike jich ju' yu'unik te la yak' skontroinik te cheb jkermanotaktike. ³Jich yu'un ay bayal k'aal jalajik le'a, ay nax yip yot'anik yu'un te Jkajwaltik ta xcholel te bit'il ay te k'uxtayel yu'un te Diose. Te Jkajwaltike ja la stundes te Pablo sok te Bernabé swenta yu'un la spasik chajp' at'etetik sok senyailetik. ⁴Jauk me to ay bayal te ants-winiketik yu'un te lume te la xat sbaike; Ay mach'atik jun yot'an sbaik sok te judioetike, janix jich ay mach'atik jun yot'an sbaik sok te wolwanej puk k'opetike. ⁵Te k'alal la xchap sk'opik te yantik lumetik sok te judioetik sok nix te wolwanej yu'unik te ya yuts'inik sok te ya xch'ojik ta ton te Pablo sok te Bernabé, ⁶te k'alal la sna'ik stojole, lok'ik bael ta anel, bajt'ik ta lum yu'un Licaonia, Listra, ta Derbe sok ta sjoylejal te k'inal. ⁷Le' la xcholik a te lek yach'il k'ope. TE PABLO LA YICH' CH'OJEL TA TON TA LUM LISTRA ⁸Ay tul winik ta bay lum Listra te mayuk yip te yakane, koxo ta sbektijib, mayuk ni junuk buelta te beene. ⁹La yayi stojol te beluk la yal te Pabloe. Te Pabloe la sk'elubey sit te winike la yil te bit'il ay xch'uunjel yot'an te ya xkole. ¹⁰Jich tulan la sk'opon: "Jajch'an tejk'anaba." Te winike tejk'aj jajch'el ta ora. Jajch' ta beel. ¹¹Te k'alal la yilik te ants-winiketik te beluk la spas te Pabloe, jajch'ik ta aw ta sk'opik ta Licaonia te jich la yalik: "Koix tel ta jtojoltik diosetik te sk'atbunoj sbaik ta winiketik." ¹²Jajch' yalik te ja "Zeus" te Bernabé sok te ja "Hermes" te Pabloe skaj te ja yak ta k'op stukele. ¹³Jich te sacerdote yu'un te Zeuse, te le' ay templo yu'un ta ti' lum, la yik' tel toroetik sok ch'albil nichimetik te ya yak'ik ta ti'nailetik. Te sacerdotee sok te ants-winiketike k'an smilbeyik smajt'anik. ¹⁴Te k'alal la yayik stojol te wolwanej puk k'opetik, ja bi ja te Bernabé sok te Pabloe, la xch'i' sk'u-spak'ik yu'un sok la sten sbaik ochel ta bay yolil te ants-winiketike, jich la yalik ta aw: ¹⁵"Winiketik, ¿bistuuk te jich ya apasike? meel te jo'otike winikotik uuk jich te bit'ilexe. Ja tal jkaltik ta atojolik te lekil k'ope, te ya awik'tayik ta spasel te beluk mayuk stuule sok te ya a sujt'es awot'anik ta stojol te kuxul Dios te ja la spas te ch'ulchane sok te balumilal, te mare sok spisil te beluk le' ayae. ¹⁶Ta namey k'inal te Diose la yak'bey spasik te beluk la sk'an yot'anik te lumetike. ¹⁷Jauk me to te jich la spase ma jauk yu'un te ma la yak' ta na'el te bit'il ay stukul te Diose, meel lek te beluk ya spase, ja yak' xko tel ja'al ta ch'ulchan sok ya yak' sitinuk te awal ts'unubile, jich yu'un te ya xnoj te jch'ujtike sok ya bujts'naj jkot'antik yu'un." ¹⁸Jich wokol ju' yu'unik skomel te ants-winiketike, meel ja ay ta yot'anik te ya smilbeyik smajt'anik te Pablo sok te Bernabé. ¹⁹Jauk me to ay cha'ox tul judioetik te talemik ta Antioquia sok ta Iconio, tal stik'beyik ayej te ants-winiketike. Jich la xch'ojik ta ton te Pablo sok la stasik lok'el k'alal ta sti' te lume, yu'un la skuyik te lajemix a. ²⁰Jauk me to te nopojeletike tal sjojtayik ta yilel te Pabloe jauk me to la stejk'an sba jajch'el sok och bael ta lum yan buelta. Ta yan k'aalil la yik'tay jilel te lume, bajt' ta lum Derbe sok te Bernabé. ²¹K'alal laj yot'anik ta xcholel te lek yach'il k'op ta bay lum Derbe, tsobol ta tul ants-winiketik te la xch'uunik te Jesuse. Ta patil sujt'ik bael ta lum Listra, ta lum Iconio, sok ta bay lum Antioquia. ²²Te Pablo sok te Bernabé la yak'bey yip yot'anik te nopojeletike sok la yalbey yayik te k'axel aka xch'uunik te Jesuse, jich la yalik: "Puersa me ya xk'ax jwokoltik ta jpisiltik swenta yu'un jich me ya stak' x-ochotik ta banti ay ta ajwalinel te Diose." ²³Sok la sleik jilel te mach'atik la yak'beyik yat'elik ta ancianoil ta bay chajp'alchajp' te ch'uunjeletike, sok la skom swe'elik ta sk'oponel te Diose, jich te Pablo sok te Bernabé, la yak'ik jilel ta sk'ab te Jkajwaltik te ch'uunjeletike. SUJT'IK BAEL TA ANTIOQUÍA ²⁴Jich yu'un k'axik bael ta sk'inal Pisidia, sok k'otik ta sk'inal Pamfilia. ²⁵Le' la xcholik te lek yach'il k'op ta bay te lum Perge, ta patil koik bael ta lum Atalia. ²⁶Le' ochik ta barko a sok bajt'ik ta lum Antioquia, te ch'uunjeletik te le' ayik a, la sk'oponik te Dios te yakuk skoltey sok te ya skanantey te Pablo sok te Bernabé yu'un le' ts'akajix a te yat'elike. ²⁷Te k'alal k'otik ta Antioquia, la stsobik tel te ch'uunjeletike, la xcholbey yayik spisil te beluk la spas te Dios ta stojolik sok te bit'il la yak'bey xch'uunik uuk te mach'atik yan lumetike. ²⁸Te Pablo sok te Bernabé bayal k'aal la sjoinik jilel te ch'uunjeletike.

Chapter 15

TE MUK'UL TSOBLEJ TA JERUSALÉN ¹Ay cha'ox tul winiketik te k'otik ta bay Antioquía te talemik ta Judea, tal yak'bey snopik te jkermanotaktik, te jich la yalike: Puersa me ya sk'an awich'ik circuncisión ta abak'etalik jich bit'il la yal mantal te Moises, teme ya ak'anik te ya xkolex ta sbajt'el k'inal. ²Jauk me to te Pablo sok te Bernabé ma ba jich ya snopik te bit'il te winiketike, jich kajik ta stsakbel sbaik ta k'op, jalajik ta yaanel, te ch'uunjeletik te ayik ta Antioquía la stsaik te Pablo sok te Bernabé sok xan yantik jkermanotaktik te ya xbajt'ik ta Jerusalén swenta yu'un ya xba sjojk'ibeyik te wolwanej puk k'opetik sok te ancianoetik te bit'il ay te k'op ayeje. ³Jich la yich'ik tikunel bael yu'un te ch'uunjeletik ta lum Antioquía. K'axik bael ta sk'inal Fenicia sok ta sk'inal Samaria, k'ax yalbey yayik te jkermanotaktik te bit'il ay tsobol ta tul te yan lumetik te la sujt'esikix yot'anik ta stojol te Diose, spasil te jkermanotaktike binub nax yot'anik yu'un. ⁴Te k'alal k'otik ta lum Jerusalén te Pablo sok te Bernabé, te ch'uunjeletik te stsoboj sbaik sok te wolwanej puk k'opetik sok te ancianoetike, binax yot'anik la yik'ik ta stojolik. Jich te Pablo sok te Bernabé jajch' yalbey yayik spasil te beluk la spas te Dios ta stojolik. ⁵Jauk me to ay ch'aox tul te fariseoetik te xch'uunejikix te Jesuse, la stej'k'an sbaik, jich la yalik: "Puersa me ya sk'an te ya yich'ik circuncisión te mach'atik yan lumetike sok puersa ya jkalbeytik mantal te ya yat'elinik spasel spasil te beluk ya yal te mantaliletik yu'un te Moises." ⁶Jich yu'un la stsob sbaik te wolwanej puk k'opetik sok te ancianoetik ta snopel jai ayej to. ⁷Te k'alal jalajikix ta yaanel a, la stej'k'an sba jajch'el te Pedroe, jich la yal: "Jkermanotak, te ja'exe ja na'ojik stojol te Dios la stsaon ta awolilik yu'un ya xba chobey te lek yach'il k'op ta stojol te mach'atik ma jauk jlumaltike, jich me ya xch'uunik uuk. ⁸Jich te Dios te sna'ojbotik jkot'antik ta jpisiltik, te la yak' ta ilel te xk'uxul yot'an ta stojol te yan lumetike, ta swenta te la yak'bey yik'ik ta yot'anik uuk te Ch'ul Espíritue jich bit'il te jo'otike; ⁹Pajal jkileltik la yilotik sok te mach'atik yan lumetike. Jich la spasbey perdón yu'un smulik uuk ta swenta te bit'il la xch'uunike. ¹⁰Jich yu'un, ¿bistuuk ya awilbeyik yot'an ta ora to te Diose, te ya awak'bey yijk'ats ta xch'uunel te nopojeletik te beluk ma ju' jku'untik xch'uunel sok uuk te jme'-jtatike? ¹¹Jauk me to jch'uunejtik te la jkich'tikix koltayel yu'un jmultik ta swenta nax yutsil yot'an te Jkajwaltik Jesuse, jich te bit'il la yich'ikix koltayel uuk te yan lumetike." ¹²Jich ch'abik ta k'op ta spasilik te mach'atik stsoboj sbaike sok la yayibeyik stojol sk'op te Bernabé sok te Pabloe te k'alal la xcholik te bit'il Dios la spas senyailetik sok chajp' at'eliletik ta swentaik ta stojol te mach'atik yan lumetike. ¹³Te k'alal laj yot'anik ta k'op, jajch' ta k'op uuk te Jacoboe(Santiago): "Jkermanotak, aiybon awaiyik stojol te beluk ya jkalbeyexe. ¹⁴Te Simone la xcholbotikix jkaiytik te bit'il Dios la skoltay te mach'atik yan lumetike, swenta yu'un jich lum ya xk'ot uuk. ¹⁵Janix jich ts'ibubil yu'unik te alwanejetik yu'un te Diose te jich la yale: ¹⁶"YA ME XCHA' TALON, SOK YA ME JCHA' JPAS XAN TE SNA DAVID TE JINEME; YA ME JACH MOEL SOK YA ME JLEKTES TE BELUK JINEM YU'UNE, ¹⁷SWENTA YU'UN YA ME SLEIK TE JKAJWALTIK TE MACH'ATIK JILEMIK XANE, SOK TE YAN LUMETIK TE IK'BILIK TA JBIILE." ¹⁸Jich la yal te Jkajwaltik te yak'ojix ta na'el stojol spasil in to ta namey k'inal. ¹⁹Jich yu'un, te ya jkal te jo'one, ma me jmakbeytik sbe te mach'atik yan lumetike, te ya sujt'es yot'anik ta stojol te Diose. ²⁰Janax aka jts'ibubeytik bael jun te ya jkalbeytik te ma me sti'ik ti'bal te ma lekuk k'oem sk'oplal ta swenta smajt'an te lok'ombaetike, sok te ma me yayik mulwej, sok te ma sti'beyik sti'balul te chambalam te ts'otbil nax snuk' te milbile, sok te ma slajinik te xch'ich'ele. ²¹Melel ta namey k'inal ay ta alal ta stojolik te jujun lumetik te mantaliletik yu'un te Moises, sok ya yich' ilel te mantalil ta bay sinagogaetik ta jujun sk'alelal ich' lewa. ²²Jich yu'un lek la yayik te wolwanej puk k'opetik sok te ancianoetik sok spasil te ch'uunjeletike, jich la stsaik bael te Judas te yan sbiil Barsabás sok te Silas, te ja wolwanejetik yu'un te ch'uunjeletike, swenta yu'un te ja ya sjoinik bael te Pablo sok te Bernabé ta Antioquía. ²³Jich yu'un la sts'ibuyik te june te jich la yale: "Jkermanotak ja'ex te yan lumexe, te ayex ta lum Antioquía sok ta sk'inal Siria sok ta sk'inal Cilicia ya jpatbeyex awot'anik, jo'otik te wolwanej puk k'opetik sok te ancianoetik sok te tsobol te ch'uunjeletike. ²⁴La jkaiytikix stojol te ay cha'ox tul winiketik te jajch'emik bael le' to, te ma tikunbilik bael jku'untik te la yak'beyex amel-awot'anik yu'un te beluk la yak'batik anopik sok te la ya'an awot'anik yu'une. ²⁵Jich yu'un la jchaptik te ya jtikuntik bael jkermanotaktik ta atojolik yu'un ja ya sjoin bael te jkermanotaktik Bernabé sok Pablo te bayal k'ux ta jkot'antike, ²⁶te ja yak'oj sbaik ta lajel ta swenta te Jkajwaltik Jesucristoe. ²⁷Jich yu'un la jtikuntik bael te Judase sok te Silase, janix me ya yalbeyex awaiyik spasil te beluk la jts'ibuytik baele. ²⁸Melel ja lek la yayi te Ch'ul Espiritu sok janix jich jkot'antik uuk te mayuk yan mantalil te ya jkak'beyex ach'uunike, janax te banti tulan sk'oplale: ²⁹Ma me xa ti'ik ti'bal te ma lekuk sk'oplal k'oem ta swenta te smajt'an te lok'ombaetike, te xch'ich'ele sok ma me sti'beyik sti'balul te chambalam te ts'otbil nax snuk' te milbile, ma me awaiyik mulwej. Teme ya akom abaik ta spasel in to, lek me xkuxinatik abi. Janax la jts'ibuytik abi jkermanotak. ³⁰Jich la yich'ik tikunel bael, k'alal k'otik ta lum Antioquía, la stsob sbaik spasil te jkermanotaktike sok la yak'beyik ta sk'abik te ts'ibubil june. ³¹Te k'alal la sk'oponik te beluk ts'ibubilbele, bayal bujts'naj yot'anik yu'un te beluk albotik le'ae. ³²Te Judas sok te Silase, te ja wolwanej alwanejetik, jalajik ta stak'uyel sok la yak'beyik bayal yip yot'anik te jkermanotaktike. ³³Te bit'il jalajikix jun chebub k'aal le'a, jich ak'otik

sujt'el yu'un spisil te jkermanotaktike, la yalbeyik te ayuk lamal k'inal yu'un te Dios te ya sujt'ik bael ta stojol te mach'atik tikunbilik tel yu'une. ³⁴Jauk me to te Silase la snop te ya to xjil ta Antioquía. ³⁵Janix jich te Pablo sok te Bernabé le' jilik uuk a, la sjoin sbaik sok te tsobol yantik bijteswanejetik sok la xcholik te lek yach'il k'ope. TE PABLO LA YIJT'EY TE BERNABÉ SOK JAJCH' TA BEEL TA XCHEBAL BUELTA TA XCHOLEL TE SK'OP DIOSE ³⁶K'axix jun chebuk k'aal a, te Pablo la yalbey te Bernabé: "Sujt'kotik bael ta ora to, kunik ba jkiltik te jkermanotaktik ta bay te jujun muk'ul lumetik te banti la jcholtik te sk'op te Jkajwaltike sok le' ya jkiltik a teme lek ayike. ³⁷Te Bernabé la sk'an yik' bael sjoin te Juan ja te Marcos te yan sbiile. ³⁸Jauk me to te Pabloe la yal te ma spas ya yik' bael sjoin te mach'a ijk'tayotik jilel yu'un ta bay sk'inal Panfilia te ma la sk'an sjoin bael ta spasel te at'ele. ³⁹Jich yu'un ma pajal la snopik te Pablo sok te Bernabé, jich la yijk'tey sbaik, te Bernabé la yik' bael sjoin te Marcose, ochik ta barco, jich abajt'ik ta Chipre. ⁴⁰Yan te Pablo ja la stsa te ya sjoin bael te Silase, jich te jkermanotaktike la sk'oponik te Jkajwaltik swenta yu'un yakuk xjoinot bael yu'un te yutsil yot'ane, jich abajt'ik. ⁴¹K'axik bael ta sk'inal Siria sok ta sk'inal Cilicia, k'ax smuk'tesbeyik yot'anik te ch'uunjeletike.

Chapter 16

TE TIMOTEO LA SJOIN TE PABLO SOK TE SILASE ¹Te Pablo k'ot ta lum Derbe sok ta lum Listra; Le' ay tul nopojel te ja sbiil Timoteo, ja sme' te tul judia ants te ch'uunjele sok te state ja Griego winik. ²Lek sk'oplal yu'un te jkermanotaktik te ayik ta lum Listra sok ta lum Iconio. ³Te Pablo la sk'an yik' bael te Timoteo; Jich la yak'bey yich' circunsición ta swenta te judioetike te le' ayik a, meel spisilik sna'ojik te ja Griego te state. ⁴Te k'alal yakalik ta k'axel bael ta muk'ul lumetike, te Pablo sok te sjo'take la yak'beyik jilel te ch'uunjeletik te beluk la ts'ibuyik te wolwanej puk k'opetike sok te ancianoetik te ayik ta Jerusalén swenta yu'un te ya xch'uunike. ⁵Jich yu'un te ch'uunjeletik la yich'ik yip yot'anik ta swenta te xch'uunjel yot'anike sok bayal esmajik ta jujun k'aal. TE PABLO LA YICH' AK'BEYEL YIL TA STELEMAL YILEL TE TUL MACEDONIO WINIKE ⁶Te Pabloe sok te sjo'take bajt'ik ta lum yu'un Frigia sok ta Galicia, yu'un la yich'ik komel yu'un te Ch'ul Espíritue te ya xchol te sk'op Dios ta banti lum Asia. ⁷Te k'alal k'otik ta nopol Misia, k'an bajt'ukik ta Bitinia, jauk me to te Espiritu yu'un te Jesuse ma ak'ot bael yu'un. ⁸Te k'alal yakalik k'axel tel ta Misia, koik bael ta muk'ul lum Troas. ⁹La yich' ak'beyel yil ta stelemal yilel te Pablo te k'alal och' te ajk'ubale: La yil tek'el tul winik te talem ta Macedonia, te yak ta yik'el tel yilele sok te jich la yale: "Kaxan ta Macedonia koltayawotik." ¹⁰Te k'alal la yil te Pablo te beluk ak'bot yil ta stelemal yilele, ta ora nax la jchajp'anbatik yu'un te ya xbootik ta Macedonia, meel k'ot ta yot'anik te ja Dios te yak ta stikunbelotik bael yu'un te ya xba jcholtik te lek yach'il k'ope. LA YICH'IK CHUKEL TA FILIPOS ¹¹La jchajp'anbatik yu'un ya xlok'otik bael ta lum Troas, ch'ixnax bootik ta sk'inal Samotracia, ta yan k'aalil k'ootik ta Neápolis. ¹²Jich bootik ta Filipos, te ja jun muk'ul lum yu'un Macedonia sok te ja tulán sk'oplal yu'unike sok te le' ay tsobol ants-winiketike yu'un te Romae, jich jilotik bayal k'aal le'a. ¹³Ta sk'alel ich' lewa lok'otik bael ta sti' lum, bootik ta muk'ul ja', te banti la jnoptik te le' ya stsob sbaik ta sk'oponel a te Diose. Najk'ajotik sok k'opojotik sok te antsetik te le' ya stsob sbaik a. ¹⁴Ay tul ants te ja sbiil Lidia, te ya xchon tsajal pak' te jajch'em tel ta lum Tiatira, te ja ya yich' ta muk' te Diose, te k'alal yak ta yayibelotik stojol a. Te Jkajwaltike la stijbey yot'an te yakuk xk'ot ta yot'an te sk'op te Pabloe. ¹⁵La yich'ik ja' sok te jayeb ta tul te ayik ta snae, jich yu'un la yalbotik te antse: "Teme la awilikix te ay xch'uunjel jkot'ane, la'ik ta jna sok jilanik le'a." Jich la sbik'tal k'opteyotik, jich la jch'uuntik bael. ¹⁶Jich jun k'aal k'ot ta pasel. Te k'alal yakotik bael ta banti ya jtsob jbatik ta sk'oponel te Diose, la staotik ta be te tul ach'ix te uuntaybil yu'un te bol espíritu te ya sna' stojol spisil te beluk ya xk'ot ta pasele. Te ach'ixe ya xtojoj ta lek yu'un te beluk ya sna' spasele jich ya yak'bey bayal tak'in te mach'a ajwalil yu'une. ¹⁷Te ach'ixe ja snutsoj te Pablo sok janix jich uuk te jo'otike, jich yak ta yalel ta aw: "Te winiketike to ja abatetik yu'un te muk' Diose. Ja tal yalbatik te bit'il ya stak' xkolexe." ¹⁸Te ach'ixe bayal k'aal la spas jich. Jauk me to te Pabloe, lik' sjol yu'un te jich ya spas te ach'ixe, la sut sbabel ta stojol jich la yalbey te bol espíritu: "Jich ya jkalbat mantal ta sbiil te Jesucristoe, lok'an tel ta sbak'etal te ach'ixe." Te k'alal jich la yale, lok' bael te bol espíritu. ¹⁹Te k'alal la yil te ajwalil yu'un te ach'ixe te ma sna'ix stojol te beluk ya xk'ot ta pasele, la stsakik bael te Pablo sok te Silase, la xjochik bael ta yolil ch'iwich ta stojol te mach'atik tulán yat'elike. ²⁰Te k'alal la yich'ik ik'el bael ta stojol te chajp'anwanejetike, jich la yalik: "Te winiketike to, yakalik ta syantesel te jlumaltike. Meel ja judioetik. ²¹Ja ya yak'ik ta nopel te stalel xkuxlejalik te ma stak' ya jnoptik sok ma stak' ya jpastik meel Romanootik." ²²Jich yu'un te tsobol ants-winiketike la skontroinik te Pablo sok te Silase; te chajp'anwanejetike la xch'ibeyik te sk'u-spak'ike sok la yal mantal te yakuk yich'ik majel ta te'. ²³Te k'alal bayal la yich'ikix majel a, la yak'ik ta chukel sok la yalbeyik te kanan chukjibale te lekuk ya skananteye. ²⁴Te k'alal la yich' te mantale, te kanan chukjibale la yik' bael ta k'alal yutil, le' ba xchuk jilel a sok la xojtilebey jilel te yakanik ta bay jutul te wel ch'ujte'e. ²⁵Nopal ya staix a te olil ajk'ubale te Pablo sok Silas yakalik ta sk'oponel te Diose sok yakik ta sk'ajintayel k'ayojetik ta stojol, te yantik chukeletike yakalik ta yayiel stojol. ²⁶Ajk' nax tal tulán nijk'el, te yuyal te chukjibale la syuk' sba; ora nax jam spisil te sti' te chukjibale, sok til koel spisil de cadeanetik te chukbilik a. ²⁷Te kanan chukjibale wijk' sit yu'un, jich la yil te jamatik te sti' te chukjibale; la stsak te espadae tep' xanix ma la smil sba yu'un, meel la skuy te lok'ik ta anel te chukeletike. ²⁸Jauk me to te Pabloe tulán awun: "Ma me xamil aba, meel jpisiltik le' ayotik to." ²⁹Te kanan chukjibale la sk'an k'ajk' yil, jich yip nax och bael sok yak ta nijk'el yu'un te xi'wele, te k'alal k'ot te banti ay te Pablo sok te Silase la skejan sba koel ta stojolik. ³⁰La yik' lok'el sok la yalbey: "Winiketike, ¿beluuk ya stak' jpas yu'un te ya stak' xkolone?" ³¹Jich la yalik: "Ch'uuna te Jkajwaltik Jesuse, jich me ya xkolat sok spisil te anae." ³²Te Pablo sok te Silas la xchobeyik yayik te sk'op te Jkajwaltike ta spisilik ta mach'atik ayik ta snae. ³³Jich yu'un, te kanan chukjibale janix jich ora yu'un te ajk'ubale te la spokbey te yejch'enike, te kanan chukjibale sok spisil te snae la yich'ik ja' ta ora nax. ³⁴Jich yu'un la yik' bael ta sna te Pablo sok te Silase, la yak'bey swe'elik, bayal sbujts' yot'anik sok te mach'atik ayik ta snae, yu'un te la xch'uunikix te Diose. ³⁵Jich yu'un te k'alal sakubix a te k'inale, te chajp'anwanejetike la stikunik sk'opik ta stojol te kanan chukjibale, jich la yalik: "Koltayaik lok'el jai winiketike to." ³⁶Te kanan chukjibale la yalbey te Pabloe: "Te chajp'anwanejetike la stikunbonik ayej te jich la yalik te ya jkak'atik lok'el, jich yu'un lok'anik bael, baanik junuk

awot'anik.³⁷ Jauk me to te Pabloe jich la yalbey: "La smajotik ta sit ants-winiketik ma la xchajp'anutik, melel te jo'otike yajwalotik te lum Romae jauk me to la jkich'tik chukel. ¿Ja ba ya sk'anik te muken ya skoltayotik lok'ele? ¡Ma jichuk! Aka talukik slok'esotik bael." ³⁸Te kanan chukjibale la yalbey te chajp'anwanejetik te beluk la yalike; te k'alal la yaiyik stojol te Pablo sok te Silas te ja slumalik te Romae xi'wik yu'un. ³⁹Te chajp'anwanejetik talik, tal sk'anik perdón ta stojolik jich lok'esotik bael, la sk'ambeyik te yakuk xlok'ik bael ta slumale. ⁴⁰Jich yu'un, te Pablo sok te Silas lok'ik tel ta chukjibal bajt'ik ta sna te Lidiae. Te k'alal la yil te Pablo sok te Silas te jkermanotaktike la yak'beyik jilel yip yot'anik jich lok'ik tel ta banti muk'ul lum.

Chapter 17

JAJCH' K'OP TA TESALÓNICA ¹Jich yu'un, te k'alal k'axikix a ta bay lum yu'un Anfípolis sok ta lum Apolonia, k'otik ta bay lum yu'un Tesalónica, te banti ay jun sinagoga yu'unik te judioetike. ²Te Pabloe, te jich bit'il k'ayem ta spasel, bajt' ta ba ay te judioetike, jich ba snopik te beluk ts'ibubil ta sjun te Diose, jich la spasuley oxeb k'aal ta sk'alelal ich' lewa. ³Yak ta xcholel te sk'op te Diose sok yak ta yalel, te puerasa me ya k'ax swokol te Cristoe sok te bit'il ya xcha'kux tel ta aelmeletike. Jich la yal: "Ja te Jesús te ya jcholbeyex sk'oplal awaiyike janix te Cristoe." ⁴Ay cha'ox tul judioetik te la xch'uunik spisil in to jich la sjoinik te Pabloe sok te Silase, sok tsobol griegoetik te k'axem to yak'ojik xch'uunjel yot'anik ta stojol te Diose sok nix bayal antsetik te wolwanejetike. ⁵Jauk me to te judioetik te mach'a ma ch'uunjeletike, jajch' sbik' tal yot'anik, jich la tsob cha'ox tul winiketik te ma ba lek yot'anike te ayik ta ch'iwich, la stsobik bayal ants-winiketik sok kajik ta yuts'inel te lume. Ochik ta elek' ta bay sna te Jasone, yu'un ya sk'anik stsakik lok'el tel sok te ya yak'ik ta stojol te lum te Pablo sok te Silase. ⁶Jauk me to te k'alal ma la staik le'a, ja la stsakik bael te Jasón sok cha'ox tul jkermanotaktik, la yich'ik ik'el bael ta ba ay te mach'atik tulan yat'elik yu'un te lume, jich kajik ta aw: "Jai winiketik to yakalik ta sjajts'esel k'op ta spamal te balumilale janix jich talikix le' to. ⁷Ja te mach'atik la yik' ta sna te Jasone, jichik te bit'il mach'atik ya xk'axintesbeyik smantal te Césare; ja me yakik ta yalel te ay yan ajwalil, te Jesús sbiile." ⁸Te tsobol ants-winiketike sok te mach'atik tulan yat'elike lijk' sjolik yu'un te k'alal la yayik stojole. ⁹Jauk me to la yich' sujel te Jasón sok te sjo'take te yakuk stojik swenta yu'un jich me ya stak' ya xlok'ik tel a, jich yu'un te k'alal la stojike, la yich'ik koltayel lok'el. PABLO SOK SILAS AYIK TA BEREÁ ¹⁰Jai ajk'ubal abi te jkermanotaktik la stikunik bael te Pablo sok te Silas ta bay lum Berea. Te k'alal k'otik le'a, bajt'ik ta ba ay te sinagoga yu'un te judioetike. ¹¹Te ants-winiketik te kuxatik ta ba ay te lum Berea bayal xan xk'uxul yot'anik a te bit'il te lum Tesalónica, meel binax yot'anik la yayik stojol te sk'op te Diose, sok kajik ta snopel ta jujun k'aal teme meel nix a te beluk ts'ibubile. ¹²Jich yu'un bayal mach'a la xch'uunik, janix jich la xch'uunik cha'ox tul griega antsetik te ich'bilik ta muk' sok bayal ta tul winiketik. ¹³Te k'alal la yayik stojol te judioetik te ayik ta lum Tesalónica te Pablo yak ta xcholel te sk'op Dios ta bay lum Berea, bajt'ik le'a sok kajik ta xjajch'esel k'op ta bay te lume. ¹⁴Jich yu'un te k'alal la yayik stojol te jkermanotaktike, la stikunik bael te Pablo ta bay ti' mar, yan te Silas sok te Timoteoe jilik le'a. ¹⁵Te mach'atik la yik'ik bael te Pabloe, k'ejel to la yik'ik bael, k'alal ta lum Atenas. Le' la yijk'tayik jilel a, ta ora nax te k'alal la yich' iktayel le'a, la stikun bael sk'op ta stojolik te Silas sok te Timoteoe yu'un yakuk xtalik ta ora nax ta stojol te Pabloe. PABLO AY TA ATENAS ¹⁶Te k'alal yak ta maliywanej a te Pablo ta bay Atenas, bayal lijk' sjol yu'un te k'alal la yil te nojel ta lok'onbaetik te lume. ¹⁷Jich yu'un bajt' ta k'op sok te judioetik ta bay sinagoga sok nix te mach'atik ya yich'ik ta muk' te Diose sok ta spisilik te mach'atik ayik ta bay ch'iwich. ¹⁸Janix jich la staj sba sok te Pablo te cha'ox tul filósofoetik Epicúreos sok te Estoicose te ja winiketik te ya snopik te jich nax chiknax spisil te beluk ya jkiltike sok te janax tulan sk'oplal yu'unik te beluk ya sk'an yot'anik spasele, ma xch'uunik te ay cha'kuxele. Jich la stsal sbaik k'op sok te Pabloe: "¿Beluuk ya sk'an ya yal jai chulti' winik to?," janix jich la yalik te yantike: "Chol k'op yilel yu'un te yantik diosetike," meel te Pablo yak ta xcholbel sk'oplal te Jesús sok te bit'il ay te cha'kuxele. ¹⁹La yik'ik bael te Pablo te banti ya stsob sbaik te muk'ul tsobleje te sbiilinoj Areópago, jich la sjojk'ibeyik te Pabloe: "¿Ya ba stak' jna'tik stojol te beluk yach'il bijubtesel te awich'oj tele? ²⁰Yu'un ya jkaiytik stojol, te chajp'nax a te beluk yakat ta xcholele. Jich yu'un, ya jk'an jna'tik stojol te beluk ya sk'an yale." ²¹(Jich yu'un spisil te Ateniensetik sok te mach'atik yan lumetik te kuxinemik le'a, janax baem ta yot'anik ta xcholel sok ta xch'amel yayel stojol teme ay beluk yach'il k'op ya yayike). ²²Jich te Pablo tejk'aj jajch'el ta yolil te Areópago, jich la yal: "Te ja'ex winikex yu'un Atenas, ya jkil te toyol awot'anik ta xch'uunel te yantik diosetike. ²³Meel te k'alal yakon ta k'axel a, la jkil spisil te beluk ja pasojik yu'un te mach'a ach'uunojike, la jta jun skajtijib majt'anil te jich ts'ibubil le'a: "JA YU'UN TE JUN DIOS TE MA JNA'BEYTIK SBAE." Jich yu'un te beluk ja ach'uunojike te ma ana'objey sbaike, ja te yakon ta xcholbelatike. ²⁴Ja te Dios te la spas te balumilal sok spisil te beluk le' ay a, ja yajwal te ch'ulchan sok te balumilale, ma ba kuxul ta bay temploetik te pasbil ta sk'ab te ants-winiketike. ²⁵Sok ma ba ya yich' koltayel yu'un te ants-winiketike, mayuk beluk ya spas falta yu'un, meel ja ya yak' te kuxinele sok te ik' yu'un te kuxulik a te ants-winiketike sok spisil te beluk ya xtuun yu'unike. ²⁶Ta swenta nax tul winik, te Diose la xchiknantes spisil ta chajp' ants-winiketik swenta yu'un ya xkuxinik le' ta balumilal to, ja la xchajp'an ta neelal to te jayeb ja'wil ya xkuxinik sok te bay ya xkuxinike, ²⁷jich la spas yu'un te ya stak' sleik a te Diose sok te ya staik, swenta yu'un jich ya stak' xcholbeyik sk'oplal, Meel ma ba k'ejel to ay ta jtojoltik te Diose. ²⁸Meel ja kuxulotik ta swenta sok te bit'il ya stak' jtijbatik sok te bit'il ayotik ta k'inale, jich bit'il yaloj te tul winik te k'alal la yal te t'ujbil nax k'ope: "Meel te jo'otik uke ja me sts'umbalotik te Diose." ²⁹Jich yu'un, te jo'otik te sts'umbalotik te Diose, ma me stak' jkuytik te Dios te bit'il te oroe o te platae o te jich ya jkuytik te bit'il ch'enetik te pasbilik ta lok'ombaetike te la snopik ta yot'anik sok te la spasik ta sk'abik te ants-winiketike. ³⁰Jich yu'un, te Diose la me yak'ix perdón te jayeb k'aal te ma la sna'ik te ants-winiketik te la spasik te beluk ma lekuk ta pasele, ta ora

to, jich me ya yalbey mantal spisil te ants-winiketik te ayik ta spamal te balumilale te yakuk me sut yot'anik yu'un te smulike. ³¹Yu'un chapalix jun k'aal te ya slik mulil te Diose ta swenta te tul winik te stsaoje. Janix te Dios te la yak' ilel yu'el ta stojol jai winik to, te la xcha'kuses tel ta bay aelmeletike. ³²Te k'alal la yaiyik stojol te ants-winiketik yu'un te Atenase te ya xcha'kux tel te aelmeletike, ay cha'ox tul ants-winiketik te la slabanik te Pabloe; jauk me to ay yantik te jich la yalike: "Te jo'otike ya jk'antik jkaiytik stojol ta yan buelta te beluk la awale." ³³Jich te Pabloe lok' bael ta yolil te ants-winiketike. ³⁴Jauk me to ay cha'ox tul te la st'unik bael te Pabloe sok la xch'uunik te beluk la yale, jich bit'il te Dionisio te ja ay yat'el te banti ya stsob sbaik te muk'ul tsoblej te sbiilinoj Areópago, sok te ay tul ants te Damaris sbiile sok ay yantik xan abi.

Chapter 18

PABLO AY TA CORINTO ¹Ta patil te Pablo la yijk'tey jilel te Atenase bajt' ta bay lum Corinto. ²Le' la sna'bey sba tul judio winik te ja sbiil Aquila, te ja slumal te Ponto; ay to nax che'oxebuk k'aal a te lok'ik tel ta lum Italia sok te yinam te Priscila sbiile, meel te ajwalik Claudio la yal mantal te yakuk xlok'ik bael ta Roma spisil te mach'atik judioetike. Te Pablo ba yil, ³meel pajal te yat'elike, jil sok ta at'el, ja ya spasik te nail pak'e. ⁴Jich yu'un te Pablo ya xbajt'uley ta sinagoga ta jujun sk'alelal ich' lewa. Le' ya xk'opoj sok te judioetik sok te griegoetik swenta yu'un ya xchobey yaiyik te lek yach'il k'ope. ⁵Jauk me to te k'alal lok'ik tel ta Macedonia te Silas sok Timoteoe, te Pablo la yich' ak'bel yip yot'an yu'un te Espiritue te ya xba xchobey yaiy te judiotike te ja Jesús te Cristoe. ⁶Te k'alal ma la sk'anik te judioetike sok te la yutike, te Pabloe ta stijt'an te sk'u-spak'e ta swentaik, jich la yal; "Teme la yak'batik kastigo te Diose, ja'atik nix me ta awentaik, ma jauk ta jmul. Ta ora to ja ya xba jchobey yaiyik te mach'atik yan lumetike." ⁷Jich yu'un lok' bael le'a, bajt' ta sna te Ticio Justo, te ja tul winik te yich'oj ta muk' te Diose. Te snae ay ta spat xujk' te banti ay te sinagogae. ⁸Te Crispo, te ja wolwanej yu'un te sinagogae, la xch'uun te Jkajwaltik sok spisil te mach'a ay ta snae. Janix jich bayal te Corintoetik te k'alal la yaiyik stojol te beluk la yal te Pabloe la xch'uunik sok la yich'ik ja'. ⁹Te Jkajwaltike la sk'opon ta ak'ubal ta stelemal yilel te Pabloe; "Ma me xi'wat, k'opojanme, ma me xkomat ta k'op. ¹⁰Meel te jo'one ja me joinejat, mayuk me mach'a ya stak' yuts'inat, meel bayal ants-winiketike te jku'uninej le' ta lum to. ¹¹Te Pabloe kuxin jun ja'wil sok wakeb u le'a, la yak' ta nopel te sk'op Dios ta stojolik. ¹²Te k'alal och ta ajwalil te Galión ta bay lum Acaya, te judioetike jajch' skontroinik te Pablo jich la yik'ik bael ta stojol te ajwalile, yu'un le' ba xchajp'anik a; ¹³jich la yalik: "Jai winik to ya suj ta yich'el ta muk' te Dios te ants-winiketike te ma jichuk nop'tesbilotik yu'un te mantalile." ¹⁴Jich yu'un te k'alal k'an k'opojok te Pabloe, ora nax k'opoj te Galióne, jich la yalbey te judioetike: "Te ja'atik te judioexe, te ayuk beluk malekuk pasbil sok te ayuk mach'a la yich' milele, ya jchap'an te jichuke. ¹⁵Jauk me to meel janax sjojk'ibal ayej yu'un te k'opetike sok te biililetik naxe sok te janax yu'un te mantalil awu'unike, chapaik atukelik. Ma jk'an ya xk'oon ta chajp'anwanej yu'un jai k'opetik to." ¹⁶Jich te Galión la stikunley lok'el ta spisilik ta bay chajp'ajibal. ¹⁷Jauk me to la stsakik ta spisilik te Sóstenes, te ajwalil yu'un te sinagogae, la smajik ta bay te chajp'ajibale. Jauk me to te Galión mayuk sk'oplal bajt' yu'un te beluk la spasike. ¹⁸Te Pabloe, jil xan bayal k'aal ta lum Corinto, ta patil la yik'tay jilel te jkermanotaktike, jich och ta barco bajt' ta lum Siria sok te Priscila sok te Aquila. Te k'alal ma to yijk'teyoj a te banti ya xlok' bael te barkoetik ta Cencrea, la slok'es te stsotsil sol yu'un spasoj jun trato sok te Diose. ¹⁹Te k'alal k'otik ta lum Éfeso, te Pablo la yijk'tey jilel le'a te Priscilia sok te Aquila, bajt' ta sinagoga ta sk'oponel te judioetike. ²⁰Te k'alal la sk'anbeyik te Pablo te yakuk xjil xan bayal k'aal le'a, ma la sk'an. ²¹Jauk me to te k'alal ya xbajt'ix a, la yal: "Ya me xcha' sujt'on tel ta atojolik teme jich ya sk'an te Diose." Jich lok' bael ta lum Éfeso. PABLO SUJTEL TA ANTIOQUÍA SOK JAJCH' TA BEEL TA YOXEBAL BUELTA TA XCHOLEL TE SK'OP DIOSE ²²Te k'alal k'ot ta lum Cesarea te Pabloe, mo bael ba spatbey yot'an te ch'uunjeletik ta Jerusalén, ta patilal ko tel ta Antioquía. ²³Te k'alal kax jun chebuk k'aal le'a, lok' bael te Pabloe, bajt' ta sk'inal Galacia sok ta Frigia jich la yak'bey yip yot'an spisil te nopojeletike. TE APOLOS LA XCHOL SK'OP DIOS TA ÉFESO ²⁴Jauk me to ay tul judio winik te ja sbiil Apolos, te bejk'aj ta lum Alejandría, tal ta lum Éfeso. Te winike ya sna' k'op ta lek sok ya sna' lek yilel te beluk ts'ibubil ta sjun te Diose. ²⁵Te Apolos la yich' ak'bel yil te mantalil yu'un te Jkajwaltike. Sok ay nax bayal sbujts' yot'an ta xcholel sok ta nojp'teswanej ta swenta te Jesuse, jauk me to janax ya sna' te beluk la xchol te Juan ak' ich' ja'e. ²⁶Te Apolos ma xiw k'opoj ta sinagoga. Jauk me to te k'alal la yaiyik stojol te Priscila sok te Aquila, la yik'ik tel stukel sok la xchobey yaiy te bit'il ay ta lek te smantal te Diose. ²⁷Te k'alal la sk'an bajt' ta sk'inal Acaya te Apolose, te jkermanotaktike la yak'beyik smuk'ul yot'an yu'un te yakuk xbajt'e, jich la ts'ibubeyik bael te nopojeletik te ayik ta sk'inal Acaya te yakuk yik'ike. Te k'alal k'ot le'a, la skoltay bayal te mach'atik la xch'uunik ta swenta xk'uxul yot'an te Diose. ²⁸Te Apolos la stsal sba ta k'op sok te judioetik ta sit te ants-winiketike, sok la yak' ilel ta swenta te mantalil te ja Jesús te Cristoe.

Chapter 19

PABLO AY TA ÉFESO ¹Te k'alal ay ta lum Corinto te Apoloe, te Pablo yak ta k'axel ta sjoylejal sk'inal te muk'ul lumetike, jich ak'ot ta bay lum Éfeso sok le' la sta cha'ox tul a te nopojeletike. ²Te Pablo jich la yal: "¿La bal awich'ik te Ch'ul Espiritu te k'alal la ach'uunike?" jich la sutik: "Ma la jkich'tik, te jo'otike ma jkaiyobjeytik sk'oplal te beluk a te Ch'ul Espiritue." ³Te Pablo jich la yal: "¿Mach'a ta swenta te ich' ja' te la awich'ike?" Jich la yalik: "Ja te bit'il la yak' ich' ja' te Juane." ⁴Jich la sut te Pabloe: "Te Juane la yak' ich' ja' ta swenta te yakuk sut yot'antike. Ja la yalbey te ants-winiketik te ya me sk'an xch'uunik te mach'a ya xtal ta patilale, ja bi ja te Jesuse." ⁵Te k'alal la yaiyik stojol te ants-winiketik spisil in to, la yich'ik ja' ta swenta sbiil te Jkajwaltik Jesuse. ⁶Jich yu'un te k'alal la skajan sk'ab te Pablo ta stojolik, te Ch'ul Espiritu tal ta stojolik sok kajik ta k'op ta yantik k'opetik sok kajik ta yalel te sk'op te Diose. ⁷Ay lajchay tul winiketik te k'ot ta stojolike. ⁸Te Pabloe och bael ta bay te sinagoga, oxeb u te ma ba xiw k'opoj le'a, la yaiy bijteswanej sok la xcholbey te ants-winiketik te bit'il ay sk'oplal te ajwalinel yu'un te Diose. ⁹Jauk me to ay cha'ox tul judioetik te la stulantesik te yot'anike sok ma la sk'an xch'uunik, jajch'ik ta sbol-k'optayel ta stojol te ants-winiketik te mach'atik la xch'uunikix te Cristoe. Jich te Pablo te k'alal la yaiy stojol te beluk la yalike ma la sk'an sjoin sbaix sok, jich la yijk'tey jilel, k'ejel la yik' bael te mach'a la xch'uunike. Kaj ta snojp'tesel ta jujun k'aal ta bay te snail te nop june te le' ya yaiy nojp'teswanej a te tul winik te Tirano sbiile. ¹⁰Jich k'ot ta pasel cheb ja'wil, swenta yu'un spisil te mach'atik te kuxinemik ta sk'inal Asia te yakuk yaiyik stojol te sk'op te Jkajwaltike, te Judioetik sok nix te Griegoetike. ¹¹Te Diose la yak' ta ilel yu'el ta stojol te Pabloe, ¹²ja yu'un te xchuk'il sok te xchujch'ut' te lapbilix yu'une, ya yich'beyik bael ta stojol te mach'atik ayik ta chamele jich ora nax ya xlekubik jilel sok ya xlok'ik bael te bol espírituetik ta stojolik. ¹³Jauk me to ay cha'ox tul te judioetik te yakalik ta k'axel ta jujun pam lum, ta slok'esel te pukujetike. Ja ya stuuntesbeyik te sbiil te Jesús swenta yu'un jich ya yich'ik yu'elik ta slok'esel a te pukujetike, te k'alal ya yalike: "Ta swenta sbiil te Jesús te ya xcholbey sk'oplal te Pabloe, ya jkalbat mantal te ya xlok'at bael." ¹⁴Te mach'atik jich la spasike ja te juk tul te snich'nab te wolwanej sacerdote yu'un te judioetike te ja sbiil Esceva. ¹⁵Te bol espíritue jich la sut: "Te Jesús ya jna'bey sba, sok nix te Pabloe; jauk me to ¿mach'aatik a te ja'exe?" ¹⁶Te winik te ay pukuj ya yot'ane wiltel ta stojolik te mach'atik yakik ta slok'esel te pukujetike sok la yich'ik tsakel sok bayal majel la yich'ik yu'un. Jich yu'un lok'ik bael ta anel ta bay te nae, t'anatik lok'el sok exnajemik bael. ¹⁷Spisil pujk' bael te beluk k'ot ta pasele, la yaiyik stojol te Judioetike sok nix te Griegoetik te nainemik ta bay lum Éfeso. Bayal xiwik yu'un ta spisilik, jich kajik ta yich'el ta muk' te sbiil te Kajwaltik Jesuse. ¹⁸Janix jich bayal te ch'uunjeletik tal xcholik te smulik swenta yu'un jich ya yalik ta jamal te beluk ma lekuk spasoijke. ¹⁹Bayal te mach'a yat'elinej spasel te beluk chajp'nax ta ilele, la yich'ik tel te jun te bay la snopik spasel spisil in to sok kajik ta xchik'el ta stojol te ants-winiketike. K'alal kaj jajteyik te jayeb stojol te junetike, ja lok' lajuneb yoxwinik ta mil (50,000)ta sejp' te platae. ²⁰Jich yu'un te sk'op te Kajwaltik pujk' bael meel la yilik te ay yu'ele. ²¹Te k'alal ts'akajix ta spasel te at'elil yu'un te Pablo te ak'bot yu'un te Jkajwaltik ta lum Éfeso, te Pabloe la snop ta yot'an te ya xk'ax ta bay sk'inal Macedonia sok ta bay sk'inal Acaya meel ya xbajt' ta Jerusalén; jich la yal: "Teme la jkot'an k'axel le'a, ya xboon ta bay lum Roma." ²²Te Pablo la stikun bael ta bay Macedonia te Timoteo sok te Erasto te ja cheb nopojeletik yu'un, ja te sjo'tak ta at'ele. Yan stukel jil ta bay sk'inal Asia jun chebuk k'aal.JAJCH' K'OP TA ÉFESO ²³Janix jich ora jajch' muk'ul k'op yu'unik te mach'atik ch'uunjeletik ta bay lum Éfeso. ²⁴Ja la sjajch'es k'op te tul winik te Demetrio sbiile te ja ya x-at'ej ta spasel te platae, ja ya spas te lok'ombaetik yu'un te yaj kananik te Diana sbiile, ja la yak'bey yat'el te mach'atik ya x-at'ejik ta plata. ²⁵Jich la stsob spisil te yaj at'el sok jich la yalbey: "Winiketik, ja na'ojik me te bayal tak'in jlok'ejstotik a te banti yakotik ta at'ele." ²⁶Te ja'exe awilojikix sok awaiyojik stojol, te ma jauk nax ta bay lum Éfeso sok nix ta bay sjoylejal sk'inal te Asia, te Pablo yak ta stak'uyel sok yak ta yik'el bael bayal ants-winiketik te ya yalbey te ma ba dios te pasbilibik ta sk'ab te ants-winiketike. ²⁷Sok ma ba janax ay jwokoltik yu'un teme la jch'aytik te jkat'eltike, janix me jich uuk te templo yu'un te muk' antsil dios Diana, mayuk me sk'oplal ya xk'ot. Jich yu'un ya me xch'ay te muk' sk'oplale, te ja ich'bil ta muk' ta spisil sk'inal Asia sok ta spamal balumilal." ²⁸Te k'alal la yaiyik stojol spisil in to, lijk'sjolik ta bayal sok kajik ta aw, jich la yalik: "¡Ja muk' stukel te Diana yu'un te Éfesioetike!" ²⁹Ta spamal te lume ma la sna'ik te beluk ya spasike, bajt'ik ta ora nax ta bay yawil muk'ul tsoblej. Yu'un stsakojikix a te sjoytak ta beel te Pabloe, ja te Gayo sok te Aristarco, te talemik ta bay Macedonia. ³⁰Te Pabloe k'anuk och sk'opon te tsobol ants-winiketike, jauk me to la yich' komel yu'un te nopojeletike. ³¹Janix jich la yich' tikunbeyel k'op yu'un te cha'ox tul sjo'tak te Pabloe te yich'ojik yat'elik ta bay sjoylejal sk'inal Asia te manchuk ya xbajt' ta bay te muk'ul yawil te tsobleje. ³²Ay cha'ox tul te ants-winiketik te kajik nax jich ta awe, meel ma la sna'ik te beluk ya spasike. Bayal ta tul te ma sna'ojik te beluk la yich'ik ik'el ta tsobleje. ³³Ay cha'ox tul te judioetik te la stenik k'axel te Alejandro yu'un yakuk xk'opoj ta stojolik, jich te Alejandro la spasbey senyail sk'ab te yakuk xkomik ta k'op swenta jich ya xchol a te beluk k'ot ta pasele. ³⁴Jauk me to te k'alal la sna'ik stojol te ja judio winik, spisilik majnax kajik ta aw, cheb ora jalajik ta yalel:

"Ja muk' stukel te Diana yu'un te Éfesioetike!"³⁵Jich te secretario yu'un te lume k'alal la skom te ants-winiketike, jich la yal: "Winiketik yu'un Éfeso, ¿Mach'a ants-winik te le' ay ta bay lum te ma sna'oj te ja jkanantik te muk' antsil dios Diana sok te ja slok'omba te koem tel ta ch'ulchane?"³⁶Jpisiltik ya jna'tik stojol, ya me jk'an te lamaluk nax ayexe sok mayuk me beluk ya awalik janix jich ma me jowiluk nax te beluk ya apasike.³⁷Melel te winiketik te la awik'ik tel le' to ma elek'etik yu'un te temploe sok ma yakik ta sbol k'optayel te muk' antsil dios jku'untike.³⁸Jich yu'un, te Demetrio sok te mach'atik sjo'tak ta pak'jome teme ay beluk ya sk'anik chajp'anel yu'une aka bajt'ukik ta stojol te chajp'anwanejetike sok aka sk'oponik. Jich me ya stak' ya skoltey sba ta tulutul.³⁹Yan teme ya ak'anik awalik xan yantik k'opetike, ya me sk'an te ya yich' chapel ta komon tsoblej.⁴⁰Melel ya me stak' jkich'tik tsakel yu'un te beluk k'ot ta pasel ta ora to. Mayuk me beluk ya stak' jkaltik yu'un teme la jkich'tik jojk'ibele."⁴¹Te k'alal laj yot'an ta k'op, la stikum bael te ants-winiketike.

Chapter 20

TE PABLO BAJT' TA MACEDONIA SOK TA GRECIA ¹Ta patil te k'alal lamaj te k'ope, te Pabloe la yak' tel ik'el te nopojeletik yu'une sok la smuk'tesbey yot'anik, la spatbey jilel yot'anik jich lok' bael, bajt' ta sk'inal Macedonia. ²Te k'alal k'ot, xmelmon k'ax yil te sjoylejale k'inale, la yak'bey smuk'ul yot'anik te ch'uunjeletike, jich a sujt' bael ta Grecia. ³Te k'alal ain oxeb u le'a, k'anuk sujt'uk bael ta Siria jauk me to la ya'y stojol te k'anuk yich' milel yu'un te judioetike jich yu'un la snop te ya sujt' bael ta Macedonia. ⁴La yich' joinel bael te Pablo ta sk'inal Asia yu'un te Sópater te ja snich'an te Pirro te kuxinem ta lum Berea; Aristarco sok Segundo, te ch'uunjeletik te talemik ta Tesalónica; Gayo te talem ta Derbe; Timoteo sok Tíquico sok Trófimo te talem ta sk'inal Asia. ⁵Jauk me to neelajemikix bael a sok le' la smaliyotik ta lum Troas. ⁶Te jo'otike lok'otik tel ta Filipos te k'alal k'ax te sk'alel waj te mayuk levadura yich'oje, ta jo'eb k'aal ko'otik ta lum Troas. Le' jilotik jukeb k'aal a. TE PABLO BAJT' YIL TA SLAJIBAL TE LUM TROASE ⁷Ta sbabial k'aal yu'un te semanae, te k'alal jtsoboj jbatik ta xet'el te kaxlan waje, te Pabloe la snojp'tes jilel te ch'uunjeletike. Yu'un ta yan k'aalil ya xlok' bael. Ja yu'un te ma kom ta k'op ja to ta olil ajk'ubal. ⁸Ay bayal stuchtijib k'ajk' ta banti yoxkajal na te banti ayotike. ⁹Te banti ventanae ay nakal tul kerem te ja sbiil Eutico, jauk me to och swael. Te k'alal yak to ta k'op a te Pabloe, te kereme ch'ay tel koel ta yox kajal te nae sok lajemix a te la staike. ¹⁰Jauk me to te Pabloe ko tel, la spajk'an sba ta stojol sok la spet. Jich la yal: "Ma xa mel awot'anik yu'un, melel kuxul." ¹¹Jich yu'un sujt' moel ta yan buelta te Pabloe sok la xet' te kaxlan waje, jich la swe'. Te k'alal jalajix ta k'op a te Pablo ja to ta sakubelan k'inal, jich abajt'. ¹²Jich la yik'ik sujt'el te kerem te mach'a cha'kuxe, jich la yich'ik jilel smuk'ul yot'anik. LOK' TEL TE PABLO TA TROAS BAJT' TA MILETO ¹³Te jo'otike neelajotik bael yu'un te Pablo jich bootik ta barko ta sbelal Asón, te banti la jchaptik te ya jtatik te Pabloe. Melel janix jich la sk'an te ya xbajt' ta yakane. ¹⁴Te k'alal la staotik ta Asón, la jkik'tik tel ta barko jich bootik ta lum Mitilene. ¹⁵Jich mootik ta barko le'a, jich k'ootik ta yan k'aalil ta spat Quío te ja jun ch'in lum te juybil ta ja'e. Ta yan k'aalik k'ootik ta Samos te janix jun ch'in lum te juybil ta ja'e, janix jich ta yan k'aalik k'ootik ta Mileto. ¹⁶Melel te Pablo snopoj te ma ba ya xjalajotik ta sk'inal Asia jich ma ochotik ta lum Éfeso; Melel ya sk'an xk'ot ta ora nax ta Jerusalén ta sk'alel te pentecostés, te yakuk xju' yu'un te jichuk ya xk'ot ta pasele. TE SLAJIBAL K'OP TE LA YAL TE PABLO TA MILETO ¹⁷Te k'alal ay to ta Mileto te Pabloe la stikun bael winiketik ta Éfeso swenta yu'un ba yik'ik tel te ancianoetik yu'un te ch'uunjeletike. ¹⁸Te k'alal julikix a, jich albotik: "Ja na'ojik te sbabial k'aal te bon ta sk'inal Asia, la me jkak' k'aal ta atojolik. ¹⁹Te jo'one la jkak'ba ta abatinel ta stojol te Jkakwaltike, ma la jtoy ba sok ay me ok'on ta swenta te k'ax jwokol yu'un te amen la yilonik te judioetike. ²⁰Ja na'ojik me te mayuk beluk la jmul ta atojolik, la me jkalbatik te beluk ya xtuun awu'unike, jich bit'il la jkak'batik awil ta sit te ants-winiketike sok te k'axon ta jujun naetike. ²¹Jamal la jkalbey ya'y te judioetik sok te griegoetik te bit'il ya sk'an sujt'es yot'anik ta stojol te Diose sok te ayuk xch'uunjel yot'anik ta stojol te Jkakwaltik Jesuse. ²²Jich yu'un, ya xboon ta Jerusalén, melel le' ya yik'on bael a te Espíritue, ma me jna' te beluk ya spasbonik le'a, ²³Te Ch'ul Espiritu ya yak'bon jkil ta jujun muk'ul pam lum te ya jkich' chukel sok ya xk'ax jwokol. ²⁴Jauk me to mayuk stuul jku'un te jkuxlejale, janax te yakuk xju' jku'un te jkat'ele sok te yakuk jts'aktes te jkat'el ta stojol te Jkakwaltik Jesuse, swenta yu'un ya stak' jchol te lek yach'il k'op yu'un te yutsil yot'an te Diose. ²⁵Jich yu'un, ya jkalbeyex ta jamal te mayuk mach'a ya yilbon xan sit te jayeb ta tul te la jcholbey te sk'op te Diose. ²⁶Jich yu'un ya me jkalbeyex ta jamal ta ora to te mayuk me jmul ya xk'ot teme ch'ayel ya xbaexe. ²⁷Melel la me jkalbeyex ta jamal spasil te beluk sk'anjel yot'an te Diose. ²⁸Jich yu'un, tsajteya me abaik te ja'exe, sok kananteyaike te chijetik awu'unik te la yak'beyex awat'elik ta skananteyel te Ch'ul Espíritue. Sok ich'ame abijilik ta skananteyel te ch'uunjeletik yu'un te Jkakwaltik te la sman ta xch'ich'ele. ²⁹Ya jna' te k'alal lajemonix a ya xtal te ti'awal jamal ts'ietik te ya x-ochik tel ta atojolik, sok ma me sna'bey yobolil sba te chijetike. ³⁰Ya jna' te ay mach'a ta awolilik te ya xtal sboltesik te beluk smeletile swenta yu'un ya slo'leyik a te nopojeletike jich me ya st'unik bael. ³¹Jich yu'un wik'ame asitik. Na'aik me te jo'one oxeb ja'wil ma komon ta jtak'uybelex ta tulutul, bayal ok'on k'aal ta ajk'ubal. ³²Te jo'one ya jkak'atik ta stojol te Diose, sok te sk'op te ay yutsilale, te ja ya xju' yu'un syantesatik sok te ya yak'beyex amajt'anik ta apisilik te ch'ultesbilexe. ³³Te jo'one ma bik'taj jkot'an yu'un te platae sok te oroe, sok te sk'u'-spak'ike. ³⁴Ja na'ojik me te sok yat'el jk'ab jtaoj te beluk ay jku'unej sok nix te beluk ay yu'un te mach'a sjoinojone. ³⁵Ta spasil ora la jkak'beyex awilik te bit'il ya akoltayik te mach'atik ay swokolike ta swenta awat'elik sok te bit'il ayuk ta awot'anik te sk'op te Jkakwaltik Jesuse, te janix jich la yale: "Ja me ay smajt'an te mach'a ya yak'e majuk te mach'a ya yich'e." ³⁶Te k'alal laj yot'an ta k'op, te Pabloe la skejan sba koel ta sk'oponel Dios sok te mach'atik sjoineje. ³⁷Jich bayal ok'ik ta spasilik, la spetik sok la yujts'iyik te Pabloe. ³⁸Bayal mach'a la smel-yot'an yu'un te beluk la yich'ik albeyele, te mayukix bin ora ya yilbeyik te sit-yelawe. Jich ba yijk'tayik jilel ta bay te barkoe.

Chapter 21

TE PABLO BAJT' TA JERUSALÉN ¹Te k'alal la jkik'teytik te ch'uunjeletike, mootik ta barko, ch'ix nax abootik ta bay lum Cos, ta yan k'aalil ta lum Rodas, janix jich ta yan k'aalil ta lum Pátara. ²Ta bay lum Párata la jtatik jun barko te ya xbajt' ta Fenicia, jich abootik le'a. ³Te k'alal yakotik bael a, k'axotik ta jk'exen jk'abtik ta sk'inalul Chipre, jich bootik ta barko ta sk'inal Siria sok k'ootik ta Tiro, le' la yich' kot'esel jilel a te biluketike. ⁴Te k'alal la jtatik te nopojeletike, jilotik jukeb k'aal le'a. Jich yu'un te Ch'ul Espíritu la yak'bey sna' stojol te nopojeletik te manchuk ya xbajt' te Pablo ta Jerusalén. ⁵Te k'alal ts'akaj te k'aal jku'untik le'a, jich bootik, la jt'untik bael te jbetike, la sjoinotik bael te jkermanotaktik sok yinamik janix jich te snich'nabik ta ti' lum. Jich yu'un la jkejanbatik ta sk'oponel te Dios ta bay ti' mar, ⁶jich la jpatbeybatik jilel jkot'antik ta tulutul. Jich amootik ta barko, jich sujt'ik bael ta snaik. ⁷Te k'alal la jkot'antik ta beel ta bay Tiro, k'ootik ta lum Tolemaida. Le' la jpatbeytik yot'antik a te jkermanotaktike sok jilotik jun k'aal le'a. ⁸Jich ta yan k'aalil lok'otik bael, bootik ta Cesarea. Ochotik ta snaj te Felipee, ja te yich'oj yat'el ta spukel te yach'il k'ope. Te ja tul ta sjuk tulul te yich'oj yat'ele, jich jilotik sok. ⁹Jich te winike ay chan tul yantsil-snich'nab te ma ba nujp'inemike, te ja alwanejetik yu'un te Diose. ¹⁰Jilotik bayal k'aal le'a, ay k'ot tul alwanej te talem ta judea te Agabo sbiile. ¹¹Tal ta jtojoltik, la tsakbey te xchujk'il xch'ujt' te Pabloe. La xchuk te sk'ab sok te yakane, jich la yal: "Jich ya yal te Ch'ul Espíritue: "Jich me ya yich' chukel te yajwal te chujk'il ch'ujt'ule yu'un te judioetik ta Jerusalén sok ya me yak'ik ta sk'ab te yan lumetike." ¹²Te k'alal la jkaiytik stojol te beluk la yale, te jkermanotaktik te le' kuxinemik a sok te jo'otike la jkalbeytik wokol te Pablo te manchuk ya xmo bael ta Jerusalén. ¹³Jich yu'un te Pablo la yal: "¿Beluuk te yakatik ta spasel te yakatik ta ok'ele, bistuuk te ya awak'bonik jmel-jkot'ane? Melel te jo'one chapalonix, ma jauk nax yu'un te ya jkich' chukele janix jich chapalon yu'un te ya jkich' milel ta Jerusalén ta swenta sbiil te Jkajwaltik Jesuse. ¹⁴Te Pablo ma la sk'an komel jku'untik, jich yu'un la jkot'antik ta skomel, jich la jkaltik yu'un: "Akame pastajuk te sk'anjel yot'an te Jkajwaltike." ¹⁵Te k'alal k'axix a te k'aale, la jtsaktik te jbiluktik jich mootik bael ta Jerusalén. ¹⁶Janix jich la sjoinotik bael cha'ox tul nopojeletik te talemik ta Cesarea. La yik'otik bael ta sna te tul winik te Mnasón sbiile, te jajch'em tel ta Chipre, te ja nopojelel ta xajch'ibale. TE PABLO LA YICH' TSAKEL TA TEMPLO ¹⁷Te k'alal k'ootik ta Jerusalén, binax yot'anik la yik'otik ta stojolik te jkermanotaktike. ¹⁸Ta yan k'aalil bootik sok te Pablo, ba jkiltik te Santiagoe, te k'alal k'ootik le'a la jtatik tsobol te ancianoetike. ¹⁹Te k'alal la spatbey yot'anik, kaj xcholbey yayiik ta chajp'al chajp' te beluk la spas te Dios ta stojol te yan lumetik ta swenta te bit'il at'ej ta stojole. ²⁰Te k'alal la yayiik stojol te beluk k'ot ta pasele, la yich'ik ta muk' te Diose sok jich la yalik: "Ilawil, jkermano Pablo, bayal ta mil te judioetik te la xch'uunikix te Jesús sok janix jich ya xch'uunik te mantalil yu'un te Moises. ²¹La yayiik stojol te yakat ta sbijtesel te judioetik te nainemik ta yan lumetik, te jich la awal te ma me xch'uunik te mantalil yu'un te Moisés sok te ma yich'ik circuncisión te yal-snich'nabike sok te manchuk jich ya spasik te bit'il stalel xkuxlejalike. ²²¿Beluuk ya stak' jpastik? Melel ya me yayiik stojol te talemix. ²³Jich me ya apas te beluk ya jkaltike. Ay chan tul winiketik te la spasik trato sok te Diose. ²⁴Ik'a bael te winiketike sok utstesabaik, tojbeya te jayeb ya slajinike, jich me ya stak' xjoxik te stsotsil sjolike. Swenta yu'un jich me ya sna'ik stojol a te beluk yakalik ta yalele te ma meleluke. Jich me ya sna'ik a te ya ak'ej te mantaliletike. ²⁵Jauk me to te mach'atik yan lumetik te la xch'uunikix uuk te Diose, la me jkak'beytik bael ts'ibubil jun te bay ya yal te beluk ma stak' spasike; "ma me stak' sti'ik te sti'balul te chambalam te yich'oj milel yu'un ya smajt'anin te lok'ombaetike, te xch'ich'ele sok te chambalam te ts'otbil nax snuk' te milbile, janix jich ma me spasik mulwej." ²⁶Jich yu'un te Pablo la yik' bael te winiketik, ta yan k'aalik la yutstesbaik, te Pablo bajt' ta templo, ba yal jilel te bi ora ya xla j te utstesele, ja to me ya xla j teme ts'akaj te ya yak'ik te milbil majt'anil ta tulutule. ²⁷Te k'alal le' ya sts'akajix a te sjukebal k'aale, ay cha'ox tul judioetik te talemik ta sk'inal Asia, la yilik te Pablo te ay ta templo, ba yalbeyik te tsobol ants-winiketik te yakuk tsakik te Pabloe jich ba stsakik. ²⁸Jich la yalik ta aw: "Slumal Israel, koltayawotik. Jai winik to ja ya yalbey te ants-winiketik ta yan lumetik te skontroinoj te jlumaltike, sok te manchuk ya xch'uunik te mantaliletik yu'un te Moises sok te temploe. Janix la yik'tel te Griegoetik ta yutil te temploe jich bolobix yu'un te ch'ul temploe. ²⁹Melel ja la yalik yu'un te la yilik te Trófimo te talem ta Éfeso te ja sjoinoj a te Pablo ta muk'ul lum, la snopik te ja la yik' ochel ta yutil te temploe. ³⁰Spisil te lume lijk' sjolik, jich te ants-winiketike aelmajik bael ba tsakik te Pabloe. La stsakik tel lok'el ta templo, ta ora nax la smakik te ti'naeletike. ³¹Te k'alal k'an smilikix a te Pabloe, k'ot ayej ta stojol te wolwanej soldado te bit'il jajch' k'op ta lum. ³²Ta ora nax te wolwanej soldadoe la yik' bael te yaj soldado sok te wolwanejetik yu'un te kananetike, aelmal k'otik ta stojol te lume. Te k'alal la yilik te ants-winiketik te wolwanej soldadoe sok te soldadoetik yu'une, komik ta smajel te Pabloe. ³³Jich yu'un te wolwanej soldadoe oxtaj ta stojol te Pabloe jich la xchuk bael, la yal mantal te yakuk xchukik sok cheb kadanaetik. Jich la sjojk'iy te mach'a a te winike sok te beluk la spase. ³⁴Jauk me to ay cha'ox tul te ants-winiketik te ma pajaluk te beluk ya yalik ta awe, ja yu'un te wolwanej soldadoe, ma la yayi stojol te beluk la yalike melel bayal te awe, jich yu'un la yal mantal te yakuk yik'ik bael ta

bay te tsobjibal te soldadoetike. ³⁵Te k'alal k'ot ta kamal kam moel te bee, te soldadoetike la sk'echik te Pabloe meel te ants-winiketike la sk'an smajik. ³⁶Melel nutsal bael yu'un te ants-winiketik sok yakalik ta aw: "¡Milaik!" TE PABLO LA SKOLTEY SBA TA K'OP TA STOJOL TE LUME ³⁷Te k'alal yakix ik'el ochel ta bay tsobjibal te soldadoetike, te Pabloe la yalbey te wolwanej soldadoe: "¿Ya ba stak' ay beluk ya jkalbat? Te wolwanej soldadoe la yal: "¿Ya ana' xk'opojat ta griego k'op? ³⁸¿Ma ba jaukat te egipcio winik, te ja la yik' bael te chan mil (4,000) milwanejetik ta bay jochol takin k'inal? ³⁹Te Pablo la yal: "Te jo'one judio-winikon te jajch'emon tel ta bay lum Tarso ta bay sk'inal Cilicia. Te jo'one ja swinikon te muk' lum te mero tulan sk'oplale. Ya jojk'ibat, ya bal stak' xk'opojon sok te lume." ⁴⁰Te k'alal la yal te wolwanej soldadoe te ya stak' xk'opoje, te Pablo la stejkan sba ta bay kamal kam moel te bee, la spasbey senyail sok sk'ab te yakuk xch'abik ta k'oje. Te k'alal ch'abik ta k'oje, te Pablo k'opoj ta hebreo-k'op. Jich la yal:

Chapter 22

¹"Kermanotak sok me'el-tatiletik, aybonik stojol te jk'op te beluk ya jkal ta atojolike." ²Te k'alal la yaiyik stojol te tsobol ants-winiketik te k'opoj ta hebreo-k'op te Pabloe, la xch'am yaiyik stojol. Jich la yal: ³Te jo'one judio-winikon, bejk'ajemon ta lum Tarso ta sk'inal Cilicia, jauk me to ja bijuptesbilon yu'un te Gamaliel. La jkich' noptesel ta lek te bit'il ay ta xch'uunel te mantalil yu'un te chich-mamiletike. Bayal sk'oplal ta jk'otan te Diose, jich te bit'ilex ta ora to. ⁴Jo'on la jnuts te mach'a la xch'uunik te Jesuse, ay la jkak' ta lajel; sok ay la jkik' bael ta chukel te ants-winiketike, ⁵Ja me testigo jku'un te muk' sacerdote sok spsil te ancianoetik yu'un te beluk la jpase. Ja la yak'bonik te ts'ibubil jun ta stojol te jkermanotaktik ta Damasco, jich boon le'a, yu'un ba jkik' tel sujt'el spsil te mach'a xch'uunejik te Jesuse, swenta yu'un ya yich'ik kastigo ta Jerusalén. TE PABLO LA XCHOL TE BIT'IL LA SUJT'ES YOT'ANE ⁶Jich k'ot ta pasel te k'alal yakonix ta beel a, te nopol ya xk'oonix ta Damascoa, nopol niwan olil k'aal a te ajk'ax chiknaj xojobil te ch'ulchan te la xojobtes te banti ayone. ⁷Ch'ayon koel ta lum sok la jkaiy stojol jun k'op te jich la yalbone: "Saulo, Saulo, ¿bistuuk te ya anutsone?" ⁸Jich la jsut: "¿Mach'aat a, Kawal?" Jich la yalbon: "Jo'on te Jesús te talemon ta Nazaret, ja te mach'a yakat ta snutsele." ⁹Te mach'atik sjoinejone la me yilik te til te xjobal te k'inale, jauk me to ma k'ot ta yot'anik te sk'op te mach'a la sk'opnone. ¹⁰Jich la jkal: ¿Beluuk ya stak' jpas, Kajwal? Te Kajwaltike la yalbon: "Jajch'an baan ta Damasco; le' ya yalbatik spsil te beluk ya apase." ¹¹Ma stak' ya jkilix a te k'inal yu'un te xjobil te k'inale, jich yu'un boon ta Damasco, te mach'atik sjoinejone ja la stojtesonik bael. ¹²Le' la jtaj tul winik te Ananías shiile, te mero xch'uunej ta lek te mantalil sok lek sk'oplal yu'un spsil te judioetik te kuxinemik le'a. ¹³Ja tal ta jtojol, la stej'k'an sba ta jts'eel, jich la yal: "Kermano Saulo, jamuk te asite." Jam te jsite jich la jkil te k'inale. ¹⁴Ta patil la yal: "Te Dios yu'un te jchich-mamtik ja la stsaat yu'un te yakuk awilbey te sk'anjel yot'ane, jich ya awil te toj yot'ane sok jich ya awaiy stojol te sk'ope. ¹⁵Ja'at me testigo ya xk'oat yu'un spsil te beluk la awil sok te beluk la awaiy stojol ta stojol te ants-winiketike. ¹⁶Ta ora to "¿bistuuk te yakat ta smaliyele? jajch'an, ak'aba ta ich' ja', k'ana perdón yu'un spsil te amul ta shiil te Kajwaltik Jesuse." TE PABLO LA YICH' TIKUNEL BAE TA STOJOL TE YAN LUMETIKE ¹⁷Te k'alal sujt'on tel ta Jerusalén, boon ta templo ba jk'opon te Diose, le' la yak'bon jkil ta stelemal yilel. ¹⁸La jkil te la yalbone: "Ak'ame puerse, ijk'teya ta ora te Jerusalén, meel ma ba ya xch'uunik te beluk ya awalbey ta jtojole." ¹⁹La jkalbey: "Kajwal, sna'ojik stojol ta spsilik te la jkotses ta chukel sok la jmajtiley te mach'atik xch'uunejat ta jujun sinagoga. ²⁰Te k'alal la smilik te Esteban te ja testigo awu'une, tek'elon le'a, jich jkot'an uuk te bit'il la yich' milele, janix jich yakon ta sk'ejbel te sk'u'-spak' te mach'atik la smilike." ²¹Jauk me to jich la yalbon: "Baan, meel jo'on ya jtikunat bael k'ejel to ta yan lumetik." TE PABLO LA YICH' AK'EL TA SK'AB TE WOLWANEJ SOLDADOETIKE ²²Te ants-winiketik ma ba la yak' xk'opoj xan te Pabloe. Jich yu'un kajik ta aw, jich la yalik: "Jai winik to ma snujp'in te kuxule, aka lajuk." ²³Te k'alal yakalik ta aw, la xch'ojtileyik koel te sk'u'-spak'ike sok la sbujk'iyik moel ts'ubil lum, ²⁴Te wolwanej soldado la yal mantal te ya yik'ik ochel te Pablo ta bay stsobjibal te soldadoetike. Sok la yal mantal te yakuk smajik swenta yu'un yakuk yal ta jamal te bistuuk swenteil te yakik ta aw te ants-winiketik ta skontroinele. ²⁵Te k'alal chukbilix a te Pablo sok te nujk'ule, la yalbey te wolwanej kanan te le' tek'el ta sts'eele, "¿Yu'un ba lek ya awaiyik te ja'ex te ja neel ya amajik te tul romano-winik te ma yich'oj ich'el ta k'ope?" ²⁶Te k'alal la yaiy stojol te wolwanej kanane, bajt' ta stojol te wolwanej soldado jich la yalbey: "¿Beluuk ya apas? Meel jai winik to ja slumal te romae." ²⁷Te wolwanej soldado tal ta stojol te Pabloe, jich la sjojk'ibey: "¿Albon jkaiy, ja'at ba swinikat te romae? Te Pabloe la yal: "Ja". " ²⁸Te wolwane soldado la sut: "Te jo'one la jman ta bayal tak'in te la stak' ochon jlumalin te romae." Jauk me to te Pablo jich la yal: "Yan te jo'one romanoon ta jkalalil to. ²⁹Jich yu'un te winiketik te k'an yich'ik ta k'op la yijk'teyik ta ora nax. Janix jich te wolwanej soldado xiw yu'un te k'alal la sna' stojol te Pablo ja slumal te romae. Meel ja la xchuk. TE PABLO TEJK'ANOT TA STOJOL TE MUK'UL TSOBLEJE ³⁰Ta yan k'aalil, te wolwanej soldado la sk'an sna' stojol te beluk la yak'beyik smulin te Pablo yu'un te judioetike. Jich yu'un la skoltey te beluk chukul a, sok la yal mantal te yakuk tsob sbaik te wolwanej sacerdoteetik sok te tuneletik yu'un te muk'ul tsobleje. Jich yu'un la yik' tel koel te Pabloe, la stej'k'an ta yolilalik.

Chapter 23

¹Te Pablo la stojlin ta ilel te mach'atik ay yat'elik ta muk'ul tsoblej, jich la yalbey: "Kermanotak, te jo'one jun jk'otan kuxinemon ta stojol te Dios ta ora to. ²Te wolwanej sacerdote Ananías la yalbey mantal te mach'atik tek'atik ta sts'eel te Pablo te yakuk spak'beyik majel te yee. ³Jich yu'un la yal te Pabloe: "Te Diose ya me smajat uuk, ja'at te cha'lam awot'ane. ¿Nakalat me yu'un te ya achajp'anon jich te bit'il ya yal te mantalile, jauk me to la awal mantal te yakuk smajonike?" ⁴Te mach'atik ayik ta ts'eel la yalbeyik: "¿Jich bal ya abol k'optey te wolwanej sacerdote yu'un te Diose?" ⁵Te Pablo la yal: "Ma jna'oj stojol a, jkermanotak, teme ja te wolwanej sacerdotee. Melel jich ts'ibubil: MA ME AMENUK YA XK'OPOJAT TA STOJOL TE AJWALILETIK YU'UN TE ALUMALE." ⁶Te k'alal la yil te Pablo te olil te mach'atik le' ayik a, ja saduceotik sok fariseotik, tulán k'opoj te banti sts'oboj sbaike: "Kermanotak, jo'on fariseoon, snich'anon fariseo. Ja me ya jkich' likbel jmul yu'un te jch'uunej te ay cha'kuxel yu'un te aelmeletike." ⁷Te k'alal la yal in to, jajch' stsak sbaik te fariseotik sok te saduceotik, jich te ants-winetik la xat sbaik. ⁸Melel te saduceotik ya yalik te mayuk cha'kuxel sok te mayuk ch'ul abatetike, sok mayuk espírituetik, jauk me to te fariseotike ya xch'uunik spisel in to. ⁹Jich jajch' ta bul te k'ope, ay cha'ox tul te ts'ibjometik te ayik sok te fariseotike, la stej'k'an sbaik jajch'el ta k'op, jich la yalik: "Te jo'otike mayuk beluk amen la jtabeytik jai winik to." ¿Anteme k'oponbil yu'un te Espíritu o yu'un tul ch'ul abate? ¹⁰Te k'alal bulan xan te k'ope, te wolwane soldadoe la ya'an yot'an yu'un teme la yich' tujt'anel te Pabloe. Jich yu'un la yal mantal ta stojol te soldadoetik te ya skojt'esik bael te Pablo te banti ya stsob sbaik te soldadoetike jich la yik'ik lok'el te bay stsoboj sbaike. ¹¹Ta yan ajk'ubal la yak' sba ta ilel te Jkajwaltik ta stojol te Pabloe, jich la yich' albeyel yu'un: "Ma me xiwat, janix jich te bit'il testigo k'oat jku'un ta Jerusalén, janix me jich testigo ya xk'oat ta lum Roma." MUKEN LA YICH' CHAPEL SK'OPLAL TE PABLOE ¹²Te k'alal sakub te k'inalé, ay cha'ox tul judioetik la xchap sk'opik te ya smilik te Pabloe, jich la yalik ta jamal teme ma la smilike ya me xtal ta stojolik te muk'ul wokolile jich la sk'om swe'elik sok mayuk beluk la yuch'ik ja to teme la smilik te Pabloe. ¹³K'axniwan ta cha'winik(40) ta tul winiketik te la xchap sk'opike. ¹⁴Bajt'ik sok te muk' sacerdoteetik sok te ancianoetike, jich la yalik: "Jo'otik nix me la jkak'batik ta muk'ul wokolil, ma me xwe'otik ja to teme la jmiltik te Pabloe. ¹⁵Jich yu'un, jich me ya awalbeyik te mach'atik ay yat'elik ta muk'ul tsoblej te yakuk yalbeyik te wolwanej soldadoe te yakuk yik' tel koel te Pablo ta atojolik yu'un ya ak'an ana'ik stojol te bit'il nix ya awutik a te Pabloe, jich me chapalotikix a, te k'alal nopol ya xtale jich me ya stak' jmiltik a." ¹⁶Jauk me to te skerem-al te xwix te Pabloe la ya'iy stojol te la yich'ix chapel sk'oplale, jich yu'un bajt' ta bay stsobjibal te soldadoe ba yalbey jilel te Pabloe. ¹⁷Te Pablo la yik' tel tul wolwanej kanan sok la yalbey: "Ik'a bael jai kerem to ta stojol te wolwanej soldadoe, melel ay beluk ya xcholbey ya'iy." ¹⁸Jich ik'ot bael te kerem yu'un te wolwanej kanane, te k'alal k'ot ta stojol te wolwanej soldadoe jich la yalbey: "Te Pablo te mach'a chukule la yik'on sok la yalbon te yakuk jkik' tel jai kerem to. Yu'un ay beluk ya sk'an yalbat." ¹⁹Te wolwanej soldado la snit bael ta sk'ab te kereme, k'ejel la yik' bael sok la sjojk'ibey: "¿Beluuk a te ya ak'an awalbone?" ²⁰Te kereme la yal: "Te judioetike la xchapik te yakuk awik' bael pajel te Pablo ta bay muk'ul tsobleje, jich bit'il te ya yich' ich'el ta k'op yilele. ²¹Jauk me to ma me xa awak' bael, melel jelawen ta cha'winik (40) ta tul winiketik te yakik ta smujk'taye. Jai nix me la yak' sbaik ta woklajel, ma la me ya xwe'-uch'ajik ja to teme la smilike. Janix jich ta ora to chapalik me ix, yakik me ta smaliyel te ya awal mantale. ²²Jich te wolwanej soldadoe la stikun bael te kereme, la yalbey: "Ma me mach'a ya awalbey te beluk la acholbone." TE PABLO LA YICH' TIKUNEL BAEL TA STOJOL TE AJWALIL FÉLIX ²³Jich la yik' tel cha' tul te wolwanej kananetike sok la yalbey: "Tsabonik lajunwinik(200) ta tul soldadoetik te chapalik te ya xbajt'ik ta lum Cesarea sok lajuneb xchanwinik(70) ta tul te ya xbajt'ik ta kaballosok lajunwinik(200) te yich'ojik slansaik. Ya me xlok'atik bael ta baluneb ora ajk'ubal. ²⁴Janix la yal mantal te yakuk yak'beyik koj' kaballosok yu'un ya skajtibin bael te Pabloe, jich me lek ya xk'ot ta stojol te ajwalil Félix. ²⁵Jich yu'un la sts'ibuy bael jun yu'un la stikunbey bael te ajwalile, te jich la yale: ²⁶Ja'at te lek ich'bilat ta muk' ajwalil Félix, ich'a spatjibal awot'an jku'un, jo'on te Claudio Lisiase. ²⁷Jai winik to ja la yich' chukel yu'un te judioetike, teb xanix k'an smilik, te k'alal la jna' stojol te ja slumal te romae boon sok te soldadoe jich la jkoltey lok'el tel. ²⁸La jk'an na' stojol te beluk la yak'beyik smuline, jich yu'un la jkik' bael ta stojol te muk'ul tsobleje. ²⁹Le' la jka'iy stojol a te beluk la smuline, ja la te bit'il ay te mantaliletik yu'unike, jauk me to mayuk beluk la jtabey smulin te ya yak' ta lajel o te ya yich' chukel yu'une. ³⁰Jich yu'un la jna' stojol te la xchap sk'opik ta stojol te winike, jich yu'un ta ora nax ta jtikunbatel sok la jkalbey te mach'atik sleobeyik smule, te yakuk xba xchajp'anik ta atojole. Janax ya jkalbat abi." ³¹Jich yu'un la xch'uunik te mantal te soldadoetike. La yik'ik bael te Pablo ta ajk'ubal ta sk'inal Antípatris. ³²Ta yan k'aalil, spiselik te soldadoetik te mach'atik yakalik ta beele, sujt'ik tel ta ba ay te tsobjibal yu'unike, yan te mach'atik te ayik ta kaballosok bajt'ik sok te Pabloe. ³³Te k'alal k'otik te winiketik te kajatik ta kaballosok ta lum Cesarea, la yak'beyik te ts'ibubil jun te ajwalile, janix jich la stek'anbeyik yil te Pabloe. ³⁴Te k'alal la sk'opon te ts'ibubil jun te ajwalile, la sjojk'ibey te banti jajch'em tel te Pabloe. Te k'alal la sna' stojol te jajch'en tel

ta Cilicia. ³⁵La yal: "Ja to me ya jkaiybat stojol spisil te ak'op teme talik te mach'atik la slebat te amule. Jich yu'un la yal mantal te yakuk yak'ik le'a te banti muk'ul na te pasbil yu'un te ajwalil Herodese.

Chapter 24

TE PABLO LA SKOLTEY SBA TA K'OP TA STOJOL TE AJWALIL FÉLIX ¹Jo'eb k'aal xk'axelix a, te muk' sacerdote Ananiase, te ancianoetik sok te tul winik Tértulo sbiil te ja yat'elinoj te ya xkoltaywan ta chajp'anwaneje, k'otik le'a. K'ot yalik ta stojol te ajwalile te beluk smulinoj ta sk'opik te Pabloe. ²Te k'alal la stejkan sba te Pablo ta stojol te ajwalile, te Tértulo jajch' slebey smul sok jich la yalbey te ajwalile: "Wok'ol awal yu'un te bit'il lamal nax k'inal jku'untik sok te bit'il lek ayotik yu'un te awolojotik ta spamal te jlumaltike. ³Jich yu'un te ja'at ajwalilat jku'untik te lek ich'bilat ta muk' Félix, binax jkot'antik yu'un te beluk yakat ta spasele. ⁴Jich yu'un ma me jaltesat bayal, ya jkalbat wokol te yakuk awaiybon stojol cha'ox baluk te jk'ope. ⁵Te jo'otike jna'otik stojol jai winik to te ya yak'botik jwokoltik melel la yak' te ya stsak sba te judioetik ta spamal te balumilale. Sok ja jolol yu'un te mach'atik ch'uunjeletik te Nazareno ya yal sbaike. ⁶Sok ja sk'an sboltesbey sk'oplal te temploe; jich yu'un la jtsaktik melel la jk'antik te ya yich' chajp'anel jich te bit'il ya yal te mantalil jku'untike. ⁷Jauk me to te Lisiase, te ja yich'oj tulana yat'el ta wolwanej soldado tal sok yixtel yot'an tal spojbotik lok'el ta jk'abtik. ⁸Jich la stikunotik tel ta atojol, teme la awich' ta k'op te Pabloe jich me ya ana' stojol a te beluk yakotik ta yalel ta atojole yu'un nix me smelelil a. ⁹Te judioetik la slebeyik smul te Pabloe sok la yalik te melel nix a te beluk la spase. ¹⁰Jauk me to te ajwalil la spasebey senyail ta sk'ab te yakuk sk'opoj te Pabloe. Jich k'opoj te Pabloe: "Ya jna' te bayalix ja'wil te ayat ta chajp'anwanej ta stojol jai muk'ul lum to, jich yu'un binax jkot'an te ya jcholbat awaiye. ¹¹Ya me stak' ajojk'iy xan ta lek te ma ba k'axem ta lajchayeb k'aal te k'alal ba jlajin jba ta Jerusalén; ¹²Te k'alal ta staonik ta bay templo, mayuk mach'a laj jkutba sok, janix ma ba la jajch'es k'op ta stojol te ants-winiketike sok ta bay sinagogaetik sok ta bay te muk'ul lume. ¹³Jai ants-winiketik to ma me ya staik te beluk la yak' ta ilel te ay beluk amen jpasoje. ¹⁴Jauk me to ya jkalbat awaiy, te jo'one ja jt'unoj te be te ya yalik te amene, janix jich jkak'oj ba ta abatinel yu'un te Dios te la xch'uun te jchich-mame. Ja jch'uunoj te beluk ya yal te mantalile sok te beluk ts'ibubil yu'un te alwanejetike. ¹⁵Pajal ay smuk'ul jkot'an ta stojol Dios te bit'il te winiketik to te yakalik ta smaliyel uuke, te ya xch'akux tel te aelmetike, chikan teme lek o malekuk la spasik te yat'elike. ¹⁶Jich yu'un, te jo'one ya me jpas tulana te ya jtsajtay jba ta stojol te Diose sok ta stojol te ants-winiketike. ¹⁷Jauk me to k'axix bayal ja'wil te yakon ta beel ta yantik lumetik jich sujt'ontel ta bay te jlumale, tal jkoltey te muk'ul lum jku'unej sok la jkich tel tak'in swenta yu'un ya jkoltey te jlumale. ¹⁸Te k'alal jich la jpase, le' la staonik ta bay yutil templo te cha'ox tul te judioetik te talemik ta Asia te banti yakon spasel jun k'in yu'un te utselese, ma yu'unuk bayalon sok ma ba yakon ta xjajts'esel k'op. ¹⁹Jai winiketik to ja me ya sk'an te le' ayukik ta atojole sok jich me ya yalik te beluk amen la jpase, teme ay beluk ya staik te amen jpasoje. ²⁰Teme ma jichuke, aka yalik jai winiketik to te beluk amen la jpasebey te k'alal la stejkanonik ta bay muk'ul tsobjibal yu'un te judioetike. ²¹Ja ba la jta mul a te k'alal tulana k'opojon yu'un te la jkal te ya jch'uun te ay cha'kuxele, te ja yakon ta ich'el ta k'op yu'un ta ora to. ²²Jich yu'un te ajwalil Félix, te yayiojix stojol ta lek te bit'il ay sk'oplal te sbe te Jkajwaltike, jich la skejch'an ta xchajp'anel te ayeje, jich la yal: "Ya me amaliyik ja to teme ko tel ta Jerusalén te wolwanej soldado Lisiase, ya me jkal te bit'il ya xjil te ayeje. ²³Jich yu'un la yalbey mantal te wolwanej kanan te janax ya skanantey te Pabloe, te manchuk k'axeluk ya xchukike, swenta yu'un ya stak' xk'opoj sok te sjotake. ²⁴K'axix che'oxeb k'aal a te tal te ajwalil Félix sok te yinam Drusila te ja judia-antse, la stikun ta ik'el te Pabloe jich la yayiyik stojol ta lek te bit'il ay ta xch'uunel te Jkajwaltik Jesucristoe. ²⁵Jauk me to te Pabloe jajch' xcholbey yayi te bit'il toj ya x-ainotik ta k'inale sok te bit'il ya jna'tik jkombelbatik ta tulutule sok te bit'il ya sta yorail te ich'el ta k'ope, te ajwalil Félix xiw yu'un sok jich la yal: "Baanix ta ora to, ya me jtikunat ta ik'el teme jocholone. ²⁶Jich yu'un yak ta smaliley te Félix te yakuk x-ak'bot tak'in yu'un te Pabloe, jich me ya stak' slok'es bael a, ja yu'un te ya yak'uley ta ik'el sok ya sk'opon sba sok. ²⁷Jauk me to te k'alal k'ax cheb ja'wil, lok' ta ajwalil te Félix ja och sjelonik te Porcio Festo jauk me to te Félix ja la sk'an te lek sk'oplal ya xjil yu'un te judioetike, jich yu'un la yijk'tey jilel ta chukel te Pabloe.

Chapter 25

TE PABLO LA SK'AN TE YA XCHAJP'ANOT YU'UN TE CÉSARE ¹Jich yu'un te Festo k'ot ta lum Cesarea, te k'alal k'axix oxeb k'aal sk'oel a, bajt' ta Jerusalén. ²Te wolwanej sacerdote sok te judioetik te tulán yat'elik ta lum tal slebeyik smul te Pabloe sok tulán la sk'oponik. ³sok la yalbeyik wokol te yakuk yal mantal te Festo yu'un te yakuk yik'ik tel te Pablo ta bay Jerusalén, yu'un snopojik te ya smilik ta be te Pabloe. ⁴Jauk me to te ajwalil Festo la yal: "Te Pabloe chukul ta lum Cesarea janix jich le' nopol ya sujt'onix bael le'a. ⁵Jich yu'un, teme ay mach'a ya sk'an sjoinon baele, le' me ya xk'o awalik a teme ay beluk amen spasoj te winike." ⁶Te Festo ay niwan waxukeb k'aal o lajuneb k'aal te jil xan ta Jerusalén jich sujt' bael ta Cesarea, jich k'ot snajk'an sba te bay ya yayi chajp'anwanej sok la yal mantal te yakuk yik'ik tel te Pabloe. ⁷Te k'alal k'ot le'a te Pabloe, te judioetik te talik ta Jerusalén nopol la stek'an sbaik sok, jich bayal ta ten smul la slebeyik jauk me to ma ju' yu'unik yak'el ilel teme meles nix a te smule. ⁸Te Pabloe stukul la skoltey sba ta k'op, jich la yal: "Mayuk jk'axintesoj te mantalil yu'un te judioetike sok mayuk beluk amen jpaso ta templo, sok ma jkontroinoj te ajwalil Césare." ⁹Jauk me to te Festo la sk'an te lekuk ya yich' ilel yu'un te judioetike, jich yu'un la sjojk'ibey te Pabloe: "¿Ya bal ak'an xmoat bael ta Jerusalén te le' ya xba jchajp'anat a?" ¹⁰Te Pablo la yal: "Le' tek'elon to te banti ya yayi chajp'anwanej te muk' awalil César, te banti ya sk'an jkich' chajp'anele. Mayuk jtaoj jmul ta stojol te judioetike, jich te bit'il ana'oj stojole." ¹¹Jauk me to teme ay beluk amen jpasoj te ya jkich' milel yu'une, aka jkich' milel abi. Yan teme ma melesuk te beluk yakalik ta xkuch'inbelonik a, mayuk mach'a ya xju' yu'un te ya yak'onik bael ta stojolike. Ja ya jk'an te yakuk xchajp'anon te muk' awalil Césare." ¹²Jich yu'un te Festo la yaan sok te sjotak ta tunele, jich la sujtbey te Pabloe: "Ya ak'an xchajp'anat te muk' ajwalil Césare; Ya me xbaat ta stojol abi." **PABLO TA STOJOL TE MUK' AJWALIL AGRIPA SOK BERENICE** ¹³Jich yu'un, k'axix bayal k'aal a, te muk' ajwalil Agripa sok te Berenice k'otik ta lum Cesarea, k'ot yilik te ajwalil Festo. ¹⁴Te bit'il jalajik bayal ka'al le'a, te Festo la xchobey yayi te muk' ajwalil te bit'il ay sk'oplal te Pabloe, jich la yalbey: "Ay tul winik te le' chukbil jilel yu'un te Félix." ¹⁵Te k'alal k'oon ta Jerusalén, te wolwanej sacerdotetiek sok te ancianoetik yu'un te judioetike la yalbonik te ay smul jai winik to jich la sk'anbonik te yakuk jkak' ta milele. ¹⁶La jkalbey te ma k'aemuk te romanoetik te ya yak'ik ta lajel tul winik teme ma neeluk ya situy sba ta k'op sok te mach'atik le mulietike, jich me ya stak' skoltey sba te mach'a lebil smule. ¹⁷Jich yu'un, te k'alal julik le' to, ma la jmaliy, ta yan k'aalil la jnajk'anba ta jnaktib te bay ya jkaiy chajp'anwanej jich yu'un la jkal mantal te ya yik'ik tel te winike. ¹⁸Te k'alal la stej'k'an sbaik te mach'atik tal yalik te beluk smulinoj te winike, la jkuy te mero tulán te smule jauk me to ma jichuk. ¹⁹Janax smul k'oem yu'unik ta sk'opik te beluk xch'uunoje sok te ay tul winik te Jesús sbiil te lajemixe, jauk me to te Pablo ya yal te kuxule. ²⁰Jich ma la jna' te bit'il la jkut ya jchajp'ane, jich yu'un la jojk'ibey te Pablo teme ya sk'an xbajt' ta Jerusalén yu'un te le' ya yich' chajp'anel a yu'un jai k'opetik to. ²¹Jauk me to te Pablo la sk'an te ya yich' kanantayel yu'un te soldadoetik yu'un te muk' ajwalile, jich yu'un la jkal mantal te chukul ya xjil ja to te bin ora ya jtikun bael ta stojol te muk' ajwalil Césare." ²²Te ajwalil Agripa la yalbey te Festoe: "Jkot'an ya jkaiybey stojol sk'op pajel jai winik to. Jich la yal te Festoe: "Ya me awaiybey stojol te sk'ope." ²³Jich yu'un ta yan k'aalil, te ajwalil Agripa sok te Berenice k'otik te banti ya stsob sbaike, jelawen yutsilal la xchol sbaike ochel, ochik bael sok te wolwanej kananetik sok te mach'atik tulán yat'el yich'ojik ta muk'ul lum. Jich te Festo la yal mantal te yakuk yik'ik tel te Pablo ta stojolik. ²⁴Jich la yal te Festoe: "Ajwalil Agripa, sok spisil te mach'atik le' ayex toe, le' me ayix a jtojoltik te winike, tsobol judioetik la sk'anbonik ta Jerusalén sok nix te le' toe, la sk'anik ta aw te yakuk jkal mantal te yakuk xlaje." ²⁵Te jo'one la jna' stojol te mayuk beluk spasoj te ya x-ak'ot ta lajel yu'une; jauk me to janix la sk'an stukul te ya yich' chajp'anel yu'un te muk' ajwalil Césare, jich yu'un la jnopix te ya jtikunbaele. ²⁶Jauk me to maj na' te beluk ya jts'ibubey bael ta jun ta stojol te muk' ajwalile. Jich yu'un la jkik' tel ta atojolik sok ta stojol te muk' ajwalil Agripa swenta yu'un ya jna' te beluk ya jts'ibuybey bael ta jun te muk' ajwalile. ²⁷Melel ma stak' ya jtikun bael tul chukel te ma jkalbey bael te beluk smulinoje.

Chapter 26

LA SKOLTEY SBA TA K'OP TE PABLO TA STOJOL TE MUK' AJWALIL AGRIPAE 'Jich te muk' ajwalil Agripa la yalbey te Pabloe: "Ya me stak' xk'opojat yu'un te akoltey abae." Jich yu'un te Pablo la sjajch' moel te sk'abe, jich jajch' skoltay sba ta k'op. ²Te jo'one binax jkot'an muk' ajwalil Agripa, yu'un ya jkolteyba ta atojol yu'un spisil te beluk jmulinoj ta sk'opik te judioetike; ³Melel te ja'ate ja lek xan ana'oj stojol spisil te stalel xkuxlejalik te judioetike sok te bit'il ay te bijteswanej yu'unike. Ja yu'un ya jk'anbat te ayuk smalib awu'un yu'un te beluk ya jkale. TE BIT'IL AY XKUXLEJAL TA NEELAL TE PABLOE ⁴Melel sna'ojik te judioetik te bit'il ay te jkuxlejal te k'alal ch'iel keremon toa ta bay jlumal Jerusalén. ⁵Ya sna'bonik jba ta xjajch'ibal sok ya me sk'an yalik ta jamal te jo'on kuxinon te bit'il fariseoetike, te ja k'axel xch'uunojik te beluk ya yalike. ⁶Ta ora to tek'elon yu'un te ya jkich' chajp'anel ta swenta te yakon ta smaliyel te beluk yaloj jilel te Dios ta stojol te jme'-jtatike. ⁷Melel janix la smaliyik uuk te lajcheyeb sts'umbal Israel te bi ora ya xk'ot ta pasel te beluk albil jilele, jich yu'un ta spisil ora ya yich'ik ta muk' te Dios k'alal ta ajk'ubal. Ja yu'un ay smuk'ul jkot'an uuk, ajwalil Agripa janix te judioetike la slebon jmul yu'un. ⁸¿Bin yu'un te ay cha'ox tules te wokol ya ach'uunik te Dios te ya xcha'kuxes tel te aelmeletike? TE PABLO LA SNUTS TE CH'UUNJELETIK TA SNEELALE ⁹Ta sneelal to la jnop te ja jkontro spisil te mach'atik xch'uunejik te sbiil te Jesús te talem ta Nazarete. ¹⁰Jich la jpas ta Jerusalén. La jchuktiley spisil te ch'uunjeletike, melel la jkich' jkat'el yu'un te wolwanej sacerdotetike, te k'alal la yich'ik milele, la jkal uuk te yakuk xla jike. ¹¹Bayal buelta ya jkak'bey kastigo ta sinagogaetik sok la jkik'tiley tel yu'un la suj te yakuk sbol-k'opteyik te Jesuse. Melel mero lijk'em jol ta stojolik a sok la jnuts ta bay yantik lumetik. TE PABLO LA XCHOL TE BIT'IL LA SUT TE YOT'ANE ¹²Te k'alal jich yakon ta spasel a, boon ta Damasco, jkich'oj tulan jkat'el a sok tikunbilon bael yu'un te wolwanej sacerdotetike; ¹³Jauk me to muk' ajwalil, olilix k'aal a te yakon ta beele, la jkil xlemet nax tal te ch'ulchane, k'ax jich xojobil te bit'il xojobil te k'aale sok xojobaj nax k'inal k'ot ta sjoylejal te banti ayone sok te banti ay te jotak ta beele. ¹⁴Jich ch'ayotik koel ta lum sok la jk'ay stojol te ay mach'a la sk'opnon te jich la yal ta hebreo k'op: "Saulo, Saulo, ¿Bistuuk te ya anutsone? jontol te yakat ta kerajel ta jtojole, ja'at nax yakat ta awuts'inbel aba." ¹⁵Jich la jkalbey: "¿Mach'aat a, Kajwal?" te Kajwaltik la sut: "Jo'on te Jesuse te yakat ta snutsele. ¹⁶Jich yu'un ta ora to jajch'an, tejk'anaba; yu'un ja swentail te la jkak'ba ta ilel ta atojol te ya jkabatinat sok jich me testigo ya xk'oat jku'un te bit'il la awilon sok te beluk ya jkak'bat xan awil ta patile; ¹⁷Sok ya me jkoltayat lok'el tel ta stojol te ants-winiketike sok ta stojol uuk te yantik lumetik te banti yakon ta stikunbelat baele. ¹⁸Swenta yu'un ya me xjam te sitike, jich ya yijk'tayik jilel te ijk' k'inale, jich me ya stak' xbeenik ta sakil k'inal a, sok ya me yijk'teyik ta xch'uunel te pukuje ja me ya xch'uunikix te Diose, swenta yu'un jich me ya yich'ik perdón yu'un a te smulike sok ya me yich'ik sk'inalik te mach'atik ch'ultesbilik ta swenta te xch'uunjel yot'anik ta jtojole. TE PABLO LA XCH'UUN TE BELUK AK'BOT YILE ¹⁹Jich yu'un, muk' ajwalil Agripa, la me jch'uun te beluk la jkil ta stelemal yilele; ²⁰Jich yu'un ja me neel la jcholbey te mach'atik ayik ta Damasco, janix jich ta patil ta lum Jerusalén sok spisil sjoylejal sk'inal Judea sok te mach'atik ma ch'uunjeletike, la me jcholbey yayiik te ya sk'an sujt'es yot'anik sok te yakuk syantesik te xkuxlejalik ta stojol te Diose sok te ya sk'an ya xchiknaj ta ilel te yat'elik te bit'il sujt'emix te yot'anike. ²¹Ja yu'un te la xchukonik te judioetik ta bay templo sok k'anuk smilonik. ²²Jauk me to te Diose ja la skoltayon, jich yu'un te kuxulon ta ora to, tek'elon ta xcholbeyel yayiik te ants-winiketike te mayuk snop-junik sok te mach'atik muk' sk'oplalike. Mayuk beluk ya jkal janax te beluk yalojik te alwanejetik sok te Moisés te ya xk'ot ta pasele; ²³Te ya xk'ax swokol te Cristo sok te ja me neel ya xcha'kux tel ta stojol te aelmeletike sok te ya xcholbey sk'oplal te judioetik sok te yan lumetik te bit'il ay te sakil k'inale. TE PABLO LA YALBEY TE MUK' AJWALIL AGRIPA TE YAKUK XCH'UUN TE CRISTOE ²⁴Te k'alal yak ta skoltaybel sba ta k'op a te Pabloe, tulan k'opoj te Festoe: "Pablo, jowelatixka; te bayal abijil la yak'atix ta jowel." ²⁵Jauk me to jich la yal te Pabloe: "Ma jowelon, ajwalil Festo te lek ich'bilat ta muk'e; jauk me to ma xiwon ta k'op, ya xk'opojon ta smeelil sok kuxul k'inal ya jkaui. ²⁶Te muk' ajwalil Agripa sna'oj stojol spisil in to; ja yu'un te jamal ya jk'opnexe, melel jna'oj te mayuk beluk jmul'oj ta stojole; melel ma ba pasbil ta muken. ²⁷¿Muk' ajwalil Agripa, ja ch'uunej bal te alwanejetike? ya jna' te ach'uuneje." ²⁸Te Agripa la yalbey te Pabloe: "¿Ya bal akuy te ya stak' te ora nax ya sujt'es jkot'an te ya x-ochon ta xch'uunel uuke?." ²⁹Te Pabloe jich la yal: "Ya jk'opon Dios yu'un, chikan teme ora nax o jalto k'aal xan ya sk'ane, te jich ya xk'oat te bit'il jo'one, ma atukeluk nax, janix jich ta spisilik te mach'a ya yayibonik te jk'ope, ma yu'unuk ya jkal te ya awich'ik chukel ta kadenaetike." ³⁰Jich yu'un tejk'a te muk' ajwalil Agripa sok te ajwalil Festo sok te Berenice sok spisilik te mach'atik sjoinoj ta nakleje; ³¹Te k'alal la yijk'tayik te banti ayike, la yalbey sbaik sok jich la yalik: "Te winike mayuk beluk spasoje te ya x-ak'ot ta lajel sok te ya yik' chukel yu'une." ³²Te Agripa la yalbey te Festoe: "Ya xju' ya xkol bael jai winik to te manchuk la sk'an te ya yich' chajp'anel yu'un te Césare."

Chapter 27

TE PABLO LA YICH' TIKUNEL BAEL TA ROMA ¹Te k'alal chajp'ajix yu'unik a te ya stikunotik bael ta Italia, jich te Pablo sok te cha'ox tul chukeletike la yich'ik ak'el ta sk'ab te tul wolwanej kanan te Julio sbiile, te ja wolwanej kanan yu'un te stsob soldadoetik yu'un te Augusta. ²La jkich'tik ikel bael te bay ya xlok' bael te barkoetike, jich la jtatik jun barko te talem ta Adramitena, le' mootik bael a meel le' nopol ya xbaj'tix ta bay sjoylejal sk'inal te Asiae. Sjoinojotik bael te Aristarco te jajch'em tel ta Tesalónica te ay ta sk'inal Macedonia. Jich abootik. ³Ta yan k'aalik ko'otik ta bay lum Sidón, le' kootik a, te Julio lek la yil te Pabloe, jich yu'un la yalbey te ya stak' xbaj't sk'opon te sjotak te ayik ta Sidón sok te ya yich' kanateyel yu'une. ⁴Ta patil ochotik xan bael ta barko, jich abootik ta mar sok la juyinteytik te Chipre te ja jun ch'in lum te juybil ta ja'e, meel ja stojlinejotik te ik'e. ⁵Te k'alal yakotik ta kaxel bael ta barko te banti nopol tsi'il sk'inal te Cilicia sok Panfila, k'ootik ta Mira, te ja pam lum yu'un te Licia. ⁶Te wolwanej kananetik la sta jun barko te talem ta lum Alejandria te ya xbaj't ta Italia. Le' la yak'otik baela. ⁷Ay bayal k'aal beenotik k'unk'un ta barko jich wokoltik ak'ootik ta nopol Gnido, jauk me to te ik'e ma la yak'otik te ya jt'untiknix te jbeetike, jich yu'un kaxotik ta sti'il Creta te ja ch'in lum te juybil ta ja'e, te ja yelaw sk'inal te Salmón. ⁸Kax jwokoltik te k'alal yakotik ta beel bael ta barko, ja to te k'ootik ta Buenos Puertos te ja nopol yiloy sba sok te muk'ul lum Lasea. ⁹Bayal k'aal beenotikix ta barko sok k'axix a te sk'alel te skomel swe'elik te judioetike, janix jich xi'bantik sba te ya xbeenotik xan ta barko yu'un te bit'il ay te k'inal. Jich yu'un te Pablo la yal ta tak'uywanej: ¹⁰"Winiketik, ya jkil te ma lekuk ya xk'ootik lokel a teme ya xbeenotik xan bael ta barko sok ya me xch'ayotik a, ma jauk nax yu'un te barkoe sok te beluk xkuchoje janix me jich ya xlaotik uuk." ¹¹Jauk me to te wolwanej kananetike ma la xch'uunbey te beluk la yal te Pabloe, ja la xch'uunbey xan te beluk la yal te mach'a ya stij sok te yajwal te barkoe. ¹²Ta skaj te wokol ya xk'ax jku'untik te sikil k'inal ta bay te ya xlok' bael te barkoetike, ja yu'un la snopik te mach'atik ya stijik te barkoe te ma ba ya xjilik le'a sok te le'uk ya xk'otik ta muk'ul lum Fenice, yu'un le' ya xk'ax jku'untik a te sikil k'inal, te Fenice ja jun ti' mar te banti ya xlok'ik te barkoetike, te ay ta sk'inal Creta, te yelawinej sba sok te noroeste sok te sureste. ¹³TAL TULAN IK' TA MAR ¹³Te k'alal tal te ik' ta sur, te mach'atik ya stijik te barkoe la snopik te ya xbeenik xan bael. Jich yu'un jajch'ik ta beel ta yan buelta ta barko, jich beenotik k'axel ta sti'il sk'inal te Creta. ¹⁴Jauk me to ma to najt' benemotik ta barkoa, te tal tulan ik' sok ja'al, te ja sbiilinoj ik' yu'un noreste, jajch' tel te ik' k'alal ta ch'in lum te juybil ta ja'e jich tal te yik'al ta jtojoltik. ¹⁵Te k'alal ma stak' te tojnax ya xbaj'tix a te barkoe, te ik'e la snitotik ochel jich mayuk beluk la stak' jpastik xan. ¹⁶La yik'otik ochel te ja'e jich yu'un k'axotik ta bay te ch'in lum te juybil ta ja'e te sbiilinoj Claudia; Ay nax jwokoltik te la jmojt'estik tel te tsail barkoe te banti ya jkolteybatike. ¹⁷Te k'alal la yich' mojt'esel te tsail barkoe, te mach'atik ya stijike, la stuuntesik ch'ajanetik te ya xchukik a te yolil te barkoe. Yu'un la xi'ik te ya xjat ta olile, jich yu'un te la skojt'esik te muk'ul tak'in te ya sts'uunan sba ta yutil te ja' ta bay sti'il te banti ya xbi'k'wan te sjial te mare te ja sbiil Sirte. ¹⁸K'axem to xan la yuts'inotik te ik' sok te ja'ale, jich yu'un ta yan k'aalil te mach'atik ayik ta barko jajch' xch'ojik koel te ijk'atsil te xkuchojike. ¹⁹Ta yoxebal k'aal te mach'atik ya stijik te barkoe, la xch'ojik koel te beluk ya xtuun yu'un te ya stijik a, janax la stuuntesik te sk'abike. ²⁰K'axix bayal k'aal a te ma la jkiltik te xjobil te k'aale sok te ek'etike sok te ma xkom a te ja'ale, la jkaltik te ma xkuxinotike. ²¹Te k'alal k'axix bayal k'aal a te ma xwe'otike, te Pabloe la stejkan sba jajch'el ta yolil te mach'atik ya stijik te barko jich la yal: "Winiketik, te ja'atike ya sk'an te lajuk awaiybonik stojol te jk'ope sok te manchuk lok'otik tel ta banti Creta, jich ma la jtatik te woklajel sok te ch'ayel te jichuke. ²²Jauk me to ya jkalbatik te ayuk me smuk'ul awot'anik yu'un, meel mayuk mach'a ya xla'le to, janax ya jch'aytik te barkoe. ²³Meel te ajk'ubal naxe, te Diose te ja jkich'oj ta muk' sok te ja abaton yu'une, la stejkan sba tel tul ch'ul abat ta jtojol. ²⁴Jich la yal: "Ma me xiwat, Pablo. Te ja'ate ya me xbaat ta stojol te muk' ajwalil Césare sok ta swenta xk'uxul yot'an te Dios ta atojole, la yak' te yakuk xkuxinik uuk te mach'atik sjoinejate. ²⁵Jich yu'un, winiketik, ma me xiwex, meel ay xch'uunjel jkot'an ta stojol Dios, jich me ya xk'ot ta pasel te bit'il la jkich' albeye. ²⁶Jauk me to ya sk'an te ya xk'ootik ta jun ch'in pam lum te juybil ta ja'e." ²⁷Te k'alal ayix chan lajuneb (14) ajk'ubal a te yakotik ta beel ta mar sok te yakotik ik'el bael yu'un te ik' ta Adriático, nopolix olil ajk'ubal a te mach'atik ya stijik te barkoe la sna'ik stojol te le' nopol ya jtatikix a te pam lume. ²⁸Ja yu'un la sbisik te snajt'il te ja' sok te sbisibale, jich la sna'ik stojol te tab (20) te snajt'il te ja'e; sok been xan bael tebuk te barkoe, la xcha' sbisik xan yan buelta jich la sna'ik stojol te snajt'il te ja'e ja jolajuneb (15) xan te snajt'ile. ²⁹Ja yu'un xiwik, meel ja la xi'ik te ya slok sbaik sok te ch'enetike, jich yu'un la skojt'esik ta mar chaneb muk'ul tak'inetik swenta yu'un ma xbaj't ik'el a te barko yu'un te yip te ja'e, sok la jk'opontik Dios yu'un te yakuk sakub ta ora te k'inal. ³⁰Te mach'atik ya stijik te barkoe la sleik te bin ut'il ya stak' yijteyik jilel te barkoe, jich la skojt'esik te tsail barko ta banti mar, yu'un la snopik te ya skojt'esik te muk'ul tak'inetik ta sni'il te barkoe. ³¹Jauk me to te Pabloe la yalbey te wolwanej kananetik sok te soldadoetike: "Teme bajt'ik te mach'atik ya stijik te barkoe, ma xju' ya xkolex te ja'exe." ³²Jich yu'un te soldadoetike la set'ik te ch'ajanetik yu'un te tsail barkoe, jich ch'ay koel ta mar. ³³Te k'alal yak tel ta

sakubel a te k'inale, te Pablo la yaltilebey te yakuk xwe'ike. Jich la yal: "Ayix chan lajunebal(14) k'aal te yakatik ta mel-ot'an yu'un te beluk ya xk'ot ta pasele sok mayuk beluk awaiyojik. ³⁴Jich yu'un ya jkalbatik wokol te yakuk ja tsakik te awe'elike, jich me ya stak' xkuxinex a. Melel mayuk mach'a ya xlaj sok ni lijk'uk ya xch'ay te stsotsil ajolike." ³⁵Te k'alal jich la yale, la stsak te kaxlan waje sok la yal wokol ta stojol te Dios ta komon sitil. Jich la xet' te kaxlan waje, jich jajch' swe'. ³⁶Jich la yich'ik yip yot'anik ta spisilik sok we'ik. ³⁷Te mach'a ayotik ta barcoe ja' waklajuneb xchanlajunwinik(276) ta tul. ³⁸Te k'alal nojix xch'ujtik a, la xch'ojik koel ta mar te trigo yu'un la sts'ujtesbeyik tebuk te yijk'ats te barkoe. JIN TE BARKO YU'UN TE YIP TE MARE ³⁹Te k'alal sakubix a te k'inale, ma la sna'bey sbaik te lume, jauk me to la yilik te xojol ochel ta k'inal te mare sok la yalik teme ya stak' ya xk'ot le'a te barkoe. ⁴⁰Jich la xtuch'ik te ch'ajanetik yu'un te muk'ul tak'inetik te koemik bael ta yutil te mare sok le' la yijk'teyik a. Sok la stilik te xchukjibal te beluk ya stijik a te barkoe sok la smojt'esik te spak'ul te ya xnitotik bael yu'un te ik'e; jich bajt'ik ta sti'il te mare. ⁴¹Jauk me to k'otik te banti ay cheb te bayal yip te ja'e, jich yu'un koj't'aj sok kajts'aj te sni te barkoe, le' jil a, ma la stak' stij sbaix, jich te yit te barkoe jajch' ta jatel yu'un te yip te mare. ⁴²Te beluk la xchapik te soldadoetike ja te ya smilik te chukeletike, swenta yu'un jich me ni tuluk ya stak' xlok'ik bael ta anel ni ta nuxel. ⁴³Jauk me to te wolwanej kananetik la sk'an skoltey te Pabloe, jich la skom te beluk la snopik spasele; jich la yalbey mantal te mach'atik ya sna'ik nuxele te ja me neel ya xch'oj sbaik koel ta ja' jich me neel ya xk'otik ta lum. ⁴⁴Ta patil te winiketik te mach'a jilik te ma sna'ik nuxele ya me st'uunotik bael uuk, ya me stsak sbaik koel ta lejch'el ch'ujte' yu'un te barkoe. Jich lek k'ootik ta bay lum k'inal.

Chapter 28

TE PABLO AY TA BAY CH'IN LUM TE JUYBIL TA JA' TE MALTA SBIILE ¹Te k'alal kolemotikix lok'el a, la jna'tik te Malta sbilinoj te ch'in lum te juybil ta ja'e. ²Te ants-winiketik te mach'atik bejk'ajemik le'a, k'axem to k'ux la yaiyotik, jich la stsumbotik k'ajk' jk'atintik skaj te ay ja'al sok ay te sike. ³Jauk me to te Pablo la stsob tel takin si', jich te k'alal yak ta yotsesel ta k'ajk', lok' tel koj't ti'awal chan yu'un te xk'ixnal te k'ajk'e, jich la xbech' sba ta sk'ab te Pabloe. ⁴Te k'alal la yilik te ants-winiketik te mach'atik nainemik le'a te jipil te chan ta sk'ab te Pabloe, jich la yalbey sbaik: "Jai winik to, milwal winik te lok' tel ta anel ta bay mar, ja yu'un ma me x-ak'ot ta kuxinel yu'un te dios jku'untike." ⁵Jich yu'un la slilan ochel ta k'ajk' te ti'awal chane sok mayuk beluk pasbot yu'un. ⁶Ja yakalik ta smaliyel a te yakuk tsakot ta k'ajk' sok te yakuk xlaje. Jauk me to jalajikix ta smaliyel a teme ay beluk ya spاسبote, jich la yilik te mayuk beluk k'ot ta pasel ta stojole, jich yanub snopjibal yu'unik jich kaj yalik te ja niwan tul dios. ⁷Jich yu'un nopol le'a te sk'inal te tul winik te sbilinoj Publio te ja wolwanej yu'un te ch'in lum te juybil ta ja'e. Ja la yak'botik spatjibal jkot'antik sok sbujts' yot'an la yak'botik jwe'eltik oxeb k'aal. ⁸Te stat te Publio ay ta chamel, tsakbil ta k'ajk' sok ch'ich' tsa'nel. Te k'alal ba yil te Pabloe, la sk'oponbey Dios, la skajan sk'ab ta stojol, jich ch'ab te xchamele. ⁹Te k'alal jich k'ot ta pasele, talik spisilik te ants-winiketik te ayik ta chamel te le' nainemik a, jich ch'abik jilel uuk. ¹⁰Te ants-winiketike la yich'otik ta muk'. Te k'alal la jchajp'anbatik yu'un te ya xlok'otikix bael a, la yak'botik spasil te beluk ya xtuun jku'untike. TE PABLO K'OT TA ROMA ¹¹K'ax oxeb u, mootik ta jun barko yu'un Alejandria te le' kax yu'un a te sikil k'inal ta bay ch'in lum te juybil ta ja'e, ja yich'objey slok'om ba te diosetik te lo-alaletike. ¹²Te k'alal k'ootik ta lum Siracusa, le' jilotik oxeb k'aal a. ¹³Ta yan buelta jajch'otik ta beel ta barko jich k'ootik ta lum Regio. Ta yan k'aal tal te ik' ta bay sur, jich cheb nax k'aal k'ootik ta lum Puteoli. ¹⁴Le' la jtatik cha'ox tul jkermanotaktik te la yik'otik jilel jukeb k'aal. Jich ak'ootik ta Roma. ¹⁵Te k'alal la yaiyik stojol te jkermanotaktik te le' ayotikix a, tal staotik ta be, le' la staotik ta bay Mercado yu'un Apio sok ta Tres Tavernas. Te k'alal la yil te Pablo te jkermanotaktike, la yalbey wokol te Diose sok muk'ub k'inal la yaiy. ¹⁶Te k'alal ochotik bael ta Roma, te Pablo la yich' kanantayel yu'un te tul soldadoe. TE PABLO LA XCHOL SK'OP DIOS TA ROMA ¹⁷Oxeb k'aal ta patil te Pablo la yak' ta ik'el te wolwanejetik yu'un te judioetike, te k'alal la stsob sbaik, jich la yal te Pabloe: "Jkermanotak, te jo'one mayuk beluk amen jpasoj sok ma ba jkontroinoj te stalel xkuxlejalik te lume sok te bi yilel stalelik te chich-mamiletike, la jkich' tikunel bael jich bit'il tul chukel k'alal ta Jerusalén ta sk'ab te romanoetike. ¹⁸Te k'alal la yich'onik ta k'ope, la sk'anik te ya skoltayonik baele, melel mayuk la stabonik jmul te ya yak'on ta lajele. ¹⁹Jauk me to te judioetik ma la sk'anik te ya skoltayonik lok'el, ja yu'un te la jk'an te ya xchajp'anon te muk' ajwalil Césare, ma ba yu'un tal jkalbey smul te jlumale. ²⁰Ta skaj te la jk'an te ya jkich' chajp'anel le' to, jich yu'un la jk'an jkilatik sok te ya awaiybonik stojol te jk'ope. Ta skaj te beluk smuk'ulinoj yot'anik te Israeetike, janix ta swenta yu'un uuk te chukulon ta kadenae. ²¹Jich yu'un jich la yalik: "Te jo'otike mayuk jkich'otik ts'ibubil jun te talem ta judea te ya yalbotik te bit'il ay te ak'oplale sok ni tuluk jkermanotaktik tal yalik te malek ak'oplale. ²²Jauk me to jkot'antik ya jkaiytik stojol te beluk ya awal yu'un te yach'il ch'uunjel ot'anik te janix ja ach'uunej uke, melel la jkaiytik stojol te ma lek sk'oplal yu'un spasil te lumetike. ²³Ja yu'un te la swejt'esbeyik jilel yan sk'alelal, jich ta yan buelta bayal xan ants-winiketik talik te banti smajanoj na te Pabloe. La yalbey yaiyik te bit'il ay te ayeje sok la yalbey yaiyik te bit'il ay te sk'oplal te ajwalinel yu'un te Diose. Ja la sk'an te yakuk syantesbey te snopjibal yu'unik ta swenta te Jesuse, la yak'bey yil neel te mantaliletik yu'un te Moises sok te beluk la yalik jilel te alwanejetike. Sab to jajch' ta k'op ja to ta smalel k'aal. ²⁴Ay mach'atik la xch'uunik te beluk la yich' cholele, janix jich ay mach'atik ma la xch'uunik. ²⁵Te k'alal ma junaj yot'anik yu'un te beluk la yal te Pabloe, k'an bajt'ukik te k'alal laj yot'an ta k'ope, jauk me to jich xan la yal: "Te Ch'ul Espíritue k'opoj ta stojol te alwanej Isaiase te jich la yalbey ta namey k'inal te jme'-jtatike. ²⁶La yal: "BAAN TA STOJOL TE ANTS-WINIKETIKE, JICH ME YA AWALBEY; YA ME AWAIYIK STOJOL JAUK ME TO MA XK'OT TA AWOT'ANIK; YA AWILIK TA A SITIK JAUK ME TO MA ATAİK TA ILEL. ²⁷MELEL TE YOT'ANIK TE ANTS-WINIKETIKE TULANUBENIX, WOKOL YA YAIYIK STOJOL, SMUTS'OJIKIX TE SITIKE, YU'UN MA STAIKIX TA ILEL SOK MA YAIYIKIX STOJOL SOK MA XK'OTIX TA YOT'ANIK JAUK ME TO TEME YA SUJT'IK TEL TA JTOJOLE YA ME JKOLTEY." ²⁸Jich yu'un, ya me sk'an ana'ik stojol te koltayel yu'un te Dios la yich'ix tikunel ta stojolik te yan lumetike, ja me ya yaiyik stojol stukelik. ²⁹Te k'alal la yal spasil in to, te judioetike sujt'ik bael, tulun yakik ta sjojk'ibel sbaik ta tulutul. ³⁰Te Pabloe kuxin cheb ja'wil ta banti smajanoj te nae sok le' ya yik' ochel a te mach'atik ya xtal ilel yu'une. ³¹Yak ta xcholel te bit'il ay ta ajwalinel te Diose sok nix te bit'il ay sk'oplal te Jkajwaltik Jesucristo sok yip yot'an. Mayuk mach'a komot yu'un.

Romans

Chapter 1

SPATJIBAL OT'ANIL ¹Te Pabloe ja abat yu'un te Jesucristoe, te ik'bil ta wolwanej puk-k'ope, tsabil ta swenta yalel te lek yach'il k'op yu'un te Diose. ²Ja in to ja te lek yach'il k'op te la yak' ta na'el stojol ta neelal to te alwanejetik ta bay te xch'ul sk'op te Diose. ³Ja ta swenta te Snich'an te Diose, te bejk'aj ta sts'umbal David ta swenta nax te sbak'etale. ⁴Ta swenta te cha'kuxtel ta bay te aelmeletike, la yich' albeyel te ja Snich'an Dios te yich'oj yu'el ta swenta te Espiritu te ya xch'ulteswane, te Jkajwaltik Jesucristoe. ⁵Janax ta swenta te Jkajwaltik te jkich'ojtikix te yutsil yot'ane sok ta spukel te lek yach'il k'ope, meel ja ya sk'an te yakuk xch'uunik sok spasil yot'anik te muk'ul lumetike ta swenta te xch'ul sbiile. ⁶Jich bit'il ik'bilik jai muk'ul lumetik to, janix jichex uuk ik'bilex me uuk te yakuk x-ainex ta stojol te Jesucristoe. ⁷Jai tikunbil jun to ja yu'unik ta spasilik te mach'atik ayik ta Romae, te k'anbilik yu'un te Diose, ja te mach'atik ik'bilik ta spasel te lekil at'elile. Te yutsil yot'an te Jkajwaltike ayuk ta atojolik sok te lamal k'inal yu'un te Jtatik Diose sok te Jkajwaltik Jesucristoe. TE PABLOE YA SK'AN YA YIL TE MACH'ATIK AYIK TA ROMAE ⁸Ta sbabial, ya jkalbey wokol te Dios yu'un te akuxinelik ta apasilik te ja'exe ta swenta sbiil te Jesucristoe, meel te xch'uunjel awot'anike pujk'emix ta spamal balumilal. ⁹Meel te Diose ja me testigo k'oem jku'un, ja te mach'a jkak'oj ba ta abatinel yu'un ta swenta te j-espíritu ta xcholel te lek yach'il k'op ta stojol te Snich'ane, jich te bit'il ta spasil ora ya jna'ex ta sk'oponel te Diose. ¹⁰Te jo'one ayon ta sk'oponel Dios yu'un te jichuk sk'anjel yot'an te ya slebon te bit'il lek ya xk'oon, sok teme jich ya sk'an te Dios te ya xk'o jkilexe. ¹¹Meel te jo'one binax jkot'an te ya jk'an jkilexe, jich ya stak' ya jkak'beyex te majt'anil yu'un te Espiritue swenta yu'un ya me ataik xan a te yip awot'anike. ¹²Ja in to, ja ya jk'an te pajaluk me te ya jech jmuks'ebeybatik k'inal jkaiytike ta swenta te xch'uunjel jkot'antik ta juju tule, te xch'uunjel awot'anike sok te xch'uunjel jkot'anuke. ¹³Ta ora to jkermanotak ya jk'an te yakuk ja na'ik stojol te bayal buelta k'anuk ba jkilexe (Jauk me to ay beluk la smakon janix jich ta ora to), ja ya jk'an te ayuk jsit ta awolilik, jich nix te bit'il ayix ta stojol te yan lumetike. ¹⁴Te jo'one ay jbet ta xche'balik, ta stojol te Griegoetike sok te yan lumetike, ta xche'balik, te mach'a ay sbijile sok te mach'a mayuk sbijile. ¹⁵Jich yu'un te jo'one, chapalonix ta spukel te lek yach'il k'op ta atojolik uuk te ja'ex te ayex ta Romae. AY YU'EL TE LEK YACH'IL K'OPE ¹⁶Te jo'one ma ba ya xk'exwon ta yalel te lek yach'il k'ope, meel ja yu'el te Dios swenta yu'un ya xkolik ta spasilik te mach'atik ya xch'uunike, ja neel te Judioetike sok nix te Griegoetike. ¹⁷Meel te Diose yalojbotik te ja ta swenta te xch'uunjel ot'anil te ya yak' te toj ya xk'ootik ta sit te Diose, jich bit'il te ts'ibubil jilele, "TE MACH'A TOJE TA SWENTA XCH'UUNJEL YOT'AN YA XKUXIN." TE BELUK SMULINEJIK TE ANTS-WINIKETIKE ¹⁸Meel te yilimba te Diose ya xchiknaj tel k'alal to ta ch'ulchan ta stojol te ants-winiketik te mach'atik amen sok te ma toj te yat'elike sok te mach'atik ma xyalik te smeilelil k'ope, Sok te mach'a smakojik te smeilelil k'ope. ¹⁹Meel te beluk jna'objeytik te Diose chikan me ta ilel. Meel te Diose yak'oj ta ilel spasil. ²⁰Meel te bin yilel te Diose ma stak' jkiltik sok jsitik a, jauk me to chiknajix ta ilel ta swenta te k'alal la spas sok yu'el te balumilale sok te beluk la spastiley te ayiknax yutstilal ta sneelal toe. Ja swentail te mayukix mach'a ya stak' yal te ma sna'oj bey sba te Diose. ²¹Jauk me to, manchuk me sna'objeyik sba te Diose, ma la sk'an yich'ik ta muk' sok ma la yalbeyik wokol te Diose. Ja kaj snopik te beluk ma lekuk ta nopele, sok ma ju' yu'unik ta sna'el te beluk sk'anjel yot'an te Diose ta skaj te stulanil yot'anike. ²²Jaik la yalik te ay sbijilike, jauk me to k'axem to ma sna'ik te k'inale. ²³Ja'ik te la sjelbeyik yutsilal te Dios te ma xlaw sk'oplal stukele ja la sk'anik te slok'ombail te winik te ya xlawe, sok te slok'ombail te mutetike, sok te chambalametik te chaneb te yakanike sok te beluk ya stasbaik ta lume. ²⁴Ja swentail in to, te Diose la yak' te yakuk spasik te sbolil yot'anik te ma lekuke, jich kajik ta spasel te beluk ilaybil sba sok te sbak'etalike sok te janax ya yak' sbaik ta k'exlale. ²⁵Jaik nix te la sjelik te smeilelil k'op yu'un te Diose ja la sk'anik te pas lote, sok te mach'a la yich'ik ta muk'e ja te beluk spasoja te Diose jauk me to ma jauk la yich'ik ta muk' te mach'a la pas spasil te bitik aye, ja te mach'a ich'bil ta muk' ta sbajt'el k'inale. Jichuk. ²⁶Ja swentail in to, te Diose la yak' spasik te beluk ya sk'an te sbak'etalik te ilaiybil sbae, meel te yinamike la sjelbey sbaik te bit'il ay te stalelike jajch' spasik te beluk ma jich yaloj te Dios te ya spasik sok te sbak'etalike. ²⁷Janix jich te winiketike la yijk'tayik ta smulanel te antsetike ja kaj smulanik te beluk amen ta yot'anik ta stojol te yantike. Te winiketike la spasik te beluk k'exlaltik sba sok te sjoy ta winikile jich la yich'ik ta juju tul te kastigoe ja chikan te bit'il ya sk'an ya yich'ik yu'un te beluk ilaiybil sba te la spasike. ²⁸Meel ma la sk'anik te ya sna'beyik sba te Diose, jich ak'botik te ya xjowej sjolike, jich yu'un la spasik te beluk ma jichuk ya sk'an ta pasale. ²⁹Ja'ik te noj ta yot'anik spasil ta chajp' te beluk ma toj ta pasele, te beluk ma lekuk ta pasele, te bik'tal-ot'anile sok te bol at'elile. Sok noj ta yot'anik te jex-ot'anile, milawe, tsaktombae, lo'laywaneje sok te beluk amen ay ta sjolike. ³⁰Sok le k'opetik, le muliletik sok skontroinejik te Diose. Ja'ik ixta'etik, ya yileyik te yantike, k'axem to toybaetik. Yakik ta snopel te bit'il ya sk'asesbeyik swokolik te yantike sok te k'axintay mantaetik ta stojol te sme'-statike. ³¹Ja'ik te ma sna'ik k'inale; ma

stak' beluk ya jkalbeytik, mayuk mach'a k'ux ya ya'iy ta yot'anik sok mayuk mach'a ya sna'bey yobolil sbaik.³² Ja'ik
sna'ojik stojol ta lek te bit'il ay ich'el ta k'op yu'un te Diose, te mach'a ya spasik jai mulil to te stojole ja te lajele.
Jauk me to ma jauk nax yakalik ta spasel in to sok nix binax yot'anik yu'un te jich nix yakalik ta spasel uuk te
yantike.

Chapter 2

TOJ YA XCHAJP'ANWAN TE DIOSE ¹Jich yu'un, te ja'exe, ma me alebeyik yayejul, ja'at winik, ja'at te ya alik mulile, te mulil te ya alikbey te yane, janax ya yak'at ta k'abal. Melel te beluk ya spasik te yantike janix jich yakat ta spasel uuk. ²Jauk me to ya jna'tik stojol te k'alal ya yich'otik ta k'op te Diose ja ya spas te beluk smelelile ja ya xk'ot ta stojolik te mach'atik jich ya spasik in to. ³Winik ayuk me ta ajol in to, ja'at te ya alikbey smul te mach'a ma lekuk te beluk ya spasike, janix jich te bit'il yakat ta spaseluke. ¿Yu'un ba ya akuy te ma yich' likel te amul yu'un te Diose? ⁴¿Yu'un ba ma xtal ta ajol te ja yutsil yot'an te ma to yak'ojbotik castigo, sok te yak ta smalibelotik sok slekil yot'an te yakuk xtojobotik sok te yakuk jsut jkot'antike? ⁵Jauk me to ja yu'un te stulanil te awot'an te ma ba asutoj te awot'ane, ta swenta to, janix yakat xan ta stuyesel te castigo te ya awich' te k'alal ya sta sk'alelale, ja te bin ora ya yich' ak'el ta ilel te stojil chajp'anwanej yu'un te Diose. ⁶Te Diose ya yak'bey stoj te smulik jich te bit'il yilel te yat'el spasojik spasil te ants-winike: ⁷te mach'atik la yat'elinik spasel spasil te beluk leke sok te lek sk'oplalike mayuk bin ora ya xla j yutsilal stukelik, jich ya yich'ik ak'beyel xkuxinelik sbajt'el k'inal. ⁸Yan te mach'atik ay sbik'tal yot'anike, te mach'atik ya xk'axinteyik te smelelile, te ja ya xch'uunik spasel te beluk ma toj ta pasele, te yilimba te Diose ya me xk'ot ta stojolik. ⁹Te Diose ya me yak' tel tulán woklajel sok bayal mel-ot'an, ta tulu tul xkuxlejal te ants-winik te mach'atik spasojik te beluk ma lekuke, ja me ne'el ya xk'ot ta swentaik te Judioetike sok nix te Griegoetike. ¹⁰Jauk me to ya me yich'ik ich'el ta muk', sok lek me sk'oplalik sok lamal k'inal ya xtal ta stojolik te mach'atik ya spasik te beluk leke, ja me ne'el ya xjul ta stojolik te Judioetike sok te Griegoetike. ¹¹Melel mayuk mach'a stsaaj ta yot'an te Diose. ¹²Melel spasil te mach'atik ma yich'ojik te mantaliletike jauk me to la sta smulik ma me jauk ta swenta te mantaliletik te ya yich'ik jinel yu'une, yan te mach'atik yich'ojik te mantaliletike ja me ya x-ak'otik ta k'abal yu'un te mantaliletike. ¹³Melel ma jauk toj ta sit te Dios te mach'atik ya yayik stojol te mantalile, ja te mach'atik ya xch'uunik spasel te mantalile te ya yich'ik ik'el yu'une. ¹⁴Melel te yan lumetik te ma yich'ojik te mantalile, ya spasik te beluk ya yal te mantalile, melel k'alal ya x-ainik ta k'inal sna'ojikix te beluk lek o ma lekuk ta pasele jich k'oemik te bit'il ja'ik te mantalile, manchuk me ma yich'ojik te mantalile. ¹⁵Jich yu'un, ja ya yak'ik ta ilel te ts'ibubil ta yot'anik te mantalile. Jich ya sna' stsaiteyel sba stukelik, melel te snopjibal yu'unike ja ya x-albot yu'un teme ma lekuk sok teme lek te beluk ya spasike ¹⁶sok nix ta stojol te Diose. Ja me ya xk'ot ta pasel te bin ora ya sta sk'alelale te ya xchajp'an te Dios spasil te beluk smukoj ta yot'an te ants-winike, jich te bit'il ya yal te lek yach'il k'ope, ta swenta te Jesucristoe. TE JUDIOETIKE SOK TE MANTALILE ¹⁷Jauk me to teme ja'at ya awalaba te Judioate, sok teme ja yip awot'an te mantalile, sok teme ya atoyaba yu'un te ya ana'bey sba te Diose, ¹⁸sok teme ya ana'bey te Sk'anjel yot'ane, sok te ja ya ak'an te beluk k'ax toj ta pasele. ¹⁹Sok te xch'uunej awot'an te ja ya atojtes ta beel te ma'sitetike, sok te ja ya axajobtesbey k'inal yilik te mach'atik ayik ta ijk'al k'inal. ²⁰Te ja ya atak'uy te mach'atik ma sk'an xch'uunike, sok te bijteswanejat yu'un te aletike, sok te ana'ojik te ja te mantaliletik te ya sjambotik te snopjibal sku'untik sok te ja smelelile, jich yu'un ¿Bin ut'il ya xchiknaj te yakat ta xkuxintayel spasil in to? ²¹Ja'at te ya awak'bey snop te yantike, ¿Bistuuk te ma ak'an ya abijubtes aba atukele? Ja'at te ya achol te ma lekuk te elek'e, ¿jauk me to ya x-elk'ajat uuk? ²²Ja'at te ya awal te manchuk ya yayik mulwej sok yan ants te ma yinamuke, ¿jauk me to yakat ta mulwej sok yan ants uuk? Jaat te ya awilay te lok'ombaetike, ¿jauk me to ya awelk'anbey lok'el te sbilukil te stemploike? ²³Ja'at te binax awot'anik yu'un te ana'ojbeyik sba te mantaliletike, ¿jauk me to ya xjelawat ta stojol te Diose jich ya awak' te ya yich' ixta'-k'optayel te smantale? ²⁴Jich bit'il ts'ibubil jilel "TE SBIIL TE DIOSE YA YICH' BOL K'OPTAYEL YU'UN TE YAN LUMETIK TA AWENTAIAK TE JA'EXE. ²⁵Melel te circuncisione ay bi lek ya yich' tel ta akuxinel teme ya ach'uun te mantalile, jauk me to teme ya ak'axintay te mantaliletike, te circuncisión te awich'oje jich k'oem te ma ba awich'oje ²⁶Jich yu'un, te mach'a ma yich'oj circuncisión teme ya sk'ej te mantaliletike, ¿Yu'un ba ma jich k'oem te bit'il yich'ojix te circuncisione? ²⁷¿Sok Te mach'a ma yich'oj te circuncisione ja ya yak'atik ta k'abal teme ja la xch'uun te mantalile? ¿Yan te ja'at te awich'oj te mantaliletik te ts'ibubil jilele sok te awich'oj te circuncisione; ya to ak'axintey te mantaliletike! ²⁸Melel ma jauk Judio te mach'atik jich stalel xkuxlejalik te bit'il judioetike; sok ma jauk judioat yu'un te ya awak'aba ta circuncisione. ²⁹Ja judio te mach'a xch'uunobey te smantal te Diose, sok te circuncisione ja te mach'a yanajemix te yot'ane, ta swenta te Espíritu ma jauk te beluk ts'ibubile, te mach'a ya yich' ta muk' to ma jauk lek sk'oplal yu'un te ants-winike ja lek sk'oplal yu'un te Diose.

Chapter 3

¹Jich yu'un, ¿Ay ba beluk ya xlok' yu'un te mach'a Judioe? ¿sok beluk me tulán sk'oplal yich'oj te circuncisione?
²K'ax muk k'oem. Melel ja k'ot ta swentaik ta neelal to te mantaliletik yu'un te Diose.³Melel jna'ojtik te ay Judioetik te ma la sk'an xch'uunike ¿Jauk me to, yu'un ba le laj a te jun yot'an ta jwentatik te Diose? ⁴Ma jichuk. Melel te Diose ya sk'otes ta pasel spisil te beluk yaloje, melel ja ya xk'opoj ta smeilelil stukul manchuk me ya spas lot stukul te ants-winike. Jich bit'il ts'ibubil jilel: "TE JA'EXE TOJ YA AWICH'IK ILEL TA SWENTA TE JAMAL YA XK'OPOJEXE, SOK JICH YA XJU' AWU'UNIK TE K'ALAL YA AWICH'IK CHAJP'ANELE."⁵Ja'uk me to te beluk ma toj ya jpastik le ya xchiknaj ilelal a te beluk toj ya spas stukul te Diose, ¿beluk ya stak' jkaltik te jo'otike? ya ba stak' jkaltik te yu'un ma lekuk te Dios te k'alal ya yak'botik castigoe? ¿jich ba? (Te jo'one ja me yakon ta sjojk'iyel jich bit'il snopjibal tul ch'ich' bak'et). ⁶Te manchuk tojok te Diose, ¿bit'il ya xju' yu'un slikbeyel smul te balumilal te Dios te jichuke?⁷Jauk me to, teme ja ta swenta te ya jpastik lot te ya yich' xan ich'el ta muk' a te Diose, ¿Bistuuk ya to jkich'tik likbeyel jmultik jich bit'il tul mulawil jiche? ⁸Jich yu'un ¿Bistuuk ma jpastik te beluk amen ta pasel jiche, melel te Diose ya sk'atbun ta lek te beluk amene? Jauk me to ma me xjowejex, jai snopjibal in to ma slekiluk. Melel te jo'one ma jich ya jk'an te ya anopike, manchuk me ay mach'a ya yal te jich yakon ta yak'el ta nopele. Jauk me to te Diose toj stukul, sok ya me yak'bey castigo spisil jai pas lotetik in to.MAYUK MACH'A TOJ ⁹¿Bit'il ay jiche? ¿Ja ba yu'un te judiootik te ayix jkoleltike? Ma jichuk. Melel te jo'otik te Judiootik sok te Griegoetike pajal ay jmultik sok. ¹⁰jich bit'il ts'ibubil jilel: "MAYUK TULUK TE MACH'A TOJE."¹¹MAYUK MACH'A TE YA XK'OT TA YOT'ANE. MAYUK MACH'A YA SLE TE DIOSE. ¹²TA SPISILIK JOWEJEMIK. JAIK TA SPISILIK MAYUK STULALIK. MAYUK MACH'A TE YA SPAS TE BELUK LEKE, MAYUK, MAYUK NIX TULUK A. ¹³TE SK'OPIKE JICH TE BIT'IL MUKENAL TE JAMATIKE. TE YAK'IKE LA YAIYIK LO'LEYWANEJ SOK. TE SVENENOIL TE CHAN AY TA STI'IK. ¹⁴TE YEIKE NOJEL YU'UN TE BOLK'OPTEYWANEJ SOK MAYUK YUTSILAL TE SK'OPIKE. ¹⁵ORANAX YA X-ILINIK SOK ORANAX YA YAIYIK MILAW . ¹⁶SPISIL YA SJINIK JILEL TE BAY YA XBEENIKE. ¹⁷JAI ANTS-WINIK TO MA SNA'BEY SBAIK TE SBELAL TE LAMAL K'INALE. ¹⁸MA YICH'OJIK TA MUK' TE DIOSE. ¹⁹Ta ora to, ya jna'tik te beluk ay ta bay mantaliletik yu'un te Moises, ja yu'unik spisil te mach'atik yich'ojik ta wenta te mantaliletike. Ja swentail te aka me smakik te yeike sok spisil te balumilale aka me yalik ta jamal te spisilik ay smulike. ²⁰Swenta yu'un ni tuluk ch'ich' bak'et ya xju' yich' albeyel lek sk'oplal ta swenta te mantalile te k'alal ya xk'ot ta stojol te Diose . Melel te mantalile ja ya yak'botik jkiltik te ba ay te jmultike.TOJ YA YILOTIK DIOS TA SWENTA TE XCH'UUNJEL JKOT'ANTIK ²¹Jich yu'un ta ora to te Diose la yak'botikix jkiltik te beluk toj ta pasele manchuk me ma jch'uuntik te mantaliletike. Ja me ne'el to la yak'botik jna'tik stojol te mantalile sok te alwanejetike, ²²ja toj ya xk'otik ta stojol Dios te mach'atik ya xch'uunik te Jkajwaltik Jesucristoe, melel te Diose mayuk mach'a stsaoj ta yot'an stukul. ²³Melel ta jpisiltik la jta jmultik jich ma la jtatik te yutsilal te Diose. ²⁴Jauk me to ta jpisiltik la jkich'tikix koltayel ta swenta yutsil yot'an te Cristo Jesús te la skoltayotikixe. ²⁵Melel te Diose la yak'botik jun majt'anil ja bi ja te Cristo Jesús te la smal xch'ich'el ta jwentatik. Te k'alal la yak' ta k'abal te Cristoe le la yak' ta ilel te beluk stojile, jich ma la yich'ix ta wenta te namey muliletike ta skaj te ay smalib yu'une. ²⁶Spisil in to k'ot ta pasel yu'un le ya yich' ta ilel te beluk stojil ta ora to. Spisil k'ot ta pasel in to ta swenta te ya yak' sba ta ilel te stalel toj stukele, sok le ya yak' ta ilel te Ja ya skoltey spisil te mach'atik ay xch'uunjel yot'anik ta stojol te Jesuse. ²⁷¿Jich yu'un ay bal stulal te ya jtoybatike? Mayuk stulal ya xk'ot. ¿Banti mantalil ya yal? ¿ja ba te yu'un te jkat'eltike? Ma jichuk, ja te yu'un te xch'uunjel ot'anile. ²⁸Te slajibal jkayejtike ja, te tul ants-winik ya yich' koltayel ta swenta xch'uunjel yot'an, ma jauk ta swenta te ya spas spisil te mantaliletike. ²⁹¿Te Diose janax bal Dios yu'un te Judioetike? ¿Ma ba jauk Dios yu'un uuk te yan lumetike? Janax, ja Dios yu'unik uuk te yan lumetike. ³⁰Jich, te Diose janax tul stukul, ja ya skoltey te mach'atik yich'ojik te circuncision ta swenta te xch'uunjel yot'anike, sok te mach'atik ma yich'ojik te circuncisione ta swenta xch'uunjel yot'anik uuk. ³¹Jich yu'un ¿ya ba jlajimbeytik sk'oplal te mantalil ta swenta te xch'uunjel ot'anile? ¿Ma jichuk! Ja me sk'an te jo'otike ja neel yakotik ta xch'uunel te mantalile.

Chapter 4

TE XCH'UUNJEL YOT'AN TE ABRAHAME ¹Jich yu'un, ¿Beluuk ya stak' jkaltik yu'un spisil te beluk la spas te jchich-mantik Abraham? ²Melel te me ja te Abraham te lek sk'oplal yu'un te yat'ele, ya stak' smuk'tes yot'an sok, jauk me to mastak' ta sit yelaw te Diose. ³Melel ¿beluuk me ya yalbotik te sk'op te Diose? "TE ABRAHAM LA CH'UUN TE DIOSE, JICH TOJ K'OT TA STOJOL TE DIOSE." ⁴Jich yu'un spisil te mach'a ya x-at'eje, te stojole ma ba jich k'oem te bit'il smajt'ane, ja jich ya xk'ot te bit'il betile. ⁵Jauk me to te mach'a ma spas te yat'elule, jauk me to ja ya x-ch'uun te mach'a la xju' yu'un stojtes te mulawile, te xch'uunjel yot'ane ya me x-ich'bot ta kuenta jich bit'il te toje. ⁶Janix jich te Davide ya yalbey sk'oplal bendición yu'un te ants-winik te mach'a toj k'oem ta stojol te Dios manchuk me mayuk spasoj te yat'ele. ⁷Jich la yal: "CH'ULTESBILIK ME TE MACH'ATIK MA ICH'BILIX TA WENTA TE SMULIKE, SOK NIX TE MACH'ATIK MA ILBILIX TE SMULIKE. ⁸CH'ULTESBIL ME TE ANTS-WINIK TE MACH'A MA BA ICH'BILIX TA WENTA TE SMUL TA STOJOL TE JKAJWALTIKE. ⁹Jich yu'un, ¿jai bendición to janax ba ya xk'ot ta stojolik te mach'atik yich'ojik te circuncisione o sok bal uuk te mach'atik ma yich'ojik te circuncisione? Melel la jkaltikix: "JA TA SWENTA TE XCH'UUNJEL YOT'AN TE ABRAHAM TE TOJ K'OT TA SIT TE DIOSE." ¹⁰Jich yu'un ¿bin ora ich'bot ta wenta? ¿ja bal a te yich'oj te circuncisione o ja bal a te ma to yich'oje? ma ba ja'a te k'alal yich'oj te circuncisione, ja'a te k'alal ma ba yich'oj a te circuncisione. ¹¹Te Abraham te k'alal la yich' te circuncisione ja jun senyail k'ot. Jich k'ot senyail te bit'il toj te xch'uunjel yot'an te yich'ojix a te k'alal ma to yak'oj sba ta circuncision. Ja swenta te jich tatil k'ot yu'un te mach'atik ay xch'uunjel yot'anike, manchuk me ma yich'ojik te circuncisione. Ja jich k'ot ta stojolik uuk te toj ya yich'ik ilel yu'un te Diose. ¹²Janix jich te Abraham k'ot ta stojol te ja tatil yu'un te circuncisione, ma jauk nax ta stojol te mach'atik yich'ojik te circuncisione, janix jich ta stojol te mach'atik ay xch'uunjel yot'anik jich bit'il te jtatik Abrahame te k'alal ma to yich'oj a te circuncisione. TE BELUK AK'BOT TE ABRAHAM TA SWENTA TE XCH'UUNJEL YOT'ANE ¹³Melel te k'alal albot te Abraham sok te sts'umbal te ja ya x-ak'bot jilel ta stojol spamal te balumilale. Ma jauk tal ta stojol te mantalile, ja tal ta swenta yu'un te toj te xch'uunjel yot'ane. ¹⁴Melel teme ja ya yich'ik jilel spisil te mach'atik ja kuxulik yu'un te xch'uunel te mantalile, te xch'uunjel ot'anil mayuk stuul ya xk'ot, sok te beluk albil jilel sk'oplal le' nax ya xlaj sk'oplal te jichuke. ¹⁵Melel te mantalile ya yak' ilimba ta ot'anil, jauk me to te banti mayuk te mantalile, janix jich mayuk k'axinte mantaletik le' a. ¹⁶Ja swentail te ja la jkich'tikix te majt'anil ta swenta te xch'uunjel ot'anile, ja te majt'anile ja skaj yutsil yot'an te Diose. Melel te majt'anile ja ak'botik te sts'umbal te Abrahame. Sok ma jauk nax te mach'a xch'uunoj te mantalile, janix me jich uuk te mach'a pajal xch'uunjel yot'anik sok te Abrahame. Ja jtatik ta jpisiltik, ¹⁷jich te bit'il ts'ibubile: "LA ME JKAK' STATINAT BAYAL TA PAM MUK'UL LUMETIK." Te Abrahame joinbil me yu'un a te Jkajwaltike, ja te mach'a laj xch'uune, ja te Diose, ja te mach'a ya yak'bey xkuxinel te mach'atik lajemike sok nix ya spas te beluk ma pasbil ta balumilale. ¹⁸Jayebuk bayal beluk k'ax ta xkuxinel, te Abraham la yak'bey yot'an te Dios yu'un te xkuxinel ta patil. Ja jich tatil k'ot yu'un bayal ta pam lumetik, jich nix te bit'il albil sk'oplale: "JICH ME XK'OT TE A TS'UMBALE". ¹⁹Ma me pejkt'saj te xch'uunjel yot'ane. Te Abrahame k'ot ta yot'an te ma xju' yu'un xnich'naj sok te yip sbak'etale, (Melel jo'owinik ja'wil yawilalix a). Janix jich ya sna' te sme' yaljub te Sara ma stak' staix alal a. ²⁰Jauk me to ta swenta te majt'anil te albil yu'un te Diose, te Abrahame mayuk bay la stij sba xujt'uk te xch'uunjel yot'ane. Ja la yich' yip te xch'uunjel yot'ane sok ja la yich' ta muk' te Diose. ²¹Xch'uunej sok spisil yot'an te beluk albil yu'un te Diose, melel sna'oj te ya xk'ot ta pasel yu'un spisil te beluk la yal te Diose. ²²Jich yu'un, ja in to ich'bot ta kuenta te bit'il toje. ²³Ta ora to, te k'alal la yal te sjun Dios te toj ilot te Abraham yu'un te Diose, ma jauk nax albot sk'oplal stukul. ²⁴Janix jich uuk, ja me la yich' ts'ibuyel ta jtojoltik uuk, te jo'otik, te jch'uunejtik te ja la xcha' kuxes tel ta bay aelmeletik te Jkajwaltik Jesuse. ²⁵Ja te mach'a ak'ot ta k'abal yu'un te jmultik sok te la yich' cha' kuxesel ta swenta jkoleltik.

Chapter 5

AYOTIK TA LIBRE YU'UN TE MULILE ¹Te k'alal toj la jkich'tik ilel ta stojol te Diose ay lamal k'inal jkaiytik ta swenta te Jkajwaltik Jesucristoe. ²Melel ja ta swenta te Jkajwaltik Jesuscristo te ya stak' x-ochotik ta yutsil yot'an te ay ta ora to ta swenta te ay xch'uunjel jkot'antik ta stojole. Binax jkot'antik yu'un te beluk ya yak'botik ta patil te Diose, ja bi ja te jun ya xk'ot jkaiybeytik yutsilal te Diose. ³Ma jauk nax to, janix jich binax jkot'antik yu'un te ay jwokoltike. Melel jna'ojtik stojol teme ya xk'ax jwokoltike le ya xnoj'p' jku'untik a te ya xju' jku'untik sts'ikele. ⁴Teme ju' jku'untik sts'ikele lek me jk'oplaltik ta stojol te Jkajwaltike, sok teme lek jk'oplaltike ya me jtatik te beluk yakotik ta smaliyele. ⁵Te beluk yakotik ta smaliyele jun jkot'antik yu'un melel ya xk'ot ta pasel, melel te xk'uxul yot'an te Diose pujk'emix ta jkot'antik ta swenta te Ch'ul Espíritu, te ak'bilotikixe. ⁶Te k'alal ma ju' jku'untik jkolteybelbatik sok te jkiptike, ja jul lajuk jku'untik te Cristo ta swenta te mach'atik ma sna'objey sbaike. ⁷Melel mayuk mach'a ya sk'an yak' xkuxinel ta stojol te mach'a toj yat'ele. Ay niwan, janax teme k'ax toj te yat'el te ants-winike. ⁸Jauk me to te Diose la yak' ilel te xk'uxul yot'an ta jtojoltike, melel te k'alal mulawilotik a, la stikun tel te Jkajwaltik Jesucristo te laj ta jwentatike. ⁹Jauk to bal ta ora to, te la jkich'tikix tojtesel ta swenta te xch'ich'ele, ja ya skolteyotik lok'el yu'un ta yilimba te Diose. ¹⁰Melel te k'alal jkontroinejtik a te Diose, junaj jkot'antik sok ta swenta te laj te Snich'ane, jauk to bal a ta ora to te lek jkich'ojtikix ilel yu'un te Diose, ya jtatik te jkoleltik ta swenta te la yak' xkuxlejal te Snich'ane. ¹¹Ma jauk nax in to, janix jich binax jkot'antik sok te Dios ta swenta te Jkajwaltik Jesucristoe, melel ja ta swenta te junajix jkot'an jbatik soke. **TE ADÁN SOK TE CRISTOE** ¹²Melel ta swenta tul winik och tel mulil ta balumilal, jich yu'un te lajele och tel ta swenta te mulile. Sok te lajele pujk' bael ta spisil te ants-winiketike, melel spisil la staik smulik. ¹³Te ants-winik ta balumilale la sta smulik k'alal ma to yich'oj ak'beyel a te Moisés te mantaliletik yu'un te Diose, jauk me to te Diose ma la yich' ta wenta spisil te muliletike melel ma to yak'oj a te mantaliletike. ¹⁴Jich yu'un, te lajele ajwalinaj k'alal to ta Adán ja to ta Moisés, janix jich ta stojol te mach'atik ma jichuk smulik te bit'il te la xk'axintey mantal te Adane, te ja kol-pajaluk sok te mach'a albil sk'oplal te ya xtal ta patile. ¹⁵Jauk me to, te majt'anile ma pajaluk sok te mulile. Melel ta swenta te mulile bayal mach'atik laj yu'un, yan stukul te yuts'il yot'an te Dios sok te majt'anil te la yak'botik ta swenta te yutsil yot'an te tul winik ja bi ja te Jesucristoe, la yak'botik te kuxinel sbajt'el k'inal. ¹⁶Te majt'anile ma pajaluk sok te stojol te smul te Adane. Melel ja ta swenta te la jkich'tik albeyel te mayukix jkoleltik ta swenta te la xk'axintey mantal jai winik to. Yan stukul te majt'anile ja lek jk'oplaltik k'ot yu'un, manchuk me bayal te jmultike. ¹⁷Melel te me ja ta swenta te mach'a la sk'axintey mantal te bit'il ajwalinaj te lajele jauk to bal a te mach'a ya yich'bey te yutsil yot'an te Diose sok te majt'anil te toj stukele, te ja ya x-ajwalinaj ta stojol te tul winike, ja bi ja te Jesucristoe. ¹⁸Jich yu'un, ta swenta te la xk'axintey mantal te tul winike te ants-winiketike la yich'ik albeyel te mayukix skolelike, janix jich ta swenta te la yak' xkuxinel te Jkajwaltik Jesucristoe, te Diose la slekubtesbotik jk'oplaltik. ¹⁹Janix jich ta swenta te tul winik te la xk'axintay mantale, mulawil k'ot ta spisilik, janix jich ta swenta te bit'il la xch'uun mantal te tul winike, bayal mach'a lek sk'oplal ya xk'ot ta stojol te Diose. ²⁰Jauk me to te mantalile patil tal, jich yu'un esmaj te mulile. jauk me to te banti esmaj te mulile, jelaw xan te yutsil yot'an te Diose. ²¹Jich k'ot ta pasel, melel te mulile ajwalinaj ta lajel, janix jich uuk te yutsil yot'an te Diose ya x-ajwalinaj ta swenta te beluk toj ta pasele jich ay kuxinel ta sbajt'el k'inal ta swenta Jesucristo te Jkajwaltike.

Chapter 6

LAJEMOTIKIX TA STOJOL TE MULILE ¹¿Beluuk ya stak' jkaltik jiche? ¿Ja ba lek te yakuk jtauleytik xan jmultik swenta jich ya s-esmaj xan a te yutsil yot'an te Jkajwaltik ta jtojoltike? ²Ma jichuk. Te jo'otik te lajemotikix ta stojol te mulile, ¿bit'il me ya stak' xan ya xkuxinotik ta mulil? ³¿Yu'un ba ma ana'ik te jpisiltik te mach'atik jkich'ohtikix ja' ta stojol te Cristo Jesuse, janix jich lajemotikix k'oem sok te Cristo ta bay cruz? ⁴Te jo'otike pajal la jkich'tik mukel sok, te k'alal la jkich'tik te ja'e lajotik uuk. Ja jich k'ot ta pasel ta swenta yu'un te bit'il Cristo cha' kuxtel ta bay aelmeletik ta swenta yutsil yot'an te Tatile, janix jichotik uuk ya stak' xbeenotik ta yach'il jkuxlejaltik. ⁵Melel teme joinojtikix te Cristoe te pajal lajemotik k'oem soke. Janix jich te jo'otike pajal ya xcha' xkuxotik tel sok. ⁶Melel jna'ohtikix, te spokol jkuxineltik la yich'ix jiip'anel ta cruz sok te Cristoe, jich yu'un te mulawil bak'ete la yich'ix milel. Ja jich k'ot ta pasel ta swenta yu'un te jo'otik ma ba chukulotik xan k'oemotik yu'un te mulile. ⁷Te mach'a lajemix ta stojol te mulile, toj ya yich' albeyel sk'oplal yu'un te Diose. ⁸Jauk me to teme lajotikix sok te Cristoe, janix jich te jo'otike xch'uunej jkot'antik te ya xkuxinotik soke. ⁹Jna'ohtik stojol te Cristoe la yich' cha' kusesel tel ta bay aelmeletik, sok te ma ba lajem ta ora to. Te lajele ma ba ya x-ajwalinajix ta stojol. ¹⁰Te k'alal laj te Cristoe, la slajinbey sk'oplal te yu'el te mulile. Jauk me to, te xkuxinele, ja kuxulix ta stojol te Diose. ¹¹Janix jich te ja'exe ya me sk'an te lajematikix ta stojol te mulile, jauk me kuxulukex ta stojol te Diose ta swenta te Cristo Jesuse. ¹²Ja yu'un ma me xa awak'ik te ya spasbeyex ta mantal te abak'etalik te mulile, sok te manchuk ya ach'uunik spasel te beluk ya smulan te abak'etalike. ¹³Ma me xa awak'ik te abak'etalik ta stojol te mulile, yu'un ya yich' tuuntesel yu'un te beluk ma toj ta pasele. Jauk me to ak'abaik ta stojol te Diose, sok ak'beyaik spasil te abak'etalik te Diose jich bit'il te la yak'beyexix jun yach'il kuxlejal te ach'ulelike. Ak'aik te abak'etalik ta stojol te Diose te yakuk stuuntesex jich bit'il at'jibal yu'un te beluk toj ta pasele. ¹⁴Ma me xa awak'ik te mulil te ya spas mantal ta atojolike. Melel te ja'exe ma me ayatikix ta swenta te mantalile, ja ayexix ta swenta te yutsil yot'an te Diose. ABATETIK YU'UN TE BELUK TOJ TA PASELE ¹⁵¿Bit'il ay jiche? ¿Ja ba lek te yakuk jpastik xan te mulile, melel ma jauk ayotikix ta swenta te mantaliletike, ja ayotikix ta swenta te xk'uxul yot'an te Diose? Ma jichuk. ¹⁶¿Ma ba ana'ohtik, te mach'a ya ach'uunbeyik smantal janix esclavo ya xk'oex yu'un? jich yu'un teme ja ya ach'uunik spasel te mulile, ja chukbil k'oemex yu'un abi, te ja ya yik'ex bael ta lejele, o ja ba lek te jauk ya ach'uunbeyik smantal te Diose te ja ya yak' te ya xtojobotik yu'une. ¹⁷Jauk me to wokol la yal te Diose! Melel te ja'exe ja yabatex a te mulile, jauk me to la ach'uunik sok spasil awot'anik te bijtesel te la awich'ike. ¹⁸Te ja'exe kolematikix yu'un te mulile, ta ora to ja la awich'ikix abatinel yu'un te beluk toj ta pasele. ¹⁹Ya jk'oponex jich bit'il te ch'ich'bak'etotike, melel te ja'exe ma to xk'ot ta awot'anik te beluk yu'un te Espiritue. Melel jich bit'il te ja'exe ya awak'ik te abak'etalik ta spasel te mulile sok te beluk ma lekuk ta pasele, janix jich ta ora to, yakuk me awak'ik spasil te abak'etalik ta xch'uunel spasel te beluk toj ta pasel ta stojol te Diose jich me ya stak' ya awak'abaik ta abatinel yu'un. ²⁰Melel te k'alal xchukojex a te mulile, lek ya awayabaik ta spasel a te beluk ma toj ta sit te Diose. ²¹Jauk me to ¿ay ba beluk lek lok' awu'unik yu'un te beluk ya ak'exikix ta ora to? Melel spasil in to te stojole ja te lajele. ²²Jauk me to ta ora to, ma ba chukbilatikix yu'un te mulile sok awak'oj abaikix ta abatinel yu'un te Diose, te ja'exe ja ya apasikix te beluk ch'ultesbil ya xk'oex yu'une. Te stojole ja te kuxinel ta sbajt'el k'inal. ²³Melel te stojol te mulile ja te lajele, yan te majt'anil te yak'ojbotikix te Diose ja te kuxinel ta sbajt'el k'inal ta swenta te Jkajwaltik Cristo Jesuse.

Chapter 7

PAJAL SOK NUJP'INEL ¹¿Yu'un ba ma ana'ik, kermanotak (te bit'il yakon ta sk'oponel te ants-winik te sna'objbeyik sk'oplal te mantalile), te ants-winik ja ya xkomotik yu'un te mantalil te k'alal kuxulike?²Melel te ants te nujp'ineme chukbil me yu'un te mantalil sok te smamlal teme kuxule, jauk teme laj te smamlale, ma me chukul ya xk'ot yu'un te mantalil yu'un te nujp'inele. ³Jich yu'un, teme kuxul te smamlale, teme bajt' ta kuxinel sok yan winike, mulawil ants ya xk'ot sbi'il. Jauk me to teme laj te smamlale, ma be chukulix yu'un te mantalil yu'un te nujp'inele, jich yu'un ma ba mulawil ya xk'ot teme nujp'in sok yan winike. ⁴Jich yu'un, jkermanotak, te ja'exe ma ba ayex xan ta swenta te mantalile melel laj ta cruz te Cristoe. Swenta jich ya stak' jun ya xk'oex sok te yane, ja in to, ja te mach'a cha'kuxtel ta bay te aelmeletike, jich me ya stak' ya jkak'tik jsitik ta stojol te Diose. ⁵Melel te k'alal ayotik to ta jbak'etaltike, te mantalile janax la yak' xan te yakuk jpastik xan te mulile, te jkok-jk'abtike ja la spas te mulile jich la yak' te yakuk xtal te lajel ta jtojoltike. ⁶Jauk me to ma ba chukbilotikix yu'un te mantalile. Te jo'otike lajemotikix ta stojol te beluk xchukojotike. Ja swentail te yakuk xju' jku'untik xch'uunel te yach'il yat'el te Espiritue, ma jauk te spokol mantalile. TE MULIL TE NAINEM TA JKOT'ANTIKE ⁷¿Beluuk me ya jkaltik te jo'otik jiche? ¿Te mantalile ja bal mulil? Ma jauk. Jauk me to, ma la jna'bey sba te mulil, te manchuk ay te mantalile. Melel ma la jna'bey sba te beluk a te bik'tal-ot'anil te manchuk jich ya yal te mantalile: "MA ME XBIK'TAJ AWOT'AN." ⁸Jauk me to te mulile, la stsak yip yu'un te mantalile sok la stijbon jajch'el te beluk ya jmulane. Te manchuk ay te mantalile, te mulile lajemix te jichuke. ⁹Te k'alal mayuk a te mantalile, ya jkuy a te lek ayone, jauk me to te k'alal jul te mantalile, ja la smilon xan melel la jna' stojol te k'axem to mulawilone. ¹⁰Te mantalil, te ya yich' tel kuxinele, ja la yak'on ta lajel. ¹¹Te mulile, la yich' yip yu'un te mantalile sok la slo'layon. Ta swenta te mantalile, lajon. ¹²Jich yu'un te smantal te Diose ch'ultesbil, sok spasil te jayeb mantaliletik te yich'oje ch'ultesbil, toj sok lek stukel. ¹³Jich yu'un, ¿Ja bal te beluk lek te la yak'on ta lajele? ¡Ma ja'uk! Jauk me to te mulile, ja la stuuntes te beluk leke, jich la yak' te lok'on tel ta stojol te Diose. Ta swenta te mantalile, te mulile k'axel chiknaj ta ilel te ma' lekuke. ¹⁴Melel te jo'otike ya jna'tik te mantalile ja espíritu stukel, yan te jo'one ch'ich' bak'eton. Te jo'one ja la yabtinon te mulile. ¹⁵Te beluk ya jpase, ma xk'ot ta jkot'an. Melel te beluk ya jk'an jpase, ma jauk ya jpas, sok te beluk ya jkilaye, ja ya jpas. ¹⁶Jauk me to teme ja la jpas te beluk ma jk'ane, yakon ta xch'uunel te mantalil abi, melel te mantalile lek stukel. ¹⁷Jauk me to ma jookonix te ya jpase, ja te mulil te kuxul ta jtojole. ¹⁸Melel ya jna', te jbak'etale, mayuk beluk lek kuxul le'a. Melel ya jk'an jpas te beluk lek te ay ta jtojole, jauk me to ma xju' jku'un spasel. ¹⁹Te beluk lek ya jk'an jpase, ma jauk ya jpas, yan te beluk ma lekuk ta pasele, ja ya jpas. ²⁰Jich yu'un, teme ja ya jpas te beluk ma jk'an jpase, yu'un ma jookon yakon ta spasel abi, ja te mulil te ay ta jtojole. ²¹Jich ya jna' stojol, te ya jk'an jpas te beluk lek ta pasele, jauk me to te beluk ma lekuke ay to ta jtojol. ²²Jauk me to, binax jkot'an yu'un te smantal te Diose melel ta yutil jkot'an ja ya jk'an jpas. ²³Jauk me to, ya jkil te yan beluk ya spas te jbak'etale. Ja ya stsak sba sok te yach'il snopjibal jku'une. Ja le ya xchukon a te mulil te ay ta stojol te jbak'etale. ²⁴¿Te jo'one mayuk jtulal! ¿Mach'a me ya skolteybon lok'el te jbak'etal ta bay te lajele? ²⁵Jauk me to ya jkalbey wokol te Dios ta swenta te Jesucristo te Jkajwaltike. Jich yu'un, te jole ja ya sk'an yich' ta muk' te Diose, yan stukel te jbak'etale ja ya sk'an spas te mulile.

Chapter 8

KUXINEL TA SWENTA ESPÍRITU ¹Jich yu'un, ta ora to mayukix wokolil ta stojolik te mach'atik ayik ta stojol te Cristo Jesuse. ²Melel te yu'el te Espíritu yu'un te kuxinel ta swenta te Cristo Jesuse, ja la yak'bonix jkollel yu'un te mulile sok te lajele te ay ta xjajch'ibale. ³Melel te beluk ma ju' yu'un spasel te Mantaliletike, melel ma ju' yu'un ta skomel te beluk ma lek ya spas te jbak'etaltike, te Diose ju' yu'un stukul. Ja la stikun tel te tul Snich'ane, te la yich' sbak'etal jich bit'ilotike te ja la yak' sba ta lajel yu'un te jmultike, jich ju' yu'un stsalel te mulil te ay ta jtojoltike. ⁴Ja jich la spas in to ta swenta te yakuk xju' jku'untik spasel te beluk ya sk'an te mantalile, jo'otik te mach'atik yakotik ta beel ta swenta te Ch'ul Espíritue ma jauk ta swenta te sk'anjel yot'an te jbak'etaltike. ⁵Te mach'atik kuxatik jich bit'il ya sk'an te bak'ete, ja ya xbajt' yot'anik ta spasel te beluk yu'un te bak'ete, yan te mach'atik jich kuxatik te bit'il ya sk'an te Ch'ul Espíritue, ja ya xbajt' yot'anik ta spasel te beluk ya sk'an te Espíritue. ⁶Melel teme ja baem jkot'antik ta snopel te beluk ya sk'an te jbak'etaltike ja me ya yich'botik tel te lajele, yan teme ja baem jkot'antik ta snopel te beluk ya sk'an te Espíritue ya me yak'botik kuxinel sok lamal k'inal stukul. ⁷Melel te snopjibal yu'un te jbak'etaltike ja skontroinoj te Diose, melel ma sk'an spas te smantal te Diose, sok ma xju' yu'un spasel. ⁸Spisil te mach'atik ayik to ta sbak'etalike ma xju' yu'unik te lek yot'an yu'un te Diose. ⁹Jauk me to, te ja'exe mayukatix ta abak'etalik ja ayatix ta swenta te Espíritue, teme melel nix a te ja kuxulix ta atojolik te Espíritu yu'un te Diose. Jauk me to teme ay mach'a ma to yich'oj te Espíritu yu'un te Cristoe, jai ants-winik bi mayuk ta stojol te Diose. ¹⁰Teme ay ta atojolik te Cristoe, te abak'etalike lajemix ta stojol te mulile, jauk me to te Espíritue kuxul stukul ta swenta te beluk toj ta pasele. ¹¹Teme ja te Espíritu yu'un, te mach'a la sjajch'es tel te Jesús ta bay te aelmeletike, ay ta atojolik, janix jich te mach'a la sjajch'es tel te Cristo ta bay te aelmeletik ya yak'bey xkuxinel te abak'etalik ta swenta te Espíritu yu'une, te ja kuxul ta atojolike. ¹²Jich yu'un, jkermanotak, ay me jbetik, ja'uk me to ma ja'uk ta swenta te jbak'etaltike, ja yu'un manchuk me ya xkuxinotik xan jich bit'il ya sk'an te bak'ete. ¹³Teme jich ya xkuxinex te bit'il ya sk'an te bak'ete, te ja'exe kechelex me ta lajel, jauk me to teme ja ya awak'ik ta lajel te yat'el te bak'et ta swenta te Espíritue, te ja'exe ya me xkuxinex. ¹⁴Melel spisil te mach'atik tojtesbilibik yu'un te Espíritu yu'un te Diose, ja me alnich'an yu'un te Diose. ¹⁵Melel te ja'exe ma ja'uk la awich'ik te espíritu yu'un te esclavoinel sok te ay xi'wel ta atojolike. Jauk me to, te ja'exe ja awich'ojikix te espíritu yu'un te k'atbujatikix ta alnich'an, ja swenta te ya x-awunotik: "¡Abba, Padre!" ¹⁶Melel janix te Espíritue te ya yalbey sk'oplal te j-espíritutik te ja snich'anotik te Diose. ¹⁷Teme ja snich'anotike, janix jich ay jmajt'antik yu'un, ja te majt'anil te yalojbotik te Diose. Sok te jo'otike pajal me jmajt'antik sok te Cristoe, ja swenta te bit'il pajal yak ta k'axel jwokoltik sok, jich me pajal ya jkich'tik albeyel jkutsilaltik sok. ¹⁸Melel te jwokoltik ta ora to ma pajaluk sok te utsilal te ya jkiltik pajel-chaweje. ¹⁹Melel te beluk k'axel yakotik ta sk'anel yu'un spisil te bitik pasbile ja te yakuk yak'botik jkiltik te bit'il alnich'anotik yu'un te Diose. ²⁰Melel spisil te beluk pasbile ma ju' yu'un stael te beluk sk'anoje melel k'axelnax ay, ma yu'unuk jich la sk'an, ja jich la sk'an te Diose, ja te mach'a ay smalib yu'un ²¹te ya yich' koltayel tel lok'ey spisil te beluk spasoje melel chukbil yu'un te beluk ma toj ta pasele, ya skoltey lok'el sok binax yutsil te k'alal ya yich'ik uuk te beluk albilikix te snich'nab te Diose. ²²Melel ya jna'tik te spisil te bitik pasbile yak woklajel sok yak ta ajk'an jich bit'il ya xkol ta aljel te tul antse, janix jich ta ora to. ²³Ma ja'uk nax in to, janix jich te jo'otike, te mach'atik jkich'ojtik te sbabialan sit te Espíritue: janix jich te jo'otike yakotik ta ajk'an ta yutil jkot'antik, yakotik ta smaliyel te k'axeluk snich'anukotik ya xk'ootik ta stojol te Diose sok te yakuk yutstesbotik te jbak'etaltike. ²⁴Melel ta swenta te beluk yakotik ta smaliyele la jkich'tik koltayel. Jauk me to, te beluk smuk'ulinej jkot'antike ma to xk'ot ta pasel sok ma to jtatik ta ilel, melel ¿Ay ba beluk ya smaliy xan te me yich'ojix ak'beyele? ²⁵Ja'uk me to te jo'otike ay smuk'ul jkot'antik yu'un te beluk ma to jkilojike, ja swenta te jo'otike yakotik ta smaliyel sok bayal smalib jku'untik. ²⁶Janix jich, te Espíritue ya me skoltayotik te k'alal pek'el ya jkaybatike. Melel te jo'otike ay ma jna'tik sk'oponel te Jkajwaltike, jauk me to te Espíritue ja ya skoltayotik ta yalel wokol melel ay bayal te beluk ma jna'tik sk'anele. ²⁷Te Diose, ja ya stsajteybotik te jkot'antike, sna'oj te beluk ya snop te Espíritue, melel te Espíritue ja yak ta k'op yu'un te ch'uunjeletike jich te bit'il ya sk'an yot'an te Diose. **K'AXEL ME YA JKAIYTIK TSALAW** ²⁸Melel jna'ojtik te mach'atik sk'anoj te Diose, spisil te beluk ya xk'ot ta pasel ta stojole yu'un slekilalik, ja te mach'atik tsabilik yu'un te Diose. ²⁹Melel te mach'atik na'bilibik sba yu'un te Dios ta sneelal toe, ja yalojbeyix sk'oplal te jich pajal ya xk'ot te sit-yelaw jich te bit'il te Snich'ane, jich me ya xk'ot te bit'il sba Snich'an ta yolil te yantik yermanotake. ³⁰Te mach'atik la yich'ik tsaal ta sneelale, janix jich la yich'ik ik'el. Te mach'atik la yich'ik tel ik'ele la me yich'ik utstesel. Te mach'atik la yich'ik utsesele lek me sk'oplal k'otik. ³¹¿Jich yu'un beluk me ya jkaltik yu'un spisil in to? teme Dios ja ay ta jwentatike, ¿Mach'a ya xju' skontroinotik? ³²Melel ja te la yak' ta k'abal te Snich'ane, ja la yak' ta k'abal swenta ya jtatik jkolleltik a, ¿Bit'il ma xju' yu'un yak'botik jmat'antik spisil te bitik aye? ³³¿Ay bal mach'a ya xju' slebey smul te mach'atik tsabilix yu'un te Diose? melel te Diose ja ya stojteswan stukul. ³⁴¿Mach'a ya xju' ya x-ak'wan ta k'abal? Te Cristoe ja laj ta jwentatik, sok te beluk k'ax muk' sk'oplale, ja te la yich' cha'-kusesele. Ja yakix

ta ajwalinel sok te Diose, te banti ay te yawil te ich'el ta muk'e, sok ja yak ta k'op ta jwentatik.³⁵ ¿Mach'a ya xju' yu'un slok'esotik ta xk'uxul yot'an te Cristoe? ja bal te ¿Woklajele, ja bal te swokol jkot'antike, ja bal te nutsele, ja bal te wi'nale, ja bal teme mayuk jk'u'-jpak'tike, ja bal te il-ot'anteyele, o ja bal te milele? ³⁶Jich te bit'il ts'ibubile: "TA AWENTA TE YA JKICH'TIK MILEL TA SPISIL ORA. JICH ILBILOTIK TE BIT'IL TUNIM-CHIJ TE YA YICH'IK IK'EL BAEL TA BAY TE MILJIBALE."³⁷ Ta spisil in to te jo'otike ju'emix jku'untik tsalaw ta swenta te Mach'a la sk'antike. ³⁸Melel te jo'one xch'uunejix jkot'an, te ma jauk te lajele, ma jauk te kuxinele, ma jauk te ch'ul abatetike, ma jauk te ajwaliletike, ma jauk te bitik ay ta ora to, ma jauk te beluk yak ta taele, ma jauk te beluk ay yu'ele, ³⁹ma jauk te beluk toyole, ma jauk te beluk najt' koeme, sok ma jauk te beluk pasbile, ma xju' yu'un te ya slok'esotik ta stojol te xk'uxul yot'an te Diose, te ja ta swenta te Cristo Jesús te ja Jkajwaltik jku'untike.

Chapter 9

LA YICH'IK TSAEL TE ISRAELETIKE ¹Te jo'one ya jkal te smelelil ta stojol te Cristoe. Te jo'one ma jpas lot, sok te snopjibal jku'unej sok te Ch'ul Espiritue ya yak' ta na'el, ²te bayal mel-ot'an ya jka'iy sok spisil ora toyol xk'uxul ya jka'iy te jkot'ane. ³Melel te jo'one ya stak' jkak'ba te ya sbolk'opteyon te Diose sok te yakuk sk'ejon lok'el ta stojol te Cristoe ta swenta te jkermanotake, ja te mach'a pajal jtsumbal sok le' ta balumilal to. ⁴Melel Israelitaetik. Ja tsabilik yu'un, te utsilale, te tratoetike, te mantaliletike, te yich'el ta muk' te Diose sok spisil te beluk yaloj jilele. ⁵Ja'ik tatiletik yu'un te stsumbal te Cristoe ta swenta te bak'ete - Janix te Dios stukel te kajal ay. Ich'biluk ta muk' ta sbajt'el k'inal. Jichuk. ⁶Jauk me to ma yu'unuk ma k'ot ta pasel te beluk yaloj te Diose. Melel ma spisilukik Israeetik te mach'atik smelelil wentainbilik ta Israele. ⁷Sok ma jauk sts'umbal Abraham k'oem ta smelil te yal-xnich'nabe. Janax " TA SWENTA TE ISAAKE TE JICH K'OT SBI'IL TE STS'UMBALIKE. " ⁸Ja swenta te yal-snich'nab te ants-winike ma jauk nix yal-snich'an a te Diose. Yan te mach'atik albil sk'oplal te ya yich'ik te beluk yaloj te Diose ja me sts'umbal k'oem abi. ⁹Melel ja in to ja albil jilel sk'oplal: " JA ORA TO YA ME XTALON, SOK YA ME X-AK'BOT TUL YAL TE SARA. " ¹⁰Ma jauk nax in to, melel te cheb aletik te la yak' te Rebeca te ja stat te jtatik Isaake, ¹¹ma to bejk'ajemik a sok mayuk to spasojik te beluk lek sok te beluk ma lekuk ta pasele, te Diose tul nax la stsa, jich ya xk'ot ta pasel a te beluk ya sk'an yot'an te Diose, ma jauk tsaotik yu'un te yat'elike janix la yich' ik'el yu'un te Dios te mach'a stsaoj stukele ¹²Melel jich la yich' albeyel te Rebecae: "TE BANKILALE JA ME YA X-CH'UUN TE IJTS'NALE. " ¹³Jich bit'il te ts'ibubil jilele: "TE JO'ONE JA LA JK'AN TE JACOB, YAN TE ESAU MA LA JK'AN STUKEL. " ¹⁴¿Beluuk me ya jkaltik te jo'otike? ¿Ay bal beluk ma toj ya spas te Diose? Mayuk. ¹⁵Melel jich la yalbey te Moises, " TE JO'ONE YA JKAK' XK'UXUL JKOT'AN TA STOJOL TE MACH'A K'UX TA JKOT'ANE, SOK NIX YA JNA'BEY YOBOLIL SBA TE MACH'A YA JK'AN JNA'BEY YOBOLIL SBAE. " ¹⁶Jich yu'un, ma jauk ta swenta, te mach'a ya sk'ane, sok ma jauk ta swenta te mach'a ya x-ailmaje, janax ta swenta te Diose, te ya yak' ta ilel te yutsil yot'ane. ¹⁷Melel jich ts'ibubil jilel ta stojol te Faraone: JA TA SWENTA TE BELUK CHAPAL JKU'UNEJ MELEL JO'ON LA JACHAT, MELEL YU'UN LE' YA JKAK' TA ILEL A TE JKU'EL TA AWENTAE. JICH YU'UN TE JBIILE YA X-PUJK' SK'OPLAL TA SPAMAL TE BALUMILALE " ¹⁸Jich yu'un, te Diose ay x-k'uxul yot'an ta stojol te mach'a ya sk'anej. sok te mach'a ya sk'an stulantesbey te yot'ane janix jich ya xju' yu'un stulantesbey te yot'ane. ¹⁹Te ja'exe ya awalbonik, " ¿Bistuukix a te ya to yilbotik te banti ch'ayemotike? ¿Ay bal mach'a sna'ojbey te beluk ya sk'an yot'an te Diose? ²⁰Jauk me to, winik, ¿Mach'a ya akuyaba te ya asujt'esbey sk'op te Diose? ¿Te mach'a pasbilixe ya ba stak' yalbey te mach'a pasot yu'unej, "Bistuuk te jich la apason in to"? ²¹¿Yu'un bal te pak'jome ma xju' yu'un spasel te beluk ya sk'an yot'an sok te ajch'ale, ya xju' yu'un spasel lekikal oxom sok janix jich ya stak' spas te oxometik te ya xtu'un ta jujun k'aale?" ²²¿Axan te manchuk ayuk smalib yu'un te Dios te ya yak' ta ilel te yilimbae sok te ya yak' ta na'el te yu'ele ta stojol te mach'atik chapalik yu'un te yich'ik jinelej? ²³¿Axan teme ja la spas in to ta swenta te ya yak' te yutsilal ta stojol te mach'atik ay xk'uxul yot'an yu'unej ja te mach'a chajp'anbil yu'un te yutsilale? ²⁴¿Axan teme ja la spas in to ta jwentatik uuk, jo'otik te la yik'otik, ma jauk nax te mach'atik judioetike janix jich ta stojol te mach'atik yan lumetike? ²⁵Jich bit'il yaloj ta sjun Oseas: " TE JO'ONE YA JKIK' TEL TE LUM JKU'UNE, TE MA BA LUM JKU'UN TA SNEELAL TOE, SOK TE MACH'A K'AMBILE TE MA BA K'AMBILAE. " ²⁶SOK TE BAY JICH ALBOTIK YU'UNE , "TE JA'EXE MA' JAUKEK TE JLUMALEXE, JANIX JICH YA ME YICH'IK ALBEYEL TE JA LUM YU'UN TE KUXUL DIOSE. " ²⁷Te Isaiase la yalbey sk'oplal te lum Israele, " MANCHUK ME JICH YAJTALUL TE X-NICH'NAB TE ISRAEL TE BIT'IL SJIAL TE MARE, JA'UK ME TO TS'ABILIX JILEL YU'UN TE MACH'A YA XKOLIKE; ²⁸MELEL TE JKAJWALTIKE YA ME YICH' TEL TE SK'OP LE' TA BALUMILAL TO, TA ORANAX SOK TS'AKAL ME YA XK'OT. " ²⁹Jich bit'il te la yal ta neelal to te Isaiase: "TE MANCHUK TE DIOS TE SPISIL YA XJU' YU'UN LA YIJK'TEYBOTIK TE JTS'UMBALTIKE, TE JO'OTIKE JICH K'OEMOTIKIX TE BIT'IL TE LUM SODOMA, SOK JICH K'OEMOTIKIX TE BIT'IL TE LUM GOMORRAE.TOJ YA XK'OOTIK TA STOJOL DIOS TA SWENTA XCH'UUNJEL OT'ANIL " ³⁰¿Beluuk me ya jkaltik jiche? Te yan lumetik, te mach'a ma ba albil sk'oplal te ya xkolike, la staik te skolelik ta swenta nax te ch'uunel yot'anike. ³¹Jauk me to te Israel te ja la sk'an spasik te mantalil swenta jich ya xkolik a, ma ba ju' ta xch'uunel yu'unik. ³²¿Bistuuk te jich k'ot ta pasel in to? Ja yu'un te ma jauk bajt' ta yot'anik te xch'uunel yot'anike, janax te yat'elike. Ja la xk'ojch'in sbaik a te ch'en te ya yak' te ya xk'ojch'in sbaikae, ³³jich te bit'il ts'ibubile: "ILAWILIK , TE JO'ONE YA JKAK' TA WITS SION TE CH'EN TE BAY YA XK'OJCH'IN SBAIKE SOK TE TON TE YA XYALESWANE. TE MACH'A YA XCH'UUN JA IN TO MA STAIK K'EXLALTESEL."

Chapter 10

¹Jkermanotak, te beluk ya sk'an jkot'ane sok te beluk yakon ta sk'anbeyel te Diose ja ta stojolik, te yakuk xkolik bael te Israeetike. ²Melel te jo'one testigoon te k'ax bayal sbujt's yot'anik ta sleel te Diose, jauk me to ma jichuk te bit'il yakik ta sleele. ³Yu'un ma k'oem ta yot'anik te ja te Dios te ya stojteswane, ja yakalik ta sleel te yu'unike; ma ba la yich'ik ta muk' te beluk yaloj te Diose. ⁴Melel te Cristoe ja la yak' k'otok ta pasel spsil te mantaliletike swenta jich ya xkolik te mach'atik ya xch'uunik te Jkajwaltik Cristoe. ⁵Melel te Moises la sts'ibubey jilel sk'oplal te bit'il toj ya xk'ot te mach'a ya xch'uun te mantaliletike: "TE WINIK TE MACH'A TOJ YA XCH'UUN TE MANTALILETIKE YA ME XKUXIN MELEL JA ME TE MANTALILETIK TE YA X-AK'OT TE TOJ YA XK'OT TA STOJOL TE DIOSE." ⁶Jauk me to janix jich te Moises la sts'ibuy jilel sk'oplal te beluk yu'un te xch'uunjel ot'anile, te jich ya yale: "MA ME XA WAL TA AWOT'AN: "¿MACH'A ME YA XMO BAELE TA CH'ULCHAN?" (Swenta yakuk xju' ya yik' koel tel te Cristoe) ⁷sok ma me xa wal: "¿MACH'A ME YA XJU' YU'UN YA XKO BAELE TA BAY XAAB TE MAYUK SLAJIBALE? (Swenta ya yik' moel tel te Cristo ta bay te aelmeletike.) ⁸Jauk me to, ¿beluuk ya yal?: "TE SK'OP DIOS NOPOL AY TA ATOJOL, AY TA AWEJ SOK TA AWOT'AN." Ja sk'op te xch'uunjel ot'anile, te yakotik ta xcholele. ⁹Melel teme jich jamal ya awal ta awej te ja Jesús te jkawaltik awu'one, sok teme ya xch'uun awot'an te ja Dios te la xcha'kuxes tel ta bay aelmeletik te Jesuse, jich me ya xkolat. ¹⁰Melel ta yot'an te winik ya xch'uun te toj ya x-ilote, sok jamal ya jkaltik ta jketik te kolemotikixe. ¹¹Melel jich ts'ibubil jilel: "SPISIL TE MACH'ATIK YA XCH'UUNIKE MA ME YICH'IK K'EXLALTESEL." ¹²Melel pajal k'oem sk'oplal te judioetike sok te griegoetike. Melel janix te Jkajwaltike, ja ajwalil yu'un spsil te beluk aye sok ya yak'bey bayal bendición te mach'atik ya yalik wokol ta stojole. ¹³Melel "SPISIL TE MACH'A YA YALBEY WOKOL TA SWENTA SBIIL TE JKAJWALTIKE JA ME YA STA SKOLEL SBAJT'EL K'INAL." ¹⁴¿Bit'il me ya xcholik, te ma to xch'uunejike? ¿Bit'il me ya xch'uunik, te ma to be yayiojik stojole? ¿Bit'il me ya yayiyik stojol te mayuk mach'a ya xcholbotik yu'one? ¹⁵Jauk me to, ¿Bit'il me cholk'op ya xk'otik, teme ma ba ik'bilik tel ta xcholele? Jich te bit'il ts'ibubil jilele: BINAX ME YUTSIL TE YAKANIK TE MACH'ATIK BINAX YOT'AN YA XCHOLIK TE LEK YACH'IL K'OPE!" ¹⁶Jauk me to ma spsilukik la yayiyik stojol te lek yach'il k'ope. Melel te Isaías jich la yal: "KAJWAL, ¿AY BAL MACH'A LA XCH'UUNBOTIKIX TE BELUK YAKOTIK TA XCHOLELE?" ¹⁷Jich yu'un, te xch'uunjel-ot'anile ja me ya jtatik te k'alal ya jkaiytik stojole, ja te ya jkaiybeytik stojol te sk'op te Jkajwaltik Cristoe ¹⁸Jauk me to te jo'one jich ya jkal: "¿Yu'unix bal ma la yayiyik stojol a? laj, melel jich la yal te sjun te Diose: "TE SK'OPIKE ALBILIX TA SPAMAL BALUMILAL SOK TE SK'OPIKE K'OTIX K'ALAL TO TA SLAJIBAL TE BALUMILALE." ¹⁹Sok janix jich ya jkal: "¿Yu'un ba ma la sna' stojol te Israeetike?" Melel ja sbabial te Moisés te jich la yale: "TE JO'ONE YA ME JKAK' TE YAKUK SBIK'TAL OT'ANTEY TE LUM TE MA BA LUM JKU'UN TA NEELAL TOE, TA SWENTA JUN LUM TE MAYUK SBIJILE, YA ME JKAJK' TE YAKUK X-ILINIKE." ²⁰Jich yu'un te Isaías jamal la yal te k'alal jich la yal in to: "JA LA STAONIK TE MACH'ATIK MA BA LA SLEONIKE. JA LA JKAK'BA TA ILEL TA STOJOLIK TE MACH'ATIK MA BA LA SJOJK'IYONIKE. ²¹Jauk me to te Israeetike jich albotik yu'un: "SJUNAL K'AAL BECHEL TE JK'AB TA YIK'EL TEL TE ANTS-WINIK TE K'AXINTE MANTALETIKE SOK TE TOYBA-OT'ANETIKE."

Chapter 11

TE MACH'ATIK TSABILIK YU'UN TE DIOS TA BAY LUM ISRAEL ¹Jich ya jkal in to ¿Yu'un bal la sbaj te slumal te Diose? ma jichuk. Melel janix jich te jo'one israelitaon, ja sts'umbalon te Abrahame, te sts'umbal Benjamín. ²Te Diose mayuk bay la sbaj te slumale, ja te mach'atik ya sna'bey sbae. ¿Yu'un ba ma ana'ik te beluk ts'ibubil ta stojol te Eliase, te bit'il la sk'anbey te Dios ta swenta te Israeetike? ³"KAJWAL, JA'IK LA SMILIK TE ALWANEJETIK AWU'UNE, LA SJINIK TE SKAJTIJIB TE MAJT'ANILETIKE, JAXANIX JILON TE JO'ONE, JANIX JICH YOT'AN YA SMILONIK UUK."⁴Jauk me to ¿beluuk sutbot yu'un te Diose? "K'UXTAYBIL JKU'UN JUK MIL (7,000) TA TUL WINIKETIK TE MA TO SKEJANOJ SBAIK TA STOJOL TE BAAL" ⁵Janix jich, ta ora to, ay tsojp' te mach'atik tsabilik ta skaj te yutsil yot'an te Diose. ⁶Jauk me to jaxanix me yu'un te yutsil yot'an te Diose, ma me jaukix yu'un te yat'elike. Te jichuke te yutsil ot'anile ma me ba yutsil ot'aniluk te jichuke. ⁷¿Bit'il ay jiche? Te beluk yakalik ta sleel te Israeetike, ma la staik, ja la staik te mach'atik tsabilik yu'un te Diose, te yantik xane la me yich'ik tulantesbeyel te yot'anike. ⁸Jich te bit'il ts'ibubile: "TE DIOSE LA YAK'TILABEY JUN ESPIRITU YU'UN TE LA SMAKTILABEY SITIK A, SITIL TE MA STAK' X-ILWANEJ, SOK CHIKINIL TE MA YAIY STOJOLE, JICH AY TA ORA TO." ⁹Janix jich la yal te Davide: AK'A TE SWE'JIBAL TE' TE YAKUK XK'OT JICH BIT'IL STSAKJIBAL CHAY, YAKUK XK'ATBUJ TA PEJTS', WOL TON YU'UN YA XTIIK'AJ YAKANIK A SOK WOKOLIL TA STOJOLIK. ¹⁰AK'A TE YAKUK XMAJK' TE SITIKE JICH ME MA YILIK K'INAL A. K'UJAMBAYAME TE SPATIK TA SPISIL ORA. "LA STAIK KOLEL TE YAN LUMETIKE" ¹¹Ya jkalbeyex jiche: "¿Yalik ba te israeetik yu'un te la xk'ojch'in yakanike? ma jichuk. Ja yu'un te la xk'axintayik te mantaliletike tal te koltayel ta stojol te yan lumetike, ja yu'un te yakuk x-ak'botik sbik'tal yot'anik yu'une. ¹²Jich yu'un, teme ja ta skaj te la xk'axintayik te mantaliletike la sta k'uxtayel te balumilale, sok teme ja ta swenta te ch'ayik ta stojol te Diose, la staik k'uxtayel te yan lumetike, ¿jauk to bal a te bin ora ya xch'uunike?" ¹³Jauk me to ta ora to ja yakon ta sk'oponbelex ja'ex te yan lumexe, melel ja me apostolon ta stojol te yan lumetike, te jo'one jkich'oj ta muk' te at'elil te yak'ojbon te Jkawaltike. ¹⁴Yakuk me xjajch' sbik'tal yot'anik te mach'atik pajal lum ayon soke. Jich ya xju' jku'untik te yakuk xch'uunik cha'oxtuluke. ¹⁵Melel teme ja ta swenta te ma la sk'an xch'uunike, ja junaj yot'an te Jkawaltik sok te balumilale, ¿bit'il me ya yich'ik ik'el yu'un te Dios te k'alal ya xch'uunik te Cristoe? ¹⁶Teme ch'ultesbil te sba site, janix jich ch'ultesbil spisil te mats'e. Teme ch'ultesbil te yisime, janix jich te sk'ap te te'e. ¹⁷Teme ay cha'ox ch'ix sk'ab te la yich' bojtilayel lok'ele, te ja'exe, te ja sk'abex te te'eltik olivoe, te la awich'ik ts'akel soke, teme jun pajal ayex sok ta bay te yisim te lekil olivoe, ¹⁸ma me xa toyabaik ta stojol te sk'ab te la yich'ik bojel lok'ele. Yan te me la atoyabaik, na'aik me te ma ja'ukex te ja wipteyojik te yisime, ja me te yisim te awich'ojik ja wipik yu'une. ¹⁹Jich yu'un, jich me ya awalik: "La yich'ik bojel lok'el jich la stak' sts'akonik ochel a." ²⁰Smelelil me. Melel ja yu'un te mayuk xch'uunjel yot'anike la yich'ik bojel lok'el. Jauk me to te ja'exe ja me tek'elex yu'un te xch'unjel awot'anike. Ma me xa nopik te ja'ex te toyol ayexe, jauk me to xi'wanik me. ²¹Teme Dios ma la spasbey perdón te sk'ab te le ch'iemik a, janix me jichex te ja'exe ma ba ya spasbeyex perdón uuk. ²²Ilawilik, te bit'il ay slekil yot'an te Diose sok janix jich ya yak' tulan castigo te Diose. Melel, te castigo yu'un te Diose k'ot ta stojol te Judioetik te mach'atik ch'ayik koele. Janix jich, te slekil yot'an te Dios ya me xtal ta atojolik teme k'axem to ya x-ainex ta bay te slekil yot'ane. Yan teme ma jichuk la apasike ya me awich'ik bojel lok'el uuk. ²³Janix me jichik uuk, teme la xch'uunik te Cristoe, ya me yich'ik ts'akel ochel ta yan buelta. Melel te Diose ay yu'el stukel te ya ts'ak ochel ta yan buelta. ²⁴Teme ju' yu'un te la awich'ik tel bojel ta bay te te'eltik olivoe, sok te la awich'ik ts'akel sok te lekil olivoe, ¿jauk to bal a te judioetik, te janix sk'ab stukel te lekil olivoe, ya stak' yich'ik ts'akel ochel ta ste'el nix te lekil olivoe? YA STAIK UTSTESEL TE LUM ISRAELE ²⁵Jkermanotak na'aik stojol in to, te ma ak'ot ta na'el stojol ta neelal toe, swenta yu'un te manchuk ya akuyabaik te spisil ya ana'ike. Jai at'elil to ja yu'un te stulanil yot'an te Israele, ja to teme ts'akaj spisil te jayeb ta tul te ya xch'uunik te yan lumetike. ²⁶Jich me ya xkolik ta spisilik te Israeetike, jich te bit'il ts'ibubil jilele: "K'ALAL TA SIÓN YA XTAL TE KOLTAYWANEJE. JA ME YA SK'EJ LOK'EL TE STULANIL YOT'ANIK TE STS'UMBAL TE JACOBE. ²⁷JA ME YACH'IL TRATO YA XK'OT, TEME LA JK'EJBEY LOK'EL TE SMULIKE." ²⁸Ta swenta te ma la sk'an xch'uunik te lek yach'il k'ope, jich yaj contro k'otik te Diose swenta yu'un jich la awich'ik k'uxtayel te ja'exe. Jauk me to, te Diose k'anbilik yu'un, ta swenta te k'ux la yaiy te namey k'inal sts'umbalike. ²⁹Melel te Diose ma yanaj yot'an ta stojol te majt'anil sok te ik'el te chajp'anbil ta stojolike. ³⁰Janix jich te bit'ilex ta sneelal to te ma la ak'an ach'uunik te Diose, jauk me to la awich'ik k'uxtayel ta skaj te ma la sk'an xch'uunik te judioetike. ³¹Janix me jich ya xk'ot ta stojolik te Judioetik te ma la sk'an xch'uunike. Ta skaj te k'uxtayel te la awich'ike janix me jich ya yich'ik k'uxtayel uuk. ³²Melel te Diose la yak' te spisiluk ya xk'axintayik te mantale, swenta jich ya yak' ta ilel a te yutsil yot'an ta spisilik. ³³¿K'axem to xan ay yutsilal te smuk'ul sbijil yot'an sok te sbijil sjol te Diose! ¿Te jo'otike ma xk'axotik a te snopjibal yu'un te beluk ya spas te Diose sok ma jna'tik te bit'il ya x-at'ej ta jtojoltike! ³⁴Melel ¿Ay ba mach'a ya sna'bey te snopjibal yu'un te Jkawaltike? sok ¿ay ba mach'a ya skoltay ta snopel te beluk ya spase? ³⁵¿sok ay ba mach'a ay beluk la yak'bey neeluk te Diose te jich ya smaliy te

yakuk sutbot ta patile? ³⁶Melel ja ta swenta, sok ja tal ta swenta, sok ja yu'un, spisil te beluk aye. Ich'biluk ta muk' ta sbajt'el k'inal. Jichuk.

Chapter 12

TE YACH'IL SMAJT'AN DIOS ¹Jich yu'un ya jkalbeyex bayal wokol, jkermanotak, ta swenta te xk'uxul yot'an te Diose, ak'a me te abak'etalik te jichuk k'oemuk te bit'il milbil majt'anil, ch'ultesbiluk me, sok nix te lek yot'an yu'un te Diose. Ja me jich ya sk'an yich' ich'el ta muk' te Diose. ²Ma me pajaluk awot'anik sok te mach'atik ay ta balumilale, ach'ubuk me te snopjibal awu'unike. Pasaik in to jich me ya ana'ik te beluk leke, te ay yutsile, sok te sk'anjel yot'an te Diose. ³Jich ya jkalbeyex, ta swenta te yutsil yot'an te Dios te la yak'bone, ta apisilik, manchuk me ay mach'a ya skuy sba te ja lek xan te snopjibal yu'un te bit'il te yane. Jauk me to, jauk me ya atuntesik te sbijil awot'anike, jich bit'il la yak'beyex ta tulu tul te Diose, jich nix te bi yipal la yak'beyex te xch'uunjel awot'anike. ⁴Melel te jo'otike bayal ta chajp' te beluk ay ta jbak'etaltike, jauk me to yan yan tik a te yat'ele. ⁵Janix jichotik uuk, melel bayalotik, junax me sbak'etal te Cristo k'oemotik, sok ta tulu tul junax ya xk'ootik sok te yantike. ⁶Te jo'otike yan yan tik a te jmajt'antik te la yak'botik te Diose ta swenta te yutsil yot'ane. Teme ay mach'a ak'bil smajt'anin te alwanej k'oeme, aka me spas jich te bit'il smuk'ul te xch'uunjel yot'ane. ⁷Teme ay mach'a ja smajt'an te abat k'oeme, aka me xch'uun te mantale. Teme ay mach'a ja smajt'an te ya xbijteswane, ak'beya me te yakuk xbijteswane. ⁸Teme ay mach'a ja smajt'an te ya xtak'uywanej ak'beyaik te yakuk xtak'uywane. Teme ay mach'a ja smajt'an te ya yak' ta majt'an te beluk ay yu'une, aka me yak' xan bayal. Teme ay mach'a ja smajt'an te ya xwolwane, tulanuk me sk'oplal yu'un. Teme ay mach'a ja smajt'an te ya yak' ta ilel te xk'uxul yot'ane, aka me spas sok bujts' yot'an. ⁹Ak'aik me ta ilel te manchuk cha'lamuk te xk'uxul awot'anike. Ilayaik me te beluk ma lekuk ta pasele; jauk me baemuk ta awot'anik ta spasel te beluk leke. ¹⁰Te bit'il ya sk'an ya ak'anik te awermanotake ja me te jech k'ux ya awayabaik sok te yantike. Te bit'il ya sk'an ya awich'ik ta muk' te awermanotake ja me te jech ya awich'abaik ta muk' ta tulu tul. ¹¹Janix jich te bit'il ya x-at'ejexe, binuk nax me awot'anik sok manchuk me ya xch'ajubex; At'ejanik me ta stojol te Jkajwaltike, ich'aik me ta muk'. ¹²Binuk nax me awot'anik ta smaliyel te beluk ya awich'ik pajel-chaweje. Yakuk me sts'ijk' awu'unik te beluk ma lekuk ya xtale. K'oponaik me te Jkajwaltik ta spisil ora. ¹³Kolteyaik me teme ay beluk ya xtu'un yu'un te ch'uunjeletike. Ak'aik me ta ilel te junax awot'anik ya awik'ik ochel te mach'a ya xk'ot yilate. ¹⁴Ch'ultesbeyaik me te xkuxinel te mach'atik ya snutsexe, ch'ultesbeyaik me, ma me xa bol-k'opteyik. ¹⁵Binuk nax me awot'anik sok te mach'atik binax yot'anike; ok'anik me sok te mach'atik yakik ta ok'ele. ¹⁶Junuk nax me te snopjibal awu'unik sok te yane. Ma me atoyabaik sok te yantike, jauk me to ik'aik me uuk te mach'atik pek'el sk'oplalike. Ma me akuyabaik te spisil ya ana'ike. ¹⁷Ma me xa apakoltey te mach'a bila ma lekuk ya spasbexe. Pasaik te beluk lek ta stojol te ants-winiketike. ¹⁸Pasaik me spisil sok pasaik me tulan te lamaluk k'inal ya awaiyik sok te yantike. ¹⁹Jkermanotak te k'uxex ta jkot'ane, ma me xa leik te bit'il ya awak'beyik stoj te beluk amen spasojbatic te yane, ja me xa awak'beyik ta sk'ab te Diose, melel jich ts'ibubil jilel: "JO'ON AY TA JWENTA YAK'EL SPAKOL, JA YA JKAK'BEY STOJ", jich ya yal te Jkajwaltike. ²⁰"JAUK ME TO, TEME AY TA WT'NAL TE AWAJKONTROE, AK'BEYA ME SWE'EL. SOK TEME YAK TA TAKIN TT'ILE, AK'BEYA ME JA' YUCH'. TEME LA APAS SPISIL IN TO, JICH ME AMEN YA YAIY SBA YU'UN SPISIL TE BELUK SPASOJBATE". ²¹Ma me awak'abaik stsalel yu'un te beluk ma lekuke, jauk me ya atsalik te beluk ma lekuk ta swenta te beluk leke.

Chapter 13

TE DIOSE SOK TE AJWALILETIKE ¹Spisil te ants-winiketik aka xch'uunbeyik smantal te tuneletik te kajal yat'elike, melel mayuk tuluk tunel te ma ba talem ta stojol te Diose. Te tuneletik te chiknajemike ja la stsa te Diose. ²Jich yu'un, teme ay mach'a ya skontroin te tuneletike ja me ya skontroin te mantalil yu'un te Dios abi, sok te mach'atik ya skontroin in to, ya me yich'ik ich'el ta k'op yu'un. ³Melel te ajwaliletike ma ba yu'un ya xiwtes te mach'atik lek te yat'elike, janax te mach'atik amen te yat'elike. ¿Ja bal ya ak'an te manchuk ya axi' te tuneletike? Ja xa pas te beluk leke, jich ya wich' albeyel lek ak'oplal yu'un. ⁴Melel ja abat yu'un te Dios ta swenta alekilik. Jauk me to teme ja ya apas te beluk ma lekuke, xiwanik me yu'un; Melel ma ba ya xkuch te s-espada teme mayuk swentaile. Melel ja abat yu'un te Diose, ja ak'bil ta sk'ab te ya yak'bey kastigo te mach'a ya spas te beluk ma lekuke. ⁵Jich yu'un, te ja'exe ya me sk'an te ya ach'uunik spasele, ma me jauk nax yu'un te kastigo te ya yak'e, ja me yu'un te lek ta pasele. ⁶Melel ja yu'un te ya atoj apatane. Melel te tuneletike ja abatetik yu'un te Diose, te mach'a ya x-at'ej ta spisil orae. ⁷Tojbeya spisil teme ay mach'a ay abet yu'une: te apatan teme ay abetik yu'un te k'an-patane, tojbeya me te spatanul te abiluke, xi'ame te mach'a ya sk'an ya axi'e, ich'ame ta muk' te mach'a ya sk'an ya awich' ta muk'e. ⁸Me ayuk mach'a ay abetik ta stojol, jauk nax me abetinojik te k'ux ya awayabaike. Melel te mach'a k'ux ya yaiy te spat-xujk'e ja me la xch'uunx spasel te mantalil abi. ⁹Melel, "MA ME XA WAIY MULWEJ SOK YAN, MA ME AWAY MILAW, MA ME X-ELK'AJAT, MA ME XBIK'TAJ AWOT'AN", sok spisil xan te yantik mantaliletik, jun k'oem sk'oplalik te k'alal jich la yale: "K'UX ME XA AWAIY TE APAT- AXUJK'E JICH BIT'IL TE K'UX YA AWAIY ABABE." ¹⁰Te xk'uxul ot'anile ma ba ya spasbey te beluk amen te spat-xujk'e. Jich yu'un, te xk'uxul ot'anile ja me xch'uunel spasel te mantalile. ¹¹Ja yu'un, te ja'exe ya ana'ikix te beluk k'aalil ayatikixe, ja yorailix te ya xjajch'ex te bit'il wayalexe. Melel ta ora to, te jkoleltike nopol ayix te bit'il k'alal jajch' jch'uuntik ta snelale. ¹²Te ajk'ubale yakix k'axel bael, sok ja yakix ta tael te sakubel k'inale. Jich yu'un, aka jkijik'taytikix jilel te at'elil yu'un te ijk'al k'inale, ja aka jlaptikix te jmajk'iltik yu'un te sakil k'inale. ¹³Tojok me aka benukotik, jich bit'il ta sakil k'inal, ma me jauk ya jpastik te beluk ma lekuke o te yakubele. Manchuk me ya xbeenotik ta bay te beluk ilaiybil sbae ni ta chijil bak'et, sok ta jach k'op o bik'tal ot'anil. ¹⁴Jauk me to ja aka jpajbeytik stalel te Jkajwaltik Jesucristoe, sok manchuk me apasik te beluk ya sk'an te abak'etalike, sok ma me jauk ya xbajt' awot'anik ta spasel te chijil bak'ete.

Chapter 14

TE MACH'ATIK PEK'EL XCH'UUNJEL YOT'ANIKE ¹Ik'aik me ta atojolik te mach'atik pek'el to te xch'uunjel yot'anike, sok teme ay beluk ma pajal ya anopik soke, ma me x-ilinex yu'un. ²Ay me mach'a te ay xch'uunjel yot'an te ya stak' swe' spisile, ay me yan te mach'a mayuk yip te xch'uunjel yot'ane, janax ya slajin te boketike. ³Te mach'a ya swe' ta spisile, manchuk me ya sbaj te mach'a ma swe' ta spisile. Sok te mach'a ma swe' ta spisile manchuk me ya slaban te mach'a ya swe' ta spisile. Melel ik'bil yu'un te Diose. ⁴¿Mach'aex a te ja'exe, te ya alikbeyik smul te tul abat te yan mach'a wentainbil yu'une? Melel ja ay ta swenta te yajwal teme lek ya yilbey te yat'ele o ma lek ya yilbey te yat'ele. Jauk me to ya me yak'bey yip, melel janax te Jkajwaltik ya xju' yu'un te ya yak'bey yip swenta jich lek ya x-at'ej ta stojol a. ⁵Janix jich ay mach'a te ya yich'bey bayal sk'oplal te jun k'aale, Ay yan te mach'a pajal ya yich'bey bayal sk'oplal te ju-jun k'aale. Jauk me to ak'a te ju-ju tul ya spasik te beluk lek ya snopike. ⁶Te mach'a tulan sk'oplal ya yayi te jun k'aale, jauk me ta swenta te Jkajwaltike. Sok te mach'a ya xwe'e, aka we'uk ta swenta te Jkajwaltike, melel ja ya yal wokol ta stojol te Diose. Te mach'a ma xwe'e, ja ya spas ta swenta te Jkajwaltike. Janix jich ya yalbey wokol uuk te Diose. ⁷Melel mayuk mach'a kuxul ta stukel nax, sok mayuk mach'a ya xlaj ta stukel nax. ⁸Melel teme kuxulotike, ja kuxulotik ta stojol te Jkajwaltike. Sok teme lajotike, ja ya xlajotik ta stojol te Jkajwaltike. Jich yu'un, teme kuxulotike o teme lajotike, ja yu'unotik te Jkajwaltike. ⁹Melel ja swentail yu'un te laj ta cruz te Cristoe sok te cha'kuxe, swenta jich te Jkajwaltike la yu'unin ta xcha'-xchajp'al, te mach'atik lajemike sok te mach'atik kuxulike. ¹⁰Jauk me to te Ja'ate, ¿Bistuuk te ya alikbey smul te awermanoe? sok te ja'ate, ¿Bistuuk te ya abaj te awermanoe? Melel ta jpisiltik pajal ya xk'o jtejk'anbatik ta bay chajp'ajibal yu'un te Diose. ¹¹Melel jich ts'ibubil: "MELEL JO'ON KUXULON, XI' TE JKAJWALTIKE, TA SPISILIK YA ME SKEJAN SBAIK TA JTOJOL, SOK SPISIL LUM YA ME YICH'IK TA MUK' TE DIOSE." ¹²Jich yu'un, ta ju-ju tul ya xk'o jcholbeytik te Dios te beluk la jpastike. ¹³Jich yu'un, manchuk me ya jlikbeybatik xan jmultik sok te yantike, ja lek te jauk ya apasik in to, te manchuk ya awak'ik xyal ta mulil te awermanotake. ¹⁴Ya jna' sok xch'uunej jkot'an ta stojol te Jkajwaltik Jesuse, te mayuk beluk ma lekuk ta stukel naxe. Janax te mach'a ya yal ta stojol te ma lekuke, ma' lekuk sk'oplal yu'un abi. ¹⁵Teme ya alaban te awermano yu'un te beluk ya slajine, ma yakatix ta yak'el ilel te xk'uxul ot'anil abie. Manchuk me ta swenta nax we'lil te ya awak' ch'ayuk bael te mach'a laj yu'un te Jkajwaltike. ¹⁶Jich yu'un, manchuk me amenuk sk'oplal ya xk'ot te beluk lek ya awalike. ¹⁷Melel te ajwalinel yu'un te Diose ma ta swentauk we'el-ujch'ajel, ja ta swenta te beluk toje, te lamal k'inale sok te binax jkot'antik ta stojol te Ch'ul Espíritue. ¹⁸Melel te mach'a jich ya yak' sba ta abatinel ta stojol te Cristoe, ya me yich' ik'el ta stojol te Diose sok ya me yich' ich'el ta muk' yu'un te ants-winiketike. ¹⁹Jich yu'un, ya me jletik te yakuk xkuxinotik ta lamal k'inale, sok te beluk ya xmuk'ub yu'un te xch'uunjel yot'anik te yantike. ²⁰Ma me ajimbey te yat'el te Dios ta swenta nax te we'elile. Melel spisil te beluk aye ch'ultesbil, jauk me to, ja ma lekuk teme ya swe' te beluk ya yak' ta ch'ayel a te yane. ²¹Ja lek te ma alajin ti'bale, sok te ma awuch' te ya'lel pajal ts'usube, sok ma xa apas te beluk ya xyalesot ta mulil yu'un te awermanoe. ²²Te xch'uunjel awot'an te awich'oje ja me ya ana' te bi yilel ay sok te Diose. Ya me yich' bendición te mach'a ya sna' te ma smuluk ya sta a te beluk ya spase. ²³Te mach'a che'cheb yot'an ya slajin te we'lile smul la staix abi, melel ma ta xch'uunjel yot'an ya spas. Melel te beluk ma yich' pasel sok xch'uunjel ot'anile mulil me abi.

Chapter 15

¹Jich ta ora to te jo'otik te ay yip te jkot'antike ya me sk'an ya jkoltaytik te mach'atik mayuk yip te yot'anike, sok ma me sk'an te janax ya jnoptik te lekuk ayukotik ta jtukeltiknaxe. ²Ta juju tul lekuk me jk'oplaltik yu'un te jpat-jxujk'tik swenta yu'un te beluk lek ya jpastike, jich me ya sta smuk'ul yot'anik a. ³Melel janix jich te Cristoe ma jauk la sle te beluk lek yot'an ta stukelnaxe. Yan te beluk k'ot ta swentae, jich k'ot te bit'il ts'ibubil ta sjun te Diose: "TE SBOLK'OPIK TE MACH'ATIK LA SBOLK'OPTEYATE K'OT TA JWENTA UUK". ⁴Melel te beluk ts'ibubil jilel ta namey k'inal ta sjun te Diose, ja la yich' ts'ibuyel jilel yu'un jbijubteseltik, ta swenta te beluk yakotik ta smaliyel sok ta swenta te beluk ts'ibubil jilele, te jo'otike ya me jtatik smuk'ul jkot'antik yu'un. ⁵Ta ora to, te Dios te ja ya yak' te ayuk smalib jku'untike sok te ya yak'botik yip jkot'antike, aka me at'ejuk ta awot'anik swenta junuk nax snopjibal awu'unik ta swenta Cristo Jesús. ⁶Aka me k'otok ta pasel, jich me junax ak'opik ya awich'ik ta muk' te Dios te ja Stat te Jkajwaltik Jesucristoe. TE LEK YACH'IL K'OP TA STOJOL TE YANTIK LUMETIKE ⁷Jich yu'un ik'a me abaik ta tulu tul, jich te bit'il la yik'atik uuk te Cristoe, swenta yu'un sk'ajintayel te Diose. ⁸Ja yu'un ya jkalbeyex te ja tal Cristo yu'un te ya yak' sba ta abatinel ta stojol te judioetike, yu'un ya yak' ta ilel te beluk smeilelil yu'un te Diose, swenta yu'un ya me yak' k'otok ta pasel te beluk la yalbey jilel te Dios ta stojol te namey chich-mamiletike, ⁹sok jich me ya yalbeyik yutsilal te Dios yu'un te xk'uxul yot'an, te mach'atik yantik lumetike. Jich te bit'il ts'ibubil ta sjun te Diose: "JA YU'UN YA ME JKICH'AT TA MUK' TA YOLIL TE YANTIK LUMETIKE SOK YA ME JKAJINTAYBAT TE ABIILE." ¹⁰Janix jich ya yal: "BINUK NAX ME AWOT'ANIK, JA'EX TE YAN LUMEXE, SOK TE LUM YU'UN TE DIOSE." ¹¹Jich ya yal xan: "ICH'AIK ME TA MUK' TE JKAJWALTIKE, TA APISILIK TE YAN LUMEXE; AK'AIK ME TE YAKUK YICH'IK TA MUK' SPISIL TE ANTS-WINIKETIKE." ¹²Jich la yal xan te Isaías: "YA XCHIKNAJ STS'UMBAL TE ISAÍ, SOK YA XAJACH' TEL SWENTA YU'UN YA YAIY AJWALINEL TA STOJOL TE YANTIK LUMETIKE. JICH ME YA STAIK SMUK'UL YOT'ANIK TE YANTIK LUMETIK TA SWENTAE." ¹³Jich ta ora to te Dios te ja ya yak' smuk'ul jkot'antik aka me snojesex ta sbujts'-ot'anil sok lamal k'inal yu'un te ya ach'uunike, swenta jich bayaluk me smuk'ul awot'anik a, ta swenta te yu'el te Ch'ul Espíritue. ¹⁴Te jo'on jkermanotak, xch'uunejix jkot'an ta atojolik. Jch'uunej te ay bayal slekil awot'anik, sok te ay bayal bin ana'ojik ta stojol te Diose. Jch'uunej te ya xju' awu'unik te ya ajech-awak'bey abaik smuk'ul awot'anike. ¹⁵Jauk me to, ma la jxi' jts'ibubeyex tel cha'ox kum ayejetik ta atojolik, yu'un ya jkak'beyex ana'ik xan, swenta yu'un te majt'anil te yak'ojbon te Diose. ¹⁶Jai majt'anil to ja ta swenta te ya jkak'ba ta abatinel yu'un te Cristo Jesús te ja la stikunon bael ta stojol te mach'atik yan lumetike, swenta yu'un ya jchol te lek yach'il k'op yu'un te Dios jich bit'il jun sacerdote. Jich ya sk'an jpas in to swenta yu'un te k'alal ya yak'ik te majt'anil ta stojol te Dios te mach'atik yan lumetike lek ya yil te Diose, sok ch'ultesbil ya xk'ot yu'un te Ch'ul Espíritue. ¹⁷Melel te sbujts' jkot'ane ja ay ta stojol te Cristo Jesús sok te bit'il ayon ta abatinel yu'un te Diose. ¹⁸Melel te jo'one mayuk beluk yan ya jkalbeyex te ma jauk te beluk spasoj te Cristo ta jwentae, melel ja ta jwenta te la xch'uunikix te yan lumetike. Spisil in to k'otix ta pasel ma jauk nax ta swenta jk'op-jkayej, janix ta swenta te jkat'ele, ¹⁹ta swenta yip te senyailetik sok spisil ta chajp' at'eliletik, sok te yu'el te Ch'ul Espíritue. Swenta yu'un k'alal ta Jerusalén sok k'alal ta sjoyobal sk'inal Ilírico ya stak' jkich' bael a te lek yach'il k'op yu'un te Cristoe. ²⁰Ja yu'un, te sk'anjel jkot'ane ja te ya jcholbey te lek yach'il sk'op te Diose, te banti mayuk to yaiyojik stojol te sbiil te Cristoe, swenta yu'un te ma ba ya x-ochon ta at'el te banti jajch'emix yat'el te yan winike. ²¹Jich te bit'il ts'ibubil ta sjun te Diose: "TE MACH'ATIK MA BA YICH'OJIK ALBEYELE YA ME YILIK, SOK TE MACH'ATIK MA TO YAIYOBAYIK STOJOL SK'OPLALE, YA ME XK'OT TA YOT'ANIK." "TE PABLO SNOPOJ TE YA XBAJT' TA LUM ROMAE" ²²Ja yu'un te jo'one bayal makel tal ta stojol jich yu'un te ma ba ju' jku'un tal jkilexe. ²³Jauk me to ta ora to, ju'ix jku'un te jkat'el le' ta bay lumetik to, sok bayalix ja'wil te yakon ta sk'anel sok jkot'an te yakuk xboon te banti ayexe ²⁴Jich yu'un te k'alal ya xboon ta España, jkot'anuk ya xk'ax jkilex, ya me sbujts'naj jkot'an yu'un te ya joinex che'oxebuk k'aale, sok yakuk me akolteyonik sok te jbeib te k'alal ya xboon le'a. ²⁵Jich ta ora to neel ya xboon ta Jerusalén swenta yu'un ya xba jkoltey te mach'atik ch'uunjeletike. ²⁶Melel binax yot'anik te mach'atik ayik ta Macedonia sok ta Acaya, ta stsobel te beluk ay yu'unik ta skoltayel te mach'atik me'baetik te ayik ta yolil te ch'uunjeletik ta Jerusalén. ²⁷Jich, lek la yaiy sbaik te jich la spasike, melel ya sna'ik te ay sbetik ta stojol te judioetike. Melel te ch'uunjeletik ta bay Jerusalén la stikunbeyik ta stojolik te beluk ch'ultesbile, jich ya me sk'an skoltayik uuk te judioetik swenta te beluk ya xtuun yu'unike. ²⁸Jich yu'un, te k'alal ya xlaj jkot'an ta spasel in to sok k'alal ya jkijk'teybey jilel ta sk'abik te majt'anil te la yak'ik baele, le ya xboonix ta España abi, jich me ya xk'ax kilex te ja'exe. ²⁹Ya jna' te k'alal ya xk'oon ta bay ayexe, ya yak'beyex bayal bendición te Cristoe. ³⁰Ta ora to ya jkalbeyex wokol, jkermanotak, ta swenta te jkajwaltik Jesucristoe, sok ta xk'uxul yot'an te Espíritue, te yakuk me jkak'beytik yipal ta sk'oponel Dios ta jwenta. ³¹K'oponbonik me Dios swenta yu'un te manchuk amen yot'anik yu'un te mach'atik mayuk xch'uunjel yot'anik te ayik ta Judea, sok binuk nax me yot'anik swenta yu'un skoltayelik te ch'uunjeletik ta bay Jerusalén. ³²K'oponbonik me Dios swenta yu'un te yakuk me stak' xk'oon ta

atojolic sok spisil sbujts' jkot'an teme jich ya sk'an yot'an te Diose, jich yakuk me stak' jkich' lewa ta atojolic.³³Te Dios yu'un te lamal k'inale ayuk me ta atojolic. Jichuk.

Chapter 16

SPATJIBAL YOT'ANIK TA TULU TUL ¹Ya me jk'anbatik te yakuk awilik te jkermanatik Febe, te yak'oj sba ta abatinel yu'un te ch'uunjeletik ta bay Cencia, ²ik'aik me ta swenta te Jkajwaltike. Jich me ya apasik te bit'il ch'uunjeletike, sok koltayaik me teme ay beluk ya xtuun yu'un ta atojolike. Melel bayal mach'a la skoltayix, sok la skoltayonix uuk te jo'one. ³Ak'bonik spatjibal yot'an te Priscila sok te Aquila, te ja joy ba sok ta at'el ta swenta Cristo Jesús, ⁴te ja k'an yak' sbaik ta lajel ta jtojol. Wokol nax la yalik yu'un, ma jo'okon nax te ya jkal wokole, janix jich uuk te ch'uunjeletik te ayik ta yan lume. ⁵Ak'beyaik me spatjibal yot'anik te ch'uunjeletik te ayik ta sna. Ak'beyaik spatjibal yot'an te Epeneto te bayal k'ux ta jkot'ane, te ja neel la xch'uun te Cristo ta bay Asia. ⁶Ak'bonik me spatjibal yot'an te María, te ja tulan at'ejemix ta atojolik. ⁷Ak'beyaik me spatjibal yot'an te Andrónico sok te Júnias, te ja jtijinabal sok ja joy ta chukel. Bayal mach'a sna'obey sbaik te ja lekil wolwanej puk-k'opetik, te ja neel la xchu'unik te Cristo patil la jch'uun te jo'one. ⁸Ak'beyaik me spatjibal yot'an te Amplias, te bayal k'ux ta jkot'an ta stojol te Jkajwaltike. ⁹Ak'beyaik me spatjibal yot'an te Urbano, te ja joytik ta at'el ta swenta Cristo, sok te Estaquis, te k'ux ta jkot'ane. ¹⁰Ak'beyaik me spatjibal yot'an te Apeles, te ja yak'oj ilel te jun yot'an ta xch'uunel te Cristoe. Ak'beyaik me spatjibal yot'an te mach'atik ayik ta sna te Aristóbulo. ¹¹Ak'beyaik me spatjibal yot'an te Herodión, te ja jtijinabal. Ak'beyaik me spatjibal yot'an te mach'atik ayik ta sna te Narciso, te ja xch'uunejik te jkajwaltike. ¹²Ak'beyaik me spatjibal yot'an te Trifena sok te Trifosa, te tulan yakalik ta at'el ta stojol te Jkajwaltike. Ak'beyaik me spatjibal yot'an te Pérsida te bayal k'ux ta jkot'antik, te ja bayal at'ejem ta swenta te Jkajwaltike. ¹³Ak'beyaik me spatjibal yot'an te Rufo, te ja tsabil yu'un te Jkajwaltike, sok te sme' te ja jme' k'oem ta jkot'an uuk. ¹⁴Ak'beya me spatjibal yot'an te Asíncrito, Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas sok te jkermanotaktik te sjoinej sbaik soke. ¹⁵Ak'beyaik me spatjibal yot'an te Filólogo sok te Julia, sok te Nereo sok te xwixe, sok te Olimpás, sok spisil te ch'uunjeletik te sjoinej sbaik soke. ¹⁶Patbeya me aba awot'anik ta juju tul sok ch'ul ujs'iyel. Spisil te ch'uunjeletik yu'un te Cristo ya stikunbeyex tel spatjibal awot'anik. ¹⁷Jkermanotak, ya jkalbeyex bayal wokol, te yakuk akanantay abaik yu'un te mach'atik yakik ta yak'el xat-tomba sok te yakuk xyalex koele. Melel ma jauk yakik ta yak'el ta nopel te beluk smeletil te ak'bil anopike. Ma me xa join abaik sok. ¹⁸Melel te mach'a jich yot'anik in to, ma jauk ya yak' sbaik ta abatinel yu'un te Jkajwaltik Cristoe, janax baem ta yot'anik te beluk ya sk'an te sbak'etalike. Ay nax sbujts' sok binax yutsil ya xk'opojik, ja ya slo'libeyik yot'anik te mach'atik ma sna'ik tsajtayel te k'ope. ¹⁹Melel spisil te ch'uunjeletik yayiojix stojol ak'oplalik yu'un te la awak'ik ilel te ay xch'uunjel awot'anike. Binax jkot'an ta atojolik, jich yu'un ya jk'an te ayuk abijilik yu'un te beluk lek ta pasele ja ya jk'an te manch'uk jauk bijex yu'un te beluk ma ba lek ta pasele. ²⁰Te Dios yu'un te lamal k'inal, ya me xpech' ta tek'el te pukuj sok ya me yak'batik ta awakanik. Te yutsil yot'an te Jkajwaltik Jesucristoe ayuk me ta atojolik. ²¹Sok ya stikunbeyex spatjibal awot'anik te Timoteo, te ja joy ba sok ta at'el, sok uuk te Lucio, Jasón, sok te Sosípater, te ja jtijinabal. ²²Jo'on Tercio, te ja yakon ta sts'ibuyel ta jk'ab jai jun to, ya jkak'beyex spatjibal awot'anik uuk ta stojol te Jkajwaltike. ²³Ya me stikunbeyex spatjibal awot'anik uuk te Gayo, te ja jmajanojbey sna sok spisil te ch'uunjeletik te le' ya stsob sbaik a. Sok ya stikunbatik spatjibal awot'anik te Erasto te ja ya stsob tak'in yu'un te lume, sok nix te jkermanotik Cuarto. ²⁴Te yutsil yot'an te Jkajwaltik Jesucristoe ayuk me ta atojolik, jichuk. SK'OPONEL DIOS TA SLAJIBAL ²⁵Jich yu'un ta ora to aka me jkalbeytik yuts'ilal te mach'a ya skoltayotik ta swenta te junuk jkot'antik ta stojol te lek yach'il k'op te ya jkalbeyex, sok te bit'il ya jcholbeytik skoplal te Jesucristoe, melel ja Dios te la yak'bey yil te mach'a xch'uunej te beluk muken ay ta sneelal toe, ²⁶jauk me to, ta ora to la yak'botikix jna'tik stojol sok la yak'botik jkiltik ta swenta te beluk ts'ibubil jilel yu'un te alwanejetike, ta swenta smantal te Dios te ja sbajt'el k'inal aye, yu'un jich ya xch'uunik a te mantal ta swenta te xch'uunjel yot'anike. ²⁷Janax ay tul Dios te ay sbijile, aka yich' ich'el ta muk' ta sbajt'el k'inal ta swenta Jesucristo. Jichuk.

1 Corinthians

Chapter 1

SPATJIBAL OT'ANIL ¹Pablo, te ik'bil yu'un te Cristo Jesús ta wolwanej puk k'op ta swenta te sk'anjel yot'an Dios sok nix te jkermanotik Sóstenes, ²ta bay ch'uunjeletik yu'un Dios ta Corinto, te mach'atik ch'ultesbilik ta swenta Cristo Jesús, te ik'bilik yu'un pajal ya yich'ik ch'ultesel. Sok te jo'otik yakotik ta sts'ibuyel ta stojolik te mach'atik ayik ta bayuk nax te ya yalbeyik wokol te Jkajwaltik Jesucristo te pajal jch'uunejik Jkajwaltik soke. ³Te yutsil yot'an sok te lamal k'inal yu'un te Jkajwaltik Dios sok te Jkajwaltik Jesucristoe ayuk me ta atojolik. YALEL WOKOL DIOS YU'UN

TE MAJT'ANILETIK YU'UN TE CH'UL ESPÍRITUE ⁴Spisil ora ya jkal wokol ta stojol te Dios ta awentaik, ta swenta te yutsil yot'an te Dios te ak'bilex ta swenta te Cristo Jesuse. ⁵Te Jkajwaltik ja yak'objatik ja k'ulejalik spisil te beluk aye, ta ak'opik sok ta abijilik, ⁶jich bit'il te sk'oplal te Cristo te melez k'oem ta atojolike. ⁷Jich yu'un te ja'exe ma spas falta majt'anil awu'unik ta swenta te Espíritue, jich junax awot'anik yakalex ta smaliyel te ya awilik te Jkajwaltik Jesucristoe. ⁸Janix jich ya me yak'beyex yip awot'anik k'alal to ta slajibal k'aal, jich me mayuk amulik a te k'alal ya sta yorail te ya xtal te Jkajwaltik Jesucristoe. ⁹Te Diose jun yot'an stukul, melez ja la yik'atik tel yu'un te jun awot'anik ya xk'oex sok te Snich'ane, te ja Jkajwaltik Jesucristoe. ¹⁰YU'UN BA XATOJ SBA TE CRISTOE? ¹⁰Ta ora to ya jkalbeyex wokol, jkermanotak, ta swenta te Jkajwaltik Jesucristoe, te yakuk ja chajp'an abaik sok te mayuk xatomba ta atojolik. Ya jkalbatik wokol te junuk nax me ayex sok junuk nax te beluk ya anopik spasele. ¹¹Melez la yalbonikix, jkermanotak, te ay xatomba ta awolilik melez jich ya yal te ants-winiketik yu'un te Cloé. ¹²Ja ya jk'an jkalbeyex: Jich la awalik ta tulutul: "Jo'on ayon sok te Pabloe," "Te jo'one ayon sok te Apolose," "Te jo'one ayon sok te Cefase," "Te jo'one ayon sok te Cristoe." ¹³Yu'un ba xatoj sba te Cristoe? ¹⁴Ja bal te Pablo te la yich' jipp'anel ta cruz ta atojolike? ¹⁵Ja bal awich'ojik ja' ta sbiil te Pabloe? ¹⁶Ya jkalbey wokol Dios yu'un te mayuk mach'a jkak'obey yich' ja', janax te Crispo soy te Gayo. ¹⁷Jich mayuk tuluk te ya yal te la yich' ja' ta jbiile. ¹⁸(Te jo'one la jkak'bey ich' ja' te jayeb ta tul te ayik ta sna te Estéfano. Jauk me to ma jna'ix teme ay la jkak'bey xan ich' ja' te yantike.) ¹⁹Melez te Cristo ma jauk la stikunon tel yu'un ya jkak' ich' ja', ja la stikunon tel yu'un te ya jchol te lek yach'il k'ope. Ma jauk la stikunon tel yu'un te ya jchol ta swenta sbijil sk'op ants-winiketik, swenta yu'un ma tojoluk laj ta cruz te Cristoe. ²⁰TE CRISTOE JA YU'EL, SBIJIL TE DIOSE ²¹Te mach'atik ch'ayel ya xbajt'ike jowil k'op nax ya yaiyik te beluk la yak' ta na'el ta cruz te Cristoe. Yan te mach'atik yakalik ta koltayeze ja ta swenta yu'el te Diose. ²²Melez jich ts'ibubil jilel: "YA JINBEY SBIJIL TE MACH'ATIK BIJIKE; YA ME JKAL TE MAYUK SK'OPLAL YA XK'OT TE MACH'ATIK AY SBIJILIKE." ²³Banti ay te mach'atik bijike? ²⁴Banti ay te mach'a nopjunetike? ²⁵Banti ay te mach'a ya stsalswan ta k'op ta balumilale? ²⁶Ma ba la yak' jowilajuk te Dios te sbijil te balumilale? ²⁷Melez te balumilale ma la sna'bey sba te Dios ta swenta sbijilik nax, ja lek la yaiy te Dios te yakuk xkolik te mach'atik ya xch'uunik ta swenta te sk'op te kuybil ta jowil k'ope. ²⁸Melez te judioetike ya sk'anik te yakuk x-ak'botik yilik senyailetik, sok te griegoetik ya sleik bijil jolil. ²⁹Yan te jo'otike ja ya jkalbeytik sk'oplal te la yich' jipp'anel ta cruz te Cristoe, yan te judioetike jich k'oem yu'unik te bit'il ton te ya xk'ojch'in sbaik a, sok te griegoetike ja jowil k'op yu'unik. ³⁰Jauk me to te mach'atik ik'bilik yu'un te Diose, manchuk me judioetik sok griegoetik, te jo'otike ja ya jcholtik sk'oplal te Cristo te ja ay yu'el sok ja sbijil te Diose. ³¹Melez te banti teb nax sbijil Dios k'ax jich sbijil a te bit'il sbijil te ants-winiketike, sok te banti teb nax yip ya yak' ta ilel te Diose, k'ax jich yip te bit'il yu'un te ants-winiketike. ³²Jkermanotak, ilawilik te ik'el awich'ojike. Mayuk tsobolex te ay abijilik ta swenta te balumilale. Mayuk tsobolex te muk' k'oemexe. Mayuk tsobolex te mach'a bejk'ajemex te ich'bilex ta muk'e. ³³Jauk me to ja la stsa te Dios te beluk mayuk sk'oplal ta balumilale, swenta yu'un ya xk'exlalte te mach'atik ay sbijilike. Te Dios ja la stsa te beluk mayuk yip ta balumilal swenta yu'un ya xk'exlalte te mach'atik ay yipike. ³⁴Te Diose ja la stsa te beluk mayuk stuul sok te beluk ilaybil ta balumilale. Sok ja la stsa te beluk mayuk sk'oplale, yu'un ya slajinbey sk'oplal te beluk k'ax k'anbile. ³⁵Ja la spas yu'un te mayuk mach'a ya stoy sba ta stojole. ³⁶Janix ta swenta te beluk la spas te Diose, jich ta ora to te junax ayex sok te Cristo Jesuse, te mach'a la yak'botik jbijiltik yu'un te Diose. Ja tal yak'botik jkiltik te beluk toj ta pasele, sok ja ch'ultesbilotik yu'un sok te kolemotik yu'une. ³⁷Ja swenta te jich ts'ibubile: "TE MACH'A YA SK'AN YA YAK' SBA ICH'EL TA MUK'E, AKA YAK' SBA ICH'EL TA MUK' TA STOJOL TE JKAJWALTIKE."

Chapter 2

YALBEYEL SK'OPLAL TE LAJ TA CRUZ TE CRISTOE ¹Te k'alal talon ta atojolik, jkermanotak, ma ba talon sok t'ujbil jk'op sok sbijil jk'op, meel te jo'one la jkal ta jamal te smeletel te beluk mukul yu'un te Diose. ²Te jo'one la jnop ta jkot'an te mayuk beluk ya jk'an jna' stojol te k'alal ayon ta atojolike, janax te bit'il laj ta cruz te Jesucristoe. ³Te k'alal ayon ta atojolik a, mayuk jkip a sok ayon ta xiwel a sok bayal yakon ta nijk'el a. ⁴Te jk'ope sok te beluk la jkalbeyexe ma ba ay sbijil stukul. Janax ta swenta te Ch'ul Espiritu te la yak' jkiltik sok te yipe. ⁵Swenta jich te xch'uunjel awot'anike ma ba ya x-ain ta sbijil sjol te ants-winetike, janax ta yu'el te Diose. TE BELUK LA YAK'BOTIK JNA'TIK STOJOL TE ESPÍRITU YU'UN TE DIOSE ⁶Ja yu'un te jo'otike ya me xk'opojotik ta sbijil-ot'anil ta stojol te mach'atik yijubenikixe, ma jauk ta sbijil te balumilale, sok ma jauk ta stojolik te ajwaliletik ta balumilale, te ya xla j bael sk'oplale. ⁷Te jo'otike ja ya jkalbeytik te sbijil te Dios te mukbile, te sbijil-ot'anil te mukbil yu'un te Diose, te la xchajp'an ta sneelal to, swenta jkutsilaltik ya xk'ot. ⁸Ni tuluk te ajwaliletik te ayik ta balumilal ta ora to ma la sna'beyik sba jai bijilil to, meel te lajuk sna'ike, ma ba la yak'ik ta milel ta cruz te jkajwaltik te ja ay yutsilal stukele. ⁹Jich te bit'il ts'ibubile: "MAYUK MACH'A YILOJ, MAYUK MACH'A YAIYOJ STOJOL, MAYUK MACH'A SNOPOJ, TE BELUK CHAJP'ANBIL YU'UN TE DIOS TA STOJOL TE MACH'ATIK K'UX TA YOT'AN TE DIOSE." ¹⁰Te Dios la yak'botikix jna'tik stojol spisil ta swenta te Espiritue. Meel te Espiritue ya stsajtey spisil, sok spisil te beluk muken ay yu'un te Diose. ¹¹Meel, ¿mach'a ya xju' ya sna'bey te beluk ya snop te tul ants-winike, janax te espiritu te yich'oje? janix jich, mayuk mach'a ya sna' te beluk muken ay yu'un te Diose, janax te Espiritu yu'un te Diose. ¹²Jauk me to te jo'otike ma jauk jkich'ojbeytik te Espiritu yu'un te balumilale, ja jkich'ojtik te Espiritu te talem ta stojol te Diose, jich yu'un ya xju' jku'untik jna'tik stojol spisil te beluk yak'ojbotik ta majt'anil te Diose. ¹³Meel te jo'otike ma xk'opojotik ta sbijil sk'op te ants-winetike meel ma xju' yu'un ya xnojpteswan, janax te Espiritu ya snojptesotik stukul. Ja te k'opetik te ya yak' ta nopel te Espiritu te ja ya jkak'beytik snopik te mach'atik ayik ta swenta te Espiritue. ¹⁴Te mach'a ma ba yich'oj te Espiritue ma xk'ot ta yot'an te beluk yu'un te Espiritu yu'un te Diose, meel skuyoj ta jowil k'op stukul. Ma xju' yu'un sna'bey sba meel janax ta swenta te Espiritue. ¹⁵Te mach'a yich'oj te Espiritue ya me sna' stsajteyel spisil, jauk me to te mach'a ma yich'oje ma xju' yu'un stsajteyel. ¹⁶"Jich yu'un, ¿MACH'A YA XJU' YU'UN SNA' TE BELUK SNOPOJ TE JKAJWALTIKE, SOK AY BA MACH'A YA XJU' XBIJTESOT YU'UN? jauk me to te jo'otike jkich'ojbeytik te snopjibal yu'un te Cristoe.

Chapter 3

JOYBATIK TA AT'EL TA STOJOL DIOS ¹Jich te jo'one, jkermanotak, ma ju' jku'un te la jk'oponex te bit'il te mach'atik yich'ojik te Espiritue, jich la jk'oponex te bit'il ch'ich' bak'ete, meel jich k'oemex te bit'il unin-alaletik ta stojol te Cristoe. ²Jo'on la jkak'beyex te leche, ma jauk la jkak'beyex te tibale, meel ma to chapalatik ta sti'el te tibale. Janix jich ta ora to ma to chapalex. ³Meel te ja'exe ch'ich'-bak'et to ayex. Meel ay to te paechal sok te kerajel ta atojolike, ¿Ma ba jauk yakatik ta xkuxintayel te beluk ya sk'an te abak'etalike sok ma ba yakatik ta xch'uunel te beluk yu'un te ants-winetike? ⁴Meel jich ya yal te tule: "Jo'on ya jt'un te Pabloe sok ya yal te yane: "Jo'on ya jt'un te Apolose," ¿Ma ba yakatik ta kuxinel te bit'il ants-winetike? ⁵Jich yu'un ¿Mach'a a te Apolose? ¿Sok mach'a a te Pabloe? Ja abatetik te la yich'ik ak'beyel yat'elik yu'un te Jkajwaltike sok te ja la snojp'tesatik ta xch'uunel te Jkajwaltike. ⁶Jo'on la jts'un, te Apolose la yak'bey ya'lele, jauk me to te Diose ja la yak' te ya xch'ie. ⁷Jich yu'un, te mach'a ya sts'une, sok te mach'a ya yak'bey te ya'lele mayuk sk'oplal stukel. Meel ja Dios te ya yak' xch'iuk stukele. ⁸Jich yu'un te mach'a ya sts'une sok te mach'a ya yak'bey te ya'lele jun k'oemik, jich ta tulu tul ya yich'ik te stojolik ja chikan te bi yilel te yat'elike. ⁹Meel te jo'otike joybatik ta at'el sok te Diose. Te ja'exe yawil xnichimex te Diose, sok ja pasbilatik yu'un te Diose. ¹⁰Ta swenta yutsil yot'an te Diose te jich la yak'on te bit'il tul winik te ya sna' spasel te nae, jo'on la jpas te yuyale sok te yane ja ya sts'ajk'uy moel. Jauk me to tulu tul te ants-winetike yakuk me stsajtey te bit'il ya sts'ajk'uy moele. ¹¹Meel mayuk mach'a ya stak' ya yak' yan yuyal, janax te ak'bilixe, ja bi ja te Jesucristoe. ¹²Jich yu'un, teme ay mach'a ya xkaj spas ta bay te yuyal te pasbilixe, sok oro, plata, t'ujbil tonetik, te' sok sijk' o ak, ¹³te yat'elike ya xchiknaj ta ilel, meel te sakil k'inale ya yak' ta ilel. Meel te k'ajk'e ya yak' xchiknajuk te at'elile. Te k'ajk'e ya stsaj te bi yilel te yat'elik te spasojik ta tulu tule. ¹⁴Teme ay mach'a stalel ay te yat'ele, ya me yich' te smajt'ane. ¹⁵Jauk me to teme ay mach'a k'ajk' te yat'ele, ya me xch'ay te beluk spasoje; Jauk me to ya stak' skoltey sba stukel, jich bit'il ya xlok' ta anel ta yolil te k'ajk'e. ¹⁶¿Ma ba ana'ojik stojol te ja temploex yu'un te Diose sok te ya xnain te Ch'ul Espiritu ta atojolike? ¹⁷Teme ay mach'a ya sjinbey te templo yu'un te Diose, ya me yich' jinel yu'un uuk te Diose. Meel te templo yu'un te Diose ch'ultesbil stukel sok janix jich uuk te ja'exe. ¹⁸Ma me ayuk mach'a ya slo'liy sba stukel nax. Teme ay mach'a ta awolilik te ya skuy sba te ay sbijil ta ora to, aka yak' sba te jich bit'il te mach'a ma sna' k'inale, yu'un me jich ay sbijil ya xk'ot a. ¹⁹Meel te sbijil te mach'a ayik ta balumilale mayuk stuul yu'un te Diose. Meel ts'ibubil jilel: "TE DIOSE YA YAK' TE YA XCH'AY TA SWENTA SBIJILIK TE MACH'ATIK BIJIK TA SK'OPIKE." ²⁰Janix jich ts'ibubil xan: "TE KAJWALTIK SNA'OJ TE MA XTU'UN TE BELUK YA SNOPIK TE MACH'ATIK SKUYOJ SBAIK TA BIJE." ²¹Jich yu'un, jmanchuk me ayukix toybajel ta stojol te ants-winetike! meel ja awu'unik spisil, ²²manchuk me ja te Pablo, o Apolos, o Cefas, o teme ja te balumilale, o teme ja te kuxlejale, o teme ja te lajele, o ja ba te beluk ay ta ora to, o ja ba te beluk ya xk'ot ta pasel ta patilale. Spisil te beluk aye ja awu'unik, ²³te ja'exe ja yu'unex te Cristoe, sok te Cristoe ja ay ta swenta te Diose.

Chapter 4

TE YAT'EL TE WOLWANEJ PUK K'OPETIKE ¹Janix jich ya sk'an jkich'tik na'beyel jbatik te abatotik sok yaj at'elotik yu'un te Cristo ta swenta te muken smelelil k'op yu'un te Diose. ²Jich yu'un, te mach'atik yich'ojik yat'elike ja ya sk'an te lek sk'oplalike. ³Jauk me to mayuk sk'oplal ya jkaiy teme ya alikbonik jmul te ja'exe sok teme ya yik'onik ta chajp'anel te ants-winiketik te ayik ta balumilale. Melel te jo'one ma jwentauk yalel te bi jkilel ayone. ⁴Melel ya jkaiy te jo'one mayuk beluk ma lekuk yakon ta spasel jauk me to ma jkal te mayuk jmule. Janax te Jkajwaltik te ya slikbon te jmule. ⁵Jich yu'un te ja'exe ma stak' te ya alikik mulil ta oranaxe, melel ma to xtal te Jkajwaltike. Melel ja stukel ya yak' ta ilel te beluk mukbile sok ya yak' ta na'el te beluk ay ta yot'anik te ants-winiketike. Jich me ta tulutul ya yich' albeyel lek sk'oplal yu'un te Diose. ⁶Ja yu'un jkermanotak, te jo'one jich jajch' jpas sok te Apolose ta swenta te alekilalike, jich ta jwentatik ya anopik te beluk albile: "Ma me xjelawatik yu'un te beluk ts'ibubile." Jich me mayuk mach'a ya alektesbeyik sk'oplal a sok jich me ma abajik a te yane. ⁷Jich yu'un ¿Mach'a me ya xju' yu'un ya yil teme jun pajalexe? ¿Beluuk ay awu'unik te ma ba ta majt'anil ja awich'ojike? Melel te ja'exe ta swenta majt'anil ja awich'ojik spisil, ¿Bin yu'un te ya atoy abaik, jich yilel te bit'il ja la apasike? ⁸Melel awich'ojikix spisil te beluk ya ak'anike! ¿Te ja'exe k'ulejatikix! ¿Ja akuyo abaikix ta ajwalil sok mayukix te beluk ya xtu'un awu'unik ta jtojoltike! jich nix a, ya jk'an te x-ajwalinexe, jich me ya joinex ta ajwalinel uuk. ⁹Melel te jo'one ya jnop te bit'il ja Dios te la yak'otik ta wolwanej puk k'op ta slajibal sok te bit'il ak'bilotikix ta lajele. Te jo'otike yanax ya yilotik a te mach'atik ayik ta balumilale sok ta stojol te ch'ul abatetike sok nix te ants-winiketike. ¹⁰Te jo'otike kuybilotik te ma jna'tik k'inal ta swenta Cristo, yan te ja'exe ay abijilik ta swenta te Cristoe. Te jo'otike mayuk jkiptik, yan te ja'exe ay awipik. Te ja'exe ich'bilatik ta muk' yan te jo'otike ma ich'bilotik ta muk'. ¹¹Ta ora to ayotik ta wi'nal sok ta takin ti'il, mayuk stu'ulal te jk'u'-jpak'tike, ayotik ta majel sok mayuk jnatik. ¹²Te jo'otike tulan ya x-at'ejotik, yakotik ta at'el sok te jk'abtike. Te k'alal ya jkich'tik bol-k'opteyele, te jo'otike lek sk'oplal ya jkalbeytik. ¹³Te k'alal ya jkich'tik nutsele, te jo'otike ya sts'ijk' jku'untik. Te k'alal ya jkich'tik bol k'opteyele, te jo'otike ya xk'opojotik sok yutsil jkot'antik. Te jo'otike jich k'oemotik sok jich ilbilotik te bit'il mayuk jtu'ultik yu'un te balumilale sok jich ilbilotik te bit'il k'abal te ma xtu'une. ¹⁴Te bit'il jich la jts'ibubeyexe ma jauk yu'un te ya jk'exlalteseexe, ja yu'un te ya jtojtesexe jich te bit'il jkal-jnich'an te k'ux ta jkot'ane. ¹⁵Manchuk me ay awu'unik lajun mil (10,000) kanantaywanejetik ta stojol Cristo, jauk me to mayuk bayal ame'-atatik. Melel te jo'one k'atbujonix ta atatik ta swenta te Cristo Jesús ta swenta te lek yach'il k'ope. ¹⁶Jich yu'un ya jkalbeyex wokol te ya anopbonik te jtalele. ¹⁷Ja swentail te la jtikunbeyex tel te Timoteo, te jich k'oem te bit'il jnich'an te k'ux ta jkot'ane sok te jun yot'an ta stojol te Jkajwaltike. Ja me ya xcha' yalbeyex te bit'il beenon ta swenta te Cristoe, janix jich te bit'il yakon ta nojp'teswanej ta bayuk nax sok ta jujun tsojb ch'uunjeletik. ¹⁸Jauk me to ay cha'ox tulex te atoyoj abaik, jich yakatik ta spasel yu'un akuyojik te bit'il ma xba jkilexe. ¹⁹Jauk me to nopol ya xtal jkilex, teme jich ya sk'an te Jkajwaltike. Jich me ya jna' stojol ta lek te beluk yakik ta ya'anel te mach'atik stuyoj sbaik ta k'ope, ya me jkil teme smelelile. ²⁰Melel te ajwalinel yu'un te Diose ma jauk ta swentanax jowil k'opetik ja ta swenta yu'el te Diose. ²¹¿Beluuk ya ak'anik te ja'exe? ¿Ja bal ya ak'anik te ya xtalon ta atojolik sok wajch' o ja bal ya ak'anik te sok xk'uxul jkot'an sok te espíritu yu'un te yutsil ot'anile?

Chapter 5

CHAJP'ANEL YU'UN TE MACH'A YA XYAL TA MULILE ¹Te jo'otike la jkaiytik stojol te ay mulil te kexlaltik sba te yakatik ta spasele, te ten mulil te ma ak'bilik spas te mach'atik ma ba xch'uunejik te Diose. Te k'op ayeje ja te bit'il ay tul ta awolilik te ja yinaminej te yinam te state. ²Sok te ja'exe mero atoyo abaik! ¿ma ba ya sk'an ya amel-awot'anik yu'un? Te mach'a jich la spas to, ya me sk'an ya yich' tenel lok'el ta atojolik. ³Manchuk me ma ayukon ta awolilik sok te jbak'etale jauk me to joinejex me ta swenta espíritu, te jo'one la jkich'ix ta k'op te mach'a jich la spas to, jich te bit'il stelemal ayon ta atojolike. ⁴Te k'alal ya atsob abaik ta sbiil te Jkajwaltik Jesuse, joinejex me ta swenta te espíritue, sok yu'el te Jkajwaltik Jesuse, jo'on la jkich'ix ta k'op te mach'a jich la spase. ⁵Te jo'one jich la jpas ta stojol jai winik to swenta yu'un ya yich' ak'el ta sk'ab te pukuje jich me ya xtal swokol ta sbak'etal, swenta yu'un jich me ya xkol te s-espíritue te k'alal ya xtal te Jkajwaltike. ⁶Te atoybaelike ma lekuk. ¿Yu'un ba ma ana'ik te tebnax te levadura ya spajubtes spisil te kaxlan waje? ⁷Pokabaik lok'el yu'un te spokol levadurae jich me yach'il mats' ya xk'oex a, jich me ya xk'oex te bit'il kaxlan waj te mayuk yich'oj slevadurae. Melel te Cristoe, te alal chij k'oem yu'un te pascuae, la yich'ix milel. ⁸Jich yu'un, ak'aik te ya jpastik te k'ine, ma jauk sok te pokol levadurae, ja te levadura te ma lekuk ta pasele sok te mulile. Jauk me to, te jo'otike aka jpastik sok te kaxlan waj te mayuk yich'oj slevadurae, te beluk stojile sok te beluk smelelile. ⁹Te jo'one la jts'ibubeyex ta atojolik ta yan jun, te banti la jkalbeyex te ma atsob abaik sok te mach'atik ya yaiyik mulweje. ¹⁰Ma me jauk la jk'an jkalbey sk'oplal te ma xju' ya ak'oponik te mulawiletik ta balumilale sok te mach'atik ay sbik'tal yot'anike, o te elek'etike, sok nix te mach'a ya xch'uunik te lok'ombaetike, te jichuke puerse me ya sk'an awijk'tayik te balumilale. ¹¹Jich yu'un yakon ta jts'ibubelex te ma ajoin abaik sok te mach'a ya skuy sba ta ch'uunjele, jauk me to kapal ta mulil te xkuxinele, te ay sbik'tal yot'ane, te xch'uunej lok'ombaetike, te jelaw nax ta k'ope, te ya xyakube, te yaiyik elek'e. Ma me xa join abaik ta we'el sok. ¹²Jich yu'un, ¿jo'on ba ya jlikbey smul te mach'atik ma ch'uunjeluke? Jich yu'un, ¿Ma ba jauk lek te ja'ex ya achajp'anik te mach'atik xch'uunejikix te Diose? ¹³Melel te Diose ja me ya slikbey smul ta spisilik te mach'atik ma ba ch'uunjeletike. "LOK'ESAIK BAEL TE MACH'A MA LEKUK YAT'EL TA AWOLILIKE."

Chapter 6

YA XCHAJP'AN SBAIK TE MACH'ATIK XCH'UUNEJIK TE DIOSE ¹Te k'alal ay k'op awu'unik sok te yan awermanoe, ¿Ja ba lek xan te ya xba awak'ik ta chajp'anel ta stojol te chajp'anwanejetik te ma ba ch'uunjeletike, ma ba jauk lek te ja ya awak' xchajp'an te ch'uunjeletike? ²¿Yu'un ba ma ana'ojik te mach'atik ch'uunjeletik ja ya yich'ik ta k'op te mach'atik ayik ta balumilale? teme ja ya awich'ik ta k'op te ants-winiketike, ¿ma ba xju' awu'unik xchajp'anel te jontol k'opetike? ³¿Yu'un ba ma ana'ik te jo'otik ya jkaiytik chajp'anwanej ta stojol te ch'ul abatetike? ¿ma ba jauk k'axem to xan ya xju' awu'unik xchajp'anel te k'op ayejetik ta swenta nax te jkuxineltike? ⁴Jich yu'un teme ya awaiyik chajp'anwanej yu'un te beluk swentanax te akuxlejalik ta jujun k'aale, ¿bistuuk te ya awak'ik te ya xchajp'anik te beluk yu'un te akuxlejalik te mach'atik ma ch'uunjeletike? ⁵Ja me ya jkal yu'un te yakuk xk'exawexe. ¿Yu'un ba mayuk tuluk te ay sbijil yot'an ta xchajp'anel te k'opetik awu'unik te junax awermano abaike? ⁶Jauk me to, ¿teme jajch' k'op awu'unik te pajal ch'uunjelexe, ja ya awak'ik xchajp'an tul chajp'anwanej te ma ba ch'uunjele! ⁷Te bit'il ay k'op awu'unik te ja'ex ch'uunjelexe, ja me ch'ayel k'ot awu'unik abi. ¿Ma ba jauk lek te yakuk xkujch' awu'unike? ¿ma ba jauk lek te ya xkujch' awu'unik te lo'layele? ⁸Jauk me to te ja'ex awuts'inojik sok alo'liyojik te yantike, ¿jich ya apasbeyik te awermanotake! ⁹¿Yu'un ba ma ana'ojik stojol te mach'atik ma toj yot'anik ma xju' ya x-ochik ta stojol te ajwalinel yu'un te Diose? Ma me ach'uunik te lo'layele. Te mach'atik ya yayik mulwej sok te sbak'etalike, te mach'atik xch'uunejik te lok'ombaetike, te mach'atik ya smujk'-sitewanike, te mach'atik ya xchon te sbak'etalik ta mulweje, te winiketik te ya skuy sbaik ta antse, ¹⁰te elek'etike, sok te bik'tal ot'aniletike, te yakubeletike, te mach'atik ya xlewanik ta k'ope sok nix te mach'atik lo'leywanej tak'inetike, ni tuluk ma x-och ta bay yak ta ajwalinel te Diose. ¹¹Jich la apasik ta sne'elal to. Jauk me to la awich'ikix utstesel, sok la awich'ikix ch'ultesel, te ja'ex la awich'ikix tojtesel ta stojol te Dios ta sbiil te Kajwaltik Jesucristoe sok ta swenta te Espíritu yu'un te Diose. JKICH'TIK TA MUK' TE DIOS SOK TE JBAK'ETALTIKE ¹²"Spisil ya stak' ya jpas" jauk me to ma spisiluk lek ta pasel te beluk ya jk'ane," "Spisil ya stak' jpas" jauk me to ma jkak' te ya stsalon xujt'uke. ¹³"Te we'lile ja yu'un te jch'ujtike, te jch'ujtike ja yu'un te we'lile," jauk me to ta xcha' tenel te Diose ya slajinbey sk'oplal. Te jbak'etaltike ma la yich' pasel yu'un te ya yayi mulweje. Jauk me to, te jbak'etaltike ja yu'un te Jkakjwaltike, sok te Jkakjwaltike ya slebey te beluk ya xtu'un yu'un te jbak'etaltike. ¹⁴Te Diose la spas ta xchebal, la xcha'kuxes te Jkakjwaltike janix jich te jo'otike ya me xcha'kuxesotik ta swenta yu'el. ¹⁵¿Ma ba ana'ik te abak'etalik ja yu'un te Jkakjwaltike? ¿Jich yu'un te beluk yu'un te Jkakjwaltike ya ba xju' ya slak' sba sok te mulawil antse? ¿ma jichuk ya sk'an! ¹⁶¿Yu'un ba ma ana'ik te mach'a ya sjoin sba ta wayel sok te mulawil antse, junax sbak'etalik ya xk'ot sok? Jich te bit'il ts'ibubile: "TA XCHEBALIK JUNAX SBAK'ETALIK YA XK'OT." ¹⁷Yan te mach'a junax ay sok te Jkakjwaltike jich junax Espíritu k'oem sok. ¹⁸¿Lok'anik me tel ta bay te mulweje! chikan beluk yan mulil te ya spas te ants-winike, ma jauk ya spasbey te sbak'etale yan teme yal ta mulile ja ya yak' ta k'exlal te sbak'etale. ¹⁹¿Yu'un ba ma ana'ojik te abak'etalik ja templo yu'un te Ch'ul Espíritu te ja nainem ta atojolike, te ja la yak'beyex te Diose? ¿Yu'un ba ma ana'ojik te ma jauk awu'unikix te abak'etalike? ²⁰Melel te ja'ex manbilatikix. Jich yu'un albeyaik yutsilal te Dios ta swenta te abak'etalike.

Chapter 7

TAK'UYEL YU'UN NUJP'INEL ¹Ta ora to ya me jkak'beyex sujt'ib te beluk la ats'ibuybonike: "Ja lek te ma xnujp'in te tul winike." ²Jauk me to ta skaj te yiljibal awot'anike, sok te bayalix te beluk ma lekuk ta pasele, ta tulu tul ayuk me yinamik sok ayuk me smamlalik te antsetike. ³Te winike ya sk'an te jun yot'an ya sjoin te yiname, janix jich ya sk'an ya spas te ants ta stojol te smamlale. ⁴Ma me jauk xan yu'uninej sbak'etal te antse ja me yu'uninejix te smamlale. Janix jich uuk te winike ma yu'uninejix te sbak'etale, ja me yu'uninejix te yiname. ⁵Ma me akom abaik ta ak'oponbel abaik, janax teme la achap ak'opike sok te jayeb k'aal ma ak'opon abaik. Jich me ya apasik swenta yu'un ya x-ochex ta sk'oponel te Diose. Jich yu'un teme ts'akaj te jayeb k'aal achapojik te ma ba ak'opon abaik ya me acha'-ak'opon abaik, jich te pukuje ma me yilbeyex awot'anik ta swenta te abak'etalike, ta skaj te ma xju' awu'unik te ya akom abaik. ⁶Te bit'il jich ya jkalbeyexe, ma jauk yu'un te ya sujex a, sok te ya jpas ta mantale, janax ya jkak'beyex ana'ik stojol te bit'il stojil ya sk'an ta pasele. ⁷Ya jk'an te jichukex apisilik te bit'il te jo'one. Jauk me to ta tulu tul ay smat'an yu'un te Diose. Ay mach'a jich smajt'an te bit'il jo'one, sok ay mach'a yan te smajt'ane. ⁸Te mach'atik ma ba nujp'inemike sok te me'ba- antsetike, ya jkalbeyex te ja lek te manchuk ya xnujp'inexe, jichuk ya xjilex te bit'il jo'one. ⁹Jauk me to teme ma xju' yu'unik skomel te sbak'etalike. Ja lek te ya xnujp'inike, ja ma lekuk te ya xwoklaj yu'un te sbak'etalike. ¹⁰Ta ora to ya jkalbey mantal te mach'a nujp'inemike, ma jauk ta sk'anjel jkot'an, ja ta sk'anjel yot'an te Jkajwaltike: "TE ANTS TE NUJP'INEMIXE MA ME STAK' TE YA YIJK'TAY TE SMAMLAL." ¹¹Jauk me to te ants teme ya yijk'tay te smamlale, ya sk'an te ma ya xcha' xnujp'ine, ja lek te yakuk xjunaj yot'an sok te smamlale. Jich, "TE WINIK TE NUJP'INEME MA ME SK'AN YIJK'TAY TE YINAME." ¹²Yan te yantike, ya jkalbey, jo'on ya jkal, ma jauk te Jkajwaltike, teme ay mach'a ch'uunjel te nujp'inem sok tul ants te ma ba ch'uunjele, jauk me to jun yot'an te kuxinem soke, ma stak' te ya yijk'teye. ¹³Teme ay tul ants te ma ch'uunjeluk te smamlale, jauk me to teme jun yot'an sbaik ma me stak' ya yijk'tey sba te antse. ¹⁴Melel te winik te ma ba ch'uunjele ja kanantaybil ta swenta te yinam te xch'uunej te Diose, sok te ants te ma ba ch'uunjele ja kanantaybil ta swenta te smamlal te xch'uunej te Diose. Te manchuk jichuke te yal-snich'ane ilaybil sba, jauk me to kanantaybilikix. ¹⁵Jauk me to teme ya x-ijk'taywan te mach'a ma ba xch'uunej te Diose, aka bajt'uk. Teme jich k'ot ta pasel ta stojol te winik o te ants te ch'uunjele, jich me ma chukul k'oem yu'un te bit'il nujp'inem soke. Melel te Diose la yik'otik tel ta kuxinel ta lamal k'inal. ¹⁶Melel, ¿Bit'il ya ana' stojol, ants, teme ya xju' awu'un skoltayel te amamlale? sok ¿Bit'il ya ana' winik, teme ya xju' awu'un skoltayel te awiname? ¹⁷Chikan bit'il ta tulu tul la yak'beyex amajt'anik te Diose jichuk me ya xkuxinex. Ja me jich mantalil ya jkalbey spisil te ch'uunjeletike. ¹⁸¿Ay ba mach'a yich'ojix tel circuncisión te k'alal la xch'uun te Diose? manchuk me ya smuk te yich'oj circuncisione. ¿Ay ba mach'a ma yich'oj tel circuncisión te k'alal la xch'uun te Diose? ma spas te ya yich' te circuncisione. ¹⁹Melel te circuncisione sok te incircuncisione, ma jauk ay sk'oplal. Te beluk ay sk'oplale ja te ya jch'uunbeytik spisil te smantal te Diose. ²⁰Ta tulu tul ya me sk'an te jun awot'anik jich bit'il k'alal la ach'uunik te Diose. ²¹¿Mosoat bal a te k'alal la awich' ik'el yu'un te Diose?, ma me xa mel awot'anik yu'un. Jauk me to teme ya xju' awu'un te ya akoltay aba yu'un te mosoinele, koltay aba. ²²Melel teme ay mach'a la yich' ik'el yu'un te Jkajwaltik te mosoinbil a, la yich'ix koltayel lok'el yu'un te Jkajwaltike. Janix jich te mach'a la yich' ik'el yu'un te Jkajwaltik te ma ba mosoinbil a, moso k'otix ta stojol te Cristoe. ²³Te ja'atike toyem atojolik te la awich'ik manele, jich yu'un ma me awak' abaik xan ta mosoinel yu'un te ants-winiketike. ²⁴Kermanotak, jich yu'un te bit'il ayex ta sne'elal to te k'alal la jkich'tik ik'el ta xch'uunel te Jkajwaltike, jichuk me jun jkot'antik ta spisil ora. ²⁵Ta ora to ya jkalbey mantal te mach'atik ma nujp'inike, mayuk bay jkayoj stojol teme ay mantal la yal te Jkajwaltike, jauk me to te jo'on jich ya sk'an jkot'an te ya jkalbeyex ta swenta te xk'uxul yot'an te Jkajwaltik te ja smuk'ul jkot'antike. ²⁶Jich yu'un, ya jnop te jo'one ta skaj te ay wokolile, ja lek te jichuk ya xjil te winik te bit'il aye. ²⁷¿Chukulat ba ta stojol te tul antse? ma me xa le te ya awijk'tay te awiname ¿mayuk ba awinam? Ma me xa le awinam. ²⁸Jauk me to teme ya xnujp'inate, ma me ya ata amul yu'un. Jauk me to teme nujp'in te ch'iel ach'ixe, ma me ya sta smul yu'un. Jauk me to te mach'a ya xnujp'inike puerse me ay bayal ta chajp' wokolil ya xtal ta xkuxinel, ja yu'un ya jk'an te manchuk ya xk'oex a. ²⁹Jich yu'un jich ya jkalbeyex kermanotak: Mayukix bayal k'aal. Jich ta ora to, te mach'atik ay yinamike, jich me ya spas te bit'il mayuk yiman k'oeme. ³⁰Te mach'atik ya x-ok'ike jichuk me k'oem te bit'il ma yakalik ta ok'ele; sok te mach'atik binax yot'anike jichuk me k'oemik te bit'il mayuk sbujts' yot'anike; sok te mach'atik la yaiyik mambajele, jichuk me k'oemik te bit'il mayuk bi ay yu'unike. ³¹Te mach'atik ya stuantesik spisil te beluk ay ta balumilale, jichuk me k'oem te bit'il ma yakik ta stuantesele, melel yak ta k'oel yorail te ya xlanj sk'oplal te balumilale. ³²Ja ya jk'an te manchuk ayuk beluk ya ya'an awot'anike. Te winik te ma nujp'ineme ja ya xbajt' ta yot'an te beluk yu'un te Jkajwaltike sok te beluk ya smulan yot'ane. ³³Yan stukel te winik te nujp'ineme ja ya smel yot'an yu'un te beluk ay ta balumilale sok te beluk lek yot'an yu'un te yiname. ³⁴Jich yu'un te cha' xajt' aye. Te ants te ma nujp'ineme sok te ma staoj sba sok winike ja ya xbajt' ta yot'an yu'un te beluk yu'un te Jkajwaltike, sok te

bit'il skanantey te sbak'etale sok te espíritue. Yan te ants te nujp'ineme ja ya smel yot'an yu'un te beluk ay ta balumilale sok te beluk lek yot'an yu'un te smamlale.³⁵Ja ya jkalbeyex yu'un te lekuk ya xk'oex a, ma yu'unuk ya jkomex. Ja ya jkalbatik yu'un te beluk toj ta pasele, yu'un k'axel ayatik ta stojol te Jkajwaltike sok te mayuk beluk ya xch'aybex awot'anike.³⁶Jauk me to teme ay tul winik te ya snop te ma lekuk te ma ya yak' ta nujp'inel te yantsil-nich'ane ta skaj te yakix ta k'axel te yawilale jichuk me ya spas, ma muliluk, aka nujp'inuk.³⁷Yan te mach'a yak'oj ta yot'ane, sok te mayuk beluk makbil yu'une, sok te ya xju' yu'un te ya skanantay sbae, sok te ja yak'oj ta yot'an te ma xnujp'ine, jichuk me ya spas.³⁸Ja yu'un ta xcha' xchajp'al, teme ya yak' ta nujp'inel te yantsil-nich'ane, lek ya spas, yan teme ma xnujp'in yu'un te yantsil-nich'ane ja lek xan ya spas.³⁹Te tul antse junax me ay sok te smamlal te k'alal kuxule. Yan te me laj te smamlale, ya stak' ya xnujp'in sok te mach'a ya sk'ane jauk me to ta stojol te Jkajwaltike.⁴⁰Jauk me to te beluk lek ya jkil jtukele ja te ants te jichuk ya xjil te bit'il aye. Sok jna'oj te jkich'oj uuk te Espiritu yu'un te Diose.

Chapter 8

TE MILBIL MAJT'ANIL TA STOJOL TE LOK'OMBAETIKE ¹Jich yu'un ta ora to ya sutbeyex yu'un uuk te beluk la ajojk'ibonik yu'un te we'eliletik yu'un te milbil majt'aniletik ta stojol te lok'ombaetike "te jo'otike jna'ojtik te jkich'ojtik te sbijil ot'anile." Te sbijil ot'anile ya smuk'tesotik, yan stukel te xk'uxul ot'anile ya utsteswan stukel. ²Teme ay mach'a ya skuy te ay beluk ya sna'e, te ants-winik bi ma ba sna'objey sba te bin ut'il ya sk'an sna'e. ³Jauk me to teme ay mach'a k'ux ta yot'an te Diose, na'bil sba stukel yu'un te Diose. ⁴Te bit'il ay sk'oplal te we'elil te ya yich' lajinel yu'un milbil majt'anil yu'un te lok'ombaetike: "Te jo'otike jna'ojtik stojol te lok'ombaetike mayuk stulalik le' ta balumilal to sok junax te Diose, mayuk yan. ⁵Ay mach'a yalojik diosetik te chiknajemik ta bay ch'ulchan sok ta balumilal, jich te bit'il bayal "diosetik" sok "ajwaliletik," ⁶Jauk me to, te jo'otike jna'ojtik "te janax ay tul te Dios Tatile, te ja la spas spisil te beluk aye, sok te bit'il kuxulotike sok tul nax te Jkajwaltike ja te Jesucristoe, te ja ta swenta spisil te beluk chiknajeme, sok janix jich chiknajemotik uuk." ⁷Jauk me to, ma ba ta apisilik te k'oem ta awot'anike. Melel ay cha'ox tul te mach'atik la snopik yich'el ta muk' te lok'ombaetike sok la slajinik te we'elile jich te bit'il te milbil majt'anil k'oem stojol jun lok'ombae. Melel te snopjibal yu'une ma ba lek stukel sok mayuk yip stukel. ⁸Jauk me to ma jauk te we'elil te ya yotsesotik ta stojol te Diose. Melel te jo'otike ma jauk ya xbolobotik yu'un teme ma xwe'otike sok ma jauk ya xlekutobik yu'un teme ya xwe'otike. ⁹Jauk me to tsajteya me abaik te bit'il kolematikixe, ma me jaukex te ya awak'ik ta ch'ayel koel te mach'atik pek'el xch'uunjel yot'anike. ¹⁰Melel teme ay mach'a la yilate, ja'at te ayix sbijil awot'ane te nakalat ta we'el ta bay snail te lok'ombaetike. ¹¹Ma ba jauk ya awak'ik ilel te ya xjajch' slajinik uuk te milbil majt'anil yu'un te lok'ombaetike te mach'a mayuk yip te yot'ane? ¹²Ta skaj te snopjibal awu'un te bit'il ja na'objeyix sk'oplal te ma kuxulik te lok'ombaetike, te awermano te ma to sna'objey lek sk'oplal stukele, sok te pek'el to aye, te ja ta swenta te laj yu'un te Cristoe ya me yich'ik jinel stukel. ¹³Jich yu'un te k'alal ya awuts'inbeyik snopjibal yu'un te awermanoike jich me k'oem te bit'il la awaiyix mulwej ta stojol te Cristoe. ¹⁴Jich yu'un, teme ja ta swenta te we'elil te ya jkak' ta ch'ayel koel te jkermanoe, ja lek te ma me ya jti' te milbil majt'anile, jich ma jkak' ta ch'ayel koel te jkermanoe.

Chapter 9

TE BELUK YA X-AK'BOT TE WOLWANEJ PUK-K'OPE ¹¿Yu'un ba ma kolemonix? ¿Ma ba wolwanej puk-k'opon? ¿Yu'un ba ma jkiloj te Jkajwaltik Jesuse? ¿Ma ba jauk jkat'elex yu'un te Jkajwaltike? ²Teme ma wolwanej puk-k'opon yu'un te yantik ants-winiketike, ja me puk-k'opon ta awentaik. Melel te ja'exe ja ya awak'ik ilel te bit'il wolwanej puk-k'opon yu'un te Jkajwaltike. ³Ja in to ja me ya jkolteyba yu'un te mach'atik ya stsajteyonike: ⁴¿yu'un ba ma stak' ya xwe'-uch'ajotik? ⁵¿Ma ba ya stak' xnujp'inotik sok tul ants te ch'uunjele, jich te bit'il ya spasik te yantik wolwanej puk-k'opetike sok te yijts'inab te Jkajwaltike, sok te Cefase? ⁶¿Jo'on nax ba sok Bernabé te ma stak' te ya x-at'ejotike? ⁷¿Mach'a ya x-abtinaj ta soldado te janax ya stoj stukel te beluk ya xtu'un yu'une? ¿Ay ba mach'a ya sts'un ts'usub te ma slajinbey te site? ¿Ay ba mach'a ya skanantey te wakaxetik te ma ba ya yuch'bey te leche yu'une? ⁸¿Janax ba ya jkal ta swenta sk'op te mach'a wolwanej ants-winiketike? ¿Ma ba jichuk ya yal uuk te mantalile? ⁹Melel jich ts'ibubil ta bay smantal te Moise: "MA ME XA LAPBEY TE SMAJK'IL SNI' TE WAKAX TE K'ALAL YAK TA STEK'EL TE SBAK' TE TRIGOE." ¿Ja ba ya skanantey te wakaxetik te Diose? ¹⁰¿Ma ba jauk jk'oplaltik? Ja in to ja jk'oplaltik te ts'ibubil jilele, teme ay mach'a ya swok'bey slumil te yawal ts'unube aka me swok'bey slumil sok smuk'ul yot'an, sok te mach'a ya x-ixmaje aka me smaliy te k'alal ya spukbey sbaik te sit te awal-ts'unubile. ¹¹Teme ya jts'untik ta atojolik te beluk yu'un te Espíritue, ¿K'ax muk' bal ya awaiyik te ya awak'botik te beluk ya xtuun jku'untik ta balumilale? ¹²Teme ja yakalik ta spukel te yantik te beluk ak'bilexe. ¿Jauk to bal a te jo'otike? Jauk me to, mayuk bay jtuuntesotik te beluk ay ta jwentatike. Melel spisil jts'ikotik ta swenta te manchuk ya jmakbeytik te lek yach'il k'op yu'un te Cristoe. ¹³¿Ma ba ana'ojik te mach'atik ya yaiyik abatinel ta bay te temploe ya yich'ik swe'elik leuk a? ¿Ma ba ana'ojik te mach'atik ya yaiy abatinel ta bay yawil te xchik'jibal majt'anile ya spukik te beluk la yich' ak'el le'a? ¹⁴Janix jich la yal mantal te Jkajwaltik te mach'atik ya xcholik te lek yach'il k'ope, janix me jich ya yich'ik te beluk ya xtuun yu'un ta swenta te ya xcholik te lek yach'il k'ope. ¹⁵Jauk me to te jo'one mayuk beluk jk'anoj. Ma me jauk la jts'ibuy yu'un te ya jk'an te ay beluk ya awak'bonike. Ja lek ya jkaiy te yakuk xlaion teme ay mach'a ya xtal spojbon bael te yutsil jkot'ane. ¹⁶Melel teme ya jchol te lek yach'il k'ope, ma lek ya xk'oon teme ya jtoyba yu'une, melel ja smantal te Diose, melel puerse ya sk'an jchol jObol me jba teme ma ya jchol te lek yach'il k'ope! ¹⁷Teme sok jkot'an ya jpasbey te yat'el te Diose, ay majt'anil ya jta. Jauk me to teme ma la jpas sok yutsil jkot'ane, ja ay nanix ta jwenta spasel a te beluk ak'bilon spasele. ¹⁸¿Beluuk majt'anil ya jta yu'un? te k'alal ya jchol te sk'op te Diose ma me ya jk'an jtojol yu'un, jich me ma jk'an te beluk ak'bilone. ¹⁹Melel libre ayon, jauk me to abat ayon ta awentaik, jich ya xju' jku'un te yakuk a sut awot'anik a. ²⁰Te bit'il stalel te judioetike jich la jpas te bit'il judioetike, swenta yu'un ya sut yot'anik a. Te mach'atik xch'uunejik te mantaliletike jich me la jch'uun uuk, swenta yu'un ya sut yot'anik a. Te jo'one jich la jpas manchuk me ma jch'uunej te mantalile. ²¹Janix jich te mach'atik ma xch'uunojik te mantalile, jich me la jpas uuk, ma yu'unuk te ma ayon ta swenta te smantal te Diose, ja ayon ta swenta te smantal te Cristoe. Jich la jpas ta swenta te yakuk xju' jku'un a te yakuk sut yot'anike. ²²Te mach'atik mayuk yip yot'anike jich me mayuk yip jkot'an la jkak' ba uuk, swenta yu'un yakuk sut te yot'anike. Jich la jpas spisil in to ta swenta te yakuk sut yot'anik ta spisilik te ants-winiketike, swenta yu'un ya stak' xkolik cha'ox tul a. ²³Spisil jich la jpas in to swenta te lek yach'il k'ope, swenta jich ya stak' jta a te bendicione. ²⁴¿Ma ba ana'ojik te mach'atik ya stsal sbaik ta aelmal, stejkelik ya x-aelmajik, jauk me to tul nax te mach'a ya sta te majt'anile? Jich yu'un aelmajanik me ta swenta te yakuk ataik te majt'anile. ²⁵Te mach'a ya yaiy tsaltombae ya me xchajp'an sba. Ja me ya spas yu'un te ya yich' te skorona te ya xlaje. Jauk me to te jo'otike ya me x-aelmajotik jich me ya jkich'tik te korona te ma xlaje. ²⁶Jich yu'un, te jo'one ma ba ya x-aelmajon teme mayuk swentaile, sok ma jkaiy kerajel teme jtukele. ²⁷Jauk me to te jo'one ya suj ta abatinel te jbak'etale, swenta yu'un te k'alal ya jchol te sk'op te Dios sok te yantik ants-winiketike, manchuk me ya jkich' lok'esel yu'un.

Chapter 10

KOMEL YU'UN XCH'UUNEL LOK'OMBAETIK ¹Kermonotak, ya jk'an te yakuk ana'ik stojol, te jme'-jstatik ta namey k'inal ainik me ta yaxinal te tokal sok k'axik me ta yolil te mare. ²Spisilik la yich'ik ja' yu'un te Moisés ta yaxinal te tokale sok te k'alal k'axik bael ta bay te mare, ³sok spisilik pajal la stuantesik te we'elil yu'un te espíritu. ⁴Janix jich ta spisilik pajal la yuch'ik te ja' te ak'botik yu'un te espíritu. Melel la me yuch'ik te ja' te lok' tel ta ch'en ta swenta te espíritu te t'unbilik yu'une, te ch'ene ja te Cristoe. ⁵Jauk me to te Diose ma lekuk yot'an yu'un te beluk amen la spasik te tsobol ants-winiketike, jich lajik jilel ta bay takin jochol k'inal. ⁶Jich yu'un spisil in to ja la yak'botik jkiltik uuk, swenta yu'un manchuk me ya xbik'taj jkot'antik yu'un te beluk ma lekuke, jich te bit'il la spasike. ⁷Ma me ach'uunik te lok'ombaetike, jich te bit'il ay mach'a la xch'uunike. Jich te bit'il te ts'ibubile: "TE ANTS-WINIKETIKE LA SNAJK'AN SBAIK TA WE'EL-UCH'BAJEL, SOK JAJCH'IK TA TAJIMAL". ⁸Ma me xyalatik ta mulil, jich bit'il bayal mach'atik yalik ta mulil. Ta junax k'aal laj oxeb xcha'winik ta mil (23,000) ta swenta in to. ⁹Ma me jkilbeytik yot'an te Cristoe, jich te bit'il la spasike, ta swenta in to lajik ta ti'el ta chan. ¹⁰Sok ma me awaiyik muken ayej, jich te bit'il bayal mach'atik la yayik te muken ayeje, jich lajik milel yu'un te ch'ul abat yu'un te lajele. ¹¹Jich yu'un, jich k'ot ta pasel ta stojolik swenta yu'un jich la yak'botik jkiltik te jo'otike. Ja la yich' jilel ts'ibuyel yu'un te ya yak'botik jnoptike, te komel te la jkich'tike ja yu'un te nopol ya staix te slajibal k'aale. ¹²Jich yu'un, spisil te mach'a ya snop te lek ya skuy sbae aka me stsajtey sba te manchuk ya xch'ay koele. ¹³Te yiljibal awot'anik te julem ta atojolike, pajal me sok te ay ta stojolik uuk te ants-winiketike. Jauk me to te Diose jun yot'an ta atojolik. Ma ya yak' te ya xjelaw te yiljibal awot'anike. Te k'alal ya xtal te yiljibal awot'anike, janix me jich ya slok'esatik a, swenta yu'un jich me ya sts'ijk' awu'unik a. ¹⁴Jich yu'un, kermanotak te k'uxex ta jkot'ane, ijk'tayaik ta xch'uunel te lok'ombaetike. ¹⁵Jich ya jk'oponex te bit'il mach'a bijike, jich me ya anop awaiyik te beluk ya jkalbeyexe. ¹⁶Te kopa yu'un te utsilal te ya jch'ultestike, ¿ma ba jauk junax k'oemotik ta swenta te xch'ich'el te Critoe? Te kaxlan waj te ya jxet'ike, ¿ma ba jauk junax k'oemotik ta swenta sbak'etal te Cristoe? ¹⁷Jich te bit'il junax ya jlajintik te pejch' kaxlan waje, jich junax ayotik, manchuk me bayalotik, junax jbak'etaltik. Ta jpisiltik ya jtsaktik te pejch' kaxlan waje. ¹⁸Ilawilik te ants-winiketik te ayik ta lum Israel: ¿Ma ba jauk te ya slajinik te milbil majt'anil ta bay yawile? ¹⁹¿Beluuk yakon ta yalel? ¿Kuxul bal te lok'ombaetike? ¿Ay ba sk'oplal te smajt'an ti'bal te lok'ombaetike? ²⁰Jauk me to te jo'one ya jkalbey sk'oplal te yantik lumetik te ya slajin sbaik ta stojol te lok'ombaetike, ja ya yak'beyik smajt'an te pukujetike, ma jauk yu'un te Diose. ¿Ma jk'an te jun ya xk'oex sok te pukujetike? ²¹Te ja'ex ma xju' te ya x-uch'bajex ta skopa te Jkajwaltike sok ta skopa te pukujetike. Ma xju' te junax ya x-ainex ta swe'balte' te Jkajwaltike teme ayat ta swe'balte' te pukujetike. ²²¿Ma ba jauk ya jkak'tik xbolob yot'an yu'un te Jkajwaltike? ¿Yu'un bal ja k'ax bayal xan jkiptik a te bit'il te Diose? PASAIK SPISIL TA SWENTA YICH'EL TA MUK' DIOS ²³Spisil ya stak' jpas, jauk me to ma spisiluk lek. Spisil ya stak' jpas, jauk me to ma spisiluk ya slekubtes te ants-winiketike. ²⁴Ma me ayuk mach'a ya sle stukel nax te yutsilale. Ja me ya sk'an slebey yutsilal uuk te spatxujk'e. ²⁵Spisil te beluk ya yich' chonel ta ch'iwich ya me stak' ya alajinik, ma me ajojk'iyik. ²⁶Melel "TE LUM K'INALE JA YU'UN TE JKAJWALTIKE, SOK NIX TE YUTSILALE." ²⁷Teme ya yik'ex ta we'el te mach'a ma ch'uunjele sok teme ya ak'anik ya xbaatike, we'aik me te beluk ya yak'batike, ma me ajojk'ilayik. ²⁸Jauk me to teme ay mach'a la yalbate: "Jai we'lil to ja smajt'an te balumilale," ma me awe'ik. Ta swenta te mach'a la xcholbat awaiye sok ta swenta te bit'il ana'ojixe. ²⁹Ma me jauk ya jkalbat yu'un te snopjibal awu'une, ja me te beluk ya xk'ax ta snop'jibal yu'un te yane. Jich yu'un ¿bistuuk te ya jkich' komel yu'un te snopjibal yu'un te yane? ³⁰Teme ya jlajin te we'lil sok sbujts' jkot'ane, ¿bistuuk te ya jkich' bol k'optayel yu'un te beluk la jkal wokol yu'une? ³¹Jich yu'un, teme ya xwe'-uch'ajexe, chikan beluk xan ya apasik abi, pasaik me spisil ta swenta yutsilal te Diose. ³²Ma me xa awutik te Judioetike sok te Griegoetike, sok nix te ch'uunjeletik yu'un te Diose. ³³Jich bit'il te jo'one, ja ya jpas te beluk lek yot'anik yu'une. Ma jauk ya jle te jkutsilale, ja ya jlebey te lekuk ayik te yantike. Jich ya jpas in to swenta yu'un jich ya xkolik a.

Chapter 11

TE BIT'IL YA SK'AN XHAJP'AN SBAIK TE ANTSETIKE ¹Nopbonik te jtalele, jich te bit'il la jnopbey stalel te Cristoe. ²Ta ora to lek ak'oplalik jku'un yu'un te ya xjulon ta awot'anik ta spisil ora. Lek ak'oplalik jku'un yu'un te k'axel awak'oj abaik ta swenta te stalel kuxlejalil te bit'il la jnojp'esexe. ³Ta ora to ya jk'an te yakuk xk'ot ta awot'anik te Cristo ja jolol yu'un te winike, yan te winike ja jolol yu'un te antse, sok te Diose ja jolol yu'un te Cristoe. ⁴Spisil winiketik te ya smuk sjol te k'alal ya sk'opon Dios sok te k'alal ya yalik te sk'op te Diose ja ya yak' ta k'exlal te sjole. ⁵Jauk me to spisil te antsetik te ma smuk sjolik te k'alal ya sk'oponik te Diose sok te ya yalik te sk'op te Diose, ya yak'ik ta k'exlal te sjole. Pajal k'oem sok te bit'il lok'esbil te stsotsil sjole. ⁶Melel teme ay tul ants te ma ba ya smuk te sjole, akame yich' joxel lok'el te stsosil sjole. Yan teme k'exlal ya ya iy te ants te ya slok'es te stsotsil sjole, akame smuk te sjole. ⁷Melel te tul winike ma stak' te ya smuk te sjole, melel jich yilel sok ja yutsilal te Diose. Yan stukul te antse ja yutsilal te winike. ⁸Melel te winike ma pasbil ta swenta te antse. Melel te antse ja talem ta swenta te winike. ⁹Melel ma jauk ta skaj ants te la yich' pasel te winike. Ja ta skaj winik te pastaj te antse. ¹⁰Ja yu'un ya me sk'an smuk sjol te antse, ta swenta te ch'ul abatetike. ¹¹Jauk me to ta stojol te Jkajwaltike, te antse ma xju' yu'un teme mayuk te winike, sok janix jich ta swenta te winike ma xju' yu'un teme mayuk te antse. ¹²Jich bit'il te antse talem ta winik janix jich te winike talem ta ants. Jauk me to spisil talem ta stojol te Diose. ¹³Ja'ex nix me ya atsajteyik: ¿Ya bal snujp'in te ma smuk sjol te ants te k'alal ya sk'opon te Diose? ¹⁴¿Ma bal ana'ojik stojol te jtaleltik ta k'inala ya yak'botik jnoptik te k'exlaltik sba te tul winik te ya yak' xnajt'ub te sjole? ¹⁵¿Ma bal ana'ojik teme tul ants te najt' te stsotsil sjole, ja yutsilal abi? Melel ja ak'bil te stsotsil sjol yu'un te ya smuk sba a. ¹⁶Teme ay mach'a ya sk'an xjajch k'op yu'une, te jo'otike mayuk yan te beluk jnoptjike jich nix uuk te ch'uunjeletik yu'un te Diose. TE BELUK MA LEKUK TA PASEL TA XCH'UL SMESA TE JKAJWALTIKE ¹⁷Jauk me to te beluk ya jkalbeyexe, ma lekuk ak'oplalik yu'un. Melel te k'alal ya atsob abaik ma jauk yu'un te beluk leke, ja yu'un te beluk ma lekuke. ¹⁸Melel te beluk neel ya jka iy stojole ja te k'alal ya atsob abaik ta sna te Diose, ay xatomba ta awolilik, jich yu'un ay nix me ya jch'uun. ¹⁹Puersa me ay xatomba ta awolilik swenta yu'un ya xchiknaj ta atojolik te mach'atik tsabilike. ²⁰Melel te k'alal ya atsob abaik, ma ba jauk ya awe'ik te we'elil yu'un te Jkajwaltike. ²¹Te k'alal ya xwe'ex ta tulu-tule, te yane ya xneelaj ta we'el. Te tule yak ta wi'nal sok te yane ya xyakub. ²²¿Ma bal ayuk ja anaik yu'un te ya xwe'-uch'ajex le'a? ¿yu'un bal ya awileyik te mach'atik ch'uunjeletik sok te ya awak'ik ta k'exlal te mach'atik mayuk beluk ay yu'unike? ¿Beluk ya jkalbeyex? ¿Lek bal ak'oplalik jku'un? ¿Ma bal lek ak'oplalik jku'un! TE BIT'IL YA SK'AN PASEL TE XCH'UL SMESA TE JKAJWALTIKE ²³Melel te jo'one la jnojp'tesatik yu'un te beluk la yak'bon te Jkajwaltike, te k'alal ak'ot ta k'abal te Jkajwaltik Jesuse, jai ajk'ubal abi la stsak te kaxlan waje. ²⁴Te k'alal laj yot'an ta yalel wokol yu'une, la xet' te waje jich la yal: "Ja in to ja te jbak'etale, te ja ak'bil ta atojolike. Jich me ya apasik swenta yu'un ya me ana'onik a." ²⁵Janix jich te k'alal laj yot'an ta we'ele, la stsak te kopae, sok jich la yal: "Jai kopa to ja te yach'il trato ta swenta jch'ich'el. Jich me ya apasuleyik te k'alal ya awuch'ik ta jujun buelta ta swenta jna'jibal." ²⁶Melel ta jujun buelta te ya awe'ik te kaxlan waje sok te ya awuch'ik te kopae, ja ya awalik ta jamal a te bit'il laj te Jkajwaltike, ja to te k'alal ya xcha' tal xane. TE BIT'IL YA SK'AN XWE'OTIK TA BAY TE XCH'UL SMESA TE JKAJWALTIKE ²⁷Jich yu'un te mach'a ya swe' te kaxlan waje sok te mach'a ya yuch' te yalel te kopae, teme mayuk sk'oplal ta yot'ane, ja smul ya xk'ot ta stojol te sbak'etal sok te xch'ich'el te Jkajwaltike. ²⁸Ja yu'un akame stsajtay sbaik ta tulu tul, jich ya awak'beyik swe' te kaxlan waje sok te ya yuch' te yalel te kopae. ²⁹Melel te mach'a ma stsajtay sba neeluk te k'alal ya xwe' sok te k'alal ya yuch' te sbak'etal te Jkajwaltike, janix jich ya yich' ich'el ta k'op yu'un te beluk la yuch' sok te beluk la swe'e. ³⁰Ja yu'un ay bayal ayik ta chamel sok mayuk yip sbak'etalik sok te ay cha'ox tul te wayemikix sbak'etalike. ³¹Jauk me to teme ya jtsajtaybatik ta tulu tule, ma me ya jkich'tik ich'el ta k'op. ³²Jauk me to te k'alal ya jkich'tik ich'el ta k'op yu'un te Jkajwaltike, ya jkich'tik tojtesel, swenta yu'un ma ba pajal ya xbootik ta ch'ayel sok te mach'atik ayik ta balumilale. ³³Jich yu'un jkermanotak, teme ya atsob abaik ta we'ele, maliya me abaik ta tulu tul. ³⁴Teme ay mach'a ay ta wi'nale, aka me we'uk ta sna, swenta yu'un te k'alal ya atsob abaik ma me awich'ik ich'el ta k'op. Sok te beluk la ats'ibuyik tele, ya me jkak'beyex ana'ik te beluk ya sk'an apasik te k'alal ya xba jkilexe.

Chapter 12

TE MAJT'ANILETIK YU'UN TE ESPÍRITUE ¹Jich yu'un jkermanotak, ma me sk'an te ma ana'beyik swentail te majt'aniletik yu'un te Espíritue. ²Te ja'exe ya me ana'ik te k'alal ma ba ach'uunejik a te Jkajwaltike, la me awich'ik jowtesel yu'un te lok'ombaetik te ma xk'opojike, janix jich la awich'ik lo'liyel yu'un. ³Jich yu'un, ya jk'an te yakuk ana'ik te mayuk mach'a ya xk'opoj ta swenta te Espiritu yu'un te Diose, te jich ya yale: "Te Jesuse mayuk stuul stukel." Janix jich mayuk mach'a ya xju' yu'un ya yal: "Ja Ajwalil te Jesuse," janax ta swenta te Ch'ul Espíritue. ⁴Ja yu'un ta ora to, ay bayal ta chajp' te majt'aniletike, jauk me to te Espíritue junax stukel ⁵Ay bayal ta chajp' te at'eliletike, jauk me to junax te Jkajwaltike. ⁶Sok Janix jich ay bayal ta chajp' te at'eliletike, jauk me to junax te Dios te spisil ya stak' spas ta jtojoltike. ⁷Jich yu'un ta tulu tul la jkich'tik ak'beyel te majt'aniletik ta swenta te Espíritue, yu'un ya jejch jkoltaybatik a. ⁸Melel ay tul te mach'a ya x-ak'bot sbijil yot'an yu'un te Espíritue, sok ay yan mach'a ya x-ak'bot sbijil sk'op-yaiyej ta swenta nix te Espíritue. ⁹Ay mach'a ya x-ak'bot xch'uunjel yot'an ta swentanix te Espíritue, sok ay mach'a ya x-ak'bot smajt'an yu'un te ya slamantes chamel te janix ta swenta te Espíritue. ¹⁰Ay mach'a ya x-ak'bot yu'el yu'un spasel yantik nax at'eliletik, sok ay mach'a ya x-ak'bot sna' te beluk ya xk'ot ta pasele. Janix jich ay mach'a te ya x-ak'bot sna' stsajteyel te chajp'alchajp' te espírituetike, ay mach'a te x-ak'bot xk'opoj ta yantik k'opetik, sok ay mach'a te ya x-ak'bot sna' te beluk ya sk'an yal te yantik k'opetike. ¹¹Jauk me to janax stukel te Espiritu te ya x-at'ej ta spisil in to, ja ya stsaj stukel te bit'il ya yak' ta tulu tul te majt'anile. ¹²Jich te bit'il te jbak'etaltik te junax ay stukele sok te bayal ta chajp' te beluk ay le'a jauk me to junax ay ta spisil te jbak'etaltike, janix jich junax ay te Cristoe. ¹³Melel ta swenta te Espiritu yu'un te Cristo te junax jbak'etaltik k'ootik ta swenta te ich' ja'e, manchuk me judioetik o griegoetik, chukbilik o kolemik, ta jpisiltik junax la jkich'tik te Espíritue. ¹⁴Melel te beluk ay ta jbak'etaltike ma ba junax stukel, ay bayal ta chajp'. ¹⁵Teme jich ya yal te akanile: "Ma jo'okon te k'abile, ma ba ayon ta bak'et abi, jauk me to ma jauk pek'el ya xk'ot sk'oplal te xejt' bak'ete. ¹⁶Sok teme jich ya yal te chikinile: "Ma jo'okon te sitile, ma ba ayon ta bak'et abi," jauk me to ma jauk pek'el ya xk'ot sk'oplal te xejt' bak'ete. ¹⁷Te jauk sitil spisil te bak'ete ¿bit'il ya yaiyix stojol k'op a? te jauk chikinil spisil te bak'ete, ¿banti ya yich' ik' abi? ¹⁸Jauk me to te Diose la xchajp'an te bak'et te bit'il la smulan yot'an stukele. ¹⁹Te chajp'uk nax ay spisil te beluk ay ta jbak'etaltike, ¿banti ayix a te bak'ete? ²⁰Melel te beluk ay ta jbak'etaltike ma ba junax stukel, ay bayal ta chajp', jauk me to junax me te bak'ete. ²¹Te sitile ma xju' ya yalbey te k'abile: "Ma xtuunat jku'un." Janix jich te jolole ma stak' yalbey te akanile: "Ma xtuunat jku'un." ²²Jauk me to te beluk mayuk yip yilel te ay ta jbak'etaltike ja me ya xtuun xan jku'untik. ²³Sok te beluk ay ta jbak'etaltik te pek'el sk'oplal jkuyojtike ja k'axem to xan muk' sk'oplal stukel sok te bay ma snujp'in te ya jkak'tik ta ilele ja k'axem to xan ya jmuktik ta lek. ²⁴Ja yu'un ta ora to te beluk ay ta jbak'etaltike ma yejt'aluk te lek ya yich' ilele melel lek ilbilix. Jauk me to te Diose junax la yak' spisil te beluk ay ta jbak'etaltike, sok ja la yak'bey xan bayal sk'oplal te banti ma ich'biluk ta wentae. ²⁵Jich la spas in to swenta yu'un mayuk xatomba ta bak'et, jich yu'un te beluk yich'oj te bak'ete ya me sk'an skanantay sbaik ta chajp'al chajp' jich bit'il junax ayike. ²⁶Sok te k'alal ay ta wokol te chajp' bak'ete junax me ya xwoklajik. Sok teme ay chajp' bak'et te ya yich' ich'el ta muk'e, junax me ya sbujts'naj yot'anik yu'un ta spisilik. ²⁷Jich yu'un ta ora to ja'ex me te sbak'etal te Cristoe sok ta tulu tul ayex me ta stojol. ²⁸Sok te Diose la yak' ta stojol te ch'uunjeletik te ja me neel te wolwanej puk-k'opetike, ta xchebalan ja me te alwanejetike, ta yoxebalan ja te mach'atik ya yaiyik bijteswaneje, ta patilal ja te mach'atik ya spasik spisil ta chajp' at'eliletik te ya yak'ik ta ilel te yu'el te Diose, sok te mach'atik ay smajt'anik yu'un te ya xch'abtesik te chameletike, sok te mach'atik ya xkoltaywanike, janix jich uuk te mach'atik ya xwolwanik ta at'ele, sok te mach'atik ya xk'opojik ta yantik k'opetike. ²⁹¿Spisilik ba wolwanej puk-k'opetik? ¿Spisilik ba alwanejetik? ¿Spisilik ba bijteswanejetik? ¿Spisilik ba ya spasik chajp' at'eliletik te ya yak'ik ilel yu'el te Diose? ³⁰¿Spisilik ba yich'ojik te majt'anil yu'un te ya slamantes te chameletike? ¿Spisilik ba ya xk'opojik ta yantik k'opetik? ¿Spisilik ba ya sna'ik sk'asesel te yantik k'opetike? ³¹Bik'tajuk me awot'anik ta sleel te toyol majt'aniletike. Sok te jo'one ja me ya jkak'beyex awilik te lekil bee.

Chapter 13

JA KAJAL SK'OPLAL TE XK'UXUL OT'ANILE ¹Teme ya xk'opojon ta sk'op te ants-winiketike sok ta sk'op te ch'ul abatetike. Jauk me to teme mayuk xk'uxul te jkot'ane jich k'oemon te bit'il tak'in te jontol tsintsone sok janix jich bit'il te tak'in te cimballo sbiil te jontol tsintson ta tije. ²Teme ay jmajt'an yu'un sna'el te beluk ya xk'ot ta pasel ta pajel chaweje sok teme ya jna' stojol te beluk smeletike te muken aye sok teme ay sbijil jkot'ane, sok teme muk' te xch'uunjel jkot'an yu'un te ya xju' jku'un sk'ejel bael te witse. Jauk me to teme mayuk xk'uxul jkot'ane, jontol ayon ta k'inal abi. ³Teme ya k'ebanbey spisil jbiluk te me'baetike, sok teme ya jkak' ta k'ajk'el te jbak'etale. Jauk me to teme mayuk xk'uxul te jkot'ane, mayuk beluk ya xlok' jku'un abi. ⁴Te xk'uxul ot'anile ay smalib yu'un sok ay yutsilal. Te xk'uxul ot'anile mayuk sbik'tal yot'an, sok ma ya yak' sba ta ich'el ta muk', sok ma stoy sba. ⁵Ma spas te beluk ma lekuke sok ma stukeluk nax ya sle te beluk ay yuts'il yot'an yu'une. Ma x-ilin ta ora nax, sok ma xkupertuk sla' yot'an. ⁶Ma binuk nax yot'an yu'un te beluk ma stojiluk ta pasale. Jauk me to ja binax yot'an yu'un te smeletike. ⁷Te xk'uxul ot'anile ya xkujch' yu'un spisil, spisil ya xch'uun yot'an, sok ay smuk'ul yot'an yu'un spisil sok spisil ya sts'ijk' yu'un. ⁸Te xk'uxul ot'anile mayuk bin ora ya xla' stukel. Yan te sk'op te alwanejetike, ya me xla' sk'oplal stukel. Teme ay mach'a ya xk'opoj ta yantik k'opetike, mayuk me mach'a ya xk'opoj xan abi. Teme ay sbijil ot'anile janix me jich ya xla' uuk. ⁹Melel ay beluk jna'otik tebuk sok ya jcholbeytik tebuk sk'oplal te beluk ya xk'ot ta pasele. ¹⁰Jauk me to teme tal te beluk ts'akal ya jna'tik stojole, te beluk ma ts'akal uuk ta neelale jich me ts'akal ya xk'ot. ¹¹Te k'alal alalon toa, jich me ya xk'opojon te bit'il alale, sok jich ya jnop te bit'il alale, sok jich jkot'an te bit'il alale. Yan te k'alal muk'ubone, jich la jkijk'tey te beluk swenta te alale. ¹²Melel ta ora to te jo'otike ma mero yakotik ta yilel ta espejo, jauk me to ta patil ya me jkiltik ta mero melel. Ta ora to teb nax te beluk ya jna'tik stojole, jauk me to ta patil ts'akal ya jna' stojol te bit'il ay te Diose, jich te bit'il ya sna'bon jbae. ¹³Jauk me to ta ora to ay ox xchajp' te beluk stalel aye: ja te xch'uunjel ot'anile, te smuk'ul ot'anile, sok te xk'uxul ot'anile. Jauk me to te beluk muk' sk'oplale ja te xk'uxul ot'anile.

Chapter 14

TE MACH'ATIK YA XK'OPOJIK TA YANTIK K'OPETIKE ¹Ayuk me xk'uxul awot'anik sok pasaik me tulana ta sleel te majt'aniletik yu'un te Espiritue, ja me xa ak'anik xan te yakuk xk'oatik ta alwaneje. ²Melel te mach'a ya xk'opoj ta yantik k'opetike, ma jauk ya sk'opon te ants-winetike ja ya sk'opon te Diose. Melel mayuk mach'a ya xk'ot ta yot'an te beluk ya yale, melel ja ya yal te beluk muken ay yu'un te Espiritue. ³Yan te mach'a alwaneje ya sk'opon te ants-winetike jich ya staik te lektesele, sok te yip yot'anike sok te smuk'ul k'inal ya yaiyike. ⁴Te mach'a ya xk'opoj ta yan k'ope ya me yutstesba stukel nax, yan te mach'a ya yal ta jamal te beluk ak'bil sna' stojole, ya me yutstes te ch'uunjeletike. ⁵Ta ora to, jkot'anuk te yakuk xk'opojex ta yantik k'opetike. Jauk me to, ja mero toyol jkot'an yu'un te yakuk yak'batik ana'ik stojol te beluk ya sk'an te Jkajwaltike. Te mach'a ya yal ta jamal te beluk ak'bil sna' stojol yu'un te Diose ja toyem xan sk'oplal yu'un te mach'a ya xk'opoj ta yantik k'ope (jaxanix te ayuk mach'a ya xju' yu'un sk'asesel te chajp' k'ope jich ya stak' sta yip yot'anik a te ch'uunjeletike). ⁶Jauk me to ta ora to, jkermanotak, teme talon jk'oponex ta yantik k'opetike ¿Bit'il me ya jnojp'tesex abi? Te jo'one ma stak' te beluk ya jkalbeyex teme ma ak'bil jkile, sok teme mayuk sbijil te jole, sok nix teme ma ak'bil jna' stojol yu'un te Diose, janix jich teme ma jkich'oj nojp'tesele. ⁷Teme spasil te instrumento yu'un te musicae teme majnax ya xk'ajinik jich bit'il te amay sok te arpae, sok teme majnax ya slok'esik te k'ayojiletike, ¿bit'il me ya sna' teme yak ta tijel te amay sok te arpae? ⁸Teme ma xchiknaj ta lek te sk'op te kornetae ¿bit'il me ya sna' te bin ora ya xchajp'an sba yu'un te kerajele? ⁹Janix jich te ja'exe. Teme ay beluk ya awalik te ma xk'ot ta ot'anile ¿bit'il me ya xk'ot ta yot'anik te mach'atik ya awalbeyike? yakatik ta k'op jauk me to mayuk mach'a ya xk'ot ta yot'an. ¹⁰Ma lotiluk te ay bayal ta chajp' k'opetik ta balumilale, sok spasil chikan ta ayel. ¹¹Jauk me to teme ma jna'bey swentail te yantik k'op ayejetike, jich me k'oemon te bit'il mach'a yan lum te yak ta k'ope, janix jich uuk te jo'one teme ma jkaiybey stojol te bit'il ya xk'opoje yan lum k'oem ta jtojol uuk abi. ¹²Jichatik uuk. Melel te ja'exe ya ak'anik te yakuk yak'beyex te majt'aniletik yu'un te Espiritue, ja me xa ak'anik te beluk ya xmuk'ub yu'un te ch'uunjeletike. ¹³Jich yu'un te mach'a ya xk'opoj ta yan k'ope aka me sk'opon te Jkajwaltik te yakuk sna' sk'asesel te beluk ya yale. ¹⁴Teme ya jk'opon ta yan k'op te Jkajwaltike, ja yak ta k'op te j-espiritue, jauk me to mayuk beluk ya x-och jilel ta jol. ¹⁵¿Beluuk me ya stak' jpas jiche? ya me jk'opon sok te j-espiritue, janix jich ya jk'opon sok te snopjibal jku'une. Ya jk'ajintay sok te j-espiritue, sok nix spasil te snopjibal jku'une. ¹⁶Yan teme, ya awich' ta muk' te Dios sok te espíritue, ¿bit'il ya xju' ya yal "Jichuk," te mach'a ma to ay xch'uunjel yot'an teme ma sna' te beluk yakatik ta yalel wokol yu'une? ¹⁷Lek te yakatik yalel wokole, jauk me to ma sta yip yot'an ta stojol te Jkajwaltik te yane. ¹⁸Ya jkalbey wokol Dios yu'un te ya xk'opojon xan ta yan k'opetik te bit'il te ja'exe. ¹⁹Jauk me to ta bay yolil te ch'uunjeletike, ja lek ya jkaie te jo' baluk nax k'op ya jcholbey yaiyik te ya xk'ot ta yot'anike sok te ya xbijubik yu'une, jayebuk lajun mil yantik k'opetik ya jcholbey yaiyik teme ma xk'ot ta yot'anike. ²⁰Jkermanotak, ma me jichuk snopjibal awu'un te bit'il alale. Jauk me to jichukex me te bit'il alal yu'un te beluk amen ta pasele. Jauk me to yijubenuk me te bit'il anopike. ²¹Jich ts'ibubil ta bay mantalil: "YA JK'OPON TE LUM TA SWENTA WINIKETIK TE YA XK'OPOJIK TA YANTIK K'OPETIKE. JAUK ME TO MA YAIYBONIK STOJOL," xi' te Jkajwaltike. ²²Jauk me to, te yantik k'opetike ja senyail ta stojolik te mach'atik ma ch'uunjeletike, ma jauk senyail ta stojol te ch'uunjeletike. Yan te alwaneje ja senyail ta stojol te mach'atik ch'uunjeletike, ma jauk yu'un ta stojol te mach'atik ma ch'uunjeletike. ²³Te yakuk stsob sbaik spasil te mach'atik ch'uunjeletike sok te spasiluk ya xk'opojik ta yantik k'opetike, sok te yakuk x-ochik bael te mach'atik ma sna'objeyik sk'oplale sok te mach'atik ma ba ch'uunjeletike ¿ma ba ya yalik te jowejemexe? ²⁴Jauk me to teme yakatik ta yak'el na'el stojol te beluk yak'objatik ana'ik te Jkajwaltike sok teme och bael tul te ma ba sna'objey sk'oplale sok te ma ba ch'uunjele, ya me xch'uun te beluk ya yaiyik stojole. Jich me ya sna'ik stojol te bit'il mulawiletike. ²⁵Te beluk smukoj ta yot'ane ya me x-ak'ot ta na'el stojol. Jich ya me skejan sba sok ya yich' ta muk' te Diose. Jich jamal ya yal te smelelil nix a te sjoinejex te Diose. TE TSOBLEJ YU'UN TE CH'UUNJELETIKE ²⁶¿Beluuk xan ya xtal abi jkermanotak? te k'alal ya atsob abaike, ta tulu tul ayuk me mach'a ya xk'ajin ta salmoetik, sok ayuk me bijuptesel awu'unik, sok ayuk me mach'a ya yak' ta na'el stojol te beluk ya x-ak'bot sna' stojol yu'un te Diose, sok yakuk me xk'opojex ta yantik k'opetik, sok ayuk me mach'a ya sk'ases. Pasaik me spasil in to jich me ya xmuk'ub yot'an a te ch'uunjeletike. ²⁷Teme ay mach'a ya xk'opoj ta yantik k'opetike, yakuk me xk'opoj cha'ox tul nax sok tulu tul me aka k'axukik, sok ayuk mach'a ya sk'ases te beluk yak ta alele. ²⁸Jauk me to teme mayuk mach'a ya sk'ases te yan k'ope, ja lek te manchuk ya xk'opoj ta yantik k'opetike. Jich aka k'opojok stukel sok te Diose. ²⁹Janix jich teme ay cha'ox tul te alwanejetik aka me yalik te beluk albilik yu'un te Diose, jich te yantike aka yaiyik stojol teme lek te beluk ya yale. ³⁰Jauk me to teme ay mach'a nakal le'a te ay beluk ak'bot sna' stojol yu'un te Diose, te mach'a yak ta k'ope aka me skom sba ta ayej. ³¹Melel te ja'exe ta tulu tul ya me xju' awu'unik te ya awalik te beluk ya sk'an yal te Diose, jich me ta apisilik ya me anopik sok jich me ta apisilik ya awich'ik smuk'ul awot'anik a. ³²Melel te Espiritu yu'un te alwanejetike, ay nix ta swenta te alwanejetike. ³³Melel te

Diose ma jauk ya sk'an te ya sjowtesate, ja ya sk'an te ayuk lamal k'inal ya awaiy ta awot'ane. Ja me mantal yu'un spisil te ch'uunjeletike.³⁴Te antsetike aka me ch'abukik te k'alal ayik sok te ch'uunjeletike. Melel ma ak'bilik te ya xk'opojik stukelike. Jauk me to aka me yaiyik te mantale, jich te bit'il ya yal te mantalile.³⁵Teme ay beluk ya sk'an snopike, aka me jojk'ibeyik ta snaik te smamlalike. Melel ma lekuk ta ilel teme ay tul ants te ya xk'opoj ta ba ay te ch'uunjeletike.³⁶¿Tal bal ta atojolik te sk'op te Diose? ¿o janax bal awaiyojik stojol?³⁷Teme ay mach'a stukel ya yal sba te ja alwaneje sok te ay ta swenta te Espiritue, ya me sk'an ya sna' te beluk ya jts'ibuy ta atojolike ja me mantalil yu'un te Jkajwaltike.³⁸Jauk me to teme ay mach'a ma yich' ta wenta jai k'op to, janix jich ma me yich' ich'el ta wenta.³⁹Jich yu'un jkermanotak, k'anaik me sok spisil awot'anik te alwanejuk ya xk'oexe, sok ma me xa akomik te mach'a ya xk'opojik ta yantik k'opetike.⁴⁰Jauk me to spisil te beluk ya apasike, yich'ojok me swentail sok lekuk me chapaluk awu'unik.

Chapter 15

TE CHA'KUXEL YU'UN TE CRISTOE ¹Ta ora to jkermanotak ya jcha' jkalbeyex te lek yach'il k'ope, te ja la jkalbeyexe, te la awaiyik stojole sok te jun awot'anik yu'une. ²Ja ta swenta te lek yach'il k'op to te ay kolel awu'unike, teme ya ak'ejik te lek yach'il k'op te la jkalbeyexe, yu'un teme ma jichuke jontol te la ach'uunike. ³Melel te jo'one ja la jkalbeyex ta atojolik te beluk tulan sk'oplal la jka'iy stojol te k'alal la jkich' albeyele: Te ja Cristo te la j yu'un te jmultik jich te bit'il ts'ibubil jilele, ⁴te bajt' ta mukele sok te cha'kux tel ta yoxebal k'aal jich te bit'il ts'ibubil jilele. ⁵Sok te Cristo te la yak' sba ta ilel ta stojol te Cefase, sok nix uuk te lajchay tul nopojeletike. ⁶sok nix ba yak' sba ta ilel ta stojolik te k'axem ta jo'winik xcha'bajk' (500) jkermanotaktik te stsoboj sbaike. Ay bayalik to te kuxatike, jauk me to ay cha'ox tul te wayemikix sbak'etalike. ⁷Janix jich la yak' sba ta ilel ta stojol te Santiago, sok nix ta spasil te wolwanej puk k'opetike. ⁸Ta slajibal, la yak' sba ta ilel ta jtojol, jich te bit'il tul alal te ma to yu'iluk a te bejk'ajeme. ⁹Melel te jo'one ja pek'el ayon yu'un te yantik wolwanej puk k'opetike. Yan te jo'one ya jka'iy te ma snujp'in te jbiilinoj wolwanej puk k'opone melel te jo'on ja la jnuts ta uts'inel te ch'uunjeletik yu'un te Diose. ¹⁰Jauk me to ta skaj te yutsil yot'an te Diose, te jich k'ot ta jwenta, sok ma tojol uuk te yutsil yot'an ta jtojole. Jauk me to te jo'one ja tulan xan at'ejon a te bit'il at'ejike. Jauk me to ma jo'okon ta jwenta yu'un ja at'ej ta jtojol te yutsil yot'an te Dios te ay ta jtojole. ¹¹Jich yu'un, manchuk me jo'on o ja te yantik te la jcholtik te lek yach'il k'ope, jich la ach'uunik uuk te ja'exe. ¹²Jich yu'un teme Cristo yak ta albeyel sk'oplal te la yich'ix jajch'esel tel ta ba ay te aelmeletike, ¿bit'il ay a te ay cha'ox tuxex te ya awalik te mayuk te cha'kuxel ta swenta te aelmeletike? ¹³Jauk me to teme mayuk te cha'kuxel ta swenta te aelmeletike, jich yu'un te Cristo ma cha'kuxem tel te jichuke. ¹⁴Teme ma cha'kuxem tel te Cristoe, jich yu'un te lek yach'il k'op te yakotik ta yalele jontol nax abi sok te xch'uunjel ot'anile mayuk stulal. ¹⁵Sok teme ma ba cha'kuxem tel te Cristoe jich k'oemotik te bit'il lotil testigo ta swenta te Dios abi, melel te jo'otike la jkaltikix te la yich'ix cha'kuxesel tel yu'un te Diose. ¹⁶Melel teme ma ba ya xcha'kuxik tel te aelmeletike, janix jich te Cristo ma ba cha'kuxem tel abi. ¹⁷Jauk me to teme ma ba cha'kuxem tel te Cristoe, te xch'uunjel awot'anike jontol nax abi sok te ja'exe ayatik to ta mulil abi. ¹⁸Janix jich te mach'atik wayemikix sbak'etalik ta swenta te Cristoe, k'axel lajemikix abi. ¹⁹Teme janax smuk'ulinoj jkot'antik te Cristo te bit'il kuxulotik le ta balumilal to, ja k'axem to obol jbatik yu'un te yantike. ²⁰Jauk me to ta ora to te Cristoe la yich'ix cha'kuxesel tel ta bay te aelmeletike, ja sbabial yu'un te mach'atik lajemikixe. ²¹Melel te lajele tal ta swenta tul winik, janix jich ta swenta tul winik te tal te cha'kuxel yu'un te aelmeletike. ²²Ta swenta te Adane spasilik ya xljajik, janix jich uuk ta swenta te Cristoe spasilik ya xkuxinik. ²³Jauk me to ta tulu tul xmelet ya yich' cha'kuxesel: Te Cristo ja me sbabial; sok ta patil te mach'atik yu'uninej te Cristoe ya me yich'ik xkuxinelik te k'alal ya xcha'tale. ²⁴Jich me ya xtal te slajibal k'aale, te k'alal te Cristo ya slajinbey sk'oplal spasil ta chajp' mantaliletik sok spasil ajwaliletik te ay yu'elike jich ya me yak'bey ta sk'ab ta stojol te Dios Tatil spasil te ajwaliletike. ²⁵Melel ja to ya x-ajwalinaj teme la yak' ta yaninal yakan te yajkontroe. ²⁶Te slajibal kontroinwanej te ya yich' jinele ja te lajele. ²⁷Melel: "TE DIOS LA YAK' SPASIL TA YANINAL YAKAN." Jauk me to te k'alal la yale: "LA YAK' SPASIL" ma ich'ot ta wenta le'a te Dios te ja la yak' ta yakan spasil. ²⁸Te k'alal ayix ta sk'ab spasil te beluk aye, te Nich'anile ya me yak' sba ta stojol uuk. Ja me ya xk'ot ta pasel spasil in to swenta jich te Dios Tatil ja me swentain spasil te beluk aye. ²⁹Teme mayuk te cha' kuxele ¿Beluuk me ya spasik te mach'atik ya yich'ik ja' ta swenta te mach'atik lajemikixe? Teme ma xcha' kuxik tel te mach'atik lajemixe, ¿Bistuuk te ya yak' sbaik ta ich' ja' yu'un jiche? ³⁰¿Bistuuk te ju jun k'aal ya jkak'batik ta bay ay te wokolil teme mayuk te cha'kuxele? ³¹Ju jun k'aal kechelon ta lajel. Jamal ya jkal jkermanotak, te binax jkot'an ta atojolik ta swenta te Jkajwaltik Cristo Jesuse. ³²¿Beluuk me ya xlok' jku'un a te k'alal la jtsakba sok te mach'atik pajal sok te ti'awal chambalameetik ta Éfeso, teme ma ya xcha' kuxik tel te aelmeletike? "We'-uch'ajukotik, melel te pajele ya me xljajotik." ³³Ma me xa awich'ik lo'layel: "Te mach'a ma lekuk stalele ya me sboltes te lekil kuxlejale." ³⁴¿Kuxuluk me k'inal awaiyik! ¿Toj me xkuxinatik! ma me xa leuleyik amulik. Melel ay cha'ox tuxex te ma ana'bey sbaik te Diose. Ja me la jkalbeyex yu'un te ya xk'exawex a. ³⁵Jauk me to ay mach'a ya yal: "¿Bit'il me yilel te mach'atik lajemikix te k'alal ya xcha' kuxik tele? ¿Bit'il me yilel te sbak'etalik te k'alal ya xcha'kuxik tele?" ³⁶Te ja'exe ma ana'ik k'inal! Te beluk ya ats'unike ma xju' ya xch'i tel teme ma neeluk ya xlaje. ³⁷Te beluk ya yich' ts'unele ma jauk ya xch'i tel, janax te sbak' te awlile. Jich ya xk'ot ta lok'el ta trigo sok ta yantik awlil. ³⁸Jauk me to te Diose ya yak'bey sbak'etal jich te bit'il ya sk'an stukele, ta ju jun chajp' awlil ya yak'bey ste'el sok yabenal. ³⁹Ma spasiluk pajal te sbak'etalike. Yan sbak'etal te ants-winike, jich te chambalameetike yan sbak'etalik uuk, sok yan sbak'etalik uuk te te'eltik mutetike. Janix jich uuk te chayetike. ⁴⁰Janix jich yan sbak'etalik te mach'atik ayik ta ch'ulchane, sok yan sbak'etalik te beluk ay ta balumilale. Jauk me to yan yutsilal te sbak'etalik te mach'atik ayik ta ch'ulchane, sok yan yutsilal te sbak'etalik te mach'atik ayik ta balumilale. ⁴¹Yan yutsilal a te k'aale, sok yan yutsilal uuk te ue, janix jich yan yutsilal uuk te ek'etike. Melel te jun ek'e yan yutsilal uuk te bit'il te yane. ⁴²Janix jich ya xk'ot ta pasel ta stojol te mach'atik ya xcha'kuxik tele. Te bak'ete ya me yich'

mukel ta lum sok ya me xk'a', jauk me to teme cha'kux tele sbajt'el k'inal ya xkuxin. ⁴³Ya me yich' mukel jich te bit'il mayuk stulale, jauk me to ay me yutsilal te k'alal ya yich' cha'kuxesel tele. Ya me yich' mukel te beluk tebnax staele; ya me yich' cha'kuxesel tel sok yu'el. ⁴⁴Ya me yich' mukel te bak'ete, jauk me to ya me xcha'kux tel ta swenta espíritu. Teme ay sbak'etal te ch'ich' bak'ete janix jich ay sbak'etal uuk te espíritu. ⁴⁵Janix jich ts'ibubil: "TE SBABIAL WINIK ADÁN AK'BOT XKUXLEJAL." Te slajibal Adán ja espíritu te ya yak' kuxlejale. ⁴⁶Jauk me to te beluk swenta espíritu ma jauk neel tal, ja tal neel te ch'ich' bak'ete, patil tal te beluk swenta espíritu. ⁴⁷Te sbabial winik ta k'inal pasbil ta ts'ubil lum. Te xchebal winike talem ta ch'ulchan. ⁴⁸Te mach'a pasbil ta ts'ubil lume, jich nix yilel te mach'atik ayik ta balumilale, te bin yilel te mach'a talem ta ch'ulchane janix jich yilel te mach'atik ayik ta ch'ulchane. ⁴⁹Jich te bit'il jo'otik pajalotik sok te winik te pasot ta ts'ubil lume, janix jich me pajal jkileltik sok te winik te talem ta ch'ulchane. ⁵⁰Jich yu'un ta ora to, jkermanotak ya jkalbeyex, te ch'ich' bak'et ma xju' ya x-och ta bay ajwalinel yu'un te Diose. Janix jich te beluk ya xk'ae ma xju' ya xk'ot sjoin te beluk stalel ma xlaje. ⁵¹Ilawilik! ya jkalbeyex te smeletik k'op te mukbile: Ma me jpisiltik ya xlajotik, jauk me to ya me xk'atbujotik ta jpisiltik. ⁵²Ya me xk'atbujotik ta ora nax, ta muts'el jsitik, ta slajibal te ok'ese. Melel te k'alal ya x-ok'sinot te ok'ese, te aelmeletike ya me xcha'kuxik tel jich me mayukix lajel abi sok te jo'otik te kuxolotike ya me xk'atbujotik ta jpisiltik. ⁵³Melel te jbak'etaltik te ya xk'ae ya me sk'uin te beluk ma xk'ae, sok te jbak'etaltik te ya xlaje ya me sk'uin te beluk ma xlaje. ⁵⁴Jauk me to te bak'et te ya xk'ae teme sk'ujinejix a te beluk ma xk'ae sok teme sk'ujinejix a te beluk ma xlaje, jich me ya xk'ot ta pasel te beluk ts'ibubil jilele: "TE LAJELE K'AXEL LA YICH'IX TSALEL." ⁵⁵"¿LAJEL, BANTI AY TE YA XJU' AWU'UN TSALAWÉ? ¿LAJEL, BANTI AY TE SNI'IL TE AWAT'IBE?" ⁵⁶Te sni'il yat'ib te lajele, ja te mulile, sok te yip te mulile, ja te mantalile. ⁵⁷Jauk me to, wokol la yal te Diose, yu'un te ya yak'botik jkaiytik tsalaw ta swenta te Jkajwaltik Jesucristoe! ⁵⁸Jich yu'un, jkermanotak te k'uxex ta jkot'ane, junuk me awot'anik sok ma me xchebaj awot'anik. Yan yanuk me ta muk'ubel awu'unik te yat'el te Jkajwaltike, melel ya me ana'ik te ma tojolok te ya awak' abaik ta abatinel yu'un te Jkajwaltike.

Chapter 16

YA STSOBIK MAJT'ANIL TA STOJOL TE CH'UUNJELETIKE ¹Jich yu'un ta ora to, te bit'il ay sk'oplal te majt'aniletik yu'un te mach'atik ch'uunjeletike, jich te bit'il la jkak' ta ilel ta stojol te ch'uunjeletik yu'un te Galacia jich nix me ya apasik uuk te ja'exe. ²Ta sbabial k'aal yu'un te semanae, ta tulu tul te ja'exe ya me sk'an te ay beluk ya ak'ejike, ja me chikan te jayeb ya ataike. Pasaik me jich, swenta yu'un te k'alal ya xk'oone ma me jauk to ya atsobik a te majt'anile. ³Te k'alal ya xk'oone, ya me jtikun bael sok ts'ibubil junetik te mach'atik ya atsaike, swenta yu'un ya me yich'ik bael te majt'aniletik ta Jerusalén. ⁴Teme lek ya awaiyik te ya xboone, ya me sjoinonik bael. TE BELUK CHAPAL YU'UN TE PABLOE ⁵Jauk me to te jo'one ya me xtalon ta atojolik, te k'alal ya xk'axon ta Macedonia. Melel ya xk'axon le'a. ⁶Yaniwan xju' jku'un ya xjilon sok ja'ex sok niwan le' ya xk'ax jku'un a te yorail sike, swenta yu'un te ja'exe ya me akoltayonik a te k'alal ya xlok'on baele, chikan te bay k'alal ya xboone. ⁷Melel te jo'one ma jk'an te ajk'nax ya xk'ax jkilexe. Ja ya jk'an te ya xjalajon te banti ayexe, teme jich ya sk'an te Jkajwaltike. ⁸Jauk me to ya me xjilon ta Efeso ja to ta yorail te sk'in Pentecostés, ⁹melel la yich' jamel muk'ul ti'naeletik ta jtojol, sok bayal te mach'atik kontro ya yilonike. ¹⁰Te k'alal ya xtal te Timoteoe, ilame awilik te manchuk sok xiwel ya x-ain ta atojolike, melel ja me yak ta spasel te yat'el te Jkajwaltike, jich te bit'il jo'one. ¹¹Ma me xa awak'ik te ay mach'a ya spejk'tsanbey sk'oplale. Koltayaik me jich me ay lamal k'inal ta sbe, jich me ya xju' yu'un ya xtal ta jtojol. Melel te jo'one yakon ta smaliyel te yakuk xtal sok te jkermanotake. ¹²Jich yu'un ta ora to, ya me jkalbeyex ta stojol te jkermanotik Apolose, la jkalbey bayal wokol te yakuk xbajt' yilex sok te yantik jkermanotaktike. Jauk me to ma ba la sk'an bajt' ta ora. Jich yu'un ya xbajt' te bin ora ya xju' yu'une. SLAJIBAL SPATJIBAL OT'ANIL ¹³Wik'a me asitik, ayuk me yip te xch'uunjel awot'anike, jich me apasik te bit'il tulán winike. ¹⁴Spisiluk me te beluk ya apasik te ja'exe, pasaik me sok xk'uxul awot'anik. ¹⁵Te ja'exe ja na'ojik me te sjunal sna te Estéfanase, ja neel la sut yot'anik ta Acaya sok la yak' sbaik ta abatinel yu'un te ch'uunjeletike. Jich yu'un ta ora to, jkermanotak ya jk'anbeyex bayal wokol, ¹⁶te pek'el me xa awak' abaik ta stojolik sok ta spisil te mach'atik ya xkoltaywanik ta at'el sok te ya yak' sbaik ta abatinele. ¹⁷Binax jkot'an yu'un te tal te Estéfanás, te Fortunato sok te Acaico. Melel ja la skoltayonik te bit'il ma leukex toe. ¹⁸Melel la me yak'bonikix lamal k'inal yu'un te j-espíritue sok nix uuk te ja'exe. Jich yu'un na'beyaik me sbaik uuk. ¹⁹Te ch'uunjeletik ta bay Asia la me yak'beyex tel spatjibal awot'anik. Te Aquila sok Priscila la me yak'beyex tel spatjibal awot'anik ta stojol te Jkajwaltike, sok te ch'uunjeletik te ayik ta bay te snae. ²⁰Spisil te jkermanotaktike ya yak'beyex spatjibal awot'anik. Patbeya me aba awot'anik ta tulu tul ta swenta ch'ul ujts'iyel. ²¹Jo'on, Pablo te la jts'ibubeyex ta jk'ab te spatjibal awot'anike. ²²Teme ay mach'a ma k'ux ya yaiy ta yot'an te Jkajwaltike, bolobok me sk'oplal abi. ²³Aka me taluk te Jkajwaltike! Aka me sjoinex te yutsil yot'an te Jkajwaltik Jesuse. ²⁴Te xk'uxul jkot'an ayuk me ta atojolik ta swenta te Cristo Jesuse.

2 Corinthians

Chapter 1

SPATJIBAL OT'ANIL ¹Pablo, wolwanej puk k'op yu'un Cristo Jesús, ta swenta sk'anjel yot'an te Diose, sok te jkermanotik Timoteo, ta stojol te ch'uunjeletik te ayik ta Corinto, sok ta spisilik te ch'uunjeletik ta bay sjoyobal lum Acaya. ²Te yutsil yot'an te Dios sok te lamal k'inal yu'un te Jtatik Dios sok te Jkajwaltik Jesucristoe ayuk ta atojolik. TE SWOKOL TE PABLOE ³K'axem to ich'biluk ta muk' te Diose, te Stat te Jkajwaltik Jesucristoe, ja' Tatil yu'un k'uxteywanej sok ja Dios yu'un yak'el smuk'ul ot'anil. ⁴Te Diose ja ya yak'botik smuk'ul k'inal jkaiytik te k'alal yakotik ta woklajele. Jich te jo'otike ya xbootik ta yak'beyel smuk'ul yot'an uuk te mach'atik ayik ta woklajele. ⁵Melel, te bit'il yak ta esmajel te jwokotik ta swenta te Cristoe janix me jich ya esmaj uuk te smuk'ul jkot'antik ta swenta te Cristoe. ⁶Jauk me to teme jo'otik ayotik ta woklajele, ja me ta atojolik swenta yu'un ayuk smuk'ul k'inal sok ayuk akolelik ta apisilik, teme jkich'ojtik te smuk'ul jkot'antike, janix me jich te ja'exe ya awich'ik smuk'ul a awot'anik uuk. Te smuk'ul k'inal awu'unike yak ta yak'el yip te k'alal ya xju' awu'unik ta sts'ikel te jun pajal jwokoltike. ⁷Ta smeletil xch'uunej jkot'antik ta atojolik, melel te jo'otike jna'ojtik te jichnix te bit'il smuk'ul te awokolike, jich nix smuk'ul k'inal ya xba awak'beyik uuk te yantike. ⁸Janix me jich te jo'otike ma jk'antik te ya xch'ay ta awot'anik, jkermanotak, te woklajel te la jtatik ta bay lum Asia. Te jo'otike k'axem to k'anuk pejk'tsajuk yip jkot'antik yu'un, la jkuytik te le ya xlajotikix a. ⁹Ta mero melel, la jkich'tik albeyel te kechelotikix ta milel a. Spisil jich k'ot ta pasel in to, ta swenta te manchuk jauk smuk'ulinej jkot'anbatik ta jo'otik naxe, jauk me smuk'ulinej jkot'antik te Diose, ja te mach'a ya xcha' skuxes te mach'atik lajemikixe. ¹⁰Ja la skoltayotik lok'el ta bay

lajel, sok janix ya xcha' skoltayotik. Te jo'otike jkak'o'jtikix xch'uunjel jkot'antik ta stojol te ja ya xcha' skoltayotike. ¹¹Jich me ya xk'ot ta pasel spisil in to, teme ja'ex ya akoltayotik ta sk'oponel te Diose. Jich me bayal mach'atik ya yal wokol ta swenta te yutsil yot'an te yak'objotik ta jpisiltike, ta swenta te bayal mach'a yakik ta sk'oponel te Diose. BISTUUK TE PABLO LA SJELBEY SK'ALEL TE MA BAJT' TA CORINTO ¹²Bayal sbujts' jkot'antik yu'un in to: ja te lek jkak'o'jtik ilel te jkat'eltik le' ta sba te balumilale, k'axem to xan ta atojolik te ja'exe, ma ja'uk la jpastik ta swenta te sp'ijil te ants-winike, ja ta swenta te yutsil yot'an te Diose. ¹³Te jo'otike ma ba la jts'ibuytik tel te beluk ma xk'ot ta awot'anike, sok te ma xk'opoj awu'unike. Ja ya jmalij te yakuk xk'ot ta awot'anik spisil in to, ¹⁴te beluk ma to k'oem ta awot'anike, ja me ta jwentatik te ya sbujts'naj awot'anik te k'alal ya xtal te Jkajwaltik Jesuse, jich nix te jo'otikuke ya sbujts'naj Jkot'antik ta atojolik. ¹⁵Te jo'one jnopojax a te ne'el k'anuk ba jkilexe swenta yu'un jich ya sbujts'naj awot'anik cheb buelta. ¹⁶Yakonix xchajp'anel te ya xk'ax jkilex te k'alal ya xboon ta sk'inal Macedonia. Janix jich smulanej jkot'an te ya xcha' xk'ax jkilex te k'alal ya sujt'on tel ta Macedonia. Jich me ya akoltayonik a te bit'il ya xbeenon bael ta lum Judea. ¹⁷Te k'alal jich la jnop in to. ¿yu'un ba ma la jkich'bey tulan sk'oplal? ¿yu'un ba jich ya jchajp'an te bit'il snopjibal te ants-winike, te k'alal ya yalik "ya xju' o ma xju' " ta majnaxe? ¹⁸Ta swenta te ma ba spijt'esojetik te Diose, te jo'otike ma ba ya stak' xan te ya jkaltik "ya xju' sok ta patil ya jkaltik "ma xju' ". ¹⁹Melel te Snich'an te Diose, te Jesucristo te mach'a yakotik ta yalbeyel sk'oplale, jo'otik Silvano, Timoteo sok te jo'one, ma ba ya yal stikel te ya "xju' o ma xju' ". Te sk'opjel stukele jananix a te "ya xju' xi' ta spisil ora. ²⁰Melel spisil te beluk yalojbotik te Diose te jo'otike ya me sk'an jkaltik ya "xju' " ta swenta Cristo. Ja ta swenta ya jkaltik "jichuk" ta stojol te yutsilal te Diose. ²¹Ta ora to, jaix te Dios te mach'a ya xcha' yalbotik te junax ayotik ta stojol te Cristoe, sok te ja la yak'botik te jkat'eltike. ²²Ja la yak'botik jkich'tik te seyoe sok ja la yak'botik te Espiritu ta jkot'antik swenta jkich'o'jtikuk smuk'ul jkot'antik ta swenta te beluk ya yak'botik xan ta patile. ²³Jich yu'un, ja testigo k'oem jku'un te Dios te bit'il ma ba baemon ta Corinto ja yu'un te manchuk ya jkak'beyex ja wokolik xane. ²⁴Ma yu'unuk ya jk'antik jkiltik te bay k'alal te xch'uunjel awot'anike. Te jo'otike ja yakotik at'el sokex swenta yu'un ayuk sbujts' awot'anik sok te ayukex ta xch'uunjel awot'anik ta spisil ora.

Chapter 2

¹Ja yu'un te jich laj ta nopel te ma ba ya sujt'on bael ta atojolik teme ayon ta mel-ot'ane, swenta jich yu'un ma ba ya jkak'beyex ja mel-awot'anik uka. ²Teme la jkak'beyex ja mel-awot'anike ¿mach'a xan ya xju' yu'un smuk'tesbon k'inal jkaiy, ma ba jauk te mach'a ya jkak'bey smel-yot'ane? ³Jich la jpas te bit'il la jts'ibuy ta yan ts'ibubil jun, swenta yu'un te k'alal ya xtalon ta atojolik ma ba ya jta mel-ot'an ta stojol te mach'atik jayeb la sk'an sbujts'na jkot'an ta stojole. Xch'uunej jkot'an te apisilik te sbujts' awot'anik te awich'ojike pajal sok te sbujts' jkot'ane. ⁴Melel bayal jwokol a te k'alal la jts'ibubatik tel in to, bayal yakon ta mel-ot'an a sok yakon ta ok'el a. Ma be k'an jkak'beyex ja mel-awot'anik. Ja k'anuk jkak'beyex ja na'ik stojol te bit'il bayal k'uxex ta jkot'an ta apisilike. TE PABLOE LA SPASBEY PERDÓN TE MACH'A AMEN YAT'ELE ⁵Teme ay mach'a la yak' te wokolile, ma be janax la yak'bon jwokol jtukel, ta jtejk'eltik k'ot te wokolile, ya jna' te tulan ya awayike. ⁶Jauk me to tik'ix a te kastigo te la awak'beyik ta apisilik. ⁷Jich yu'un ta ora in to, ma me xa awak'beyik xan kastigo, te ja'exe ja me ya sk'an te yakuk ja wak'beyikix te perdone sok te yakuk ja wak'beyik smuk'ul yot'ane. Swenta jich ma me stsajk' ta chamel yu'un te mel-ot'ane. ⁸Jich yu'un ya jkalbeyex wokol te yakuk awak'beyik yil ta komon sitil te bayal k'ux ta awot'anike. ⁹Ja swenta te la jts'ibubeyex tel, swenta yu'un le me ya jna'a teme ya ach'uunik spisil te mantale. ¹⁰Teme ay mach'a ya apasbeyik perdone janix jich ya me jpasbey perdón uuk. Teme ay beluk la jpasbeyix perdone, ja la jpas ta awentaik, swenta te k'uxex ta jkot'an ta stojol te Cristoe. ¹¹Swenta jich ma me slo'liyotik a te pukuje. Melel jna'objeytikix te beluk chapal yu'une. MA JUNAJ YOT'AN TE PABLO TA LUM TROAS ¹²Te Jkajwaltike la sjambon jun ti'nail te k'alal k'oon ta lum Troas ta xholel te lek yach'il k'op yu'un te Cristoe. ¹³Jauk me to ma la jkich' lewa ta snopel, melel ma la jta le'a te jkermano Titoe. Jich la jkijk'tey jilel te lume sok sujt'on bael ta Macedonia. YA JKAIYTIK TSALAW TA SWENTA TE CRISTOE ¹⁴Jauk me to wokol la yal te Diose, melel ta swenta Cristo ya xju' jku'untik tsalaw. Ta jwentatik aka me pujk'uk bael sok xjuk'etuk nax me sbujts' te snopjibal yu'un te Dios ta bayuk nax. ¹⁵Melel te jo'otike jich k'oemotik ta stojol Dios te bit'il sbujts' yot'an te Cristoe. Te pajal yak'objotik ta majnax te mach'atik kolel ya xbajt'ike janix jich ta stojol te mach'atik ch'ayel ya xbajt'ike. ¹⁶Te mach'atik ch'ayel ya xbajt'ike jich me stuilik te bit'il lajele te ya xmilotik bael yu'une. Yan te mach'atik ya xkolik baele xjumet nax me sbujts'ik te ya yak' kuxinele ¿Mach'a ya xju' yu'un ya yich' spisil in to? ¹⁷Melel te jo'otike ma jo'okotik te mach'atik ya xchon te sk'op te Diose swenta yu'un ay beluk ya xlok' yu'un a. Jauk me to te jo'otike ya xk'opojotik ta swenta sbujts' yot'an te Cristoe. Jich bit'il te jo'otik tikunbilotik tel yu'un te Dios ta stojol te Diose.

Chapter 3

ABATETIK YU'UN TE YACH'IL TRATOE ¹¿Yu'un ba jo'otik nax yakotik ta slektesel jk'oplaltik? te jo'otike ma yejt'aluk ya jkak'tik ts'ibubil jun te lek ya yalbeyex ak'oplalike, janix jichex uuk ma yejt'aluk te ya awak'botik ts'ibubil jun te lek jk'oplaltik yu'une, jich te bit'il ya spasik te yantike ¿o ya ba xtuun jku'untik? ²Ja'ex me te bit'il lek jk'oplaltik awu'unike, ts'ibubil ta jkot'antik, na'bil sba sok k'oponbil yu'un te ants-winiketike. ³Te ja'ex me ya awak'ik ta ilel te jichex yilel te bit'il jun te ts'ibubilatik yu'un te Cristoe, te jo'otik ba jkak'tike. Te ma ba ts'ibubil ta tintae ja ts'ibubil yu'un te Ch'ul Espíritu yu'un te kuxul Diose. Ma la yich' ts'ibuyel ta pechel ton, ja la yich' ts'ibuyel ta yot'anik te ch'ich' bak'etetike. ⁴Ja in to ja me smuk'ul jkot'antik ta swenta te Cristo ta stojol te Diose. ⁵Te jo'otike ma xju' jku'untik ta jtukeltik nax te ay beluk ya jk'antik jich bit'il te ja jku'untike. Melel, te mach'a ya yak'botik te ya xju' jku'untike ja te Diose. ⁶Te Diose ja la sbijtesotik swenta jich k'ootik ta abat yu'un te yach'il tratoe. Ja in to ja yach'il trato te ma ts'ibubile melel ja ta swenta te Espíritue. Melel te beluk ts'ibubile ya xmilwan, yan te Espíritue ya yak' kuxinel stukel. K'alal te Moisés la yich' tel te mantaliletik, te la yich' ts'ibuyel tel ta pechel ton, te yich'oj tel lajele, jauk me to tal sok bayal yutsilal te xojobaj uuk te sit-yelaw te Moisesse, jich ma ju' yu'unik sk'eluyel te sit yelawe, melel xojetnax te yutsilale, jauk me to te yutsilale k'un k'un yak ta tubel bael ⁸¿Jauk to bal a te yutsilal te beluk ts'ibubil yu'un te Espíritue? ⁹Melel teme bayal yutsilal te mantaliletik te ya yak'otik ta lajele, jjauk to bal te yat'elul te beluk toj ta pasele k'axem to xan jelawen yutsil stukel! ¹⁰Melel, te neel mantaliletik te ay nax yutsilale mayuk yutsilal k'ot ta swenta te ja k'ax bayal yutsilal te yach'il trato te la yak'botike. ¹¹Melel te beluk yak ta tubel baele la yak' yutsilal jk'axem to xan yutsilal te beluk sbajt'el k'inal aye! ¹²Ta swenta te ja jkich'ojtik ta muk' jai yach'il trato to, te jo'otike ma me xiwotik. ¹³Ma jichotik te bit'il te Moisesse, te la smuk ta pak' te sit-yelawe, swenta jich ma la yich' ilbeyel a te sit yelaw yu'un te israelitaetike, melel xojetnax sok te k'un k'un yak ta tubel baele. ¹⁴Jauk me to te israelitaetike ma k'ot ta yot'anik te beluk yakik ta yilele. Janix jich ta ora to, stalemal makal ta pak' te sitike melel ayik to ta pokol trato. Te pak' te makbil yu'un te sitike ma lok'esbil, melel janax te Cristo te ya xju' yu'un ya sk'ejbale. ¹⁵Te k'alal ya yich' k'oponel te smantal te Moisesse, ta pak'e ja ya xmakbotik yu'un te yot'anike. ¹⁶Jauk me to teme ay tul te ya sujt'es yot'an ta stojol te Jkajwaltike, ya yich' k'ejel lok'el te pak' te makbil sit yu'une. ¹⁷Melel te Jkajwaltike janix te Espíritue, te banti ay te Espíritu yu'un te Jkajwaltike le' ay a te koltaye. ¹⁸Jich yu'un te jo'otik, te ma makalix te jsitike, ya stak' jkiltik te yutsilal te Jkajwaltike. Te Jkajwaltike yak ta syantesbelotik jich te bit'il sit-yelaw te ay nax yutsilale, te yan yan yak ta utsubel ta swenta te Espíritu te janix te Jkajwaltike.

Chapter 4

¹Jich yu'un, ta skaj te yutsil yot'an te Jkajwaltik te la yak'botik te jkat'eltike, ma me xchebaj jkot'antik. ²Melel la jkijk'teytikix te beluk k'exlaltik sba ta pasele sok te beluk muken la jpastike. Ma jauk kuxulotik xan sok te snopjibal jku'untike, sok ma yakotik ta sjelbeyel sk'oplal te sk'op te Diose. Ja yakotik ta yalel te beluk smeelile, melel yilobjotik te bit'il yakotik ta at'el ta stojol te Dios spisil te ants-winike. ³Jauk me to janax ma xk'ot ta yot'anik te lek yach'il k'op te ya jcholtik te mach'atik ch'ayel ya xbajt'ike. ⁴Melel te dios yu'un te balumilale ja bi ja te pukuje ja smakobjey sitik swenta jich ma xk'ot ta yot'anik a. Jich yu'un te ma xju' yu'unik te ya yilik te xjobal te lek yach'il k'op te ja yutsilal te Cristoe, te ja pajal sit-yelaw sok te Diose. ⁵Melel te jo'otike ma jauk ya jcholtik te beluk snopjibal jku'untike, ja ya jcholtik te ja Jkajwaltik jku'untik te Cristo Jesuse, sok te jo'otike ja abatotik ta atojolik ta swenta te k'ux jkayojtik te Jkajwaltik Jesuse. ⁶Melel ja la yal te Diose: "YA ME YAK' XOJOBAL TE K'AJK' TA YOLIL TE IJK'AL-K'INALE." Ja yakix ta tilel ta yutil jkot'antik, swenta jich ya xju' ya xk'ot ta jkot'antik sok ya jkiltik te yutsilal te Dios ta swenta te Jesucristoe. KUXULOTIK TA SWENTA XCH'UUNJEL JKOT'ANTIK ⁷Jauk me to jai majt'anil in to ayik ta oxom te pasbilibik ta ajch'al te oranax ya xtobe, swenta yu'un jamal ya yilik a te ants-winiketik te janax k'axem to ay yu'el stukul te Diose yan te jo'otike tebnax jtaeltik. ⁸Jich yu'un manchuk me bayal ta chajp' ya xtal te jwokoltike, jauk me to ma xchebaj jkot'antik yu'un. Manchuk me bayal te beluk ya ya'an te jkot'antike, jauk me to ay smuk'ul k'inal jkaiytik. ⁹Janix jich ya jkich'tik nutsel, jauk me to ma yijk'teyojotik te Diose. Ya xch'ayotik koel, jauk me to ma ba tsalbilotik. ¹⁰Ta spisil ora yak k'axel jwokoltik jich te bit'il k'ax swokol te Jkajwaltike, sok ta skaj te yakotik ta xch'uunele kechelotik me ta milel. Jauk me to, janix jich ya yilik ta jtojoltik te janax te Jkajwaltik te ay yu'el te ya yak'bey xkuxinel te mach'a lajemixe. ¹¹Te jo'otik te kuxulotike kechelotik me ta milel, melel jun ayotik sok te Cristoe, swenta yu'un jich me ya xchiknaj ta swenta jbak'etaltik te ya xlaje te bit'il kuxul te Jesuse. ¹²Jich yu'un, te k'alal yakotik ta lajel baele, te ja'exe yakex me ta yich'el ja kuxlejalik. ¹³Janix jich jun pajal jkich'ojtik te espíritu yu'un te xch'uunjel ot'anile jich te bit'il ts'ibubile: "LA JCH'UUN TE JKAJWALTIKE JICH LA STAK' K'OPOJON." Jichotik uuk la jch'uuntik, janix jich, ya stak' xk'opojotik ¹⁴Te jo'otike jna'ojtik te mach'a la xcha' kuxes te Jkajwaltik Jesuse, janix me jich ya xcha' skuxesotik uuk sok ya yik'otik bael ta ba ay te Cristoe. Te jo'otike jna'ojtik te jun pajal ya yik'otik bael ta ba ay te yutsilale. ¹⁵Spisil in to ja lekilik, swenta jich, te bit'il yak ta esmajel bael te yutsil yot'an te Dios ta stojol te ants-winiketike, janix me jich bayal xan ya yalbeyik wokol te Dios yu'un te yutsilale. ¹⁶Jich yu'un, ma me xchebaj jkot'antik. Melel manchuk me te jbak'etaltike yak ta lajel yip, jauk me to te jch'uleltike yak ta yich'el yip ta ju jun k'aal. ¹⁷Melel jai wokolil in to te tebnaxe sok te k'axel aye ja yich'objotik tel te jkutsilaltik te k'ax jelawen yutsilale. ¹⁸Melel te jo'otike ma jauk yakotik ta sk'eluyel te beluk ya yil te jsitike, ja yakotik ta sk'eluyel te beluk ma yil te jsitike. Melel te beluk ya yil te jsitike k'axelnax ay stukul, yan te beluk ma chikanuk ta ilele sbajt'el k'inal stukul.

Chapter 5

¹Te jo'otike jna'ojtik te bit'il kuxulotik ta balumilal k'axelnax ay stukel, jauk me to ay jun jnatik te xchajp'anojbotik te Diose. Ja jun na te ma pasbiluk ta sk'ab te ants-winike, te sbajt'el k'inal aye, ta bay ch'ulchan. ²Ja swentail te bit'il kuxulotik le in to, k'axem to yakotik ta sk'anel te yakuk xbootikix ta kuxinel ta bay te na te spasojobotik te Dios ta bay ch'ulchan. ³Te jo'otike bayal yakotikix ta sk'anel in to, jlapojtikuk me te jk'utike swenta jich ma t'analotik ya xjul staotik te Diose. ⁴Melel te bit'il kuxulotik to ta jbak'etaltik bayal ya jmel-jkot'antik, melel bayal ya xk'ax swokol te jbak'etaltike. Jich yu'un te jo'otike ma jk'antik te t'analotike. Ja ya jk'antik te ayuk jk'u'tike, swenta jich te beluk ya xlaje yakuk xk'atbuj ta kuxinel sbajt'el k'inal. ⁵Te mach'a la xch'ajp'antotike janix te Diose, te mach'a la yak'botik te Ch'ul Espiritue te ja jun majt'anil te yak ta taele. ⁶Jich yu'un, spisiluk me ora ayuk smuk'ul awot'anik. Melel jna'ojtik teme ayotik ta jbak'etaltike, mayukotik ta jnatik sok te Jkajwaltike. ⁷Melel te jo'otike ya xbeenotik ta swenta xch'uunjel jkot'antik, ma jauk ta swenta te beluk ya yil te jsitike. ⁸Jich yu'un te jo'otike ay me smuk'ul jkot'antik. Te jo'otike ja ya jk'antikix te manchuk ayukotik xan ta jbak'etaltik ja ya jk'antik te ayukotikix ta stojol te Jkajwaltike. ⁹Jich yu'un, manchuk me kuxulotik o manchuk me lajemotik, ja yakotik ta sleel te lekuk jk'oplaltik ta stojol te Jkajwaltike. ¹⁰Melel jtejk'eltik ya xk'o jtejk'anbatik ta xchajbajibal te Cristoe, swenta jich ta tulu tul ya me jkich'tik te beluk chapal yu'une, ja chikan te bi yilel te jkat'eltik te la jpastik te k'alal ayotik to ta jbak'etaltike, manchuk me lek o ma lekuk te jkat'eltike. **JUNUK JKOT'ANTIK SOK TE DIOSE** ¹¹Jich yu'un, te jo'otike jna'ojtikix te ya sk'an jch'uuntik sok ya sk'an ya jkich'tik ta muk' te Diose, ja yu'un te ya jk'antik te yakuk sut yot'anik te ants-winiketike. Te bit'il ayotike jamal yiloj te Diose. Janix jich ya jk'an te jichuk ya anopik uuk te ja'exe. ¹²Te jo'otike ma yu'unuk yakotik ta slektesel jk'oplaltik. Jauk me to ja ya jk'antik te toyoluk k'inal ya awaiyik ta jtojoltike, jich me ya xju' awu'unik sutbeyel te sk'opik te mach'atik stoyoj sbaik yu'un te beluk ay yu'unike jauk me to ma jauk yakik ta sleel te beluk leke. ¹³Teme jowelotik ya yilotik te ants-winike, ja ta swenta te Diose. Yan teme ma jowelotike, ja swenta awutsilalik te ja'exe. ¹⁴Melel te xk'uxul yot'an te jkajwaltike ya me sujotik, swenta yu'un k'oemuk me ta jkot'antik in to: Tul nax winik te laj jku'untik ta jpisiltike, ja yu'un te jpisiltik lajemotike. ¹⁵Ja laj ta jwentatik te Jkajwaltike, swenta yu'un te mach'a kuxulike ma ba kuxulikix ta stukelik nax ja kuxulix ta yutsil yot'an te mach'a laj sok te mach'a cha'kuxtele. ¹⁶Ja yu'un ta ora to sok te pajel-chawej te jo'otike ma ba ya jliktik xan te mulil jich bit'il ya slikik mulil te ants-winiketike, manchuk me jo'otik jich ya jnoptik ta stojol a te Jkajwaltik ta sneelal toe. Jauk me to, ma ba ya jliktik xan te mulil jich te bit'il ta ora to. ¹⁷Jich yu'un, spisil te mach'a ay ta stojol te Cristoe, yach'il ants-winikix. Spisil te spokol kuxlejale jilix, ilawilik, spisil ach'ubix. ¹⁸Spisil te beluk la jkalbeyexe ja yu'un te Diose. Janix la yak' te junajuk jkot'anbatik sok te Diose ta swenta te Jkajwaltik Jesucristoe, sok ja la yak'botikix te jkat'eltik te junax ya jkak'batike ¹⁹Ja ta swenta Cristo, te Diose yak ta sujt'esbeyel yot'anik te ants-winiketik ta spamal te balumilale, ma ba ya yich'bey xan ta wenta te smulik te ants-winike. Melel sna'oj te ya xbootik ta xcholel te k'op te ya yak' te ya x-utsub jkot'anbatik sok te Diose. ²⁰Jich yu'un te jo'otike ak'bilix tulan jkat'eltik ta alwanej yu'un te Cristoe, te k'alal ya jcholtike jich me k'oem te bit'il yak ta yalel wokol te Dios ta jtojoltike. Te jo'otike ya jkaltik bayal wokol ta atojolik, ta swenta xk'uxul yot'an te Jkajwaltik Cristoe: "i Junajuk awot'anik ta stojol te Diose!" ²¹Melel te Diose ja la yak' ta majt'anil te Cristo ta swenta te jmultike. Ja te mach'a mayuk smul la stae. Ja jich la spas in to, swenta jich te jo'otike toj ya xk'ootik ta stojol te Diose ta swenta te Cristoe.

Chapter 6

¹Junuk nax me ya x-at'ejotik sok te Diose, janix jich ya jkalbeyex wokol te manchuk jontolok nax ya awich'beyik te yutsil yot'an te Diose. ²Melel jich yaloj: "BINAX YUTSIL TE K'ALAL LA JKAIYBATIK STOJOL TE AK'OPIKE, SOK TE BIN ORA JUL TE KOLTAYELE JO'ON ME LA JKOLTAYEX." Ilawilik, ja'ix yorail te ya jkich'tik aiybeyel stojol te jk'optike. Ilawilik, ja'ix yorail te koltaye. ³Te jo'otike ma jk'antik te ya jkak'tik ta ch'ayel te yantike, melel ma jk'antik te ya yich' bol-k'optayel te jkat'eltik te jkich'ojtike. ⁴Jauk me to, te jo'otike ta swenta jkat'eltik ya jkak'tik ta illel te yabatotik te Diose. Te jo'otike yabatotik te Diose, te k'alal ya sts'ijk' jku'untik spisil te beluk ya xtal ta jtojtike, ta wokolil, ta mel-ot'an, ta il-ot'antayel, ⁵ta majel, ta chukel, ta tsakel, ta tulan at'el, sok te k'alal ma xwayotikixe, ta wi'nal, ⁶te mayuk mulil ta jkot'antik, ta sbijil ot'anil, te k'alal ay beluk yakotik ta smaliyele, ta yutsil ot'anil, ta swenta te Ch'ul Espiritue, ta swenta te xk'uxul jkot'antike. ⁷Jo'otik me yabatotik ta xcholel te lek yach'il k'ope, ta swenta yu'el te Diose, jkich'ojtik ta swa'el jk'abtik te espadae sok ta jk'exentik te jmajk'iltike. ⁸Te jo'otike yakotik ta at'el manchuk teme ya jkich'tik ich'el ta muk' janix jich ya x-at'ejotik te k'alal ma ba ya jkich'tik ich'el ta muk'e, te k'alal amen jk'oplaltik yu'un te ants-winetike sok nix teme lek jk'oplaltik yu'unike. Skuyojoetik te paslototike, jauk me to ja yakotik ta xcholel te beluk smelelele. ⁹Bayal mach'a ya sna'botik jbatik jauk me to ya spاسبaik te bit'il ma sna'botik jbatik yilele, jauk me to yakotik ta at'el. Yakotik ta at'el manchuk teme ya skuyik te ya xljotikixe, jauk me to jilawilik! kuxulotik to. Ya x-at'ejotik manchuk teme ya yak'botik castigo, jauk me to ma ju'em yu'unik te ya smilotike. ¹⁰Te jo'otik yakotik ta at'el, ayotik ta mel-ot'an yilel jauk me to binax jkot'antik. Me'baotik yilel, jauk me to bayal mach'a ya jkak'beytik sk'ulejal. Yakotik ta at'el manchuk teme mayuk beluk ay jku'untike, jauk me to spisil jkich'ojtikix. ¹¹Te jo'otike la jkaltikix te beluk smelelel ta atojolike, corintoetik, melel bayal k'uxex ta jkot'an. ¹²Te jo'otike bayal k'uxex ta jkot'antik, jauk me to te ja'exe ma jichuk k'uxotik ta awot'anik te bit'il jo'otike. ¹³Jich yu'un ta ora to, ja snujp'in te pajal k'ux ya jkaiybatike, ja swenta te jich ya jk'oponex te bit'il jnich'anexe, k'uxuk ya awayonik jich bit'il k'uxex ta jkot'anuke. JO'OTIK TEMPLOOTIK YU'UN TE KUXUL DIOSE ¹⁴Ma me ajoin abaik sok te mach'atik mayuk xch'uunjel yot'anike, melel, ¿pajal ba sok te beluk toj ta pasel sok te toybajele? sok ¿pajal ba sok te sakil k'inale sok te ijk'al k'inale? ¹⁵¿Ay ba beluk ya stak' xchap te Cristo sok te pukuje? ¿Pajal ba snopjibal yu'un te mach'a ay xch'uunjel yot'an sok te mach'a mayuk xch'uunjel yot'ane? ¹⁶¿Sok jun ba ay te templo yu'un te Dios sok te lok'ombaetike? Melel te jo'otike ja templootik yu'un te kuxul Diose, jich bit'il la yal te Diose: "YA XKUXINON TA STOJOLIK SOK YA XBEENON TA YOLILIK. JO'ON ME DIOS YA XK'OON YU'UNIK, SOK JA ME LUM YA XK'OT JKU'UN."¹⁷Jich yu'un: "LOK'ANIK TEL TA BAY YOLILIK, SOK K'EJABAIK LOK'EL LE'A," xi' te jkajwaltike. "MA ME XA TSAKIK TE BELUK MA CH'ULTESBILUKE, JICH ME YA JKIK'ATIK TEL TA JTOJOL. ¹⁸JO'ON ME TATILON YA XK'OON AWU'UNIK SOK TE JA'EXE JKAL-JNICH'AN ME YA XK'OEX," xi' te jkajwaltik te spisil ya xju' yu'une.

Chapter 7

¹Jkermanotak te k'uxex ta jkot'ane, te Diose k'axel la yalbotikix spisil te beluk chapal yu'un ta jtojoltike, jich yu'un aka me jpoktik lok'el spisil te beluk ya xch'altesbotik te jbak'etaltike sok te j-espíritutike. Ja me aka jk'antik te ch'ultesbilotik ta spisil ora swenta yich'el ta muk' te Diose.BINAX YOT'AN TE PABLO TE LA SUJT'ES YOT'ANIK TE CORINTIOETIKE ²;K'uxuk me ya awaiyotik! Melel mayuk mach'a ay beluk amen jpasobeytik. Mayuk mach'a jkuts'inojtik, sok mayuk mach'a jkilobeytik yot'an. ³Ma yu'un ya jlikbeyex ja mulik yu'un te jich ya jkalbeyexe. Melel k'axel jkalobatik te bayal k'uxex ta jkot'ane, manchuk me ya xla jotik o manchuk me kuxulotik jun me ya xk'ootik. ⁴Ay smuk'ul jkot'an ta atojolik sok binax jkot'an ta atojolik. Nojelon ta smuk'ul k'inal ta awentaik. Bayal sbujts' jkot'an manchuk teme bayal wokolile. ⁵Te k'alal k'ootik ta Macedonia, te jbak'etaltik ma la yich' lewa. Jauk me to, ayotik ta bayal mel-ot'an a, melel bayal te k'opetik yu'un te ants-winiketik te ma lek ya yilotike sok nix te xiwel te ay ta jkot'antike. ⁶Jauk me to te Dios, te ya yak'bey yip yot'an te mach'atik pejkt'sajem yot'anike, la yak'botik smuk'ul k'inal jkaiytik te k'alal jul ta lok'el te Titoe. ⁷Ma jauk nax la yak'botik smuk'ul k'inal jkaiytik te Dios yu'un te jul te Titoe janix jich muk'ub k'inal jkaiytik yu'un te smuk'ul k'inal te la awak'beyik te Titoe. La yalbotik jkaiytik te bit'il k'ax k'uxotik ta awot'anike, sok te ya amel-awot'anik ta jtojoltike sok te bayal yak ta ya'anel awot'anik ta jtojoltike. Ja yu'un te k'ax binub xan jkot'an yu'une. ⁸Manchuk me la yak'beyex mel-ot'an te beluk la jts'ibubeyex baele, te jo'one ma ba ya xchebaj jkot'an yu'un te la jtikunbeyex baele. Janax la jmel-jkot'an yu'un te k'alal la jna' stojol te la amel-awot'anik yu'une. Jauk me to jun-cheb nax k'aal te la amel-awot'anik yu'une. ⁹Jauk me to bayal sbujts' jkot'an ta ora to, ma jauk yu'un te la amel-awot'anike, ja binax jkot'an yu'un te la amel-awot'anik swenta jich la sut awot'anik yu'un. Te ja'exe la ana'ik stojol te mel-ot'an te talem ta ch'ulchane, jich yu'un mayuk beluk amen la jpasbeyex yu'un te la jts'ibubeyex tele. ¹⁰Melel te mel-ot'an te tal ta ch'ulchane ja ya yak' te ya asujt'es awot'anike swenta ayuk akolelik yu'un. Yan te mel-ot'an te ya yak' te balumilale, ya yich' tel lajel stukel. ¹¹Ilawilik te beluk muk' la spas ta atojolik jai mel-ot'an te talem ta ch'ulchane. La awak'ik ta ilel te muk'nax yutsilal te bit'il la awak'ik ta ilel te mayuk amulike. Melel jlek la awaiyik, sok la ach'uunik, la ak'anik sok spisil awot'anik te yakuk yich' pasel te beluk toj ta pasele! Ja swenta te la awak'ik ta ilel te mayuk amulik ta stojol jai k'op to. ¹²Te jo'one ja la jts'ibubeyex tel ta apisilik, ma jauk la jts'ibuy ta swenta te mach'a la spas te beluk ma lekuk ta pasele, janix jich ma jauk la jts'ibuy ta stojol te mach'atik la yich'ik pasbeyel te beluk ma lekuke. Te jo'one ja la jts'ibuy swenta jich ya jna'a te bit'il k'ux ya awaiyotike janix jich k'ux ya awaiy abaik sok te yantik ta stojol te Diose. ¹³Ja yu'un te bayal smuk'ul jkot'antik ta atojolike. Te bit'il ay smuk'ul jkot'antike, janix jich ay xan smuk'ul jkot'antik yu'un te bayal sbujts' yot'an te Titoe, melel te s-espíritue ach'ub yu'un te smuk'ul k'inal te la awak'beyike. ¹⁴Melel te bit'il lek ak'oplalik la jkal ta awentaik, ma ba ya jkich' k'exlaltel yu'un. Melel spisil te beluk la jkaltik ta awentaik smelelil, te bit'il lek ak'oplalik te la jkaltik ta awentaik ta stojol te Titoe la yich' ak'el na'el stojol te yu'un smelelil a. ¹⁵Jelawen te xk'uxul yot'an ta atojolike, melel ya xjul ta yot'an te la ach'uunbeyik te sk'op ta apisilike, melel te ja'exe la awich'ik ta muk' ta k'axem to xan. ¹⁶Te jo'one ay bayal sbujts' jkot'an melel xch'uunej jkot'an ta atojolik.

Chapter 8

TE MAJT'ANILETIK TA STOJOL TE CH'UUNJELETIKE ¹Jich yu'un jkermanotak ya jk'antik te yakuk ana'ik stojol te yutsil yot'an te Dios te la yak' ta stojol te ch'uunjeletik ta Macedonia. ²Manchuk teme bayal k'axix swokolike, jauk me to bayal sbujts' yot'anik, k'ax me'baetik jauk me to bayal la yak'ik koltayel ta stojol te ch'uunjeletik ta Jerusalén. ³Jo'on me testigoon te la yak'ik ja to te bay ju' yu'unik yak'ele sok te k'ax to xan la yak'ik a te bit'il ay yu'unike. Sok spisil yot'an la yak'ik, ⁴sok la yalik bayal wokol, te yakuk jtsakbeytik te koltayel te la yak'ik ta stojol te ch'uunjeletik ta Jerusalén. ⁵Ma jna'ojtik a teme jich ya xk'ot ta pasel in to. Jauk me to, ja neel la yak' sbaik ta stojol te Jkajwaltike. Patil, la yak' sbaik ta jtojoltik ta swenta sk'anjel yot'an te Diose. ⁶Jich yu'un te ya jkalbeytik wokol te Titoe, ja te mach'a la yak'beyex smuk'ul awot'anik te jich ya apasik te ya awak'ik te koltaye. ⁷Jauk me to te ja'exe k'ax bayal ju'emix awu'unik ta yak'el spisil: ta xch'uunjel awot'anik, ta ak'opik, ta snopjibal awu'unik, ta sbijil awot'anik sok te xk'uxul awot'anik ta jtojoltik. Janix jich ak'aik me bayal uuk ta swenta te koltayel in to. ⁸Ma me yu'un ya jsujex ta spasel. Ja me ya jk'an te yakuk ana'ik stojol te bit'il bayal sbujts' yot'anik te yantik ch'uunjeletik ta yak'el jai koltayel in to, jich me te ja'exe yakuk me awak'ik ta illel te smelelil te xk'uxul awot'anike. ⁹Melel te ja'exe ja wilobeyikix te yutsil yot'an te Jkajwaltik Jesucristoe. Manchuk me k'ulej a, ta swenta xk'uxul yot'an ta atojolik la sk'atbun sba ta me'ba', ta swenta te bit'il me'ba' k'ote jich te ja'exe k'ulej me k'oex abi. ¹⁰Ta swenta jai k'op in to ya jkak'beyex jun mantalil te ya skoltayexe. Ayix jun ja'wil xk'axel, te ja'exe ma jauk nax te kaj awak'ik te koltaye, kaj awak'ik sok bayal sbujts' awot'anik. ¹¹Jich yu'un lajinaik me spasel. Jich te bit'il te bayal sbujts' awot'anik te la awak'ik ta illel janix jich uuk ya me alajinik jai at'elil to, pasaik me ta oranax jich te bit'il ya xju' awu'unik ta spasele. ¹²Melel teme k'ax toyol awot'anik ta spasel jai at'elil in to, lek me k'oem sok tsakbil me k'oem ta stojol te Diose. Ja me jich ya awak'ik te bi yilel ay awu'unike ma me jauk te bit'il mayuk awu'unike. ¹³Melel jai at'elil to ma me jauk yu'un te ya yich'ik lamal k'inal a te yantike yan te ja'exe ya awich'ik xan awijk'atsik yu'un a. Jauk me to ja me ya jk'antik te tojok spisil te beluk ya jpastike. ¹⁴Te beluk ay awu'unik ta ora to ja me ya sk'an te ya akoltayik a te yantike, swenta jich ya me awich'ik koltayel uuk te k'alal ayex ta wokolile, jich me toj ya jpastik te at'elile. ¹⁵Jich te bit'il ts'ibubile: " TE MACH'A BAYAL AY YU'UNE MAYUK BELUK JIL YU'UN, YAN TE MACH'A MAYUK YIPAL YICH'OJE MAYUK BELUK FALTA LA YAIY." ¹⁶Jauk me to wokol la yal te Diose, te la yak'bey ta yot'an te sbujts' yot'an ta atojolik te Titoe jich te bit'il bayal sbujts' jkot'an ta atojolike. ¹⁷Ma jauk nax la xch'uun te beluk la jkalbeytike, bayal bujts'naj yot'an yu'un in to. Bajt' ta atojolik swenta sk'anjel yot'an. ¹⁸Sok te jo'otike la jtikuntik bael sok te Tito tul jkermanotik te lek sk'oplal yu'un te ch'uunjeletik yu'un te bit'il ya xchol te lek yach'il k'ope. ¹⁹Ma jauk nax to, melel ja la yich' tsaal yu'un te ch'uunjeletik swenta te ya sjoinotik bael ta yich'el jai majt'anil to. Jauk me ich'biluk ta muk' te Jkajwaltike sok le me ya jkak'tik ta illel a te bit'il sok spisil jkot'antik te ya xkoltaywanotike. ²⁰Te jo'otike ma jk'antik te ya slebotik jmultik ta swenta yu'un jai majt'anil to. ²¹Te jo'otike ja ya jk'an jpastik te beluk toj ta pasele. Ma jauk nax ta stojol te Jkajwaltike, janix jich ta stojol te ants-winiketike. ²²Te jo'otike yakotik ta stikunel xan bael yan jkermanotik; bayal buelta jkilojtitik te toyol yot'an ta stojol te Jkajwaltike, sok te jkilojtitik te binax yot'an ya spas te at'elile. Jauk me to k'axem to xan ay sbujts' yot'an melel jun yot'an ta atojolik. ²³Jauk me to te Titoe ja joy ba ta at'el sok ta atojolik. Yan te cheb xan jkermanotik, ja yich'ojik tikunel bael yu'un te ch'uunjeletike. Sok yakalik ta yak'el ta ich'el ta muk' te Cristoe ²⁴Jich yu'un ak'beyaik me yil te k'ux ya awaiyike, sok ak'aik me ta illel ta stojol te ch'uunjeletik te bistuuk te tuyem ak'oplalik jku'untik ta stojol te yantik ch'uunjeletike.

Chapter 9

¹Ta swenta te bit'il ay te koltayel ta stojol te ch'uunjeletike, ma yejt'aluk te ya jts'ibubatik xane. ²Te jo'one jna'oj te beluk smulanej awot'anike, ja yu'un te bayal nax sbujts' jkot'an te la jkalbey yayiik te ants-winiketik ta lum Macedonia. La jkalbey yayiik te yan to jawil kaj xchajp'an sbaik stukel te lum Acayae. Te sbujts' awot'anik ta apisilik bayal mach'a muk'ub k'inal yayi yu'un. ³Jauk me to la jtikun bael te jkermanotaktik swenta jich ma ba tojolok te la jkak'ba ta ich'el ta muk' ta awentaik, jich yu'un chapalukex me jich bit'il te la jkalbey jilel te lum Macedoniae. ⁴Jauk me to teme ay la sjokinonik bael cha'ox tul Macedonioetik teme ma ba chapal k'o jta'exe, ya me xk'exawotik yu'un, jauk me to ja me ya xk'exawex xan bayal meel la jkak'tik smuk'ul k'inal jkaiytik ta awentaik. ⁵Jich yu'un la jta ta nopel te yejt'al ya jtikun bael neeluk te jkermanotak ta yilbelexe sok te yakuk x-k'otik ta spasel uuk te majt'anil te la awalik te ya awak'ike. Jich chapaluk meix a jich bit'il jun majt'anil, sok te manchuk sujel ya awaiyike. ⁶Ja ya jk'an te yakuk ja nopik in to: te mach'a xujt'nax ya sts'umbaje janix me jich xujt'nax ya sk'ajbey te site, yan te mach'a ya sts'umbaj sok sbujts' yot'ane, janix me jich ya sta te lekil majt'anile. ⁷Ta tulu tul jich nix me ya yak' te bit'il la snop ta yot'ane. Ma me sok mel-ot'an ya yak' sok ma me sujbilukex a. Melel te Diose ja me sk'anoj te mach'atik ya yak'ik sok sbujts' yot'anike. ⁸Te Diose ya me xju' yu'un te ya s-esmantes ta chajbalchajp' te bendición te yak'objeyexe, swenta jich te ja'exe, spisiluk me ora, ayuk awu'unik te beluk ya xtuun awu'unike. Jich me ya x-k'ot ta pasel ta atojolik, jich me ya stak' ya esmaj spisil lekil at'elil. ⁹Jich te bit'il ts'ibubile: "JA SPUKOJBOTIK TE SK'ULEJAL SOK JA LA YAK'BEY TE MACH'ATIK XUJT' MAYUK BELUK AY YU'UNIKE. TE STOJIL YOT'ANE MA BA YA XLAJ STUKEL." ¹⁰Te mach'a ya yak'bey xan bael sit-yawal sts'unub sok kaxlan waj ta stojol te mach'a ya xba yayi ts'umbajele, janix me jich ya yich' ak'beyel uuk sok ya me s-esmaj te yawal sts'unube. Ja me ya yesmantes te beluk lek ya apasike. ¹¹Te ja'exe ya me awich'ik ak'ulejalik swenta jich ya xba awak'ik ta ilel uuk te yutsil awot'anike. jich me ya awalik wokol ta stojol te Dios ta jwentatike. ¹²Melel teme jich ba jpastik in to ma ba janax ya xbayalub te sbilukik te ch'uunjeletike. Janix jich ya s-esmaj yu'unik ta yalel wokol ta stojol te Diose. ¹³Ja ta swenta te k'axex ta ilbeyel awot'anik sok te ju' awu'unik k'axel a ta swenta te la ach'uunik spasel in to, te k'alal ya ach'uunik mantal, jich me yakatik ta yich'el ta muk' te Diose, jich nix te bit'il la awalik ta swenta te smantal te Cristoe. Jich nix uuk ya me awich'ik ta muk' te Dios yu'un te slekil awot'anik te ya awak'bey abaik ta apisilike. ¹⁴Te yantike sk'anojex me sok yakik ta sk'oponel Dios ta atojolik. Ju'em me yu'unik ta spasel spisil in to ta swenta te yutsilal te Dios te ay ta a tojolike. ¹⁵Bayal wokol ya jkalbeytik te Dios yu'un te muk' majt'anil te mayuk jich jkilojtik ae sok te yak'objotike!

Chapter 10

PABLO YA XK'OPOJ YU'UN TE YAT'ELE 'Jo'on, Pabloon, ya jkalbeyex bayal wokol ta swenta yutsil sok slekil yot'an te Cristoe. Te jo'one pek'el me ya jkak'ba te k'alal joinejexe, jauk me to tulan me ya jkalbeyex te k'alal najt' ayon ta atojolike. ²Ya jkalbeyex wokol te manchuk me ya awak'ik te tulan ya jkalbey te mach'atik amen ya yalbotik jk'oplaltike, meel ja ya yalik te ja yakotik ta spasel spisil in to ta swenta nax jbak'etaltik. ³Meel, manchuk teme jkich'ojtik te jbak'etaltike, ma ba ya jkaiytik kerajel jich bit'il ya smulan te jbak'etaltike. ⁴Meel te jkat'ibtik te ya jkaiytik tsalaw a ma ba ch'ich' bak'et. Jauk me to ay me yu'elik te talem ta ch'ulchane swenta yu'un jich ya sjin spisil te yu'el te beluk ma lekuke. Ya sjin spisil te k'op-ayej te ya xlo'laywane. ⁵Janix me jichotik uuk ya me jintilaytik te beluk ya smakotik te bit'il ya jna'beytik sba te Diose. Te jo'otike ja ya jkak'tik ta ilel te ja ya sk'an jch'uuntik te Cristoe. ⁶Sok te jo'otike ya me jchajp'anbatik te ya jkak'beytik kastigo te mach'atik ma xch'uunik te mantale, ja to teme la jch'uuntik ta jpisiltike. ⁷Te ja'exe ja ya awilik te beluk ya yil te asitike. Teme ay mach'a xch'uunej ta yot'an te ja ayix ta swenta te Cristoe, ayuk me ta sjol te bit'il ayix ta stojol Cristo, janix me jichotik uuk. ⁸Manchuk me tulan ya jkalbeyex, jauk me to ma xk'exawon meel ya jna' te ja la yak'bon yip jkot'an te Jkajwaltik te la jkalbeyexe, ma yu'unuk ja jinelik, ja yu'un te yakuk xch'iea, jich yu'un te ma xk'exawon ta yalbelexe. ⁹Ma me xa kuyik te yu'un yakon ta yotsesbelex xi'wel yu'un te beluk la jts'ibuybatike. ¹⁰Meel ay mach'a ya yal: "Te ts'ibubil jun yu'une tulan ya yal sok ay yip, jauk me to te sbak'etale mayuk yip. Ma snujp'in te ya jkaiybeytik stojol te sk'ope." ¹¹Jai ants-wini bi aka me yich'ik ta muk' te beluk la jts'ibuytik ta jun te k'alal ma joinejtikex a, meel janix me jich ya xchiknaj ta ilel te k'alal ya xk'ootike. ¹²Te jo'otike ma ba ya jkiltik sok ma ba ya jpajbatik sok te mach'atik ya yak' sbaik ta ich'el ta muk'e. Jauk me to te k'alal ya stoy sbaik sok ya spaj sbaik sok te yantike ja ya yak'ik ta ilel te mayuk snopjibal yu'unike. ¹³Yan te jo'otike ma xjelawotik ta k'axem to xan te banti ma jwentatikuke. Ja Dios stukel te la sbisbotik ta bay k'alal ya x-at'ejotike sok ja la stikunotik ta banti ayexe. ¹⁴Meel ma ba ya jtoyba yu'un te ja neel k'oon ta atojolike. Jootik k'ootik neel ta xcholel te lek yach'il k'op ta swenta te yakuk asujt'es awot'anik ta stojol te Cristoe. ¹⁵Te jo'otike ma ba ya jtoybatik yu'un te beluk ma ja'uk jpasojtike. Jauk me to ja ya jk'an te yakuk x-at'ejon xan bayal ta awolilik jich me ya xmuk'ub xan te xch'uunjel awot'anik, jich me ya xmuk'ub xan te jkat'eltik sok jich me ya xpujk' xan bael te bay ma to k'oemuke. ¹⁶Ja jich ya sk'an jkot'antik te yakuk xba jholtik te lek yach'il k'op ta k'axel to xan a te banti ayexe. Ja ya jk'antik x-at'ejotik te banti mayuk mach'a at'ejeme swenta yu'un jich mayuk mach'a ya yal a te yakotik jkak'bel jbatik ta ich'el ta muk' ta swenta yat'el te yane. ¹⁷"TEME AY MACH'A MUK' NAX K'INAL YA YAIYE, JAUK ME TA SWENTA TE JKAJWALTIKE." ¹⁸Meel ma jauk ya yich' ich'el ta muk' te mach'a janax lek ya yalbey sba sk'oplale, ja me te mach'a lek sk'oplal yu'un te Jkajwaltike.

Chapter 11

TE PABLOE SOK TE LOTIL PUK K'OPETIKE ¹Ya jk'anbeyex te ja'exe te yakuk ats'ikbonik te banti jowil nax ya xk'opojone. ²Ja'uk me to ta smeletil yak ats'ikbelonik! ³Melel te jo'one bayal jk'anojex. K'alal la jkak'ex te ya xnujp'inex sok te amamlalike te jo'one bayal te xk'uxul jkot'an ta atojolik jich bit'il k'ux ya yayix te Diose. Te jo'one la jkal ta jamal te ya jkak'ex ta stojol Cristo jich bit'il tul ach'ix te ma staoj smule. ⁴Jauk me to ya xiw jkot'an yu'un teme ay mach'a la slo'layex jich bit'il laj ta lo'layel te Eva yu'un te sbijil te chane, ya xiw jkot'an yu'un teme ay mach'a la syantesbatik te snopjibal awu'unike sok teme yan be la at'unik baele te ma ja'uk te bay smeletile sok teme yanaj te bit'il jun awot'anik yakex ta xch'uunel te Cristoe. ⁵Ya xiw jkot'an yu'un melel ya ach'ambey awaiyik stojol te mach'a ya xk'ot xchobeyex yan sk'oplal te Jesús te bit'il la jcholtik te jo'otike. Sok ya xiw jkot'an yu'un teme la awich'ik yan espíritu te bit'il ta sneelale. Sok teme la atsakik yan mantaliletik te ma jauk te lek yach'il k'ope. ⁶Melel te jo'one ma ba pek'el xan ayon te bit'il te yantik puk-k'opetik te skuyojs baik te ja tuyem xan sk'oplalike. ⁷Manchuk teme ma ba nojp'tesbilon ta k'op ta stojol te tsobol ants-winetike ma ba pek'el ay te snopjibal jku'une. Spisil ta chajp' sok ta spisil te beluk aye, te jo'otike la jkak'tik ta na'el stojol ta atojolik. ⁸La ba jta jmul a te bit'il la jpek'tsan ba swenta jich muk'ub ak'oplalike a te ja'exe? Melel te jo'one majt'anil me te la jchobeyex awaiyik te lek yach'il k'op yu'un te Diose. ⁹Te jo'one la me jtsak te koltayel yu'un te yantik ch'uunjeletik ta swenta akoltayelik te ja'exe. ¹⁰Te k'alal ayon ta atojolik a sok te k'alal ay jwokol a mayuk mach'a la jkak'bey swokol. Melel te beluk tuun jku'une k'ot yak'bonik te jkermanotaktik te talemik ta Macedoniae. Ta spisil ora ma me la jkak'beyex awokolik te ja'exe, janix jich ya jpas xan bael ta ora to. ¹¹Melel te smeletil sk'op te jkajwaltike ayix ta jtojol, janix jich ta lum Acaya mayuk mach'a ya xju' yu'un te ya sk'ejbon te lamal k'inal ya jkaiye. ¹²Bistuuk? ¹³Yu'un ba ma jk'anojex te jich ya jkale? sna'oj te Dios te jk'anojexe. ¹⁴Te beluk yakon ta spasele, ya jpas xan bael, swenta jich ya jlajinbey sk'oplal te sk'op yayiejik te mach'atik ya sleotik ta k'ope sok te mach'a ya snaliyone, melel ja yakik ta sleel te yakuk yich'ik ich'el ta muk'e, melel ya yalik te pajal yakotik ta at'el soke. ¹⁵Melel ja'ik te lotil alwanejetike sok te lotil at'etike. Skuyojs baik te alwanejetik yu'un te Cristoe. ¹⁶Jauk me to ma me chamuk nax ya jkaiyik yu'un, melel jich uuk te pukuje ya skuy sba ta ch'ul abat yu'un te sakil k'inal. ¹⁷Ma me chamuk nax ya jkaiyik yu'un teme jichik uuk te abatetik yu'une te ya sk'atbun baik ta lekil abatetik yilele. Jauk me to ta slajibal ya me yich'ik te spakol yu'un te yat'elike. K'AX SWOKOL TE PABLO YU'UN TE BIT'IL AY TA PUK K'OPE ¹⁸Ya jkalbeyex ta yan buelta: Mame ayuk mach'a ya snop te jo'on ma xk'ot ta jkot'ane. Jauk me to teme ay mach'a jich ya snope, ma me xa abajonik yu'un, ik'a me awonik jich me ya jkak'ba ich'el ta muk' tebuk. ¹⁹Te beluk yakon ta yalel yu'un te jkak'ojba ta ich'el ta muk'e ma sk'an te jkajwaltike, jich yakon ta k'op te bit'il mach'a ma xch'uune. ²⁰Melel ay bayal ants-winetik te ya yak' baik ta ich'el ta muk' yu'un te sbak'etalike, janix jichon uuk ya jkak' ba ta ich'el ta muk' uuk. ²¹Melel te ja'exe binax awot'anik ya ats'ikik te mach'atik ma sk'an xch'uunike, jja kuyojs abaik te bijexe! ²²Melel ja ts'ikojik teme ay mach'a ya yak'ex ta esclavoinene, teme ay mach'a ya yich'beyex spisil te beluk ay awu'unike, sok teme janax ya yilbeyex awot'anike, te ya skuy baik te ja muk' xan sk'oplalike te bit'il ja'exe, sok teme ya xt'axatik ta majele. ²³Ya xk'exwon ta yalel te bit'il ma ju' jku'untik te jich la jpastik te jo'otike, jich yakon ta k'op te bit'il mach'a ya yak' sba ta ich'el ta muk' yu'un spisile, janix jichon uuk ya jkak'ba ich'el ta muk'. ²⁴Hebreotik ba? janix jichon uuk. ²⁵Israelitaetik ba? janix jichon uuk. ²⁶Sts'umbalik ba te Abrahame? janix jichon uuk. ²⁷Abatetik ba yu'un te Cristoe? (Manchuk me jowelon ya'el te bit'il ya xk'opojone) jauk me to ja k'ax abaton xan te bit'ilike. Te jo'one k'axemon ta bay tulan at'elil, bayal ochemon ta chukel, bayal majel jkich'oj sok bayal buelta te k'an smilonike. ²⁸Te judioetike la yak'bonik jo'eb buelta te "majel te jun ma sts'akaj cha'winik te yajtalulej." ²⁹Oxeb buelta la jkich' majel ta wajch'. Jun buelta la xch'ojonik ta ton. Oxeb buelta t'umaj koel te jbarcotike. K'ax jku'un jun ajk'ubal sok jun k'aal te xkajeton ta sba te mare. ³⁰Bayal buelta beenemonix te banti xi'bantik sba te muk'ul ja'etike, sok te xi'bantik sba te elek'etike, sok te ma lekuk te jlumale, sok te banti xi'bantik sba te yan lumetike, sok te bay xi'bantik sba te muk'ul lumetike, sok te banti xi'bantik sba te jochol takin k'inal, sok te bay te xi'bantik sba te maretike sok te bay yolil te lotil jkermanotaktike. ³¹Te jo'one tulan at'ejemon sok bayal k'axem jwokol, bayal ajk'ubal te ma wayone, k'axemon a te wi'nale sok te takin ti'ile, bayal buelta te la jkom jwe'ele, sok k'ax jwokol ta sik yu'un te t'analone. ³²Ma jipuk nax a in to, ta jujun k'aal sut'ojon ya jkaiy ta jkot'an yu'un spisil te ch'uunjeletike. ³³Teme ay mach'a mayuk yip ya jkile janix jichon uuk ya spejkt'saj te jkipe, te jo'one amen ya jkil te mach'a ya yak' xyal ta mulil te yane. ³⁴Teme ya jkak'ba ta ich'el ta muk'e, ja me ya jkak'ba ta ich'el ta muk' te k'alal mayuk te jkipe. ³⁵Te Dios te Stat te jkajwaltik Jesucristoe te mach'a ich'bil ta muk' ta sbajt'el k'inal, jja sna'oj te ma yakon ta spasel lote! ³⁶Ta lum Damasco, te ajwalil te ak'bil jilel yu'un te muk' ajwalil Aretase yak ta skanantayel a te muk'ul lum Damascos melel ya sk'an stsakonik a. ³⁷Jauk me to la skojt'esonik ta jun moch ta banti sventanail te mureo jich kolon ta sk'abik.

Chapter 12

TE TULAN WOKOLIL TE AY TA SBAK'ETAL TE PABLOE ¹Ya jna' te mayuk beluk ya xlok' jku'un a te k'alal ya jkak'ba ta ich'el ta muk'e. Jauk me to ya jkalbeyex awaiyik te beluk la yak'bon jkil sok te beluk la yak'bon jna' stojol te Jkakjwaltike. ²Te jo'one ay tul winik te la jna'bey sba ta swenta te Cristoe, xchan lajunebal ja'wil xk'axelix, ma jna' teme yich'oj sbak'etal a o teme xch'ulel xanix a, janax Dios ya sna', jauk me to ik'ot bael ta bay te yox lamal ch'ulchane. ³Ya jna' te jai winik to, ay to ba ta sbak'etal abi o xch'ulel xanix bal abi, ma jna', janax Dios ya sna', ⁴la yich' ik'el bael ta bay paraiso sok la ya'iy stojol k'opetik te k'ax bayal yutsilal te mayuk mach'a jich yaloje. ⁵Ya stak' te ya jkak'ba ta ich'el ta muk' yu'un te la jna'bey sba jai winik bi. Jauk me to janax ya jkak' ba ta ich'el ta muk' yu'un te bit'il mayuk jkipe. ⁶Te yakuk jk'an jkak' ba ta ich'el ta muk'e, ma ba jich ya xk'oon te bit'il mach'atik ma xch'uunike, meel spasil te beluk la jkalbeyexe smeelil. Jauk me to ma jkak'ba ich'el ta muk' yu'un, jich me mayuk mach'a ya snop te ja bayal xan jk'oplal yu'un spasil te beluk ya jpase sok te beluk ya kale. ⁷Janix jich ma jkak'ba ta ich'el ta muk' yu'un spasil te beluk la yak'bon jkil sok la yak'bon jna' stojol te Jkakjwaltike. Jauk me to, ta swenta te manchuk ya jkak'ba ich'el ta muk' a, la jkich' ak'beyel ta jbak'etal tulan wokolil (aguion), tul yabat te pukuj te yak ta yuts'inbelone, swenta jich ma jkak' ba ta ich'el ta muk' a. ⁸Oxeb buelta la jkalbey wokol te Jkakjwaltik ta swenta in to, te yakuk sk'e'jbon lok'ele. ⁹Jauk me to jich la yalbon: "Tik'at a te yutsil jkot'ane, meel te jku'ele yak ta utsabel ta swenta te pek'el te awipe." Ja yu'un te ya jkak'ba ta ich'el ta muk' yu'un te bit'il mayuk jkipe, swenta jich te yu'el te Cristoe ya yilik ta jtojol. ¹⁰Jich yu'un te jo'one, binax jkot'an yu'un meel ta skaj te Cristoe, ayon ta woklajel, ta utel, ta k'opetik, ta nutsel sok te k'alal ay mel-ot'ane. Meel te k'alal mayukix te jkipe, ja ay xan jkip abi. ¹¹Jich yakon ta k'op te bit'il mach'a ma sna' k'inale, te ja'exe ja la asujonik te jich ya jpase, meel te jo'one ya sk'an te la awich'onik ta muk'e. Meel ma ba pek'el xan ayon te bit'il te mach'atik skuyoj sbaik ta chol k'ope, manchuk teme mayuk jtulale. ¹²Te smeelil senyailitike k'ot ta pasel ta awolilik meel bayal smalib jku'un te at'ejon ta atojolik, sok bayal senyailitik sok te at'elil te bayal yutsilal te pastaj ta awolilik sok te at'elil te bayal yu'ele. ¹³Jich yu'un ¿bistuuk te ja'exe la akuyik te ja pek'el xan ayex te bit'il te yantik ch'uunjeletike, janax bal yu'un te ma ba la jk'an te ijk'atsil k'oon ta atojolike? ¹⁴Pasbonik perdón teme ch'ayone! TE PABLOE LA YAL TE YA XBAJT' TA ILAW TA YOXEBAL BUELTA ¹⁴Ilawilik! chapalonix te ya xba jkilex ta yoxebalan buelta. Te jo'one ma jk'an te ijk'atsil ya awayonike, meel ma jk'anbeyex te beluk ay awu'unike. Ja ya jk'anex te ja'exe. Meel te al-nich'ane ma ba ya stsob sbiluk ta stojol te sme'-state, ja ya sk'an te ja te me'el-tatil te ya stsob sbiluk ta stojol te yal-snich'ane. ¹⁵Jich yu'un te jo'one binax jkot'an ya jkak'beyex spasil te beluk ay jku'une, janix jich binax jkot'an te ya jkak' te jkuxlejal ta awentaik. Teme bayal jk'anojexe, ¿Bistuuk te ma ak'anonik bayal jiche? ¹⁶Ja na'ojik te ma la jk'an te ijk'atsil k'oon ta atojolike. Jauk me to ay mach'atik te ya yalik te yu'un ay bayal jbijil ta slo'laybelex te jich la jpas in to. ¹⁷¿Yu'un ba la jlo'layatik sok tuluk te mach'a la jtikunbeyex tele? ¹⁸Te jo'one bayal la jkalbey wokol te Tito te ya xba yilexe, sok la jtikun bael sok yan jkermanotik. ¿Yu'un ba te Tito la slo'layex te ja'exe? ¿Yu'un ba ma junuk yakotik ta beel? ¿Yu'un ba yan a te stalele? ¹⁹¿Yu'un ba ya akuyik te yakotik ta slektesel jk'oplaltik ta atojolik? ta sit te Diose, te jo'otike yakotik ta k'op ta swenta te Cristo te yakuk xch'ie'x te ja'exe. ²⁰Te jo'one ya jxi' teme ma jichuk k'ot jtaex te bit'il ya smulan jkot'ane. Janix jich ya xiw jkot'an yu'un teme ma jichukon ta atojolik te bit'il ya smulan awot'anike. Ya xiw jkot'an yu'un teme jajch' atsakabaik sok teme jajch' paichal, ilimba, sbik'tal ot'anil, letomba k'op, toybajel sok teme kaj ajin abaike. ²¹Ya xiw jkot'an yu'un teme la yak'on ta k'exlal te Dios te k'alal ya xk'oon ta atojolike. Ya xiw jkot'an teme k'ot jta te mach'atik yakik ta mulwej ta sneelal, teme ma sutojik yot'anik yu'un te beluk ilaiybil sba ta pasele, sok te chijil bak'ete sok te beluk amen ya snopike sok te beluk k'ayemik ta spasele.

Chapter 13

¹Ja yoxebalix buelta te ya xboon ta atojolike. "TEME AY MACH'A YA YICH' KONTROINEL TA K'OPE YA ME SK'AN TE AY CHEB O OXEB TESTIGO YU'UNE." ²Jkalobjeyix te mach'atik la yaiyik mulwej ta sneelale sok spisil te mach'atik le' ayik a te k'alal k'oon ta xchebal buelta, sok janix jich ya jkal ta ora to: Teme k'oone mayuk me mach'a ya jna'bey yobolil sba. ³Jich ya jkalbeyex to, melet te ja'exe ja yakex ta sk'anel te yakuk awilik te ja yak ta k'op te Cristo ta jtojole. Te Jkajwaltike ma ba yu'un ya yak' ta ilel te pek'el ay ta atojolike, ja ya yak' ta ilel te ay yu'el ta atojolike. ⁴Melet ta swenta te bit'il pek'el la yak' sba la yich' ik'el bael ta jijp'anel ta cruz, jauk me to kuxul ta swenta te yu'el te Diose. Ja swenta te jich pek'el ayotik ta stojole, jauk me to ya xkuxinotik ta swenta te yu'el te Dios ta awolilike. ⁵Nopa awaiyik te ja'exe teme ay xch'uunjel awot'anike. Tsajtaya me abaik ta lek ta juju tul. ¿Yu'un ba ma ana'ojik te ay ta atojolik te Jkajwaltik Jesucristoe? Jauk me to ma me ayukex ta stojol teme ma k'axex te pruebajele. ⁶Te jo'one ya jk'an te yakuk ja na'ik te ju' jku'untik sk'asesel te pruebaetike. ⁷Jich yu'un ta ora to yakotik ta sk'oponel Dios ta awentaik te manchuk ya apasik te beluk amen ta pasele. Ma jauk ya jk'opon Dios yu'un te lekuk jk'oplaltik te jo'otike. Jauk me to, ja yakotik ta sk'oponel Dios yu'un te jauk yakukex ta spasel te beluk lek ta pasele, manchuk teme ma lek jk'oplaltik te jo'otike. ⁸Melet te jo'otike ma stak' ya jkontrointik te smelelile, melet ja ya jk'antik te beluk smelelile. ⁹Melet te jo'otike binax jkot'antik yu'un te k'alal mayuk te jkiptike yan te ja'exe ay awipik yu'un. Janix jich ya jk'opontik Dios yu'un te yakuk awich'ik utstesele. ¹⁰Ya me jts'ibubeyex spisil in to manchuk me k'ejel to ayon, swenta jich te k'alal ya xk'oon ta atojolike ma me yejt'aluk te ya jk'oponex tulane, jich bit'il yak'ojbon tulan jkat'el te Jkajwaltike, ja me yu'un te yakuk xch'ieixe ma me jauk yu'un te ya jinexe.SLAJIBAL PATJIBAL OT'ANIL ¹¹Ta slajibal, jkermanotak, jbinuk nax me awot'anik! at'ejanik me swenta jich yakukex ta ch'iel ta spisil ora, ayuk me smuk'ul k'inal ya awaiyik, junuk me ayukex sok te yantike, kuxinanik me sok lamal k'inal. Jich me te Dios yu'un te xk'uxul ot'anile sok te lamal k'inal ay me ta atojolik. ¹²Patbeya me abaik awot'anik ta tulu tul ta swenta ch'ul ujt'siyel. ¹³Spisil te ch'uunjeletike ya me yak'beyex spatjibal awot'anik. ¹⁴Te yutsil yot'an te Jkajwaltik Jesucristoe, te xk'uxul yot'an te Diose, sok te Ch'ul Espiritue te jun ayotik soke ayuk me ta atojolik. Jichuk.

Galatians

Chapter 1

SPATJIBAL OT'ANIL ¹Jo'on Pablo, wolwanej puk k'op, ma ta swenta ants-winiketik te la jkich' jkat'ele, ja ta swenta te Jesucristo sok te Dios Tatile te la yich' cha'kuxesel ta bay aelmeletik yu'un te Diose, ²te jo'one sok spisil te jkermanotaktik te joineje, ya me yak'batik spatjibal awot'anik te ja'ex ch'uunjelex te ayex ta sjoylejal sk'inal Galacia: ³Te yutsil ot'anil ayuk ta atojolik sok te lamal k'inal yu'un te Dios Jtatik sok te Jkajwaltik Jesucristoe, ⁴Te la yak' sba ta lajel yu'un te jmultike, jich me ju' yu'un te la skoltayotik lok'el yu'un te yip te beluk malekuke, te jich sk'anjel yot'an te Dios Tatil jku'untike, ⁵aka yich' ich'el ta muk' ta ora to sok ta sbajt'el k'inal. Jichuk.MAYUK YAN TE LEK YACH'IL K'OPE ⁶Yanax ya jkaay a te bit'il yakatik ta lok'el bael ta stojol te mach'a la yik'ex tel ta yutsil yot'an te Cristoe. Yanax ya jkaay a te bit'il yakatik ta k'atbujel bael ta yan yach'il k'op. ⁷Ma jauk ya jk'an jkal te ay yan yach'il k'ope, jauk me to ay winiketik te yakalik ta xjajchel k'op ta atojolik sok ya sk'anik syantesik te lek yach'il k'op yu'un te Cristoe. ⁸Machuk me jo'otik o te ch'ul abatetik ta ch'ulchan, ya yalbeyex yan lek yach'il k'op te bit'il la jkaltike, ya me yich' bol k'opteyel yu'un. ⁹Jich nix ya jkalbeyex te bit'il la jkal ta neelal toe, jich ya jcha' jkalbeyex: "Teme ay mach'a ya yalbeyex yan yach'il k'op te ma jauk te bit'il la awich'ik albeyel ta sneelal toe, aka me yich' bol k'opteyel yu'un." ¹⁰Jich yu'un, ¿ja ba yakon ta sleel te lek jk'oplal yu'un te ants-winike o ja ba te jauk lek jk'oplal yu'un te Diose? ¿Ja ba yakon ta sleel te lek nax yot'an jku'un te ants-winiketike? teme ja ya xbajt' jkot'an te binax yot'an jku'un te ants-winiketike, ma ba abaton yu'un te Cristo abi.TE YAT'EL TE PABLOE ¹¹Melet ya jk'an te yakuk ana'ik stojol jkermanotak, te yach'il k'op te la jkalbeyex awaiyike, ma sk'opok ants-winiketik. ¹²Te jo'one, ma la jkich' ak'bel yu'un tul ants-winik, ni ma la jkich' nojp'tesel yu'un. Ja la jkich' ak'bel jna' stojol yu'un te Jesucristoe. ¹³Te ja'exe ja awaiyojik stojol te namey jkuxinel te bit'il judioon sok te bit'il bajt' ta jkot'an snutsel te ch'uunjeletik yu'un te Diose sok te la jk'an te k'axeluk laj sk'oplalike. ¹⁴Te jo'one k'axem to jich la jch'uun te beluk xch'uunejik te judioetik te bit'il mach'a pajal jch'iel sok ta bay te jlumale. Jich me k'ax jelawen sk'oplal jku'un te stalel xkuxinel te jme'-jtate. ¹⁵Jauk me to te Dios ja la stsaon k'alal ta xch'ujt' te jme'e sok ja la yik'on ta swenta yutsil yot'an, ¹⁶la smulan yot'an te la yak'bon jkil te Snich'ane, jich te jo'one ya me jchobey sk'oplal ta stojolik te mach'atik yan lumetike, ma jauk ba jle te ants-winiketik te yakuk xcholbon jkaaye. ¹⁷Ma ba moon bael ta Jerusalén ta sleel te

mach'atik neel wolwanej puk k'opetike, jauk me to boon ta sjoylejal sk'inal Arabia sok ta patil sujt'on tel ta lum Damasco.¹⁸ Ta patil te k'axix oxeb ja'wil a, boon ta Jerusalén ba jna'bey sba te Cefas(Pedro), sok la join jo'lajuneb k'aal le'a.¹⁹ Jauk me to ma la jkil te yantik wolwanej puk k'opetike, janax te Santiagoe, te yijts'in te Kajwaltike.²⁰ Te bit'il yakon ta sts'ibubelex ta june, jamal ya jkalbeyex ta stojol te Dios te ma ba yakon ta spasel lot.²¹ Ta patil boon ta sk'inal Siria sok Cilicia.²² Ma to sna'bon jba a te ch'uunjeletik te ayik ta Judea te ayikix ta stojol a te Cristoe.²³ Janax yaiyobonik stojol te jk'oplale: "Te winik te jun k'aal la snutsotike, ta ora to yakix ta xcholbel sk'oplal te xch'uunjel ot'anil te jun k'aal k'anuk slajinbey sk'oplale." ²⁴Jich yakalik ta yich'el ta muk' te Dios ta swenta te beluk yak ta spasel ta jtojol te Diose.

Chapter 2

¹Jich yu'un, k'axix chanlajunebal ja'wil a te sujt'on moel ta bay Jerusalén sok te Bernabé, janix jich la sjoinon bael te Titoe. ²Ja moon bael yu'un te beluk la yak'bon jna' stojol te Kajwaltike, ja ba jchol jilel te lek' yach'il k'op te ya jcholbey te yan lumetike. La jcholbey yaiyik ta stukelik nax te mach'atik wolwanejetike, jich la jpas yu'un te ya jna' stojol a teme ma ba jontolok te jkat'ele. ³Te Tito te ja griego-winik te sjoinejone, ma la sujik yich'el te circunsisióne. ⁴Ay cha'ox tul lotil jkermanotaktik te muken tsajeywanej talik swenta yu'un te ya sk'an yilik te bit'il ya jtatik te koltayel yu'un te Cristo Jesuse. Ja ya sk'anik te yakuk xk'atbujotik ta mosoe, ⁵jauk me to te jo'otike ma la jch'uuntik te uts'inele, swenta yu'un ma xch'ay a te smelelil yach'il k'op ta atojolike. ⁶Yan te mach'atik ich'bilik ta muk' ta stojol te ch'uunjeletike, mayuk beluk la syantesik te ya jchole, chikan te biyilelike, mayuk stulal jku'un te beluk la spasik ta nameye, melel te Dios mayuk mach'a ya sbaj chikan bi yilel te yat'elike. ⁷Jauk me to la yilik te ak'bilon te ya jchol te lek yach'il k'op ta stojol te mach'a ma yich'ojik te circuncisione, jich te bit'il te Pedro te ya xchol te lek yach'il k'op ta stojol te mach'atik yich'ojik te circuncisione. ⁸Te Dios, at'ej ta stojol te Pedro ta xcholel te sk'ope, ta stojol te mach'a yich'oj circuncisione, janix jich la stikunon ta xcholbel uuk te mach'a yan lumetike. ⁹Te Santiago, Cefas sok te Juane, na'bil sbaik te ja la xjachik te ch'uunjeletike, k'ot ta yot'anik te yutsil yot'an te jkajwaltik te ay ta jtojole, jich la yak'bonik jpatbey swa'el sk'ab te Bernabé swenta ja ya join bael, jich la spasik yu'un te la jkich'tik tikunel bael ta stojol te yan lumetike sok te ja ya xbajt'ik uuk ta stojolik te mach'atik yich'ojik circuncisione. ¹⁰Janax la sk'anbotik te manchuk ya xch'ay ta jkot'antik te me'baetike, janix binax jkot'an ta spasel ta spisil ora. **TE PABLOE TULAN LA YALBEY TE PEDRO TA LUM ANTIOQUÍA** ¹¹Jauk me to te k'alal tal ta Antioquia te Cefase, la jsituy ba ta k'op sok, melel ma lekuk te beluk yak ta spasele. ¹²Melel te ma to xjulik a te cha'ox tul winiketik te tikunbilik tel yu'un te Santiagoe, te Cefas yak ta we'el sok a te yan lumetike. Jauk me to te k'alal k'otik te winiketike, kom ta we'el sok k'ejel abajt', melel ja la xi' te mach'atik ya sk'anik te circuncisione. ¹³Jich te yantik judioetik la sk'ainik uuk te cha'lam-ot'anile. Janix jich te Bernabé la xch'uun spasel uuk te cha'lam-ot'anile. ¹⁴Jauk me to te k'alal la jkil te ma jauk yakik ta spasel te beluk ya yal te smelelil yach'il k'ope, la jkalbey ta komon sitil te Cefase: "Teme ja'at judioat jauk me to teme jich yakat ta kuxinel te bit'il yan lumetik te ma jichuk te bit'il tul judioe, ¿bit'il ya stak' asuj te yan lumetik te jichuk ya xkuxin te bit'il judioe?" ¹⁵Te jo'otik judiootik ta jbek'tijibtik ma ba mulawilotik jich te bit'il te yan lumetike; ¹⁶jauk me to te jo'otike ya jna'tik stojol te mayuk tuluk ya xkoltayot yu'un teme la xch'uun spasel te at'elil te albil ta mantalile, janax teme ay xch'uunjel ot'anil ta stojol te Jesucristoe. Jich ya xk'ootik uuk teme ay xch'uunjel jkot'antik ta stojol te Cristo Jesuse, ta swenta nax xch'uunjel ot'anil, ma ta swenta spasel te beluk ya yal te mantalile. Melel mayuk mach'a ya yich' koltayel yu'un te Dios ta swenta te ya spas te beluk ya yal te mantalile. ¹⁷Jich yu'un, te jo'otike yakotik sleel te ya jkich'tik koltayel yu'un te Cristoe, melel mulawilotik la staotik, ¿jich yu'un ya ba yak' jpastik mulil te Cristoe? ¡Ma jichuk! ¹⁸Melel teme ja ya jcha' jpas te beluk jkijteyoxixe, ja ya jkak' ta ilel te ya jk'axintey te mantalil abi. ¹⁹Melel ta swenta te mantalile, ja lajon yu'un te mantalile, yu'un jich ya xkuxinon ta stojol a te Diose. ²⁰Pajal la jkich'ix jipp'anel ta cruz sok te Cristoe. Ma jo'okonix te kuxulone, ja kuxulix te Cristo ta jtojole. Te bit'il kuxulon ta jbak'etal ta ora to, ya xkuxinon ta swenta te xch'uunjel jkot'an ta stojol te Snich'an te Diose, te ja k'uxon ta yot'ane sok te laj ta milel jku'une. ²¹Ma xch'ay ta jkot'an te yutsil yot'an te Diose, melel teme janax ya jkich' koltayel yu'un te ya jch'uun spasel te mantalile, ¡jich yu'un jontol laj te Cristo abi!

Chapter 3

YA JKICH'TIK TE ESPÍRITU TA SWENTA XCH'UUNJEL JKOT'ANTIK ¹¡Ja'ex Gálatasetik te ma ana'ik k'inale! ¿Mach'a la sboltesatik te ma ba ya ak'an ya ach'uunikix te smeletik k'ope? te jo'one la jcholbeyex ta lek te bit'il la yich' jipp'anel te Jesucristoe. ²Janax ya jk'an jojk'ibatik: ¿La bal awich'ik te Espíritu ta swenta te xch'uunel te mantalile o ja bal la awich'ik yu'un te la awaiyik stojole? ³¿Yu'un ba ma ana'ik k'inal? ta sneelal to jajch' ach'uunik ta swenta te Espíritue, ¿ya ba alajinbeyik sk'oplal ta swenta nax te abak'etalike? ⁴¿Tojol ba te k'axix bayal awokolik yu'un teme mayuk beluk lok' awu'unik a? ⁵Te mach'a ja ya yak'beyex te Espíritu ta atojolike sok te mach'a ya yak'beyex awilik te chajp' at'eliletik ta atojolike, ¿ja bal ya spas te beluk ya yal te mantalile o janax ya yaiy stojol te sk'op Dios ta swenta te xch'uunel ot'anile? TE YACH'IL TRATO TE AK'BOT YU'UN TE DIOS TE ABRAHAME ⁶Jich bit'il te Abrahame: " LA XCH'UUN TE DIOSE SOK TOJ ILOT YU'UN," ⁷"Janix jich, k'otok ta awot'anik, te mach'a ay xch'uunel yot'ane, ja yal-snich'an te Abraham abi. ⁸Te beluk ts'ibubil ta sjun te Diose, ja te bit'il toj ya x-ilot yu'un Dios te yan lumetik ta swenta te xch'uunel yot'anike, ja yu'un te jich albot te lek yach'il k'op te Abraham yu'un te Diose: "TA AWENTA BINAX ME YUTSILIK YA XK'OT TE MUK'UL LUMETIKE. ⁹Jich yu'un, te mach'atik ay xch'uunel yot'anike binax me yutsilik sok te Abrahame, melet ja tul winik te ay xch'uunel yot'ane. ¹⁰Spisil te mach'atik ja smuk'ulinoj yot'anik te mantalile, ayik ta ch'ayel yu'un; sok jich ts'ibubil jilel ta sjun te Diose: "CH'AYEL ME YA XBAJT' TE MACH'A MA XCH'UUN SPISIL TE BELUK TS'IBUBIL TA SJUNAL TE MANTALILE." ¹¹Jamal chikan te mayuk mach'a toj ya x-ilot yu'un Dios te bit'il janax yat'elinoj spasel te beluk ya yal te mantalile, melet jich ts'ibubil jilel: "TE MACH'A TOJE YA XKUXIN TA SWENTA XCH'UUNJEL YOT'AN." ¹²Jauk me to te mantalile ma ba talem ta xch'uunel ot'anil, melet jich ya yal: "TE ANTS-WINIK TE YA XCH'UUN SPASEL TE BELUK YA YAL TE MANTALILE, YA ME XKUXIN YU'UN." ¹³Jauk me to te Cristoe la skoltayotik yu'un te ch'ayel k'anuk bookotik yu'un te ma la jch'uuntik te mantalile jich te bit'il ts'ibubil ta sjun te Diose: "CH'AYEL ME YA XBAJT' TE MACH'A YA YICH' JIIP'ANEL TA CRUZE." ¹⁴Ta swenta Cristo Jesús te bendición te ak'bot te Abrahame, la yich'ik uuk te yan lumetike, jich me la stak' jkich'tik te beluk k'axel albil te ya jkich'tik te Ch'ul Espíritue ta swenta te xch'uunel ot'anile. ¹⁵Jkermanotak ya xk'opojon jich te bit'il ya xk'opojik te mach'a ayik ta balumilale. Teme ay mach'a la spas jun trato sok yan winik, mayuk me mach'a ya stak' syantes o ya sts'ibuy xan, junax buelta teme la spasik te tratoe. ¹⁶Jich yu'un te Dios la spas jun trato sok te Abrahame sok te sts'umbale. Ma ba ya yal te ja spisil te sts'umbale, janax la yal te tul naxe, ja te Cristoe. ¹⁷Ta ora to ya jk'an jkal: Te mantalil, te tal ta bajk' sok lajuneb xcha'winik(430) ja'wil ta patil, ma ba ya stak' slajinbey sk'oplal te trato te la spas te Diose. ¹⁸Melet teme janax ya yich' smajt'an te mach'a ya xch'uun te mantalile, jich yu'un ma jaukix ta swenta te beluk k'axel albil jilel abi. Jauk me to te Diose ja la yak'bey jilel te Abraham te beluk k'axel albil jilele. TE BELUK SWENTAIL TE MANTALILE ¹⁹Jich yu'un ¿bistuuk te la jkich'tik ak'beyel jilel te mantalil jiche? Ja yu'un te ya xchiknaj a te mach'a ya xk'axintey te mantalile, ja to te k'alal tal te sts'umbal te Abraham te mach'a albil jilel sk'oplal yu'un te Diose. Te mantalil la yich' ak'el yu'un te ch'ul abatetik ta stojol te Moisés te ja la sk'ases k'op ta stojol te lume. ²⁰Teme ay tul winik te ya xk'opoj sok yan winike, ma yejt'aluk ay mach'a ya sk'ases te ayeje. Jich la spas te Dios te k'alal la spas trato sok te Abrahame. ²¹Jich yu'un ¿Te mantalile ja ba skontroinoj te trato te la yak' te Diose? ¡Ma jichuk! Melet te yakuk stak' yak'botik jkuxineltik sbajt'el k'inal te mantalile, toj la jkich'tik illel yu'un te la jch'uuntik te mantalil te jichuke. ²²Jauk me to te beluk ts'ibubil jilel ta sjun te Diose, ja te jpisiltik jpasojtik te mulile. Jich la spas te Dios yu'un te ya yak'botik te beluk k'axel albil jilele, te ya xkolotik yu'un te xch'uunel jkot'antik ta stojol te Jesucristoe, janax ya yich' ak'beyel kolel te mach'a ya xch'uunike. ²³Te k'alal ma to ayuk a te xch'uunel ot'anil ta stojol te Jesuse, chukbilotik yu'un a te mantalile ja to te la jkich'tik ak'beyel jkiltik te ay kolel yu'un te xch'uunel ot'anil ta stojol te Jesucristoe. ²⁴Jich te mantalile swentenejotik a ja to te tal te Cristoe, jich la jtatik koltayel yu'un te xch'uunel jkot'antike. ²⁵Ta ora to ayix xch'uunel jkot'antik ma ayotikix ta wentainel yu'un te mantalile. ²⁶Melet apisilik yal-snich'anex te Dios ta swenta te xch'uunel awot'anik ta stojol te Cristo Jesuse. ²⁷Melet bayalatikix te la awich'ik ja' ta stojol te Cristoe, junax ayatikix sok te Cristoe. ²⁸Mayukix sk'oplal teme judioexe sok teme griegoexe, mayukix sk'oplal teme mosoinbilatike sok teme kolematikixe, mayukix sk'oplal teme winikexe o teme antsexe, melet te ja'ex junax ayex ta stojol te Cristo Jesuse. ²⁹Teme junax ayex ta stojol te Cristoe, ja me sts'umbalex k'oem te Abrahame sok ya me awich'ik ak'beyel te beluk k'axel albil jilele.

Chapter 4

¹Te beluk ya jk'an jkale ja, teme pek'el to yawilal a te alal te ya yich'bey jilel sbiluk te state pajal me sok te mosoe, manchuk me ja yu'un spisil te sbiluke. ²Jauk me to wentainbil to yu'un te state sok te kanan biluketike ja to teme ts'akaj te bin k'aalil yaloj te state. ³Jich uuk te k'alal alalotik toa, ayotik ta mosoinel yu'un te mantalil ta xjajch'ibal te balumilale. ⁴Jauk me to te k'alal la sta yoraile, te Diose la stikun tel te snich'ane, te bejk'aj ta tul ants, wentainot yu'un te mantalile. ⁵Jich la spas te Jkajwaltik swenta yu'un tal skoltayotik yu'un te mantalile, jich yu'un la yik'otik jich bit'il te yal-snich'an te Diose. ⁶Jich yu'un te bit'il yal-snich'anex te Diose, la stikun tel te Ch'ul Espiritu yu'un te snich'an ta jkot'antike te jich ya yale: "(Abba, padre)Jtat te k'uxat ta jkot'ane." ⁷Jich yu'un ma mosoatikix, ja'ex te nich'anilexe, teme nich'anilexe, jich yu'un ay me amajt'anik yu'un te Dios ta swenta te Cristoe. TAK'UYEL YU'UN TE MA SUJT'OTIK TA MOSOINEL ⁸Jauk me to te namey tel, te k'alal ma to ana'beyik sba a te Diose, te ja'ex la awich'ik sujel ta mosoil yu'un te yantike, ta swentanax yip te balumilal te ma jauk te diosetik ta smeilelile. ⁹Te ja'ex te la ana'beyikix sba te Diose, jauk me to jich ya jkaltik te ja neel la awich'ik na'beyel abaik yu'un te Diose. ¿Bit'il me aya jiche te yakex ta sujt'el ta apatik yu'un te beluk mayuk yip sok te beluk mayuk sk'oplal ta ch'uunele? ¿Ya bal ak'anik xan te ya awich'ik mosoinele? ¹⁰Te ja'ex ya to akanantayik te tsabil k'aale, sok te yach'il uetike sok te yajtalul te ja'wiletike. ¹¹Ya xiw jkot'an awu'unik yu'un teme jontol te jkat'el te jpaso ta atojolike. ¹²Ya jkalbeyex bayal wokol jkermanotak, pasaik jich te bit'il jo'one, melel jich nix ayon uuk te bit'il ayexe. Te ja'ex mayuk beluk amen la apasbonik. ¹³Jauk me to ana'ojik stojol, ta skaj te chamel te la stsakone, jajch' jchol te yach'il k'op ta xjajch'ibale. ¹⁴Te jbak'etale la yil swokol, jauk me to te ja'ex ma la awilayonik sok ma la abajonik. Jich la awik'onik te bit'il tul ch'ul abat yu'un te Diose, jich la akuyonik te bit'il te Jesucristoe. ¹⁵¿Banti jil te sbujts' awot'anike? Melel testigoon awu'unik, te lajuk stak' alok'esik tel te asitike la awak'bonik sjelolin te jsit te jichuke. ¹⁶Jich yu'un ¿yu'un ba awajkontro k'oonix awu'unik te bit'il ya jkalbeyex awaiyik te beluk smeilelile? ¹⁷Te yantike ay sbik'tal yot'anik yu'un te bit'il ya xju' jku'un te ya jkik'extele, jauk me to ma ta swenta uk slekila. Yu'un ja ya sk'anik te ya jxatbatike, swenta yu'un binax awot'anik ya xk'oex ta stojolike. ¹⁸Ja me lek te binax jkot'antik yu'un te beluk lek ta spasel ta spisil ora, ma jauk nax te k'alal le' ayon ta atojolike. ¹⁹Jkal-jnich'nab, yan buelta ayon ta woklajel awu'unik jich te bit'il tul ants te le' nopol ya xkolix ta aljel a, ja to me xkom jwokol a teme jich k'oex te bit'il Jesucristoe. ²⁰Ya jk'an te le' ayukon ta awolilik ta ora to, yu'un ya me jyantes a te jk'ope, melel ma jna' ta lek te bit'il nix ayexe. SK'OPLAL TE SARA SOK AGAR ²¹Albonik jkaity te ja'ex te ya ak'anik swenteinex te mantalile, ¿yu'un ba ma awaiyojik stojol te beluk la yal te mantalile? ²²Melel jich ts'ibubil jilel ta stojol te Abrahame, te la sta cheb snich'nab, te tule ja yal te esclava-antse, te yane ja te yinam te libre aye. ²³Te tule bejk'aj ta stojol te esclava-antse, te yane bejk'aj ta swenta te ants te libre ay yu'un te trato te yaloj te Diose. ²⁴Te beluk la jkalix senyail k'op ta atojolik, yu'un te cheb antsetike ja ya yak' ta na'el stojol te cheb tratoe. Te sbabial tratoe chiknaj ta wits Sinaí te ya yak' xbejk'aj ta mosoinel te alnich'anetik yu'une. Ja bi ja te Agare. ²⁵Te Agare ja pajal sok te wits Sinaí te ay ta sk'inál Arabia; Ja ya yalbey sk'oplal te muk'ul lum Jerusalén, te ayik ta mosoinel sok te yal-snich'anike. ²⁶Jauk me to te Jerusalén te ay ta ch'ulchane libre ay stukel, ja jme'tik k'oem jku'untik. ²⁷Melel jich ts'ibubil jilel ta sjun te Diose: "BINUK NAX ME AWOT'AN, JA'AT TE MA X-ALAJATE. ALAIK ME WOKOL SOK AWUNANIK ME YU'UN TE SBUJTS' AWOT'ANIKE, JA'EX TE MAYUK AWAIYOJIK XK'UXUL TE ALJELE. MELEL TE ANTS TE IJK'TAYBILE, JA ME BAYAL XAN TE YALTAKE, K'AX JICH ME TE BIT'IL TE ANTS TE AY SMAMLAL." ²⁸Jauk me to jkermanotak pajalex me sok te Isaac te ja yal-snich'anex te Dios yu'un te trato te la spase. ²⁹Ta namey tel, te mach'a ya xbejk'aj ta swenta te ch'ich'-bak'ete ya me snuts te mach'a ya xbejk'aj ta swenta te Espiritue. Janix jich ta ora to. ³⁰Jauk me to ¿beluk ya yal te ts'ibubil ta sjun te Diose? "TIKUNA LOK'EL TE ANTS TE ESCLAVAINBILE SOK TE YALE. MELEL MA STAK' TE JUNAX YA YICH'IK TE MAJT'ANIL SOK TE YAL TE ANTS TE LIBRE AYE." ³¹Jich yu'un, jkermanotak te jo'otike ma me yal-snich'anotikix te ants te esclavainbile, ja me yal-snich'anotikix te ants te libre aye.

Chapter 5

K'AXEL AK'ABAIK TA LIBRE ¹Ta swenta Cristo libre ayotikix, ja yu'un te k'axel libreayotikixe. Jich yu'un, k'axel me awak'abaik ta stojol sok ma me awak'abaik sujel ta at'el jich te bit'il sneelal toe. ²Jo'on Pabloon, ya me jkalbeyex ta atojolik teme la awak'abaik ta circuncisione, jich me k'oem te bit'il mayuk stuul awu'unik te Cristoe. ³Ya jcha jkal xan, spisil winik te ya yak' sba ta circuncisión subjil me ta xch'uunel spisil te beluk ya yal te mantalile. ⁴Te ja'exe lok'emex ta stojol te Cristoe, teme ja ya aleik te lek ak'oplalik ta swentanax te mantalile; te ja'exe ma ba awaiybeyik yutsilal te yutsil ot'anile. ⁵Yan te mach'a kuxulotik ta swenta te Espíritue, ay xch'uunjel jkot'antik te yakotik ta smaliyel sok smuk'ul jkot'antik te beluk toje. ⁶Ta stojol te Cristo Jesuse, mayuk stuul ya xk'ot te circuncisión sok te incircuncisione, janax te ayuk xch'uunjel jkot'antik te ya xchiknaj ta ilel ta swenta te k'ux ya jkaiytik te yantike. ⁷Lek yakex ta aelmal a. ¿Mach'a me la skomatik te ya ach'uunik te smeelile? ⁸Te mach'a la sloleybatik te awot'anik ma jauk yat'el te mach'a yik'ojexe!. ⁹Xujt'uk nax te levadurae ya spajubtes spisil te mats'e. ¹⁰Ay smuk'ul jkot'an ta stojol te Jkajwaltike, te jich ya anopik te bit'il ya jnopoke. Te mach'a yak ta xchebtesbel te awot'anike, ya me staik swokolik, chikan mach'a a. ¹¹Jkermanotak, te yakukon to ta yalel sk'oplat te circuncisión, ¿Bistuuk te yakon to ta nutsel jiche? te manchuk ya jchol te bit'il janax ta swenta te ay kolel ta stojol te Cristo te laj ta cruze, mayuk mach'a ya xlijk' sjol te jichuke. ¹²Jauk me to te mach'a yak ta xchebtesbelatik awot'anike, ja lek te ayuk bit'il ya sjosik lok'el sk'olol spisil te sk'unilike. ¹³Melel ja la awich'ik ik'el yu'un te ay akolelike. Jauk me to, ma me atunesik te akolelik yu'un te beluk ya sk'an te abak'etalike; Jauk me to ta swenta te xk'uxul ot'anile jech k'ux me ya awaiy abaik. ¹⁴Melel junax k'oem sk'oplat spisil te mantalile, jai to: "K'UX ME AWAIY TA AWOT'AN TE APAT A XUJK'E, JICH TE BIT'IL K'UX YA AWAIYABAE." ¹⁵Jauk me to teme ya awuts'in abaik sok teme amen ya awilabaik ta tulutul, bijanik me, melel ya me stak' ajinabaik yu'un. TE YAT'EL TE BAK'ETE SOK TE SIT TE ESPÍRITUE ¹⁶Jich ya jkalbeyex, ak'a me abaik ta stojol te Espíritue ta spisil ora, jich me ma ba ya spas a te sk'anjel yot'an te mulawil bak'ete. ¹⁷Melel te sk'anjel yot'an te mulawil bak'ete, skontroinoj te Espíritue, janix jich te sk'anjel yot'an te Espíritue, skontroinoj te mulawil bak'ete. Spisil ora yakalik ta stsakbel sbaik, jich yu'un ma stak' apasik xan te beluk sk'an awot'anike. ¹⁸Jauk me to teme ja la swentainex te Espíritue, jich yu'un ma ba swentaatikix te mantalile. ¹⁹Ta ora to chikan ta ilel te yat'el te mulawil bak'ete, jai to: yalel ta mulil sok yan ants o yan winik, te beluk ilaybil sbae, bayal beluk ya smulan spasel sok ya snop spasel te k'exlaltik sbae, ²⁰xch'uunel lok'ombaetik, ts'ilwanejetik, la' ot'aniletik, tsaktombaetik, paichaletik, ora ya xlijk'sjolik, kontroinwanejetik, tsaltonba ta k'op, xatombaetik, ²¹bik'tal-ot'aniletik, yakubel, jach' k'opetik, janix jich ay yantik xan abi. Jich nix te bit'il la jkalbeyex ta sneelal toe, te mach'a jich ya spase ma me ya x-och ta bay ta ajwalinel yu'un te Diose. ²²Jauk me to te sit te Espíritue ja te xk'uxul ot'anile, sbujts' k'inale, te lamal k'inale, te ay smalib yu'une, te lek yot'ane, te ay yutsil yot'ane, te ay xch'uunjel yot'ane, ²³te manso ot'anile sok nix te ya stsajtey sbae; spisil in to mayuk mantalil yu'un. ²⁴Spisil te mach'atik ayikix ta stojol te Cristo Jesuse, sjijp'anojikix ta cruz te sk'anjel yot'anike sok te beluk ya smulan te mulawil sbak'etalike. ²⁵Teme ja ya xkuxinotik ta swenta te Espíritue, beenkotik me ta stojol te Espíritue. ²⁶Ma me jtoybatik, ma me jachtik kera a, ma me jkak'tik sbik'tal jkot'antik.

Chapter 6

¹Jkermanotak, teme ay mach'a la sta smule, te ja'atik te ja awich'ojik te Espiritue ya me sk'an ya atojtesik sok slekil awot'anik. Ya me sk'an atsajtey abaik jich me ma awich'ik ilbeyel awot'anik uuk. ²Jech-kuch beyame abaik te awijk'atsike, jich me ya ak'otesik ta pasel te smantal te Cristoe. ³Melel teme ay mach'a ya skuy sba te tulan sk'oplale, jauk me to teme ma malekuke, stukel nax ya sloley sba. ⁴Ta tulutul ya me sk'an stsajtey te bi yilel te yat'ele, jich me ay swentail te ya yak' sba ta ich'el ta muk'e sok ma me jauk nax ya xbajt' yot'an ta yilel te yantike. ⁵Melel ta tulutul ya yich' bael te yijk'atsike. ⁶Te mach'a ya yich' nojptesel ta sk'op te Jkajwatike ya me sk'an xchobey uuk te mach'a bijuptesot yu'une, te beluk lek la snope. ⁷Ma me awich'ik lo'layel. Te Diose ma me xju' ta labanel, melel te beluk ya sts'un te ants-winike, ja me ya sk'ajbey sit. ⁸Melel te mach'a ya sts'un ta swentanax te sbak'etale, ya me xla j stukel. Jauk me to te mach'a ya sts'un ta swenta te Espiritue, ya me sta kuxinel sbajt'el k'inal. ⁹Ma me xlujp'otik ta spasel te beluk leke, melel ya me sta sk'alelal te ya jk'ajtik te beluk la jts'untike, teme ma la jkak'batik ta tsalele. ¹⁰Jich yu'un, te bay ya xju' jku'untike, aka me jpastik te beluk lek ta stojolik te ants-winiketike, ja k'axem to xan aka jpastik ta stojolik te mach'atik jun ch'uunjelotik soke. TE PABLO LA YALBEY YUTSILAL TE CRUZ YU'UN TE CRISTOE ¹¹Ilawilik te bit'il la jts'ibubeyex ta jk'ab sok muk'ukal jts'ibjel. ¹²Te mach'atik janax ya sk'anik te lek ya x-ilotik yu'un te ants-wiketike, ja ya sujex te ya awich'ik te circuncisión. Jich yakik ta spasel swenta yu'un ma yich'ik nutsel ta skaj te la j ta cruz te Cristoe. ¹³Melel janix jich uuk te mach'atik yich'ojikix te circuncisión ma yakik ta xch'uunel te mantalile, jauk me to ya sk'anik te yakuk awich'ik uuk te circuncisión, jich me ya yalik te ju' yu'unik te ya sujex te la awich'ik te circuncisión. ¹⁴Jauk me to mayuk bi ora ya jtoyba janax ta swenta te Jkajwaltik Jesucristo te la j ta cruze, ja ta swenta te lajemix sk'oplal jku'un te balumilale sok uuk te balumilale lajemonix ta stojol. ¹⁵Melel ma xtuun te circuncisión, janix jich te mach'a ma yich'oje, te beluk tulan sk'oplale ja te yach'il jkuxlejaltike. ¹⁶Spisilik te mach'atik jich kuxulik ta swenta jai mantalil to, ayuk me lamal k'inal sok yutsil yot'anik ta stojolik, janix jich ta stojolik te Israeetik yu'un te Diose. ¹⁷Ta ora to sok ta patilal mayuk me mach'a ya yuts'inon, melel te jo'one jkich'objey ta jbak'etal te senyail te Jesuse. CH'ULTESEL TA SLAJIBAL ¹⁸Jkermanotak te yutsil yot'an te Jkajwaltik Jesucristoe, ayuk ta atojolik. Jichuk.

Ephesians

Chapter 1

SPATJIBAL OT'ANIL ¹Jo'on, Pabloon, te wolwanej puk k'opon yu'un te Jesucristo ta swenta sk'anjel yot'an te Diose. Ya jpatbeyex awot'anik te ja'ex te ch'ultesbilex sok te jun awot'anik ta stojol te Jesucristo te ayatik ta bay lum Éfeso. ²Ayuk yutsil sok lamal k'inal awaiyik yu'un te Jtatik Dios sok te Jkajwaltik Jesucristoe. CH'ULTESEL TA SWENTA TE ESPÍRITU YU'UN TE CRISTOE ³Ich'biluk ta muk' te Dios te ja stat te Jkajwaltik Jesucristoe, ja te mach'a la yak'botik jkich'tik te majt'aniletik te ay ta ch'ulchan ta swenta te Cristoe. ⁴Te Diose ja la stsaotik k'alal to ta xjajch'ibal te balumilale, swenta yu'un ch'ultesbilotik sok mayuk jmultik ya xk'ootik ta sit. ⁵Ta swenta sk'anjel yot'an te Dios ta xjajch'ibal to, chapal yu'un a te ya yik' yal-snich'aninotik ta swenta te Jesucristoe. ⁶Ja yu'un te ya jk'ajinteybeytik te yutsil yot'ane, te mach'a la xk'uxtayotik ta swenta te Snich'an te bayal k'ux ta yot'ane. ⁷Ta swenta te la smal xch'ich'el jku'untik te Jesucristoe, ayix koltayel ta jtojoltik sok ayix te perdón ta swenta te bayal yutsil yot'an jku'untike. ⁸Ja la yak'botik te yutsil yot'an ta jtojoltik sok spisil sbijil jkot'antik sok sbijil joltik. ⁹Te Diose la yak'botik jna'tik stojol te sk'anjel yot'an te muken ay yu'un a, jich la spas te bit'il la sk'an yot'ane, te ja la yak' ilel ta stojol te Cristoe. ¹⁰Te beluk la spas te Cristoe, ja te ya sk'otes ta pasel te beluk albil yu'un te Diose, swenta yu'un ya x-ak'bot jilel swentein spisil te beluk ay ta ch'ulchan sok ta balumilal te Cristoe. ¹¹Ta swenta Cristo tsabilotik yu'un te ya jkich'tik te majt'anile. Te Diose la tsaotik ta namey k'inal yu'un te jich ya xk'ot ta pasel te bit'il sk'anjel yot'ane. ¹²Janix jich ja la stsaotik yu'un te la jkich'tik ta neelal te majt'anil yu'un te ay smuk'ul jkot'antik ta stojol te Cristoe, swenta yu'un ya jkich'tik ta muk' te yutsilale. ¹³Ta swenta Cristo, la awaiyikix stojol te smeilelil k'op sok te lek yach'il k'op yu'un te akolelike sok te k'alal la ach'uunike, la awich'ik te Ch'ul Espiritu te ja sello yu'un te beluk k'axel yaloj te Diose. ¹⁴Te Ch'ul Espiritue ja senyail te beluk ya jkich'tik ak'beyele, ja to teme k'axel la jkich'tik ak'beyel ta jpsilitik te majt'antik yu'un te Diose, jich me ya jkich'beytik ta muk' te yutsilale. TE ESPÍRITU YU'UN TE BIJIL-OT'ANILE SOK TE BELUK AK'BIL TA NA'EL YU'UN DIOS ¹⁵Ja yu'un te k'alal la jkaix stojol te ay xch'uunjel awot'anik ta stojol te Jkajwaltik Jesuse sok te bit'il ay xk'uxul awot'anik yu'un te ch'ul lum yu'un te Diose, ¹⁶Ja yu'un te mayuk bi ora komenon ta yalel wokol ta stojol Dios awu'unik sok yakon ta sk'oponbelatik te Diose. ¹⁷Ya

jk'opon te Dios yu'un te Jkajwaltik Jesucristoe, te ja Tatil te ay yutsilale, yakuk yak'batik te Espiritu jich me ya awich'ik abijilik a sok jich me ya ana'beyik sba ta lek a te Diose. ¹⁸Ya jk'opon Dios ta awentaik yu'un te yakuk xjam te snopjibal awu'unike, jich me ya ana'beyik sba te mach'a smuk'ulinej awot'anik te ja ik'bilex yu'une sok te yutsil sk'ulejal te ya jkich'tik te ch'ul lumotik yu'un te Diose. ¹⁹Te k'alal ya jk'opon te Diose, ya jk'anbey te yakuk ana'bey sbaik te k'ax muk' te yu'el te ma stak' ta bisel ta jtojoltik te mach'a ya jch'uuntike, te muk' yu'el te ya x-at'ej ta jtojoltike. ²⁰Janix te yu'el te Dios te at'ej ta stojol te Cristoe, te k'alal cha'kux tel ta ailmeletike sok la snajk'an ta swa'el sk'ab ta bay ch'ulchan. ²¹Te Dios la yak' najk'ajuk te Cristo ta stojol te ajwaliletike sok te tuneletike sok spisil te mach'a ay yu'elike sok spisil te mach'a tulan sk'oplalike. Te Cristo ma jauk nax ya x-ajwalinaj ta ora to, janix jich ya x-ajwalinaj bael ta sbajt'el k'inal. ²²Te Diose la yak' te ya yich' ch'uunel te Cristo yu'un spisil te beluk aye sok ja jolol k'ot yu'un te ch'uunjeletike. ²³Te ch'uunjeletike ja sbak'etal k'oem, te yutsilal te Cristoe ja ya snojes spisil te beluk aye.

Chapter 2

KOLEMOTIK TA SWENTA YUTSIL YOT'AN ¹Jich te ja'exe, lajematik a ta skaj te amulike. ²Jich ayatik a, meel ja la apasik te beluk yu'un te balumilale. Te ja'exe la apasik te beluk ja yu'un te pukujetik te ayik ta sjamalul te k'inale. Jai to, ja te espíritu te yak ta at'el ta stojol te alnich'nabetik te ma ya xch'uunik te mantale. ³Ta jpisiltik jich ayotik a te bit'il te mach'atik k'axintey mantale. Ja yakotik ta spasel a te beluk ya smulan te jbak'etaltike sok te beluk ya jnoptike. Janax ayotik ta swenta yich'el tulan woklajel yu'un te Dios jich bit'il te yantike. ⁴Jauk me to te Diose bayal k'ux la yaivotik yu'un te ya sna'botik jkolilbatik ta skaj te bayal xk'uxul te yot'ane. ⁵Te k'alal lajemotik yu'un a te jmultike. La yik'otik tel ta yach'il kuxinel sok te Cristoe. Ta swenta nax yutsil yot'an te la jkich'tik koltaye. ⁶Te Diose la xcha'kusesotik sok la yak' xnajk'ajotik ta ch'ulchan sok te Jesucristoe. ⁷Jich la spas yu'un te ya yak' ilel ta patil bael te ay bayal yutsil yot'an ta jtojoltike. La yak'botik jkiltik in to ta swenta yutsil yot'an te Jesucristoe. ⁸Meel ta swenta nax yutsil yot'an Dios te la awich'ikix koltayel ta skaj te xch'uunjel awot'anike, ma jauk te la akoltey abaik ta atukelik naxe, ja jun majt'anil yu'un te Diose. ⁹Ma ba ta skaj awat'elik, jich yu'un ma me ayuk mach'a ya stuy sba yu'un. ¹⁰Meel te jo'otike ja yat'elotik te Diose, la xchiknantesotik ta swenta te Jesucristoe, swenta yu'un ya jpastik te lekil at'elil te la xchajp'an ta namey k'inal te Diose, swenta yu'un ya me jpastik bael te beluk lek ta pasele. **JUNAJ JKOT'ANTIK TA STOJOL DIOS TA SWENTA TE LAJ TA CRUZ TE CRISTOE** ¹¹Jich yu'un juluk me ta awot'anik te jich k'oematik a te bit'il yan lum ta swenta te abak'etalike. Te judioetike jich ya yalbeyex te "ma awich'ojik circuncision" meel ja yich'ojik te circuncisión ta sbak'etalik te pasbil ta sk'ab te ants-winiketike. ¹²Meel ta neelal to lok'ematik ta stojol a te Cristoe. Te ja'exe yan lumex yu'un a te lum Israele. Sok mayukatik ta bay te trato te yaloj te Diose. Te ja'exe mayuk smuk'ul awot'anik ja yu'un te beluk ya xk'ot ta pasel pajel chaweje. Te ja'exe mayuk Dios ta awot'anik ta balumilal. ¹³Yan ta ora to ta swenta te Jesucristoe, manchuk teme k'ejel to ayex ta sneelal to ta stojol te Diose, la awich'ikix tel noptsanel ta stojol te Dios ta swenta te xch'ich'el te Cristoe. ¹⁴Meel te Cristoe la yak'botik lamal k'inal. La yak'otikix ta junax sok te judioetike. Ta swenta te laj ta cruz te la sjin te ts'ajk' te xatojotik a, te ja yak'oj te ya jkontroin batike. ¹⁵Janix jich, la slajinbey sk'oplal te mantaliletik sok te beluk chapal yu'une, swenta yu'un junax ya xk'ot te ants-winiketike. Ja la yak' lamal k'inal. ¹⁶Ja la spas yu'un te la yak' junajuk yot'an ta xcha'-xchajp'al te lume, jich junax k'ootik ta stojol te Dios ta swenta te laj ta cruz te Jesuse. Ta swenta te laj ta cruz te Jesuse, jich la yak' lajuk te ya jkontroin jbatike. ¹⁷Te Jesuse tal xchol sk'oplal te lamal k'inal ta atojolik, te ja'ex te k'ejel to ayatike sok te mach'atik nopol ayike. ¹⁸Ta swenta te Jesuse, pajal ya stak' x-ochotik ta ba ay te Tatile, ta swenta junax Espíritu. ¹⁹Jich yu'un, te ja'ex te yan lumexe, awich'ojikix me na'bel abaik sok ma ba yan lumatikix. Jauk me to te ja'exe pajal alumul abaikix sok te mach'a tsabilikix yu'un te Diose sok te ja yal-snich'anatikix me uuk te Diose. ²⁰Te ja'exe awich'ojikix ts'ajk'uyel ta bay te yiptijib te noptesel yu'un te wolwanej puk k'opetike sok te alwanejetike. Janix te Jesucristo te ja smuk'ul yiptijib te xchikin nae. ²¹Ja ta swenta te Jesucristoe, te ya x-ipaj moel sts'ajk'ul spisil te nae sok te yak ta muk'ubel jich me ya xk'ot ta muk'ul ch'ul templo yu'un te Jkajwaltike. ²²Ta swenta te Jkajwaltike, te ja'exe pajal yakalex ta ts'ajk'uyel moel swenta yu'un le' ya xnain ta atojolik te Dios ta swenta te Espíritue.

Chapter 3

YAT'EL TE PABLO TA STOJOL TE YAN LUMETIKE ¹Ja yu'un te jo'on, Pabloon, te ayon ta chukel yu'un te Jesucristoe ta skaj te ja'ex te yan lumexe. ²La niwan awaiyikix stojol te la yak'bon jkat'el te Dios te ya jcholbeyex te bit'il ay te yutsil yot'ane. ³Te jo'one, yakon ta sts'ibuyel jich te bit'il la jkich' ak'beyel jna' stojole. Jai to, ja te beluk smeilelil te ma ak'bil na'el stojole, te la jts'ibubeyex tebuk ta banti te yan june. ⁴Te k'alal ya ak'oponik jai jun to, jich me ya xju' xk'ot ta awot'anik te bit'il k'oemix ta jkot'an te beluk smeilelil te mukul ta stojol te Cristoe. ⁵Te ma la yich'ik ak'beyel sna' stojol te yal-snich'nab te ants-winiketik ta namey k'inale. Yan ta ora to la yich'ix ak'beyel sna' stojol yu'un te Espiritu te wolwanej puk k'opetik sok te alwanejetik yu'une. ⁶Te beluk smelil te ma ba ana'ojike: Ja te yan lumetik pajal me ya yich'ik smajt'anik sok sjoy me sba ya xk'ot sok te judioetike. Pajal me ya yich'ik te beluk ts'ibubil ta lek yach'il k'op te yaloj te Jesucristoe. ⁷Melel k'atbujon ta abat yu'un jai lek yach'il k'op to, te ja majt'anil yu'un te yutsil yot'an te Dios te la yak'bon ta skaj te yak ta at'el ta jtojol te yu'ele. ⁸Te Diose ja la yak'bon jai majt'anil to, manchuk me ja pek'elon xan te bit'il te mach'atik tsabil yu'un te Diose. Jai majt'anil to te la jkich' ak'beyele, ja te ya jkalbey te yan lumetik te lek yach'il k'op yu'un te k'ax bayal te majt'anil yu'un te Cristoe. ⁹Ya sk'an te ya jkak' ta ilel ta stojol spisil te ants-winiketik te beluk muken chapal yu'un te Diose. Jai to ja te beluk chapal yu'un ta namey k'inal, te ja la spas spisil te beluk aye. ¹⁰Jich yu'un, ta swenta te ch'uunjeletike, te ajwaliletik sok te mach'a tulan yich'ojik yat'elik ta ch'ulchan jich me ya sna'ik a te k'ax ay sbijil te Diose. ¹¹Jich me k'ot ta pasel te bit'il xchapoj ta sneelal te Dios ta swenta sbajt'el k'inal, te ja la yak' k'otok ta pasel ta swenta te Jkajwaltik Jesucristoe. ¹²Melel ta swenta Cristo te ma xiwotik sok te ya stak' x-ochotik sok smuk'ul jkot'antik ta banti ay te Dios ta skaj te xch'uunjel jkot'antik ta stojole. ¹³Jich yu'un, ya jk'anbeyex te ma me xche'baj awot'anik yu'un te jwokol te yak ta k'axel ta awentaik. Ja me awutsilalik in to. TE XK'UXUL OT'ANIL TE JELAWEN XAN A TE BIT'IL YA XJU' TA NA'EL ¹⁴Ja yu'un te ya jkejanba ta stojol te Tatile, ¹⁵te ja la spas spisil te beluk ay ta ch'ulchan sok ta balumilal sok janix la yak'bey sbiil. ¹⁶Ya jk'opon Dios yu'un te yakuk yak'beyex te yutsil sk'ulejal sok te yakuk yich' yip awot'anik ta swenta yu'el te Espiritu yu'un te ay ta atojolike. ¹⁷Ya jk'opon Dios yu'un te yakuk xnain ta awot'anik te Cristo ta swenta te xch'uunjel awot'anike. Ya jk'opon Dios ta atojolik te k'axeluk ya awak' abaik ta swenta te xk'uxul awot'anike. ¹⁸Jich me ya xk'ot ta awot'anik sok spisil te mach'atik ch'uunjeletik te bit'il ay te sjamalul, te snajt'il, te stoylejal sok te sk'ubulil xk'uxul yot'an te Cristoe. ¹⁹Ya jk'opon Dios ta atojolik te yakuk ana'ik stojol te smuk'ul xk'uxul yot'an te Cristoe, te k'axem to xan a te bit'il ya jna'tike. Swenta yu'un jich ya apasik, jich me ya awich'ik nojesel ta yutsilal te Diose. ²⁰Jich yu'un ta swenta nax Dios te ya xju' yu'un spasel spisil, kaxem to xan te bit'il ya jk'antike sok te beluk ya jnoptike, melel ja yak ta at'el ta jtojoltik te yu'ele, ²¹ich'biluk ta muk' te yutsilal te Dios sok ich'biluk ta muk' spisil ora te yutsil sbiil te Jesucristo yu'un te ch'uunjeletike sok te ts'umbaliletik ta sbajt'el k'inal. Jichuk.

Chapter 4

JUN AYOTIK TA SWENTA ESPÍRITU ¹Jich yu'un, te ayon ta chukel ta swenta te Jkajwaltike, ya me jkalbeyex bayal wokol te lek me ya xkuxinex ta k'inal jich te bit'il ik'bilexe. ²Pek'eluk me xa wak' abaik, ayuk me yutsil te awot'anike sok ayuk me smalib awu'unik. Jech' k'ux me awaiy abaik. ³Pasaik te beluk leke, jich me jun ayatik sok te Espiritu te ayuk lamal k'inal awu'unike. ⁴Junax te jbak'etaltik k'oem sok junax te Espiritue, janix jich junax la yik'otik te Dios yu'un te ya jmalitit te ik'ele. ⁵Sok junax te Jkajwaltike, junax te xch'uunjel ot'anile, junax te ich' ja'e, ⁶junax te Dios sok junax te Jtatik ta jpisiltike. Te ja kajal yu'un spisil te beluk aye, sok ay ta swenta sok ja yu'un spisil. ⁷Ta tulutul te jo'otike ak'bilotikix jun majt'anil jich te bit'il la sk'an yot'an yak'botik stukel te Cristoe. ⁸Jich te bit'il ya yal ta sjun te Diose : "TE K'ALAL MO BAEL TA CH'ULCHANE, LA YIK' MOEL TE MACH'A CHUKBILIKE SOK LA YAK'BEY SMAJT'AN TE LUME." ⁹¿Beluuk ya sk'an yalbotik te "Mo baele," yu'un ba janix ko bael ta yet'al te balumilale? ¹⁰Te mach'a ko tele, janix te mach'a mo bael ta sba te ch'ulchanetike. Ja la spas yu'un te yakuk xnoj ta yu'el spisil te beluk aye. ¹¹Te Cristo ja me la yak' te majt'aniletik to: Wolwanej puk k'opetik, alwanejetik, te mach'atik ya xcholik te lek yach'il k'op, pastoretik sok te bijteswanejetike. ¹²Ja la yak' te majt'aniletik yu'un te ya xchajp'an ta lek te mach'atik ch'uunjeletik ta spasbeyel te yat'ele, ta swenta te yakuk xch'i te xch'uunjel yot'an te ch'uunjeletik te ja te sbak'etal te Cristoe. ¹³Ja to teme junax ya jtatik te xch'uunjel jkot'antike sok teme la jna'beytik sba te Snich'an te Diose. Jich me yak spasel in to swenta yu'un te yakuk xch'iotik jich bit'il te mach'atik sna'objey sbaik ta lek te Cristoe. ¹⁴Swenta yu'un ma me jichukotik xan te bit'il alaletike. Swenta yu'un ma me xtal-xbootik nax. Jich ma me jkich'tik lo'layel yu'un a te yantik nojp'tesel yu'un te ants-winiketik te ya slo'leyotik ta ora nax yu'un te sbijil sjolike. ¹⁵Jauk me to, te jo'otike ya me sk'an ya jkaltik te smeletik k'op ta swenta te xk'uxul ot'anil jich me ya xch'iotik ta stojol te mach'a jolol jku'untike, ja bi ja te Cristoe. ¹⁶Te Cristoe, junax ya yak' spisil te ch'uunjeletike. Te ja ya yak' te junax ya x-at'ejotike, swenta yu'un jich me ya xch'iotik a, sok jich me ya xch'iotik ta swenta te xk'uxul ot'anile. TE YACH'IL KUXLEJAL TA SWENTA TE CRISTOE ¹⁷Jich yu'un, jich ya jkalbeyex ta mantal ta swenta te Jkajwaltike: Ma me jichuk xan ya xbeenex te bit'il yantik lumetik te janax ya spas te beluk snopojik te mayuk stulale. ¹⁸Te snopjibal yu'unike ijk'ubenikix. Melel ma sna'bey sbaik te Diose, ja yu'un te ma sna'ik k'inal ta skaj te tulan te yot'anike. ¹⁹Ma ba ya xk'exawik. Ja la yak' sbaikix ta stojol te beluk smulanej te sbak'etalike, ja ya spasik spisil te beluk amen ta pasele. ²⁰Jauk me to te ja'exe ma jichuk ja nopojik ta swenta te Cristoe. ²¹Melel jnopoij te la awaiyikix stojol sk'oplal sok te la awich'ikix nojp'tesel ta swenta, te ja smeletik te Jesuse. ²²Ijk'tayameik te spokol akuxlejalik te bit'il ayatik ta sneelal toe. Melel bolobenix te spokol kuxlejalil ta swenta te sk'anjel ot'anil te ma lekuke. ²³Ijk'teyameik te spokol akuxlejalike, aka me ach'ubuk te atalelike sok te snopjibal awu'unike. ²⁴Pasaik me jich in to swenta yu'un ya me stak' alapik te yach'il akuxlejalike, te jich ya sk'an te Diose. Te ja la yich' pasel ta stojil sok ja ch'ultesbil stukel. ²⁵Jich yu'un, ma me apasik lot. "K'OPOJANIK ME TA SMELELIL, TA TULUTUL SOK TE APAT AXUJK'E," melel junax ayotik ta jpisiltik. ²⁶"TE ME YA X-ILINEXE, MA ME LE'UK YA ATAİK AMULIK A." Ma me smaleluk k'aal te ya x-ilinexe. ²⁷Ma me awak'ik x-och te pukuje. ²⁸Te mach'a ya x-elk'aje, ya me sk'an te ma x-elk'ajixe. Ya me sk'an te yakuk x-at'eje. Aka at'ejuk sok sk'ab, yu'un me jich ya stak' yak'bey xujt'uk a te mach'a mayuk beluk ay yu'une. ²⁹Ma me xlok' bol-k'op ta aweik. Jauk me to, ja me aka lok'uk ta aweik te lekil k'op swenta yak'beyel yip yot'an te yantike, swenta jich ay yutsil ya yayibeyex te ak'opike. ³⁰Ma me awak'beyik smel-yot'an te Ch'ul Espiritu yu'un te Diose. Ja me sello awu'unik te la awich'ik ak'beyel jich me ya ataik te beluk yaloj jilel te Diose. ³¹Ijk'teyaik te beluk xmich'et k'inal awaiyik yu'une, ijk'teyaik te la'-ot'anile, te ilimbae, te utawe, te bol-k'ope, sok spisil te beluk amen ta pasele. ³²Jech k'ux me awaiy abaik. Ayuk me slekil te awot'anike. Pasbeya me abaik perdón, jich te bit'il Dios la spasbeyex perdón ta swenta te Cristoe.

Chapter 5

TE BIT'IL YA SK'AN XKUXINIK TE MACH'ATIK YAL-SNICH'AN TE DIOSE ¹Jich yu'un, nopbeyaik me stalel te Diose, te ja'ex snich'nabex te bayal k'uxex ta yot'ane. ²Sok k'uxuk me ya awaiy abaik ta spisil ora, jich nix te bit'il bayal k'ux la yaiyotik te Cristoe te bit'il ja la yak' sba ta lajel ta jtojoltike. Te Cristoe jich k'ot te bit'il milbil majt'anil te xjuk'et nax yik' ta stojol te Diose. ³Te ja'ex te ch'uunjelexe ma snujp'in te ya awa'anik spisil ta chajp' chijil ot'anil, te beluk ma lekuk ta pasele sok te sbik'tal ot'anil ma ba ya snujp'in te jich ya apasike. ⁴Ma me stak' ya awalik bol k'op, sok te jowil k'op sok te beluk ma ich'biluk swentail ta alele, ma ba ya snujp'in te jich ya apasike. Ja ya sk'an te yakukex yalel wokol ta stojol te Dios ta spisil ora. ⁵Na'aik ta lek, te mach'a ya spas spisil ta chajp' mulil, te chijil-ot'anil sok sbik'tal-ot'anil yu'un tak'in te jich k'oem te bit'il te mach'a ya xch'uun te lok'om baetike, ma me ya xju' xnain ta ba ay ta ajwalinel te Cristoe sok te Diose. ⁶Ma me awak' abaik ta lolayel ta lotil k'opetik. Ta swenta spisil te mulil in to, te yilimba te Diose yak ta k'oel ta stojol te mach'atik yal-snich'nab te k'axintey mantaliletike. ⁷Jich yu'un ma me jichukex uuk. ⁸Te ja'ex ta neelal to ayatik ta ijk'al k'inal a, yan xan ta ora to ayex ta sakil k'inal ta swenta te Kajwaltike. Jich yu'un kuxinanik bael jich te bit'il ya sk'an te Kajwaltike. ⁹Te sit te sakil k'inale ja te lekil at'elile, te beluk toj ta pasele sok te beluk smeilele. ¹⁰Tsajtayaik me te beluk lek ta pasel ta stojol te Kajwaltike. ¹¹Ma me xa joinik ta spasel te beluk ma lekuk ta pasel jich te bit'il ya spasik te mach'atik ayik ta ijk' k'inale. Jauk me to ak'beyaik me sna' stojol te beluk ma lek yakik ta spasele. ¹²Melel te beluk muken ya spasike, k'ax k'exlaltik nax sba. ¹³Spisil te beluk ya jpastike, teme la yich' ak'el ilel ta sakil k'inale, ya me yich' ilel te beluk amen spasiojike. ¹⁴Melel spisil ya me yich' ak'el ta na'el stojol teme lok' ta sakil k'inale. Ja swentail te jich ay ta alel: "Jajch'an, ja'at te wayalate, sok jajch'an tel ta bay ay te aelmeletike jich te Cristoe ya me yak' sakil k'inal ta atojol." ¹⁵Ja yu'un, bijanik me te bit'il ayexe, ma me jichukex te bit'il ants-winiik te ma sna'ik k'inale, jaukex me te ayuk abijilike. ¹⁶Na'aik me te bit'il kuxulex ta jujun k'aale, melel ay amen ya xk'ax awu'unik te jujun k'aale. ¹⁷Ma me bolukex. Jaukex me te ya xk'ot ta awot'anik te beluk sk'anjel yot'an te Diose. ¹⁸Sok ma me awuch'ik trago, melel ya me yak'ex ta me'bal. Jauk me to, jauk me ya ak'anik te yakuk awich'ik nojesel yu'un te Ch'ul Espiritue. ¹⁹Albeyame abaik salmoetik, k'ayojetik sok spisil ta chajp' k'ayoj te ya yalbey yutsilal te Kajwaltike. K'ajinanik sok ich'aik ta muk' sok spisil awot'anik te Kajwaltike. ²⁰Spisil uuk me ora yakukex me yalel wokol yu'un spisil in to, ta swenta sbiil te Kajwaltik Jesucristoe sok te Jtatik Diose. JECH ICH'ABAIK TA MUK' ²¹Jech ich'abaik ta muk' jich te bit'il awich'ojik ta muk' ta smeilelil te Cristoe. ²²Antsetik ich'aik me ta muk' te amamlalike, jich te bit'il ya awich'ik ta muk' te Kajwaltike. ²³Melel te amamlalike ja me jolol k'oem awu'unik, jich te bit'il Cristo ja jolol k'oem yu'un te ch'uunjeletike. Te Cristoe ja me koltaywanej yu'un te slume. ²⁴Jich bit'il te ch'uunjeletike yak'oj sbaik ta wentainel yu'un te Cristoe, Jichukik me uuk te antsetik te nujp'inemike, ya me sk'an te jichukex sok te amamlalik ta spisil ora. ²⁵Jichatik uuk winiketik, k'ux me ya awaiyik te awinamike jich bit'il te Cristo k'ux ta yot'an te ch'uunjeletike sok te la yak' sba ta milel ta stojole. ²⁶Jich la spas spisil in to swenta yu'un ya yich' ch'uultesel. Te Cristoe ja me la spokbey lok'el spisil xch'alel ta swenta te ich' ja' te jich yaloj ta sk'oep. ²⁷Jich la spas spisil in to, swenta yu'un ayuk yutsilal te ch'uunjeletike, te manchuk ayuk xch'alele sok te manchuk bolobene, sok te mayuk beluk ch'altesbil yu'une, jauk nax me te ch'uultesbiluke sok te mayuk bay ch'ayeme. ²⁸Janix me jich ya sk'an apasik, winiketik, k'anaik me te awinamik jich te bit'il ak'anojik te abak'etalike. Te mach'a sk'anoj te yiname, sk'anoj me sba uuk abi. ²⁹Melel mayuk mach'a ya sbaj te sbak'etale. Jauk me to, ya me skanantey sok k'ux me ta yot'an, jich te bit'il Cristo k'axel k'ux la ya'iy ta yot'an te slume. ³⁰Melel, jo'otik te yok-sk'abotik te sbak'etale. ³¹Ja ta swenta in to, te winike ya me yijk'tey jilel te sme'-state jich me ya yik' sba sok te yiname sok junax me ya xk'ot te sbak'etalike. ³²Ja in to k'ax muk' sk'oplal te ma ba ana'ojik stojol ta neelale, jauk me to ja yakon ta yalbeyel sk'oplal te Cristoe sok te lum yu'une. ³³Jich yu'un, ta tulutul k'anaik me te awinamik jich te bit'il ja k'anojik te abak'etalike, jichex uuk antsetik ich'aik ta muk' te amamlalike.

Chapter 6

TAK'UYEL YU'UN ALNICH'ANETIK SOK ME'EL-TATILETIK ¹Alnich'anetik, ch'uunbeyaik me smantal te ame'-atatike ta swenta te Jkajwatik, ja me jich ya sk'an ta pasel. ²"ICH'AIK ME TA MUK' TE AME'-ATATIKE," (ja me sbabial mantalil te yich'oj majt'anil), ³"JICH ME LEK YA XK'OEX TA APISILIK A, JICH YA XNAJT'UB AKUXLEJALIK LE' TA BALUMILAL TO." ⁴Te ja'ex te me'el-tatilexe, ma me xa wak' x-ilinuk yot'an te awal-anich'anike. Jauk me to, lek me xa ch'itesik sok lek me ya abijubtesik ta swenta te Jkajwaltike. ⁵Abatetik, ch'uunbeyaik me smantal te awajwalik ta balumilale, ich'aik me ta muk' sok xiaik me, tojok me te awot'anike. Ch'uunbeyaik me te smatal jich te bit'il ya ach'uunik te Cristoe. ⁶Ch'uunej mantalukex me ma me jauk nax te k'alal ya yilex te awajwalik te lekuk ak'oplalik yu'une. Jauk me to, ch'uunej mantalukex me jich bit'il te yabatex te Cristoe. Pasaik me te sk'anjel yot'an te Dios sok awot'anik. ⁷Ch'uunaik me sok spisil awot'anik, jich te bit'il ya ach'uunbeyik smantal te Jkajwaltik te manchuk jichuk te bit'il te ants-winiketike. ⁸Te ja'exe ya me sk'an te ya ana'ik te beluk lek at'elil ya spas te ants-winike, ya me yich' smajt'an yu'un te Jkajwaltike manchuk me ja te mach'a esclavoinbile o ja te mach'a libre aye. ⁹Sok te ja'ex ajwalilexe, jich nix ya sk'an ya apasik ta stojol te amosoike. Ma me xa k'ajk'al k'opteyik. Ya me ana'ik te ja'ex pajal me ay awajwalik ta ch'ulchan sok. Te ja'exe ana'ojik me te mayuk mach'a tsabil nax yu'un te Jkajwaltike. TE JMAJK'ILTIK YU'UN TE DIOSE ¹⁰Jich me ya jkalbatik ta slajibal, ich'aik me yip te awot'anik ta stojol te Jkajwaltik ta swenta yip te yu'ele. ¹¹K'uinaik me te amajk'ilik te yak'ojbeyex te Diose, jich me ya xju' awu'unik sts'ikel spisil te beluk chapal yu'un te pukuje. ¹²Melel ma jauk ya jtsakbatik sok te mach'a pajal ch'ich' bak'etotik soke. Ja ya jtsakbatik sok te bol espírituetik, te ja ajwaliletik te ay yu'elik te ma chikanuk ta ilele sok te mach'a ajwaliletik te ya x-ajwalinik ta ijk'al k'inale, sok te bol espírituetik te ayik ta sjamalul te ch'ulchane. ¹³Jich yu'un lapaik me te amajk'ilik yu'un te Diose, jich me ya xju' awu'unik stsalel te bi k'aalil ay awokolike sok ya me xju' awu'unik stsalel te beluk amene. Teme jich la apasik spisil in to, ya me xju' awu'unik tsalaw. ¹⁴Jich yu'un, ayuk me smuk'ul awot'anik, chukaik me ach'ujt'ik yu'un te beluk smeelile sok k'uinaik me te beluk lek ta pasele ja me smajk'il awot'anik k'oem. ¹⁵Lekuk me chapalatik yu'un te ya xba acholik te lek yach'il k'op yu'un te lamal k'inale, jich te bit'il lek alapik te axanabike. ¹⁶Ta spisil ora jauk me smajk'il awot'anik te xch'uunjel awot'anike, jich ya me xju' awu'unik stubel te k'ajk' te ya xtal ta atojolik yu'un te jkaj jkontrotik ja te pukuje. ¹⁷Ich'aik me te smajk'il ajolik te ja te akolelike sok ich'aik me te espada yu'un te Ch'ul Espíritu, ja te sk'op te Diose. ¹⁸Ma me xch'ay ta awot'anik sk'oponel te Dios sok ta yalel wokol ta spisil ora ta swenta te Espíritue. Wik'iluk me asitik ta spisil ora, manchuk me xkomex ta sk'oponel te Diose, k'oponbeyaik me Dios spisil te ch'uunjeletike. ¹⁹Sok k'oponbonik me Dios uuk, swenta yu'un te k'alal ya xk'opojone, ya me yalbon te Dios te beluk ya sk'an te ya jchole. K'oponbonik me Dios yu'un te ma xiw jkot'an te k'alal ya jchol te lek yach'il k'op te mukbil ta sneelal toe. ²⁰Ja me tikunbilon tel yu'un te ya jchol te lek yach'il k'ope, ja swentail te chukulon ta kadenaetike, manchuk me chukulon ma me xiw jkot'an ta xcholel te beluk smeelile. SLAJIBAL SPATJIBAL OT'ANIL ²¹Janix jich ya jtikunbatik bael te kermanotik Tíquico te k'ux ta jkot'antik sok te jun yot'an te yak'oj sba ta abatinele, te ya xba yalbatik te bit'il ayone sok te ya xcholbatik spisil te beluk yakotik ta spasele. ²²Jo'on la jtikunix tel ta atojolik swenta yu'un ya xcholbatik te bit'il ayotike, jich me ya ana'ik stojol te beluk yakotik ta spasele, jich me ya xmuk'ub k'inal awaiyik a. ²³Te Jtatik Dios sok te Kajwaltik Jesucristo aka yak'beyex lamal k'inal sok xk'uxul awot'anik ta swenta te xch'uunjel awot'anik jkermanotak. ²⁴Te yutsil yot'an te Diose ayuk me ta atojolik te mach'a sk'anoj te Kajwaltik Jesucristoe sok te xk'uxul yot'an te ma xla jstukele.

Philippians

Chapter 1

SPATJIBAL OT'ANIL ¹Pablo sok Timoteo, te ja abatotik yu'un te Cristo Jesuse, te mach'atik tsabilik yu'un te Cristo Jesús ta Filipos, sok te ancianoetik sok te diáconoetike. ²Ayuk me yutsil awot'anik sok ayuk me lamal k'inal ta swenta te Jtatik Dios sok te Jkajwaltik Jesucristoe. LA SK'OPON DIOS TE PABLO TA STOJOL TE CH'UUNJELETIKE ³Te k'alal ya xjulex ta jkot'ane ya jkalbey wokol te Dios ta awentaik. ⁴Ta spisil ora ya jk'oponbeyex Dios soy spisil sbujts' jkot'an. ⁵Ya jkalbey wokol Dios yu'un te junax yakotik ta spukel te lek yach'il k'op ta xjajch'ibal ja to ta ora to. ⁶Xch'uunej jkot'an, te Dios ya sju'tes spasel te lekil at'elil te la sjajch'es spasel ta atojolike, ja to te bin ora ya xtal te Jesucristoe. ⁷Ja me lek te jich ya jkaik ta jkot'an ta atojolik yu'un k'uxex ta jkot'an. Melel joytak k'oemex ta apisilik swenta yu'un te yutsil yot'an te Diose, manchuk me chukulon a, melel la akoltayonik swenta yu'un te ya

jchol ta jamal te lek yach'il k'ope. ⁸Melel ja testigo k'oem jku'un te Diose, te bayal k'uxex ta jkot'an ta apisilik jich te bit'il k'ax bayal k'uxotik ta yot'an te Cristo Jesuse. ⁹Jich yakon ta sk'oponel te Dios in to: Te yakuk s-esmaj xan te sbijil te awot'anike sok te ayuk xan sbijil te ajolike. ¹⁰Ya jk'opon Dios ta swenta te yakuk ana'ik stsaal te beluk leke, jich me mayuk amulik ya ataik te k'alal ya xk'opojexe sok jich me mayuk beluk kechel ta awentaik te k'alal ya xtal te Cristoe. ¹¹Ya jk'opon Dios ta awentaik te yakuk xnojex uuk yu'un te sit te beluk toj ta pasel te ya xtal ta swenta te Jesucristoe, swenta yu'un ya yilbeyik yutsilal sok te ya yich'ik ta muk' te Diose. TEME KUXULOTIKE JA KUXULOTIK TA SWENTA TE CRISTOE ¹²Ta ora to jkermanotak ya jk'an te yakuk ana'ik stojol te beluk yakon ta k'axel a, ja la skoltayon yu'un te ya jpuk te lek yach'il k'ope. ¹³Te bit'il chukulon ta swenta te Cristoe, sna'ojik stojol spasil te kananetik yu'un te muk' ajwalile sok spasil te ants-winiketike. ¹⁴Teb ma spasiluk te jkermanotaktik te ay smuk'ul yot'anik ta stojol te Jkajwaltik yu'un te bit'il chukulone sok ma ya xiwik yu'un te ya xcholik te sk'op te Diose. ¹⁵Melel ay cha'ox tul te ya spukbeyik sk'oplal te Cristo ta swenta sbik'tal ot'anil sok ta swenta tsaltomba k'op, sok janix jich ay cha'ox tul te ya spuk sok sk'anjel yot'an. ¹⁶Te mach'atik patil ya spasik ta swenta te xk'uxul yot'anike, yu'un ya sna'ik te ja chukulon ta swenta te ya xk'opojon yu'un te lek yach'il k'ope. ¹⁷Yan te yantike ja ya yalbeyik sk'oplal te Cristo yu'un te janax ya sk'anik te toyoluk sk'oplal stukelik, ma jauk ya spasik sok yot'anik. Ja ya skuyik te ya xju' yu'unik yak'bonik jwokol yu'un te chukulone. ¹⁸¿Bi jwenta a? chikan teme ma lek yot'an ya spase o teme sok yot'an ya spase, janax teme ya yalbeyik sk'oplal te Cristoe, ja swenta te bayal sbujts' jkot'an yu'un. Jich ya sbujts'naj jkot'an yu'un, ¹⁹melel ya jna' te ya xkolon lok'el swenta yu'un te yakatik ta ak'oponbelonik Dios sok ta swenta te ya skoltayon te Espiritu yu'un te Jesucristoe. ²⁰Ja ya sk'an jkot'an sok ja smuk'ul jkot'an te mayuk beluk ya jta k'exlal yu'une, ja yu'un teme kuxulon o teme lajon baele, yakuk jpas ta spasil ora te beluk lek ta pasele, ta swenta te beluk ya jpas ta jbak'etale ya me yich'ik ta muk' a te Cristoe. ²¹Melel te bit'il kuxulone ja ta swenta te Cristoe sok teme lajon baele, la me jkayix tsalaw abi. ²²Jauk me to teme ya xkuxinon xan ta k'inal sok te jbak'etale, jich me ya xch'i xan ta lek te jkat'ele. Jich yu'un, ¿beluuk ya jtsa? ma jna'. ²³Melel ma xju' jku'un stsaal ta xchebal. Te beluk sk'anjel jkot'ane, ja te yakuk xlajonix baele sok te yakuk xk'oon ta stojol te Cristoe, te ja mero lek stukele. ²⁴Jauk me to, ja ay bayal xan sk'oplal te ya xkuxinon xan ta jbak'etale swenta yu'un ja lekilalik. ²⁵Jich yu'un xch'uunej jkot'an, sok jich jna'oj te joinejex sok jich ya jpas xan bael ta k'inal, swenta jich me ya xch'ie xan sok te yakuk s-esmaj xan te sbujts' te xch'uunjel awot'anike. ²⁶Jich me k'axem to xan bayal sk'oplal ya xk'ot awu'unik ta jwenta te Cristo Jesuse te k'alal ya xcha' sujt'on tel ta atojolike. ²⁷Janax toj me ya xkuxinatik jich te bit'il ya yalbotik te lek yach'il k'op yu'un te Cristoe, swenta yu'un te k'alal ya xba jkilexe o teme k'ejel ayon a, ya me jk'an jkaiy stojol ak'oplalik, te junax ayatike sok te junax awot'anik ta swenta te Espiritue, jun snopjibal awu'unik sok te pajal yakex ta yak'beyel yipal yu'un ta xch'uunel te lek yach'il k'ope. ²⁸Ma me xiwatik yu'un te mach'atik skontroinojexe. Ja me senyail ya yilik te ch'ayel ya xbajt'ike, jauk me to, te ja'exe ya xkolex, melel ja talem ta stojol te Dios te kolele. ²⁹Melel te Diose ja la yak'beyex te ja'exe, te ya xch'uun awot'anik ta swenta xk'uxul yot'an te Cristoe, ma jauk nax te ya ach'uunike, janix jich ak'bilex te ya xk'ax awokolik yu'un te k'ux ta awot'anik te Cristoe, ³⁰janix jich me pajal ya jkich'tik jwokoltik yu'un, ja yu'un te yakatik ta yaiyel stojol te bit'il ayon to ta woklajele.

Chapter 2

PEK'EL LA YAK' SBA TE CRISTO JICH LA YICH' ICH'EL TA MUK' ¹Teme ay mach'a ay yip yot'an ta swenta Cristo, teme ay smuk'ul awot'anik, teme sjoinejex te Ch'ul Espíritue, teme ay yutsil xk'uxul awot'anike, ²jich yu'un ts'aktesbonik te sbujts' jkot'an te pajaluk ya anopik te bit'il jo'one, te pajal k'ux ya awaiy abaik, junuk nax me ayex ta swenta te Espiritu sok junuk nax te beluk ya anopike. ³Ma me ayuk bi ya apasik ta swenta te beluk ya sk'an awot'anike, sok ta swenta toybajel te mayuk bi ya xlok' awu'unik a. Ja me lek te pek'el ya awak' abaik jich me ya akuyik te yantik te ja tuyem sk'oplalik te bit'il te ja'exe. ⁴Ma me atukeluk nax ya aleik te alekilalike, jauk nix me jich ya alebeyik slekilal te yantike. ⁵Jich me ya anopik te bit'il la snop te Cristo Jesuse. ⁶Te ja pajal k'oem jich te bit'il te Diose, jauk me to ma la skuy sba te ja pajal sok te Diose. ⁷La xch'oj sba ta yot'an. Ja la yak' sba ta abat. Pajal yilel sok te ants-winiketike. Jich k'ot yilel te bit'il tul winike. ⁸Pek'el la yak' sba sok la xch'uun mantal k'axem to xan te la yak' sba ta lajel, ita lajel ta cruz! ⁹Jich yu'un, te Dios la smuk'tesbey sk'oplal ta k'axem to xan. Ja la yak'bey sbiil te toyol yu'un spisil te biililetike. ¹⁰Swenta yu'un ta sbiil Jesús ya skejan sbaik, spisil te mach'atik ayik ta ch'ulchan sok te mach'atik ayik ta balumilale sok te mach'atik ayik ta yet'al te balumilale. ¹¹Ja la spas yu'un te yakuk yalik ta jamal spisil ants-winiketike te ja ajwalil te Jesucristoe, yu'un ya yich'ik ta muk' te Dios te ja Tatile. **SAKIL K'INAL K'OEMEX YU'UN TE BALUMILALE** ¹²Jich yu'un, ja'ex te k'uxex ta jkot'an, te yakatiknanix xch'uunel a te mantale, ma jauk nax te k'alal le' ayon a, janix me jich ya apasik te ma ba le' ayonix a, pasaik me te at'elile ta swenta yu'un te akolelike, ayuk me sk'oplal ta awot'anik. ¹³Melel janix te Dios te yak ta at'el ta atojolik yu'un jich ya sk'an x-at'ejatik ta swenta sk'anjel yot'an. ¹⁴Spisil te beluk ya apasik, pasaik me, ma me xa muken k'optay abaik sok ma me ajachik k'op a. ¹⁵Jich me ya apasik swenta me jich me toj ya xk'oatik sok mayuk ya yich' tael amulik a, melel ja alnich'anatik yu'un te Dios te ma ch'alubenatike. Pasaik me, jich me ya xlemex te bit'il ek'etik ta balumilal, yu'un jich me ya xlemex ta stojol te mach'atik amen yat'elike. ¹⁶Tsakame abaik ta lek ta stojol te smeilelil k'op jich me binax jkot'an awu'unik a te k'alal ya xtal te Cristoe. Jich me ya jna' te ma jontol la jkaiky at'ele. ¹⁷Jauk me to teme ya jkich' milel jich te bit'il te milbil majt'anil ta atojolik yu'un te ayuk xch'uunjel awot'anike, binax me jkot'an yu'un sok pajal me ya xbinub jkot'antik yu'un. ¹⁸Jichukex me uuk, binuk nax me awot'anik sok binuk nax me jkot'anbatik ta jpisiltik. **TIMOTEO SOK EPAFRODITO** ¹⁹Teme jich ya sk'an te Jkajwaltik Jesús ya me jtikunbatik bael ta ora te Timoteoe, yu'un me jich ya xmuk'ub k'inal ya jkaiky te k'alal ya jkaiky stojol teme lek ayexe. ²⁰Melel mayuk mach'a jich te bit'il stalele, te ja sk'an te lek ayatike. ²¹Melel spisil te yantike janax ya sleik te beluk ya sk'an yot'anike, ma jauk ya sleik te beluk ya sk'an te Jesucristoe. ²²Te ja'exe ana'objbeyik te lek stalel, te jich bit'il te alale te ya xch'uunbey smantal te state jich nix la xch'uun mantal ta swenta te lek yach'il k'ope. ²³Jich yu'un, ya jk'an tikunbeyex bael teme la jna' stojol te bit'il ya xk'oone. ²⁴Te jo'one ya xch'uun jkot'an ta stojol te Jkajwaltike te le' nopol ya xba jkilex uke. ²⁵Jich yu'un ya jnop stikunel bael ta yan buelta ta atojolik te Epafroditeo. Te ja jkermano sok joy ta at'el sok joy ta soldadoinel, te ja chol k'op awu'unik sok ja ya skoltayon te k'alal ay jwokole. ²⁶Melel bayal yak ta mel-ot'an ta awentaik sok ya sk'an xba yilatik, melel la awaiyik stojol te tsajk' ta chamele. ²⁷Melel te k'alal tsajk' ta chamele k'anuk lajuk yu'un. Jauk me to te Dios la sna'bey yobolil sba, ma jauk nax na'bot yobolil sba janix jichon uuk la sna'bon jkobilil jba uuk, swenta yu'un ma ba la jmel-jkot'an ta kaxem to xan yu'un te k'anuk lajuk baele. ²⁸Ja swenta te binax jkot'an ya jtikunbatik bael, yu'un te k'alal ya awilik ta yan bueltae, binuk nax me awot'anik yu'un jich me ma bayaluk xan ya jmel-jkot'an yu'un. ²⁹Sok binuk nax me awot'anik ya awik'ik ta atojolik te Epafroditeo ta swenta te Jkajwaltike. Ich'aik ta muk' te mach'atik pajal yot'an soke. ³⁰Melel ja ta swenta te at'ej ta stojol te Cristo te k'an lajuk baele. Ja la yak' te xkuxinel yu'un te la yak' sba ta abat ta jtojol melel te ja'exe ma ju' awu'unik te la akoltayonike.

Chapter 3

YA JTOJLIN BAE TE BANTI YA XK'OONE ¹Jich yu'un, jkermanotak, ayuk me sbujts' awot'anik ta stojol te Jkajwaltike. Ma me amenuk ya jkaiy te ya jcha' jts'ibubeyex bael te beluk la jts'ibubatikixe. Melel spisil in to, ya me xtuun awu'unik. ²Bijanik me yu'un te ts'ietike sok te at'etetik te amen yat'elike. Bijanik me yu'un te mach'atik ya xbojwanik te ya yalik te ja ya sk'an ya jkich'tik te circuncisión. ³Melel jo'otik te circuncisión. Jo'otik te ya jkich'tik ta muk' ta swenta te Espiritu yu'un te Diose. Jo'otik te bayal sbujts' jkot'antik ta stojol te Cristo Jesuse sok te ma jauk ya smuk'ulin jkot'antik te ch'ich'-bak'ete. ⁴Janix jich te jo'one ya stak' te ja ya smuk'ulin jkot'an te bak'ete. Teme ay tuluk te ya snop te ay smuk'ul yot'an ta bak'ete, k'ax to xan jich a te jo'one. ⁵Te jo'one xwaxukebal to nax k'aal jbejk'ajel a te la jkich' te circuncisión yu'un te lum Israel te ja jts'umbal te Benjamin sok snich'anon hebreoetik, te mantalile ja tulán sk'oplal ya jkaiy a, melel fariseon a. ⁶Ta skaj te tulán sk'oplal ta jkot'an a te beluk jnopoje, jo'on la jnuts te ch'uunjeletike; la jch'uun spasel spisil te mantaliletike. ⁷Jauk me to te beluk la jpase, la jkuy te ja bayal sk'oplale, jauk me to mayuk sk'oplal ya jkaiy ta ora to, ta swenta te ya jna'bey sbaix te Cristoe. ⁸Te jo'one ya jkal te mayuk bi ay stuulale melel ja mero lek te la jna'bey sba te Cristo Jesús te ja Jkajwale. Ja ta swenta te Cristo te la jkijk'teyix spisil, jich ya jkuyix te bit'il k'abale, swenta yu'un ya stak' ya jna'bey sba ta lek a te Cristoe. ⁹sok jun me ya xk'oon sok te Cristoe. Ma jauk nax yakon ta xch'uunel te mantalil yu'un te lek ya yilon a te Diose. Jauk me to, ja yakon ta spasel te beluk toj ta pasel ta swenta te xch'uunjel jkot'an ta stojol te Cristoe, te beluk lek ta pasel ta stojol te Diose, te ja te xch'uunjel ot'anile. ¹⁰Ja yu'un te ya jk'an jna'bey sba ta lek te Cristoe sok te yakuk jkaiybey te yu'el te bit'il cha'kuxtele sok te jichuk ya xk'ax jwokol te bit'il k'ax swokole. Sok te jichuk jkot'an te bit'il la yak' sba ta lajele, ¹¹swenta yu'un jich ya stak' xcha' kuxon uuk a ta bay te aelmeletike. ¹²Ma ba ya jkal te juemix jku'un spasel spisil in to sok te k'axel tojobenonixe. Jauk me to yakon ta yak'beyel yipal, yu'un jich me ya jta te beluk ak'bilonix ta swenta te Cristo Jesuse. ¹³Jkermanotak, te jo'one ma stak' ya jkal te juemix jku'une. Jauk me to ay junax te beluk ya jpase: Ja te ya jch'ay ta jkot'an te beluk jilix ta jpate, ja me ya jkak'bey yipal ta sleel te beluk ay ta jtojole. ¹⁴Te jo'one ya jkak'bey yipal yu'un te ya xk'o jta te majt'anil, te ja te ya jkich' ik'el moel ta ch'ulchan yu'un te Dios te ja ta swenta te Cristo Jesuse. ¹⁵Ta jpisiltik te mach'a muk'ubenotikix ta stojol te Diose, jichuk me pajaluk ya jnoptik in to; teme ma jichuk ya anopike, te Diose janix ya yak'batik ana'ik stojol. ¹⁶Jauk me to, te beluk lek la jpastikixe akame jkak'beytik yipal ta spasel. ¹⁷Kermanotak, noptonik te jtalele. Sok ilame awilik te mach'atik jich yakik ta spasele, jich me ya awak'ik ta ilel a te bit'il la jkak'beyex anopike. ¹⁸Ay bayal mach'a skontroinoj te bit'il laj ta cruz te Cristoe, ja yu'un te bayal buelta jkalobjatikixe, jauk me to yakon ta ok'el te ya jkalbatik xane. ¹⁹Te beluk ya xk'ot ta pasel ta stojolike ja te ya xla'jik ta sbajt'el k'inale. Melel ja dios yu'unik te beluk ya smulan te sbak'etalike sok ja binax yot'anik yu'un te beluk k'exlaltik ya spasike. Janax baem ta yot'anik spasel te beluk ay ta balumilale. ²⁰Jauk me to te jlumaltike ay ta ch'ulchan, ja yakotik ta smaliyel te ya xtal te jkoleltik le'a, ja te Jkajwaltik Jesucristoe. ²¹Ya me xtal sk'atbunbotik te jbak'etaltik te mayuk stuulale jich ya xk'atbuj te bit'il ay yutsilale, jich me ya spastaj ta swenta yu'el te ja ya xju' yu'un spasel ta mantal spisil te beluk aye.

Chapter 4

SPISILUK ME ORA AYUK SBUJTS' JKOT'ANTIK TA SWENTA TE JKAJWALTIKE ¹Jich yu'un, jkermanotak te k'uxex ta jkot'an sok te ma ch'ayemex ta jkot'ane, te ja'exe awak'ojbonik sbujts' jkot'an swenta te la ach'uunikix te Jesuse sok ja sit jkat'el k'oemex ta stojol te Diose, junuk me awot'anik sok teJkajwaltik jkermanotak te k'uxex ta jkot'ane. ²Yakon ta yalbeyel wokol te Evodia sok te Sintique, te jun pajaluk yot'anik ta swenta te Jkajwaltike. ³Jich yu'un ya jkalbat wokol uuk, ja'at te joybatik ta at'ele; kolteya jai antsetik to. Melel ja la sjoinonik ta at'el swenta spukel te lek yach'il k'op sok te Clemente sok xan te yantik jotak ta at'ele, te ay sbiilik ta bay sjunal te kuxinele. ⁴Ta spisil ora ayuk me sbujts' awot'anik ta swenta te Jkajwaltike. Ya xcha' jkalbeyex xan, ayuk me sbujts' awot'anik. ⁵Aka chiknajak te slekil awot'anik ta stojol te ants-winiketike. Te Kajwaltike nopol ya xtalix. ⁶Manchuk ayuk beluk ya yaan awot'anik. Jauk me ya xbajt' ta awot'anik ta sk'oponel te Diose, k'anaik me te beluk ya xtuun awu'unik sok albeyaik wokol yu'un, yakuk me yaibatik stojol te beluk ya ak'anbeyik te Diose, ⁷sok te lamal k'inal yu'un te Diose, te k'ax muk' te ma xju' jku'untik sna'el, ya me skananteybeyex te awot'anike sok te snopjibal awu'unik ta swenta te Cristo Jesuse. JAUKE ME YA ANOPIK IN TO ⁸Ta slajibal ya jkalbeyex jkermanotak, spisil te beluk smeilele, spisil te beluk ich'bil ta muk'e, spisil te beluk toje, spisil te beluk ma kapal ta mulile, spisil te beluk ay yutsile, spisil te beluk lek sk'oplale, teme ay beluk lek ta pasele, teme ay beluk ya x-alot yutsil sk'oplale, jauk me taluk ta ajolik spisil in to. ⁹Te beluk la anopike sok te beluk la awich'ike, te beluk la awaiyik stojole sok te beluk la awilik ta jtojole, pasaik me spisil in to, jich te Dios yu'un te lamal k'inal ya me sjoinex. TE MAJT'ANIL YU'UN TE FILIPOETIKE ¹⁰Te jo'one bayal sbujts' jkot'an ta swenta te Jkajwaltike, melel ja yu'un te la acha' ana'onike. Ya jna' te la ana'onike, jauk me to ma ba wejt' awu'unik te bin ut'il la akoltayonike. ¹¹Ma jauk ya jkal yu'un te mayuk beluk ay jku'one. Melel nojp'enix jku'un te binax jkot'an yu'un te beluk ay jku'one. ¹²Ya jna' xkuxinon ta me'bal sok ya jna' xkuxinon te k'alal bayal beluk ay jku'one. Ta spisil te beluk aye, nojp'enix jku'un, chikan te bi jkilel ayone, teme nojel te jch'ujt'e o teme ayon ta wi'nale sok teme ay bayal beluk ay jku'one o teme mayuk beluk ay jku'one. ¹³Spisil ya xju' jku'un spasel ta swenta Cristo te mach'a yak'ojbon yip jkot'ane. ¹⁴Jauk me to, lek te la akoltayonik te k'alal ay jwokole. ¹⁵Ja'ex, filipenseetik, ya ana'ik te k'alal jajch' ta alel te lek yach'il k'ope, te k'alal la jkijk'tey te Macedonia, mayuk yan ch'uunjeletik la skoltayon yu'un te beluk tuun jku'one, ja'ex nax te la akoltayonike. ¹⁶Te k'alal ayon ta lum Tesalónica, te ja'exe ma junuk nax buelta la atikunbonik tel te beluk tuun jku'one. ¹⁷Ma jauk nax ay ta jkot'an te majt'anile. Ja bayal sk'oplal ta jkot'an te yakuk x-esmaj te majt'aniletik ta atojolike. ¹⁸Te jo'one jkich'ojix spisil te beluk la atikunbonik tel sok bayalix beluk ay jku'un. Te jo'one lek ayonix. Jich la jkich'ix te beluk la atikunbonik tel sok te Epafroditeo. Te majt'anil te la atikunbonik tel, xuk'et nax sbujt' ta stojol te Diose, jich te bit'il milbil majt'anile. ¹⁹Te Dios jku'one, ya me yak'beyex spisil te beluk ya xtuun awu'unike swenta te yutsil sk'ulejal te Cristo Jesuse. ²⁰Jich ta ora to ayuk me yutsilal ta sbajt'el k'inal te Jtatik Dios jku'untik. Jichuk. SLAJIBAL SPATJIBAL OT'ANIL ²¹Ak'beya me spatjibal yot'anik te ch'uunjeletik ta swenta te Cristo Jesuse. Ya stikunbeyex tel spatjibal awot'anik te jkermanotaktik te sjoinonik le' in to. ²²Sok la stikunbeyex tel spatjibal awot'anik spisil te mach'atik ch'uunjeletike, Ja k'axem to xan te mach'atik ayik ta abatinel ta sna te muk' ajwalil Césare. ²³Aka sjoinex te yutsil yot'an te Jkajwaltik Jesucristo ta swenta te Espiritu yu'one.

Colossians

Chapter 1

SPATJIBAL OT'ANIL ¹Pablo, wolwanej puk k'op yu'un te Jesucristo ta swenta sk'anjel yot'an Dios sok te Timoteo te jkermanotike, ²te mach'atik ch'uunjeletik sok te mach'atik toj yot'anik ta swenta Cristo te ayik ta Colosas. Aka sjoines te yutsil yot'an sok te lamal k'inal yu'un te Jtatik Diose. TE PABLO LA SK'ANBEY TE DIOS TE YAKUK YICH'IK SBIJIL YOT'ANIKE ³Te jo'otike ya jkalbeytik wokol Dios, te ja stat te Kajwatik Jesucristoe sok ta spisil ora ya jk'oponbeyex Dios. ⁴Te jo'otike jkaiyotik stojol te xch'uunjel awot'anik ta stojol te Jesucristo sok te k'ux ta awot'anik spisil te mach'atik tsabilik yu'un te Diose. ⁵Te ja'exe ay xk'uxul awot'anik ja yu'un te yakatik ta smaliley te beluk k'ejbil ta ch'ulchane. Te ja'exe la awaiyik stojol te smeilelil k'op, ja te lek yach'il k'ope, ⁶te ja talix ta atojolik. Te lek yach'il k'op yak ta yak'el sit sok yak ta ch'iel ta spamal balumilal. Jich yak ta spasel ta atojolik uuk, ja to te k'alal la awaiyik stojole sok te la ana'beyik sk'oplal te yutsil yot'an Dios ta smeilele. ⁷Jai lek yach'il k'op to, te ja la anopeyik te Epafrase, te ja joy jba ta at'el sok te bayal k'ux ta jkot'ane, te ja jun yot'an yak'oj sba ta abat ta stojol te Cristo ta atojolike. ⁸Te Epafras la yak'botik jna'tik stojol te bit'il ay te xk'uxul awot'anik ta swenta te Espiritue. ⁹Ta swenta te

xk'uxul ot'anile, te k'alal la jkaiytik stojol te bit'il ayexe mayuk ni junuk k'aal te la jkik'teytik ta sk'oponel Dios ta atojolik. Te jo'otike yakotik ta sk'anel te yakuk xnojex ta sbijil ot'anil yu'un jich ya ana'beyik te beluk ya sk'an yot'an te Diose sok te yakuk awich'ik abijilik ta swenta te Espiritue. ¹⁰Te jo'otike yakotik ta sk'oponel Dios ta atojolik yu'un te tojuk ya xbeenex jich te bit'il ya sk'an te Kajwaltike. Te jo'otike yakotik ta sk'oponel Dios ta atojolik yu'un te yakuk awak'ik asitik ta swenta spasil te lekil at'elile sok te ya xmuk'ubex ta swenta te yakuk ana'bey sbaik te Diose. ¹¹Te jo'otike ya jk'opontik Dios ta atojolik yu'un te yakuk awich'ik smuk'ul awot'anik yu'un te beluk ya ana'ik spasele sok ta swenta yu'el te yakuk awak'beyik yipal sok te ayuk smalib awu'unike. ¹²Te jo'otike ya jk'opontik Dios ta atojolik yu'un binuk nax me awot'anik ya awalbeyik wokol te Jtatike, te ja la yak' te pajaluk ya awich'ik te majt'anil yu'un Dios sok te ch'uunjeletik te ayik ta sakil k'inale. ¹³Te Jtatik Dios ja la skoltayotik tel lok'el yu'un te yip te ijk'al k'inale sok la yak'otik ta ba ay ta ajwalinel te Snich'an te k'ux ta yot'ane. ¹⁴Ta swenta te Nich'anil te ay jkoleltik yu'une sok ja la yak'botik perdón yu'un te jmultike. JUNAJ JKOT'ANBATIK TA STOJOL DIOS TA SWENTA TE LAJ TA CRUZ TE CRISTOE ¹⁵Te Nich'anile ja slok'omba te Dios te ma chikanuk ta ilele. Ja sbabial ay yu'un spasil te beluk pasbile. ¹⁶Melel ja ta swenta te la yich' pasel spasil te beluk ay ta ch'ulchan sok te beluk ay ta balumilale, te beluk chikan ta ilel sok te beluk ma chikanuk ta ilele. Teme muk'ul ajwaliletik, teme mantalteswanejetik, teme ajwaliletik, sok te mach'a tulan yat'el yich'ojike, spasil la yich' pasel ta swenta te Cristo sok ja yu'un stukul. ¹⁷Ja neel yu'un spasil te beluk aye sok spasil yich'oj yip ta swenta. ¹⁸Ja jolol te Cristo yu'un te ch'uunjeletike, te ch'uunjeletike ja sbak'etal k'oem te Cristoe. Ja ay ta xjajch'ibal stukul sok ja neel cha'kux tel ta bay aelmeletik jich neel ay yu'un spasil te beluk aye. ¹⁹Melel te Diose binax yot'an yu'un te Cristo te ja kuxinem jich te bit'il sk'anjel yot'ane, ²⁰sok ja ta swenta te Nich'anil te ya yak' xjunaj ta stojol Dios spasil te beluk ay ta balumilal sok te beluk ay ta ch'ulchane. Te Diose la yak' lamajuk k'inale ta swenta te la smal xch'ich'el ta cruz te Jesuse. ²¹Janix jich ta neelal to, ma ba na'bilabaik a yu'un te Diose sok akontroinojok a ta swenta te beluk ya anopike sok te beluk ma lek ya apasike. ²²Yan ta ora to, te Cristoe la yak' lekubatik ta swenta te laj te sbak'etale. Ja la spas yu'un te ch'uultesbilex ya xk'oatik, te mayuk amulik sok te mayuk bi ya stak' ya yalbeyex te k'alal ya xk'oex ta stojol te Diose, ²³teme la awak'beyik yipal ta swenta te xch'uunjel awot'anik sok teme jun awot'anike, teme ma la awijk'teyik te smuk'ul awot'anik ta stojol te lek yach'il k'op te la awaiyikix stojole. Ja in to ja te lek yach'il k'op te la yich' albeyel ta spasil te ants-winiketik te ay ta balumilale. Ja me ta swenta te lek yach'il k'op te la jkak'ba ta abatinel te jo'on Pabloone. TE YAT'EL TE PABLO TA STOJOL TE YAN LUMETIKE ²⁴Ta ora to binax jkot'an yu'un te yak ta k'axel jwokol awu'unik sok te ya jts'aktes ta swenta swokol jbak'etal te bit'il te Cristo te k'ax swokol ta swenta te ch'uunjeletik te jich k'oem te bit'il te sbak'etale. ²⁵Ja swentail te ayon ta abatinel yu'un te ch'uunjeletike, te ja la yak'bon te Dios te ya jwentainatik, yu'un jich me ts'akal ya xk'ot te sk'op te Diose. ²⁶Ja in to ja smeletik te mukbil jilel ta namey k'inale. Jauk me to la yich'ix na'el stojol yu'un te mach'atik ya xch'uunike. ²⁷Dios la sk'an yot'an te la yak' na'el stojol te yutsil sk'ulejal te beluk mayuk ta na'el stojol ta swenta te mach'atik yantik lumetike. Ja te Cristo te ay ta atojolike, te le' ya jtatik a te beluk yakotik ta smaliyele. ²⁸Te jo'otike ya jkalbetik sk'oplal te Cristo sok ya jnojp'testik te ants-winiketik ta swenta sbijil ot'anil, swenta yu'un chapal ya xk'ot stejk'an sbaik ta stojol te Cristoe. ²⁹Ja yu'un tulan yakon ta at'el, melel te Cristo ja yak ta at'el ta jtojol sok ja yak'obon te yu'ele.

Chapter 2

¹Melel ya jk'an te yakuk ana'ik stojol te tulán yakon ta at'el ta atojolik sok te mach'atik ayik ta Laodicea sok te mach'atik ma sna'bonik jbae. ²Te jo'one ya x-at'ejon yu'un te yakuk yich' yip awot'anik swenta yu'un junuk me k'ux ya awaiy abaik sok te tsakal ana'ojikix te beluk mukbil jilel yu'un te Dios, te ja te Cristoe. ³Ay ta swenta stukel spisil te bijil ot'anil sok te beluk ya sk'an ya jna'tik stojole melel k'ebil yu'un spisil. ⁴Ya jkalbeyex in to swenta yu'un ma me ya awich'ik lo'layel yu'un te lotil k'opetik te smeilelil yaele. ⁵Manchuk me ma joinejex ta jtelemal, jauk me to joinejex ta swenta te Espiritue. Te jo'one ay bayal sbujts' jkot'an yu'un te lek yakatik spasel te at'elile sok te ay yip te xch'uunjel awot'anik ta stojol te Cristoe. ⁶Jich te bit'il la ach'uunikix te Kajwaltik Cristoe, beenanik me sok. ⁷Tulan me awak' abaik ta stojol sok ipajemukexme ta lek, k'axeluk me ay xch'uunjel awot'anik jich te bit'il la awich'ik nojp'tesel sok alaik me bayal wokol ta stojol. TE YACH'IL JKUXLEJALTIK TA SWENTA TE CRISTOE ⁸Wik'iluk me asitik swenta yu'un mayuk mach'a ya slo'layex sok bijil k'opetik sok te lotil ayejetik te jich bit'il stalel xkuxlejalik ta namey te ants-winiketetik te ayik ta balumilale, te ma jichuk sk'anjel yot'an te Cristoe. ⁹Melel te Cristoe kuxinem ta sbak'etal spisil te yutsilal te Diose. ¹⁰Sok te ja'exe tsakal ayatikix ta stojol te Cristoe. Ja jolol yu'un spisil te beluk ay yu'el sok mach'atik tulán yat'elike. ¹¹Ta swenta Cristo te ja'exe la awich'ikix circuncisión te ma pasbil ta sk'ab te ants-winiketike, te albil sk'oplal yu'un te ch'ich' bak'ete, ja la awich'ik circuncisión yu'un te Cristoe. ¹²Te ja'exe la awich'ik mukel sok te Cristo te k'alal la awich'ik te ja'e, ta swenta te Jesuse la awich'ik cha'kusesel yu'un te xch'uunjel awot'anik ta yu'el te Diose, te ja la xcha'kuses tel te banti ay te aelmeletike. ¹³Te k'alal lajematik a, ta swenta te amulike sok te ma awich'ojik circuncisión yu'un te abak'etalike, ja la yak'batik ja xkuxlejalik sok la spasbotik perdón te Jesús yu'un spisil te jmultike. ¹⁴Ja la stup' spisil te jbetike sok te beluk kechel ta jwentatik stojele. ¹⁵Te k'alal laj ta cruz, le' la slajinbey sk'oplal spisil a. Ja la spejk'tsanbey yu'elik te mach'atik ay yu'elike sok te mach'atik ay tulán yat'elike, ja la yakbey yil te ants-winiketike, te la ya'iy tsalaw ta stojolik ta banti cruz. ¹⁶Jich yu'un, ma me ayuk mach'a ya yich'ex ta k'op yu'un te beluk ya alajinike sok te beluk ya awuch'ike, sok teme ay sk'alelal k'in sok yach'il u, sok te sk'alel ich' lewae. ¹⁷Spisil in to ja te beluk ya smak te beluk ya xtale, jauk me to te smeilelile ja te Cristoe. ¹⁸Ma me xa awak'ik ta pojel te amajt'anik, yu'un te mach'atik te ya yalik te pek'el skuyoj sbaike sok te ya yich'ik ta muk' yilel te ch'ul abatetike. Sok te mach'a ya yalik te ay beluk ya xwaichinik sok te ay beluk stelemal ya yilik jauk me to ta sk'opik nax stukelik sok te muk' yak'oj sbaike yu'un te beluk snopojik ta swenta nax te sbak'etalike. ¹⁹Ma sk'an te jun ayik sok te Cristo te ja jolole. Melel k'alal ta jolol, sts'aktileyoj sba ta swenta te muk' chialiletik spisil sok te baketik, swenta yu'un jich ya sta yipik sok junax ayik; spisil in to ya xch'i ta swenta de Diose. ²⁰Teme lajematikix sok te Cristoe, jich me kolematikix yu'un te yu'el te beluk ay ta balumilale, jich yu'un ¿bistuuk te kuxulatik jich te bit'il sujilatik yu'un te balumilal te ya yalbatike: ²¹"Ma atsakik in to, ma awe'ik in to, ma apikik in to?" ²²Spisil in to yak ta lajel bael sk'oplal melel janax snopjibal yu'un te ants-winiketike. ²³Jai mantaliletik to ya yak' xbijubik yilel melel janax yak'objey sba xch'uunik stukelik sok te pek'el yak'oj sbaike yilele sok te tulán ya yich'ik pasel ta mantal te sbak'etalike. Jauk me to ma xju' yu'unik skomel te sbak'etalike.

Chapter 3

¹Jich yu'un te bit'il cha'kuxematikix sok te Cristoe, ja me aleik te beluk ay ta ch'ulchane, te banti ay te Cristo te nakal ta swa'el sk'ab te Diose. ²Nopaik me te beluk ay ta ch'ulchane, ma me jauk anopik te beluk ay ta balumilale. ³Melel te ja'exe lajemex sok ayix akuxlejalik yu'un Dios ta swenta Cristo. ⁴Te k'alal ya xchiknaj tel te Cristo, te ja kuxlejalile, jich ya xchiknajex uuk ta bay yutsilal. TE SPOKOL KUXLEJALE SOK TE YACH'IL KUXLEJALE ⁵Ja yu'un aka lajuk ta atojolik te beluk ya smulan te abak'etalik te ay ta balumilale, ja te chijil jolole, te beluk ilaybil sbae, te beluk ya smulan te awot'anike, te sk'anel te beluk malekuke sok te sbik'tal ot'anile, melel ja pajal k'oem sok te xch'uunel te lok'ombaetike. ⁶Ja ta swenta te muliletik to, te ya xk'ot ta stojolik te yilimba te Dios te mach'atik k'axinte mantaliletike. ⁷Te ja'exe jich nix la apasik uuk te k'alal kuxulex ta balumilale. ⁸Jauk me to te ja'exe ya me sk'an ya awijk'tayik spasil in to: Te la' ot'anile, te ilimbae, te ya anopik spasel te beluk ma' lekuke, te bolk'optaywaneje sok te ixta' k'ope. ⁹Ma me apas abaik lot ta tulutul, melel te ja'exe la wijk'tayikix te spokol akuxlejalike sok spasil te beluk k'ayemex ta spasele, ¹⁰sok te alapojikix te yach'il akuxlejalik te yan yan yak ta yanubel ja to teme jich k'oatik te bit'il te mach'a la spasatike, swenta yu'un ya ana'beyik sba ta lek. ¹¹Ja in to mayukix sk'oplal teme griego soy teme judioe, teme yich'oj circuncisión sok teme ma yich'oj te circuncisione, te mach'a yan lum taleme, teme talem ta Escitae ja te mach'atik malek te beluk ya spasike, teme mosoinbile, teme koleme, melel janax ay sk'oplal te Cristo sok ay ta swenta spasil. ¹²Jich yu'un lapaik me te lekil akuxlejalik, te bit'il tsabilex yu'un te Diose, te ch'uultesbilex sok te k'ambilex yu'une, ayuk me xk'uxul awot'anik ta spasil ora, lekuk me awot'anik, pek'el me awak' abaik, manso me awot'anik sok ayuk me smalib awu'unik. ¹³Jech ts'ikbeyame abaik. Jech kuxtayame abaik. Teme ay tul te mach'a ya xjach k'ope, pasbeyame perdón jich bit'il te Kajwaltik la spاسبeyex perdón. ¹⁴Ta swenta spasil in to, ayuk me xk'uxul awot'anik, te ja junax ya yak'otik ta swenta te beluk lek ta pasele. ¹⁵Ak'aik me te jauk swentainbeyex awot'anik te lamal k'inal yu'un te Cristoe. Ja yu'un te lamal k'inal te la awich'ik ik'el swenta yu'un junax ya xk'oex ta apisilik. Sok albeyaik wokol te Dios ta spasil ora. ¹⁶Jauk me nojel ta awot'anik ta spasil ora te sk'op te Cristoe. Sok ayuk me sbijil awot'anik te k'alal ya awaiyik nojp'teswaneje sok jech tojtesame abaik sok salmoetik sok k'ayojetik yu'un Dios sok k'ayojetik ta swenta Espíritu. Albeyaik me wokol Dios sok spasil awot'anik sok k'ayojetik. ¹⁷Spasil te beluk ya apasike, teme ta ak'opik naxe o teme ya apasike, pasaik me spasil ta swenta sbiil te Kajwaltik Jesuse. Albeyaik me wokol Dios ta swenta sbiil te Jesuse. TE BIT'IL YA XKUXINOTIK TA YACH'IL KUXLEJALIL ¹⁸Antsetik te nujp'inemexe, ich'aik ta muk' te amamlalike, jich te bit'il ya sk'an te Kajwaltike. ¹⁹Winiketik te nujp'inemexe, k'ux me awaiyik ta awot'anik te awinamike, ma me amenuk k'inal awaiyik ta stojol. ²⁰Aletik ch'uunbeyaik me spasil te smantal te ame'-atatike, melel ja lek yot'an yu'un te Kajwaltike. ²¹Me'el-tatiletik, ma me xa awak' x-ilinuk te awal-anich'anike, swenta yu'un ma me xchebaj yot'anik ta awentaik. ²²Abatetik, ch'uunbeyaik me spasil te smantal te ajwalil awu'unik te ja pajal ch'ich' bak'etex sok, ma me jauk nax te k'alal ya yilex te lek ya x-at'ejex ta stojole, junuk me awot'anik ya apasik te at'elile. Ja me xa xi'ik te Kajwaltike. ²³Spasil te beluk ya apasike, at'ejanik me sok spasil awot'anik jichuk me te bit'il yu'un te Kajwaltike, ma me jauk ta stojol te ants-winiketike. ²⁴Melel te ja'exe ya ana'ikix te ya awich'ik te amajt'anik yu'un te Kajwaltike. Melel ja ayatik ta abatinel yu'un te Kajwaltik Cristoe. ²⁵Yan te mach'a ma toj te beluk ya spase, janix jich ya yich' kastigo yu'un sok ma tsabil uuk nax yu'un te Diose.

Chapter 4

¹Ja'ex ajwalilex, ak'beyameik te abatetik awu'unik te beluk lek sok te beluk stojile sok na'aik me te ay ajwalil awu'unik uke te ay ta ch'ulchan.²Ma me xkomatik ta sk'oponel te Diose. Wik'iluk me asitik ta stojol sok ma me xlujp'atik ta yalel wokol.³Junax me ya ak'oponik Dios ta jwentatik uuk, swenta yu'un jich te Dios ya stak' sjambotik bael ti'nailetik, yu'un jich ya stak' jcholtik te lek yach'il k'op yu'un te Cristo te mukbil ae. Ja ta swenta in to, te chukulone.⁴Sok k'oponaik Dios te jamaluk ya stak' jchol te sk'op te Cristoe, te k'alal ya xjajch'on ta k'ope.⁵Bijanik me te bit'il ya xbeenex ta stojol te mach'a mayuk xch'uunjel yot'anike, lek me xa ana'ik stuuntesel te jujun k'aale.⁶Ta spisil ora te k'alal ya xk'opojatike, ayuk me yutsil te ak'opike. Ayuk me xchi'il jich te bit'il te ats'ame, swenta yu'un jich me ya ana'ik sutbeyel sk'op ta tulutul.SPATJIBAL OT'ANIL TA SLAJIBAL⁷Jauk me to, spisil te beluk yak ta k'oel ta pasel ta jtojole, te Tíquicoe ya me yalbeyex te bi jkilele. Te Tíquico ja tul jkermano te bayal k'ux ta jkot'ane sok te ja tul abat te jun yot'ane, sok ja joy ta abatinel ta swenta te Jkajwaltike.⁸Ja yu'un te ya jtikunbatik tel ta atojolike, swenta yu'un jich ya ana'ik te bit'il ayotike sok nix te ya yak'batik yip awot'anike.⁹Ja la jtikun tel sok te Onésimoe, te jun yot'an sok te ja tul jkermano te bayal k'ux ta jkot'ane, te le' talem te banti ayexe. Ja me ya yalbatik spisil te beluk yak k'oel ta pasel le' in to.¹⁰Te Aristarco, te ja joy ta chukel, ya yak'batik spatjibal awot'anik sok nix te Marcos, te snich'an stajun te Bernabé (te ja la yak'batik mantale; teme bajt' ta atojolike, ik'aik me),¹¹sok nix te Jesús te justo te yan sbiile. Jaik nax me te ox tulik te ja judioetik te yich'ojik circuncisión te sjoinojonik ta at'el ta swenta xcholel te ja awalil te Dios ta swenta te Cristo Jesuse. Ja ya yak'bonik smuk'ul jkot'an.¹²Te Epafras ya yak'batik spatjibal awot'anik. Te le' talem ta banti ayexe sok ja abat yu'un te Jesucristoe. Ta spisil ora ya sk'oponbatik Dios, swenta yu'un ya xmuk'ubex sok te yakuk ana'beyik te beluk ya sk'an yot'an te Diose.¹³Melel te jo'one ya jkak'ba ta testigo yu'un te Epafrase, te ja tulan te at'ejem ta atojolik sok ta stojolik te mach'atik ayik ta Laodicea sok te mach'atik ayik ta Hierápolis.¹⁴Te Lucas, te poxtaywanej te bayal k'ux ta jkot'antike sok te Demas ya yak'batik spatjibal awot'anik.¹⁵Ak'beyaik spatjibal yot'anik te jkermanotaktik ta Laodicea sok nix te Ninfá sok te ch'uunjeletik te ya stsobilay sbaik ta bay te snae.¹⁶Te k'alal ya yich' k'oponel jai ts'ibubil jun to ta atojolik, k'oponbeyaik me uuk ta stojol te ch'uunjeletik te ayik ta Laodicea sok k'oponaik me uuk te beluk la yich' jts'ibubel bael te ch'uunjeletik te ayik ta Laodicea.¹⁷Albeyaik me uuk te Arquipo, "te manchuk me ya xch'ay ta yot'an te ya sts'aktes te yat'el te ak'bil yu'un te Jkajwaltike.¹⁸Jo'on nix me Pablo te la jts'ibuy ta jk'ab jai spatjibal awot'anik in to. Naaik me te chukulone. Ayuk me ta atojolik te yutsil yot'an te Diose.

1 Thessalonians

Chapter 1

SPATJIBAL OT'ANIL¹Pablo,Silvano sok Timoteo, ta stojol te ch'uunjeletik yu'un te tesalonicenses ta swenta te Dios Tatil sok te Jkajwaltik Jesucristoe. Te lamal k'inal sok te yutsil yot'an te Diose ayuk me ta atojolik.TE BIT'IL AY TE XKUXINELIK TE TESALÓNICAETIKE²Ya me jkalbeytik wokol te Jkajwaltik ta spisil ora ta awentaik; ya jk'opontik Dios ta atojolik,³Ma me ba xkomotik ta yalbeyel wokol te Jtatik Dios ta atojolik, yu'un te xch'uunjel awot'anik, te awat'elik te apasojik sok xk'uxul awot'anik sok te ay smalib awu'unik te beluk chapal yu'un te Jkajwaltik Jesucristoe.⁴Jkermanotak te k'uxex ta yot'an te Diose.⁵Jna'ojtik stojol te bit'il ik'bilex yu'un te Diose, te bit'il tal ta atojolik te yach'il k'ope, ma me jauk nax ta jk'optik, yich'oj me tel yu'el ta swenta te Ch'ul Espíritue sok te ja smeilelil k'op stukele. Janix me jich la ana'ik stojol te bit'il ay te jtaleltik ta atojolik ta swenta te bayal k'uxex ta jkot'ane.⁶Te ja'exe la me anopbotik te jtaleltik sok te stalel te Jkajwaltike, te k'alal yak ta k'axel awokolik a, binax awot'anik ta swenta te Ch'ul Espíritu te la awich'ik te sk'op te Jkajwaltike.⁷Jich yu'un jich la awak'ik ta ilel te beluk lek ta pasel ta stojol te ch'uunjeletik ta Macedonia sok ta Acaya.⁸Melel le' lok' bael ta atojolik te sk'op te Jkajwaltike, ma me jauk nax chikan ta sk'inal Macedonia sok Acaya, janix me jich pujk'ix bael ta spamal balumilal te xch'uunjel awot'anik ta stojol te Jkajwaltik Diose. Jich yu'un mayuk beluk ya jkaltik xan ak'oplalik.⁹Melel jaik nix la xcholikix, te bit'il bayal sbujts' awot'anik la awik'otik ta atojolik sok janix jich ya xcholik te bit'il la awik'teyik te lok'ombaetike, yu'un ja la ach'uunik te Diose, swenta yu'un la awak' abaik ta abatinel yu'un te kuxul Dios te ja smeilelil stukele.¹⁰Yakik ta yalel te ja yakatik ta smaliyel te Nich'anil te ya xtal ta ch'ulchane, te ja Dios te mach'a la xcha'kuses tel ta aelmeletike. Ja te Jesús, te mach'a ya slok'esotik ta woklajel te nopol ya xtalixe.

Chapter 2

TE YAT'EL PABLO TA LUM TESALÓNICA ¹Melel ja'atik nix ana'ojik stojol jkermanotak te bit'il ma jontolok te tal jkiltikexe, ²Ana'ojik te k'ax jwokoltik sok te la jkich'tik k'exlantesel ta bay lum Filipo. Jauk me to ma ba xiw jkot'antik ta swenta Dios te la jcholtik te lek yach'il k'op yu'un te Dios te k'alal ay bayal jwokoltik a. ³Te tak'uyel te la jkak'beyexe, smeilelil me, slekilal me sok ma me lotiluk. ⁴Ja me yu'un te la jkich'tik pasel ta prueba swenta yu'un tsabil ya xk'ootik ta stojol te Diose, jich me la stak' yak'botik jcholtik te lek yach'il k'ope. Ma me ya xk'opojotik ta swenta te lek ya yilotik te ants-winiketike, ja me ya jk'antik te lek ya yilotik te Diose. Te ja ya sna'botik spisil te beluk ay ta jkot'antike. ⁵Ja yu'un te mayuk bin ora te janax lek k'opojotik ta atojolik ta swenta te ya ach'uunik sok te janax ya jlok'estik tak'intik a, ja testigo jku'untik te Diose. ⁶Sok ma jauk nax ya jk'antik te ich'bilotik ta muk' ta stojol te ants-winiketike, jich nix ta atojolik sok ta stojolik te yantike. Te jo'otike la stak' te lajuk jk'antik te yakuk awak'botik te beluk ya xtuun jku'untik melel wolwanej puk k'opotik ta swenta te Cristoe. ⁷Jauk me to te jo'otike k'ax k'ux la jkaiytikex jich te bit'il te tul ants te ya xk'uxtay te ya'altake. ⁸Janix jich uuk te jo'otike, te bayal k'ux la jkaiytikex ta jkot'antik. Binax jkot'antik te la jcholtik ta atojolik te lek yach'il k'ope, ma jauk nax te lek yach'il k'op yu'un te Diose, janix jich te la ana'botik te jkuxineltike. Melel bayal k'ux la jkaiytikex. ⁹Janix me ya ana'ik jkermanotak, te bit'il at'ejotik sok te la jkak'betik yipale. At'ejotik me k'aal ta ajk'ubal swenta yu'un ma me la jkak'tik awokolik, te k'alal yakotik ta xcholel a te lek yach'il k'op yu'un te Diose. ¹⁰Ja'ex me testigoex sok te Dios te bit'il ch'ultesbilotik, te toj ayotik sok te mayuk beluk amen la jpastik ta atojolik te ch'uunjelexe. ¹¹Janix jich ya ana'ik te jo'otike, la jtak'uytikex sok te la jmuk'testik k'inal awaiyik ta tulutul, jich te bit'il jun tatil te ya stak'uy te snich'nabe. ¹²Janix jich la jkalbeyex te bit'il toj me ya xbeenex jich te bit'il ya sk'an te Diose, te la yik'ex ta bay te ajwalinel yu'un sok ta bay te yutsilal te Diose. ¹³Ja ta swenta in to te ya jkalbeytik bayal wokol te Dios ta jujun k'aal. Melel te k'alal la ach'uunik te sk'op te Dios te la jcholtike, la ach'uunik jich te bit'il janix sk'op a te Diose, ma ba jich te bit'il sk'op te ants-winike. Jai k'op to ja te ya x-at'ej ta stojol te mach'a ya xch'uune. ¹⁴Melel jkermanotak jich k'oatix te bit'il te ch'uunjeletik yu'un te Dios ta bay lum Judea ta swenta te Cristo Jesuse. Janix jichex uuk k'ax awokolik jich nix te bit'il k'ax swokolik te alumalike, jich te bit'il kax swokolik yu'un uuk te judioetike. ¹⁵Janix te judioetik te la smilik tejkajwaltik Jesús sok la smilik te alwanejetik yu'un te Diose. Janix te judioetik te la slok'esotiketele. Ma me ya spasik te beluk ya sk'an yot'an te Diose. Sok cha'lam yot'anik ta stojol te ants-winiketike. ¹⁶Jaik nix me ya skomotik te ya jcholbeytik te yan lumetik swenta yu'un ya staik te skolelike. Jich yak ta esmajel smulik. Jich ta slajibal ya me xtal tulan yilimba te Dios ta stojolik. TE PABLO YOT'AN XAN YIL TE CH'UUNJELETIK TA LUM TESALÓNICA ¹⁷Jkermanotak ay me jun-chebukix k'aal te ma ya jkilbeyex asitike, jauk me to ma ba ch'ayematik ta jkot'antik. Jich yu'un te jo'otike bayal sk'oplal ta jkot'antik te yakuk jkilbeyex xan te asitike. ¹⁸Melel k'an talukotikix ta atojolik jauk me to te jo'on Pabloone bayal buelta k'an talukon jauk me to te Satanase la skomon. ¹⁹Melel ¿beluk ya jmaliy xan te pajel chaweje, ja bal te sbujts' jkot'ane o ja bal te korona te bayal yutsilal ta sit yelaw te Jkajwaltik Jesucristo te kalal ya xtale? ¿Ma ba jichukex te bit'il yantike? ²⁰Melel ja'ex te bayal awutsilalik sok te bayal sbujts' jkot'antik awu'unike.

Chapter 3

¹Jich yu'un, te k'alal ma xju'ix jku'untik a te ya jk'an jna'tik stojol te bit'il ayexe, la noptik te ya xjilotik ta bay lum Atenas. ²La jtikuntik bael te Timoteo, te ja jkermanotik te yichoj yat'el yu'un te Diose ta swenta xcholel te lek yach'il k'op yu'un te Cristoe, swenta yu'un ya smuk'tesbeyex te awot'anik sok te ya yich' yip te xch'uunjel awot'anike. Jich la jpastik in to swenta yu'un te manchuk ya xchebaj awot'anik ta swenta te wokolile ³Melel ana'ojik stojol te ja yu'un te tsabilotike. ⁴Jich te bit'il la jkalbeyex ta jamal, te k'alal joinejex a, te le' nopol ya xk'axix a te jwoloktike, jich me k'ot ta pasel ta jtojoltik, jich te bit'il ana'ojikixe. ⁵Ja ta swenta in to te ma ju'ix jku'un smaliyel te ya jkaiy stojol te bit'il ayexe, te la la tikun tel te Timoteo, yu'un jich me ya stak' jna' stojol te bit'il ay te xch'uunjel awot'anike. Ja yakon ta me'el-ot'an yu'un teme la awich'ik lo'layel yu'un te pukuje jich me jontol ch'ay a te jkat'el abi. ⁶Jauk me to te k'alal sujtet te Timoteo ta jtojoltik, la yalbotik te ay te xch'uunjel awot'anik sok te ay xk'uxul awot'anike. La yalbotik, te ma ba ch'ayemotik ta awot'anik sok te binax awot'anik te yakuk awilbotik jsitik ta yan buelta jich te bit'il binax jkot'antik yakuk jkilbeyex a sitik uuk te ja'exe. ⁷Ja yu'un jkermanotak, binax jk'otantik ta atojolik yu'un te la jna'tik stojol te ay xch'uunjel awot'anike, manchuk teme ay yobolil jbatik ta k'inale sok teme ayotik ta woklajele. ⁸Jich yu'un ay smuk'ul jkot'antik ta atojolik teme ma pejk'tsaj awot'anik ta stojol te Jkajwaltike. ⁹¿Bit'il ya sk'an ya jkaltik wokol ta stojol Dios ta swentaik, te bit'il k'axem to xan bujts'najem jkot'antik awu'unik ta stojol ta Diose? ¹⁰K'aal ta ajk'ubal ya jk'opontik te Jkajwaltik swenta yu'un ya jk'antik jkiltik te sit-awelawike sok ya jkak'beyex ana'ik te beluk ay to sk'an yu'un te xch'uunjel awot'anike. ¹¹Te Jtatik Dios sok te Jkajwaltik Jesucristoe, ja me ya skoltayotik ta beel swenta yu'un te ya xba jkiltikexe. ¹²Ja me ya jk'anbeytik te Jkajwaltik te yakuk xmuk'ub te xk'uxul ot'anil sok te yakuk x-esmaj ta atojolik sok ta stojolik uuk te yantike sok ta spisil ants-winiketik jich te bit'il kux ya jkaiytikexe. ¹³Janix jich ya jk'anbeytik te Dios te yakuk yich' yip awot'anik te manchuk ayuk mulil ta atojolik sok te ch'ultesbilukex me ta stojol te Jtatik Dios, te k'alal ya xtal te Jkajwaltik Jesús sok spisil te mach'a ch'ultesbilike.

Chapter 4

TE KUXLEJAL TE LEK YOT'AN YU'UN TE DIOSE ¹Ta slajibal jkermanotak, ya jk'anbeyex te yakuk awak'beyik yipal ta stojol te Jkajwaltik Jesuse. Jich te bit'il la jnop'testikex te ya sk'an xkuxinatik sok te bit'il lekuk yot'an ta atojolik te Diose, janix jich te bit'il yakatik ta spasele, k'axem to xan me ya apasik a. ²Melel ana'ojik te beluk la jkak'tik anopik ta swenta te Jkajwaltik Jesuse. ³Ja in to ja sk'anjel yot'an te Diose: Te ya ach'ultes abaik sok te yakuk ak'ej abaik lok'el tel ta swenta te mulil yu'un te abak'etalike; ⁴Ta tulutul akame sna' xk'uxtayel te yinam ta swenta te bit'il ch'ultesbilex sok te lek ak'oplalike. ⁵Ma me jauk nax ya awik' awinamik yu'un te xchijilil abak'etalik (Jich te bit'il mach'atik ma sna'obey sbaik te Diose). ⁶Ma me ayuk tuluk winik te ya yak'bey swokol sok te ya yuts'in te yermano ta swenta jai k'op to. Melel te Kajwaltike ya me yak'bey kastigo te mach'a jich ya spase, jich te bit'il tulal la jkaltike sok te bit'il la jkak'tik ta na'el stojole. ⁷Te Diose ma jauk la yik'otik yu'un te ya jpastik xan te mulile, ja la yik'otik yu'un te yakuk jch'ultesbatike. ⁸Jich yu'un, te mach'a ma sk'an spas spasil in to, ma ba ja ya sbaj te ants-winike, ja me ya sbaj te Dios te mach'a ya yak'beyex te Ch'ul Espiritue. ⁹Jauk me to ma me yejt'aluk te ay mach'a ya sts'ibubeyex te bit'il ya sk'an k'ux ya jkaiybatik ta jkot'antike, melel jich la awich'ikix nojp'tesel yu'un te Diose, te k'uxuk ya awaiy abaik ta tulutul. ¹⁰Jich nix te bit'il yakatik ta spasel sok te jkermanotaktik te ayik ta spamal sk'inal Macedonia. Jauk me to ya me jpastikex xan ta mantal jkermanotak te k'axem to me ya apasik te bit'il yakalex ta spasele. ¹¹Janix jich te yakuk xkuxinatik ta lamal k'inal, ja me ya sk'an ya awilik te awat'elike sok at'ejanik me ta ak'abik jich te bit'il la jkaltik ta mantale. ¹²Pasaik me jich to, swenta yu'un jich me lek ak'oplalik ya xk'ot yu'un te mach'atik ma ch'uunjeletike, jich me mayuk beluk ya spas falta ta atojolik. TE BIT'IL YA XCHA' TAL TE JKAJWALTIKE ¹³Te jo'otike ma jk'antik te amen ya xk'ot ta awot'anik jkermanotak, ta swenta te mach'atik wayemikix sbak'etalike, swenta yu'un jich me ma amel-awot'anik a, jich te bit'il mach'atik ma sna'ik te beluk ya xk'ot ta pasele. ¹⁴Melel teme ja jch'uunejtik te laj te Jesús sok te cha'kuxtele, jich te Dios ya me xcha'kuses tel te mach'atik wayemikix sbak'etalik ta swenta te Jesuse. ¹⁵Jich me ya jkaltik ta swenta te sk'op te Jkajwaltike, te jo'otik te kuxulotik, sok te mach'atik kuxulik xan a te k'alal ya xtal te Jkajwaltike, ma ba ya xneelajotik bael yu'un te mach'atik wayemikix sbak'etalike. ¹⁶Te Kajwaltik ya me xkotel k'alal ta ch'ulchan. Ya me xtal sok tulal aw sok te sk'op te wolwanej ch'ul abate, janix jich te k'alal ya yich' ok'sinel te ok'es yu'un te Diose, te mach'a lajemikix ta stojol te Cristoe ja me neel ya xcha'kuxiktel. ¹⁷Jich te jo'otik te mach'a kuxulotik toa te jilemotike, tsojp'nax me ya xk'ootik, ya jtabatik ta tokal, yu'un me jich ya jtabatik sok te Jkajwaltik ta bay sjamalul ch'ulchan. Jich me ya joinbatik ta sbajt'el k'inal sok te Kajwaltike. ¹⁸Jich yu'un, jech muk'tesbey abaik k'inal awaiyik ta swenta jai k'op to.

Chapter 5

¹Jich yu'un jkermanotak ma me yejt'aluk te ya jts'ibubeyex te beluk k'aal sok bin yilel te k'inal te ya xk'ot ta pasel spisil in to. ²Melel ja'ex nix ana'ojik te te ya snoptsa tel yorail te ya xtal te Jkajwaltik, jich te bit'il elek' ya xtal ta ajk'ubal. ³Te k'alal ya yalik: "Ay lamal k'inal sok lek ayotik," jauk me to ajk' nax me ya xtal wokolil ta stojolik. Jich te bit'il xk'uxul aljel yu'un tul ants. Mayuk bit'il ya stak' skoltey sbaik. ⁴Jauk me to, te ja'ex jkermanotak, ma me ayukex ta ijk'al k'inal a te k'alal ya xtal te Jkajwaltike swenta yu'un ma me ch'ayemuk awot'anik a te k'alal ya xtal te elek'e. ⁵Melel ta apisilik snich'nabex te sakil k'inal te xojojetnaxe. Te jo'otike ma ba snich'anotik te ajk'ubal sok te ijk'al k'inal. ⁶Jich yu'un. Manchuk me ya xwaiyotik jich bit'il te yantike. Wik'iluk me te asitik sok kuxuluk me awot'anik. ⁷Melel te mach'a ya xwaiyike ya xwaiyik ta ajk'ubal, te mach'a ya xyakubike ya xyakubik ta ajk'ubal. ⁸Yan te jo'otike snich'anotik te sakil k'inal, kuxuluk me k'inal ya jkaiytik. Jlaptik te smajk'il xch'uunjel jkot'antike sok te xk'uxul jkot'antik te jich k'oem te bit'il smajk'il joltike, ja smuk'ul jkot'antik te ya jtatik te koltaye. ⁹Melel te Dios ma jauk la stsaotik yu'un te ya yak'botik kastigo yu'un te lajele, ja me la stsaotik yu'un te ya jtatik kolel ta stojol te Jkajwaltik Jesucristoe. ¹⁰Janix te la yak' sba ta lajel jku'untik, jich yu'un, manchuk me kuxulotik o teme lajemotikix a, junax ya xk'ootik ta kuxinel ta stojol. ¹¹Jich yu'un muk'tesbey abaik k'inal awaiyik sok ak'bey abaik yip awot'anik jich nix te bit'il yakatikix ta spasele. TE PABLO LA STAK'UY TE JKERMANOTAKTIKE ¹²Ya jk'anbeyex jkermanotak, te yakuk ana'beyik sba te mach'atik yakik ta at'el ta awolilik. Sok te mach'a ay ta atojolik te ya stak'uyex ta swenta te Kajwaltike. ¹³Sok ya jk'anbeyex te k'ux ya awaiyik sok spisil awot'anik yu'un te yat'ele. Ayuk me lamal k'inal ta awolilik. ¹⁴Ya jkalbeyex wokol kermanotak, te yakuk atak'uyik te mach'a mayuk beluk ya sk'an spase, ak'beyaik me yip yot'anik te mach'a pejksajem yot'anike, koltayaik me te mach'a mayuk yip yot'anike, ayuk me smalib awu'unik ta stojolik. ¹⁵Ilame awilik te mayuk mach'a ya spakoltey te beluk amen ya spasbote. Ja me ya sk'an ya awak'beyik yipal ta pasel te beluk lek ta pasel ta stojolik te yantike sok ta jpisiltik. ¹⁶Binuk nax me awot'anik ta spisil ora. ¹⁷K'oponaik me Dios ta spisil ora. Albeyaik me wokol yu'un spisil. ¹⁸Melel ja sk'anjel yot'an te Dios ta atojolik ta swenta te Cristo Jesuse. ¹⁹Ma me xa awak' ya xtub te yat'el te Ch'ul Espiritu ta atojolik. ²⁰Ma me xa abajbeyik te sk'op te alwanejetike. ²¹Tsajteyaik me spisil te sk'opike. Ich'aik me jilel te beluk leke. ²²Komaik ta pasel te beluk ma lekuk ta pasele. ²³Janix te Dios yu'un te lamal k'inal, ts'akal aka xch'ultesex. Spisil te a Espiritue, te ja ch'ulele sok te abak'etalike, k'ejbiluk me yu'un te mayuk amulik te k'alal ya xtal te Jkajwaltik Jesucristoe. ²⁴Stalel jun yot'an te mach'a ya yik'exe. Janix ya sk'otes ta pasel spisil in to. SLAJIBAL CH'UULTESEL SOK SPATJIBAL OT'ANIL ²⁵Jkermanotak, janix jich k'oponbotik me Dios ta jtojoltik uuk. ²⁶Patbeyaik me yot'anik spisil te jkermanotaktik sok ch'ul ujs'iyel. ²⁷Ya me jk'anbeyex ta swenta Jkajwaltik te yakuk ak'oponik jai ts'ibubil jun to ta stojol spisil te jkermanotaktike. ²⁸Te yutsil yot'an te Jkajwaltik Jesucristo ayuk me ta atojolik.

2 Thessalonians

Chapter 1

SPATJIBAL OT'ANIL ¹Pablo, Silvano sok Timoteo, te jayeb ch'uunjeletik ta Tesalonicenses te ayik ta stojol te Jtatik Dios sok te Jkajwaltik Jesucristoe. ²Te yutsil yot'an sok te lamal k'inal yu'un te Jtatik Dios sok te Jkajwaltik Jesucristoe ayuk ta atojolik. TE DIOSE YA YICH' TA K'OP TE MULAWILETIK K'ALAL YA XCHA' TAL TE CRISTOE ³Ya me sk'an ya jkalbeytik wokol te Dios ta jujun k'aal ta awentaik jkermanotak. Yu'un jich me ya sk'an ta pasel, melel bayal yak ta muk'ubel te xch'uunjel awot'anike sok te junax awak'oj abaik yu'un te jech k'ux awaiyoj abaike. ⁴Te jo'otike binax jkot'antik ta xcholel ak'oplalik ta stojolik te yantik ch'uunjeletik yu'un te Diose. Ja me yakotik ta xcholel te bit'il bayal smalib awu'unik sok te bayal xch'uunjel awot'anik te k'alal ya awich'ik nutsele. Janix me jich ya jcholbeytik yayiyik te bit'il ts'ijk'em awu'unik te uts'inele. ⁵Ja in to ja me ya yak' ta ilel te janax toj te chajp'anel yu'un te Diose. Te beluk ya awich'ik ta swenta spisil in to, ja te muk' ak'oplalik ya xk'oex ta ba ay ta ajwalinel te Diose, ja yu'un te yakatik ta woklajele. ⁶Te Kajwaltik Dios toj ya yil stukel te yakuk yich' spakol spisil te mach'a ya yuts'inexe, ⁷sok te ya xch'abtesbey swokolik te mach'atik uts'inbilik jich te bit'ilotike. Jich me ya xk'ot ta pasel, te k'alal ya xchiknaj tel te Jkajwaltik Jesús ta bay ch'ulchan sok te ch'ul abatetik te ay yu'elike. ⁸Sok yak me ta tilel muk' k'ajk' ya xtal kastigo ta spisilik te mach'a ma la sna'bey sbaik te Diose sok spisil te mach'a ma la sk'an yayibeyik te smantal te Jkajwaltik Jesuse. ⁹Ya me xwoklajik yu'un te kastigo te mayuk bin ora ya xlaj sk'oplale, ya me yich'ik ch'ojel lok'el ta stojol te Diose sok te banti ayike ma me ayuk le'a te yutsil yu'ele. ¹⁰Jich me ya xk'ot ta pasel te k'alal ya sta yorail te ya xtale, jich' me ya yich' ich'el ta muk' yu'un te slumale, jich binax me yutsil ya yilik

te mach'atik jayeb la xch'uunike. Skaj yu'un te la ach'uunik te lek jkat'eltik te la jpastik ta atojolike.¹¹Ja ta swenta in to te yakotik ta sk'oponel Dios ta jujun k'aal ta atojolik. Ya jk'opontik Dios yu'un te yakuk awich'ik tsaal te k'alal ya jkich'tik ik'el yu'un te Diose. Ya jk'opontik Dios yu'un te yakuk xk'ot ta pasel spasil te beluk lek ta awot'anik spasel sok te yakuk spastaj ta swenta yu'el spasil te beluk ya apasik sok te xch'uunjel awot'anike.¹²Ya me jk'opontik Dios ta swenta spasil in to, jich me ya awich'ik ta muk' a te sbiil te Jkajwaltik Jesucristoe. Ya jk'opontik Dios yu'un muk' ak'oplalik ya xk'oex ta stojol, swenta yutsil yot'an te Jkajwaltik Dios sok te Jkajwaltik Jesucristoe.

Chapter 2

YA XCHIKNAJ TE MULAWIL WINIKE ¹Jich yu'un ya jk'anbeyex wokol jkermanotak te k'alal ya xcha' tal te Jkajwaltik Jesucristo sok te k'alal ya jkich'tik tsobel ta junax soke, ²ma me ajk'nax ya yaan awot'anik sok ma me amel-awot'anik yu'un teme ay mach'a tal yalbeyex te la staix yorail te ya xtal te Jkajwaltike sok teme ya yalik te albotik yu'un te Espiritu o teme ya yalik ta swenta nax sk'opik o teme ay ts'ibubil jun te pasbil jku'untik te jich ya yalik ta sk'opike. ³Ma me ayuk mach'a ya awak' abaik ta lo'layel yu'un. Ma to me ya xtal te Jkajwaltike ja neel ya xk'ot ta pasel te ay bayal mach'a ya xch'ay te xch'uunjel yot'anike sok ya xchiknaj uuk te mach'a mulawil winike, te yu'un te ch'aye. ⁴Ja me te mach'a yich'oj sba ta muk' stukele sok te ya sk'an slajinbey sk'oplal te Diose sok te beluk ch'uunbile. Ya me snajk'an sba ta yutil templo yu'un te Dios sok te jich ya skuy sba te bit'il Diose. ⁵Yu'un ba ma xtal ta awot'anik te jich la jkalbeyex te k'alal joinejex ae? ⁶Ja na'ojik me te beluk kombil yu'un ta ora to, swenta yu'un ma to ya yak' sba ta ilel ja to teme la sta yoraile. ⁷Melel yakix ta at'el te beluk ma' lekuk ta pasele, tul xanix me te mach'a makbil yu'une, ja to me teme la sta sk'alelal te ya xk'ejot lok'ele. ⁸Jich yu'un ya me yak' sba ta ilel te mach'a mero mulawil winike, ja te mach'a ya yich' milel ta sjab ye nax te Jkajwatik Jesuse. Te k'alal ya xtal te Jkajwaltike ya slajinbey sk'oplal. ⁹Te k'alal ya xtal te mach'a mero mulawil winike ja me ya xtal yu'un te yu'el te satanase, ya me yak' ta ilel senyailetik sok lotil chajp' at'eliletik, ¹⁰sok ya me xlo'lawan sok te beluk ma toj ta pasele. Spisil in to ja me ya xch'uunik te mach'atik ya xch'ayik baele, melel ma la sk'anik xch'uunik te smelelil xk'uxul ot'anil te ay kolel yu'une. ¹¹Ja yu'un te Dios ya me yak' tel te ya xjowejik swenta yu'un jich me ya yich'ik lo'layel a. ¹²Swenta yu'un jich me ya stak' yich'ik ich'el ta k'op te mach'atik ma la sk'an xch'uunik te smelelile, ja la spasiik te beluk ma lekuk ta pasele. TSABILIK YU'UN DIOS TE MACH'ATIK YA XKOLIKE ¹³Jauk me to te jo'otike ya me jkaltik wokol ta stojol Dios ta awentaik jkermanotak te k'ux aybilex yu'un te Jkajwaltike. Melel te Diose ja la stsaatik yu'un te ja neel la ach'uunike sok te la awich'ik ch'ultesel yu'un te Ch'ul Espiritue, sok te la ach'uunik te smelelile. ¹⁴Ja yu'un te la awich'ik ik'el yu'un te Dios ta swenta te lek yach'il k'ope, swenta yu'un jich ya awich'beyik a te yutsilal te Jkajwaltik Jesucristoe. ¹⁵Jich yu'un jkermanotak ma me xlujbex. Ma me xch'ay ta awot'anik te beluk la jkak'tik anopike, chikan teme la jkaltik o teme la jts'ibuybatik bael ta june. ¹⁶Ta ora to, janix te Jkajwaltik Jesucristoe sok te Jtatik Dios te k'ux la yaiyotik sok la yak'botik smuk'ul jkot'antik ta sbajt'el k'inal, ayuk smalib jku'untik yu'un te pajel-chawej swenta te yutsil yot'ane, ¹⁷aka me yak'batik smuk'ul awot'anik sok yip awot'anik jich me lek ya apasik spisil te beluk ya apasike sok te beluk ya awalike.

Chapter 3

ICH'BILUK TA MUK' TE SK'OP TE DIOSE ¹Jich yu'un jkermanotak k'oponbotik me Dios, swenta yu'un te yakuk xpujk' bael ta ora nax te sk'op te Jkajwaltike sok te ya yich' ich'el ta muk'e, jich nix te bit'il k'ot ta pasel ta awolilik te ja'exe. ²K'oponaik me te Jkajwaltik yu'un te yakuk skoltayotik ta sk'ab te ants-winiketik te amen yot'anik sok te janax ya sleik te beluk ya yuts'notik a, melem ma spisilik ay xch'uunjel yot'anik ³Jauk me to te Jkajwaltike jun yot'an stukel, ya me yak'batik yip awot'anik sok ya me skananteyex yu'un te beluk ma leke. ⁴Te jo'otike jkak'ojtik smuk'ul jkot'antik ta stojol te Jkajwaltik ta atojolik, te yakukex me spasel ta spisil ora te beluk la jkaltik ta mantale. ⁵Jauk me ya yak'beyex ta awot'anik te Jkajwaltik te bit'il ay xk'uxul yot'an te Diose sok te yakuk jkak'beytik yipal ta stojol te Cristoe. AY TA JWENTATIK TE YA X-AT'EJOTIKE ⁶Ya me jkalbeyex mantal jkermanotak, ta swenta sbiil te Kajwaltik Jesucristoe, te ma me ajoinabaik sok te jkermanotaktik te mayuk bi ya sk'an spasike, te ma ya xkuxinik te bit'il la jkak'tik ta nopel ta atojolike. ⁷Ja'ex nix ana'ojik te bit'il ya sk'an ya anopik te jtaleltike. Melem te k'alal kuxinotik ta awolilik ma ba kuxinotik jich te bit'il mach'a mayuk beluk ya sk'an spase. ⁸Sok mayuk me jich nax we'otik la me jtojtik te jayeb pajch' we'elil te la jkich'tik ak'beyele. Ja me yu'un te ma komotik ta at'el k'aal ta ajk'ubal ta tulan at'eliletik sok jwokoltik, swenta yu'un ma me la jkak'tik awokolik. ⁹Jich la jpastik in to, ma ba yu'un mayuk jkich'ojtik tulan jkat'eltik, ja la jpastik yu'un te jichuk ya apasik uuke. ¹⁰Te k'alal joinojex a, la me jkaltik mantal: "Te mach'a ma sk'an ya x-at'eje, ma me xwe'." ¹¹Melem te jo'otike, la jkaiytik stojol te ay cha'ox tul te ma sk'anik at'ele. Ma x-at'ejik jauk me to chikan banti ya yotses sbaike ta ayej. ¹²Jich yu'un ya jkalbeytik mantal ta ora to te mach'atik jich ya spasike sok ya me jtak'uytik ta swenta te Jkajwaltik Jesucristoe, aka me at'ejukik, jich me ya staik swe'elik a. ¹³Jauk me to, jkermanotak, ma me xlujbex ta spasel te beluk lek ta pasele. ¹⁴Teme ay mach'a ma xch'uun te beluk la jts'ibuytik bael ta june, na'beyaik me sba sok ma me xa ajoinik, jich me ya xk'exaw a. ¹⁵Ma me akontroinik jauk me to albeyaik me mantal jich te bit'il awermanoe. SLAJIBAL CH'UULTESEL ¹⁶Janix me te Dios yu'un te lamal k'inal yakuk me yak'beyex lamal k'inal ta spisil ora. Ayuk me ta atojolik te Kajwaltike. ¹⁷Jai to ja spatjibal awot'anik jku'un, te jo'on Pabloone, ja me te jfirma in to te la jkak' ta spisil te ts'ibubil june. Jich te bit'il la jts'ibuye. ¹⁸Te yutsil yot'an te Kajwaltik Jesucristoe ayuk me ta atojolik.

1 Timothy

Chapter 1

SPATJIBAL OT'ANIL ¹Jo'on Pablo, te ayon ta puk k'op yu'un te Cristo Jesuse ta swenta mantalil yu'un te Dios te koltaywanej jku'untik sok Cristo Jesús te ja smuk'ul jkot'antik, ²Timoteo, te mero jnich'anat te ay xch'uunjel awot'ane: Te yutsil sok te xk'uxul yot'an sok te lamal k'inal yu'un te Jtatik Dios sok te Jkajwaltik Cristo Jesuse ayuk me ta atojol. SWIJK'TESEL SITIK YU'UN TE LOTIL BIJUBTESELE ³Jich te bit'il k'alal boon ta sk'inal Macedonia, la jkalbat te ya xjilat ta Éfeso jich me ya akom te mach'atik ya yak'ik ta nopel te beluk ma stojiluk ta ch'uunele. ⁴Janix jich ma me xbajt' awot'anik ta jontol k'op ayejetik nax sok te sk'oplal te ts'umbalil te ma xla j ta alele. Jai to ja me ya xjach k'op te ma ya yak' xmuk'ub te yat'el te Diose, te ja ta swenta te xch'uunjel ot'anile. ⁵Ta ora to te beluk swenteiluk te mantalile ja te ayuk te xk'uxul ot'anil ta yot'anik te mach'atik toj yot'anike, te lek snopjibal yu'une, sok te smeletil te xch'uunjel ot'anile. ⁶Ay cha'ox tul ants-winiketik te ch'ayemikix ta yot'anik te beluk nojp'tesbilike sok te ja bajt'ix ta yot'anik ta jontol ayejetik. ⁷Ja ya sk'anik te nojp'teswanej ya xk'otik yu'un te mantalile, jauk me to ma xk'ot ta yot'anik te beluk ya yalike sok te beluk yakalik ta yak'el ta nopele. ⁸Jauk me to te jo'otik jna'otik stojol te lek stukel te mantalile teme ya jna'tik stuuntesele. ⁹Sok jna'otik stojol, te mantalil ma jauk la yich' pasel ta swenta te ants-winiketik te toj yot'anike, ja la yich' pasel ta swentaik te k'axinte mantaliletike sok te toybaetike, sok te malek yot'anike, sok te mulawiletike, sok te mach'atik ma xch'uunojik te Diose sok te ma x-ich'wanik ta muk'e. Ja pasbil yu'un te mach'atik ya smilik te sme'-statike, te milwaletike, ¹⁰sok te ants- winiketik te mach'atik ya xyalik ta mulile, sok te mach'atik sjoy sbaike nax ta winikil te ya spasik te mulile, sok te mach'atik ya yelk'anik bael te ants-winiketik yu'un ya xbajt' yap'tinik, sok te mach'atik ya spasik te lote, sok te lotil testigoetike, sok te mach'atik ya skontroinik te lekil nojp'tesele. ¹¹Te lekil bijubtesel in to ja me junax ay sok te yutsilal te lek yach'il k'op yu'un te Ch'ul Diose, te ja la yak'bonix ta jwenta xcholele. TE YAT'EL TE PABLOE ¹²Te jo'one ya jkalbey wokol te Jkajwaltik Cristo Jesuse. Ja la yak'bon yip jkot'an, melem junax jkot'an la yilon sok te ja la yak'bon te jkat'ele. ¹³Te jo'one ya xbol k'optaywanejon a, sok ya jnuts a te ch'uunjeletike sok mero ay jkixtel a. Jauk me to la jkich' k'uxtayel yu'un te Dios te ma jna'oj k'inal a sok te ma ba ch'uunjelon a. ¹⁴Jauk me to te yutsil yot'an te Jkajwaltike

esmaj sok te xch'uunjel ot'anile sok te xk'uxul ot'anile te ja ta swenta te Cristo Jesuse.¹⁵Te beluk la yich'ix alele ja stojil k'op stukel ya sk'an te ya yich' ch'uunele, te ja Cristo Jesús te tal ta balumilal swenta yu'un te tal skoltay te mulawiletike. Te jo'one ja k'ax bayal xan te jmule.¹⁶Ja yu'un te jo'on la jkich'ix k'uxtayel ta neelal to, swenta yu'un la yak' ilel te Cristo Jesús te ay smalib yu'une. Ja la spas yu'un te la yak' ta ilel ta stojol te mach'atik patil ya xch'uunike, ta swenta te ya staik te kuxinel sbajt'el k'inale.¹⁷Ta ora to te muk' ajwalil te stalel aye, te stalel kuxule, te ma chikanuk ta ilele, te janax Dios stukele, ich'biluk ta muk' sok te ay yutsilal ta ora to sok ta sbajt'el k'inal. Jichuk.¹⁸Jo'on ya jkalbat te mantalil in to ta atojol, Timoteo, te jnich'anate. Yakon ta spasel in to ta swenta te jich albil ak'oplal yu'un te alwanejetike, te jich ya yich' pasel ta awentae, swenta yu'un jich me ya xju' awu'un tsalaw a.¹⁹Jich me ya apas in to ta swenta te ay xch'uunjel awot'an a, sok lek me te snopjibal awu'une. Ay cha'ox tul ants-winiketik te ma la sk'anik in to sok te ay mach'a ch'ayikix te xch'uunjel yot'anike.²⁰Jich te bit'il Himeneo sok te Alejandro, te la jkak'ix ta sk'ab te pukuje jich yu'un ya me snopik a te ma me sbolk'optayik te Diose.

Chapter 2

TE BIT'IL YA SK'AN K'OPONEL TE DIOSE ¹Jich yu'un ja me neel ya jtak'uyex, te yakuk ja k'anik te beluk ya ak'anike, k'oponaik me te Diose, bik'tal-k'opteyaik me te Diose sok ak me yalik wokol spisil te ants-winetike, ²sok te muk' ajwaliletike sok spisil te mach'atik ay yat'elike, swenta yu'un lamaluk me k'inal ya yaiyik sok jech k'ux ya yaiy sbaik sok lekuk sk'oplalik. ³Jai to ja lek sok ja ya sk'an te Dios te ja koltaywanej jku'untike. ⁴Ja ya sk'an te ya xkol spisil te ants-winetike sok te yakuk xk'ot ta yot'anik te smelelil k'ope. ⁵Melel junax te Diose, sok junax te mach'a ya xk'opoj ta stojol te ants-winetik sok ta stojol te Diose, ja bi ja te winik Cristo Jesuse. ⁶Te ja la yak' sba ta lajel yu'un te la yak'botik jkoleltik ta jpisiltik, swenta yu'un testigo ya xk'ot te k'alal ya sta yoraile. ⁷Ja yu'un te la jkich' jkat'el ta xcholel te lek yach'il k'ope sok te wolwanej puk k'opone. Te ya xk'opojon ta smelelile. Ma ba yakon ta lot. Te jo'one ja bijup'teswanejon yu'un te yan lumetik te xch'uunejik te Jkajwaltik ta smelelile. ⁸Jich yu'un, ya jk'an te spisil winetik chikan te banti ayike te yakuk sk'oponik te Diose sok te ya sjach moel te xch'ul sk'abike, te mayuk ilimba sok mayuk tsaktomba ta yot'anike. ⁹Janix jich uuk, ya me jk'an te antsetik te yakuk xchajp'an sbaik ta stojil, sok nujuluk me yot'anik te ya xchajp'an sbaik sok yakuk me sna'ik te bit'il ya slapik te sk'u'ike. Ma me k'axemuk to xan te ya xch'alik te sjolike, ma me xch'al sbaik ta oro sok perlaetik sok te ya sman slapik te sk'u'-spak'ik te k'ax toyemik stojole. ¹⁰Ya jk'an te yakuk xchajp'an sbaik te antsetik ta swenta te beluk stojil sok beluk lek ta pasele. ¹¹Te antse aka slaman sba ta yaiyel stojol te bijubtesele sok te yakuk xch'uun sok yot'an te mantale. ¹²Te jo'one ma jkak' te ants te ya xbijubteswane sok te toyol ya yak' sba ta stojol te winike, akame slaman sba. ¹³Melel ja neel la yich' pasel te Adane, patil te Evae. ¹⁴Sok te Adane ma ba la yich' lo'layel, ja te antse te la yich' lo'layele swenta yu'un te jich la sta smul. ¹⁵Ja yu'un, ya xkol ta swenta teme la sna' xk'uxtayel te yaltake, teme ma ch'ay te xch'uunjel yot'anike, sok te xk'uxul ot'anile sok teme ch'ultesbil te beluk ya snopik ta sjolike.

Chapter 3

TE BI YILEL YAT'EL YA SK'AN TE MACH'ATIK WOLWANEJETIKE ¹Mero meel in to: Teme ay mach'a toyol yot'an yu'un te ya xk'ot ta wolwaneje, ay yutsilal te at'elil ya sk'ane. ²Jich yu'un, te wolwaneje ya me sk'an te lek sk'oplale. Tul nax me ants nujp'inem sok. Ma me xjelaw ta k'op, ya me sna' snopel, lek me chapal te xkuxinele, binax me yot'an ya yik' te mach'a ya xk'ot ilel yu'une. Sok ay me sbijil ta nojp'teswanej. ³Ma me smulan yakubel, ma me jauk neel ya xjach k'op, jauk me to ja me ya sk'an te ayuk yutsil sok lamaluk te yot'ane. Ma me jauk ya smulan te tak'ine. ⁴Ya me sk'an te lek ya xmantala ta sna sok te ya sna' spasel ta mantal te yal-snich'ane jich me ya yich' ich'el ta muk' a. ⁵Melel teme ay tul winik te ma sna' mantal ta snae, ¿Bit'il me ya skanantey te ch'uunjeletik yu'un te Diose?. ⁶Te mach'a ya yich' yat'ele ma me jauk te mach'a xch'uunbel to nax te Diose, swenta yu'un ma me stoy sba yu'un te la yich' yat'ele, jich me ma yich' kastigo jich te bit'il te pukuje. ⁷Sok ya me sk'an te lek sk'oplal yu'un te mach'atik ma ch'uunjeletike, jich me yu'un ma xtabot ta alel te yat'ele sok ma x-ilbot yot'an yu'un te pukuje. TE BI YILEL YA SK'AN YAT'ELIK TE DIACONOETIKE ⁸Jichuk me uuk te diaconoetike, lekuk me te yat'elike, ma me chebetuk yot'an te k'alal ya xk'opojike. Ma me smulanik te yakubele sok te bik'tal ot'anile. ⁹Ja me ya sk'an ya yak' ta ilel te beluk smeelil te ak'bil jilel te ja ta swenta te xch'uunjel ot'anile sok te mayuk mulil ta yot'anike. ¹⁰Sok ja me neel ya yich' ilel te stalelike, jich me ya yich'ik yat'elik teme mayuk smulike. ¹¹Janix me jich uuk te antsetik te ya yich'ik yat'elik ta diaconoile, ya me sk'an te lek stalelike. Ma me xjelawik ta k'op. Ya me sk'an te ya stsajtey sbaik sok jun me yot'an ya spasik te beluk ya x-ak'bot spase. ¹²Te diaconoetike ya me sk'an te tul nax te yiname. Te mach'a nujp'inemike ya me sk'an sna' yilel te yal-snich'anike sok te snae. ¹³Melel te mach'atik lek yat'elike, lek me sk'oplalik ya xk'otik, jich ay xch'uunjel yot'anik ta stojol te Cristo Jesuse. TE SMELELIL TE AK'OT TA NA'ELE ¹⁴Ja me la jts'ibubat bael ta atojol sok nopol ya xtal jkilat. ¹⁵Jauk me to teme jalajone, la me jts'ibubat yu'un jich ya ana' te bit'il ya sk'an ya xkuxinatike te ja yal-snich'anex te Diose, te ja ch'uunjelatik yu'un te kuxul Diose, te ja yuyal sok yiptijib te beluk smeelile. ¹⁶Jamal chikan te beluk smeelil te la yak' ta ilel ta swenta te xk'uxul yot'an te mero muk' stukele: " Te Diose la yich' sbak'etal, ak'ot ta na'el yu'un te Espíritue, ilot yu'un te ch'ul abatetike, la yich' cholel sk'oplal ta stojol te muk'ul lumetike, bayal ants-winiketik te ay ta balumilal te la xch'uunike, jich ik'ot moel ta utsilal."

Chapter 4

SK'OPLAL TE MACH'ATIK YA XCH'AY TE XCH'UUNJEL YOT'ANIKE ¹Jich yu'un ta ora to jamal yaloj te Espiritue ta slajibal k'aal ay cha'ox tul te ya xch'ay te xch'uunjel yot'anike sok ja me ya xjajch' xch'am yaiyik stojol te lotil espírituetik sok te beluk ya yak' ta nopel te pukujetike, ²ta swenta te mach'atik cha'lam yot'anik te ya yalik lotil k'opetike. Mayuk beluk ya xk'otix ta yot'anik xujt'uk. ³Ya me xkomwanik ta nujp'inel sok ya me yalik te ma stak' chikan beluk ya jwe'tik te ja spasoja te Diose, jauk me to te Diose spisil spasoja swenta yu'un ya stak' junax ya jwe'tik a jich ya jkaltik wokol yu'un sok jna'ojtik te smeletile. ⁴Melel te beluk spasoja te Diose lek stukel. Spisil te beluk ya jwe'tik teme ya jkaltik wokol yu'une ma me ya yich' bajel yu'un. ⁵Melel ch'ultesbil ta swenta te sk'op te Diose sok ta swenta te ya jk'opontik te Kajwaltike. TE LEKIL ABAT YU'UN TE JESUCRISTOE ⁶Teme jich ya awak'bey snop te jkermanotaktike, lekil abatat ya xk'oat yu'un te Jesucristoe. Melel yakat ta ch'iel ta swenta te sk'op te Dios te ja te xch'uunjel ot'anile sok te lekil nojp'tesel te at'unoje. ⁷Jauk me to ma me ach'uun te jontol k'op ayejetik te ya yalik te me'etike. Jauk me to ja me ya anop te xk'uxul ot'anile. ⁸Melel mayuk lek swentail teme ay beluk ya jk'aytestik te jbak'etaltik ta spasele, jauk me to te xk'uxul ot'anile ja me ay sk'oplal stukel. Ja me ya xkuxinotik yu'un le' ta balumilal sok te kuxinel ta pajel chaweje. ⁹Jai k'op to ja smeletile sok ja me ya sk'an ya yich' ch'uunel. ¹⁰Ja swentail te jkak'ojtik puersa sok tulan at'el yakotik. Melel ay smuk'ul jkot'antik ta stojol te kuxul Diose, te ja koltaywanej yu'un spisil te ants-winiketike, jauk me to ja mero koltaywanej yu'un te ch'uunjeletike. ¹¹Albeyame sk'oplal sok jich me ya awak' ta nopel spisil in to. ¹²Ma me awak' te ya sbajatik yu'un te ch'ielatoe. Jauk me to, ja me ya awak' ta ilel te beluk lek ta pasel ta stojol te mach'atik ch'uunjeletike, ta swenta ak'op, ta swenta atalel, ta swenta te xk'uxul awot'ane, ta swenta te xch'uunjel awot'ane sok te mayuk mulil ta awot'ane. ¹³Ja to te me sujt'ontele, ja me ya xbajt' ta awot'an te sk'oponel te sjun te Jkajwaltike, sok te ya xtak'uywanate sok nix te ya xnojp'teswanate. ¹⁴Ma me ach'ay te majt'anil te ak'bilate, te la awich' ak'beyel ta swenta te bit'il la yak' na'el stojol te Jkajwaltike, te k'alal la skajambatik sk'abik te ancianoetike. ¹⁵Kananteya me spisil in to. K'axel me awak'aba le'a, jich me ya yilik te bit'il lek yakat ta baele. ¹⁶Tsajteya me aba te ja'ate sok te beluk anopoje. Ot'niyame ta spasel spisil in to. Melel teme jich ya apase, ya xkolat te ja'ate sok nix uuk te mach'a ya yaiyat stojole.

Chapter 5

TE BIT'IL YA SK'AN XKUXINIK TA STOJOL TE YANTIKE ¹Ma me uteluk ya akom te mamtiketike. Jich me atak'uy te bit'il atate. Tak'uyame te ch'ietetike jich te bit'il awermanotake. ²Tak'uyame te yametiketike jich te bit'il te ame'e sok tak'uyame ta slekil awot'an te ch'iel ach'ixetik jich bit'il te awijts'nabe. ³Ich'a me ta muk' sok koltayame te me'ba antsetike, te tul mayuk mach'a ay yu'une. ⁴Yan teme ay me' ba ants te ay yaaltake sok smantake, ja me neel ya snopik te ya sk'an ya yak'ik ilel te beluk lek ta pasel ta yutil te snae. Akame yak'beyik smajt'an te sme'-statike, melel spisil in to ja ya smulan te Diose. ⁵Jauk me to te me'ba ants te stukel xanix aye. Ja me smuk'ulinoj yot'an te Diose. Yak ta sk'anel spisil ora koltayel sok bik'it nax sti' ta sk'oponel te Kajwaltik k'aal ta ajk'ubal. ⁶Yan te ants te janax baem ta yot'an spasel te beluk ya smulan te sbak'etale, lajemix k'oem yu'un manchuk me kuxul yilel a. ⁷Ja me achol spisil in to, swenta yu'un ma me ya yich'ik tabel smulik a. ⁸Jauk me to teme ay mach'a mayuk beluk ya yak'bey te stijinabale, sok k'axem to xan te yutil snae, ja me la smuk te xch'uunjel yot'an abi sok ja k'axem to xan k'ot te bit'il te mach'a ma xch'uunej te Diose. ⁹Aka yich' ts'ibubel sbiil ta me'ba antsetik teme k'axemix ta oxwinik(60) ja'wil yawilal sok teme nupj'inem sok tul nax winik. ¹⁰Sok te na'bil sba te lek yat'ele, teme lek la xch'ites te aletik yu'une, teme binax yot'an ya yik' te mach'a ya xk'ot ilel yu'une, sok teme ay spokojbey yakan te ch'uunjeletike, sok teme skolteyoj te mach'a ay swokole, janix jich teme k'aem ta spasel spisil te lekil at'elile. ¹¹Yan te me'ba antsetik te ch'ietetik toe, ma me x-awak' najk'anel sbiil ta lista. Melel teme tal ta stojolik te beluk ya smulan te sbak'etalike ya yijk'tayik ta yot'anik te Cristoe, jich ta yan buelta ya sk'an xnujp'inik. ¹²Jich me ya sta smulik a, melel ya xch'ay ta yot'anik te sbabial stratoik sok te Kajwaltike. ¹³Janix jich ya me xk'ayik ta ch'ajilal. Ya me xlok'ik ta na natik. Ma jauk nax te xch'ajilike janix me jich ya xk'ayik ta lewane k'op sok chikan banti ya yotses sbaik ta k'op. Ja ya xbajt' ta yot'an yaanel te beluk mayuk ta swentaik yaanele. ¹⁴Jich yu'un, ya jk'an te me'ba antsetik te ch'ielik toe te yakuk xnujp'inike, swenta yu'un te yakuk staik alale, sok te yakuk swenteinik te snaike, swenta yu'un ma me ya awak'ik te ya aanex a te mach'a ma xch'uunojik te Kajwaltike. ¹⁵Melel ay cha'ox tul te bajt'ikix sok te pukuje. ¹⁶Teme ay tul ch'uunjel te ay stijinabal te me'ba antse, aka me skoltayik, swenta yu'un ma jauk ya xk'ot ta swenta te ch'uunjeletike jich me ya stak' skoltay te me'ba antsetik te mayuk mach'a ay yu'une. ¹⁷Te ancianoetik te lek ya yaiyik wolwaneje aka me yich'ik ich'el ta muk' ta k'axem to xan, ja bayal sk'oplal te mach'atik ya x-at'ejik ta xcholel te sk'op te Diose sok te ya xbijubteswanike. ¹⁸Melel jich ts'ibubil jilel: "MA ME XA AWAK'BEY SPOJTS'IL SNI' TE WAKAX TE K'ALAL YAK TA STEK'EL TE SIT TE TRIGOE YU'UN TE YA STAK' XWE'A" SOK "TE MACH'A YA X-AT'EJE YA ME YICH' STOJOL YU'UN TE YAT'ELE." ¹⁹Ma me xa ach'uun teme ay mach'a ya xtal ta atojol ta slebel smul te tul ancianoe ja to teme ay che'oxeb te mach'atik la yich' ilel yu'une. ²⁰Tojtesa ta komon sitil te mach'a ya sta smule jich me ya xiwik yu'un te yantike. ²¹Janax ya jkalbat mantal ta stojol te Diose, sok ta stojol te Cristo Jesuse sok nix uuk te ch'ul abatetik te tsabilike, ch'uuna me spasel te mantalile, sok te ma tsabiluk nax awu'un te mach'a ya akoltey te k'alal ya achajp'ane. ²²Ma me jontolok nax ya akajan ak'ab ta stojol te mach'a ya ak'oponbey te Diose. Sok ma me xa apas te mulil te ya spas te yane. Ya me sk'an te mayuk mulil ta awot'ane. ²³Ma me jauk nax ya awuch' te ja'e. Jauk me to uch'a tebuk te vinoe ta skaj te xchamel te ach'ujt'e sok te julebaelat ta chamele. ²⁴Ay cha'ox tul, te chikan ta komon sitil te smulike, te k'alal ma to ayuk ta chajp'anel a. Jauk me to ay mach'atik te ma to xchiknaj ta komon sitil te smulike, patil to ya xchiknaj. ²⁵Janix jich uuk, ay che'oxeb te lekil at'elil te chikan ta komon sitile janix jich ay at'eliletik te muken aye jauk me to ma xju' ta nak'el.

Chapter 6

¹Spisil te mach'atik ayik ta mosoinel aka me yich'ik ta muk' te ajwalil yu'unike. Jich me ya spasik swenta yu'un ma me ya sbol k'opteyik a te sbiil sok te nojp'tesel yu'un te Diose. ²Te mach'atik mosoetik te ay yajwalik te xch'uunejik te Diose, ma me sk'an te ya xk'axintesbeyik te smantale, ja me ya sk'an te junuk yot'anik ya xch'uunik, me lel yermano sbaik. Ja me ya sk'an te sok spisil yot'an ya yak' sbaik ta abatinele. Melel te ajwaliletik te ya akolteyik ta at'ele, xch'uunejik me Dios sok k'ambilik me yu'un. Jich me ya awak' nopel sok albeyame spisil in to. TE MACH'A JA YA XBAJT' TA YOT'AN TE TAK'INE ³Jich ya jkaltik teme ay mach'a yan k'op ya snojp'tesatik sok teme ma sk'anik te lek k'op te ja yu'un te Jkajwaltik Jesucristoe. Sok teme ma xch'uunik te nojp'tesel yu'un te yutsil ot'anile. ⁴Jai ants-wini to stoyoj sba sok mayuk beluk ya sna'. Ja baem ta yot'an sjojk'iyel jowil k'opetik te pajal k'oem sok te chamele. Jai k'opetik to ja ya xjach te sbik'tal ot'anile, te xatombae, te ixta k'ope, sok te ya skuyik te ya yich'ik uts'inele, ⁵sok spisil ora ayik ta kerajel te ants-winiketike melel boloben te beluk ya snopike. La sk'esbaik lok'el tel ta stojol te beluk sme lelele. Melel ya snopik stukelik te ya xk'ulinajik yu'un te beluk me'baltik sba ta pasele. ⁶Jauk me to ja mero k'ulejalil teme binax jkot'antik yu'un te ya jpastik te beluk leke. ⁷Melel te jo'otike mayuk beluk jkich'oetik tel te k'alal julotik ta balumilale, sok mayuk beluk ya xju' ya jkich'tik bael. ⁸Jich yu'un, junuk me jkot'antik yu'un teme ay jwe'eltike sok teme ay jk'u'-jpak'tike. ⁹Jich yu'un ta ora to te mach'atik ya sk'an te ya xk'ulinajike ya yich'ik ilbeyel yot'anik yu'un, ja me spejts'ul ya xk'ot. Ja yu'un te ya xch'ayik koel ta bayal muliletik sok te ya yich'ik uts'inel yu'une, sok te chikan beluk ya spas te ants-winiketike te ya xjinotik yu'un sok te ch'ayel ya xbjat'ik yu'une. ¹⁰Melel te bik'tal ot'anil yu'un te tak'ine ja yisim te beluk ma lekuk ta pasele. Ay cha'ox tul te mach'atik la smulanik te tak'ine la xch'ayikik te xch'uunjel yot'anike sok la staikix bayal swokolik yu'un. TE LEKIL TSALAW TA SWENTA TE XCH'UUNJEL OT'ANILE ¹¹Jauk me to te ja'at te ayat ta abatinel yu'un te Diose, k'ejamaba lok'el yu'un spisil in to. Nutsame te beluk toj ta pasele, sok te beluk lek ta pasele, sok jun me awot'an, ayuk me xk'uxul awot'an, yakuk me sts'ijk' awu'un, sok binuk nax me yutsilal te awot'ane. ¹²Aya me te lekil tsalaw yu'un te xch'uunjel awot'ane. Jich me ya xkuxinat ta sbajt'el k'inal melel ja yu'un te la awich' ik'el tel yu'un te Diose. Te ja la awalix ta jamal ta stojol tsobol testigoetik te bit'il ach'uunej te Diose. ¹³Ya jkalbat ta stojol te Diose, te mach'a spasoj spisil te beluk kuxule, sok ta stojol te Cristo Jesús, te jamal k'opoj ta stojol te Poncio Pilatoe. ¹⁴K'ejame ta lek te mantalile, manchuk me ya stabatik ja mul, ja to te k'alal ya xtal te Jkajwaltik Jesucristoe. ¹⁵Te Diose ya yak' ta ilel te bi ora ya sta sk'alelal ya xtal te Jkajwaltik Jesuse; Dios, te ja ch'ultesbil stukel, te ay yu'el, te ja muk' alwalil yu'un te muk' ajwaliletike, sok te ja ajwalil yu'un te ajwaliletike. ¹⁶Janax stukel te ma xlaje sok ya xnain ta bay xjobal k'inal stukel. Mayuk tuluk winik te ya yile sok mayuk mach'a ya snopsaj ta yilel. Janax stukel te Dios ya yich' ich'el ta muk' sok te ay yu'el sbajt'el k'inal stukel. Jichuk. ¹⁷Albeya me te mach'atik k'ulejetik te le' ta balumilal to manchuk me ya stoy sbaik, sok te manchuk ya smuk'ulinik yot'anik te sk'ulejalik te k'axel aye. Ja me ya sk'an ya smuk'ulinik yot'anik ta stojol te Diose. Ja ya yak'botik stukel te sme lelel k'ulejalile swenta yu'un ya jkaiybeytik yutsilal a. ¹⁸Albeya me te jauk ya spasik te beluk leke, jauk me k'ulejik yu'un te beluk lek ta pasele, te yakuk xk'uxteywanike, sok te binax yot'anik ya sk'ebanik te beluk ay yu'unike. ¹⁹Jich me ya stsobik sk'ulejalik yu'un te beluk ya xtale, jich me ya staik xkuxlejalik sbajt'el k'inal. SLAJIBAL MANTAL ALBOT YU'UN PABLO TE TIMOTEOE ²⁰Timoteo, kananteyame te beluk ak'bilate. Ma me awak' achikin a te beluk jontol k'opetike sok ma me awak' achikin ta yayiel stojol spisil te k'opetik te kuybil ta sbijil jolile. ²¹Ay cha'ox tul winiketike te jich ya yalike jich la xch'ayikix te xch'uunjel yot'anike. Te yutsil yot'an te Diose ayuk me ta atojol.

2 Timothy

Chapter 1

SPATJIBAL OT'ANIL ¹Pablo, tul wolwanej puk k'op yu'un te Cristo Jesuse ta swenta te sk'anjel yot'an te Diose, ta swenta te beluk k'axel albil yu'un te janax ay kuxinel ta swenta te Cristo Jesuse. ²Ja la jts'ibubat jai jun to Timoteo, te ja jnich'anat te k'uxat ta jkot'ane: Te yutsil yot'an, sok te xk'uxul yot'an janix jich te lamal k'inal yu'un te Jtatik Dios sok te Cristo Jesús te ja Jkajwaltik jku'untik ayuk me ta atojol. YA YICH' ALEL SK'OPLAL TE CRISTOE ³Ya jkalbey wokol te Diose, te ja yakon ta abatinel yu'un, jich te bit'il la spas sok lekil at'elil te jchichmame, te k'alal ya jna'at ya jk'oponbat Dios ta spisil ora, k'aal ta ajk'ubal. ⁴Ya jk'an ya jkilat, jich me ya sbujts'naj jkot'an yu'un. Ya xtal ta jol te bit'il ok'ate. ⁵Sok ya xtal ta jol te sme lelel te xch'uunjel awot'ane, te ja pajal sok te xch'uunjel yot'an te ja yame' Loidae sok te ja me' Eunice. Ya me xch'uun jkot'an te jich uuk te xch'uunjel awot'ane. ⁶Jich yu'un ya me

jkalbat te yakuk xjul ta ajol te majt'anil te la yak'bat te Dios te k'alal la jkajan jk'ab ta atojole. ⁷Melel te Diose ma jauk la yak'botik te espíritu yu'un te xiwele, ja la yak'botik te yu'ele, te xk'uxul ot'anile, sok te ya jna'tik te bit'il kuxulotike. ⁸Jich yu'un ma me xk'exwat yu'un te ya awalbey sk'oplal te Jkajwaltike, sok te jo'on Pabloone, te chukulon ta swentae. Janix me jich uuk te ja'ate ya me ats'ik awokol uuk te ya apuk te lek yach'il k'op yu'un te Jkajwaltik ta swenta te yu'el te Diose. ⁹Ja Dios te la skoltayotike, sok la yik'otik yu'un te ch'ul lum ya xk'ootike. Jich la spas in to ma yu'unuk ay beluk lek la jpastik, ja la spas yu'un te beluk snopoje sok te xk'uxul yot'ane. Ja la yak'botik in to ta swenta te Cristo Jesús te k'alal ma to chiknajem a te balumilale. ¹⁰Jauk me to ta ora to te koltayel yu'un te Diose ja la yich'ix ak'el na'el stojol yu'un te chiknaj te koltaywanej jku'untike, te ja te Cristo Jesuse. Ja te Cristo te la slajinbey sk'oplal te lajele sok la yak'botik sujt'el te kuxinel te mayuk slajibale ta swenta te lek yach'il k'ope. ¹¹Ja yu'un te la jkich' jkat'el yu'un te ya jchol te lek yach'il k'ope, sok te wolwanej puk k'opone sok te bijubteswanejone. ¹²Ja yu'un te jich ayon ta woklajel uke. Jauk me to ma xk'exawon yu'un; melel ya jna'bey sba te mach'a jch'uuneje. Sok xch'uunej jkot'an te skananteyoj te beluk jkak'oj jilele, ja to te k'alal ya sta yorail te ya xcha'tale. ¹³Ma me xch'ay ta awot'an te lekil k'op te la jcholbat awaiye, sok te xch'uunjel awot'ane, janix jich te xk'uxul awot'an te ja ta swenta te Cristo Jesuse. ¹⁴Te beluk lek ak'bilat jilel ta mantal yu'un te Diose, k'ejame ta swenta te Ch'ul Espíritu te ja nainem ta jkot'antike. ¹⁵Ja na'ojme, te mach'atik nainemik ta Asia la me yijk'teyonik. Janix me jich le'a te Figelo sok Hermógenes. ¹⁶Te Jkajwaltik ayuk me xk'uxul yot'an ta stojol te mach'atik ayik ta sna te Onesíforo, melel juju ajk'nax la smuk'tesbon jkot'an sok ma k'exaw yu'un te bit'il chukulone. ¹⁷Te k'alal tal ta Roma ja la sleon ja to te k'alal la staone. ¹⁸Aka me yich' k'uxtayel yu'un te Jkajwaltik te k'alal ya sta yoraile. Sok ja na'oj te bit'il bayal buelta la skoltayon te k'alal ayon ta Éfeso, ja na'oj me ta lek.

Chapter 2

TE LEKIL SOLDADO YU'UN TE JESUCRISTOE ¹Jich yu'un, Timoteo ja'at te jkuyoat ta jnich'ane, ayuk me yip awot'an ta swenta te yutsil yot'an te Cristo Jesuse. ²Spisil te beluk la jkalbat awaiy stojol ta stojol te tsobol testigoetike, ja me ya awak'bey snop te mach'atik jun yot'anike, te ya xju' yu'unik yak'el nopel ta stojol uuk te yantike. ³Ts'ikame awokol jich te bit'ilone, jich te bit'il tul soldado yu'un te Cristo Jesuse. ⁴Mayuk tuluk soldado te janax ya sbajt' ta yot'an snopel te bit'il ya xkuxine, jich me lek sk'oplal yu'un te wolwanej yu'une. ⁵Janix jich teme ay mach'a ya yaiy tajimale, ma me ya yich' te smajt'an teme ma la xch'uun te bit'il ya sk'an ya yaiy te tajimale. ⁶Te mach'a ya sts'un te yawal sts'unub ta sk'inale neel me ya sk'an ya x-at'ej jich me ya yich' te beluk ya sk'aje. ⁷Nopame te beluk yakon ta yalele, swenta yu'un ya me yak'bat te Dios te ya ana'bey swentail spisil in to. ⁸Naame te Cristo Jesús, te ja sts'umbal te Davide, te ja la yich' cha'kusesel ta bay te aelmeletike. Jich te bit'il ya yal te yach'il k'op te yakon ta xcholele, ⁹ja yu'un te ayon ta wokolile te chukulon ta kadenaetik jich te bit'il tul milwale. Jauk me to te sk'op te Diose ma ba chukul stukel. ¹⁰Jich yu'un, te ya jts'ik spisil in to ta swenta te mach'atik tsabilikixe, jich ya staik uuk te skolelik ta stojol te Cristo Jesús, te ay yutsil sbajt'el k'inale. ¹¹Ja smeletil in to: "Teme lajotik soke, pajal ya xkuxinotik sok. ¹²Teme ya sts'ijk' jku'untik te jwokoltike ya me joinbatik ta ajwalinel sok. Teme la jmutik ta jkot'antik, janix me jich ya smukotik ta yot'an uuk. ¹³Teme ma junuk jkot'antik ta stojole, jun me yot'an stukel, melel ma xju' ya smuk te bi yilel stalel stukele."TUL ABAT TE LEK YA XK'OT TA LOK'ELE ¹⁴Alulebeyame spisil te yantike te beluk la jkalbate. Tulan me xa awalbey ta stojol Dios te ma jontoltikuk nax ya stsak sbaik ta jowil k'opetik. Melel teme jich la spasike mayuk beluk ya xlok' yu'unik a. Ja me yu'un te ya xtal te jinel ta stojol te mach'a ya yaiyik stojole. ¹⁵Pasame te beluk lek ta pasele jich me te k'alal ya xk'o atejk'an aba ta stojol te Diose ma me ya awich' k'exlantesel a. Sok te toj ya awak' ta nopel te smeletil k'ope. ¹⁶Ijk'teyame jilel spisil te jontol k'opetike, te ja yanyan ya yak'at ta ch'aye. ¹⁷Te sk'opike jich me ya xpujk' bael te bit'il k'ael chamel te mayuk xpoxile. Jich te bit'il ay te Himeneo sok te Filetoe. ¹⁸Jai winiketik to la yijk'teyikix te beluk smeletile. Melel ya yalik te k'axix te cha'kuxele. Jich me ay cha'ox tul te ch'ayikix te xch'uunjel yot'anik yu'une. ¹⁹Jauk me to, junax te yiptijib te yak'oj te Diose, te ma stij sba stukele, jai to ja sello te ak'bile: "Te Jkajwaltike ya sna'bey sba te mach'atik yu'une," "sok spisil te mach'a ya yalbey sbiil te Jkajwaltike ya sk'an ya sk'ej sba lok'el tel yu'un beluk ma lekuk ta pasele." ²⁰Ta bay sna te tul k'uleje ma jauk nax ay swe'-sets' te pasbil ta oroe sok ta platae. Jauk me to ay nix swe'-sets' te pasbil ta te' sok ta ajch'ale. Ay ya xtuun yu'un te k'alal ya yich' pasel k'in sok ay ya xtuun yu'un ta jujun k'aal. ²¹Teme ay mach'a ya yijk'tey te beluk ma lekuke jich me ya xk'ot te bit'il lekil we'-sets'e. K'ejel me ya yich' ak'el, ya me xtuun yu'un te Jkajwaltike, sok jich chapal ta spasel spisil te beluk lekil at'elile. ²²Ma me xa k'ain spasel te beluk ya smulan yot'an te ch'ieletike. Nutsame te beluk toj ta pasele, te xch'uunjel ot'anile, te xk'uxul ot'anile sok te lamal k'inale, pajal me ya awich'ik ta muk' te Kajwaltik sok te mach'atik toj yot'anik ta xch'uunele. ²³Jauk me to ma me awak' achikin a te beluk jontol k'op te ya awich' jojk'ibele. Ya me ana' te ya xjach kerae. ²⁴Te abat yu'un te Kajwaltike ma me sk'an ya yaiy kera. Ja me ya sk'an te ya yak' ilel te yutsil yot'ane sok te ya sna' nojp'teswaneje, janix jich te ayuk smalib yu'une. ²⁵Pek'eluk me ya yak' sba te k'alal ya sbijtes te mach'a yan snopjibal yu'une. Te Diose ya me stak' ya yak' te ya sut yot'anik yu'un te smeletil te ya yich' cholbeye. ²⁶Jich ya me stak' xlok'ik tel ta spejts' te pukuje jich ya me xkux k'inale ya yaiyik a, melel chukulik sok yakik ta spasel te beluk sk'anjel yot'an te pukuje.

Chapter 3

TE BI YILEL STALELIK TE ANTS-WINIKETIK TA SLAJIBAL K'AAL ¹Jauk me to ya me sk'an ya ana' stojol in to: Ta slajibal k'aal ya me xtal te beluk chujk'ultik sbae. ²Ta skaj te ay ants-winiketik te janax k'ux ya yaiy sbaik stukelik, ya smulanik te tak'ine, ya stoy sbaik, sok ya stoy sbaik ta k'op, bol k'optewanejetik, k'axinte mantaliletik ta stojol te sme'-statike, ma sna'ik yalel wokol, ma lekuk yat'elik. ³Mayuk xk'uxul yot'anik, ma xlekubik, jowil le muliletik, ma sna'ik skombel sbaik, uts'iwanejetik, ma smulanik te beluk smeलेले. ⁴Ja me ya x-ak'wanik ta k'abal, ma snopik te beluk ya spasike, ya sk'anik te ya yich'ik ich'el ta muk', janax ya smulanik spasel te beluk ya smulan te sbak'etalike, ma jauk ya spasik te beluk ya sk'an yot'an te Diose. ⁵Xch'uunejik yilel te Diose, jauk me to ta swenta te yat'elike ya xchiknaj te ma jichuke. K'ejamaba lok'el ta stojol te ants-winiketik te mach'a jich ya spasike. ⁶Melel ay winiketik te ya x-ochik ta naetik sok te ya slo'layik te antsetik te ma xtojobike. Jai antsetik to ja boltesbilibikix yu'un te smulike sok te ya yak' sbaik ta tsalel yu'un te cha'ox chajp' te beluk ya smulanik te sbak'etalike. ⁷Jai antsetik to spisil ora yakik ta snopel, jauk me to ma xju' yu'unik te ya snabey sbaik te smeलेले k'ope. ⁸Jich nix te bit'il te Janese sok te Jambrese la skontroinik te Moisesese. Janix jich uuk te lotil bijteswanejetike ya me xjajch' skontroinik te beluk smeलेले. Jai winiketik to k'ax bolobenix te snopjibal yu'unike sok ya yak'ik ta ilel te mayuk nix a te xch'uunjel yot'anike. ⁹Ja'uk me to ma k'axeluk ya xju' yu'unik. Melel ya xchiknaj ta ilel ta komon sitil, te jowilajel yu'unike jich te bit'il cha'tul te winiketike. ¹⁰Jauk me to te ja'ate ja at'unoj te beluk la jkak'bat anope, te jtalele, te beluk yakon ta sle'ele, te xch'uunjel jkot'ane, te beluk k'axem jwokol yu'une, te xk'uxul jkot'ane, te ay smalip' jku'une, ¹¹ja wilobon te bit'il la jkich' nutsele, te jwokole, sok te beluk k'ax ta jtojol ta Antioquía, ta Iconio sok ta Listra. La jts'ik spisil te nutsele. Ja la skoltayonix lok'el te Kajwaltike. ¹²Spisil te mach'atik ya sk'an lek ya xkuxinik ta stojol te Cristo Jesuse ya me yich'ik nutsel. ¹³Te ants-winiketik te amen yat'elike sok te ya spasik lote ya me xbolobik xan. Ja me ya slo'layik bael cha'ox tul ta ch'ayel. Jauk me to ya me yich'ik lo'layel uuk. ¹⁴Jauk me to te ja'ate, ja me xbajt' ta awot'an te beluk anopoje sok te jun awot'an yu'un te beluk ach'uuneje. Melel ana'objey sba te mach'a la yak'bat anope. ¹⁵Ja na'oj te k'alal awalalil to la ach'uun te beluk ts'ibubil ta Xch'ul Sjun te Diose. Ja me ya xju' yu'un te ya yak'bat sbijil awot'an swenta yu'un jich ya stak' xkolat a ta swenta te xch'uunjel awot'an te ja' ta stojol te Cristo Jesuse. ¹⁶Spisil te beluk ts'ibubil ta sjun te Diose lok'em tel ta yot'an te Diose. Ya xtuun ta swenta bijup'tesel, te ya yak'botik jna'tik stojol te banti ch'ayemotike, te ya stojtesotike, sok te toj ya skomotike. ¹⁷Sok jich me te ch'uunjeletik yu'un te Diose, chapal me ya xk'otik, ta swenta te lekil at'elile.

Chapter 4

CHOLAME TE LEK YACH'IL K'OPE ¹Ya jpasat ta mantal ta stojol te Diose sok ta stojol te Cristo Jesuse, te le' nopolix a te ya slikey smul te mach'atik kuxatik sok te mach'atik lajemikixe, ta swenta te ya xcha' tal ta ajwalinele. ²Chola me te sk'op te Diose. Cholame teme yorail xcholel a o teme ma yorailuk a. Aya me tojteswanej, aya me komaw, lamaluk me awot'an ta tak'uywanej sok aya me bijteswanej. ³Melel ya me sta yorail te ants-winiketik te ma sk'an yayiyik stojol te bijtesele. Ja me ya sjoin sbaik sok te mach'atik bijteswanejetik te ya yak'ik ta nopel te beluk ya smulan te sbak'etalike. Jich me yu'un yakik sleel te beluk lek ya yayiyik stojol stukelike. ⁴Ma me sk'an xch'am yayiyik stojol te beluk smelelile, sok ya me sujt'ik bael ta yayiel stojol te jontol k'opetike. ⁵Jauk me to te ja'ate ayuk me abijil yu'un spisil in to. Ts'ikame te awokole, at'eliname xcholel te lek yach'il k'ope, ts'aktesame ta pasel te awat'el te jkak'objate. ⁶Melel te jo'one chapalonix yu'un te ya xljajon ta swenta te Jkajwaltike. Ya staix yorail te ya xboone. ⁷La jkayix te lekil tsalawe, lajix jkot'an ta aelmal; ma ba ch'ay te xch'uunjel jkot'ane. ⁸Te Diose ja sk'ejobon te jkorona yu'un te toj k'axon ta k'inale, te ja ya yak'bon te Jkajwaltik te toj ya xchajp'anwan stukele, ya me yak'bon te jkorona te k'alal ya sta yoraile. Ma jo'okon nax, janix me jich te mach'atik yakik ta smaliyel te k'alal ya xcha' sujtele. **TE BELUK ALBOT TE YA SK'AN SPAS TE TIMOTEOE** ⁹Pasa me tulana te ya xtal awilon ta ora. ¹⁰Melel te Demase la me yijk'teyonix. Ja bik'taj yot'an yu'un te balumilale jich bajt' ta Tesalónica. Te Crescente bajt' ta Galacia, sok te Titoe bajt' ta Dalmacia. ¹¹Janax te Lucas sjoinejon jilel. Lea te Marcose sok ik'a tel yu'un ya x-at'ej jku'un ta swenta te yat'el te Jkajwaltike. ¹²Te Tíquicoe la jtikun bael ta Éfeso. ¹³Te jnajt'il jk'u'e te jkijteyoj ta lum Troas ta bay sna te Carpoe, ich'bon tel a teme talate, sok te libroetike janix jich te balbil junetik melel bayal sk'oplal jku'un. ¹⁴Te Alejandro te ya x-at'ej ta ten tak'ine la yak'bon bayal jwokol. Te Kajwaltike aka sujt'esbey te beluk la spase. ¹⁵Janix jichat uuk ya me sk'an ya atsajtay aba ta stojol, melel k'axel skontroinoj te beluk ya jkaltike. ¹⁶Te sbabial buelta te la jtejk'an ba yu'un te la jkoltey ba ta k'ope, mayuk mach'a la skoltayon. la yijk'teyonik ta spisilik. Manchuk me ya yich' kuenta te Jkajwaltik te beluk la spasike. ¹⁷Jauk me to te Jkajwaltike ma la yijk'teyon sok la yak'bon yip jkot'an, jich ju' jku'un ta xcholel spisil te lek yach'il k'ope, sok spisil te yan lumetike la yayiyik stojol. Jich la skoltayon lok'el tel ta ye te ti'awal choje. ¹⁸Te Kajwaltike ya me skoltayon lok'el yu'un spisil te beluk amene sok ya me skoltayon te ya x-ochon ta bay ajwalinel ta ch'ulchane. Aka yich' ich'el ta muk' ta ora to sok ta sbajt'el k'inal. Jichuk. **SLAJIBAL CH'UULTESEL SOK SPATJIBAL OT'ANIL** ¹⁹Patbeya me yot'an te Prisca, Aquila, sok te mach'a ay ta sna te Onesíforo. ²⁰Te Erasto ay ta lum Corinto, jauk me to te Trófimo la jkijk'tey ta Mileto melel tsajk' ta chamel. ²¹Pasa tulana te ya xtalat te k'alal ma to xjul a te yorail te sike. Te Eubulo ya spatbat awot'an, sok te Pudente, Lino, Claudia sok spisil te jkermanotaktike. Te Jkajwaltike yakuk me yak'bat yip te a espíritue. ²²Te yutsil yot'an te Jkajwaltike ayuk ta atojolik.

Titus

Chapter 1

SPATJIBAL OT'ANIL ¹Te Pabloe ja abat yu'un te Diose sok ja wolwanej puk k'op yu'un te Jesucristoe, ta swenta xch'uunjel yot'an te lum te tsabil yu'un te Diose sok te la sna'beyik sba te beluk smelelile te ja stojil ya yich' ich'el ta muk' te Diose, ²te jauk smuk'ul jkot'antik te kuxinel sbajt'el k'inal te ya yak' te Diose, te ma spas lot stukele, te jich yaloj ta jamal ta xjajch'ibal to tele. ³Te k'alal la sta yorail, la yak' ta ilel te beluk yaloj jilel ta swenta te la jcholbey te sk'ope te yak'objon te ya jchole. Jich ya jpas in to, te jich mantal yu'un te Diose te ja koltaywanej jku'untike. ⁴Tito, jich k'oemat te bit'il jnich'anat ta swenta te pajal ay xch'uunjel jkot'antike. Te yutsil ot'anile sok te lamal k'inal yu'un te Dios Tatil sok te Cristo Jesús te koltaywanej jku'untike ayuk ta atojol. **TE BELUK YA SK'AN YA SPAS TE TITO TA BAY LUM CRETA.** ⁵Te beluk swentail te bit'il la jkijk'tayat jilel ta sk'inal Creta, ja yu'un te yakuk achajp'an te beluk kechel jilel ta pasele sok yakuk awak'bey yich' yat'elik ta ancianoil ta jujun pam lum, jich te bit'il la jkalbat jilel mantale. ⁶Te mach'a ya x-och ta ancianoil ja me ya sk'an te lek stalele, tul nax me ants ya xnujp'in sok, te yal snich'ane ya me sk'an te jun yot'anik ta xch'uunel te Kajwaltike, ma me pujk'emuk sk'oplalik te ma lekuk stalelike sok te ma xch'uunik mantale. ⁷Ya me sk'an te mach'a wolwanej yu'un te ch'uunjeletike, te ja ya yilbey sna te Diose, lekuk me stalel. Ma me joweltikuk nax te beluk ya spase. Ma me orauk nax ya x-ilin, sok ma me smulan te yakubele, ma me jach k'opok, sok ma me ayuk sbik'tal yot'an. ⁸Jauk me to, ya me sk'an te ya yotses ta sna te mach'a ya xk'ot ilel yu'une, toyol me yot'an yu'un te beluk lek ta pasele. Ya me sk'an te lek yot'ane, toj me te beluk ya spase, ayuk me xk'uxul yot'an sok te yakuk sna' stsajtebel sbae. ⁹Ja me sk'an te ja ya xbajt' ta yot'an te

beluk ak'bil snope, jich me ya xju' yu'un yak'bey yip yot'an te yantikuke ta snopel te beluk leke sok jich me ya xju' yu'un stojtesel te mach'atik ma sk'anike.¹⁰ Melel ay me bayal ants-winiketik te ya stoy sbaike, jai to ja me te mach'atik tulan sk'oplal yu'unik te circunsición. Te sk'op-yaiyejike mayuk stulal. Yakik me ta lo'laywanej sok ya me yik'ik bael te ants-winiketik te banti ma lekuk te bee.¹¹ Puerse me ya sk'an ya jkomtik. Ja me yakik ta yak'el ta nopel te beluk ma jichuk ya sk'an yich' pasele, janax ya slo'layik tak'in a sok ya xatik te mach'a jun snaike.¹² Ay tul bijil winik, te ja alwanej yu'un te cretaetike te jich la yale: "Te Cretenseetike pas-lotetik, bol chambalametik sok te xi'bantik sbaike, sok janax baem yot'anik ta we'el-uch'ajel sok ch'ajinaletik."¹³ Mero smeletil jai k'op to, jich yu'un tulan me xa tojtesik swenta yu'un jun me ay a te xch'uunjel yot'anike.¹⁴ Ma me xa ch'uunik jontol ayejetik te jowil nopbil yu'un te judioetike sok te mantaliletik te ya yalik te ants-winiketik te ma ba smeletile.¹⁵ Te mach'atik mayuk mulil ta yot'ane, spasil lek sk'oplal yu'unik. Yan te mach'atik ay smulike sok te mach'a mayuk xch'uunjel yot'anike, xujt' mayuk bi lek sk'oplal yu'unik. Melel te snopjibal yu'unike ma lekuk.¹⁶ Ya yalik te sna'objey sbaike te Diose, jauk me to chikan ta yat'elik te ma jichuke. Mero amenik sok k'axinte mantaletik. Xujt' mayuk swentail te yat'elike.

Chapter 2

TE LEKIL BIJTESEL ¹Jauk me to te ja'ate, jich me ya xk'opojat te bit'il la awich' ak'beyel anop ta swenta te lekil k'ope. ²Te ancianoetike ya me sk'an ya sna' stsajtebel sbaik, ya me sk'an te lekuk yot'anike, ya me sk'an te ay yutsil yot'anike, jun me yot'anik ta xch'uunel te Diose, ayuk me xk'uxul yot'anik sok ya me sk'an yak'beyik yipal. ³Te ancianaetike ya me sk'an te lek sk'oplalike, ma me sk'an ya xlewanik ta k'op. Ma me sk'an te mosoinbilik yu'un te yakubele. Ja me ya sk'an yak'ik ta ilel te beluk leke ⁴sok ya sk'an yak'beyik snop te ch'iel antsetik te bit'il ya sk'an k'ux ya yaiyik ta yot'anik te smamlalik sok te yaaltakike. ⁵Ya me sk'an ya anojp'tesik te lekuk me te yot'anike, te manchuk ya sta smulike, te yakuk sna'ik skanantayel te snaike, sok te yakuk yich'ik ta muk' te smamlalike. Te antsetike ya me sk'an ya spasik spisil in to swenta yu'un jich me ma yich' bol k'opteyel a te sk'op te Diose. ⁶Janix me jich uuk, tak'uyame te ch'iel winiketike te lekuk me te yot'anike. ⁷Te ja'ate ak'ame ta ilel te lekil at'elile; sok te k'alal ya awaiy nojp'teswaneje, lek me xa achol sok tulanuk me sk'oplal awu'un. ⁸Cholame te beluk lek ta cholel te ma stak' ya yich' kontroinele, jich me te mach'a ya skontroinate ya me yich' k'exlantesel a, melel mayuk beluk amen ya stak' yalik ta jwentatik. ⁹Te abatetike ya me sk'an ya xch'uunbeyik smantal te yajwalike. Ya me sk'an te lekuk yot'anik sok ma me yaiyik kera sok te ajwaliletik yu'unike. ¹⁰Ma me sk'an te ya yaiyik elek'e. Ja me ya sk'an te ya yak'ik ta ilel te junax yot'anike, jich me ya yak'ik ta ilel te lek te nojp'tesel yu'un te Diose te ja koltaywanej jku'untike. ¹¹Melel te yutsil yot'an te Diose chiknajemix ta spisil te ants-winiketike. ¹²Ja ya snojp'tesotik te bit'il ya sk'an ya jkijk'teytik te beluk amen ta pasele sok te beluk mulanbil sba yu'un te balumilale. Ya snojp'tesotik te lekuk yakuk xkuxinotike, te tojok te jkat'eltike, sok te lekuk jkot'antik ta spisil ora te jayeb k'aal ayotik ta balumilale. ¹³Jich me ya sk'an ya xkuxinotik ja to te k'alal ya xcha' tal sok yutsilal te Diose te ja koltaywanej jku'untik, ja te Jesucristoe. ¹⁴Te Jesuse la yak' sba ta lajel ta jwentatik yu'un te la skolteyotik lok'el yu'un te mulile sok la spokotik yu'un te jmultike, swenta yu'un slumotik ya xk'ootik te bit'il toyol jkot'antik ta spasel te beluk leke. ¹⁵Aya me tak'uywanej sok ak'a me nopel spisil in to. Aya me komaw te ja awich'oj tulan awat'ele. Ma me ayuk mach'a ya sbajat.

Chapter 3

TE BELUK YA SK'AN YA SPASIK TE CH'UUNJELETIKE. ¹Alulebeyame te yakuk xch'uunbeyik smantal te muk' ajwaliletike sok te mach'atik tulan yat'el yich'ojike, aka me xch'uunbeyik smantal, swenta yu'un jich me lek chapatik ya spasik a te lekil at'elile. ²Alulebeyame te ma lekuk ya yaanik te yantike, swenta yu'un ma ya xjachik k'op a, ya me sk'an te binax awot'an sok te yantike ja me lek te pek'el ya awak'aba ta stojol te yantike. ³Melel te jo'otike jichotik ta sneelal uuk, ma jna'tik k'inal a sok ma jch'uuntik mantal a. Jowejemotik a sok mosoinbilotik yu'un te beluk ya smulan te jbak'etaltike. Ja ya jpastik a te mulile sok ay sbik'tal jkot'antik a. La jkak'tik te ya yileyotik te yantike sok ya jkileybatik ta tulu tul. ⁴Jauk me to te Dios te koltaywanej jku'untik la yak' ta ilel te bayal la sk'anotike sok te bayal xk'uxul yot'an ta swenta te ants-winiketike, ⁵ma ta swenta te toj jkat'eltik te la skoltayotike, ta swentanax xk'uxul yot'an te kolotik yu'une. La skoltayotik ta swenta te ach'ub te jkuxineltik yu'un te la spokotik sok te la jkich'tik yach'il jkuxlejaltik ta swenta te Ch'ul Espiritue. ⁶Te Diose ma bisbiluk nax la yak'botik te Ch'ul Espiritue te ja ta swenta te Jesucristo te ja koltaywanej jku'untike. ⁷Jich la spas yu'un te toj ya xk'ootik ta swenta te yutsil yot'ane, jich la stak' jtatik a te kuxlejal sbajt'el k'inal. ⁸Smelelil jai k'op to. Junuk me awot'an ta yalel sk'oplal spisil in to, jich me te mach'atik xch'uunejik te Diose ya me yat'elinik spasel te beluk lek ta pasel te albilik yu'un te Diose. Ja lek te jich ya spasike sok ja ya xtuun yu'un spisil te ants-winiketike. ⁹Jauk me to ijk'taya jilel te jontol jach k'ope ma me lek teme ya awa'an te namey me'el-tatiletike; sok te jowil tsaltomba k'op ta swenta te mantalile. Te mayuk sk'oplale, sok te mayuk swentail ta spisile, ¹⁰Teme ay mach'a ya yai xatomba ta stojol te ch'uunjeletike koma me jun chebuk buelta, teme ma la xch'uunike, lok'esame bael, ¹¹sok jich me ya ana'ik a te k'axel jowejem te yat'elike sok te yakik spasel te mulile sok janix me ya xtal ta stojolik te kastigoe .LA YICH' TAK'UYEL TE TITOE. ¹²Te k'alal ya jtikunbatel te Artemase o te Tíquicoe, teme k'ote, talan me ta ora ta jtojol ta bay lum Nicópolis, te banti jnopo ya xk'ax jku'un te yorail sikil k'inal. ¹³Talan me ta ora sok kolteyame bael yu'un te sbeib te Zenas, te ja snopoj ta lek te leyetike sok uuk te Apolose, jich me mayuk swokolik a. ¹⁴Te mach'a junax ayotik soke aka me snopik spasel te beluk leke. Ya me xk'uxtayik te mach'atik ay yo'bolil sbaike swenta yu'un ma tojoluk kuxulik ta k'inal a. SPATJIBAL OT'ANIL TA SLAJIBAL. ¹⁵Spisil te mach'atik sjoinojone ya stikunbat spatjibal awot'an. Sok ak'bon spatjibal yot'an te mach'atik k'uxotik ta yot'anik ta swenta te pajal ay xch'uunjel jkot'antike. Te yutsil yot'an te Diose ayuk me ta atojolik ta apisilik.

Philemon

Chapter 1

SPATJIBAL OT'ANIL ¹Jo'on Pabloon, te chukulon ta swenta te Cristo Jesuse sok te jkermanotik Timoteo, ya jpatbat awot'an Filemón te ja jkermanoat te k'uxat ta jkot'ane sok te ja joybatik ta at'ele, ²sok te Apia te ja jkermanatike, sok te Arquipo te ja joytik ta at'ele, sok te ch'uunjeletik te ya stsob sbaike ta anae. ³Te yutsil yot'an te jtatik Diose sok te Jkajwaltik Jesucristoe ayuk ta atojolik. TE XK'UXUL YOT'AN SOK TE XCH'UUNJEL YOT'AN TE FILEMONE. ⁴Ta spisil ora ya jkalbey wokol te Diose. Ya jna'at te k'alal ya jk'opon te Diose. ⁵Te jo'one jkaiyojbat stojol te xch'uunjel awot'ane sok te xk'uxul awot'an ta stojol te Jkajwatik Jesuse sok ta spisil te ch'uunjeletike. ⁶Ya jk'oponbat Dios yu'un te ya acholbey sk'oplal te xch'uunjel jkot'antike, swenta yu'un te lekuk te snopjibal yu'unike te ay ta jtojoltik ta swenta te Cristoe. ⁷Melel bayal sbujts' k'inal ya jkaiy sok staoj yip jkot'an ta swenta te xk'uxul awot'ane, melel awak'objey yip te yot'anik te ch'uunjeletike, ja'at jkermano. TE PABLO YA XK'OPOJ YU'UN TE ONÉSIMO ⁸Jauk me to, manchuk me jkich'oj tulan jkat'el ta swenta Cristo te ya jkalbat mantal te ya apas te beluk ya sk'an ya apase, ⁹Jauk me to ya jkalbat wokol ta swenta te k'uxat ta jkot'ane, te jo'on Pabloone, te mamalonixe sok te chukulon ta swenta te Cristo Jesuse. ¹⁰Ya jkalbat wokol yu'un te Onésimo te jnich'an ta stojol Dios, te ja la jna'bey sba te k'alal chukulonix a. ¹¹Melel ta sneelal toa, ma ba ya xtuun awu'un a, jauk me to, ta ora to ya xtuun awu'un sok ya xtuun jku'un uuk. ¹²Ja yu'un te ya jtikunbatel sujt'ele, jich me k'oem te bit'il jo'one, ik'ame ta atojol jich me la awik'onix uuk abi. ¹³Ja ya jk'an te yakuk xjilon soke, swenta yu'un ja ajelol ta abatinel ya xk'ot, te bit'il ayon ta chukel ta swenta te lek yach'il k'ope. ¹⁴Jauk me to mayuk beluk la jk'an jpas ta swenta teme ma jichuk ya sk'an te awot'ane. Jich la jpas in to ta swenta te spasemal me awot'an ya akoltayon sok te ma sujeluk ya awaye. ¹⁵Melel ja niwan swentail te k'eje abajt' jun chebuk k'aal swenta yu'un jich me ya ajoin ta spisil ora. ¹⁶Ma me jichukix te bit'il ja mosoe, tulan me sk'oplal k'otix, jich me k'otix te bit'il tul awermanoe, melel te jo'one bayal k'ux ta jkot'an, jich me ya sk'an te ja'ate k'ax k'ux xan me ya awaiy, melel ma jauk nax abat awu'un janix me jich awermano ta stojol te

Jkajwaltike.¹⁷Teme jich ya akuyon te bit'il joybatike, ik'ame te Onésimo jich te bit'il ya awik'onoke.¹⁸Yan teme ay beluk amen spasojbate, sok teme ay sbet awu'une, jo'on me ya jtojbat.¹⁹Jo'on Pabloon, te ya jts'ibubate: Jo'on me ya jtojbey te sbete. Jauk me to ya me ana' te ay me abet uuk, ja te akuxinele.²⁰Jich yu'un jkermano, ak'bon te yakuk sbujts'naj jkot'an ta atojol ta swenta te Jkajwaltike; sok me awot'an ya awik' te Onésimoe ta stojol te Cristoe.²¹La me jts'ibubat tel, meel ya jna' te ya apas te beluk yakon sk'anbelate. Ya jna' te k'axem to jich ya apas te bit'il la jkalbate.²²Janix jich, chajp'anbon junuk na te banti ya stak' xwayone, meel ay smuk'ul jk'otan yu'un te yakat ta sk'oponel Dios ta stojol jich me ya stak' jkilbatik ta yan buelta.SPATJIBAL OT'ANIL TA SLAJIBAL TE JUNE.²³Te Epafra, te joy ta chukel ta swenta te Cristo Jesuse, ya spatbat awot'an;²⁴Janix jich uuk te Marcose, Aristarco, Demas, Lucas sok te jotak ta at'ele.²⁵Te yutsil yot'an te Jkajwaltik Jesucristoe ayuk ta stojol te a espíritue. Jichuk.

Hebrews

Chapter 1

DIOS K'OPOJIX TA SWENTA TE SNICH'ANE 'Ta namey k'inal te Diose la sk'opon te chichmamiletike ta swenta te alwanejetike, ma junuk nax buelta te k'opnotike sok yanyantik nax te bit'il k'opoje.²Yan ta ora to te slajibal k'aal ayotike, ja la sk'opnotikix ta swenta te tul Snich'ane, te ja la yak'bey ta swenta spisil te beluk aye. Ta swenta te Nich'anile te la spas te Dios te ch'ulchan sok te balumilale.³Te Nich'anile ja ya yak' ilel te yutsil xojobil te Diose, sok janix jich ya yak' ta ilel te pajal stalelike. Ja ta swenta te yu'el sk'op te ipajem spisil te beluk aye. Te k'alal ju'ix yu'un a te la spokbotik te jmultike, la snajk'an sba ta swa'el sk'ab te muk' Dios te ay ta ch'ulchane.KAJAL AY YUTSILAL TE NICH'ANILE, JA' PEK'EL TE CH'UL ABATE.⁴Te Nich'anile ja kajal xan k'ot te bit'il te ch'ul abatetike, meel te Diose la yak'bey sbiil te kajal yutsilale, te bit'il ay yutsil sbiil te ch'ul abatetike.⁵Meel ¿ay ba tuluk ch'ul abat te la yich' albeyel yu'un te Diose: "TE JA'ATE JNICH'ANAT, TA ORA TO JO'ON ATATON K'OONIX." "JO'ON TATIL ME YA XK'OON YU'UN SOK JA' ME JNICH'AN YA XK'OT?"⁶Te k'alal tal ta balumilal te tul Snich'an te Diose jich la yal: "SPISIL TE CH'UL ABATETIK YU'UN TE DIOSE, AKA YICH'IK TA MUK'."⁷Yan te ch'ul abatetik jich la yalbey sk'oplal: "TE DIOSE JICH LA YAK' TE PAJAL K'OEMIK SOK IK' TE CH'UL ABATETIKE, SOK TE ABATETIK YU'UNE JICH K'OEMIK TE BIT'IL TE K'AJK' TE YAK TA TILELE."⁸Jauk me to jich ya yal ta swenta te Snich'ane: "JA'AT TE DIOSATE, TE YA X-AJWALINAT TA SBAJT'EL K'INALE. SOK TOJ TE BIT'IL YA X-AJWALINATE." "⁹JA YA AMULAN TE BELUK TOJ TA PASELE SOK ILEBIL AWU'UN TE BELUK MA LEKUK TA PASELE. JICH YU'UN DIOS, TE DIOS AWU'UNE, LA YICH'AT TA MUK' SOK JA LA YAK'BAT BAYAL SBUJTS' AWOT'AN, K'AX JICH TE BIT'IL TE AJOTAKE."¹⁰"TA XAJCH'IBAL, KAJWAL, LA AWAK'BEY YIPTIJIB TE BALUMILALE. JA YAT'EL AK'AB TE CH'ULCHANE."¹¹SPISIL YA XLAJ STUKEL, YAN TE JA'ATE JA TALEL AYAT TA SBAJT'EL K'INAL. MELEL SPISIL YA XLAJ SK'OPLAL JICH TE BIT'IL YA XPOKOB TE K'U'UL-PAK'ALE.¹²JA'AT YA ME ABALBEEL JICH TE BIT'IL JUN PAK'E, JICH ME YA YICH'IK YANTESEL TE BIT'IL JUN K'U'UL-PAK'ALE. JAUK ME TO TE JA'ATE JA TALEL AYAT, TE AWAWILALE MAYUK SLAJIBAL STUKEL."¹³Jauk me to, ¿ay ba tuluk ch'ul abat te jich la yich' albeyel yu'un te Diose: "NAKLAN TA SWA'EL JKAB, JA TO TEME JO'ON LA JKAK' TE YA APECH' TA TEK'EL TE AWAJ KONTROE?"¹⁴¿Ma ba jauk te ch'ul abatetik te ya xch'uunik te Diose, sok te tikunbilik yu'un te ya skananteyik te mach'atik ya staik te xkuxlejalike?

Chapter 2

MUK'UL JKOLELTIK ¹Jich yu'un, ya me sk'an ya jkich'tik ta muk' te beluk jkaiyojtk stojole, jich me ma ya jkijk'teytik te beluk jnopohtike. ²Melel te sk'op Dios te la yich' alel yu'un te ch'ul abatetik ta sneelal toe, smeilelil stukel ja yu'un te mach'atik ya sle smulike sok te ya xk'axintesik mantale, ya me yich'ik kastigo yu'un. ³¿Bit'il me ya stak' ya jkoltaybatik lok'el teme ma jch'uuntik te ay jun kolel te mero muk' stukele? jai to janix te Kajwaltik te la xcholbey sk'oplal ta sneelal te jkoleltike sok te mach'atik la yaiyik stojol te sk'ope, ja'ik la yalbotik te smeilelil te k'op te beluk la yale. ⁴Janix te Diose la yak' ta ilel te senyailetik, te chajp' at'eliletik te la yak' ta ilel ta swenta te yu'ele, sok te la yak' majt'aniletik ta swenta te Ch'ul Espiritu chikan bit'il la sk'an yot'an stukele. TE MACH'A LA YAK' TE KOLELE. ⁵Melel te Diose ma la yak'bey te ya spasik ta mantal te ch'ul abatetik ta stojol te yach'il balumilale, te ja yakotik ta xcholel sk'oplale. ⁶Jauk me to, ay mach'a la yal ta sjun te Diose: "¿BI SWENTAILUK AWU'UN TE ANTS-WINIK, TE YA ANA'ULEYE? ¿SOK TE YAL-SNICH'AN TE WINIK, TE YA YA'AN AWOT'AN YU'UNE? ⁷PEK'EL LA AWAK' TEBUK TE ANTS-WINIKETIK YU'UNA TE CH'UL ABATETIKE; LA AWAK'BEY SKORONAIN TE AWUTSILALE SOK LA AWAK' ICH'EL TA MUK'. SPISIL JA LA AWAK'BEY TA SK'AB." ⁸Melel ja ta swenta te Dios te la yak' te ya spas mantal spisil te beluk aye. Mayuk beluk ma yak'oj te ya spas ta mantale. Jauk me to ta ora to, ma jkiltik te ch'uunbil te smantale. ⁹Jauk me to te jo'otike ya jna'tik te ay tul te pek'el ak'ot jun chebuk k'aal ta stojol te ch'ul abatetike, ja bi ja te Jesuse, jauk me to ta skaj te k'ax swokol sok te laj ta milele, la yich' te skoronae te ay yutsilal sok la yich' ich'el ta muk'. Jich yu'un, ta swenta te yutsil yot'an te Diose, te Jesuse la yak' sba ta lajel yu'un te ants-winiketike. ¹⁰Melel te Diose ja yu'un spisil te beluk aye, ja ta swenta te pastaje, swenta yu'un jich ya stak' yik' tel a te yal-snich'ane sok te ya yik' bael ta utsilale. Ja yu'un te la yak' tul wolwanej te k'ax bayal swokol ta swenta te la yak'botik jkoleltik sbajt'el k'inale, ja te Jesuse. ¹¹Melel pajal ta xcha'chajp'al, te mach'a ya xch'ulteswane sok te mach'atik la yich'ik ch'ultesele, junax me te Statike. Jich yu'un te Nich'anile ma xk'exaw ta yalel te ja jkermanobatik soke. ¹²Jich ya yal: "YA ME JKAK'AT TA ICH'EL TA MUK' TA STOJOL TE JKERMANOTAKE; YA ME JK'AJINTAYAT TA BAY YOLIL TE MACH'ATIK STSOBOJ SBAIKE." ¹³Sok jich la yal xan: "AY SMUK'UL JKOT'AN TA STOJOL DIOS." Sok jich la yal xan: "ILAWILIK, LE' AYON TO SOK TE ALNICH'AN TE LA YAK'BON TE DIOSE." ¹⁴Jich yu'un te bit'il ch'ich'-bak'et ayik te alnich'anetik yu'un te Diose, janix jich uuk ch'ich'-bak'et k'ot te Jesuse, swenta yu'un jich ju' yu'un tsalaw a ta swenta te laje, jich la stsal te yip te lajele ja bi ja te pukuje. ¹⁵Jich la spas ta swenta yu'un te la yak' ta libre te mach'atik mosoinbilik yu'un te ya xi'ik te lajel te jayeb k'aal kuxulik ta k'inale. ¹⁶Ma jauk ta swenta te ch'ul abatetik te ya smel-yot'ane, jauk me to, ja ya smel yot'an yu'un te sts'umbal Abrahame. ¹⁷Jich yu'un puersa me la sk'an te jich k'ot te bit'il te yermanotake, swenta yu'un jich xk'ot ta muk' sacerdote, te ay xk'uxul yot'ane sok te jun yot'an ta stojol te Diose, jich me ya staik ta stojol Jesús te perdón yu'un te smulik te ants-winiketike. ¹⁸Melel te Jesuse k'ax swokol sok la yich' ilbel yot'an, janax stukel te ya xju' yu'un skoltey te mach'atik ya yich'ik ilbel yot'anike.

Chapter 3

TE JESUSE JA MUK' YU'UN TE MOISESE. ¹Jich yu'un, jkermanotak te ch'ultesbilexe, te ja'exe jun pajal ik'bilatik yu'un te Jkajwaltike. Ja me ya xbajt' ta awot'anik ta sna'uleyel te Jesuse, te ja muk' wolwanej puk k'op sok te ja muk' sacerdote yu'un te beluk jch'uunejtike. ²Melel ja jun yot'an ta stojol Dios te ja tsaot yu'une, jich te bit'il Moises te jun yot'an la yak' sba ta abatinel ta sna te Diose. ³Melel te Jesús la yich' ak'beyel bayal xan yutsilal a te bit'il te Moises, melel te mach'a ya spas te wol nae k'ax jich ya yich' ak'beyel yutsilal a te bit'il te nae. ⁴Melel spisil te naetik te pasbile ay mach'a spaso, jauk me to te mach'a spaso spisile ja te Diose. ⁵Jich te Moises jun yot'an la yak' sba ta abatinel ta sna te Diose. Ja la yalbey sk'oplal te beluk ya yich' alel te pajel chaweje. ⁶Jauk me to te Cristo ja Nich'anil te ak'bil swentain te sna te Diose. Te jo'otike ja snaotik k'oem, teme jun jkot'antik ta xch'uunele sok te smuk'ul jkot'antik te stalel aye. MA ME TULANUK YA JKAK'TIK TE JKOT'ANTIKE. ⁷Ja swentail, te Ch'ul Espiritu te jich ya yale: "YOTIK TO, TEME LA AWAYBEYIK TE SK'OPE, ⁸MA ME ATULANTESIK TE AWOT'ANIKE JICH BIT'IL LA SKONTROINONIK TE ACHICHMAMIKE, TE K'ALAL YORAIL TE YILJIBAL YOT'ANIK TA TAKIN JOCHOL K'INALE. ⁹JA K'OT TA PASEL YU'UN TE ACHICHMAMTAK TE LA YILBONIK JKOT'ANE, SOK TE LA YILBONIK TE JKAT'EL CHA'WINIK (40)JA'WILE. ¹⁰JICH YU'UN, TE JO'ONE BOLOB JKOT'AN TA STOJOL TE ATS'UMBALIKE. JO'ON LA JKAL: "SPISIL ORA JOWEJEM TE YOT'ANIKE. MA LA SNA'BONIK TE JBEE." ¹¹JICH K'OT TA PASEL TE BELUK K'AXEL LA JKAL TE K'ALAL ILINONE: "MAYUK BI ORA YA X-OCHIK TA BAY ICH' LEWA JKU'UNE." ¹²Tsajteya me abaik, jkermanotak, mayuk me mach'a ay ta awolilik te mayuk xch'uunjel yot'anike, te ya sk'esbaik lok'el ta stojol te kuxul Diose. ¹³Jauk me to, jech muk'tesbey abaik awot'anik ta jujun k'aal, jich bit'il albil, "YOTIK TO"; swenta yu'un ma me ayuk mach'a ya xtulnaj yot'an ta skaj te lo'layel yu'un te mulile. ¹⁴Melel k'atbujotikix ta sjoy te Cristoe, teme k'axel jun jkot'antik ta stojol jich bit'il ta xjajch'ibale, jich nix ta slajibal. ¹⁵Ja ta swenta te jich albil jilele: "YOTIK TO, TEME LA AWAYBEYIK STOJOL TE SK'OPE, MA ME TULANUK YA AWAK'IK TE AWOT'ANIKE JICH BIT'IL TE LA SKONTROINONIK TE ACHICHMAMIKE." ¹⁶¿Mach'a te la yaibey stojol sk'op te Dios te patil la skontroinike? ¿Ma ba jaukik te mach'atik lok'ik tel ta Egipto ta swenta te Moises? ¹⁷¿Mach'atik a te cha'winik ja'wil ilinem te Dios ta stojolike? ¿Ma ba jauk ta stojol te mach'atik la sta smulik te lajik jilel ta takin jochol k'inale? ¹⁸¿Mach'atik a te k'axel la yich'ik albeyel te ma x-ochik ta bay te ich' lewa yu'une, ma ba jaukik te mach'atik la sk'axintayik mantale? ¹⁹Le' ya jkiltik a te ma ju' yu'unik ochel ta bay te ich' lewa yu'un te Kajwaltike ta skaj te ma la sk'anik xch'uunike.

Chapter 4

¹Jich yu'un, ya me sk'an jtsajtaybatik jich me mayuk mach'a ya xch'ay jilel a te k'alal ya yich' tael te beluk yaloj te Diose, te ijk'teybil ta jwentatik te yakuk x-ochotik ta bay te ich' lewa yu'un te Diose. ²Melel la jkich'tikix albeyel te lek yach'il k'ope, jich nix te bit'il la yich' alel ta stojolike. Jauk me to mayuk sk'oplal bajt' yu'unik te mach'atik la yayik stojol te sk'ope, melel ma la xch'uunik jich bit'il te mach'atik la xch'uunik te mantale. ³Melel te jo'otike, te mach'a jch'uunejtikix te mantalile ya me x-ochotik bael ta banti ya jkich'tik te lewae, jich bit'il yaloj: "TE K'ALAL ILINEMON A, LA JKAL TA JAMAL, MAYUK BIN ORA YA XJU' X-OCHIK TA BAY ICH' LEWA JKU'UN." Jauk me to, te Diose laj yot'an ta at'el te k'alal laj yot'an ta spasel te balumilale. ⁴Melel ay banti ts'ibubil ta sjun te Dios te jich ya yal ta swenta te sjukebal k'aale: "TE DIOSE LA YICH' LEWA TA SPISIL YAT'EL TA SJUKEBAL K'AAL." ⁵Jich la yal ta yan buelta: "MAYUK BIN ORA YA X-OCHIK TA BAY ICH' LEWA JKU'UN." ⁶Melel, ay to sk'an te ya x-ochik cha'ox tul ta ba ay te ich' lewae, jauk me to ay bayal te israelitaetike, te la yayik stojol te lek yach'il k'op ta sneelal toe, ma ba ochik stukelik ta skaj te la xk'axinteyik te mantale, ⁷Te Diose la slebey yan buelta sk'alelal te jich la yalbey sbiile: "YOTIK TO." K'axemix bayal k'aal te k'opoj ta swenta te Davide, jich te bit'il albil ta sneelal toe: "YOTIK TO TEME YA AWAYBEYIK STOJOL TE SK'OPE, MA ME TULANUK AWAK'IK TE AWOT'ANIKE." ⁸Te jauk la yak'beyex awich'ik lewa te Josueje, te Diose ma ba la slebey yan sk'alel te jichuke. ⁹Jauk me to ay to jun k'aal yu'un te ich' lewa te k'ejbil xan yu'un te slumal te Diose. ¹⁰Melel te mach'a ya x-och ta bay ich' lewa yu'un te Diose, janix jich ya yich' lewa yu'un te yat'elike, jich bit'il la yich' lewa te Diose. ¹¹Jich yu'un, yakuk me jk'antik te ya x-ochotik ta bay te ich' lewae, swenta yu'un mayuk mach'a ya xyal te bit'il yalik te yantik yu'un te ma la xch'uunik te mantale. ¹²Melel te sk'op te Diose kuxul sok bayal yip stukel, sok k'axem to xan ya xbojwan te bit'il espada te cha' mejch' yee. Ja in to ya x-och bael ja to k'alal ya set' k'axel te ch'ulelale sok te espíritue sok ta k'alal yutil te baketike. Ya xju' yu'un ya sna' te beluk ya snop ta sjol sok te beluk ya sk'an ya spas te ants-winiketike. ¹³Melel mayuk te beluk pashil te mukbil ta stojol te Diose. Jauk me to, spisil jamal ya yil ta sit stukel te mach'a ya xk'o jkak'beytik kuenta te jkat'eltike. JESÚS TE MUK' SACERDOTE. ¹⁴Jich yu'un, ay muk' sacerdote jku'untik te mach'a baem ta ch'ulchane, ja te Jesús te snich'an te Diose, junuk me jkot'antik te bit'il yakotik ta xch'uunele. ¹⁵Melel te jo'otike mayuk muk' sacerdote jku'untik te ma sna'botik jkolilbatik yu'un te teb jtaeltike. Yan bi ay sacerdote jku'untik te la yich' ilbel yot'an jich bit'il te jo'otike, jauk me to ma la sta smul stukel. ¹⁶Jich yu'un noptsajukotik bael sok smuk'ul jkot'antik ta smuk'ul snaktijib te Dios te bayal yutsilal stukele, jich ya jkich'tik k'uxtayel yu'un, sok ya jtatik yutsil yot'an yu'un te k'alal ay jwokoltike.

Chapter 5

¹Melel spisil te muk' sacerdoteetik te tsabilik ta yolil te ants-winiketike, ja la yich'ik yat'elik yu'un te ya skoltay ta k'op te ants-winiketik ta stojol te Diose, jich me ya xju' yak'bey smajt'an, janix jich te milbil majt'aniletik, swenta yu'un te smulike. ²Ya xju' yu'un stojtesel sok lamal k'inal te mach'atik ma sna'ik k'inale sok nix te mach'a ch'ayemike, te mayuk yip yot'anike. ³Jich yu'un ya me sk'an ya yak' milbil majt'aniletik yu'un te smule, jich nix te bit'il ya spas yu'un te smul te ants-winiketike. ⁴Mayuk me mach'a jich nax ya yich' yat'el ta muk' sacerdoteil, janax me te mach'a ik'bilik yu'un te Diose, jich bit'il la yich' ik'el te Aarone. ⁵Janix jich uuk, te Cristoe ma ba la sle ich'el ta muk' te k'alal och ta muk' sacerdoteile. Jich albot yu'un te Diose: "TE JA'ATE JNICH'ANAT ME; TA ORA TO JO'ON ME ATATON." ⁶Jich nix te bit'il ya yal yan buelta ta sjun te Diose: "TE JA'ATE SACERDOTEAT SBAJT'EL K'INAL, JICH BIT'IL AT'EJ TE MELQUISEDEKE." ⁷Te jayeb k'aal la yich' te sbak'etal te Cristoe, ma la skom sba ta sk'oponel te Diose sok la sbik'tal k'optey ta aw sok ok'el ta stojol te Diose, te janax stukel ya xju' yu'un te ya skoltey lok'el tel ta lajele. Sok aiybot sk'op yu'un te la yich' na'bel yobolil sbae. ⁸Jayebuk Nich'anil a, le' la snop a te xch'uunel mantal ta swenta te bayal k'ax swokole. ⁹Janax stukel te toj ak'ot yu'un te Diose sok ja ak' kolel k'ot yu'un spisil te mach'atik ya xch'uunbeyik te smantale, ta swenta te kuxlejal sbajt'el k'inale. ¹⁰Ja ak'bot yich' yat'el yu'un Dios ta muk' sacerdoteil jich bit'il te Melquisedeke. YA ME JTSAJTEYBATIK YU'UN TE MACH'ATIK YA XCH'AY XCH'UUNJEL YOT'ANIKE. ¹¹Te jo'otike bayal beluk ya jkaltik ta swenta te Jesuse, jauk me to wokol ta cholel yu'un te ja'atik ma xtojobatik ta yayiel stojole. ¹²Melel te ja'exe ya me sk'an te yakukatikix bijubteswanej te jichuke, jauk me to te ja'atike ya to ak'anik te ya awich'ik xan bijtesel te bit'il ay ta xjajch'ibal te sk'op te Diose. ¹³Te ja'exe ya to ak'anik chu'ntesel jich bit'il te alale, ma to xju' awu'unik stuuntesel te tulana we'elile!. ¹⁴Melel spisil te mach'atik janax ya yuch'ik te chu'ule ma sna'beyik sk'oplal te beluk toj ta pasele, melel pajal k'oem sok te chu'ul alale. ¹⁵Jauk me to te mach'a muk'ixe ja me ya swe'ik te tulana we'elile. Jaik me te mach'atik yijubenikix te snopjibal yu'unike te ya sna'ik stsajtayel te beluk lek sok te beluk ma lekuke.

Chapter 6

¹Jich yu'un, ya sk'an ya jkik'taytik te sneelal k'op ayej ta swenta te Cristoe sok aka yijubukotikix. Ma jauk nax ya jnopilaytik te ya jsut jkot'antik yu'un te beluk ya yak'otik ta lajele sok te ayuk xch'uunjel jkot'antik ta stojol te Diose, ²sok snopel sk'oplal te ich' ja'e, skajanel k'abil ta stojol te yane, te cha' kuxel yu'un te mach'a lajemikixe, sok te bit'il ya jkich'tik likbeyel jmultik ta swenta sbajt'el k'inal. ³Te jo'otike jich me ya jpastik teme jich ya sk'an yot'an te Diose. ⁴Melel teme la yijk'teyik xch'uunel te Dios te mach'atik la yilikix jun buelta te sakil k'inal, sok te la yaiybeyikix sbujts' te majt'anil te la yak' te Diose, sok te la yich'ikix te Ch'ul Espiritue, ⁵sok te la smulanbeyikix te yutsilal sk'op te Diose sok te yu'el te ya xchiknaj tel pajel-chaweje, ⁶jauk me to teme yoloj ya yijk'teyik xch'uunel te Diose ma me stak'ix ta sujt'esel xan te yot'anike. Jich me k'oem te bit'il la cha' yak'ik ta jijp'anel ta cruz te Snich'an te Diose, sok ta komon sitil la yak'ik ta k'exlal. ⁷Melel te lum k'inal te ya yuch' te ja'al te ya xch'ay tel koel ta stojole, jich ya xch'i tel te awal-ts'unubil te ya xtuun yu'unik te mach'atik at'ejik ta sk'inalike, jai k'inal to ya yich' bendición yu'un te Diose. ⁸Jauk me to teme ja ya xch'i tel te ch'ix sok te ch'ix-itaj mayuk stulal ya xk'ot, sok ma me lekuk sk'oplal ya xk'ot. Le' me nopolix a te ya yich' chik'ele. ⁹Jauk me to te jo'otike xch'uunej jkot'antik te lek ayatike, ja'ex te k'uxex ta jkot'antike, melel jna'ojtik te awich'ojikix te kolele, manchuk me jich ya xk'opojotik to. ¹⁰Melel te Dios te toj yot'an stukele, ma xch'ay ta yot'an te awat'elik sok te xk'uxul awot'anik te awak'ojik ta ilel ta sbiil te Jkajwaltike, jich bit'il te at'ejatik ta stojol te ch'uunjeletike sok te yakatik to ta at'ele. ¹¹Jauk me to ya jk'antik ta atojolik ta tulutul te ya awak'beyik yipal ja to ta slajibal k'aale, swenta yu'un ya me ataik te beluk yakalex ta smaliyele. ¹²Jich me te ja'exe ma xch'ajubex a, pajbeyaik stalel te mach'a ay xch'uunjel yot'anik sok te ay smalib yu'unik te beluk ya yich'ik ak'beyel yu'un te Diose. ¹³Melel te k'alal albot yu'un Dios te Abraham te ay beluk ya yak'beye, ja la yal ta jamal ta sbiil stukel, melel mayuk yan te mach'a kajal ay yu'une. ¹⁴Jich la yal: "JO'ON YA ME JKAK'BAT BAYAL BENDICIÓN, SOK YA ME S-ESMAJ TE ATS'UMBALE." ¹⁵Jich te Abrahame la sta te beluk albil jilele, ja yu'un te jun yot'an la smaliye. ¹⁶Jich te ants-winiketike ja ya yak' ta testigo te mach'a kajal ay yu'unike. Ta slajibal te sk'op yaiyejike, ya me yak'ik testigo jich me melel ya xk'ot te beluk la yalike. ¹⁷Te k'alal la yak' na'el stojol te Dios ta swenta te mach'atik ya yak'bey te beluk k'axel albile, la yal te mayuk bin ora ya syantes te beluk la yale, melel jamal la yal te ma syantese. ¹⁸Jich ay cha'ten te beluk ma stak' ta yantesele, melel ma xju' te ya spas lot stukel te Diose, te jo'otik te ay smuk'ul jkot'antik ta stojol, jich ya jtatik majt'antik teme k'axel ya jkak'batik ta stojole, junuk me jkot'antik ya jch'uuntik te beluk albilotike. ¹⁹Te jo'otike jich me smuk'ul jkot'antik te bit'il nitil te barko sok te jun ancla-tak'in te ya xch'ojik koel ta ja'e sok te jich jun yot'an te jch'uleltike, jun jkot'antik yu'un te mach'a ochemix bael ta yutil te pak' te tsalbilixe. ²⁰Te Jesuse la sjam ochel te jbetik ta stojol te Diose, jich k'atbuj ta muk' sacerdote ta sbajt'el k'inal, jich bit'il te Melquisedeke.

Chapter 7

TE SACERDOTE MELQUISEDEC. ¹Ja te Melquisedec, ajwalil yu'un Salem, sacerdote yu'un te muk' Dios, te ja la sta sba sok te Abraham te k'alal yak ta sujt'el tel ta kerajel te ba smil jilel te muk' ajwaliletike sok ja la xch'uultes te Abrahame. ²Jich te Abrahame la yak'bey te Melquisedec spisil te jun ta slajunebale. Te biilil "Melquisedec" ya sk'an yal "toj ajwalil." te yan sbiil te ak'bote ja, "muk' ajwalil yu'un lum Salem" te ja ya sk'an yal "muk' ajwalil yu'un lamal k'inal." ³Mayuk sme'-stat, mayuk xchichmantak, janix jich mayuk xjajch'ibal sok mayuk slajibal te xkuxlejale. Jich yilel te bit'il te snich'an te Diose, meel janax tul sacerdote te ay ta sbajt'el k'inale. ⁴Ilawilik te bit'il muk' stukel jai winik to. Te jchichmantik Abraham la yak' te jun ta slajunebal te beluk la yich' tel te k'alal la ya y te kerajele. ⁵Jauk me to, te snich'nab te Levi te la yich'ik ak'el ta sacerdoteil yich'ojik mantal ta sk'anel te jun ta slajunebal yu'un te ants-winiketike, te ja' junax yermano sbaike, sok te janix sts'umbalik te Abrahame. ⁶Yan te Melquisedec, manchuk me ma sna'beyik te mach'a sts'umbale, jauk me to la stsakbey te jun ta slajunebal te la yak' te Abrahame sok la xch'ultes ta swenta te beluk albil yu'un te Kajwaltike. ⁷Melel nix a, te mach'a ya xch'ulteswane ja tulan sk'oplal yu'un te mach'a ya yich' ch'ultesele. ⁸Jich te mach'atik ya stsakik te jun ta slajunebale, ch'ich'-bak'etik stukelik, jauk me to te Melquisedeke albil sk'oplal te kuxul ta ora to. ⁹Jich yu'un ya stak' jkaltik, te Levi, te ja la yich' ak'beyel te jun ta slajunebale janix jich uuk la stoj te jun ta slajunebal ta swenta te Abrahame, ¹⁰Melel te Levi ja xchichmam te Abrahame ja yu'un te k'alal taot yu'un te Melquisedec ta bee ja la yak'bey uuk te jun ta slajunebale. ¹¹Jich yu'un, te jauk k'axel ya xlekubik yu'un te mantalil te la yich'ik ak'beyel jilel te sacerdoteetik yu'un Levi te ja sts'umbal te Aarone (melel ja ak'bot jilel te mantalil te lum yu'un te ya xlekubike) jauk me to ¿Bistuuk talix a te yan sacerdote te jich yilel te bit'il te Melquisedeke, sok te ma jichuk te bit'il te Aarone? ¹²Melel teme la yich' yantesel te sacerdotee, janix jich uuk ya yich' yantesel te mantalile. ¹³Melel te mach'a yakotik ta yalbeyel sk'oplale, yan sts'umbal a, te mayuk ni tuluk yich'oj yat'el ta sacerdoteil. ¹⁴Melel te Kajwaltike ja sts'umbal te Judá, jauk me to te Moises ma la yal te ya xlok' tel sacerdoteetik le'a. ¹⁵Jich ya jna'tik te chiknaj tel yan sacerdote te jich bit'il te Melquisedeke. ¹⁶Te bit'il och ta sacerdote te Kajwaltike, ma ta swenta uuk te mantalil yu'un te chichmamiletike, ja ta swenta te ay yu'el te stalel kuxul te ma xlaj stukele. ¹⁷Melel jich ts'ibubil sk'oplal:" TE JA'ATE SACERDOTEAT TA SBAJT'EL K'INAL JICH BIT'IL STALEL TE MELQUISEDEKE."¹⁸Jich yu'un la yich' lajimbeylel sk'oplal te sneelal mantalile, ta skaj te mayuk yip sok te mayuk stulale. ¹⁹Melel te namey mantalile ma ju' yu'un te ya slekteswane. Jauk me to, ay banti ya stak' x-ochotik te pajel-chaweje, ta swenta te smuk'ul jkot'antik ta stojol te Diose. ²⁰Jich k'ot ta pasel, melel te Diose jamal la yal stukel. Jauk me to te yantik sacerdoteetik ma jichuk la yich'ik albeyel stukelik. ²¹Jauk me to, te Jesuse, och ta sacerdote ta swenta te jamal la yal te Diose, melel jich ts'ibubil jilel: "TE KAJWALTIK K'AXEL LA YAL SOK MA XYANUB TE SNOPIJIBAL YU'UNE: "JA'AT SACERDOTEAT SBAJT'EL K'INAL."²²Jich yu'un te Jesuse la yak' k'otok ta pasel te lek trato te la yal te Diose. ²³Jauk me to, bayal mach'a ya x-ochik ta sacerdoteil ta skaj te ya xljajik baele, jich ma stak' te k'axel ya xjilik ta at'ele. ²⁴Yan te Jesuse sbajt'el k'inal kuxul stukel, ja yu'un sbajt'el k'inal ay ta sacerdoteil. ²⁵Jich yu'un, te Jesuse ya xju' yu'un te ya skoltey te mach'atik ya xtal ta stojol te Diose ta swenta te Kajwaltike, melel ja kuxul yu'un te ya skolteyotik ta k'op ta stojol te Diose. ²⁶Melel ja muk' sacerdote te ya xtuun jku'untike. Mayuk smul stukel, toj, ay yutsilal, ma pajal ay sok te mulawiletike, ja muk' k'oem ta ch'ulchan. ²⁷Te Jesuse ma pajaluk sok te yantik sacerdoteetik, te ya yak'ik milbil majt'anil ta stojol Dios ta jujun k'aal ta swenta smulik sok ta swenta smul te lume. Yan stukel junax buelta la yak' te milbil majt'anile, melel ja la yak' sba ta milbil majt'anil stukel. ²⁸Melel te mantalile ja ya yak' te ya x-ochik ta muk' sacerdoteil te ch'ich'-bak'ete sok te teb staelike. Jauk me to te k'alal la yak'botik tel te mantalile, tal te beluk k'axel albile, ja bi ja la snajk'an te Dios te Nich'anile te ja toj ta sbajt'el k'inale.

Chapter 8

TE JESÚS JA' TEJK'ANBIL TA K'OP YU'UN TE YACH'IL TRATOE. ¹Jich yu'un, yakotik ta yalel sk'oplal ja in to, te ayix te muk' sacerdote jku'untik te nakalix ta swa'el smuk'ul snaktijib te mach'a k'ax bayal yutsilal ta ch'ulchane. ²Ayix ta at'el ta bay ch'ul awilal, ja te smeletil nail pak' te pasbil yu'un te Kajwaltike, te ma jauk pasbil yu'un te ants-winiketike. ³Melel spisil te muk' sacerdoteetik tsabilik yu'un te ya yak'beyik xcha'-chajp'al majt'aniletik sok milbil majt'aniletik. Ja swentail te ya me sk'an te ay beluk ya yak' uuk te Cristoe. ⁴Jauk me to te ayuk ta balumilal te Cristoe, ma jauk sacerdote te jichuke, melel ay te mach'atik ya yak'ik majt'aniletik jich te bit'il ya yal te mantalile. ⁵Ja yakalik ta at'el ta bay snail pak', te ja lok'taybil tel sok te ja snojk'teal te beluk ay ta ch'ulchane. Jich te bit'il ak'bot sna' te Moisés yu'un te Dios te k'alal jajch' spas te nail pak'e: La yal te Diose, "JICH ME YA APAS SPISIL TE BELUK LA JKAK'BAT AWIL TA BAY WITS." ⁶Jich ta ora to te Cristo ja yich'ojix te mero lekil yat'ele. Jich tejk'ambil ta k'op ta sk'asesel te yach'il tratoe, te ja ak'bil ta swenta te beluk mero lek yaloj te Diose. ⁷Te manchuk ay ch'ayem te sbabial tratoe, ma yejt'aluk ay xan te xchebale. ⁸Te k'alal la sta te Dios te banti ch'ayemik te lume jich la yal: "ILAWILIK, YA ME STA YORAIL, JICH YA YAL TE KAJWALTIKE, YA ME JPAS YACH'IL TRATO SOK TE SNA TE ISRAELETIKE SOK TE SNA TE JUDIOETIKE. ⁹JA IN TO, MA JICHUK TE BIT'IL TRATO TE LA JPAS SOK TE MACH'ATIK JA CHICHMAMIK TE K'ALAL LA JTSAKBEY TE SK'ABIK YU'UN TE LA JNIT LOK'EL TEL TA SLUM TE EGIPTOE. MELEL MA JAUK LA ST'UUNIK TE TRATO JKU'UNE, JICH YU'UN TE LA JKIK'TEY JILEL, JICH LA YAL TE KAJWALTIKE. ¹⁰JICH AY TE TRATO TE YA JPAS SOK TE SNA TE ISRAELETIKE TE K'ALAL YA STA YORAIL, JICH YA YAL TE KAJWALTIKE: "JO'ON YA JKAK'BEYEX JA NA'IK TE MANTALILE SOK YA JTS'IBUBEYEX TA AWOT'ANIK. TE JO'ONE DIOS YA XK'OON AWU'UNIK SOK JA LUM JKU'UN YA XK'OATIK. ¹¹MA YEJT'ALUK YA SNOJP'TESIK TA TULUTUL TE SPATXUJK'E SOK TE YERMANO SBAIKE, TE JICH YA YALIKE: "NA'BEYA ME SBAIK TE KAJWALTIKE." MELEL SPISILIK YA ME SNA'BONIK JBA TE MUK' BIK'TE. ¹²MELEL TE JO'ONE YA JNA'BEY YOBOLIL SBAIK YU'UN TE BELUK AMEN SPASOJIKE, SOK MA BA YA JNA'BEY XAN TE SMULIKE." ¹³Te k'alal ya yal "YACH'ILE", yu'un pokobenix k'oem yu'un te sbabial tratoe sok te beluk ma ba ya xtuunixe sok te yakix ta pokobe le' nopol ya xtubix bael a.

Chapter 9

¹Jich yu'un, te sbabial trato te la yak'botik jilele, le' la yak'botik jilel jkiltik te bit'il ya sk'an ya jkich'tik ta muk' te Diose, sok te bit'il ya yich' ich'el ta muk' te sna te Dios te ay ta balumilale. ²La yich' chajp'anel jun nail pak'. Te sbabial xjajch'ibal nae, le' ay a te xtuchtijib k'ajk'e, te we'bal te'e sok te kaxlan waj te ay ta stojol te Diose, la yak'beyik sbiilin Ch'ul awilal. ³Ta spat te xcha' tsalal spajk'ul te nail pak'e, ja la yich' ak'beyel sbiil te mero muk' Ch'ul awilal stukele. ⁴Ay skajtijib xchik'jibal pom te pasbil ta spasil oro. Janix jich yich'oj te smuk'ul xkaxail te trato te pasbil ta spasil oro. Ta yutil te kaxae le' ay jun bojch' te pasbil ta oro te nojel yu'un te manaje, sok te sbastón yu'un te Aarón te puline, sok te cha' lejch' ton te ts'ibubil le'a te mantalil te k'axel ak'bil jilele. ⁵Ta sba te muk'ul kaxae, ay kerubinetik te yanxanix yutsilal a, te ya smukik sok te xik'ik te smajk'il te ch'ayel mulile, te yaxintesojik sok te xik'ike, jich yu'un ma stak' ya jchobey xan sk'oplal spasil ta ora to. ⁶Jich te bit'il chajbanbilix spasil a te sbilukil te nail pak'e, te sacerdotetike jujun k'aal ya x-ochik bael ta bay te sbabial nail pak' te sbiilinoj ch'ul awilal swenta yu'un le' ya yich'ik ta muk' a te Dios yu'un le' ya x-at'ejik a. ⁷Jauk me to janax stukel te muk' sacerdote te ya x-och bael ta xcha' mejch'el te nae, junax buelta ta jun ja'wil, sok ya yich' ochel xch'ich'el chambalametik swenta yu'un te smule sok te smul te lum te ma sna'ik te bay ya xch'ayike. ⁸Jich ya yak'botik jna'tik stojol te Ch'ul Espiritu te ma to ak'bil ilel te ch'ul awilal swenta yu'un te ay to ta tantesel a te sbabial nail pak'e. ⁹Spasil in to ja la yak'botik jkiltik ta ora to te beluk tulan sk'oplale. Melel ta xcha' chajp'al, te smajt'an Dios sok te chik'bil majt'aniletik te ya yich' ak'el ta bay templo, ma xju' te k'axel libre ya xk'ot yu'unik te smulik te mach'atik ya yich'ik ta muk' te Diose. ¹⁰Janax ya yalbey sk'oplal te swe'elike sok te beluk ya yuch'ike, sok te bayal ta chajp' te bit'il ya sk'an spoksbaike. Ja in to janax yu'un te sbak'etalike, ja to te k'alal ya yich' yantesel yu'un te Diose. ¹¹Te Cristoe talix jich bit'il te muk' sacerdote te ja swentainej te beluk lek ya xtal te pajel-chaweje. Ja ay ta sacerdotel ta ba ay te nail pak' te ma pasbiluk ta sk'ab te ants-winiketike, te k'axem to xan leke sok te k'axem to xan ay yutsilale, te ma le'uk ta balumilal to. ¹²Ma jauk la yich' ochel te xch'ich'el te stat tentsun sok te alal wakax, te k'o yak' ilel ta stojol te Diose, ja k'ot yak' ilel stukel te xch'ich'ele, te ja k'axel ochemix bael ta bay te mero ch'ul awilale, junax buelta och bael jich la yak'botik jkoleltik ta sbajt'el k'inal. ¹³Te xch'ich'el te tentsunetike sok te stat te wakaxetike sok te ya yich' tijt'anel stanul te chik'bil te alal me' wakax ta stojol te mach'atik ay smulike, ya yich'ik ustesel yu'un te sbak'etalike sok k'ejbil ya xk'ot ta stojol te Diose, ¹⁴Jich yu'un k'ax to xan jich a te xch'ich'el te Cristo te ya xju' yu'un te ya skolteyotik, te ja ta swenta te Espiritu te ay ta sbajt'el k'inal te la yak' sba ta milel ta stojol te Diose, ja ya spokbotik lok'el te beluk amen jpasotike jich me ya stak' abatotik ya xk'ootik yu'un te kuxul Diose. ¹⁵Jich yu'un, ja ta swenta te tejkanbil ta k'op yu'un te yach'il tratoe. Melel te Cristoe laj ta swenta te mach'atik ay smulik te ayik ta swenta te sbabial tratoe, jich me ya stak' yich'ik kolel yu'un te smulike, swenta yu'un ya yich'ik te beluk albotik yu'un te Dios te ya x-ak'botik yu'unik sbajt'el k'inal te mach'atik ik'bilik yu'une. ¹⁶Melel teme ay mach'a la spas jun te banti ya yal te bit'il ya sk'an ya yak' jilel spasil te sbiluke(testamento), ja to ay sk'oplal ya xk'ot a teme laj bael te mach'a la spas te june. ¹⁷Melel ja to ay sk'oplal a te jun(testamento) teme laj te mach'a la spase, melel teme kuxul to te mach'a la spase, mayuk stulal te june. ¹⁸Jich yu'un te sneelal tratoe la sk'an te ch'ich'e. ¹⁹Jich te Moisés te k'alal la yak' te mantalil te ak'bot yu'un te Dios ta stojol te lume, la stsak tel te xch'ich'el te alal wakax sok te stat tentsun, sok la skap ta ja', sok te tsajal stsotsil te chije, sok te wamal te hisopo sbiile, te ja la stsijs'an a te banti ay te sjunal te mantalile sok te lum te stsoboj sbaike. ²⁰Jich yu'un la yal: "JA IN TO, JA TE CH'ICH' TE JA YU'UN TE TRATO TE LA YAK'BEYEX TA ATOJOLIK TE DIOSE." ²¹Janix jich la spas te Moises, la stsijs'an ta ch'ich' uuk te nail pak' sok te biluketik te ya yich' tuantesel te k'alal ya yich' ich'el ta muk' te Diose. ²²Jich te bit'il ay ta mantalile, teb ma spasiluk kusbil sok te ch'ich'e. Melel teme ma ya yich' malel te ch'ich'e mayuk perdón. TE CRISTO LA YAK' SBA TA MILBIL MAJT'ANIL TA SWENTA TE LA XCH'AYBOTIK TE JMULTIKE. ²³Jich yu'un, puerla la sk'an te la yich' kusel a te beluk lok'tebil ta ch'ulchan sok te xch'ich'el te chambalametike. Yan te biluketik te ay ta ch'ulchan stukele ja ya sk'an kusel ta mero lek sok te lekil ch'ich'e. ²⁴Melel te Cristoe ma ba och bael ta bay ch'ul awilal te pasbil ta sk'ab te ants-winiketike, melel ja lok'teybil tel ta bay smeletil stukele. Jauk me to ja och bael stukel ta bay ch'ulchan, jich ya yak' sba ilel ta ora to ta stojol te Dios ta jwentatik. ²⁵Te Jesuse ma bayaluk buelta la yak' te majt'anile, jich bit'il ya spas te muk' sacerdote te ya x-och bael ta jujun ja'wil sok te ch'ich' te ma jauk xch'ich'ele. ²⁶Te jichuk xan la spas te Jesuse, bayal buelta k'ax swokol te jichuke ja to te k'alal xjajch'ibal te balumilale. Jauk me to, junax buelta k'ax swokol ta lajel melel le' nopolix a te slajibal te k'aale, te la yich'ix ak'el ta ilel swenta yu'un te ya yich' ch'ayel te mulil ta swenta te laj stukele. ²⁷Ta tulutul te ants-winiketik albilix sk'oplalik te junax buelta ya xlajike jich ya yich'ik ich'el ta k'op. ²⁸Janix jich uuk te Cristoe, junax buelta la yak' sba ta lajel yu'un te yakuk yich'ik perdón yu'un smulik te ants-winiketike, jich me ya sujt' tel ta xchebal buelta, ma jauk yu'un te ya xtal xan ta xch'ayel te mulile, ja yu'un te ya skoltey te mach'atik junax yot'an yakik ta smaliyel te Jesuse.

Chapter 10

¹Melel te mantalile jich te bit'il snojk'teal nax te beluk lek yak ta taele, sok te ma jauk smeलेलil te beluk aye. Te mach'a ya x-oxtaj tel ta stojol te Diose, ma xju' te ya xlekub ta swenta te milbil majt'aniletik te ya yich'ik bael te sacerdoteetik ta jujun ja'wile. ²Te yakuk xju' yu'un te ya xkolteywan te milbil majt'aniletik te la yak'ike, ma me ayukix mulil te jichuke, sok ya me yijk'teyik yak'el te milbil majt'anil te jichuke, melel la yich'ikix sapel yu'un spasil te smulike, te mach'atik ya yich'ik ta muk' te Diose, sna'ojikix te mayuk smulik te jichuke. ³Jauk me to ma ba xch'ay te mulil yu'un te milbil majt'aniletik te ya yak'ik ta jujun ja'wile. ⁴Melel ma xju' yu'un xch'aybelotik jmultik te xch'ich'el te stat wakaxetik sok te stat tentsunetike. ⁵Te k'alal tal ta balumilal te Cristoe, jich la yal: "MA JAUK TE MILBIL MAJT'ANILETIK SOK MA JAUK TE MAJT'ANILETIK TE YA AK'ANE, JA LA ACHAJP'ANBON TE JBAK'ETALE. ⁶MA JAUK YA AK'AN SPASIL TE CHIK'BIL MAJT'ANILETIK SOK TE MAJT'ANILETIK YU'UN TE MULILE. ⁷Jich la jkal: "ILAWIL, LE' AYON TO TA SPASEL TE SK'ANJEL AWOT'ANE, JICH TE BIT'IL TS'IBUBIL JK'OPLAL TA BALBIL JUNE." ⁸Neel la yal te Cristoe: "MA JAUK TE MILBIL MAJT'ANIL NI JAUK TE CHIK'BIL MAJT'ANILETIK, SOK MA JAUK TE CHIK'BIL MAJT'ANIL YU'UN TE MULIL TE YA SK'AN AWOT'ANE." Ja in to ja te milbil majt'aniletik te ya yich'ik ak'el ta swenta te mantalile. ⁹Jich la yal: "ILAWIL, LE' AYON TO TA SPASEL TE SK'ANJEL AWOT'ANE." Jich te Cristoe la xch'aybey sk'oplal te majt'aniletik te ay ta ak'el ta neelal toe sok ja tulan k'ot sk'oplal te majt'anil te la yak'e. ¹⁰Ja yu'un te la spasbey sk'anjel yot'an te Dios te la jkich'tik ch'ultesele, ta swenta te la yak' te sbak'etal te Jesucristoe, junax buelta la yak' sba ta lajel sbajt'el k'inal. ¹¹Jauk me to, spasil te sacerdoteetik ya xjajch'ik ta jujun k'aal ta spasel te yat'el te Diose. Ja yakalik ta yak'el ta spasil ora te milbil majt'aniletike, jauk me to te milbil majt'aniletike ma xch'ay te mulile. ¹²Yan stukul te Cristoe la yak' jun milbil majt'anil ta sbajt'el k'inal yu'un te mulile; jich la snajk'an sba ta swa'el sk'ab te Diose. ¹³Ja yak ta smaliyel ja to te ya yak' ta yanil yakan te ya jkontroe. ¹⁴Melel ta swenta te la yak' junax buelta te majt'anile, te k'axel ju' yu'un te ya slektes ta sbajt'el k'inal te mach'atik jayeb ya yich'ik ch'ultesel yu'une. ¹⁵Te Ch'ul Espiritue jich la yalbey sk'oplal ta jtojoltik. Melel jich la yal ta neelal: ¹⁶"JA IN TO JA TE CHAPIL TRATO TE YA JPAS SOK TE ANTS-WINIKETIK TE K'ALAL YA STA YORAILE, XI' TE KAJWALTIKE. JO'ON YA JKAK'BEY TA YOT'ANIK TE MANTALILETIK JKU'UNE, SOK YA JTS'IBUBEYEX TA AWOT'ANIK. ¹⁷MA BA YA XTALIX TA JKOT'AN TE AMULIK SOK TE JAYEB BUELTA TE LA AK'AXINTESBONIK TE JMANTALE." ¹⁸Jich yu'un ta ora to, teme k'axel la yich'ix ch'ayel te jmultike ma ba jejt'alix te ya jkak'beytik te Dios te milbil majt'anil yu'un te jmultike. YA SK'AN TE YA SNOPTSAJOTIK TA STOJOL TE DIOSE. ¹⁹Ja yu'un, kermanotak, te jo'otike jun jkot'antik ya x-ochotik bael ta ba ay te ch'ul awilal ta swenta te xch'ich'el te Jesuse. ²⁰Ja me te yach'il be te ya yak'botik te jkuxineltike, te ja la sjambotik ochel te pak' te jok'ole, te ja ta swenta te sbak'etal stukele. ²¹Melel ay me jku'untik tul muk' sacerdote ta sna te Diose, ²²ya me x-oxtajotik bael sok spasil jkot'antik sok smeलेलil xch'uunjel jkot'antik, ta swenta te xch'ich'ele, sapilix me te jkot'antik yu'un te beluk amen ya jnoptike sok te jbak'etaltik sapilix me ta lekil ja'. ²³Ma me jkijk'taytik ta yalel te yakotik ta xch'uunel sok jkot'antik te ya xk'ot ta pasel te beluk yalobjotikixe, manchuk me ya ya'an jkot'antik yu'un, melel te Diose, ja k'axel la yalbotik te sk'ope, sok ma me ya spas lot stukul. ²⁴Aka me jkak'tik ta ilel te bit'il jech jkak'beybatik yip jkot'antik sok te xk'uxul jkot'antik sok yakuk jpastik te lekil at'elile. ²⁵Ma me xkomotik ta jtsobelbatik, jich te bit'il mach'atik ya spasike. Yan te ja'exe jech-muk'tesbeyame k'inal awaiyik xan, k'axem to me xan a te bit'il ya awilik te yak ta nojptsajel tel te sk'alal te ya xtal te Kajwaltike. AK'EL NA'EL STOJOL TE MACH'A YA SLE SMULIKE. ²⁶Jauk me to, teme spasemal jkot'antik ya jleuleytik xan jmultik te bit'il jna'ojtikix te beluk lek ta pasele, mayuk me xan yan milbil majt'anil ta swenta te mulile. ²⁷Ja xanix me kechelotik ta jun chajp'anel te k'ax xi'bantik sbae sok ta chik'el ta k'ajk' te ya smil spasil te mach'atik skontroinejik te Diose. ²⁸Te mach'a ma la xch'uun spasel te mantaliletik te yaloj te Moisesese, ya me xla j sok ma me xna'bot yobolil sba yu'un, teme ay che'oxeb testigo yu'un te beluk amen spasoje. ²⁹Ma ba k'axemuk to xan ya yich'ik kastigo te mach'atik la spech'ik ta tek'el te Snich'an te Diose, sok te ma tulanuk sk'oplal la yayiyik te xch'ich'el te yach'il chapbil trato, te ja ta swenta te xch'ich'el te la yich' ch'ultesel yu'un te Diose sok te la yich' bol k'optayel te Espiritu te yak' yutsil ot'anile? ³⁰Melel jna'ojtik te mach'a la yale: "JO'ON ME AY TA JWENTA TE SPAKOLE; JO'ON YA JKAK'BEY STOJ." Sok la yal xan: "TE KAJWALTIKE JA ME YA SLIKBEY SMUL TE SLUMALE." ³¹K'ax xi'bantik sba teme la stsakotik ta sk'ab te kuxul Diose! ³²Jauk me to juluk me ta ajolik te bin k'aalil te la ana'ik stojol te smeलेलil k'ope, te la ats'ikik bayal te awokolik te k'alal ayatik ta woklajel a. ³³Te ja'exe la awich'ik k'exlaltel ta komon sitil te k'alal la sbol-k'opteyatik sok te la awich'ik nutsele, sok nix te la akoltayik uuk te mach'atik jich k'ax swokolik uke. ³⁴Melel te ja'exe la ana'beyik yobolil sba te mach'atik ayik ta chukel a, sok te la ats'ikik sok sbujts' awot'anik te k'alal la awich'ik pojbel bael spasil te beluk ay awu'unike. Melel ja na'ojikix a te ay xan beluk lek majt'anil ya ataik ta patilal. ³⁵Jich yu'un manchuk me ya xch'ay te smuk'ul k'inal awaiyik ta stojol te Diose, melel ay muk'ul majt'anil yu'un. ³⁶Melel te ja'exe ya me sk'an te ayuk smalib awu'unike, yu'un me jich ya stak' awich'ik te beluk k'axel yaloj te Diose, te k'alal spasojax a te sk'anjel yot'ane. ³⁷MELEL MA ME XJALAJ XAN,

TE MACH'A YA XTALE, YA ME XTAL, MA ME XJALAJIX.³⁸TE MACH'A TOJ YAT'ELE, YA ME XKUXIN TA XCH'UUNJEL YOT'AN. TEME SUJT' TA SPATE, MA BA BINAX JKOT'AN YU'UN.'" ³⁹Jauk me to, te jo'otike, ma jo'okotik te mach'a ya sujt' ta spat te ya yich'ik jinele. Jauk me to, jo'otik me te mach'a ay xch'uunjel jkot'antik ta sk'ejel te jch'uleltike.

Chapter 11

TE XCH'UUNJEL OT'ANILE. ¹Jich yu'un, te xch'uunjel ot'anile, ja te ya jna'tik te ya jtatik te beluk yakotik ta smaliyele. Ja te jna'otik te smeilelil te ya jtatik te beluk ma jkilojtike. ²Melel te jchichmamtike lek k'ot sk'oplaluk yu'un te xch'uunjel yot'anike. ³Ta swenta te xch'uunjel ot'anile, ya xk'ot ta jkot'antik te ja smantal te Dios te pastaj spasil te beluk ay ta ch'ulchan sok te beluk ay ta balumilal, melel te beluk ya jtatik ta ilel pasbil yu'un te beluk ma chikanuk ta ilele. ⁴Ta swenta xch'uunjel yot'an te Abele te k'ax jich la yak' milbil majt'anil te bit'il la yak' te Caine, jich albot sk'oplal te toj stukele. Te Diose lek la yalbey sk'oplal te Abel yu'un te majt'aniletik te la yak'e, sok te xch'uunjel yot'ane, te Abele lajemix stukel jauk me to yak to ta k'op manchuk me lajemix a. ⁵Ta swenta xch'uunjel yot'an te Enoc te la yich' ik'el bael yu'un ma ba la ya'y te lajele. Ma la yich' tael te sbak'etale, melel te Diose ja la yik' bael. Melel te k'alal ma to yich' ik'el bael a, la yich' albeyel sk'oplal te ja la xch'uunbey smantal te Diose. ⁶Jich yu'un, teme mayuk xch'uunjel ot'anile ma xju' te binax yot'an yu'un te Diose. Melel te mach'a ya xtal ta stojol te Diose ya me sk'an te yakuk xch'uun te ay Dios sok te ya yich' smajt'anik teme la sleike. ⁷Ta swenta te xch'uunjel yot'an te Noeje, te la yich' albeyel tel koel te beluk ma to yilol a te ya xk'ot ta pasele, jich jun yot'an la xch'uun spasel te jun barko te banti kol te mach'atik junax ayik ta snae. Te k'alal jich la spase, la yak'bey ilel smulik te mach'atik ayik ta balumilale sok ak'bot smajt'an yu'un te beluk toj la spase ta swenta te xch'uunjel yot'ane. ⁸Ta swenta xch'uunjel yot'an te Abraham, te k'alal ik'ot, la xch'uun mantal sok lok' bael ta slumal yu'un le' ba yich' smajt'an k'inale ta yan lum. Te k'alal lok' baele, ma ba sna'oj te banti yak ta baele. ⁹Ta swenta te xch'uunjel yot'ane, te kuxin ta bay yan lum te k'axel ak'bil yu'un te Dios te ya xnaine. La snainik nail pak' sok Isaac sok Jacob, melel janix ak'botik te beluk ak'bot te statike. ¹⁰Melel te Abrahame ja yak ta yilel te lum te ay ta sbajt'el k'inale, te ja lum te mero nopbil sok ja lek pasbil yu'un te Diose. ¹¹Ta swenta te xch'uunjel yot'anike, te Sara te ma stak' x-alaje, jauk me to la yich' ak'beyel yip sbak'etal yu'un yik'el te yale. Jich k'ot ta pasel te k'alal mamalix a te Abrahame, melel ja xch'uunoj te Dios te ja la yal te beluk ya xk'ot ta pasel ta stojolike. ¹²Jich yu'un, ta swenta te tul winik te ja te Abrahame, te le' nopol ya xljajix a, bek'ajik tsobol alnich'anetik yu'un te JICH K'OT TE BIT'IL EK'ETIK TE AY TA CH'ULCHAN TE BAYAL NAX TA ILEL SOK TE BIT'IL SJIAL TE STI'IL TE MARE, TE MA STAK' TA AJTEYELE. ¹³Ta spasilik in to, te ay xch'uunjel yot'anike, te k'alal lajik baele ma la staik te beluk la yich'ik albeyel yu'un te Diose. Janax la yilik te k'ejel to aye, la yalik te ma ba le' ayuk te snaik sok te k'axel nax ayik ta balumilale. ¹⁴Melel te mach'atik jich la yalike, ja la yalik ta jamal te yakik ta sleel te mero slumalike. ¹⁵Te jauk yakik ta snopel te ya xch'a sujt'ik bael te banti lok'iktele, la stak' sujt'ik bael te jichuke. ¹⁶Jauk me to, ja la sk'anik jun slumalik te k'axem to xan leke, te ay ta ch'ulchane. Ja swentail te Dios te ma xk'exaw te ja Dios yu'unike, melel ja xchajp'anojbey jun slumalik. ¹⁷Ta swenta te xch'uunjel yot'an te Abrahame, te k'alal la yich' ilbel te xch'uunjel yot'an yu'un te Diose, ja la yak' te Isaac. Te ja te tul snich'an te la yak' ta majt'anile, te janix la yich' ak'beyel yu'un te Diose. ¹⁸Te jich la yich' albeyel te Abrahame: "JA TA SWENTA TE ISAAC TE YA XCHIKNAJ TE ATSUMBALE." ¹⁹Te Abraham xch'uunej yot'an te Dios te ay yu'el te ya stak' xcha'kuses tel te Isaac ta yolil te aelmeletike, melel la yil te Abraham te k'alal la yak' te snich'an te jich k'ot te bit'il milbil majt'anile, jauk me to ma la yich' milel melel komot yu'un te Diose, jich k'ot te bit'il cha'kuxtele. ²⁰Ja ta swenta te xch'uunjel ot'anile, te Isaac la yak'bey bendición te Jacob sok te Esaú ta swenta te beluk ya x-ak'botik ta patilale. ²¹Ja ta swenta te xch'uunjel yot'an te Jacob, te k'alal ya xljajix a, la yak'bey bendición ta tulutul te snich'nab te José. Te Jacobe la snijan sba ta sjol snabte' jich la yich' ta muk' te Diose. ²²Ta swenta xch'uunjel yot'an te José, te le' nopol ya xljajix a, la yal jilel te ya me xlok'ik tel te snich'nab Israeletik ta lum Egipto sok la yal jilel te banti ya xjil te sbakele. ²³Ja ta swenta te xch'uunjel ot'anile, te k'alal bejk'aj te Moiseses la yich' nak'el oxebe u, melel la yil te sme'-stat te t'ubil nax te alale. Ma la xi'ik te beluk la yal mantal te muk' ajwalile. ²⁴Ja ta swenta te xch'uunjel yot'an te Moiseses, te k'alal winikix a, ma la sk'an te la yich' albeyel te ja snich'an te yach'ix te Faraone. ²⁵Ja la sk'an te yakuk xk'ax swokol sok te lum yu'un te Diose, melel ma la sk'an te la ya'ybey sbujts' te mulil jun-chebuk nax k'aale. ²⁶Ja k'ot ta yot'an te ja bayal xan sk'oplal te ya xk'ax swokol ta swenta Cristo melel te majt'aniletik te ay ta Egipto ma ba ya spajbey smuk'ul te bit'il ay ta ch'ulchane. Melel ja bajt' ta yot'an yilel te majt'anil te ya x-ak'bot yu'un te Diose. ²⁷Ta swenta xch'uunjel yot'an te Moisés lok' bael ta Egipto. Ma ba la xi' te yilimba te muk' ajwalile, melel ja yak'oj sit ta stojol te Dios te machikanuk ta ilele. ²⁸Ja ta swenta xch'uunjel yot'an te Moisés te la sk'ej te pascua sok te la stsijts'an ch'ich' ta ti'naeetik yu'un te israeetik ta swenta te ma ya xljajik ta milel a te ba-alaetik yu'un te mach'a tikunbilik tel te ya xmilwanike. ²⁹Ja ta swenta te xch'uunjel yot'anik te israeetik te k'axik bael ta bay takin yolik slumil te tsajal mare. Jich k'anuk spasik uk te egipcioetike jauk me to ma la stak' k'axik bael melel bik'otik bael yu'un te ja'e. ³⁰Ja ta swenta xch'uunjel ot'anil te jin koel te sts'akul te muk'ul lum Jericó, ja to jin koel a te k'alal la yich' juyinteyel jukeb k'aale. ³¹Ja ta swenta te xch'uunjel yot'an te mulawil ants Rahab ma ba laj sok te mach'atik k'axin te mantaetik, melel ay yutsil yot'an te la yik' ochel ta sna te mach'atik tsajtaywanejetike. ³²¿Beluk xan ya stak' jkalbeyex abi? ma xljaj kot'an ta xcholel te

bit'il ay sk'oplal te Gedeón, Barac, Sansón, Jefté, David, Samuel, sok te alwanejetike. ³³Ta swenta xch'uunjel ot'anil te ju' yu'unik stsalel bayal lumetik, sok la spasik te beluk toj ta pasele sok la yich'ik te beluk k'axel albilike. Ju' yu'unik smakbeyel yej te león-ti' awal chojetike, ³⁴la stubik te yip te k'ajk'e, sok ma la yich'ik milel ta espada, la yich'ik ch'abtesel yu'un te xchamelike, ju' yu'unik ta kerajel sok la yaiyik tsalaw ta stojol te mach'atik yaj-kontroik te talemik ta yan lumetike. ³⁵Te antsetike la yich'ik cha'kusesbel te mach'a lajemix yu'unike. Sok ay yantik te mach'a k'ax swokolik te ma la sk'anik te ya yich'ik ak'el ta libre, meel ja ay ta yot'anik te ya xch'a kuxike. ³⁶Sok ay yantik te la yich'ik labanel sok la yich'ik majel sok la yich'ik chukel ta kadenaetik. ³⁷La yich'ik ch'ojel ta ton. La yich'ik set'el ta serrucho. La yich'ik milel ta espada. La slapik snuk'el chijetik sok tentsunetik. Mero me'ba ayik ta k'inal, mayuk beluk ayu'unik a, sok uts'inbilik a. ³⁸Ma snujp'in te ayik ta balumilale, Beenik ta bay takin jochol k'inal, ta muk'ul witsetik, ainik ta bay xaabetik sok la spas snaik ta bay yutil lum. ³⁹Ta spisilik in to, lek k'otik yu'un te xch'uunjel yot'anike, jauk me to ma to la yilik te beluk k'axel albilik yu'un te Diose. ⁴⁰Meel te Diose ay bi xchajp'anoj ta jtojoltik te ja mero lek xane, yu'un ja ya sk'an te ya jkich'tik lektesel jich te bit'il la yich'ik lektesel uke.

Chapter 12

JAUKE ME YA JTOJLINTIK TA ILEL TE JESUSE. ¹Jich yu'un, te joytabilotik yu'un te bayal testigoetik te la yak'ikix ta ilel te ay xch'uunjel yot'anike, aka me jkijteytik jilel spisil te jkijk'atstike sok te mulil te ja ya smakotike. Aelmajukotik bael ja to teme k'ootik te banti albilotike. ²Aka me jtojlintik ilel te Jesuse, te ja la yak'botik jkiltik ta sneelal sok te ja la stojtesotik yu'un te xch'uunjel ot'anile. Ta skaj te sbujts' yot'ane te la sts'ik swokol te la yich' milel ta cruz, ma ba la ya'an yot'an yu'un te la yich' k'exlaltesele, jich la snajk'an sba ta swa'el sk'ab te Dios ta banti muk'ul snaktijibe. ³Jich yu'un na'aik me te Jesuse, te ja la sts'ik swokol yu'un te kontroinot yu'un te mulawiletike, jich me ma spejk'tsaj awot'anik sok ma me awich'ik tsalel a. ⁴Te ja'atike ma ba amalojik a ch'ich'elik yu'un te kontro awilojik te mulile. ⁵Sok te ja'atike ch'ayix ta awot'anik te tak'uyel te la awich'ik te bit'il yal-snich'anatik te Diose: "JNICH'AN, MA ME AKUY TE MAYUK SK'OPLAL TE TAK'UYEL YU'UN TE KAJWALTIKE SOK MA ME XLUBAT TE K'ALAL YA AWICH' TOJTESEL YU'UNE. ⁶MELEL TE KAJWALTIKE YA STOJTES SPISILIK TE MACH'ATIK SK'ANOJE SOK YA ME YAK'BEY KASTIGO SPISIL TE MACH'ATIK YA YIK' YAL-SNICH'ANINE. ⁷Ts'ikameik te awokolik jich te bit'il ya awich'ik tojtesele. Te Diose jich ya skuyatik te bit'il yal-snich'anexe. Jauk me to, ¿Ay ba tuluk nich'anil te ma yich' tojtesel yu'un te sme'-state? ⁸Jauk me to teme ma awich'ik tojtesele, jich k'oem te bit'il ma ba atatik te Diose sok jich k'oem te bit'il ma ba yal-snich'anex abi. ⁹Jich yu'un te jo'otik te ay jtatik ta balumilal te ja ya stojtesotik sok te ya jkich'tik ta muk'e. ¿Jauk to ba ma ya jkich'tik ta muk' a te jtatik te ay ta ch'ulchane, sok te ja ya yak'botik te jkuxlejaltike? ¹⁰Melel te me'-jstatik la stojtesotik jich te bit'il la sk'an yot'anik jun-chebuk nax k'aal te bit'il le' kuxulotik ta balumilal to. Jauk me to te Diose ja ya spas yu'un te jich ya xlekubotik a, sok te jich ya xk'ootik te bit'il ch'ultesbile. ¹¹Mayuk tojtesel te binax jkot'antik yu'une, k'ux ya jkaiytik. Jauk me to, ta patilal ya me sitin ta swenta te beluk toj ta pasele sok lamal k'inal ya yay yu'un te mach'a ya xch'uun te tojtesele. TE MACH'ATIK YA SBAJIK TE YUTSIL YOT'AN TE DIOSE. ¹²Jich yu'un ak'beyaik xan yich' yip te ak'abik te saybujemixe sok te sjol awakanik te mayukix yipe. ¹³Leaik me te toj bee, jich me ya xtojob te koxoe sok jich me ya yich' poxtayel a. ¹⁴Leaik me te lamal k'inal sok spisil te yantike, sok ch'ultesbilukex me, teme ma jichuke mayuk mach'a ya xk'o yilbey sit te Kajwaltike. ¹⁵Tsajteya me abaik te manchuk ayuk tuluk te ma ba yich'oj te yutsilal te Diose sok te manchuk ya xch'i ta awot'anik te beluk ma lekuke, swenta yu'un ma me ya yak'atik ta wokol sok jich me ma tsobol ya xbolob yot'anik yu'un. ¹⁶Tsajteya me abaik te mayuk ni tuluk ya xyal ta mulil sok te mayuk xch'uunjel awot'anike, jich te bit'il la spas te Esaú, te mayuk sk'oplal bajt' yu'un te bit'il ba alale melel ta pajch'nax we'lil te la xchon te bendición te albil te ya yich' te k'alal bejk'aje. ¹⁷Melel ya me ana'ik, te ma ba ak'bot xan te bendición te k'alal la sk'an xan ta patilale, ma la yich'ix k'anel, melel ma la stak'ix sut'es te yot'ane, manchuk me bayal xan la yok'tesba yu'un. ¹⁸Melel ma jauk talatik ta wits jich te bit'il te israeletik te noptsajik bael le'a, te ya xju' ta pikele, te yak ta tilel ta k'ajk'e, te ijk'naxe, sok te ijk' maxan te k'inale, sok xlemlajanax chawuk sok bayal ik' le'a. ¹⁹Te ja'exe ma talatik yu'un te k'alal k'opoj te ok'ese, sok te k'alal k'opoj te Dios ta stojol te lume, te mach'a la yayik stojole la yalik wokol te manchuk ya xk'opoj xane. ²⁰Melel ma ju' yu'unik te la yayik stojol te beluk albotik ta mantale: "TEME AY KOJT' CHAMBALAM TE YA STEK' TE WITSE, YA ME YICH' CH'OJEL TA TON." ²¹Kaxem to xan la xi'ik te beluk ak'botik yilik te jich la yal te Moises: "YAKON TA XIWEL SOK YAKON TA NIJK'EL". ²²Yan te ja'exe ja talatik te banti ay te wits Sión sok ta banti ay muk'ul lum yu'un te kuxul Diose, ja te Jerusalén te ay ta ch'ulchane sok te bay tsobol bayal ta mil te ch'ul abatetik te yakalik ta spasel k'in. ²³Te ja'atike ja talatik te banti stsoboj sbaik te sbabial alnich'anetike, te la yich'ikix najk'anbel sbiilik ta ch'ulchan. Talik ta stojol Dios te ja chajbanwanej yu'un spisil te ants-winetike, sok te banti ay te espírituetik te la yich'ikix utstesele. ²⁴Te ja'atike talatik ta stojol te Jesuse, te ja la yich' tel te yach'il trato, sok te la yich' tsijts'anel te xch'ich'el te ja lek stukele, ma jichuk te bit'il xch'ich'el te Abele. ²⁵Ma me xa bajik te mach'a yak ta k'oep. Melel ma kolik te mach'atik la sbajik te tak'uyel te la yak' le' ta balumilale, jauk to bal a te jo'otik, teme la jkijk'teytik sok teme lok'otik ta anel yu'un te mach'a yak ta stak'uybelotik k'alal to ta ch'ulchan. ²⁶Te k'alal k'opoj niyk' yu'un te balumilale. Jauk me to jich k'axel yaloj jilel sok te jich ya xk'ot ta pasele: "JUN XAN BUELTA, YA XNIJK' JKU'UN TE BALUMILALE, SOK TE CH'ULCHANE." ²⁷Jai k'opetik to: "JUN XAN BUELTA", ja ya sk'an yalbotik spisil te beluk pasbile, ya me stak' ta jinel, melel pasbil stukul, ja xanix ya xjil te beluk ma stak' ta jinele. ²⁸Jich yu'un, te jo'otik te ya jkich'tik ak'el ta ba ay ta ajwalinel te Diose, te ma stak' ta jinel stukele, aka me jkaltik wokol yu'un sok aka me jkich'tik ta muk' sok xiwel sok te ya jlajinbatik ta stojol te Diose. ²⁹Melel te Dios jku'untike jich te bit'il k'ajk' te ya xchik'otike.

Chapter 13

BIT'IL YA STAK' XKUXIN TUL CH'UUNJEL. ¹Ma me xa awijk'tayik te stalel xk'uxul awot'anik te bit'il awermano abaike. ²Ma me xch'ay awu'unik te ya awik'ik ochel ta anaik te mach'atik ma ana'bey sbaike. Melel ay me mach'atik la yik'ik ochel ta snaik ch'ul abatetik te ma la sna'bey sbaike. ³Na'aik me te mach'atik chukatike, jichuk me k'oem ta awot'anik te bit'il chukulatik soke. Na'aik me te mach'atik ayik ta uts'inele, jich'uk me k'oem te bit'il pajal uts'inbilex soke. ⁴Ich'biluk ta muk' awu'unik te nujp'inele. Ma me xa kapik ta mulil te bit'il awik'oj abaike, melel te Diose ya me yak'bey kastigo te mach'a ya xyal ta mulil sok te ya yaiy mulweje. ⁵Ma me jauk ay ta awot'anik te tak'ine. Binuk nax me k'inal awaiyik yu'un te beluk ay awu'unike, melel te Diose jich la yal: "MA BA YA JKIKJ'TAYAT, SOK MA BA YA JPIJT'ESAT." ⁶Binuk nax me jkot'antik te jich ya jkaltike: "TE KAJWALTIKE, JA' KOLTAYWANEJ JKU'UN; MA BA YA XIWON. ¿BELUK YA STAK' SPASBON TE ANTS-WINIKETIKE?" ⁷Ma me xch'ay ta awot'anik te wolwanej awu'unike, te ja la yalbeyex te sk'op te Dios ta atojolike, sok na'aik me te lekil at'elil la spasike. Nopbeyaik me te xch'uunjel yot'anike. ⁸Te Jesucristoe stalel ay, ma xyanaj stukel, te bit'il ay te wojeje, janix jich ta ora to, sok ta sbajt'el k'inal. ⁹Ma me ach'uunik te yantik jnoptesel te ya yak'batike. Ja me lek te yakuk yich' smuk'ul awot'anik ta swenta te yutsil yot'an te Diose, ma ta swenta we'lil te lek ya xk'oex yu'une. Melel mayuk beluk ya staik te mach'atik ya xch'uunik spasele. ¹⁰Ay jku'untik milbil smajt'an Dios, te ma xju' yu'un slajinik te sacerdotetik te swenteinokik te nail pak'e. ¹¹Melel te xch'ich'el te chambalmetik, te la yich' ak'el ta swenta te mulile, och ak'el ta bay te awilal te ch'ultesbile, yan te sbak'etale ya yich' chik'el ta sti'il te lume. ¹²Janix jich k'ot ta pasel ta swenta te Jesuse, te k'ax swokol ta lajel te la yich' lok'esel bael ta sti'il te lume, ja ta swenta te la xch'ultes jilel te lume, ta swenta te xch'ich'ele. ¹³Aka lok'otik bael uuk ta spat te lume, aka me ts'ijk'uk jku'untik uuk teme ya jkich'tik labanele. ¹⁴Melel mayuk jlumaltik le' to te sbajt'el k'inal aye. Jauk me to, yakotik ta sleel te jun muk'ul lum te ya xtale. ¹⁵Jich yu'un ya sk'an ya jak'tik ta spisil ora te majt'aniletik ta yich'el ta muk' te Diose, sok te ya jk'ajinteybeytik te yutsilal sbiile. ¹⁶Sok ma me xch'ay ta jkot'antik ta spasel te beluk leke sok te jech ya jkoltaybatike, melel ja milbil majt'anil te ya smulan bayal te Diose. ¹⁷Ch'uunbeyaik me smantal sok ich'aik me ta muk' te wolwanejetik awu'unike, melel jaik ya skananteybeyex te ach'ulelike, sok te jaik nix ya xk'o yak'ik kuenta. Ch'uunbeyaik me smantal te wolwanejetik awu'unike, ma me xa wak'beyik smel-yot'an jich me binax yot'anik ya x-at'ejik ta atojolik, jich me ya stak' akolteyik uuk. ¹⁸K'oponbotik me Dios, melel jna'otik te mayuk beluk ma lekuk ya jnoptik, sok te ya jk'antik te toj ya xkuxinotike. ¹⁹Ya jkalbeyex te yakuk apasik tulan ta spasel spisil in to, ta swenta te yakuk xju' sujt'on tel ta atojolik ta ora nax. BENDICIÓN SOK SPATJIBAL-OT'ANIL TA SLAJIBAL. ²⁰Ta ora to te Dios yu'un te lamal k'inale, te ja la xcha' kusestel ta aelmeletik te muk'ul wolwanej kanan chij, ja bi ja te Kajwaltik Jesuse, ta swenta te xch'ich'ele te ay trato ta sbajt'el k'inale, ²¹sok te yakuk stojtesatik ta spasel te beluk lek ta pasele, jich me ya yich' pasel te sk'anjel yot'ane. Te yakuk spastaj te yat'el ta jtojoltik te bit'il ya sk'an ta swenta te Jesucristoe, te ja ay yutsilal ta sbajt'el k'inal. Jichuk. ²²Ta ora to, kermanotak ya me jkalbeyex te yakuk awak'beyik yipal, te lekuk ya awaiyik te tak'uyel te ja la jts'ibubeyexe. ²³Na'aik me te jkermanotik Timoteo te lok'ix tel ta chukele, ja ya jintel teme sujt' tel ta orae ya me xtal jkilex. ²⁴Ak'beyame spatjibal yot'anik spisilik te wolwanejetik awu'unike sok spisilik te ch'ul lum yu'un te Jkajwaltike. Te mach'atik ayik ta Italia ya me spatbeyex awot'anik uuk. ²⁵Te yutsil yot'an te Diose ayuk me ta atojolik.

James

Chapter 1

SPATJIBAL OT'ANIL. ¹Jo'on Santiagoon, yabaton te Diose sok uuk te Kajwaltik Jesucristoe, ya jpatbeyex awot'anik ja'ex te lajchey tul te sts'umbalex Israel te pujk'emex bael ta spamal te balumilale. TE SBIJIL OT'ANIL TE YA XTAL TA STOJOL TE DIOSE. ²Jkermanotak ayuk me sbujts' awot'anik te k'alal ya xtal bayal awokolike, ³melel ja na'ojik te k'alal ya xtal ilbeyel te xch'uunjel awot'anike, ja me ya ataik xan yip te awot'anik a. ⁴Jich yu'un aka me yich' yip te awot'anik ta sk'asesel te awokolike, jich me ya ats'akesik te awat'elike, swenta yu'un ya xch'iey ta k'axem to xan ta stojol te Diose, ma me ayuk beluk ya spas falta awu'unik. ⁵Jauk me to teme ay mach'a mayuk sbijil yot'ane, aka me sk'anbey te Dios te ja ya yak' stukele, k'anbeyaik me, jich me ya yak'beyex, ma bisbiluk nax ya yak' stukel sok ma ba amen ya yaiy teme la yich' k'anbeyele. ⁶Jauk me to, ayuk me xch'uunjel awot'anik te k'alal ya ak'anike, manchuk me xchebetuk awot'anik, melel te mach'a xchebet yot'ane jich me pajal k'oem te bit'il ya xtal-xbajt' nax yu'un te ik' te sbul te mare. ⁷Te mach'a jich ay te yot'ane, ma me akuyik te ay beluk ya x-ak'botik yu'un te

Kajwaltike; ⁸Te ants-winik te mach'a xchebet yot'ane, janix me jich ma jun yot'an ta xkuxlejal. TE ME'BAETIKE SOK TE K'ULEJETIKE ⁹Te kermanotik te mayuk beluk ay yu'une binuk nax me yot'an, meel te Diose ya xtoyesbot sk'oplal yu'un, ¹⁰yan te mach'a k'uleje aka me pek'eluk ya yak' sba, meel jich ya xlaj bael te bit'il te'eltik nichime te ajk'nax ya xlaje. ¹¹Te k'alal ya xlok' tel te k'aale ya xtulanaj tel, ja yu'un te wamaletike ya xkajik ta takejel sok nix uuk te nichime ya xtakej koel, jich ya xlaj te yutsilale. Janix jich uuk te mach'atik k'ulejik, ja ya xmilotik bael yu'un spisil te yat'elike. AKA KUJCH'UK JKU'UNTIK TE YILJIBAL OT'ANILE. ¹²Binax me yutsil te winik te mach'a ya sts'ijk' yu'un spisil te wokolile, meel teme ju' yu'un sts'ikele ya me x-ak'botik te korona yu'un te kuxinel ta sbajt'el k'inal, ja te albilix te ya yich'ik te mach'atik sk'anojik te Diose. ¹³Te k'alal ya xtal te yiljibal awot'anik yu'un te mulile, ma me awalik: "Jai yiljibal jkot'an to, ja la yak'bon tel te Kajwaltike," meel te Diose ma xch'uun sujel ta mulil sok ma ba ya sujwan ta spasel te beluk amene. ¹⁴Te beluk ya snopik ta yot'anik ta tulutul te ants-winiketike, janix me ya yich' ilbeyel yot'anik yu'un sok ya xnitot bael ta spasel te beluk amene, sok janix me ya x-ik'ot bael ta ch'ayel yu'un. ¹⁵Ja yu'un ta patil, te beluk ma lekuk ta pasele, neel me ya xtal ta yot'anik, ta patil ya me xchiknaj ta yat'elik, sok teme muk'ubix a, ja me ya yak'ex bael ta lajel sbajt'el k'inal. ¹⁶Ma me apas abaik ta lot, jkermanotak te k'uxex ta jkot'ane. ¹⁷Spisil te beluk lek jkich'ojtike sok te majt'aniletik te jelawen yutsile koem tel ta ch'ulchan, ja yak'oj tel te Jtatik Dios te ja spasoj spisil te beluk ya xojobtes te balumilale. Te Diose ma ba ya xjelon stukel, stalel ay, sok ma ba ya xyanaj jich te bit'il snojk'teal te beluk pasbil yu'une. ¹⁸Te Diose ja la stsa te la yak'botik kuxinel ta swenta te smelelil k'ope, yu'un me jich ya xk'ootik te bit'il sbabial yal-snich'nabe. TE MACH'A YA XCH'UUNIK SPASEL TE SK'OP TE DIOSE ¹⁹Ja na'ojik me stojol spisil in to, jkermanotak te k'uxex ta jkot'ane. Spisil te ants-winiketike, yakuk me sna'ik xch'amel yayiel stojol spisil te ayeje, yakuk me stsajtey sbaik te k'alal ya xk'opojike, sok manchuk me ya x-ilinik ta ora nax, ²⁰meel te yilimba te ants-winike ma ba ya stak' x-at'ej ta ba ay te toj yat'el te Diose. ²¹Jich yu'un, ijk'teyaik me spisil mulil sok te beluk ma lekuk ta pasel te ayik ta sba te balumilale, sok pek'el me ya awak' abaik te k'alal ya awich'ik albeyel te sk'op te Diose, te janax ya xju' yu'un te ya yak' te ya xkol te ach'ulelike. ²²Ch'uunaik me ta spasel te sk'op te Diose, ma me jauk nax te ya awaiyik stojole, ma me apas abaik ta lot ta ja'ex naxe. ²³Meel te mach'a janax ya yayi stojol te sk'op te Diose, jauk me to, ma ba ya xch'uun spasel, jich k'oem te bit'il tul winik te ya yil sba ta bay espejo. ²⁴Ya yil te sit yelawe, jauk me to te k'alal ya xlok' baele, ora nax ya xch'ay ta yot'an te bin yilele. ²⁵Yan te ants-winik te mach'a ya snop ta lek te sk'op te Diose, te ja mantalil te ya yak' kolele, sok nix teme ma jauk nax te ya yayi stojole; jai winik to ch'ultesbil me ya xk'ot ta spisil te beluk ya spase. ²⁶Te mach'a skuyoj sba ta ch'uunjele, jauk me to ma ba ya sna' skomel te sk'opjele, yak me ta spasbel sba ta lot stukel, sok jontol te ch'uunjele. ²⁷Te bit'il ay ta xch'uunel ta lek te Diose sok te ma ba kapbil ta mulil te yiloy te Jtatik Diose, ja in to: Ja te ya jk'uxtaytik te mach'a me'ba aletike sok te mach'atik me'ba antsetik te k'alal ay swokolike, sok te ma yak' sbaik ta tsalel yu'un te beluk ma lekuk ta pasel le' ta sba te balumilale.

Chapter 2

MA ME ATSAIK TE MACH'A LEK YA AWILIKE. ¹Jkermanotak, ma me tsabiluk nax awu'unik te mach'a lek ya awilike, melet te ja'exe ay me xch'uunjel awot'anik ta swenta te Jkajwaltik Jesucristoe, te ja ay yutsilal stukele. ²Teme ay mach'a ya x-och bael te banti tsobolexe, te slapoj k'oel lekil sk'u'-spak' sok teme slapoj ch'ojk'owil te pasbil ta oroe, janix jich teme och bael tul winik te me'bae sok teme slapoj k'oel sk'u'-spak' te mayuk stulale, ³teme janax bajt' ta awot'anik yilel te mach'a lek slapoj te sk'u'-spak'e, sok teme jich ya awalbeye: "Wokoluk, najk'anaba le' in to, ta bay lekil naktibal," jauk me to teme jich ya awalbey te me'ba winike: "Te ja'ate, baan tejk'anaba lum to o naklan ta lum," ⁴¿ma ba yakatikix ta slikel mulil abi, sok ma ba yakukatikix k'atbujel ta chajp'anwanej ta swenta te ma lekil snopjibal awu'unike? ⁵Aya awaiyik stojol, jkermanotak te k'uxex ta jkot'ane, ¿ma ba jauk tsabilik yu'un Dios te me'baetik te leik ta balumilal to te ja k'ulej ya xk'otik yu'un te xch'uunjel yot'anike sok te ja ya yich'ik pajel chawej te beluk k'axel albil yu'un te Dios te mach'a sk'anojike? ⁶¿Jauk me to te ja'exe la awileyikix te me'baetike! ⁷¿Ma ba jauk te k'ulejetik te ya yak'beyik swokolik sok ma ba jaukik te ya yik'ik bael ta bay te chajp'anwanejetike? ⁸¿Ma ba jauk te k'ulejetik te ya sbol k'opteyik te yutsil sbiil te Jkajwaltik te mach'a ik'otikix yu'une? ⁹Jauk me to teme ya ach'uun spasel te lekil mantalil te ts'ibubil ta sjun te Diose: "K'UX ME YA AWAIY TE APAT AXUJK' JICH TE BIT'IL K'UX YA AWAIY ABAE," lek te jich ya apase. ¹⁰Jauk me to teme tsabil nax awu'un te mach'a lek ya awile, yakat me ta spasel mulil abi, ja yakatik stael amulik te la ak'axintesbeyik te smantal te Diose. ¹¹Te mach'a ya xch'uun spisil te mantalil yu'un te Diose, jauk me to teme la xk'axintey junuk te mantalile, la me xk'axintey spisil abi! ¹²Janix stukel te Dios te jich la yale: "MA ME AWAIY MULWEJ," sok jich la yal xan: "MA ME AWAIY MILAW." Teme ma ba la awaiy mulweje, jauk me to teme la awaiy milawe, la me ak'axinteyix spisil te mantalil yu'un te Dios abi. ¹³Jich yu'un, k'opojan me ta lek sok ch'uuna me spasel te beluk leke, jich te bit'il te mach'atik nopol ya x-ich'otik ta k'op yu'un te mantalil yu'un te kolele. ¹⁴Melet te mach'a mayuk yutsil yot'an ta stojol te yermanoe jich me mayuk yutsil ot'anil ya stauk te k'alal ya yich' ich'el ta k'ope. ¹⁵Yan te mach'a ay yutsil yot'an ta stojol te yermanoe ya me yaay tsalaw te k'alal ya yich' ich'el ta k'ope! LAJEM TE XCH'UUNJEL OT'ANIL TEME MAYUK YAT'ELULE. ¹⁶¿Ja ba lekilal to, jkermanotak, teme ay mach'a ya yal te ay xch'uunjel yot'ane, jauk me to teme mayuk yat'elule? ¹⁷¿ya ba xju' ya xkol yu'un te xch'uunjel yot'ane? ¹⁸Teme ay tul jkermanotik winik o jkermanatik ants te ay swokol yu'un te mayuk sk'u'-spak' sok mayuk swe'el ta jujun k'aale, ¹⁹teme ay mach'a jich ya yalbeye: "Lamal me k'inal ya xbaat, lapame a k'u', k'ixneame aba sok we'-uch'ajan me," jauk me to teme ma la awak'bey te beluk ya xtuun yu'un te sbak'etale, ¿ay ba stuul ya xk'ot abi? ²⁰Janix jich te xch'uunjel ot'anile, teme mayuk te yat'elule, lajem abi. ²¹Jich yu'un teme ay mach'a jich ya yale: "Te ja'ate ay xch'uunjel awot'an yan te jo'one ay jkat'el. "Ak'bon jkil te xch'uunjel awot'an te mayuk yat'elule, te jo'one ya jkak'bat awil te xch'uunjel jkot'an ta swenta te jkat'ele. ²²Te ja'exe ja ach'uunejik te junax te Diose; lek ay te bit'il ach'uunejike. Jauk me to janix jich xch'uunejik uuk te pukujetike sok ya xnijk' yot'anik yu'un. ²³¿Yu'un ba ya ak'an ana' stojol, winik te mayuk snopjibal awu'une, te ma xtuun te xch'uunjel ot'anil teme mayuk yat'elule? ²⁴¿Ma ba jauk toj ilot yu'un Dios ta swenta yat'el te jtatik Abraham, te k'alal la yak' ta skajtjib majt'anil te Isaac te ja tul snich'ane? ²⁵La awil te bit'il te xch'uunjel yot'an te Abrahame, te la yak' ta ilel ta yat'el sok ta swenta xch'uunjel yot'an la sta te beluk sk'anoj ta yot'ane. ²⁶Te beluk ts'ibubil ta sjun te Diose k'ot ta pasel te k'alal jich ya yal: "TE ABRAHAM LA XCH'UUNBEY SK'OP TE DIOSE, JICH LA YICH' ALBEYEL SK'OPLAL TE TOJ STUKELE." Te Abrahame ja la yich' albeyel te ja' sjoy sba sok te Diose. ²⁷La awilikix te ja'exe, ta skaj te yat'el te tul winik te toj la yich' ilel yu'un te Diose, ma jauk nax yu'un te xch'uunjel yot'ane. ²⁸Janix jich, ¿ma ba jauk te mulawil ants te Rahab sbiile, te toj la yich' ilel yu'un te Diose, ta swenta te yat'ele, te k'alal la yik' ochel te tsajtaywanejetik sok te la stikun bael ta yan bee? ²⁹Melet jich te bit'il te bak'et te mayuk s-espíritue, lajem k'oem abi, janix jich uuk te xch'uunjel ot'anile teme mayuk yat'elule, lajem k'oem abi.

Chapter 3

BIT'IL AY SK'OPLAL TE JK'OP JKAYEJTIKE. ¹Kermanotak ma me apisilik ya akuy abaik te ya stak' ya xbijup'teswanexe, ya me ana'ik te ja me tulan xan ya yich'ik ich'el ta k'op te mach'atik ya xbijup'teswane. ²Melel jpisilitik bayal buelta ya xch'ayotik. Teme ay tuluk te ma xch'ay sok te sk'ope. Ja in to ja tul winik te mero toje, te ya xju' stsajtebel sba sok te sbak'etale. ³Jich yu'un teme ya jkak'beytik xchujk'il yej te kaballoetike ya me xch'uunbotik te jmantaltike, sok ya me stak' jtojtestik skojt'ol te sbak'etale. ⁴Ilawilik uuk te barkoetike, manchuk me mero muk'ik sok manchuk me tembil yu'un tulan ik', ja tojtesbil yu'un te tsaen nax te stijibale (timón), chikan te banti ya sk'an ya stij bael te mach'a yak ta stije. ⁵Janix jich uuk, te jkak'tike ch'in xut'il ta bay te jbak'etaltike, jauk me to ya stuy sba ta k'op. Ilawilik te te bit'il ya xk'ajk' te te'eltike ja me ya xk'ajk' yu'un te ch'in snich k'ajk'e! ⁶Janix jich te jkak'tike jich k'oem te bit'il k'ajk'e, te nojel ta mulil te ak'bil ta jbak'etaltike, te ya sk'exlaltis spisil te jbak'etaltik sok te ya xjajch' sboltes spisil te jkuxineltike, sok nix te k'ajk' te tilem tel ta bay te k'atinbake. ⁷Spisil ta chajp' ja'mal chambalametik, te'eltik mutetik, chambalametik te ya stas sbaik ta lum sok te xchambalamul te muk'ul ja'etik te pasbilitikix ta mantale sok te spasojax ta mantal te ants-winiketike, ⁸Jauk me to mayuk tuluk winik te ya xju' ya spas ta mantal te yak'e; te ma xju' ta pasel ta mantale, te bayal sbolile sok te ya xmilwan baele. ⁹Ta jkak'tik ya jkalbeytik yutsil sk'oplal te Jkak'waltike sok te Jtatik Diose, sok janix ya jbol k'optaytik a te ants-winiketike, te mach'a jich yilelik te bit'il te Diose. ¹⁰Ta junax jketik ya xlok' tel te lekil k'ope sok te bolk'ope. Jkermanotak ma me jichuk ya sk'an ya jpastik. ¹¹¿Ya ba xju' ya xlok' lekil ja' sok ch'aal ja' ta bay slok'ib te ja'e? ¹²Jkermanotak, ¿ya ba xju' te ya yak' aceituna te higo te'e, sok ya ba xju' ya yak' higo te ts'usubil te'e? janix jich uuk ma stak' te slok'ib ja' te yich'oj atsame te ya slok'es tel te lekil ja'e. TE BIJIL OT'ANIL TE TALEM TA CH'ULCHANE. ¹³¿Mach'a te ay sbijil yot'an ta awolilik sok te ya xk'ot ta yot'ane? aka yak' ta ilel te lekil kuxinel te bit'il ay sbijil yot'an ta stojol te ants-winiketike. ¹⁴Jauk me to teme ay mach'a janax baem ta yot'an te paechale sok teme ay mach'a ay sbik'tal yot'ane, ma me awich' abaik ta muk' yu'un sok ma me awaiyik lot ta skontroinel te beluk smeelile. ¹⁵Ja in to ma jauk te bijil ot'anil te talem ta ch'ulchane, ja yu'un te balumilale, ma jauk yu'un te Ch'ul Espiritue, ja yu'un te pukuje. ¹⁶Te banti ay te paechale, sok te sbik'tal ot'anile, ay me jinel le'a sok ja me ya spasik spisil te beluk amene. ¹⁷Jauk me to te sbijil ot'anil te talem ta chulchane, ma kapbil ta mulil stukul, lamal me k'inal yu'un, lek me yot'an, ay yutsil yot'an, ya sna' yolil jbatik, sok lek te yat'ele, ma tsabiluk nax yu'un te ants-winike, sok smeelile ya xk'opoj. ¹⁸Te mach'a ay lamal k'inal ta stojole, jaik me te mach'atik ya spas te beluk toj ta pasele, ja te beluk albilik yu'un te Diose.

Chapter 4

MA ME PAJALUK JKOT'ANTIK SOK TE MACH'ATIK AYIK TA BALUMILALE. ¹¿Banti ya xtal awalik te k'op te ya atsak abaik yu'une? ¿Ma ba jauk ta sbik'tal awot'anik te ya atsak abaik sok spisil te abak'etalike? ²Te ja'exe ya ak'anik te beluk mayuk awu'unike. Te ja'exe ya xmilwanex sok ja ya at'unik te beluk ma xju' awu'unik staele. Ya atsak abaik sok ya awut abaik, ma ataik te beluk ya ak'anike melel ma jauk ya ak'anbeyik te Diose. ³Te ja'exe ya ak'anik jauk me to ma x-ak'botex, melel ma ana'ik sk'anel, ja ya ak'anik te beluk ya sk'an te abak'etalike. ⁴¿Ja'ex te mulawilexe! ¿Ma ba ana'ik teme jun awot'anik sok te balumilale ja la akontroinik te Dios abi? jich yu'un, te mach'a la snop sjoin sba sok te balumilale ja me la skontroin te Dios abi. ⁵¿Yu'un ba akuyojik te mayuk swentail te beluk ts'ibubil te k'alal la yal te la yak'botik te Ch'ul Espíritu ta jtojoltik, te ja la sk'anutik ta k'axem to xane? ⁶Jauk me to te Diose ya yak' xan bayal yutsil yot'an, ja yu'un te jich ts'ibubil jilele: "TE DIOSE MA SK'AN TE MACH'A YA STOY SBAE, YAN TE MACH'A PEK'EL YAK'OJ SBAE YA STA UTSILAL." ⁷Jich yu'un, k'axel xa awak' abaik ta stojol te Diose. Pasaik ta kontro te pukuje jich me ya xlok' bael ta anel ta atojolik. ⁸Noptsajanik tel ta stojol te Diose, jich me ya x-oxtaj tel ta atojolik uuk. Sapaik te ak'abik, ja'ex te mulawilexe, lekuk me ay te awot'anik, ja'ex te chalam awot'anike. ⁹¿Mel-awot'anik, sut awot'anik sok ok'anik yu'un! Te atseejike aka k'atbujuk ta ok'el, te sbujts' awot'anike aka k'atbujuk ta mel-ot'an. ¹⁰Bik'tajanik ta stojol te Diose, jich me ya awich'ik toyesbel ak'oplalik yu'un. MA ME XA AWA'AN TE AWERMANOE. ¹¹Kermanotak ma me alebey aba amulik. Te mach'a ya slebey smul te yermanoe sok teme la slikbey smule, ja la skontro-k'optayix a te mantalile, sok ja la slikix mulil ta stojol Dios abi. Teme ja'at kaja la awak' aba yu'un te mantalile, ma me yakat ta xch'uunel te mantalile, ja me yakat ta slikel mulik abi. ¹²Jauk me to janax ay tul te mach'a ya slik te mulile sok te yak'oj te mantalile, ja te Diose, ja ay yu'el yu'un te ya xkoltaywane sok te ya xjinwane. ¿Mach'a ya akuy aba te ja'at te ya alikbey smul te awermanoe? MA ME YA ATUY ABA YU'UN TE BELUK YA APAS TE PAJELE. ¹³Aya awaiyik stojol, te ja'ex te jich ya awalike: "Ta ora to sok te pajele ya me xbootik ta banti jun muk'ul pam lum, sok ya me xjalajotik junuk ja'wil le'a, ya me jkaiytik chombajel, sok ya me jtatik tak'in le'a. ¹⁴¿Mach'a ya sna te beluk ya xk'ot ta pasel te pajele, jalbal k'aal ya akuyik te ya xkuxinexe? Melel te ja'ate jich k'oemat te bit'il te sabul te balumilale te ajk'nax ya xtup' baele. ¹⁵Jauk me to jich me ya sk'an ya awalik: "Teme jich sk'anjel yot'an te Kajwaltike, ya me xkuxinotik sok ya me jpastik in to." ¹⁶Jauk me to te ja'exe janax ya atoy abaik yu'un te beluk ya achapike. Spisil te toybajele malekuk. ¹⁷Jich yu'un te mach'a ya sna' spasel te beluk leke, jauk me to teme ma la spase; la staix smul abi.

Chapter 5

YA YICH'IK AK'BEL SNA'IK STOJOL TE K'ULEJETIKE. ¹Laik me ta ora, ja'ex te k'ulejexe, awunanik me ta ok'el yu'un te wokolil te kechel ya xtal ta atojolike. ²Te ja k'ulejalike k'aemix stukul sok lajemix ta joch' te ak'u'-apak'ike. ³Te oro sok te plata awu'unike mayukix stuul, sok te bit'il tsaek'ubenixe ja me ya yak'ex ta k'abal sok ya me slajimbeyex abak'etalik jich te bit'il k'ajk'e. Te ja'exe ja la atsobik te ak'ulejalik manchuk me slajibalix k'aal. ⁴Ilawilik, te yakik ta ok'el te mach'atik at'ejik ta ak'inalik te la yaiyik k'ajoje, meel ma ba la atojik, tulan yakik ta ok'el. Te yok'elik te mach'a la sk'ajik te awlile k'otix ta xchikin te Kajwaltik te spisil ya xju' yu'une. ⁵Te ja'exe kuxulatik ta lek ta sba te balumilale sok te bit'il ja la apasik te beluk la sk'an awot'anike. Te ja'exe jich k'oemex te bit'il wakax te neel ya yich' jujbtesel, te nopol ya xbajt' ta milele. ⁶Te ja'exe la alebeyikix smulik sok ja la amilikix te mach'atik toj yat'elike, ja te mach'a ma la sk'an skoltay sbaik ta k'ope. AYUK ME SMALIB AWU'UNIK SOK K'OPONAIK ME TE DIOSE. ⁷Jauk me to ayuk me smalib awu'unik, jkermanotak, ja to te bin ora ya xcha' tal te Jkajwaltike, jichukex me te bit'il mach'a yat'elinoj sk'alteyel te sk'inale, jun me yot'an yak ta smaliyel te bin ora ya sk'ajbey te sit te awlil te la sts'une sok ay me bayal smalib yu'un, te bin ora ya xtal te ja'ale. ⁸Jichukex me uuk, ayuk me bayal smalib awu'unik; Chajp'anameik ta lek te awot'anike, meel nopol ya xcha' sujt' tel te Jkajwaltike. ⁹Jkermanotak ma me xa aleuley abaik ta k'op, jich me ma xk'axex ta chajp'anel a. Ilawilik, tek'el meix ta ti'nail te mach'a ya slik te mulile. ¹⁰Jauk me ya anopik jkermanotak, te bit'il k'ax swokolik sok te bayal smalib yu'unik te alwanejetik te k'opojik ta sbiil te Jkajwaltik ta namey k'inale. ¹¹Ilawilik, te jo'otike jich me ya jkalbeytik te mach'atik ma xlujp'ike, "ch'ultesbilik me." Te ja'exe ay la awaiyikix stojol sk'oplal te Job te bit'il la sts'ik spisil te swokole sok nix ya ana'ik te Jkajwaltik te ay beluk xchajp'anojbeyix a te Jobe, meel te Jkajwaltike nojel ta xk'uxul yot'an sok ya sna' yolil jbatik stukul. ¹²Bayal me sk'oplal in to, jkermanotak, ma me xa wak'ik ta testigo te ch'ulchan-balumilale, sok ma me ayuk yan te beluk ya awak'ik ta testigoe. Te k'alal ya xk'opojexe, "Yak" xaex me teme jiche, teme majichuke "jooj", xiex me, jich me ma awich'ik kastigo abi. ¹³¿Ay bal mach'a yak k'axel swokol? aka me sk'opon te Diose. ¿Ay bal mach'a binax yot'an? aka me sk'ajintey te Diose. ¹⁴¿Ay bal mach'a ay ta chamel? aka me yik' tel te ancianoetik yu'un te sna te Diose, sok yakuk me sk'oponbeyex Dios, sok te yakuk yak'beyex aceite ta swenta sbiil te Kajwaltike. ¹⁵Teme ay xch'uunjel yot'anik te k'alal ya sk'oponik te Diose, jich me ya xkol te mach'a ay ta chamele, sok ya me xjajch'esot yu'un te Jkajwaltike. Teme ay staoj smule, ya me spasbot perdón yu'un te Diose. ¹⁶Jich yu'un, albey abaik teme ay amulike, sok jech k'oponbeya me abaik Dios, jich me ya awich'ik poxtayel a. Te k'alal ya sk'opon Dios te mach'a toj yot'ane bayal yip ya xk'ot. ¹⁷Te Eliase ch'ich'-bak'et uuk jich te bit'ilotike. La sk'opon Dios te manchuk ya yak' te ja'ale, jich ma la yak' ja'al oxeb ja'wil sok olil ta bay lum k'inal. ¹⁸Janix jich te Eliase la xcha' sk'opon te Diose jich cha' tal te ja'al ta balumilale sok te awal ts'unubile sitin yu'un. ¹⁹Jkermanotak, teme ay mach'a la yijk'tay xch'uunel te Diose, jauk me to, teme ay mach'a la xcha' yik' tel sujt'ele, ²⁰na'aik me stojol, teme la awik'ik lok'el tel tul mulawil ta ba ay te ch'aye, la me akoltaybeyix te xch'ulel abi sok la me yich' pasbel perdón spisil te smule.

1 Peter

Chapter 1

SPATJIBAL OT'ANIL ¹Pedro, wolwanej puk k'op yu'un te Jesucristo, ta stojol te mach'atik ayik ta yantik lumetik te puk'emikix ta bay lum sk'inal te Ponto, Galacia, Capadocia, Asia sok Bitinia, ²ta swenta te sbijil te Dios Tatil sok te ch'ultesel yu'un te Ch'ul Espiritue, te jich ya jch'uuntik te Jesucristo te ja smaloj te xch'ich'ele. Te yutsil yot'an te Kajwaltike sok te lamal k'inal yu'une ayuk me ta atojolik. KUXUL TE SMUK'UL JKOT'ANTIKE. ³Te Dios te Stat te Kajwaltik Jesucristoe ch'ultesbiluk me. Ta swenta xk'uxul yot'an, te ja la yak'botik te yach'il bejk'ajele, yu'un la yak'botik ta jtojoltik te smuk'ul jkot'antike te la xcha'kuses tel te Jesucristo ta ba ay te aelmeletike, ⁴meel ya me yak'botik te beluk la yalbotik te ya jkich'tike, sok ma me ya xlaj sk'oplal stukul. Meel k'ejbil ta bay ch'ulchan. ⁵Ta swenta te xch'uunjel awot'anike, te kanantebilex yu'un te yu'el te Diose, swenta yu'un jich me ya ataik te kolel te ya xchiknaj ta ilel ta slajibal k'aale. ⁶Jich yu'un binuk nax me awot'anik yu'un in to, jauk me to puerse me ya xk'ax awokolik ta bayal yiljibal awot'anik. ⁷Te yiljibal awot'anike ja me ya yak' ta ilel te bit'il ay te xch'uunjel awot'anike, te xch'uunjel ot'anile ja k'ax t'ujbil xan te bit'il te oroe, meel te oroe ya xk'ax ta k'ajk' yu'un ya yich' ilel teme mayuk skape, jich uuk te xch'uujel ot'anile ya me xk'ax ta ilel swenta yu'un lek me sk'oplal ya xk'ot, sok ay yutsil, sok bayal me sk'oplal ya xk'ot te k'alal ya xchiknaj tel te Jesucristoe. ⁸Te ja'exe ma ba awilojik te Jesuse, jauk me to

k'ux ta awot'anik. Manchuk me ma ba awilojik ta ora to, jauk me to ja ach'uunojik sok binax awot'anik yu'un, ay yutsil awot'anik te ma xju' ta alel sk'oplale sok te ay nax yutsilale. ⁹Te ja'exe binax awot'anik yu'un te ya na'ikix te beluk ya awich'ik yu'un te xch'uunjel awot'anike, ja te ya xkol te ach'ulelike. ¹⁰Te alwanejetike la sleik sok la snopik ta lek te bit'il ya sjojk'iybey sbaik te sk'oplal te kuxinel sbajt'el k'inale, sok te yutsil ot'anil te ya jkich'tik ak'beyele. ¹¹La snopik te mach'a ya yich' tel te kolele sok te bin ora ya xk'ot ta pasel te beluk la yal te Espiritu yu'un te Cristo te joinbilib yu'une. Ja neel la yalbey sk'oplal te ya xk'ax swokol te Cristoe sok te yutsilal te yak ta taele. ¹²Ja la yich'ik ak'beyel sna' stojol te alwanejetik te ja yakik xch'uunel spisil in to, te ma jauk ta swentaik, ja ta awentaik, te beluk la awich'ik albeyel ta swenta te Espiritue te tikunbil tel koel ta ch'ulchan te ja la yak' na'el stojol ta stojolik te alwanejetike, janix jich te ch'ul abatetik ya sk'an sna'ik stojol uuk. CH'ULTESBILUK ME TE AKUXLEJALIKE. ¹³Jich yu'un chajp'aname abaik sok ayuk me sbijil awot'anik. Wik'iluk me asitik ta swenta te snopjibal awu'unik. Ayuk me smuk'ul awot'anik ta smaliyel te beluk ya awich'ik ak'beyel ta swenta te yutsil yot'an te k'alal ya xcha' tal te Jesucristoe. ¹⁴Jichukatik me te bit'il aletik te ya xch'uunik te mantale. Ma me ach'uunik xan spasel te beluk ma lekuk te amulanejik a, te k'alal ma to ayuk a te abijilike. ¹⁵Jich yu'un te mach'a la yik'atike ch'ultesbil me stukul, janix me jichukex uuk ch'ultesbilukex me te jayeb k'aal kuxulatik ta balumilal. ¹⁶Melel jich ts'ibubil: "CH'ULTESBILUKEX ME, JICH TE BIT'IL CH'ULTESBILONE". ¹⁷Teme ya awalbeyik "Jtat" te Dios te mach'a toj ya slik mulil ta swenta te at'elil te ya apasik ta tulutule, ich'aik me ta muk' te jayeb k'aal kuxulatik le' ta balumilal to. ¹⁸Te ja'exe ana'ojik te ma ta swenta oro ni plata, te k'axel nax aye, te la yak'botik te jkoleltike, ja la skoltayotik lok'el te Dios yu'un te beluk ma lekuk la yak'botik jnoptik spasel te me'el-tatiletike, ¹⁹jauk me to la stojbotik te jkoleltik ta swenta te xch'ul xch'ich'el te Cristoe, te jich bit'il te alal chij te mayuk beluk boloben yu'un sok te ma ba ch'alubene. ²⁰Te Cristoe ja tsabilix yu'un Dios ta sneelal to te ma to yich'oj pasel a te balumilale, jauk me to ta ora to te slajibalix k'aale, la yich'ix ak'el na'el ta atojolik. ²¹Te ja'exe ach'uunojik te Dios ta swenta te Cristoe, te ja Dios te la xcha'kuses tel ta bay aelmeletike sok la yak'bey yutsilal ta swenta te xch'uunjel awot'anike sok te ayuk smuk'ul awot'anik ta stojol te Diose. ²²Te ja'exe utstesbilix te ach'ulelik yu'un te la ach'uunikix te smeilelil ta swenta te k'ux ya awaiy abaik sok te awermanotake, jich yu'un k'axel me k'ux ya awaiy abaik ta tulutul sok smeilelil xk'uxul ot'anil te ay ta awot'anike. ²³Te ja'exe cha' bejk'ajatikix, ma ba ta swenta te beluk ya xlaje, ja ta swenta te beluk ma ba ya xlaj stukele, ta swenta te kuxul sk'op Dios sok te ma ba ya xlaje. ²⁴MELEL SPISIL TE ANTS-WINIKETIKE, JICH K'OEMIK TE BIT'IL WAMAL SOK SPISIL TE YUTSILE, JICH K'OEM TE BIT'IL SNICH TE WAMALE. TE WAMALE YA XTAKEJ, JICH TE SNICHE YA XCH'AY KOEL. ²⁵YAN TE SK'OP TE KAJWALTIKE MA XLAJ SBAJT'EL K'INAL STUKEL. Jai k'op to ja te lek yach'il k'op te la awich'ik cholbeyele.

Chapter 2

¹Jich yu'un ijk'teyaik me spasel spasil te beluk ma lek ta pasele, lotil k'op, cha'lam ot'anil sok te le mulile. ²Jichukex me te bit'il aletik te bejk'ajelik te naxe, te ya sk'anik te lekil chu'ul yu'un te Espiritue, jich me yu'un ya xmuk'ubex ta swenta te kolele, ³teme apasojik prueba te Kajwaltik te lek yot'an stukele. JA KUXUL TON TE CRISTOE. ⁴Talanik me ta stojol te ja kuxul ton stukele, te ma ba k'ambil yu'un te ants-winiketike jauk me to tsabil yu'un te Diose sok tulan sk'oplal yu'un. ⁵Te ja'exe, jiches uuk te bit'il te kuxul tonetike te yakalex ta pasel yu'un te jich ya xk'oex te bit'il sna te Espiritue, ta swenta te ch'ul sacerdote ya xk'oex te tsabil yu'un Dios ta yak'el te milbil majt'aniletik te lek yot'an yu'un te Dios ta swenta te Cristo Jesuse. ⁶Jich ya yal te beluk ts'ibubile, "ILAWILIK, YA JKAK' TA SIÓN TE TON TE JA YIPTIJIB TE CHIKIN NAE, TE JA SBABIAL SOK TSABIL SOK TE AY YUTSILE. TE MACH'A YA XCH'UUNE, MAYUK YA STA K'EXLAL". ⁷Jich yu'un te mach'a ya xch'uune lek me sk'oplal yu'un. Jauk me to, "TE TON TE MA BA K'AMBIL YU'UN TE MACH'A YA SNAIK SPASEL TE NAE, JA K'ATBUJ TA JOLOL YU'UN TE CHIKIN NAE", ⁸Sok "JA TE TON TE YA SK'OJCH'IN SBAIK A SOK TE CH'EN TE YA SYALESWANE." Ja ya sk'ojch'in sbaik a, yu'un te ma ba la xch'uunik te sk'ope, janix yu'un te jich albil jilel sk'oplale. TE LUM YU'UN TE DIOSE. ⁹Jauk me to te ja'exe tsabil lumex, sacerdoteex yu'un te muk'ul ajwalile, ch'ul muk'ul lum yu'unex, ja lum yu'unex te Diose, yu'un me ya apukik ta alel te yutsilal te beluk spasoj te mach'a la yik'ex lok'el tel ta ijk'al k'inal sok la yak'ex ta sakil k'inal te bayal yutsilale. ¹⁰Te ja'exe ma ba lumex yu'un te Dios ta sneelal to, yan ta ora to te ja'exe lumex yu'un te Diose. Te ja'exe ma ba la awich'ik k'uxtayel, jauk me to ta ora to la awich'ikix k'uxtayel. JICHUKEX ME TE BIT'IL ABATETIK YU'UN TE DIOSE. ¹¹Jkermanotak te k'ambilex jku'une, ya jkik'atik tel jich te bit'il te mach'a k'ejel lum ayike sok te k'axel nax ayike, swenta yu'un jich me ya akom abaik yu'un spasel te beluk mulambil yu'un te abak'etalike te ja ya skontroin te ach'ulelike. ¹²Te ja'exe ya me sk'an te lek ya apasik te awat'elik ta stojol te mach'atik ma ba ch'uunjeletike, jich me yu'un, te k'alal ya yalik te ma lekuk te awat'elike, le' me ya yilik ta awat'elik sok jich me ya yich'ik ta muk' Dios yu'un a, ja to te k'alal ya xcha' tal xane. ICH'AIK TA MUK' TE AJWALILETIKE. ¹³Ch'uunaik me spasil te tuneletik ta balumilal ta swenta te Kajwaltike, jich bit'il te muk' ajwalil te muk' yat'ele, ¹⁴jich nix uuk te wolwanej ajwaliletike te tikunbilik tel yu'un ya yak'beyik kastigo te mach'a ma lek yat'elike sok te lek sk'oplal yu'un te mach'a ya spasik te beluk leke. ¹⁵Melel ja sk'anjel yot'an Dios, te ya apas te beluk lek ta pasel ta swenta te ya amakbeyik sti' te mach'atik ma sna'ik k'inal. ¹⁶Jich te bit'il te ants-winik te koleme, ma me jauk kolem yu'un ta spasel te beluk ma lekuk ta pasele, jichukex me te bit'il abatatik yu'un te Diose. ¹⁷Ich'aik me ta muk' spasil te ants-winiketike. K'anaik me te awermanotake. Xi'aik me te Diose. Ich'aik me ta muk' te muk'ul ajwalile. TE BELUK YA SK'AN SPASIK TE ABATETIKE. ¹⁸Abatetik, ch'uunbeyaik me smantal te ajwaliletik awu'unike sok ich'aik me ta muk', ma me jauk nax te mach'atik lekil ajwaliletike, janix me jich te mach'a ma lek yat'elike. ¹⁹Ja me lek sk'oplal te mach'atik ya xk'ax swokolik teme mayuk smule, yu'un sna'objey sba te Diose. ²⁰¿Ay ba bayal sk'oplal teme ya awaiy mulwej sok ta patil ya awich' te kastigoe? Yan teme lek te awat'ele sok ta patil ya awich' kastigoe, ja me lek sk'oplal yu'un te Diose. ²¹Ja la awich'ik ik'el tel yu'un, melel te Cristoe ja k'ax swokol ta awentaik, jich la yak'bat anopik yu'un jich ya at'uunbeyik a te stalele. ²²Mayuk la sta smul stukel; sok mayuk lo'laywan ta k'op. ²³Te k'alal la yich' bol-k'opteyele, ma ba la sut ta bol-k'op. K'alal k'ax swokol ma ba la yal te ya sutbey spakole, ja la yak' sba ta sk'ab te mach'a toj ya xchajp'anwane. ²⁴Ja la xkuchbotik te jmultik ta sbak'etal ta bay cruz te', yu'un me mayukotikix ta mulil a sok jich me ya xkuxinotikix ta stojol. Ja ta swenta te la yich' ejch'nantesel te lekubotikixe. ²⁵Jich ayex te bit'il chijetik te jowejemike, jauk me to sujt'atikix tel ta stojol te kanantaywanej awu'unike te ja skanantayoj te ach'ulelike.

Chapter 3

BELUK ME YA SK'AN SPAS TE MACH'ATIK NUJP'INEMIKE. ¹Janix jichex uuk antsetik ya me sk'an ya ach'uunbeyik smantal te amamlalike, swenta yu'un teme ma xch'uunejik te sk'op te Diose, jich me ya xch'uunik a teme la yilik te lek te beluk ya apasike, ²melel ya yilbatik te lek te awat'elik sok te awich'ojik ta muk'e. ³Ma me jauk ya xbajt' ta awot'anik te yantik nax xch'aljibal ajolike, te ualiletik te pasbilik ta oroe, sok te jeltomba nax te ak'u' apak'ike. ⁴Jauk me to ja lek teme mayuk mulil ta awot'anike, te ay yutsilale, te ay lamal k'inal yu'une, ja ay yutsilal ta sit te Diose. ⁵Jich te bit'il te antsetik ta namey k'inale, te ja la xch'al sbaik ta swenta ta yutsil yot'anike. Ja la smuk'ulin yot'anik te Diose sok la xch'uunbeyik smantal te smamlalike. ⁶Jich nix te Sarae la xch'uunbey smantal te Abrahame sok la yalbey kajwal. Ta ora to, ja me yantsil alex te Sarae teme la apasik te beluk leke sok teme ma la axi'ik te wokolil te ya xtale. ⁷Janix jichex uuk, winiketik ya me sk'an te lek ya xkuxinex sok te awinamike, melel te antse teb nax me stael stukul, na'beya sbaik jich te bit'il ja joy abaik ta kuxinele. Pasaik me jich to jich me mayuk bi ya smakex a te k'alal ya ak'oponik te Kajwaltike. TE BELUK YA SK'AN SPAS TE CH'UUNJELETIKE. ⁸Ta slajibal, ya jkalbatik ta apisilik, pajaluk me awot'anik, na'beya me yobolil abaik, toyoluk me awot'an abaik te bit'il awermano abaik, ayuk yutsil awot'anik, sok pek'el uuk me awak' abaik. ⁹Ma me apakoltey te beluk ma lekuk ya awich'ik pasbeyele sok teme ay mach'a ya yixta k'opteyexe ma me apakoltey ta ixta k'op uuk; jauk me to ch'ultesaik me, melel te ja'atike ik'bilex yu'un te Diose, jich me ya awich'ik te bendición te albilatik te ya awich'ike. ¹⁰TE MACH'A YA SMULAN TE KUXLEJALE SOK TE YA SK'AN LEK AY TA JUJUN K'AALE, YA ME SK'AN YA STSAJTEY TE SK'OPE SOK MA ME YA YAL LOTIL K'OP. ¹¹YA ME SKAN YA YIJK'TEY TE BELUK MA LEKUK TA PASELE SOK JA ME YA SK'AN SPAS TE BELUK LEKE. JA ME YA SK'AN SLE TE LAMAL K'INALE SOK JA ME YA SK'AN ST'UN BAE. ¹²TE SIT TE KAJWALTIKE JA ME YA YIL TE BELUK TOJE SOK TE XCHIKINE JA ME YA YAIY STOJOL TE MACH'A YA SBIK'TAL K'OPTEYE. JAUK ME TO TE KAJWALTIKE SKONTROINOJ TE MACH'ATIK YA SPASIK TE BELUK MA LEKUK. ¹³¿Mach'a ya yuts'inat, teme ja ak'an te beluk leke? ¹⁴Jauk me to teme ya xwoklajat ta skaj te beluk toj ta pasele, te ja'ate ja wich'oj bendición. MA ME AXI'IK TE BELUK YA AWICH'IK PASBEYELE, MA ME XNIJK' AWOT'ANIK YU'UN. ¹⁵Ja me ya sk'an te yakuk awich'ik ta muk' te Kajwaltik Cristoe. Spisiluk me ora chapalukex yu'un te ya anaik sujt'esel te beluk ya awich'ik jojk'ibel yu'un te bit'il ay te xch'uunjel awot'anik ta swenta te Diose. ¹⁶Pek'el me awot'anik ta spasel spisil in to sok ich'aik me ta muk'. Lekuk me snopjibal awu'unik jich me te ants-winiketik te ya sboltesbex ak'oplalik ta swenta te ach'uunejik te Cristoe ya me xju' ya yich'ik k'exlaltel a melel ya yalik te ma lekuk te awat'elike. ¹⁷Ja lek teme jich ya sk'an yot'an te Diose, te ya xk'ax awokolik ta spasel te beluk leke, ma jauk yu'un te beluk ma lekuke. ¹⁸Te Cristoe junax buelta k'ax swokol yu'un te jmultike. Te bit'il toj stukele ja k'ax swokol ta jwentatik, te bit'il ma tojotik jtukeltike, swenta yu'un jich me la yik'otik tel ta stojol te Diose. Ja la yich' milbeyel te sbak'etale, jauk me to la yich' xkuxinel ta swenta te Espiritue. ¹⁹Ja bajt' xcholbey te xch'ulelik te mach'atik chukbilike. ²⁰Ja te mach'atik ma la xch'uunik te mantalile, te la yich'ik maliyel yu'un te Diose te k'alal kuxul toa te Noeje, te k'alal la yich' pasel te barkoe, te Diose la skoltey waxukeb nax ta tul te k'alal tal te pulemale. ²¹Ja pajal k'oem sk'oplal ta ora to te ich' ja' te ya jkich'tik ta swenta te kolele, ma jauk yu'un te ya spokbotik lok'el te xch'alel te jbak'etaltike, ja yu'un te lekuk snopjibal jku'untik ta stojol te Diose, ta swenta te cha'kux tel te Jesucristoe. ²²Ja ayix ta swa'el sk'ab te Diose. Melel bajt'ix ta ch'ulchan. Te ch'ul abatetike sok te mach'atik yich'ojik tulan yat'elike sok te mach'atik ay yipike, ya me xch'uunbeyik smantal.

Chapter 4

AKA KUXINUKOTIK TE BIT'IL YA SK'AN TE DIOSE. ¹Jich yu'un, te bit'il k'ax swokol ta sbak'etal te Cristoe, ja ya sk'an te janix jich ya apasik uke. Te mach'a k'axix swokol ta sbak'etale, jich la slajimbeyix sk'oplal te mulile. ²Ja te ants-wini bi ma ba kuxulix ta swenta te beluk ya smulan spasel te sbak'etale, ja kuxulix ta spasel te beluk ya sk'an yot'an te Diose, te jayeb xan k'aal kuxule. ³Melel k'axix bayal k'aal awu'unik ta spasel te beluk mulanbil yu'un te mach'atik ma sna'objey sbaik te Diose: ja bi ja te chijubele, bik'tal-ot'anil yu'un te mulile, te yakubele, te k'inwej yu'un te balumilale, te mulweje, te jowil k'inweje, te xch'uunel lotil diosetik te ilaybil sba yu'un te Diose. ⁴Ja yan ya yaiyik a te ma ba ya ajuinikix ta spasel te beluk ma lekuk ta pasele, jich yu'un ma lekuk ak'oplalik yu'unik. ⁵Ja me ya xk'o yak'ik kuenta ta stojol te mach'a chapalix te ya yich' ta k'op te mach'atik kuxatik sok te mach'atik lajemikixe. ⁶Ja swentail te la yich'ik cholbeyel te lek yach'il k'op te mach'atik lajemikixe, swenta yu'un te la yich'ik likbel smulik ta swenta te sbak'etalike, jich me ya stak' xkuxinik ta swenta te espíritu, te bit'il ya sk'an te Diose. ⁷Nopol ya staix yorail te ya xlaj spasil te beluk aye. Jich yu'un, ya me sk'an te yakuk ana'ik k'inal ta lek sok wik'iluk me asitik ta spasil ora, jich me lek ya xk'ot te k'alal ya ak'oponik te Diose. ⁸Ja tulan sk'oplal stukel te ma ba bisbiluk nax te k'ux ya awaiy abaik ta awot'anike, melel te xk'uxul ot'anile, ya yak' perdón yu'un te mulile. ⁹Ak'aik me ta ilel te binax awot'anik te ya awik'ik ochel ta anak te mach'atik ya xtal yilexe, ma me beluk ya awalik yu'un. ¹⁰Melel ta tulutul la awich'ik ja majt'anik, tuuntesaik me yu'un te ya awaiyik abatinel a, jich te bit'il lekil kanan yu'un te majt'aniletik te yak'objeyex te Diose. ¹¹Teme ay mach'a ya xk'opoje, jich aka k'opojuk te bit'il ay te sk'op te Diose, teme ay mach'a ya yak' sba ta abatinele, aka me spas ta swenta te yip te ya x-ak'bot yu'un te Diose, jich yu'un spasil te beluk ya spasike, jauk me ich'biluk ta muk' te Dios ta swenta te Jesucristo te ja ay yutsilale, sok ay yu'el ta ora to sok ta sbajt'el k'inal. Jichuk.TE JWOKOLTIK TE BIT'IL CH'UUNJELOTIKE. ¹²Kermanotak te k'uxex ta jkot'ane, ma me chamuk nax ya awaiyik yu'un teme yakex ta k'axel ilbeyel awot'anik jich te bit'il tulan k'ajk'e, te ma jna'tik te bi ora ya xtale, ma me chamuk nax ya awaiyik te beluk yak ta k'oel ta pasele. ¹³Binuk nax me awot'anik yu'un melel pajal yak ta k'axel awokolik sok te Cristoe, swenta yu'un jich me bayal yutsil awot'anik a te k'alal ya xchiknaj tel te yutsilale. ¹⁴Teme la awich'ik bol-k'optayel ta skaj te sbiil te Cristoe bayal me awutsilik yu'un, melel te Ch'ul Espíritu yu'un te utsilale sok te Espíritu yu'un te Diose ay ta atojolik. ¹⁵Jauk me to, manchuk me jauk ya xk'ax awokolik ta swenta te ya awaiyik milawe, ya awaiyik elek'e, teme ma lekuk te awat'elike sok teme ya awotses abaik te banti ma ik'bilexe. ¹⁶Yan teme ay mach'a ya xk'ax swokol ta swenta te xch'uunjel yot'ane, ma me xk'exaw yu'un, aka me yalbey yutsil sk'oplal te Diose. ¹⁷Melel ja yorailix te ya xjajch' ta ich'el ta k'op te mach'atik ch'uunjeletik yu'un te Diose. Teme ja neel ya xjajch' ta jtojoltike ¿bit'il ya xk'otik ta lok'el te mach'atik ma xch'uunejik te lek yach'il k'op yu'un te Diose? ¹⁸Teme wokol ya xkol te mach'a toj yot'ane, ¿beluuk me ya xtal ta stojol te mach'a ma xch'uunej te Dios sok te mulawile? ¹⁹Jich yu'un, te mach'atik ya xwoklajik ta swenta sk'anjel yot'an te Diose ja me awak'ik ta wentainel te ach'ulelik ta swenta te mach'a pasbilatik yu'une, sok pasaik me te beluk lek ta pasele.

Chapter 5

TAK'UYEL YU'UN TE MACH'A WOLWANEJ YU'UN TE CH'UUNJELETIKE. ¹Ta ora to ya jtak'uy te ancianoetik te ay ta atojolike, melet te jo'one, ancianoon uuk, jo'on la jkil ta sit te woklaj te Kajwaltik Cristoe, sok janix me jich pajal ya jkil utsilal sok te k'alal ya xchiknaj tel te utsilal te albilix sk'oplale. ²Jich yu'un ya jtak'uyex ancianoetik, kananteyaik me te chijetik yu'un te Dios te ay ta atojolike. Ma me sujbilukex ta spasel, sok me yutsil awot'anik ya apasik ta swenta te Diose, ma me ta skajuk nax tak'in te ya x-at'ejexe ja ya sk'an te binuk nax me awot'anik ta spasele. ³Ma me akuy abaik ta ajwalil ta stojol te mach'atik ja kanantayojike. Jauk me ya awak'ik ta ilel te lekil kanan chijexe. ⁴Te k'alal ya xchiknaj te wolwanej yu'un te chijetike, ya me awich'ik akoronaik te jelawen yutsilale sok te ma xlaj stukele. TAK'UYEL YU'UN TE CH'UUNJELETIKE. ⁵Janix jich te ch'ielexe, ch'uunbeyaik me smantal te ancianoetike. Pek'el me awak' abaik, ch'uunbeya me abaik amantalik melet te Diose ma sk'an te toybajele, yan te mach'a pek'el yak'oj sbae, lek me sk'oplal stukel. ⁶Jich yu'un pek'el me awak' abaik ta sk'ab te muk' Diose, jich ya yak'ex ta ich'el ta muk' te k'alal ya sta yorail te yaloje. ⁷Ak'beyaik ta stojol Dios te beluk ya ya'an awot'anike, melet ja ya skanantayex stukel. ⁸Bijukex me sok kanantay abaik. Melet te akontroike ja te pukuje, jich te bit'il koj't león choj te ya x-awune, sok te xjuuyet ta sleel te mach'a ya sk'an sti'e. ⁹Jajch'anik me, tsakabaik sok, sok tulanukex me ta swenta te xch'uunjel awot'anike. Na'aik me te jkermanotatik te mach'atik ayik ta spamal te balumilale janix jich ayik ta woklajel uuk. ¹⁰Teme tsijk' awu'unik te woklajel te k'axel nax aye, te Dios te ay bayal yutsil yot'ane, te ja la yik'atik ta yutsilal sbajt'el k'inal ta swenta te Cristoe, janix me ya stojtesatik ta lek, ya me stulantesex, sok ya me yak'batik yip awot'anik. ¹¹Ja ya xmantalaj, ta sbajt'el k'inal stukel. Jichuk. SLAJIBAL SPATJIBAL OT'ANIL. ¹²Te jo'one jna'oj te bit'il jun yot'an ta stojol Dios te jkermano Silvanoe, ja yu'un te la jk'ambey wokol te la sts'ibubeyex tebuk te beluk ya jk'an jkalbeyexe. Ya jtak'uyex sok testigoon yu'un te smeletel te beluk la jts'ibubeyexe, te ja yutsil yot'an te Diose, ich'aik me lewa ta stojol. ¹³Te mach'atik ayik ta Babilonia te pajal tsabilatik soke, ya yak'beyex spatjibal awot'anik. ¹⁴Jech patbey abaik awot'anik sok ujts'iyel te ya xlok' tel ta awot'anike. Te lamal k'inal ayuk ta atojolik ja'ex te ayex ta swenta te Cristoe.

2 Peter

Chapter 1

SPATJIBAL OT'ANIL. ¹Simón Pedro, te abat sok alwanej yu'un te Jesucristoe, te mach'atik ay xch'uunjel yot'anik te jelawen yutsilal jich te bit'il jch'uunejtike, melet jch'uunejtik te Diose sok te koltaywanej Jesucristo te ja toj stukele. ²Te Diose sok te Kajwaltik Jesucristoe aka me yak'beyex ta k'axem to xan te yutsil yot'an sok te lamal k'inal. TE BIT'IL YA SK'AN XKUXINOTIK TA STOJOL TE DIOSE. ³Spisil te beluk ay jku'untike sok te bit'il kuxulotike ja ya yak'botik te Dios ta swenta te yu'ele sok te sbijile, sok te ja la yik'otik ta swenta te yutsilale sok te lekil yat'ele. ⁴Ta swenta in to, te Diose la yak'botik t'ujbilik nax sok muk'ik nax majt'aniletik, swenta yu'un te pajal awilelik ya xk'oex sok te Diose, sok lok'anik tel yu'un te beluk ya smulan spasel te balumilale, ja te mulile. ⁵Jich yu'un, ak'aik me puerse te yakuk xmuk'ub te xch'uunjel awot'anike, ta swenta spasel te beluk lek ta pasele sok te ayuk sbijil awot'anike. ⁶Ta swenta te sbijil awot'anike, mantaltes abaik atukelik, sok te k'alal ya apas abaik ta mantale, aka me ts'ijk'uk awu'unik, teme ts'ijk' awu'unike, ak'ame abaik ta stojol te Diose. ⁷Ta swenta te k'axel awak'oj abaik ta stojol te Diose, ak'aik me te xk'uxul awot'anik ta stojol te awermanotake, sok ta swenta te k'ux ya awaiy abaik, ak'aik me ilel te xk'uxul awot'anike. ⁸Teme awich'ojikix spisil in to, sok teme ch'iemix ta awot'anike, ya me xtuunatikix abi sok ay me abijilik ta swenta te Kajwaltik Jesucristoe. ⁹Jauk me to teme ay tuluk te ma yich'oje, jich me k'oem te bit'il mach'a mayuk yip te site sok te bit'il te ma'site. Ch'ayemix ta yot'an te bit'il ya spok te spokol smule. ¹⁰Jich yu'un, jkermanotak, ak'beyaik me yipal ta swenta te la awich'ikix ik'el sok te tsabilatikix yu'un te Diose. Teme jich la apasike, ma me ya xch'ayatik koel ta mulil. ¹¹Jich me ya sjambeyex ochel sbeelal te muk' ajwalil yu'un te kuxinel sbajt'el k'inal te ya yak' te Kajwaltik Jesucristoe te ja koltaywanej jku'untike. TE LEKIL BIJTESELE. ¹²Jich yu'un, chapalon me ta spisil ora ta swenta te ya jna'ulebeyex te manchuk ya xch'ay ta awot'anik spisil in to, manchuk me ana'ojikix a sok teme ay xch'uunjel te awot'anik yu'un te beluk smeletelile. ¹³Te bit'il kuxulon toe, ya jnop te ja lek te ya jkak'batik yip awot'anik sok te ya jna'uleybatik spisil in to. ¹⁴Melet ya jna' te nopolix ya xlajone, jich la yak'bonix jkil te Kajwaltik Jesucristoe. ¹⁵Ya jpas xan te beluk lek ta atojolike swenta yu'un teme ma leukonix a to, jich me ma xch'ay ta awot'anik a. TESTIGOETIK TE LA YILBEYIK YUTSILAL TE CRISTOE ¹⁶Melet te jo'otike ma jauk ya jcholtik te jowil k'opetik te k'alal la jcholtik te bit'il ay te yu'el sok te bit'il ya xchiknaj tel te

Kajwaltik Jesucristoe. Melel te jo'otike testigo k'oootik yu'un te smuk'ul yutsilale. ¹⁷Melel te Jesuse ja la yich' tuyesbel sk'oplal sok ak'ot ich'el ta muk' yu'un te Diose, te k'alal jich la yich' albeyel yu'un te mach'a ay yutsilale: "Jai to ja jnich'an, te k'ux ta jkot'ane, te ay bayal sbujts' jkot'an yu'une." ¹⁸Te jo'otike la jkaiytik stojol te mach'a k'opoj tel ta ch'ulchan, te k'alal ayotik sok a, ta bay ch'ul wits. ¹⁹Ja ya jna'tik te ja smeलेलil te beluk yalojik te alwanejetike. Lek te ja awich'ojik ta muk'e. Jich te bit'il tuchbil k'ajk' te yak ta tilel te banti ijk'al k'inale ja to teme sakub tel te k'inale sok te ek' te ya yak' xjobil ta buen sabe, te ya yak' sakubuk te awot'anike. ²⁰Na'aik me stojol neeluk, mayuk me mach'a ya sna' xholel ta stukel nax te beluk ts'ibubil jilele. ²¹Melel mayuk tuluk alwanej te jich nax k'opoj ta swentanaxe. Jauk me to ja k'opojik ta swenta te Ch'ul Espíritu yu'un te Diose.

Chapter 2

TE LOTIL BIJUP"TESWANEJETIK SOK TE LOTIL ALWANEJETIK. ¹Ay me lotil alwanejetik te talik ta jlumaltike sok ay me lotil bijup"teswanejetik te ya xtal ta atojolike. Ya me yich'ik tel muken k'op te ya xjinwane sok ya me smukik ta yot'anik te Kajwaltik te mach'a la yich'ik manel yu'une. Ja me yakik yich'el tel ta ora te sjinjibal skuxlejalike. ²Bayal me ya st'unik te beluk k'exlaltik sbae, ja ta swentaik te ya xbolob sk'oplal te lek yach'il k'ope. ³Ta swenta sbik'tal yot'anik yakik ta k'ulinajel, ya me xlo'leywanik ta swenta lotil k'opetik. Jich yu'un ma ba ya xjalaj xan te bin ora ya yich'ik ak'el ta k'abal; ma xjalaj te bin ora ya yich'ik tikunel bael ta lajele. ⁴Melel te Diose ma la yak'bey perdón te ch'ul abatetik te la staik smulike. Ja la xch'oj tel koel ta bay k'atinbak jich chukulik ta kadenaetik ta bay ijk'al k'inal, le' yak ta smaliyel a te k'alal ya sta yorail te ich'el ta k'ope. ⁵Sok ma la spasbey perdón te namey ants-winiketik ta balumilale. Te k'alal la yak' taluk te pulemal ta stojolik te mach'atik k'axintey mantaletik, janax la yich' koltayel te Noé sok te juktule. ⁶Te Diose la yak' tanubuk te lum Sodoma sok te Gomorra, la yich' jinel ta k'axel, swenta yu'un la yak'botik jkiltik te bit'il ya xk'otik te mach'atik k'axinte mantaliletike. ⁷Jauk me to la yich' koltayeltel lok'el te Lot te toj stukele melel bayal la smel yot'an yu'un te mach'atik ma la xch'uunik te mantale, sok te k'exlaltik nax sba te beluk la spasike. ⁸Melel te Lote toj ta winikil, te kuxin ta jujun k'aal sok te mach'atik ma lek te yat'elike, bayal la smel-yot'an yu'un te la yiltiley sok la ya yil stojol te beluk k'axel amen la spasike. ⁹Te Kajwaltike ya sna' te bit'il ya skoltay lok'el te mach'atik jun yot'anik te k'alal ya xtal te yiljibal yot'anike, sok te mach'atik ma tojok te yat'elike ya me yich'ik kastigo te k'alal ya yich'ik ich'el ta k'ope. ¹⁰Ja in to ja me smeletil k'op te k'axel ya me yich'ik kastigo te mach'atik yakalik ta spasel te beluk ya smulan te sbak'etalike sok teme ma ya yich'ik ta muk' te mach'a wolwanej yu'unike. Ma xiwik ta spasel te beluk ma lekuke sok ya spasik te beluk ya smulan te sbak'etalike. Ma ya xiwik yu'un te ya sbolk'optayik te mach'atik toyol sk'oplalik ta ch'ulchane. ¹¹Te ch'ul abatetike bayal me xan yipik sok bayal yu'elik, jauk me to ma ba ya sbolk'opteyik te Kajwaltike. ¹²Jai ants-winiketik to ja pajalik sok te chambalametik te ma sna'ik k'inal, janax kuxulik yu'un te ya yich'ik tsakele sok te ya yich'ik milele. Ma ya sna'ik te beluk ya sbolk'opteyike. Jauk me to ya me yich'ik jinel. ¹³Ja me ya yich'ik te stojol te beluk ma lekuk la spasike. Ja ya skuyik te mero lek ayik teme la spasik ta sakil k'inal te beluk mulanbil sba yu'unike. Ja pajalik k'oem sok te beluk ch'alubene sok te beluk bolobene. Ja ya smulanik spasel te lot te k'alal ya sjuinex ta spasel te k'ine. ¹⁴Te sitike nojel ta mulil te k'alal ya yilik te antsetike; mayuk bin ora te ya xlujbik ta spasel te mulile. Ja ya smonik te mach'atik pek'el yot'anik ta spasel te beluk ma lekuke, sok ay ta yot'anik te bik'tal ot'anile. ¡Nich'aniletik yu'un te beluk k'axel amene! ¹⁵La yijk'tayikix jilel te lekil bee. Jowejemix sok ja la st'unikix te sbe te Balaame, te snich'an te Beor, te ja la smulan te la yich' tojel ta swenta te beluk ma toj ta pasele. ¹⁶Jauk me to la yich' komel ta swenta te beluk amen la spase. Ay koj't' burro te uma'e, te jich k'opoj te bit'il winike. Jich la skom te alwanej te jowejem sjole. ¹⁷Te ants-winiketik to jichik te bit'il slok'ib ja' te mayuk yalele. Jichik te bit'il tokal te ya xlikotik bael yu'un te ik'e. Chapalix sk'oplalik te ya x-ochik ta bay ijk'al k'inal. ¹⁸Ya xk'opojik ta toybajel k'op, ya me smonik te ants-winiketik ta swenta te beluk mulanbil sba yu'un te sbak'etalike. Janix jich ya me smonik te ants-winiketik te mach'atik lok'elik to nax tel ta spasel te beluk ma lekuke. ¹⁹Ya me yalik te ya xkolik tel lok'ele, jauk me to chukbilik me uuk yu'un te beluk malekuke. Melel te tul winike, esclavoinbil me yu'un te beluk ya yich' tsalel yu'une. ²⁰Te mach'a la yijk'teyikix te beluk amen ta pasel ta balumilal ta swenta te la sna'bey sbaikix te Kajwaltik Jesucristoe, te ja koltaywanej jku'untike. Jauk me to te me lo'layotik xan ta spasel te beluk amene, k'axem to me jich ya xbolobik te bit'il sneelal toe. ²¹Ja lekuk te manchuk la sna'beyik sba te tojil bee, teme ta patil ya yijk'tayik te lekil mantalil te ak'bile. ²²Jai ts'ibubil k'op to ja smeletil ta stojol te mach'atik jich ya spase: "Te ts'ie ya sujt' ta banti te xee, sok te chitame ya me sujt' bael ta bay te ajch'ale.

Chapter 3

TE BIN ORA YA XTAL TE KAJWALTIKE. ¹Ta ora to, ya jts'ibubeyex jkermanotak te k'uxex ta jkot'ane, jai xchebalan ts'ibubil jun to, ja me yu'un te yakuk xjelon ta mero melet te snopjibal awu'unike, ²jich me ya xjul ta awot'anik a te beluk la yalbatik jilel te ch'ul alwanejetik ta namey k'inale sok te mantaliletik yu'un te Kajwaltik te ja koltaywanej jku'untike, te la jkich'tik ak'beyel ta swenta te alwanejetik ta namey k'inale. ³Ja me ya sk'an ana'ik neeluk in to, ta slajibal k'aal ya me xtal te mach'a ya slabanatike. Ya me stseluyex sok ya me xkaj spasik te beluk ya sk'an yot'anike. ⁴Jich me ya yalik ta labanwanej: "¿Banti ay ts'i te la yal jilel te ya xcha'tale? Lajikix bael te namey jme'-jtatike jauk me to stalel ay te k'inale, ja to te xjajch'ibal te la yich' pasel te ch'ulchan sok te balumilale." ⁵Yolojik xanix me ya xch'ay ta yot'anik te bit'il sna'ojik te ch'ulchan sok te balumilal la sk'ep sbabel te ja'etike, jich a chiknaj te lum k'inale sok te jil ta olil te ja'etik ta namey k'inale, ta swenta te smantal te Diose, ⁶sok janix ta swenta spasil in to, te balumilal te ay ta namey k'inale, laj ta pulemal. ⁷Yan ta ora to, te ch'ulchan sok te balumilal kechelik ta lajel ta k'ajk'el ta swenta te mantalil yu'un te Diose. Kechelik me ta ich'el ta k'op sok te ya yich'ik jinel te mach'atik ma la sk'anik xch'uunik te Diose. ⁸Kermanotak te k'uxex ta jkot'ane, ma me xch'ay ta awot'anik in to, te mil ja'wile ja junax k'aal ta yot'an te Kajwaltike, sok te jun k'aale ja pajal sok te mil ja'wile. ⁹Te ja'exe ja kuyojik te Kajwaltik te ya xjalaj ta yak'belex te beluk yaloje. Jauk me to ay bayal smalib yu'un ta awentaik. Melet ma sk'an te ni tuluk ch'ayel ya xbajt'e, ja ya sk'an te ya yak'botik xan k'aal ta swenta te ya sutik te jkot'antike. ¹⁰Yan stukel, te bin ora ya xcha' tal te Kajwaltike jich me ya xtal te bit'il eleke'e. Ta ch'ulchan bayal me beluk ya xk'opoj le'a. Spasil te beluk aye ya me yich'ik ta chik'el ta k'ajk', sok ya me x-ak'ot ta na'el stojol spasil te beluk pasbil ta sba te balumilale. ¹¹Ta swenta te jich ya yich' ta jinel spasil te beluk aye, ¿Bin me yilel te awat'elik ya sk'an xk'ote? te ja'exe ya sk'an te yakuk xkuxinex ta lekil kuxlejal sok te ch'ultesbilukexe. ¹²Ya me sk'an te ayuk smalib awu'unik sok nix te yakuk apasik te beluk ora nax ya xtal yu'un te sk'alelal te Diose. Te k'alal ya xtale, te ch'ulchane ya me yich' jinel ta k'ajk' sok ya me x-ulbejik yu'un te sk'aal spasil te beluk ay ta sba te balumilale. ¹³Yan te jo'otike, te jkich'ojtikix albeyel yu'un te Diose, jaxanix yakotik ta smaliyel te yach'il ch'ulchane sok te yach'il balumilale, ja te bay nainem te beluk toj ta pasele. ¹⁴Jich yu'un, jkermanotak te k'uxex ta jkot'ane, te jayeb xan k'aal ya amaliyik spasil in to, pasaik me te beluk lek ta pasele, jich me yu'un mayuk ach'alelik sok mayuk amulik ya staex a, sok ayuk lamal k'inal awu'unik. ¹⁵Na'aik me stojol te bit'il ay smalib yu'un te Kajwaltik ta jtojoltike, yu'un ya sk'an te ya xkolotike, jich nix te bit'il la sts'ibubeyex bael te jkermanotik Pabloe, jich bit'il la yich' ak'beyel te sbijil yot'an yu'un te Diose. ¹⁶Te Pabloe la xch'olbey jilel sk'oplal spasil in to, ta bay ts'ibubil junetik te la stikun baele, bayal te beluk chujk'ul ta na'el stojol le'a. Ya sjowtesik ta alel spasil in to ta skaj te ay winiketik te ma sna'ik k'inal sok te ma jun ay te yot'anike, janix jich ya syantesbeyik sk'oplal te beluk yantik xan ts'ibubil jilel ta sjun te Diose, janix me ya x-ak'otik ta ch'ayel yu'un. ¹⁷Jich yu'un jkermanotak te k'uxex ta jkot'ane, jich te bit'il ana'ojike, tsajteya me abaik te ja'exnaxe, jich te bit'il la ana'ikix stojole, jich me ma ya yik'ex bael ta ch'ayel te mach'atik ya xk'axinteyik te mantalile sok ta swentaik ya ach'ayik te bit'il jun awot'anike. ¹⁸Jauk me to ch'ianik me ta swenta te yutsil sok te sbijil te Kajwaltik te ja koltaywanej jku'untik te Jesucristoe. Ich'biluk ta muk', ta ora to sok ta sbajt'el k'inal. ¡Jichuk!

1 John

Chapter 1

TE K'OP TA SWENTA KUXINEL. ¹Te jo'otike ja la jts'ibubeytik sk'oplal ta atojolik te mach'a ay ta xjajch'ibale, te ja la jkaiybeytik stojol te sk'ope, sok te la jkiltik sok te jsitike, melet la jna'beytik sba te bi yilele, te ja la jpiktik sok te jk'abtike, te ja te k'op te ya yak' te kuxinele. ²Ak'ot ta ilel te kuxinele, sok jkilojtikix, sok testigootik yu'un. Te jo'otike yakotik ta yalbelex te sk'oplal te kuxinel sbajt'el k'inale, te ja ay ta stojol te Tatile, sok te ja la yak' sba ta ilel ta jtojoltike. ³Ya me jkalbeyex te beluk la jkiltike sok te beluk la jkaiyitik stojole, jich me junax ya xk'ootik ta jpisiltik. Ja me juybatik sok te Tatil sok te snich'an te ja te Jesucristoe. ⁴Janix jich la jts'ibubeyex spasil in to swenta yu'un junax me ya sbujts'naj jkot'anik yu'un. JA' SAKIL K'INAL TE DIOSE. ⁵Jai k'op to ja la yak'botik jnoptik te Kajwaltik Jesuse, ja yu'un te ya jkalbeyex awaiyike: Te Diose ja sakil k'inal stukel sok te banti ay te Diose mayuk ik'al k'inal le'a. ⁶Teme ya jkaltik te joybatik sok te Diose, jauk me to teme ayotik to ta ijk'al k'inale, yakotik ta lot abi, sok ma jauk ya jch'uuntik spasel te beluk smeletile. ⁷Jauk me to teme ayotik ta sakil k'inale, jich te bit'il ay ta sakil k'inal te Diose, jich me junax ya xk'ootik abi, sok te xch'ich'el te Snich'ane te ja te Jesuse ya me spokbotik

lok'el spisil te jmultike.⁸Teme ya jkaltik te mayuk jmultike, jo'otik nix me yakotik ta jlo'laybel jbatik sok te smelelile ma me ayuk ta jtojoltik. ⁹Jauk me to teme ya jkaltik ta jamal te jmultike, te Dios te toj stukele ya me spasbotik perdón yu'un te jmultik sok ya me spokbotik lok'el spisil te beluk ma lekuk ta pasele. ¹⁰Teme ya jkaltik te mayuk jpasotik te mulile, yakotik me ta yalel te ya spas lot te Diose sok ma me k'oem ta jkot'antik te sk'oep.

Chapter 2

JA TEK'EL TA K'OP JKU'UNTIK TE CRISTOE. ¹Jkal-jnich'nab, ya jts'ibuybeyex in k'op to ta swenta te ma me awaiyikix mulweje. Jauk me to teme ay mach'a la yaiy mulweje, ay me mach'a ya skolteyotik ta k'op ta stojol te Tatile, ja' te Jesucristoe, te ja toj stukele. ²Ja ta stojbotikix spisil te jmultike, sok ma jauk nax ta jwentatik te jo'otike, janix me jich ta swenta te spamal te balumilale. ³Ja ta swenta in to te ya jna'beytik sbae: Teme ya jk'ejtik te mantaliletik yu'une. ⁴Te mach'a ya yale: "Ya jna'bey sba te Diose" jauk me to teme ma sk'ejoj te mantalile, yak ta spasel lot abi, ma yak ta yalel te beluk smeelile. ⁵Jauk me to te mach'a sk'ejobey te xch'ul sk'op Dios ta smeelile, ja tul ants-winik te k'axel ayix k'uxul yot'an abi. Jich me ya jna'tik te ayotik sok te Kajwaltike. ⁶Te mach'a ya yal te junax ayix sok te Diose, jich me ya sk'an xkuxin te bit'il Jesucristoe. TE YACH'IL MANTALILE. ⁷Kermanotak te k'uxex ta jkot'ane, ma me yakon ta sts'ibuybelex ach' mantalil ta atojolik, janix me te pokol mantalil te awich'ojikix ta sneelal toe. Te mantalil te namey ak'bilix, janix me te la awaiyikix stojole. ⁸Jauk me to, yakon me ta sts'ibuybelex yach'il mantalil, ja te smeelil ta swenta te Cristoe sok ta atojolik uuk, meel te ijk'al k'inale yakix me ta k'axel stukul, sok te sakil k'inale yakix me ta tilel stukul. ⁹Te mach'a ya yal te ayix ta sakil k'inale jauk me to ya skontroin te yermanoe, yu'un nanix ay to ta ijk'al k'inale abi. ¹⁰Te mach'a k'ux ta yot'an te yermanoe ay meix ta sakil k'inale, sok ma me ya xyalix ta mulil abi. ¹¹Jauk me to te mach'a skontroinoj te yermanoe, ay me ta ijk'al k'inale sok yak ta beel ta ijk'al k'inale; ma ba ya sna' te ba ya xbeene meel makbil sit yu'un te ijk'al k'inale. ¹²La jts'ibubeyex in to, jkal-jnich'nab te k'uxex ta jkot'ane, meel pasbilitikix perdón yu'un te amulik ta swentanax te sbiil te Jesucristoe. ¹³La jts'ibubeyex ja'ex te me'el-tatilexe, meel ja ana'ojikix te mach'a ay ta xjajch'ibale. La jts'ibubeyex ja'ex te ch'iel ants-winikexe, meel la atsalikix te beluk ma lekuke. La jts'ibubatikix ja'ex te alalexe, meel ja ana'obey sbaikix te Tatile. ¹⁴La jts'ibubeyex ta atojolik, ja'ex te me'el-tatilexe, meel ana'ojbey sbaikix te mach'a ay ta xjajch'ibale. Ja la jts'ibubeyex ta atojolik, ja'ex te ch'iel ants-winikexe, meel ja'ex te tulanexe, sok te sk'op te Diose ay ta atojolik, meel ja atsalojikix te beluk ma lekuke. ¹⁵Ma me k'uxuk ta awot'anik te balumilale sok te beluk ay ta balumilale. Teme ay mach'a k'ux ta yot'an te balumilale, te xk'uxul yot'an te Diose ma me ayuk ta stojol abi. ¹⁶Meel spisil te beluk ay ta balumilale, te beluk ya smulan te bak'ete, te beluk ya smulan yilel te jsitike sok te toyol ya jkak'batik ta kuxinele, ma jauk yu'un te Jtatie, ja yu'un te balumilale. ¹⁷Te balumilale sok te beluk ya smulan spasele, yakix me ta k'axel. Yan te mach'a ya spas te sk'anjel yot'an te Diose sbajt'el k'inale ay stukul. TE ANTICRISTOE. ¹⁸Jkal-jnich'nab, ayotikix me slajibal k'aal. Jich te bit'il la awaiyikix stojol te ya xtal te anticristoe, sok bayal anticristoetik talikix. Jich ya jna'tik stojol te slajibalix k'aal ayotike. ¹⁹Ja lok'ik bael ta jtojoltik, jauk me to yu'unanix ma junuk ayotik sok a. Meel te junuk ayotik soke, k'axel ayotik sok te jichuke. Jauk me to te k'alal lok'ik baele, le' la yak'ik ilel a te ma junuk ayotik soke. ²⁰Jauk me to te ja'ex awich'ojikix te Ch'ul Espiritue sok ja na'ojikix te beluk smeelile. ²¹La jts'ibubatik in to, ma yu'unik ma ana'ojik te smeelile, ja ana'ojikix, meel ana'ojik te mayuk lotil k'op te ya xtal ta stojol te Diose, te ja te smeelile. ²²¿Mach'a te yak ta lote ma ba jauk te mach'a ya yal te ma jauk te Cristo te Jesuse? ja bi ja te anticristoe meel ya smuk ta yot'an te Tatil sok te Nich'anile. ²³Spisil te mach'a ya smuk ta yot'an te Nich'anile ma ba ay ta stojol te Tatile. Yan te mach'a xch'uunej te Nich'anile, ja me ay ta stojol te Tatile. ²⁴Te beluk awaiyojikix stojol ta sneelal toe, k'axel ainuk me ta awot'anik. Teme k'axel la awak' abaik ta stojol te beluk la awaiyikix stojol ta sneelale, jich me junax ayex sok te Nich'anile sok te Tatile. ²⁵Jich k'axel yaloj ta jtojoltik te Jesuse: Te ay jkuxineltik ta sbajt'el k'inale. ²⁶La jts'ibubeyex in to, ta swenta te ayuk abijilik yu'un te mayuk mach'a ya slo'layexe. ²⁷Jauk me to te bit'il awich'ojikix te Ch'ul Espiritue, te ay ta atojolike, ma me yejt'aluk te ay mach'a ya snojp'atesatike. Meel te Ch'ul Espiritue ja me ya yak'batik ana'ik stojol spisil, smeelil me, ma me lotiluk, jich bit'il la yak'batik anopike, k'axel junax me awak' abaik ta stojol. ²⁸Jich yu'un ta ora to, jkermanotak te k'uxex ta jkot'ane, k'axel me awak' abaik ta stojol, jich me te k'alal ya xtale jun me jkot'antik yakotik ta smaliyel a sok jich me ma jtatik k'exlal a te k'alal ya xtale. ²⁹Teme ana'ojik te toj stukul te Jesuse, ja ana'ojik me te mach'a ya spas te beluk toje ja me bejk'ajem ta stojol te Diose.

Chapter 3

ALNICH'ANETIK YU'UN TE DIOSE. ¹Ilawilik te chajp'nax xk'uxul yot'an ta jtojoltik te Jtatik Dios te bit'il la yak'botikix jbiiltik te yal-snich'antokix, smeletik me te yal-snich'antike. Ja yu'un, te ma la sna'botikbatik te mach'atik ayik ta balumilale melet ma la sna'bey sbaik te Diose. ²Kermanotak te k'uxex ta jkot'ane, yal-snich'antokix me te Diose, sok ma jna'tik te bit'il ya xk'ootik pajel-chaweje. Ya me jna'tik te k'alal ya xtal te Cristoe, jich me ya xk'ootik te bi yilel te Cristoe melet ya me jkiltik nix a te bi yilel te k'alal ya xtale. ³Spisil te mach'atik jun yot'anik yakalik ta smaliyel te bi yilel te Cristoe, ya me sk'an te mayuk smulik jich te bit'il te Cristoe. ⁴Spisil te mach'a ya sle te smule yak ta xk'axintesel te smantal te Diose; melet te mulile ma xch'uun spasel te beluk toj te ya yal te mantale. ⁵Te ja'exe ana'ojik stojol te Cristo tal ta balumilal yu'un te tal yak' sba ta lajel yu'un te jmultike, sok ana'ojik te mayuk smul stukele. ⁶Mayuk tuluk te mach'a ayix ta stojole, ya spas xan te mulile. Mayuk tuluk te mach'a yak ta spasel te mulile, ma yiloj sok ma sna'bey sba te Cristoe. ⁷Jkal-jnich'nab te k'uxex ta jkot'ane, ma me xa awak'ik te ay mach'a ya yak'ex ta ch'ayele. Te mach'a ya spas te beluk toje, ja me toj abi, jich te bit'il toj te Cristoe. ⁸Te mach'a ya spas te mulile ja me yu'un te pukuje, melet te pukuje stalel yat'elinoj spasel te mulil ta xjajch'ibale. Ja yu'un te la yich' ak'el na'el stojol te Snich'an te Diose, swenta yu'un ya slajinbey sk'oplal te yat'el te pukuje. ⁹Te mach'a bejk'ajem ta stojol te Diose, ma me ya spasix te mulile, melet te Ch'ul Espiritu yu'un te Diose ayix ta stojol. Ma me stak' xan spas mulil melet bejk'ajemix ta stojol te Diose. ¹⁰Jich me ya jna'tik a te mach'a snich'an te Diose sok te mach'a snich'an te pukuje. Te mach'a ma spas te beluk toje sok te mach'a ma k'ux ta yot'an te yermanoe ma jauk yu'un te Diose. K'UXUK ME YA JKAIYBATIK TA TULUTUL. ¹¹Melet jai k'op to ja te la awaiyik stojol ta sneelal toe: Ja te k'ux ya jkaiybatik ta jpisiltike, ¹²ma me jichukotik te bit'il te Cain te ja amene sok te ja la smil te yijts'ine. ¿Bistuuk te la smile? melet ma ba lek te yat'ele yan stukul te yijts'ine lek te yat'ele. ¹³Ma me chamuk nax awaiyik, jkermanotak, teme ya awich'ik ilayel yu'un te mach'atik ayik ta balumilale. ¹⁴Jna'ojtikix te lajemotik a jauk me to kuxulotikix melet k'ux ya jkaiybatik sok te kermanotaktike. Spisil te mach'a ma k'ux ya yayi sbaike yu'un nanix ay to ta lajel abi. ¹⁵Spisil te mach'a ya yiley te yermanoe jich me k'oem te bit'il milwale. Ya me ana'ik te mayuk tuluk te mach'a ya xmilwane mayuk me xkuxinel sbajt'el k'inal. ¹⁶Ta swenta in to jna'ojtik te xk'uxul ot'anile, melet te Cristoe la yak' te xkuxinel ta jtojoltike. Jich me ya sk'an ya jpastik uuk te ya jkak'tik te jkuxineltik ta stojol te jkermanotaktike. ¹⁷Teme ay mach'a ay beluk ay yu'un ta balumilale, teme ya yil te yermano te ay swokole jauk me to teme ma ya xk'uxtaye, ¿Bit'il me ya yak' ilel te ay xk'uxul yot'an Dios ta stojole? ¹⁸Jkal-jnich'nab te k'uxex ta jkot'ane, manchuk me k'ux ya jkaiybatik ta jk'optik nax, yu'un uuk me ta smeletik ya jpastik. JA SMUK'UL JKOT'ANTIK TE DIOSE. ¹⁹Ja yu'un ya jna'tik te ayotik ta smeletik sok mayuk beluk ya ya'an jkot'antik ta stojol. ²⁰Melet teme ya yalbotik ta jkot'antik te ay jmultike, te Diose ja k'ax muk' xan stukul te bit'il te jkot'antike, sok ja sna'oj spisil te beluk aye. ²¹Jkermanotak te k'uxex ta jkot'ane, teme ma ba ya yalbotik ta jkot'antik te mayuk jmultike, jun me jkot'antik ta stojol te Dios abi. ²²Spisil te beluk ya jk'antike, ja me ya yak'botik stukul, melet ya jk'ejbeytik te mantalil yu'une sok ya jpastik te beluk ya smulan stukele. ²³Ja in to ja te mantalil yu'un te Diose: Te yakuk jch'uunbeytik sbiil te Snich'ane te ja te Jesucristoe sok te k'ux ya jkaiybatik ta jpisiltike, jich te bit'il la yak'botikix te mantalil yu'une. ²⁴Te mach'a ya sk'ejbey te mantalil yu'un te Diose, stalel me ay ta stojol, sok nix te Diose ay me ta stojol uuk. Jich me ya jna'tik te ay ta jtojoltik ta swenta te Espiritu te la yak'botike.

Chapter 4

TE ESPÍRITU YU'UN TE DIOS SOK TE ESPÍRITU YU'UN TE ANTICRISTOE. ¹Jkermanotak te k'uxex ta jkot'ane, ma me xa ach'uunik spisil te mach'atik ya yalik te yich'ojik te Espíritue. Jauk me to, tsajteyame awilik neel uuk teme janix a te Espiritu yu'un te Dios te yich'ojike o teme ma jauke, meel bayal me lotil alwanejetik te lok'ikix tel ta balumilale. ²Jich yu'un te ja'exe le' me ya ana'ik a teme janix te Espiritu yu'un te Diose: Spisil te mach'a ya yal ta jamal te Jesucristo te ja' la yich' sbak'etal te k'alal tale, ja me yu'un te Diose, ³spisil te mach'a ya yal te ma la yich' sbak'etal te Jesuse, ma me jauk yu'un te Diose. Ja in to ja me Espiritu yu'un te anticristoe, te ja'atike awaiyojikix stojol te ya xtale, sok ta ora to le' ayix ta balumilal. ⁴Jkal-jnich'nab te k'uxex ta jkot'ane te ja yu'unex te Diose, te ja'exe ja waiyojikix tsalaw, meel te mach'a ay ta atojolike ja mero muk' stukel yan te mach'a ay ta balumilale pek'el stukel. ⁵Te mach'a ayik ta swenta te balumilale ja ya yalik te beluk yu'un te balumilale. Jich ya x-aiybot stojol sk'opik yu'un te mach'a pajal ayik ta swenta te balumilale. ⁶Te jo'otike ja me snich'antok te Diose. Spisil te mach'a ya sna'bey sba te Diose ya me x-aiybot stojol te sk'ope. Yan te mach'a ma yu'un uuk te Diose ma me ya x-aiybot stojol te sk'ope. Le' me ya jna'tik stojol a te mach'a yik'oj te Espiritu yu'un te smeelile sok te Espiritu yu'un te lo'laywaneje. JA XK'UXUL OT'ANIL TE DIOSE. ⁷Jkermanotak te k'uxex ta jkot'ane, jich me ya jkalbeyex te k'uxuk me ya jkaiybatik ta jpisiltik, meel te xk'uxul ot'anile ya xtal ta stojol te Diose, spisil te mach'a ay xk'uxul te yot'ane ja me bejk'ajem ta stojol te Diose sok ya sna'bey sba te Diose. ⁸Te ants-winiik te ma k'ux ta yot'an te yermanoe ma sna'ojbey sba te Diose, meel te Diose ja xk'uxul ot'anil stukel. ⁹Ja yu'un la yak' ilel te xk'uxul yot'an te Dios ta jtojoltik, te la stikun tel koel te tul Snich'an ta balumilal swenta yu'un ya xkuxinotik ta stojol te Jesuse. ¹⁰Le' ya jna'tik stojol a te bit'il ay te xk'uxul ot'anile, te ma jo'okotik neel k'ux la jkaiytik te Diose, ja neel k'ux la yayiotik stukel, ja yu'un te la stikun tel te tul Snich'ane, la sjelolinotik ta stojol te jmultike. ¹¹Jkermanotak te k'uxex ta jkot'ane, te Diose k'ax k'ux la yayiotik ta yot'an, janix me jich ya me sk'an te k'uxuk ya jkaiybatik ta jpisiltike. ¹²Mayuk tuluk mach'a yiloi te Diose. Jauk me to teme k'ux ya jkaiybatik ta jpisiltike, te Diose ay me ta jtojoltik, sok te xk'uxul yot'ane ya me stojtesotik bael. ¹³Jich me ya jna'tik stojol te ayotik ta stojol te Diose, sok te ay ta jtojoltik uuke, meel ja yak'ojbotik te Espiritu yu'une. ¹⁴Janix jich, jkilotik sok jkak'ojbatik ta testigo yu'un te Tatil te ja la stikun tel te tul Snich'an swenta yu'un ja koltaywanej yu'un spisil te balumilale. ¹⁵Spisil te mach'a ya yal te ja' Jesús te snich'an te Diose, janix me jich te Diose ya me x-ain ta stojol uuk sok janix me jich uuk ya x-ain ta stojol te Diose. ¹⁶Janix jich jna'ojtik stojol, sok jch'uunejtik te k'uxotik ta yot'an te Diose. Te Diose ja xk'uxul ot'anil, sok te mach'a ya x-ain ta xk'uxul yot'ane, ay me ta stojol te Dios abi, sok janix me jich te Diose ya me x-ain ta stojolik uuk. ¹⁷Jich yu'un, te xk'uxul ot'anile ja me la stojtesotik ta jpisiltik, jich ay me smuk'ul jkot'antik te k'alal ya xk'ootik ta ich'el ta k'ope, meel teme jich ya xkuxinotik te bit'il te Jesuse, jich me lek ya xkuxinotik ta balumilal. ¹⁸Mayuk me xiwele ta stojol te k'uxul ot'anile. Te banti ay te xk'uxul ot'anile ya me xch'oj lok'el spisil te xiwele, meel te xiwele ja yu'un te kastigoe. Jauk me to te mach'a ya xiwe ma me yich'oj tojtesel yu'un te xk'uxul ot'anile. ¹⁹Te jo'otike k'ux me ya jkaiybatik ta jkot'antik meel ja neel k'ux la yayiotik stukel te Diose. ²⁰Teme ay mach'a jich ya yale: "K'ux ta jkot'an te Diose," jauk me to teme ya yiley te yermanoe, yu'unanix pas lot abi. Meel te mach'a ma k'ux ta yot'an te yermanoe, te mach'a yiloje, ma me stak' ya yal te k'ux ta yot'an te Dios te ma ba yiloi stukele. ²¹Janix me jich, te mantalil jkich'ojtik yu'un te Diose: Te mach'a k'ux ya yayi ta yot'an te Diose, janix me jich ya sk'an k'ux ya yayi te yermano.

Chapter 5

¹Teme ay mach'a ya xch'uun te Jesús te ja' Cristoe, ja me bejk'ajem ta swenta te Diose, sok teme ay mach'a k'ux yaiyoj ta yot'an te Tatile jich me k'ux ta yot'an te mach'a bejk'ajem yu'une. ²Jich ya jna'tik te k'ux ya jkaiytik ta jkot'antik te yal-snich'nab te Diose: Teme k'ux ya jkaiytik ta jkot'antik te Diose sok teme ya jch'uunbeytik spasel te mantalil yu'une. ³Melel jai to ja xk'uxul ot'anil ta stojol te Diose: Te yakuk k'ejbeytik te smantale. Melel te smantal stukele ma ba wokol ta pasel. ⁴Melel te mach'a bejk'ajem ta swenta te Diose ya me stsal te balumilale. Te beluk ya yaiy tsalaw ta stojol te balumilale: Ja te xch'uunjel jkot'antike. ⁵¿Mach'a te ya stsal te balumilale? Ja te mach'a ya xch'uun te ja Jesús te Snich'an te Diose. TESTIGO YU'UN TE JESUCRISTOE. ⁶Ja te mach'a tal ta swenta ja' sok ta swenta te ch'ich'e: Ja te Jesucristoe. Ma jauk nax tal yu'un te ich' ja'e, janix jich tal yu'un te la smal xch'ich'el te laj ta cruze. ⁷Melel ay oxebe testigoetik yu'un: ⁸Ja te Espiritue, ja te ja'e sok te ch'ich'e. Ta yoxchajp'al junax me ayik. ⁹Teme ya jkich'tik ta muk' te testigo-k'op te ya yalik te ants-winiketike, jichuk me k'axem to xan ya jkich'beytik ta muk' te testigo-k'op te ya yal stukel te Diose. Melel te testigo-k'op yu'un te Diose ja in to: Te ja la yalbotik sk'oplal te Snich'ane. ¹⁰Te mach'a ya xch'uun te Snich'an te Diose ja me xch'uunoj te testigo-k'op te la yal te Diose. Yan te mach'a ma xch'uun te sk'op te Diose, ja me la yalix a te ya spas lot te Diose, melel ma ba xch'uunoj te testigo-k'op te la yal te Dios ta swenta te Snich'ane. ¹¹Ja in to ja te testigo-k'op te la yalbotikixe: Te ja Dios te la yak'botikix te jkuxlejaltik ta sbajt'el k'inal sok te kuxlejale ja ta swenta te Snich'ane. ¹²Te mach'a yik'oj ta yot'an te Snich'an te Diose ay me xkuxinel ta sbajt'el k'inal. Yan te mach'a ma xch'uunej te Snich'an te Diose mayuk xkuxlejal stukel. TE BIT'IL AY SK'OPLAL TE KUXINEL SBAJT'EL K'INALE. ¹³La jts'ibubeyex ta awentaik, swenta yu'un te ya ana'ik te ay akuxinelik ta sbajt'el k'inal, ja'ex te ya ach'uunik te sbiil te Snich'an te Diose. ¹⁴Jich ay smuk'ul jkot'antik ta stojol te Diose, teme ay beluk ya jk'anbeytik ta swenta te sk'anjel yot'ane, ya me yaiybotik stojol te jk'optike. ¹⁵Janix jich, ya me jna'tik te ya yaiybotik stojol te jk'optike, sok ya me yak'botik te beluk ya jk'anbeytik. ¹⁶Teme ay mach'a ya yil te yermano te yak ta sleel te smule, teme ma jauk ta swenta te lajele, ya me sk'an sk'oponbey Dios, jich te Diose ya me yak' xkuxin uuk. Ja me ya jkal yu'un te ay mulil te ma x-ak'wan ta lajele. Ay me mulil te ya x-ak'wan ta lajele jauk me to ma me ya jkal te ya ak'oponbeyik Dios yu'une. ¹⁷Spisil mulil te beluk ma stojil ta pasele, Jauk me to ay me mulil te ma ta swenta uuk te lajele. ¹⁸Jna'ojtik stojol te mach'a bejk'ajem ta swenta te Diose, ma ba ya sleulayix smul. Melel ja kananteybil yu'un te Snich'an te Diose, jich me ma stak' yich' uts'inel yu'un te pukuje. ¹⁹Jna'ojtikix stojol te yu'unotikix te Diose, sok jna'ojtikix te balumilale ay ta sk'ab te pukuje. ²⁰Jauk me to jna'ojtikix te talukix te Snich'an te Diose, sok ja la yak'botikix jna'tik k'inal, swenta yu'un jich me ya jna'beytik sba te mach'a smeletile. Jich jun ayotikix sok te smeletile, ja bi ja' te Jesucristoe. Te ja Snich'an te Diose. Ja mero kuxul Dios stukel sok ja kuxinel sbajt'el k'inal. ²¹Jkal-jnich'nab, ma me ach'uunik te lok'ombaetike.

2 John

Chapter 1

¹Jo'on te ancianoone, ya jpatbat awot'an, me'tik te tsabilat yu'un te Diose sok te awaaltake; bayal me k'uxex ta jkot'an ta smeletile, ma jo'okon nax, janix jich spisil te mach'a sna'objeyik sba te smeletile; ²Ta skaj te smeletile k'op te k'axel ay ta spisil ora ta jtojoltike. ³Ayuk me ta atojolik te yutsil yot'an, te xk'uxul yot'an sok te lamal k'inal yu'un te Dios Tatile sok te Jesucristoe, te ja Snich'an te Tatile, te ja smeletile xk'uxul ot'anile. AINANIKME TA STOJOL TE BELUK AY TA NOPEL YU'UN TE CRISTOE. ⁴Bayal me sbujts' jkot'an yu'un te ay cha'ox tul te awaaltake te ja st'uunojik te beluk smeletile; jich te bit'il spasojetik ta mantal te Jtatik Diose. ⁵Jich yu'un ta ora to, me'tik ya jkalbat wokol, te k'uxuk me ya jkaiy jbatik ta jkot'antik ta jpisiltik, te beluk la jts'ibubate ma me yach'il mantalil, janix me te jkich'otike. ⁶Jai to ja te xk'uxul ot'anile, te yakuk jch'uuntik te mantalile. Jai mantalil to te la jkaiytik stojol ta sneelal toe, jauk me ya jch'uuntik spasel. BIJANIK ME YU'UN TE LOTIL ALWANEJETIKE. ⁷Melel tsobol lo'laywanejetik yakalik ta lok'el tel ta spamal balumilal, sok ja ya yalik te ma la yich' sbak'etal te k'alal taluk te Jesucristoe. Te mach'a jich ya yale ja me lo'laywane sok ja me te anticristo abi. ⁸Tsajteyame abaik te manchuk ya ach'ayik te sit te awat'elik te apasojike, jich me ts'akal ya awich'ik te amajt'anike. ⁹Te mach'a ya xk'axintey te mantale sok te ya yijk'tey jilel te snopjibal yu'un te Cristoe, ma me xch'uunej te Dios abi. Te mach'a ya x-ain ta snopjibal yu'un te Cristoe ja me xch'uunoj te Tatile sok te Nich'anile. ¹⁰Teme ay mach'a ya xtal ta atojole sok teme ma yich'objey te snopjibal yu'un te Cristoe, ma me xa wik' ochel ta yutil ana sok ma me xa patbey yot'an. ¹¹Melel te mach'a ya spatbey yot'ane jich me ya xk'ot te bit'il la spasix uuk te beluk ma lekuke. SLAJIBAL K'OP. ¹²Ay bayal te

beluk ya jk'an jts'ibubeyexe jauk me to ma jk'an ya jts'ibubatik ta jun sok ta tinta. Ja ya jk'an te yakuk xba jkilex swenta yu'un ya xba jk'oponex sok te ya jkilbeybatik jsitike, jich me pajal ya sbujts'naj jkot'antik yu'un.¹³Te aletik yu'un te awermana te tsabile ya yak'beyex spatjibal awot'anik.

3 John

Chapter 1

SPATJIBAL OT'ANIL. ¹Jo'on te ancianoone, ya jpatbat awot'an ja'at jkermano Gayo te k'uxat ta jkot'an ta smelelile. ²Jkermano te k'uxat ta jkot'ane, ya jk'opon Dios ta atojol swenta yu'un ya s-esmaj spisil te beluk ya apase sok te manchuk ya stsajk'at ta chamele, jich te bit'il lek ay te ach'ulele. ³Melel binub nax jkot'an te k'alal la xcholbonik te jkermanotaktik te bit'il k'axel ay ta awot'an te smelelil k'ope, sok te junax awot'an yakat ta spasel te beluk smelelile. ⁴Mayuk yan te beluk ya sbujts'naj jkot'an yu'une, janax te k'alal ya jkaay stojol te jun yot'anik ta spasel te beluk ya yal te smelelil k'op te mach'atik jkal-jnich'nabe. LEK SK'OPLAL TE GAYO YU'UN TE BIT'IL YA YAIY K'UXTAYWANEJ. ⁵Jkermano te k'uxat ta jkot'ane, lek te bit'il jun awot'an yakat ta at'el ta stojol te jkermanotaktike sok te mach'atik ma ana'bey sbae, ⁶ja yak'oj sbaik ta testigo k'op yu'un te xk'uxul awot'an ta stojol te ch'uunjeletike. Ja lek te bit'il ya akoltey yu'un te sbeibik te bit'il ay ta swentaik spasel te yat'el te Diose, ⁷melel ja yakalik ta beel ta swenta te Jesucristoe, sok mayuk beluk la sk'anbeyik te mach'atik ma ba ch'uunjeletike. ⁸Jich yu'un te jo'otike ja me ya sk'an te ya jkolteytike, jich me ya jkolteytik ta at'el ta xcholel te smelelil k'ope. KONTROINWAN TE DIÓTREFESE. ⁹Te jo'one la jts'ibubatik jun ta atojolik ja'ex te ch'uunjelexe, jauk me to te Diótfese te ja ya smulan te ya yich' ich'el ta muk'e, ma ba la yich'bon ta muk' te jkat'ele. ¹⁰Jich yu'un te k'alal ya xba jkilexe, ya me xba jkalbey tulán te beluk amen yak ta spasele, melel yak ta sbol k'optebelotik. Sok ma tik'uk nax ya yaay a, janix jich ma sk'an yik' te jkermanotaktike. Sok teme ay ch'uunjeletik te ya sk'an yik'ik ochel ta snaik te jkermanotaktike ya xkomotik ta ora yu'un te Diótfese sok ya xtenotik lok'el ta xch'uunel te Diose. ¹¹Jkermano te k'uxat ta jkot'ane, ma me ak'ain spasel te beluk ma lekuke. Te mach'a ya spas te beluk lek ta pasele ja me yu'un te Diose. Yan te mach'a ya spas te beluk ma lekuke ma ba yiloy te Diose. LEK SK'OPLAL TE DEMETRIOE. ¹²Yan te Demetrio, lek sk'oplal yu'un spisil te ants-winetike sok jich ya yal uuk te smelelil k'ope. Te jo'otike testigootik yu'un, sok ya ana'ik te smelelil te beluk ya jkale. SLAJIBAL AYEJ. ¹³Te jo'one ay to bayal te beluk ya jk'an jts'ibubatik, jauk me to ma jk'an ya jts'ibubatik ta jun sok tinta. ¹⁴Jauk me to ya jk'an xba jkilex sok ya jk'an jk'oponex. ¹⁵Te lamal k'inal ayuk ta atojolik. Te jkermanotaktike ya me yak'beyex spatjibal awot'anik. Patbeya aba awot'anik ta tulutul.

Jude

Chapter 1

SPATJIBAL OT'ANIL. ¹Jo'on Judas, yabaton te Jesucristoe sok ja jbankil te Jacoboe, sok te mach'atik ik'bilik sok k'ux aybilik yu'un te Dios Tatile, sok kananteybilex yu'un te Jesucristoe: ²Te k'uxtaywanej sok te lamal k'inal sok te xk'uxul yot'an te Diose akame esmajuk ta atojolik. LOTIL BIJTESEL SOK LOTIL BIJTESWANEJETIK. ³Jkermanotak te k'uxex ta jkot'ane, la me jpas tulán yu'un te la jts'ibubatik yu'un te bit'il ay sk'oplal te jkoleltike, la me jts'ibubatik swenta yu'un ya jtak'uyex te yakuk awak'beyik yipal ta swenta te xch'uunjel awot'anike, te la yich'ik ak'beyel te neel ch'uunjeletike. ⁴Melel ay cha'ox tul winiketike te ochemikix muken ta atojolik. Jai winiketike to ja yu'unik te ch'aye. K'axel amen te yat'elike, syantesojik te yutsil yot'an te Diose ta swenta te beluk ma lekuke, sok ya smukik ta yot'anik te jkajwaltik Jesucristoe, te ja muk' ajwalile. ⁵Ta ora to ya jk'an ya jkak'batik ana'ik stojol, manchuk me ana'ojikix stojol spisil a, te kajwaltike la skoltay lok'el tel te israeletik ta lum egipto, jauk me to ta patilal la sijn te mach'a ma la xch'uune. ⁶Sok te ch'ul abatetik te ma la yich'ik ta muk' te tulán yat'elike, la yijk'teyik te lek snaike, te Diose la xchuk ta sbajt'el k'inal, ta bay mero ijk'al k'inal swenta yu'un ya me yich'ik ich'el ta k'op te k'alal ya sta sk'alalale. ⁷Jich te bit'il te lum Sodoma sok Gomorra sok te lumetik te ayik ta sjuyubale, te janix jich la spasiq spisil ta chajp' te muliletik sok te sbak'etalike, te la syantesik te stalelike, te la smulan sbaik te winik sok te yan winike, te antse sok te yan antse. Jai lumetik to ja me la yak' ta illel ta stojol te ants-winetike, te la yich'ik kastigo ta k'ajk' ta sbajt'el k'inal. ⁸Janix jich uuk, te mach'atik joweltik nax te beluk ya snopike, ya sboltesik te sbak'etalike. Ma me sk'anik pasel ta mantal sok ya me yixta k'opteyik te ch'ul abatetike. ⁹Yan te Miguel te wolwanej yu'un te ch'ul abatetike, te k'alal tulán yak ta k'op sok a te pukuje swenta yu'un te sbak'etal te Moisés te k'alal lajemixae, jauk

me to ma ba jelaw sk'op te Miguele. Jich la yalbey: "¡Te Kajwaltike ya me skomat stukel!"¹⁰ Jauk me to te ants-winiketike ya sbol-k'opteyik te beluk ma xk'ot ta yot'anike. Yan te beluk ya sna'bey sbaike, le' ya sboltes sbaike a jich bit'il te chambalmetik te ma sna'ik k'inal, ja in to ja me te beluk ya xjinwane.¹¹ ¡Obolme sbaike! meel ja la snopbeyik stalel te Caine sok jowejemikix jich te bit'il Balaam te la sk'an yich' smajt'ane. Ja lajemikix yu'un te la stoy sbaike jich bit'il te Coré.¹² Jai ants-winiketike to te ya sjoinex ta spasel k'in yu'un te xk'uxul ot'anile. Ma xk'exawik yu'un te k'inweje, ya xwe'-uch'ajik ta stukelik nax. Jauk me to ja pajalik sok te tokal te mayuk yalel te ya yich' ik'elbel yu'un te ik'e. Pajalik sok te te'etik te ya xch'ay koel te yabenal te mayuk site, te xchebal buelta lajemikixe, te bulbilib lok'el k'alal ta yisim.¹³ Jichik te bit'il te tulán yip te mare, te ya yak' sbul yu'un te xk'exlale. Jichik te bit'il ek'etik te k'axel nax aye, te ja chapalix yu'un te le' ya x-ain ta ijk'al k'inal ta sbajt'el k'inal.¹⁴ Te Enoc, ja sjuk skumul sts'umbal te Adane, jich la yal ta swentaik: "¡llawilik! te Kajwaltike ya xtal sok bayal ta mil te mach'atik tojik yu'une."¹⁵ Ya me xtal yich'otik ta k'op ta jpisiltik. Ja me ya xtal yu'un te ya yak'bey kastigo te mach'atik ma lekuk te yat'elike, sok spisil te mulawiletik te la yalik bol k'op ta skontroinel te Diose."¹⁶ Ja in to muken ya x-anwanik, k'an kejaetik, ja ya snutsik te beluk ya sk'an yot'anik te ma lekuke. Nojel ta yeik te toybajele, ya sleik te bit'il ya slo'laybeyik yot'an te yantike, swenta yu'un ya staik te beluk ya sk'anike. TAK'UYEL YU'UN TE CH'UUNJELETIKE.¹⁷ Jauk me to, jkermanotak te k'uxex ta jkot'ane, aka me juluk ta awot'anik te k'op te la awich'ik albeyel ta sneelal to yu'un te wolwanej puk k'opetik yu'un te Kajwaltik Jesucristoe.¹⁸ Jich la yalbeyex awaiyik: "Ta nopol slajibal k'aal ay me labanwanejetik, te janax baem ta yot'anik spasel te beluk amene."¹⁹ Jai ants-winiketike to ja me te ya yak'ex te ya axat-abaike; ayik to me ta spasel te beluk ya smulan te sbak'etalike, sok ma yich'ojik te Espíritue.²⁰ Yan te ja'ex, jkermanotak te k'uxex ta jkot'ane, jauk me yip awot'anik te xch'uunjel awot'anik te ch'ultesbile sok k'oponaik me te Diose ta spisil ora ta swenta te Ch'ul Espíritue.²¹ K'axel ak'abaik ta xk'uxul yot'an te Diose sok maliyaik te bi k'aalil ya ataik te k'uxtayel te ya yak'botik te Jkajwaltik Jesucristoe, te ya yich'batik tel te kolel ta sbajt'el k'inal.²² Na'beya me yobolil sbaike te mach'a che-cheb yot'anike.²³ Koltayaik me te yantike, lok'esaik tel ta bay te k'ajk'e. Sok na'beya me yobolil sbaike jauk me to akame xiwuk te awot'anik yu'un te ma apasik te mulil jich te bit'il ya spasike. Ileyaik me te smulike te ja xch'altesojik a te sk'u'-spak'ike. SLAJIBAL SKAJINTEYEL TE DIOSE.²⁴ Te Dios te ay yu'el te ma yak'otik ta ch'aye, sok te ya yak' xtejk'ajotik ta stojol te yutsilale, te mayuk mulile sok te ya sbujts'naj jkot'antik yu'une,²⁵ te ja tul Dios, te ja koltaywanej jku'untik, ta swenta te Jkajwaltik Jesucristoe, ich'biluk ta muk' sok spisil yutsilal, te ja swenteinoj spisil te beluk aye sok yu'el, ja to ta xjajch'ibal sok ta ora to, sok ta sbajt'el k'inal. Jichuk.

Revelation

Chapter 1

TE BELUK LA YAK' TA NA'EL STOJOL TE JESUCRISTOE.¹ Ja in to, ja te beluk la yak' ta na'el stojol te Dios ta swenta te Jesucristoe, jich me la yak'bey sna' stojol te abatetik yu'une, te beluk nopol ya xk'ot ta pasele. Ja la yak'bey sna' stojol ta swenta te ch'ul abat te la stikun tel ta stojol te Juan te ja yabate.² Te Juane la yalbey sk'oplal spisil te beluk la yil ta swenta te sk'op te Diose sok te testigo k'ot yu'un te sk'op sok te beluk la spas te Jesucristoe.³ Binax me yutsil te mach'a ya sk'opon jai jun to ta stojol te yantike, sok te mach'a ya yayi stojol te sk'op te alwanej in to sok te mach'a ya xch'uunik spasel te beluk ts'ibubil le'a, meel nopol ayix te sk'alelale. SPATJIBAL YOT'AN TE JUK CHAJP' CH'UUNJELETIKE.⁴ Jo'on Juan, te ya jpatbey yot'an te juk chajp' ch'uunjeletik ta Asia: Te ja'exe, ich'aik me te yutsil ot'anile sok te lamal k'inal yu'un te mach'a stalel aye, sok te mach'a ay ta sneelale, sok te mach'a nopol ya xtale, sok te jukeb Espiritu te ay ta stojol te muk'ul naktijibale,⁵ sok te Jesucristoe, te ja testigo te jun yot'ane, te ja neel cha'kux tel yu'un te mach'atik lajemike, sok te ja ajwalil yu'un te muk' ajwaliletik ta balumilale. Ja te mach'a k'uxotik ta yot'ane sok te la skoltayotik lok'el yu'un te jmultik ta swenta te xch'ul xch'ich'ele,⁶ ja la xchajp'anbotik jun awilal, sacerdoteotik ta stojol te Jtatik Diose, ayuk me yutsilal sok ayuk me yu'el ta ora to sok ta sbajt'el k'inal. Jichuk.⁷ llawilik, ja me ya xtal ta bay te tokale; spisil ants-winiketike ya me yilik, sok nix uuk te mach'atik la slowike. Spisil ta chajp' ts'umbalil ta balumilal ya me yok'tey sbaike yu'un. Aka k'otok ta pasel, jichuk.⁸ "Jo'on te Alfa sok te Omega," jich la yal te Kajwaltik Diose, "te mach'a ay ta xjajch'ibale sok te mach'a ay ta slajibale sok te mach'a kechel ya xtale, te mach'a spisil ya xju' yu'une." TE JUAN AK'BOT YIL TE BI YILEL YUTSILAL TE NICH'ANILE.⁹ Jo'on Juan te awermanoone sok te pajal ay ta jwentatik te woklajele sok te pajal joinoj jbatik ta bay ajwalinel yu'un te Cristoe sok te jun jkot'antik yakotik ta smaliyel ta swenta te Jesuse. Ayon ta bay ch'in lum te ay ta yolil te muk'ul ja'e, te Patmos sbiile, ta skaj te sk'op Diose sok te jamal la jkal te bit'il ay sk'oplal te Jesuse.¹⁰ Ta sk'alelal te Kajwaltike, te jo'one unteybilon yu'un a te Ch'ul Espíritue. La jka'iy stojol te ay mach'a tulán k'opoj ta jpat jich bit'il jun ok'es.¹¹ La yal: "Ts'ibuya ta bay jun te beluk ya awile, sok tikunbeya bael te juk chajp'

ch'uunjeletik, ta Éfeso, ta Esmirna, ta Pérgamo, ta Tiatira, ta Sardis, ta Filadelfia, sok ta Laodicea."¹²La jsutbabel jkil te mach'a yak ta sk'oponbelone, sok te k'alal la jsutbabele la jkil te jukeb xtuchtijibal k'ajk' te pasbil ta oroe.

¹³Ta yolil te xtuchtijibal k'ajk'e, ay la jkil te jich yilel te bit'il Snich'an te winike, k'alal to ta yakan k'oem te palal pak' slapoje, sok jun xchujk'il xch'ujt' te pasbil ta oro te bech'bil k'axel ta k'alal yot'an.¹⁴Te sjole sok te stsotsil sjole sak nax jich bit'il te tunim chiye, mero sak nax jich bit'il te ya xko tel te tuiwe, sok te site jich bit'il te k'ajk'e. ¹⁵Te yakane jich bit'il te bronze te xlem naxe, jich bit'il te lekubtesbilix ta k'ajk'e, sok te sk'ope jich bit'il te yip te bayal ja'etike. ¹⁶Ja yich'oj ta swa'el sk'ab jukeb ek'etik, sok yak ta lok'el tel ta ye jun espada te juxbil ta xcha' mejch'ele. Te sit yelawe xlemet nax xjobil jich te bit'il k'aal te bayal yip ya xleme.¹⁷Te k'alal la jkile, t'uxajon koel ta yakan, jich bit'il jun winik te lajeme. La skajan te swa'el sk'ab ta jtojol sok la yal: "Ma me xiwat. Jo'on te ayon ta xjajch'ibale sok jo'on nix te slajibale, ¹⁸sok jo'on te kuxulone. Te jo'one lajemon a, jauk me to ilawil, ¡Jo'on te kuxulon ta sbajt'el k'inale! sok jo'on jkich'oj te sjamjibal te lajele sok te yawil te aelmeletike.¹⁹Jich yu'un, ts'ibuya te beluk la awile, ja te beluk ay ta ora to, sok te beluk ya xk'ot ta pasel ta patile. ²⁰Jich yu'un, te beluk muken ay sk'oplal yu'un te jukeb ek'etik te la awil te ay ta swa'el jk'abe, sok te jukeb xtuchtijib k'ajk' te pasbil ta oroe ja: Te jukeb ek'etike ja me te ch'ul abatetik yu'un te juk chajp' ch'uunjeletike, sok te jukeb xtuchtijib k'ajk' ja me te juk chajp' ch'uunjeletike."

Chapter 2

TS'IBUBIL JUN TA STOJOL TE CH'UUNJELETIK TE AYIK TA LUM ÉFESO. ¹Ts'ibubeya te ch'ul abat yu'un te ch'uunjeletik ta lum Éfeso: "Jai k'op to ja sk'op te mach'a stsakoj ta swa'el sk'ab te jukeb ek'etik sok te mach'a yak ta beel ta yolilal te juk ch'ix xtuchtijib k'ajk' te pasbil ta oroe, jich ya yal: ²"Te jo'one ya jna'bat spasil te awat'ele, te tulan ya x-at'ejate, te ay smalib awu'une, te awak'objey yipale, sok ma sts'ijk' awu'un te mach'atik amenike, sok te apasojix ta prueba te mach'atik skuyo sbaik ta wolwanej puk k'opetike, jauk me to ma nix jaukik a, sok la ana'ik stojol te lo'laywanejetike. ³Te jo'one ya jna' te ya xkujch' awu'un sok te ay smalib awu'une, sok bayal beluk k'axematix a ta swenta te jbiile sok ma ba lujbenat. ⁴Jauk me to ay beluk amen jkilobjat, ja te la wijk'tay te sbabial xk'uxul awot'ane. ⁵Jauk me to na'ame te banti ch'ayemate. Sutame te awot'ane sok pasame te beluk la apas ta xjajch'ibale. Teme ma la sut te awot'ane, ya me xtalon ta atojol sok ya me jk'ej lok'el ta yawil te xtuchtijib k'ajk'e. ⁶Jauk me to ay beluk lek apasoj: Ja te amen awiloy te beluk ya spas te Nicolaítase, jich te bit'il amen jkiloy uke. ⁷Te mach'a ay xchikine, aka me ya iy stojol te beluk ya yal te Espíritu ta stojol te ch'uunjeletike. Te mach'a ya xju' yu'un tsalawe ya me jkak'bey slo' te sit te te' te ya yak' te kuxinel ta sbajt'el k'inale, te ay ta bay te yawal sts'unub(Paraíso) te Diose."TS'IBUBIL JUN TA STOJOL TE CH'UUNJELETIK TE AYIK TA LUM ESMIRNA. ⁸Ts'ibubeya te ch'ul abat yu'un te ch'uunjeletik te ayik ta lum Esmirna: Jai to ja sk'op te mach'a ay ta xjajch'ibal sok te ay ta slajibale, te laje sok te cha' kuxtele: ⁹"Te jo'one jkilobjat te awokole sok te me'baate, jauk me to k'ulejat. Jna'oj te ya sleatik ta k'op te mach'atik skuyo sbaik ta judioetike jauk me to ma nix jaukik a, meel ja nainemik ta yot'anik te pukuje. ¹⁰Ma me xiwat yu'un te wokolil te nopol ya xtal ta atojole. jlawilik! Te pukuje nopol ya yak'ex bael cha'ox tul ta chukel yu'un ya yilbeyex awot'anik a, ya me xwoklajatik lajuneb k'aal. Junuk me awot'an ja to te k'alal ya xlajate, jich me ya jkak'bat akorona ta swenta kuxlejal sbajt'el k'inal. ¹¹Te mach'a ay xchikine, aka me ya iy stojol te beluk ya yal te Espíritu ta stojol te ch'uunjeletike. Te mach'a ya xju' yu'un tsalawe ma ba ya xk'ax swokol yu'un te xchebal buelta lajele.TS'IBUBIL JUN TA STOJOL TE CH'UUNJELETIK TE AYIK TA LUM PÉRGAMO. ¹²"Ts'ibubeya te ch'ul abat yu'un te ch'uunjeletik ta Pérgamo: Jai to ja sk'op te mach'a yich'oj te espada te juxbil xcha' mejch'el te yee: ¹³"Te jo'one ya jna' te banti nainemate, ja te banti ay te smuk'ul snaktijib te pukuje. Jauk me to jun awot'an awich'objon ta muk' te jbiile. Ya jna' te ma ba amukoj ta awot'an te xch'uunjel awot'an ta jtojole, ni jauk a te k'alal laj te Antipase te ja testigo jku'une, sok te jun yot'an ta jtojole, te la xch'uun milel, te banti nainem te pukuje. ¹⁴Jauk me to ay cha'ox chajp' te beluk amen jkilobjate: Te ay ajunejik te mach'atik xch'uunejik to te snopjibal yu'un te Balaame, te ja la yak'bey snop te Balac te bit'il la yak' xyalik ta mulil te snich'nab te israeletike, te la sti'ik te milbil majt'anil te la yak'beyik te lok'ombaetike sok te ochik ta mulweje. ¹⁵Janix jich, ay cha'ox tulex te ach'uunejik to te snopjibal yu'un te Nicolaítase. ¹⁶Jich yu'un sujt'esa me awot'an! teme ma la apase, ya me xtalon ta atojol ta oranax, sok ya me jkontroinat sok te espada te ya xlok' tel ta kee. ¹⁷Te mach'a ay xchikine, aka me ya iy stojol te beluk ya yal te Espíritu ta stojol te ch'uunjeletike. Te mach'a ya xju' yu'un tsalawe ya me jkak'bey te maná te nak'bile, sok ya me jkak'bey wol sakil ton te le' ts'ibubil a te yach'il sbiil, jun biilil te mayuk mach'a ya sna'e, janax te mach'a ya yich'e."TS'IBUBIL JUN TA STOJOL TE CH'UUNJELETIK TE AYIK TA LUM TIATIRA. ¹⁸"Ts'ibubeya te ch'ul abat yu'un te ch'uunjeletik ta Tiatira: Ja in to ja sk'op te Snich'an te Diose, te jich sit te bit'il k'ajk'e sok te jich yakan te bit'il bronze te xlemet naxe: ¹⁹"Te jo'one ya jna' te beluk apasoj: Te xk'uxul awot'ane, te xch'uunjel awot'ane, sok te awat'ele, sok te bit'il ts'ijk'em awu'un te awokole. Ya jna' te bit'il yakat ta at'el ta ora to, te ja k'ax jich te bit'il xjajch'ibale. ²⁰Jauk me to ay beluk amen jkilobjat: Te mayuk beluk ya awalbey te ants te Jezabel sbiile, te skuyo sba ta alwaneje. Te ya yak'bey snop te abatetik jku'un te yakuk spasik te mulweje sok te ya slajinik te milbil majt'anil ta stojol te lok'ombaetike. ²¹Bayal k'aal la jmalix te yakuk sujt'es te yot'ane, jauk me to ma sk'an yijk'tey ta spasel te mulile. ²²jlawilik! ya me jkak' xchawajuk ta wa'ebal yu'un te xchamele, sok te mach'atik la spasik mulil sok te Jezabele ya me xk'ax bayal swokolik, teme ma' la sujt'es yot'anik yu'un te beluk ya spas te antse. ²³Te jo'one ya jkech'entes ta lajel te yaaltake, jich me spasil te ch'uunjeletike ya me sna'ik stojol te jo'on jna'oj spasil te beluk ya snopike sok te beluk ya sk'anike. Jich me ya jkak'bey stoj ta tulu tul chikan te bi yilel spasojik te yat'elike. ²⁴Yan te jayeb xan ayex ta Tiatira, te ma ba ach'uunejik te beluk ya yak' ta nopol te Jezabele, sok te ma la anopbeyik te beluk bijubtesel te ja yu'un te pukuje, te ja'exe ya jkalbeyex: 'Ma ba ya jkak'beyex xan yan awijk'atsik. ²⁵Jauk me to, ak'beyaik me yipal ja to teme talone. ²⁶Te mach'a ya xju' yu'un tsalawe sok te mach'a ya spas spasil te beluk jpasoj ja to ta k'alal slajibal k'aale, ja me ya jkak'bey yich' yat'el ta stojol te muk'ul lumetike. ²⁷Ja me ya spas mantal sok te sbastón te pasbil ta tulan tak'ine, ya me sjin koel spasil te skontroee jich te bit'il ya xtob koel te oxometik te pasbilik ta ajch'ale. ²⁸Jich te bit'il la yak'bon jkat'el te jtate, jich me ya jkak'bey te ek' te ya xlok' tel ta sakubelan k'inale. ²⁹Te mach'a ay xchikine, aka me ya iy stojol te beluk ya yal te Espíritu ta stojol te ch'uunjeletike.

Chapter 3

TS'IBUBIL JUN TA STOJOL TE CH'UUNJELETIK TE AYIK TA LUM SARDIS. ¹Ts'ibubeya te ch'ul abat yu'un te ch'uunjeletik ta Sardis: "Jich me ya yalbat te mach'a yich'oj te jukeb Espirituetik yu'un te Diose sok te yich'oj te jukeb ek'etike. "Ya jna' te beluk apasoje. Kuxul xi' ak'oplal, jauk me to lajemat. ²Jajch'an me sok ak'beya yich' yip te beluk xan kuxul awu'une, melel le' nopol ya xlajix a, yu'un jkiloy te ma ts'akal pasbil te awat'el ta stojol te Diose. ³Jich yu'un na'ame, te beluk awich'oj sok te beluk awaiyoj stojole. Ch'uuname sok sujt'esame awot'an yu'un. Teme ma ba la awik' asite, ya me xtalon jich te bit'il te elek'e, jich me ma ana' te bi ora ya xtalon ta atojole. ⁴Jauk me to ay nax cha'ox tulik ta Sardis te ma la spasik te mulile te ma la xch'altesik te sk'u'-spak'ike. Jaik me te ya sjoinonik ta beele, te slapojik te sakil sk'u'-spak'ike, melel lek te bit'il kuxulike. ⁵Te mach'a ya xju' yu'un tsalawe ya me yich' lapbeyel te sakil sk'u'-spak'e, ma me ya jtubey sbiil ta sjunal te kuxinel sbajt'el k'inale, sok ya me jkalbey ta jamal te sbiil ta stojol te Jtat sok ta stojol te ch'ul abatetike. ⁶Te mach'a ay xchikine, aka me ya iy stojol te beluk ya yal te Espiritu ta stojol te ch'uunjeletike." TS'IBUBIL JUN TA STOJOL TE CH'UUNJELETIK TE AYIK TA LUM FILADELFIA. ⁷Ts'ibubeya te ch'ul abat yu'un te ch'uunjeletik ta Filadelfia: "Ja me sk'op te mach'a toj stukele sok te ja smeilelil k'op te yich'oje, te ja stsakoj te llave yu'un te Davide, te ja' ya sjam sok mayuk mach'a ya stak' smak, te ja' ya smak sok mayuk mach'a ya stak' sjam. ⁸Ya jna' te beluk apasoje. Ilawil, la jambat jun ti'nail ta atojol te mayuk mach'a ya stak' ya smake. Ya jna' te mayuk lek awipe, jauk me to ach'uunojbon te jmantale sok ma amukoj ta awot'an te jbiile. ⁹Ilawilik! Te mach'atik xch'uunejik te satanase, te ja ya yal sbaik te ja judioetike jauk me to ma jaukik, melel yakalik ta lot. Ya me jkak' xtalik skejan sbaik ta awakanik, sok ya me sna'ik stojol te k'uxex ta jkot'ane. ¹⁰Ta skaj te ja k'ejojbon te mantaliletik jku'une te ats'ikoj awokol yu'une, janix jichon uuk ya me jk'ejex te k'alal ya sta yorail te ya xtal te wokolil ta spamal te balumilale, swenta yu'un jich me ya jkilbey yot'an te mach'atik kuxulik ta balumilale. ¹¹Nopol me ya xtalon. Ma me xa wijk'teyik te xch'uunjel awot'anike, jich me ma ba ya awich'ik pojbeyel te akoronaik. ¹²Te mach'a ya ya iy tsalawe, ya me jkak' te yuyal ya xk'ot yu'un te templo yu'un te Dios jku'une, ma me xlok' tel ta sbajt'el k'inale. Sok jo'on me ya jts'ibubey sbiil te Dios jku'un ta stojol, sok te sbiil te muk'ul lum yu'un te Dios jku'une (ja te yach'il Jerusalén, te ya xko tel ta ch'ulchan ta stojol te Dios jku'une), sok ya me jts'ibubey jbiil ta stojol. ¹³Te mach'a ay xchikine, aka me ya iy stojol te beluk ya yal te Espiritu ta stojol te ch'uunjeletike." TS'IBUBIL JUN TA STOJOL TE CH'UUNJELETIK TE AYIK TA LUM LAODICEA. ¹⁴Ts'ibubeya te ch'ul abat yu'un te ch'uunjeletik te ayik ta Laodicea: "Jai k'op to te jichuk xi'e(Amén), ja te mach'a ya stak' jkak'tik smuk'ul jkot'antik ta stojole sok te ja smeilelil testigoe, ja te ajwalil yu'un spisil te beluk la spas te Diose. ¹⁵Ya jna' te beluk apasoje, te ma ba sikukate sok te ma ba k'ixinukate. jJkot'anuk te sikukate o te k'ixinukate! ¹⁶Jauk me to, samalat, ma sikukat sok ma k'ixinat, ya me jxeteyat lok'el ta jke. ¹⁷Melel jich ya awal:"Jo'on k'ulejon, bayal beluk ay jku'un, sok mayuk beluk ya spas falta jku'un. "Jauk me to ma ana'oj te mayuk beluk ay awu'une, te k'exlaltik ayate, me'baat, ma'sitat, sok t'analat. ¹⁸Aiybon stojol te beluk ya jkalbate: Manbon te oro te lekubtesbil ta k'ajk', jich ya xk'atbujat ta k'ulej, sok manbon uuk te sakil k'u'ul-pak'al te ya alape yu'un me jich ma t'analat a, jich me ma awak' ta ilel te ak'exlale, sok manbon xpoxil te asit jich me ya apoxtey a, jich me ya stak' awil k'inale. ¹⁹Spisil te mach'a k'ux jkaiyoje ya jkak'bey snop sok ya jkak'bey yil te bit'il ya sk'an xkuxinike. Jich yu'un junajuk me awot'anik sok sujt'esa me awot'anik ta jtojol. ²⁰Ilawilik, tek'elon me ta ti'nail sok yakon me ta stijel. Teme ay mach'a ya ya iybon stojol te jk'ope sok teme ya sjam te ti'naile, ya me x-ochon bael ta sna, ya me join ba ta we'el sok, janix jich uuk ya me sjoinon ta we'el. ²¹Te mach'atik ya ya iy tsalawe, ya me jkak' sjoinon ta naklej ta banti muk'ul jnaktijibale, jich te bit'il la jkaiy tsalawe, jich me la join naklej ta smuk'ul snaktijib te Jtate. ²²Teme ay mach'a ay xchikine, aka me ya iy stojol te beluk ya yal te Ch'ul Espiritu ta stojol te ch'uunjeletike."

Chapter 4

TE YICH'EL TA MUK' DIOS TA CH'ULCHAN. ¹Ta patil ay beluk la jkil xan, ja te ay jun ti'nail te jamal ta banti ch'ulchan. Te sbabial k'op te la sk'opnone jich te bit'il jun ok'es, te jich la yalbone: "Moan tel le' to, jich me ya jkak'bat awil te beluk ya xk'ot ta pasel ta patilale. ²Ta ora nax la yu'unteyon te yu'el te Espíritue, la jkil te jun muk'ul naktijibal te ay ta ch'ulchane, te ay mach'a nakal le'a. ³Te mach'a nakal le'a jich yilel te bit'il lekil tonetik te jaspe sbiile sok te cornalina sbiile. Te muk'ul naktijibale juybil ta sejk'arakub. Te sejk'arakube jich yilel te bit'il te esmeralda tone. ⁴Ta sjuyubal te muk'ul naktijibale ay chaneb-xcha'winik (24) muk'ul naktijibaletik, te banti te muk'ul naktijibaletike nakatik chaneb-xcha'winik(24) ta tul ancianoetik le'a, te slapojik sakikal sk'u'-spak'ik, te yich'ojik skoronaik ta sjol te pasbil ta oroe. ⁵Te banti ay te muk'ul naktijibale ya xlok' tel tsan-tsewaletik, sok bayal beluk yak ta bul sok bayal chawuk le'a. Jukeb xtuchtijibal k'ajk' yakik ta tilel ta bay te muk'ul naktijibale, te jukeb k'ajk'etike ja' te Espiritu yu'un te Diose. ⁶Sok nix te banti te muk'ul naktijibale ay pamal muk'ul ja te xlememetnaxe, jich te bit'il te jun espejoe (cristale). Ta banti sjuyubal sok ta yolilal te muk'ul naktijibale ay chaneb te mach'a kuxatik le'a, ay sitik ta skojt'ol ta sit yelawik sok ta spatik. ⁷Te sbabial te beluk kuxule jich yilel te bit'il león-choje, te xchebalan te beluk kuxule jich yilel te bit'il alal wakaxe, te yoxebal te beluk kuxule jich yich'objey sit yelaw te bit'il te winike, te xchanebal te beluk kuxule jich yilel te bit'il águila te yak ta wilele. ⁸Ta xchanebal te beluk kuxatike, ay wakeb xik'ik ta juju koj't, nojel ta sitiletik ta spat sok ta yutil te xik'ike. K'aal ta ajk'ubal ma xla j yot'anik ta yalel in to: "CH'ULTESBIL, CH'ULTESBIL, CH'ULTESBIL, JA'AT TE KAJWALTIK DIOSATE, TE SPISIL YA XJU' AWU'UNE, ja te ay ta sneelale, ay ta ora to sok te mach'a ya xtale." ⁹Te chan koj't te beluk kuxatike, te k'alal ya yalbeyik yutsilale sok te k'alal ya yich'ik ta muk' sok te k'alal ya yalbeyik wokol te mach'a nakal ta muk'ul naktijibale te ja stalel kuxul ta sbajt'el k'inale, ¹⁰te chaneb xcha'winik (24) ancianoetik ya me spajk'an sbaik ta stojol te mach'a nakal ta muk'ul naktijibale. Ya me stinan sbaik ta stojol te mach'a stalel kuxul ta sbajt'el k'inale, sok ya me skojt'esik te skoronaik ta stojol te muk'ul naktijibale, jich ya yalik:" ¹¹"Ja awu'un te ich'el ta muk' Kajwal sok ja'at te Diosat jku'une, ya sk'an alel te awutsilale, ya awich' ich'el ta muk' sok te awu'ele. Melel ja apasoj spisil te beluk aye, ta swenta sk'anjel awot'an te chiknajem spisil te beluk aye sok te ja'at la apase."

Chapter 5

TE BALBIL JUN SOK TE ALALCHIJ. ¹Jich yu'un la jkil ta swa'el sk'ab te mach'a nakal ta bay te muk'ul naktijibale, ay jun balbil jun te ay beluk ts'ibubil ta bay xcha'-mejch'el te june. Te la yich' ak'beyel jukeb selloetik. ²La jkil tul ch'ul abat te bayal yipe te yak ta yalel ta tulana aw: "¿Mach'a ya xju' yu'un sjamel te balbil june sok te ya sjam te selloetike?" ³Mayuk tuluk ta bay ch'ulchan, ta bay balumilal, ta yet'al te balumilale te ju' yu'un sjamel te balbil june sok te ya sk'opone. ⁴Bayal ok'on yu'un melez mayuk mach'a la staik te ju' yu'un sjamel te balbil june sok te ya sk'opone. ⁵Jauk me to ay tul te anciano te la yalbone: "Ma x-ok'atix. ¡llawil! te muk'ul León-choj yu'un te sts'umbal Judá, te ja sts'umbal te Davide, la yayix tsalaw, ja ya xju' yu'un sjamel te balbil june sok te jukeb sello yich'oje." ⁶La jkil koj' Alalchij te kotol ta bay te muk'ul naktijibale sok te banti ay te chaneb te beluk kuxatike sok te ay ta yolilal te ancianoetike. Jich yilel te bit'il lowbilixe. Ay jukeb xulub sok jukeb sit; ja in to ja te jukeb Espirituetik yu'un te Diose, te tikumbilik tel koel ta spamal te balumilale. ⁷Jich bajt' sok la stsak lok'el te balbil jun te ay ta swa'el sk'ab te mach'a nakal ta bay te muk'ul naktijibale. ⁸Te k'alal la stsak te balbil june, te chaneb te beluk kuxatike sok te chaneb xcha' winik (24) ancianoetike la skejan sbaik koel ta bay lum ta stojol te Alalchije. Ta tulutul yich'ojik yarpaik sok jun yawil te pasbil ta oro te nojel ta pom, te ja te beluk ya yalik ta sk'oponel Dios te ch'uunjeletike. ⁹La sk'ajintayik yach'il k'ayoj: "Te ja'ate ja ya xju' awu'un stsakel te balbil june sok te ya ajam te selloetik yu'une. Melez ja'at la awich' milel, sok ta swenta ach'ich'el la amanbey skolel spisil te ants-winiketik, te ja yu'un Dios ya xk'otik ta spisil ta chajp' ts'umbaliletik, te yanyantik sk'opik, sok te yanyantik muk'ul lumetik. ¹⁰Ja la awak' te ya xk'otik ta ajwalinel sok ta sacerdotel ta stojol Dios, jich me ya x-ajwalinajik ta balumilal." ¹¹Jich yu'un la jkil sok la jkaiy stojol sk'op bayal ch'ul abatetik ta bay sjuyubal te muk'ul naktijibale, sok te beluk kuxatike, sok te ancianoetike. Te bayal ta millonetik te yajtalule. ¹²La yalik ta tulana aw: "Ja ay ta swenta te Alalchij te la yich' milele, te ya yich' yu'ele, sk'uulejal, sbijil, yip, ich'el ta muk', albeyel yutsilal sok te ya yich' k'ajintaye." ¹³La jkaiy stojol spisil te beluk chiknajem ta ch'ulchan, sok ta balumilal, sok ta yet'al te balumilale, sok ta bay te muk'ul ja'etike te yakalik ta yalele: "Te mach'a nakal ta bay te muk'ul naktijibale, sok te Alalchije, aka yich' k'ajintayel, aka yich' ich'el ta muk', aka yich' albeyel yutsilal, sok te ja ay yu'el te ya x-ajwalinaj ta sbajt'el k'inale." ¹⁴Te chaneb te beluk kuxatike la yalik, "¡Jichuk!" jich yu'un te chaneb xcha'winik (24) ancianoetike la skejan sbaik koel ta lum sok la yich'ik ta muk'.

Chapter 6

TE SELLOETIKE ¹La jkil te Alalchij te k'alal la sjam te jun ta sjukebal te selloe, sok la jkaiky stojol k'opoj koj'te beluk kuxatike jich k'opoj te bit'il chawuke: "¡La' ilawil!" ²"Jich la jkil koj'te sakil kaballos. Te mach'a kajal ta sba te kaballos stsakoj t'im te' ta sk'ab sok ak'bot skorona ta sjol. Te k'alal lok'tel yayiojix tsalaw a swenta yu'un ya xba yayi tsalaw." ³Te k'alal la sjam te xchebal sello te Alalchije, la jkaikybey stojol sk'op te xcha' koj'tol te beluk kuxatike te jich la yale: "¡La' ilawil!" ⁴"Jich yu'un lok' tel yan kaballos te tsajnax jich bit'ik te k'ajk'e. Te mach'a kajal ta sbae ak'bot yat'el te ya sk'ejbel te lamal k'inal ta balumilale, swenta yu'un jich ya xjajch' smil sbaik a te ants-winiketike. Sok te mach'a kajal ta sba te kaballos ak'bot muk'ul espada." ⁵Te k'alal la sjam te yoxebal sello te Alalchije, la jkaikybey stojol sk'op te yox koj'tol te beluk kuxatike te jich la yale: "¡La' ilawil!" Jich la jkil koj'te ijk'al kaballos, te mach'a kajal ta sbae slikoj ta sk'ab te slikjibal yalal te biluketike (balanza). ⁶La jkaiky stojol te ay mach'a k'opoj ta yolilal te chan koj'te beluk kuxatike te jich la yale: "Junax kilo trigo ya yich' tojel ta jun k'aal at'el, sok oxebe kilo cebada ya me yich' tojel ta jun k'aal at'el. Yan te aceite sok te vinoe ma me xa wak' xch'ayuk stukel." ⁷Te k'alal la sjam te xchanebal sello te Alalchije, la jkaikybey stojol sk'op te xchanebal te beluk kuxatike: "¡La' ilawil!" ⁸Jich la jkil koj'te kaballos te sak pojch'anaxe. Te mach'a kajal ta sbae Lajel xi' te sbiile, sok nutsbil yu'un te stsobjibal aelmeletike (Hades). La yich' ak'beyel jun ta xchan xejt'el te balumilal te ya smil ta kerajel, ta winal, ta chamel, sok ya yich'ik ti'el ta ti'awal chambalametik te ants-winiketike. ⁹Te k'alal la sjam te yo'ebal sello te Alalchije, la jkil ta bay yanil te xchik'jibal te milbil smajt'an Dios te xch'ulelik te jayeb te mach'atik yich'ojik milel ta skaj te la xcholik te sk'op te Diose sok te la yalik ta jamal te beluk xch'uunojike. ¹⁰Kajik ta tulán aw: "¿Jayeb xan k'aal ya sk'an Ajwalil yu'un spisil te beluk aye, ja'at te tojat sok smeletilal, te ya alikbey smul te mach'atik kuxatik ta balumilal sok te ya awak'bey stoj te la smalbotik te jch'ich'eltike?" ¹¹Jich yu'un ta tulutul la yich'ik ak'beyel lijk'il-lijk' sakil k'u'ul pak'al, la yich'ik albeyel te yakuk smaliyik xan tebuk, ja to teme ts'akaj te yajtalul te yermanotak te ayik ta abatinel te ya yich'ik milel jich te bit'il lajikuke. ¹²Te k'alal la sjam te swakebal sello te Alalchije, la jkil tal tulán nijk'el ta balumilal. Te k'aale ijk'nax bajt' jich te bit'il ijk'al pak'e, sok te ue tsajub jich te bit'il tsajal te ch'ich'e. ¹³Te ek'etik te ayik ta ch'ulchane, ch'ayik tel koel ta balumilal, jich te bit'il ya xch'ay koel tel te sit te higo te' te k'alal ya xtal bayal te ik'e. ¹⁴Te ch'ulchane ch'ay bael jich te bit'il te ya yich' balel ta ora nax te june. Spisil te witsetike sok te sejp'elsejb te ch'in lum te juybil ta mare spisil kaj stij sbaik lok'el tel te banti ayike. ¹⁵Jich yu'un te muk' ajwaliletik te ayik ta balumilale sok te mach'a tulán sk'oplalike, te wolwanej soldadoetike, te k'ulejetike, te mach'a tulán yat'elike, sok spisil te mach'atik esclavoinbilike, te mach'a libre ayike, la snak' sbaik ta xaabetik sok yutil ch'enetik te ayik ta witstikale. ¹⁶Sok jich la yalbeyik te witstikale sok te ch'enetike: "¡Ch'ayanik tel koel ta jtojoltik! Nak'awotik ta sit yelaw te mach'a nakal ta muk'ul naktijibale sok te yilimba te Alalchije. ¹⁷Melel k'otix yorail te yilimbae, ¿Mach'a ya xju' yu'un stejkan sba ta stojol?"

Chapter 7

TE WAXUKLAJUNWINIK TA BAJK' (144,000) TE YICH'OJ SELLOILIKE. ¹Ta patil la jkil chan tul ch'ul abatetik te tek'atik ta xchanebal xchikin te balumilale, te ja skomojik te chanchajp' ik' te ya xbeenik ta balumilale, swenta yu'un ma xbeenik ta lum k'inal, ta mar, sok jich ma stij sbaik pejt'uk te te'etike. ²La jkil yan tul ch'ul abat te mo tel ta bay slok'ib k'aale, te ja yich'oj ta sk'ab te sello yu'un te kuxul Diose. Tulan la yawtey te chan tul ch'ul abatetik te ja ak'bilik sjinel te lum k'inale sok te mare. ³"Ma to xa jinik te lum k'inale, te mare, sok te te'etike, ja to teme la jkak'beytik te sello ta sti'baik te abatetik yu'un te Dios jku'untike."⁴La jkaiy stojol te jayeb ta tul ta spisilik te mach'atik la yich'ik te selloe: Ay waxuklajunwinik ta bajk' (144,000 mil), ta tul te mach'atik la yich'ik te sello ta chajp'al chajp' te ts'umbal te israeletike: ⁵Ay lajuneb xcha'winik ta bajk' (12,000 mil) ta tul te sts'umbal te Judá te la yich'ik te selloe, ay lajuneb xcha'winik ta bajk' (12,000 mil) ta tul te sts'umbal te Rubén, ay lajuneb xcha'winik ta bajk' (12,000 mil) ta tul te sts'umbal Gad. ⁶Ay lajuneb xcha'winik ta bajk' (12,000 mil) ta tul te sts'umbal Aser, ay lajuneb xcha'winik ta bajk' (12,000 mil) ta tul te sts'umbal Neftalí, ay lajuneb xcha'winik ta bajk' (12,000 mil) ta tul te sts'umbal Manasés. ⁷Ay lajuneb xcha'winik ta bajk' (12,000 mil) ta tul te sts'umbal Simeón, ay lajuneb xcha'winik ta bajk' (12,000 mil) ta tul te sts'umbal Leví, ay lajuneb xcha'winik ta bajk' (12,000 mil) ta tul te sts'umbal Isacar, ⁸Ay lajuneb xcha'winik ta bajk' (12,000 mil) ta tul te sts'umbal Zabulón, ay lajuneb xcha'winik ta bajk' (12,000 mil) ta tul te sts'umbal José, sok ay lajuneb xcha'winik ta bajk' (12,000 mil) ta tul te sts'umbal Benjamín te la yich'ik te selloe.TSOBOL ANT-SWINIKETIK TE SLAPOJIK SAKIL SK'U' SPAK'IKE. ⁹Ta patil ay beluk yan la jkil, ja la jkil te ay bayal tsobol ants-winiketik te mayuk mach'a ya stak' yajteye, te talemik ta yanyantik lumetik, ts'umbaliletik, ta ch'in lumetik, te yanyantik sk'opike, te le' tek'atik ta bay stojol te muk' naktijibale sok ta stojol te Alalchije. Te slapojikix sakil sk'u' spak'ike sok stuchojik ch'ib ta sk'abik, ¹⁰jich tulán yakalik ta k'op: "¡Ay kolel ta swenta te Dios jku'untik te le' nakal ta smuk'ul snaktijib, sok ta swenta te Alalchije!"¹¹Spisil te ch'ul abatetik tek'atik ta sjuyubal te muk'ul naktijibale sok ta sjuyubal te chaneb xcha'winik (24) ta tul te ancianoetike sok te chaneb te beluk kuxatike jich la spajk'an sbaik ta lum ta stojol te muk'ul naktijibale. La slajin sbaik ta stojol te Diose, ¹²jich la yalik: "¡Jichuk! ¡Te k'ayojetike, te utsilale, te bijil ot'anile, te yalel wokole, te ich'el ta muk'e, te yu'ele, sok te yipe ja ay ta swenta te Dios jku'untik ta sbajt'el k'inal! ¡Jichuk!"¹³Jich yu'un ay tul te ancianoetik te la sjojk'ibone: "¿Mach'atik a in to, te slapojik sakil sk'u' spak'ike, sok banti talemik?" ¹⁴La jkalbey te anciano: "Tatik, ja'at nax ya ana' " jich la yalbon: "Jaik te mach'atik k'axemix yu'unik te tulán woklajele. Ja sak'ojikix te sk'u' spak'ike sok la sakesikix ta swenta te xch'ich'el te Alalchije.¹⁵Ja swenta te tek'atik ta stojol te muk'ul naktijibal yu'un te Diose, jich yu'un k'aal ta ajk'ubal yakalik ta yich'el ta muk' ta bay te templo yu'une. Te mach'a nakal ta bay te muk'ul naktijibale ya me yich'ik kananteyel yu'un. ¹⁶Ma ba ya xk'axix swokolik ta winal sok ma ba ya yaikyikix takinti'il. Sok ma ba ya yaikyikix sk'uxul te k'aale, sok ma ba ya xwoklajikix yu'un te xk'ixnale. ¹⁷Melel te Alalchije te ay ta bay yolilal te muk'ul naktijibale ya me xkanantayotik yu'un, jich ya me x-ik'otik bael ta bay te slok'ib ja' swenta yu'un te kuxlejale, sok ya me skusbotik te yalel sitik yu'un te Diose."

Chapter 8

TE SJUKEBAL SELLO. ¹Te k'alal la sjam te sjukebal sello te Alalchije, jich xch'abetnax k'inal abajt' ta ch'ulchan, jalaj niwan oliluk ora. ²Jich la jkil juk tul te ch'ul abatetik te tek'atik ta stojol te Diose, sok ak'botik jukeb ok'etetik ta stojolik. ³Tal yan ch'ul abat, te yich'oj tel jun xchik'pom te pasbil ta oroe, tek'el ta bay skajtijib te majt'anile. Ak'bot bayal pom, swenta yu'un te ya stsaktes a te ya sk'oponik te Dios spisil te ch'uunjeletike, la yak' ta skajtijib te majt'anil te pasbil ta oro ta stojol te muk'ul naktijibal yu'un te Diose. ⁴Te xch'alel te pome, sok te k'alal la sk'oponik Dios te ch'uunjeletike, pajal mo bael ta stojol te Diose ta sk'ab te ch'ul abate. ⁵Te ch'ul abate la stsak te chik'pom te pasbil ta oroe sok la snojes ta yak'lel k'ajk' ta bay yawil te majt'anile. Jich la xch'oj tel koel k'alal ta lum, chiknaj bayal chawuk te yak nax ta bule, sok tsantsewaletik sok tulan nijk'el. TE OK'ESETIKE. ⁶Te jukeb ch'ul abatetik te yich'ojik te jukeb ok'etetik la xchajp'an sbaik yu'un ya yok'sinik. ⁷Te sbabial ch'ul abate la stij te yok'ese, jich tal bat sok k'ajk' kapal tel ta ch'ich'. Jich ch'ojotik koel tel k'alal ta lum swenta yu'un ya xk'ajk' te jun ta yox xejt'el te balumilale, sok te la yich' chik'el te jun ta yox xejt'el te te'etike sok te la yich' chik'el spisil uuk te yaxal aketike. ⁸Te xchebal te ch'ul abate la yok'sin te yok'ese, jich chiknaj la jkil te jun muk'ul wits te yak ta tilel ta k'ajk', la yich' ch'ojel koel ta mar. Te jun ta yox xejt'el te mare k'atbuj ta ch'ich', ⁹te jun ta yox stsobol te beluk kuxatik ta bay te mare lajik, sok ta jun ta yox stsobol te barkoetike la yich'ik jinel uuk. ¹⁰Te yoxebal te ch'ul abate la yok'sin te yok'ese, ay muk'ul ek' te ch'ay tel koel k'alal to ta ch'ulchan, yak ta tilel jich te bit'il te k'ajk'e, ch'ay koel ta bay te jun ta yox xejt'el te muk' ja'etike sok te slok'ib ja'etike. ¹¹Te sbiil te ek'e ja ch'aalwamal(Ajenjo). Te jun ta yox xejt'el te ja'etik k'atbuj ta ch'aal ja'(Ajenjo), jich bayal laj te ants-winiketik yu'un te la yuch'ik te ch'aal ja'e. ¹²Te xchanebal te ch'ul abate la yok'sin te yok'ese, jich jun ta yox xejt'el te k'aale bolob, janix jich jun ta yox xejt'el te ue, sok janix jich jun ta yox xejt'el te ek'etike. Jich ta jun ta yox xejt'el te k'inale ijk'ub, sok te jun ta yox xejt'el te k'aleltike sok ta jun ta yox xejt'el te ajk'ubale ijk'ubik. ¹³Jo'on la jkil, sok la jkaiy stojol te ay jun águila te yak ta wilel ta olil ch'ulchane sok tulan yak ta k'op: "Ay, ay, ay, k'ax ay swokolik te mach'atik kuxatik ta balumilale, ta skaj te k'alal ya yok'sinik te ok'etetik te oxeb xan ta tul te ch'ul abatetike."

Chapter 9

TE YO'EBAL OK'ESE. ¹Jich yu'un, te yo'ebal ch'ul abate la yok'sin te yok'ese. La jkil jun ek' ta ch'ulchan te ch'ay tel koel ta sba te balumilale. Te ek'e la yich' ak'beyel ta sk'ab te sjamjibal (llave) te sti'il te muk'ul ijk'al k'inal te mayuk slajibale. ²Ja la sjambey sti'il te muk'ul ijk'al k'inal te mayuk slajibale sok te k'alal jame xtomet nax lok'el tel cha'el le'a jich te bit'il xch'aelul te muk'ul yawil k'ajk'e. Te k'aale sok te ik'e ijk'ubik yu'un te ch'ael te yak ta lok'el tel ta bay te muk'ul ijk'al k'inal. ³Te banti ch'aele lok' tel k'ulubetik te talik ta sba te balumilale, ak'botik yu'elik jich te bit'il ti'awal tseketik te ayik ta sba te balumilale. ⁴Albotik tel mantal te ma yuts'inik te aketik te ay ta sba te balumilale sok te yantik xan beluk ya xch'i le'a sok te te'etike, janax me ya yich'ik uts'inel te mach'atik ma' yich'ojik te sello yu'un te Dios ta banti stibaike. ⁵Ma ak'botik te ya smilik ta k'axel te ants-winiketike, janax te ya yak'beyik swokolik jo'eb u. Te swokolike jich bit'il te xk'uxul te sti'awal tseketik te k'alal ya sti' te ants-winiketike. ⁶Te bi ora jich ya xk'ot ta pasele, te ants-winiketike ya me sleik te yakuk xla jike, jauk me to ma ba ya staik. Ya sk'an xla jik, jauk me to ya xlok' bael ta anel te lajele. ⁷Te k'ulubetike jich yilel te bit'il kaballoetik te chapalik yu'un te ya yayik kerajele. Te banti sjolike ay beluk le'a jich yilel te bit'il korona te pasbil ta oro sok te sit yelawike jich te bit'il sit yelaw te ants-winiketike. ⁸Jich me stsotsil sjolik te bit'il stsotsil sjolik te antsetike sok te yeike jich te bit'il ye te león-chojetike. ⁹Ay smajk'ilik jich te bit'il tulán tak'ine, te sk'op te xik'ike jich te bit'il sk'op te bayal karretaetik sok te kaballoetik te yipik nax ta aelmal te ya xbajt'ik ta kerajele. ¹⁰Ay sneik jich bit'il te sne te tseketik te ya xti'wanike; ta sneik ak'bilik yu'elik yu'un ya xju' yu'unik te ya yuts'inik te ants-winiketik jo'eb u. ¹¹Te ajwalil yu'unik te k'ulubetike ja' te ch'ul abat yu'un te muk'ul ijk'al k'inal te mayuk slajibale. Te sbiil ta hebreo k'op ja' Abadón, ta griego k'op ja' sbiil Apolión. ¹²K'axix te sbabial woklajele. ¡llawilik! ya to me xtal xan cha'kum woklajel. TE SWAKEBAL OK'ESE. ¹³Te swakebal ch'ul abat la yok'sin te yok'ese sok la jkaiy stojol te ay mach'a k'opoj tel ta banti xchanebal xulub yu'un te banti ay te skajtijib te majt'anil te pasbil ta oro te ay ta stojol te Diose. ¹⁴Te mach'a k'opoj jich la yalbey te swakebal te ch'ul abat te yich'oj te ok'ese: "Kolteya lok'el tel te chaneb ch'ul abatetik te chukulik ta banti sti' te muk'ul ja' Eúfrates." ¹⁵Te chan tul ch'ul abatetik te ja yich'ojik chajp'anel yu'un te k'alal ya xk'ot yoraile, sok te k'alal ya sta sk'alelale, sok te yuile, sok te yawilale, te ya yich'ik koltayel tel lok'el yu'un te ya smilik jun ta yox xejt'el te ants-winiketike. ¹⁶La jkaiy stojol te yajtalul te soldadoetik te kajatik tel ta kaballoe, ja lajunwinik millón (200,000,000) ta tul te soldadoetike. ¹⁷Jich la yak'bonik jkil ta stelemal yilel te kaballoetike sok te mach'atik skajtibinojike: Te smajk'ilike jich tsajik te bit'il k'ajk'e, yax nax (azul oscuro) sok k'anax jich te bit'il te azufree. Sok te sjol te kaballoetik pajal sok yilel te sjol te león-chojetike, yak ta lok'el tel k'ajk' ta yeik, sok ch'ael sok azufre. ¹⁸Jun ta yox xejt'el te ants-winiketik te lajik yu'un te ox xchajp' woklajele: Te k'ajk'e, te ch'aele sok te azufre te yak ta lok'el tel ta yeike. ¹⁹Melel te yip te kaballoetike le' ay ta banti yeike sok ta banti sneike, melel te sneike jich te bit'il ti'awal chanetike, te sjolike ya xju' yu'un te ya yak'beyik yejch'enik te ants-winiketike. ²⁰Te jayeb xan ta tul te jilik te ants-winiketike, te mach'atik ma lajik yu'un te wokoliletike, ma la sut yot'anik yu'un te smulike, sok ma la yijk'tayik ta yich'el ta muk' te pukujetike sok te lok'ombaetik te pasbilik ta oro, ta plata, ta bronce, ta ton sok ta te', te ma ya yilik k'inal, te ma yayik stojol k'ope sok te ma xbeenike. ²¹Ma la sut yot'anik yu'un te la yayik milawe, te la yayik ts'ilwaneje, te la yayik mulweje sok te la yayik elek'e.

Chapter 10

TE CH'UL ABAT TE YICH'OJ TE CH'IN BALBIL JUN. ¹Sok la jkil yan ch'ul abat te bayal yip te yak tel koel ta ch'ulchane. Potsol tel ta total sok ay jun sejk'arakub ta sjol. Te yelawe jich yilel te bit'il te k'aale sok te yakane jich yilel te bit'il muk'ul uy te tsajnax jich te bit'il k'ajk'e. ²Stsako j ta sk'ab jun ch'in balbil jun te jambilixe, jich la stek' ta swa'el yakan te mare sok te sk'exen yakane ja la stek' te lum k'inale. ³Jich yu'un tulan awun jich bit'il te jun muk'ul león-choj te yak ta awe, te k'alal awune, k'opojik te sjukebal te chawuketike. ⁴Te k'alal k'opojik te sjukebal te chawuketike, k'an jts'ibuyix a, jauk me to ay mach'a k'opoj tel ta ch'ulchan te jich la yale: "Muka ta awot'an te beluk la yal te jukeb chawuketike. Ma' xa ts'ibuy." ⁵Jich yu'un te ch'ul abat te tek'el la jkil ta mare sok ta lum k'inale, la sjach moel te swa'el sk'ab ta ch'ulchane, ⁶sok jamal la yal ta stojol te mach'a kuxul ta sbajt'el k'inale, te ja la spas te ch'ulchane sok spisil te beluk ay le'a, te balumilale sok spisil te beluk ay le'a, te mare sok spisil te beluk ay le'a: Ma ba jalix k'aal. ⁷Melel te k'alal ya xk'ot sk'alel te ya yok'sin te yok'es te sjukebal ch'ul abate, jich me ya xk'ot ta pasel te beluk muken ay yu'un te Diose, jich te bit'il la yalbey ta stojol te abatetik te ja' te alwanejetik yu'une." ⁸Te mach'a la sk'opnon tel ta ch'ulchane, la sk'opnon ta yan buelta: "Baan, tsaka te balbil jun te jambilixe te ay ta sk'ab te ch'ul abat te tek'el ta sti' te mare sok ta lum k'inale. ⁹Jich boon ta stojol te ch'ul abate, la jkalbey te yakuk yak'bon te ch'in balbil june. Jich la yalbon: "Ich'a te balbil june, we'a koel. Ya me xch'aub ta ach'ujt', yan te k'alal ya awe'e ya me xchiub jich te bit'il chabe." ¹⁰Jich la jtsak te ch'in balbil jun ta sk'ab te ch'ul abate, jich la jwe'. Te jkee k'ax chi' la ya iy jich te bit'il chabe, jauk me to te k'alal la jbiik' koele, te jch'ujt'e ch'anax abajt'. ¹¹Jich yu'un ay mach'a la yalbon: "Ya me sk'an xan te ya awal ta yan buelta te beluk ya sk'an yal te Dios ta stojol te ants-winetike, ta stojol te yanyantik lumetike, ta stojol te mach'atik yanyantik sk'opike, sok ta stojol te muk' ajwaliletike."

Chapter 11

TE CHEB TESTIGOETIKE ¹La yak'bonik ch'ix jalal swenta yu'un sbisjibal. Sok jich la yalbon. "Jajch'an sok bisa te snaj te Diose, sok te skajtijib te majt'anile, sok ajteya te mach'atik ya yich'ik ta muk' le'a. ²Jauk me to ma me xa bis te yamak'ul te templo te ay ta slok'ib baele, melel ja' ak'botix ta swenta te yantik lumetike. Ya me xpech'ulanik ta tek'el te ch'ul lum ta che' yoxwinik (42) u. ³Ya me jkak'bey tulán yat'elik te cheb testigoetik jku'un, te yakuk yalik te beluk ya xk'ot ta pasel ta oxbajk' sok oxwinik (1,260) k'aal, te slapojik ch'ixal pak' swenta yu'un mel-ot'an. ⁴Te cheb testigoetike, ja' me te cheb olivoetike sok te cha' ch'ix xtuchtijib k'ajk' te tek'atik ta stojol te Kajwaltik te ja' Dios yu'un te balumilale. ⁵Teme ay mach'a ya yuts'inik te cheb testigoetike, ya me xlok' k'ajk' ta yeik, jich me ora nax ya xla j te ya jkontroe. Teme ay mach'a ya sk'an yuts'ine, puersa me ya xla j. ⁶Te cheb testigoetike tulán yat'elik yich'ojik, ya xju' yu'unik smakel te ch'ulchane, swenta yu'un ma me yak' xtal ja'al te jayeb ka'al ya xk'opojik te alwanejetike. Ay me yu'elik yu'un te ya sk'atbunik te ja' ta ch'ich' sok te ya yak'bey xk'ax bayal swokol te balumilale, chikan jayeb buelta ya sk'an yot'anik te ya yak'bey xk'ax swokolike. ⁷Jauk me to, te k'alal lajix yot'anik spasel a te yat'elik ta testigo k'ope, te muk'ul chambalam te xi'bantik sbae ya me xlok' tel ta bay te muk'ul ijk'al k'in al te mayuk slajibale, ya me spasik kerajel sok. Ya me stsalotik sok k'axel ya xmilotik yu'un. ⁸Te sbak'etalike tixil me ya xjilik ta skayeul ta bay muk'ul pam lum (te muk'ul lum Sodoma sbiile sok Egipto sbiil ta alel sk'oplal) te banti la yich' jipp'anel ta cruz te Kajwaltike. ⁹Oxeb k'aal sok olil ta spisil te yanyantik lumetik, te yanyantik ts'umbaliletik, te yanyantik sk'opik, sok te yanyantik muk'ul lumetik, ya me yilbeyik te tixatik te sbak'etal te testigoetike. Ma me yak'ik te ya yotsesik ta mukenal ch'en. ¹⁰Te mach'atik nainemik ta balumilal ya me sbujts'naj yot'anik yu'un te lajemik ya yilike sok ya spasik k'in yu'un. Janix jich ya me yak'bey sbaik smajt'anik yu'un; melel bayal k'ax swokolik spisilik te mach'atik kuxinemik ta balumilale, ta swenta te cheb alwanejetik yu'un te Diose. ¹¹Jauk me to te k'alal k'axix a te oxeb k'aal sok olile. Te Diose la xcha' kuses tel te testigoetike sok ya me stejkan sbaik jajch'el. Jich te mach'atik la yilike ya me xtal tulán xiwel ta stojolik. ¹²Jich yu'un, te cheb testigoetike la yayik stojol te ay mach'a k'opoj tel tulán ta ch'ulchan te jich albotike: "Moanik tel le' to! " Jich yu'un moik bael ta ch'ulchan potsotik moel ta tokal, jich te yaj skontroike la yilik ta spisilik. ¹³Ora nax tal tulán nijk'el, sok jich jin te xejt' ta slajun xejt'el te muk'ul lume. Juk mil (siete mil) te ants-winiketik te lajik yu'un te nijk'ele sok spisilik te mach'atik kuxulik jilele och xiwel ta yot'anik sok jich kaj yalbeyik yutsilal te Dios te ay ta ch'ulchane. ¹⁴K'axix te xchebal muk'ul woklajele. ¡Ilawilik! ja ya xtalix ta ora nax te yoxebal muk'ul woklajele. TE SJUKEBAL OK'ESE ¹⁵Jich yu'un te sjukebal ch'ul abat la yok'sin te yok'ese, ay mach'atik tulán k'opojik tel k'alal to ta ch'ulchan sok jich la yalik: "Te Kajwaltik sok te Cristoe ja muk' ajwalilix yu'un spisil te ajwaliletik yu'un te balumilale. Ja me ya x-ajwalinaj ta sbajt'el k'in al. ¹⁶Jich yu'un, te chaneb xcha'winik (24) ta tul te ancianoetik te mach'atik nakalik ta smuk'ul snaktijibik ta stojol te Diose, la spajk'an sbaik koel ta lum, la stinan sbaik koel, sok la yich'ik ta muk' te Diose. ¹⁷Jich la yalik: "Ya jkaltik bayal wokol ta atojol Kajwal Dios te spisil ya xju' awu'une, ja talel ayat ta namey sok ta ora to, melel la awak'ix ta ilel te smuk'ul awu'ele sok jajch'atix ta ajwalinel atukel. ¹⁸Te muk'ul lumetik bayal ilinik yu'un, jauk me to k'otix yorail te awilimbae. K'otix sk'alel yu'un te mach'atik lajemikixe te ya yich'ik likbeyel te beluk la spasike sok te ya awak'bey smajt'anik spisilik te alwanejetik awu'une, te mach'atik ch'uunjeletike sok te mach'atik la xi'ik te ach'ul biile; chikan teme mayuk sk'oplalike o teme muk' sk'oplalike. K'otix yorail, te ya awak' ta lajel te mach'atik ya sboltes te balumilale. ¹⁹Jich yu'un, jam te templo yu'un te Dios te ay ta ch'ulchane sok la jkil te xkaxail te tratoe (pacto) te ay ta yutil te temploe. Sok chiknaj tsantsewaletik, sok ay beluk yak ta bul ta k'op, sok tulán chawuk, sok tulán nijk'el sok tal tulán bat.

Chapter 12

TE ANTSE SOK TE MUK'UL CHAN TE XI'BANTIK SBAE. ¹Chiknaj jun muk'ul senyail ta ch'ulchan: Tul ants sk'uinoj te k'aale sok ay ta yanil yakan te ue; sok jun skorona te ja yich'oj lajcheyeb ek'etik ta sba te sjole. ²Ay yik'en sok yak ta aw, yu'un nopol ya xbejk'ajix te yale. ³Jich yu'un chiknaj yan senyail ta ch'ulchan: ¡llawilik! ay jun muk'ul tsajal chan(Dragón rojo) te k'ax xi'bantik sbae te ay jukeb sjole sok lajuneb xulub janix jich jukeb skorona ta ju jun sjol. ⁴Ta sne la smes koel tel jun ta yox xejt'el te ek'etik te ay ta banti ch'ulchane, jich la xch'oj koel tel ta balumilal. Te muk'ul chane(Dragón) la stejkan sba ta stojol te ants te le' nopol ya xkolix ta aljel a, swenta yu'un te k'alal ya xbejk'aj te alale ya stak' sbik' baela. ⁵Bejk'aj skerem-al te antse, te ja ya spas mantal spisil te balumilale sok te ch'ix sbaston te pasbil ta tulán tak'ine (hierro). Te skereme ik'bot moel ta stojol Dios sok ta stojol te muk'ul snaktijibe. ⁶Te antse lok' bael ta anel ta takin jochol k'inal, te banti chajp'anbil yawil yu'un te Diose, swenta yu'un jich ya stak' yich' kananteyel oxbajk' sok oxwinik (1,260) k'aal. ⁷Jich jajch' tsaktomba ta ch'ulchan. Te Miguele sok te ch'ul abatetik yu'une, la stsak sbaik sok te muk'ul chane (Dragón); te muk'ul chane (Dragón) sok te abatetik yu'une la sutik uuk. ⁸Jauk me to te muk'ul chane (Dragón) mayuk bayal yip yu'un te ya xju' yu'un tsalawe. Jich yu'un mayukix yawil ta ch'ulchan sok te abatetik yu'une. ⁹Te muk'ul chane (Dragón) ja te namey k'inal chan te pukuj sbiile sok satanás te ja ya sloliy te balumilale la yich' ch'ojel koel tel ta balumilal sok te abatetik yu'une. ¹⁰Jich la jkaay stojol te ay mach'a tulán k'opoj ta ch'ulchan: "Talix te koltaye, te yu'ele, sok te ajwalil yu'un te Diose sok janix jich te la yich'ix yat'el te Cristoe. Melel ch'ojbilix koel tel te mach'a la slebey smul te kermanotaktike, te mach'a ya slebey smulik k'aal ta ajk'ubal ta stojol te Diose. ¹¹Te kermanotaktike la yaiyik tsalaw ta swenta te xch'ich'el te Alalchije sok ta swenta te sk'op Dios te la yak' sbaik ta testigo yu'une, melel la xch'oj sbaik ta yot'anik, jun yot'anik la yak' sbaik ta lajel yu'un. ¹²Jich yu'un, binuk nax me awot'anik, ja'ex ta ayex ta ch'ulchane. Jauk me to te mach'atik ayik ta balumilale sok te mach'atik ayik ta mare k'ax ay me awokolik melel te pukuje koix tel ta atojolik. K'ax ilinem tel koel, melel ya sna' te mayukix bayal k'aal ay yu'une. ¹³K'alal la sna' stojol te muk'ul chan (Dragón) te la yich' tel ch'ojel koel ta balumilale, la snuts te ants te bejk'ajemix te tul skerem-ale. ¹⁴Jauk me to te antse la yich' ak'beyel cheb muk'ul xik' jich te bit'il águilae, swenta yu'un jich me ya stak' xwil bael a te banti chajbanbil yawil ta takin jochol k'inal. Ja te banti ya yich' kanantayel oxeb ja'wil sok olil, jich ma stak' yich' tael yu'un a te muk'ul chane. ¹⁵Te muk'ul chan te xi'bantik sbae la smal lok'el ja' ta banti ye jich te bit'il muk'ul ja'e, swenta yu'un ya sk'an xnoj ta ja' te banti ay te antse, jich ya xkuchot bael a. ¹⁶Jauk me to te lum-k'inale la skoltay te antse. La sjam sba te lum k'inale jich la yuch' bael te ja' te la slok'es ta ye te muk'ul chan te xi'bantik sbae (Dragón). ¹⁷Jich yu'un te muk'ul chane (Dragón) ilin bayal ta stojol te antse, jich bajt' ta kerajel sok te yantik sts'umbal te antse, ja te mach'atik xch'uunobeyik smantal te Diose, sok te jun yot'anik yich'ojik ta muk' te testigo-k'op yaloj te Jesuse. ¹⁸Jich yu'un te muk'ul chan te xi'bantik sbae (Dragón) la stejkan sba ta sti' te mare.

Chapter 13

CHEB MUK'UL XI'BANTIK SBA CHAMBALAM ¹Jich la jkil lok' tel ta mar te muk'ul xi'bantik sba chambalam (Bestia). Ay lajunch'ix xulub sok jukeb sjol, ta ju ju ch'ix te xulube ay lajuneb skorona sok ta ju jun sjol ay ju jun sbiil te ya sbol k'optey te Diose. ²Te muk'ul chambalam (Bestia) te xi'bantik sba te la jkile, jich bit'il te leopardo-choje. Te yakane jich yilel te bit'il yakan te osoe, te yee jich yilel te bit'il ye te león-choje. Te muk'ul chan te xi'bantik sbae (Dragón) la yak'bey jilel te yu'ele sok la yak'bey te smuk'ul snaktibe, sok la yak'bey tulan yat'el swenta yu'un ya x-ajwalinaj. ³Te muk'ul chambalam te xi'bantik sbae (Bestia) ay jun sjol te ay yejch'en te ya xlaj yu'un yilele. Jauk me to te yejch'en te lajelix yu'une la yich' poxtayel, jich spisil te ants-winiketike chajp'nax la yilik a sok la st'unik te muk'ul chambalam te xi'bantik sbae (Bestia). ⁴La yich'ik ta muk' uuk ta spisilik te muk'ul chan te xi'bantik sbae (Dragón), meel ja la yak'bey yich' yat'el te chambalam te xi'bantik sbae (Bestia). Janix jich la yich'ik ta muk' te chambalam te xi'bantik sbae, jich la yalik: "¿Ay ba mach'a pajal sok te chambalam te xi'bantik sbae?" sok "¿Mach'a ya xju' yu'un stsal sba sok?". ⁵Te muk'ul chambalam te xi'bantik sbae (bestia) la yich' ak'beyel ye jich ya stak' yal tuybajel-k'op sok bol k'opetik. La yich' ak'beyel yat'el cheb yoxwinik (42) u. ⁶Ja yu'un, la sjam te yee jich jajch' ta sbol k'optayel te Diose, la sbol k'optey te sbiil te Diose, sok te sna te Diose sok te mach'atik nainemik ta ch'ulchane. ⁷Te chambalam te xi'bantik sbae (bestia) la yich' ak'beyel permiso te ya yaiy kerajel ta stojol te ch'uunjeletike ja to teme la stsale. Janix jich ak'bot yat'el ta stojol te chajp'al chajp' te ts'umbaliletike, te ants-winiketike, te yanyantik k'opetike sok te yanyantik muk'ul lumetike. ⁸Spisil te mach'atik nainemik ta balumilale ya yich'ik ta muk', jaik te mach'atik ma ba najk'anbilik sbiilik ta xjajch'ibal te balumilal ta bay te sjunal te kuxinele, te ja' yu'un te Alalchij te la yich' milele. ⁹Teme ay achikinike, aiya me awaiyik stojol. ¹⁰Teme ay mach'a la yich' ik'el bael ta chukele, ja me ya yich' chukel jilel. Teme ay mach'a ya yich' milel ta espadae, ta espada nix ya yich' milel. Le' me ya jkalbeyex te ayuk smalib awu'unik sok te manchuk ya awijk'teyik te xch'uunjel awot'anik ja'ex te ch'ultesbilexe. ¹¹Jich la jkil yan muk'ul chambalam te xi'bantik sbae (bestia), te yak ta lok'el tel ta lum k'inál. Ay cheb xulub jich te bit'il te Alalchije sok jich sk'op te bit'il jun muk'ul chan te xi'bantik sbae (dragón). ¹²Te muk'ul chambalam te xi'bantik sbae (bestia) ja ak'bil yu'el yu'un te sbabial chambalam te xi'bantik sbae (bestia) sok jich la yak'bey yich'ik ta muk' te mach'atik nainemik ta balumilal ta stojol te sbabial muk'ul chambalam te xi'bantik sba te kolemix te yejch'ene. ¹³Te muk'ul chambalam te xi'bantik sbae (bestia) la yak' ta ilel bayal yu'el sok bayal ta chajp' senyailetik, ya xch'oj tel koel k'ajk' ta balumilal k'alal to ta ch'ulchan ta sit te ants-winiketike. ¹⁴Ta swenta te ak'bil permiso te ya stak' spas spisil ta chajp' senyailetik, la slo'libey yot'an te mach'atik kuxatik ta balumilal, la yalbey te yakuk spasbeyik slok'ombail te muk'ul chambalamte xi'bantik sbae (bestia) te ejch'entesbil ta espada, jauk me to kuxul to. ¹⁵Ja la yich' ak'beyel permiso yu'un te ya yak'bey xkuxinel te slok'omba te muk'ul chambalam te xi'bantik sbae (bestia), swenta yu'un ya stak' xk'opoj a te lok'ombae, jich me ya stak' yich'ik milel a te mach'atik ma sk'an ya yich'ik ta muk' te muk'ul chambalam te xi'bantik sbae (bestia). ¹⁶Janix jich jamal albotik ta spisilik, te mach'atik mayuk sk'oplalik, te mach'atik ay tulan yat'elik, te k'ulejetik, te me'baetik, te mach'atik libre ayik, te mach'atik esclavoinbilik, te ya yich'ik te marca ta swa'el sk'abik o ta stibaik. ¹⁷Mayuk mach'a ya stak' yaiyik manbajel o ya yaiyik chonbajel, janax te mach'a yich'ojik te marca yu'un te muk'ul chambalam te xi'bantik sbae (bestia), ja bi ja' te ajtalil, te ja ya yak' ilel te sbiile. ¹⁸Ja me ya sk'an te ayuk sbijil ajole. Teme ay mach'a ay beluk ya yil ta stelemal yilele, akame yajtey te yajtalul te muk'ul chambalame. Meel ja yajtalul te ants-winike. Te yajtalule ja te olil xcha'bajk' sok wakeb xchanwinik (666).

Chapter 14

K'AYOJETIK YU'UN TE WAXUKLAJUNWINIK TA BAJK' (144 MIL) ¹La jkil te Alalchij te tek'el ta bay wits Sión. Joinbil yu'un te waxuklajunwinik ta bajk' ta tul(144 mil) te mach'atik yich'objey sbiil te Alalchije sok te sbiil te State sok te ts'ibubil ta stibaik. ²La jkaiky stojol jun k'op ta ch'ulchan te jich sk'op te bit'il snojel ja'etik sok tulan chawuk. Te sk'op jich la jkaiky te bit'il ay tsobol te mach'atik yakalik ta stijel te yarpaike. ³Yakalik ta sk'ajintayel yach'il k'ayojetik ta stojol te muk'ul naktijibale sok ta stojol te chan koj'te beluk kuxatike sok ta stojol te ancianoetike. Mayuk mach'a ya xju' yu'un snopel te k'ayojetike janax te waxuklajunwinik ta bajk' ta tul(144 mil) ja te mach'atik tsabilik lok'el ta yolil te ants-winiketike. ⁴Ja'ik te mach'atik ma la sboltes sbaik sok antsetik, meel xk'uxteyoj sbaik te ma ba ya xyalik ta mulil. Ja'ik me te mach'atik ya sts'aklinik te Alalchije chikan te banti ya xbajt'e. Ja la yich'ik tsaal lok'el ta stojol te ants-winiketike, jich bit'il te sba sit ya x-och ta stojol te Dios sok te Alalchije. ⁵Xujt' mayuk la yalik lotil k'op, meel xujt' mayuk smulik ta stojol ta bay smuk'ul snaktijib te Diose. TE BELUK LA YALIK TE OXTUL CH'UL ABATETIKE ⁶La jkil yan ch'ul abat te yak ta wilal ta bay te sjamalul te ch'ulchane, ja te mach'a yich'oj te lek yach'il k'op swenta sbajt'el k'inal yu'un ya xchobey yaiky te mach'atik nainemik ta balumilal ta bay ju jun muk'ul lumetik, chajbalchajb ts'umbaliletik, yantik k'opetik sok ants-winiketik. ⁷Tulan k'opoj: "Xiaik me te Diose sok albeyai me te yutsil sk'oplale. Meel la staix yorail te ya x-ich'wan ta k'op. Ich'aik me ta muk' stukel, te mach'a la spas te ch'ulchane, te balumilale, te mare, sok te slok'ib ja'etike." ⁸Ay yan ch'ul abat, ja te xchebalan ch'ul abate, jajch' yal: Ch'ayix koel, ch'ayix koel te muk'ul Babilonia, ja te mach'a la yak'bey yuch' te vino spasil te muk'ul lumetik yu'un spasel te beluk ilaybil sbae. ⁹Ay yan ch'ul abat ja te yoxebalan ch'ul abate, tulan la yal uuk: "Teme ay mach'a ya yich' ta muk' te muk'ul chambalam te xi'bantik sbae(bestia) sok te slok'ombae sok teme la yich' te marca ta bay te stibae o ta bay te sk'abe, ¹⁰janix jich ya me yuch'ik te vino ta swenta te yilimba te Diose, te vino yu'un Dios te xujt' mayuk beluk skapoj sba soke. Te ants-winiketik te mach'a ya yuch'ik jai vino to, k'axel ya xk'ax swokolik ta k'ajk'el sok azufre ta stojol sit yelaw te ch'ul abatetik yu'une sok ta stojol te Alalchije. ¹¹Te ch'ael yu'un te swokolike ya xmo ta sbajt'el k'inal sok ta sbajt'el k'inal sok ma ba ya yich'ik lewa k'aal ta ajk'ubal, te mach'atik yich'ojik ta muk' te muk'ul chambalam te xi'bantik sbae(bestia) sok te slok'ombae, sok spasil te mach'atik ya yich'ik te marca yu'un te sbiile. ¹²Jich yu'un ay jun ik'el ta stojolik te ayuk smalib yu'unik spasil te mach'atik ch'ultesbilibike, ja te mach'atik ya xch'uunbeyik smantal te Diose sok te xch'uunjel yot'anik ta stojol te Jesuse." ¹³La jkaiky stojol jun k'op ta ch'ulchan te jich la yale: "Ts'ibuya in to: Binax me yutsil te mach'atik lajemik ta stojol te Kajwaltike." "Jichuk" xi te Espiritue, "Ja swentail te ya yich'ik lewa yu'un te yat'elike, meel ya xt'unotik bael yu'un te yat'elike." LA STAIX YORAIL TE K'AJOJE ¹⁴La jkil te ay jun sakil tokal le'a. Ay mach'a nakal ta sba te tokale te pajal sok yilel te Snich'an te winike. Ay yich'oj jun skorona ta sjol te pasbil ta oro sok jun tak'in te juxbil yee te ya sbojik trigo a (Hoz) te stsakoj ta sk'abe. ¹⁵Jich yu'un ay yan ch'ul abat te lok' tel ta bay te temploe sok tulan la yawtey te mach'a nakal ta bay te tokale: "Tsaka te sbojibal te trigoe (Hoz) sok jajch'an ta k'ajoj. Meel la staix yorail te k'ajoj, meel yijix te sit awal-ts'unubil ta balumilale." ¹⁶Jich yu'un te mach'a nakal ta bay te tokale kaj ta k'ajoj sok te sbojibal te trigoe (Hoz) ta bay te balumilale, sok jich la yich' k'ajel te sit te balumilale. ¹⁷Ay yan ch'ul abat lok' tel ta templo ta bay ch'ulchan; janix jich yich'oj jun sbojibal trigo te juxbil yee (Hoz). ¹⁸Jich yu'un ay yan ch'ul abat te lok' tel ta bay yawil majt'anil te bay ya xchik'ik te pome, ja' te mach'a yich'oj tulan yat'el ta swentainel te k'ajk'e. Tulan la yawtey te mach'a yich'oj ta sk'ab te sbojibaltrigo te juxbil yee (Hoz): "Tsaka te sbojibal te trigo te juxbil yee (Hoz) sok tsoba ta tsojbol-tsojb te ts'usub te ay ta bay te balumilale, meel yijix te ts'usubetike." ¹⁹Te ch'ul abate kaj ta k'ajoj sok te sbojibal te trigo(Hoz) ta bay te balumilale sok la stsob te sit te ts'usub te la yich' k'okel ta bay balumilal sok la xch'oj ochel ta bay muk'ul yawil te vino yu'un te yilimba te Diose. ²⁰Te yawil te bay la yich' pits'el te ts'usube la yich' lok'esel bael ta bay sti'il te lume te k'alal la yich' pits'el te ts'usube, lok' tel ch'ich' le'a, te ch'ich'e pamaj jich te bit'il snajt'il koj'te kaballo sok te spamlejale ja jo'lajunwinik (300) kilómetros.

Chapter 15

TE JUKEB CH'UL ABATETIK ¹Sok la jkil yan senyail ta ch'ulchan, te yanxanix a sok bayal yutsilal: Ay juk tul ch'ul abatetik te yich'ojik te juk chajp' wokolil, te jaix te slajibal woklajele yu'un jich ya xk'ot ta pasel te yilamba te Diose.²La jkil te jich yilel te bit'il muk'ul mar te xlememetnax jich te bit'il espejo te kapb'il sok te k'ajk'e. Ta sti' te muk'ul mare le' tek'atik a te mach'atik ju' yu'unik stsalel te muk'ul chambalam te xi'bantik sbae(bestia)sok te ma' la yich'ik ta muk' te slok'ombae sok te sbiile ja jun yajtalul. Stsakojik yarpaik te ja ak'bilik yu'un te Diose.³Sok yakalik ta sk'ajintayel te sk'ayoj te Moisesse, te ja yabat te Diose, sok te sk'ayoj te Alalchije: "Mero muk' sok bayal yutsilal te awat'ele, Kajwaltik Dios te spisil ya xju' awu'une, te ja ajwalilat yu'un spisil te beluk aye. Te ja toj sok te ja smeletel te ja bee, muk'ul ajwalil yu'un te muk'ul lumetike. ⁴¿Kajwal, ay ba mach'a te ma xiate sok te ma yich'bat ta muk' te abiile? meletel ja'at nax tojat atukel. Spisil te muk'ul lumetike ya xtalik ta atojol ya yich'atik ta muk' yu'un spisil te beluk toj la apase meletel la yich'ix ak'el na'el stojol."⁵Ta patilal la jkil te jam te awilal te k'axem to xan ch'ultesbile, te le ay a te nail pak' yu'un te testigoetik ta ch'ulchane. ⁶Lok'ik tel ta banti ch'ul awilal te juk tul ch'ul abatetik, yich'ojik tel te juk chajp' woklajele. Slapojik lino pak' te xujt' ma ba ch'aluben sok xlememet nax ta ilel sok ay xchujk'il te k'an xojanax (dorado) ta sjuyubal te stanike.⁷Ay koj't' ta xchan koj't'ol te beluk kuxatik la yak'bey te juk tul ch'ul abatetike te juk wax awil te pasbil ta oro te nojatik ta yilimba te Diose, te stalel kuxul ta sbajt'el k'inale. ⁸Te awilal te k'axem to xan ch'ultesbile noj ta ch'ael yu'un yutsilal te Diose sok te yu'ele. Mayuk mach'a ya stak' x-och bael le'a ja to te k'alal k'ax bael te juk chajp' te wokolil te yich'ojik tel te juk tul ch'ul abatetike.

Chapter 16

TE JUKEB KOPAETIK ¹La jkaiky stojol te ay mach'a tulan k'opoj ta banti yawil te beluk k'ax ch'ultesbile sok la yalbey te juk tul ch'ul abatetike: "Baanik sok malaik te jukeb kopaetik yu'un te yilimba te Diose."²Te sbabial ch'ul abat bajt' sok la smal koel tel ta balumilal te kopa yu'un te yilimba te Diose; bayal stuil sok chajp'ix xk'uxul a te k'ael chamel te tal ta stojolik te ants-winetike ja' te mach'atik yich'objbeyik smarka te xi'bantik sba te chambalame(bestia), sok te mach'a la yich'ik ta muk' te slok'ombae.³Te xchebal ch'ul abat la smal koel te kopa yu'un te yilimba te Dios ta bay te mar. Jich k'atbuj te bit'il xch'ich'el te tul ants-winiik te lajemixe, sok spisil te beluk kuxul ta mar lajik.⁴Te yoxebal ch'ul abat la smal koel te kopa yu'un te yilimba te Dios ta ja'etik sok te bay slok'ib ja'etik; jich k'atbuj ta ch'ich'.⁵La jkaiky stojol te ch'ul abat yu'un te ja'etike te jich la yale: "Ja'at te tojat atukele sok te atalel ayat ta nameye, te ch'ultesbilat meel ja la awaiyix chajp'anwaneje.⁶Melel ja la smalbeyik xch'ich'elik te ch'uunjeletik sok te alwanejetike, ja yu'un te la awak'bey yuch'ik ch'ich'; yu'unix jich ya sk'an yich'ik pasbel a.⁷La kaiky stojol ta bay xchik'jibal milbil majt'anil yu'un te Kajwaltike: "Jich, Kajwal Dios te spisil ya xju' awu'une, te ya awaiy ajwalinel ta spisil te beluk aye, te bit'il ya awaiy chajp'anwaneje smelelil sok toj stukul."⁸Te xchanebal ch'ul abate la smal koel tel te kopa yu'un te yilimba te Dios ta banti k'aal, sok la yalbey mantal te ya xchik' spisil te ants-winetike sok te sk'aale.⁹Jich la yich'ik chik'el yu'un te k'ax tulan te k'aale, jich la sbolk'opteyik sbiil te Diose, te ay yu'el ta yak'el spisil te woklajele. Jauk me to ma la sut yot'anik sok ma la yalbeyik yutsilal.¹⁰Te sjo'ebal ch'ul abat la smal koel tel te kopa yu'un te yilimba te Dios ta bay smuk'ul snaktijib te muk'ul chambalam te xi'bantik sbae(bestia), ijk'ub te ba ay ta ajwalinele. La sti' te yak'ike yu'un te xk'uxul te swokolike.¹¹La sbol k'opteyik te Dios yu'un te xk'uxul te k'ael chamele sok ma la sk'an sut yot'anik yu'un te beluk la spasike.¹²Te swakebal ch'ul abate la smal koel tel te kopa yu'un te yilimba te Dios ta bay muk'ul ja' Éufrates. Te ja'e takej swenta yu'un ya yich' chajp'anel a te sbe te muk' ajwaliletik te ya xtalik ta slok'ib k'aale.¹³La jkil oxeb espírituetik te ilaybil sbae, jichik yilel te bit'il te pork'ok'etik te yakik lok'el tel ta bay ye te muk'ul chan te te xi'bantik sbae (dragon) sok ta ye te muk'ul chambalam te xi'bantik sbae(Bestia) sok ta ye te lotil alwaneje.¹⁴Melel ja espírituetik yu'un te pukujetik te ya spasik senyailetik te chajpnax ta ilele. Yakalik ta bael ta banti ay te muk'ul ajwaliletik yu'un te balumilale jich me junax ya stsob tel ta spisil te k'alal ya sta sk'alelal te kerajel yu'un te Dios te spisil ya xju' yu'une.¹⁵("iIlawilik! jich me ya xtalon te bit'il elek'e! Binax me yutsil te mach'a wik'il sit, sok te slapoj sk'u' yu'un me ma t'analuk ya yich' ilel a, jich me ma ya yich'ik k'exlantesel a.")¹⁶Junax me ya stsob sbaik ta bay jun lum te Armagedón sbiil ta hebreo k'ope.¹⁷Jich te sjukebal ch'ul abat la smal koel tel te kopa yu'un te yilimba te Dios ta bay ik'. Jich yu'un ay mach'a tulan k'opoj tel ta yutil te temploe sok ta muk'ul naktijibal, te jich la yale: "jk'otix ta pasel!"¹⁸Jajch' lemlajanel te tsantsewaletike, jajch' ta bul te sk'op te chawuke sok tal tulan nijk'el, te nijk'ele k'ax tulan yip te mayuk jich k'axem ta stojol te ants-winetike te jayeb k'aal kuxulik ta balumilale. K'axem to yip te nijk'ele.¹⁹Te muk'ul lume la yich' xatel ta oxchajp', sok te lumetik yu'un te muk'ul lumetike jinik koel. Ta patil te Diose tal ta yot'an te Babilonia te mero muk'e, sok te ja la yak'bey yuch' te kopa te nojel ta vino te pasbil ta tulan yilimbae.²⁰Spisil te ch'in lum te juybil ta mare tubik bael sok te witstikale ma chikanuk te bay bajt'e.²¹Muk'ik nax te bate, jich yalal te bit'il jun ch'en te chaneb xcha'winik (34) kilos te yalale, ko tel ta stojolik te ants-winetike. Jich la sbolk'opteyik te Dios yu'un te swokolik yu'un te bate, melel te woklajele mero k'ax xibantik sba.

Chapter 17

TE WOKLAJEL YA YICH' TE MULAWIL ANTSE ¹Tal sk'opnon tul ta sjuktulul te ch'ul abatetik te stsakoj te jukeb kopa yu'un te yilimba te Diose sok jich la yalbon: "La' le to, ya jkak'bat awil te woklajel te ya yich' te mulawil ants te nakal ta bay te nojel muk'ul ja'etike, ²te muk'ul ajwaliletik te ayik ta balumilale la spasik te mulwej te ilaybil sba sok te mulawil antse. Spisil te ants-winiketik te ayik ta balumilale yakubik yu'un te svino yu'un te mulweje. ³Jich yu'un ta swenta yu'el te Ch'ul Espiritu la yik'on bael te ch'ul abat ta jochol takin k'inal, la jkil tul ants te kaja ta spat koj't tsajal muk'ul chambalam te xi'bantik sbae(bestia) te ts'ibubil biililetik swenta sbol-k'optayel ta stojol te Diose. Te muk'ul chambalam te xi'bantik sbae(bestia) ay jukeb sjol sok lajuneb xulub. ⁴Te sk'u' slapoj te antse tsaj sok tsaj-amantik sok ch'albil ta oroetik, t'ujbil lekil tonetik sok perlaetik. Te antse stsakoj ta sk'ab te kopa te pasbil ta oro te nojel le'a te beluk ileybil sba yu'un te Diose sok sbolil te mulweje. ⁵Ta siba ts'ibubil jun biilil te muk'en ay sk'oplale: "MUK'UL LUM BABILONIA, SME' SPISIL TE MULAWIL ANTSETIKE SOK TE BELUK ILEYBIL SBA TA BALUMILALE." ⁶La jkil te antse yakuben yu'un te xch'ich'el te mach'atik ch'uunjeletik yu'un te Diose sok te xch'ich'el te mach'atik la yich'ik milel yu'un te la xch'uunik te Jesuse. Te k'alal la jkil te antse, chajp'nax la jkil yu'un a. ⁷Jich yu'un te ch'ul abate la yalbon: "¿Bin yu'un te chajp'nax la awile? Jo'on ya jcholbat awaiy te muken sk'oplal te antse sok te muk'ul chambalam te xi'bantik sbae(bestia) te kuchbil yu'une, te chambalam te xi'bantik sbae(bestia) te ay jukeb sjol sok lajun ch'ix xulube. ⁸Te muk'ul chambalam te xi'bantik sbae(bestia) te la awil kuxul a, ta ora to ma ba kuxulix, jauk me to nopol ya xlok' tel ta banti ay te ijk'al k'inal te mayuk slajibale. Ta patil ya me xbajt' ta lajel ta k'ajk'el. Spisil te mach'atik kuxulik ta balumilale, te mach'atik ma ts'ibubilik sbiilik ta sjunal te kuxinel sbajt'el k'inal te k'alal to la xjajch'ibal te balumilale, chamnax me ya yaiyik te k'alal ya yilik te ay te muk'ul chambalam te xi'bantik sba(bestia) te kuxul ta neelal toe, te ma ba kuxulix ta ora to, jauk me to le' me nopol ya xtali a. ⁹Ya me sk'an te ay sbijil a jol teme ya ak'an ana' stojol in to. Te jukeb sjole ja me senyail te jukeb witsetik te bay nakal te antse. ¹⁰Sok janix senyail te jukeb muk'ul ajwaliletik. Jukeb ajwaliletik te lajix sk'oplalike, jun te kuxultoe sok te yane ma to chiknajem tel; te k'alal ya xchiknaj tele, ma me xjalaj bayal k'aal. ¹¹Te muk'ul chambalam te xi'bantik sba(bestia) te kuxul ta sneelal toe, jauk me to te ma ba kuxulixe, janix xwaxukebal muk'ul ajwalil; jauk me to janix tul ta sjukebal te muk' ajwaliletik te ya xbajt' ta ch'ayele. ¹²Te lajun ch'ix xulubil te la awile ja senyail lajun tul te muk' ajwaliletik te ma to yich'oj yat'elik, jauk me to ya me yich'ik tulan yat'elik ta muk' ajwalil jun ora sok te muk'ul chambalam te xi'bantik sbae(bestia). ¹³Te lajun tul te muk' ajwaliletike junax me te snopjibal yu'unike sok ya me yak'beyik yich' yu'el sok tulan yat'el te muk'ul chambalam te xi'bantik sbae(bestia). ¹⁴Jaik me ya yaiyik kerajel sok te Alalchije. Jauk me to te Alalchije ya me stsalwan meel la' Ajwalil yu'un te ajwaliletike sok ja' Muk' Ajwalil yu'un te muk'ul ajwaliletike, te mach'atik sjoinoj sba soke, ja te mach'atik tsabilike, sok te jun yot'anik ta stojole." ¹⁵Te ch'ul abate la yalbon: "Te ja'etik te la awile, te banti nakal te mulawil antse, ja me senyail te bayal ta chajp' lumetike, bayal ta tul ants-winiketik, muk'ul lumetik, sok te bayal ta chajp' te yanyantik sk'opike. ¹⁶Te lajun ch'ix xulubil sok te muk'ul chambalam te xi'bantik sba(bestia) te la awile, ya me sla'-ot'anteyik te mulawil antse. Me'ba' sok t'anal me ya yijk'teyik, ya me sti'beyik te sbak'etal te antse sok k'axel me ya xchik'ik ta k'ajk'. ¹⁷Meel te Diose la yak'bey ta yot'anik te ya spasbeyik te beluk snopojik ta yot'anike, swenta yu'un jich ya yak'beyik yu'el ta pasel mantal te muk'ul chambalam te xi'bantik sbae(bestia) ja to te ya xk'ot ta pasel te sk'op te Diose. ¹⁸Te ants te la awile, ja senyail te muk'ul lum te spasoj mantal spisil te muk'ul ajwaliletik ta balumilale."

Chapter 18

YA XJIN TE MUK'UL LUM BABILONIA. ¹Ta patil la jkil yan ch'ul abat te ko tel ta ch'ulchan. Tulan yich'oj yat'el sok te balumilale xojobaj ta yutsilal. ²Tulan yak ta aw, jich yak ta yalel: "iCh'ayix, ch'ayix koel te muk'ul lum Babilonia! Melel ja k'atbujix ta sna te pukujetike, anjibalex yu'un te espíruetike te ilaybil sbaike sok anjibal yu'un spisil ta chajp' mutetik te ilaybil sbae sok te k'ax bolobenixe. ³Melel spisil te muk'ul lumetike yakubikix yu'un te svino ja te beluk ilaybil sba te k'ax smulanejike. Te muk'ul ajwaliletik yu'un te balumilale la spasikix te beluk k'ax ilaybil sba soke. Te chombajeletik yu'un te balumilale k'atbujikix ta k'ulej yu'un te bit'il kuxul ta mulile." ⁴Jich la jkaix stojol yan k'op ta ch'ulchan te yak ta yalel: "Lok'antel le'a lum jku'un, jich ma ajoin ta spasel te muliletike sok ma awich'ik ni junuk te wokolil te ya xtal ta stojole. ⁵Te smulike tsobol k'otix k'alal ta ch'ulchan, jich te Diose julix ta sjol te beluk ma lekuk la spasike. ⁶Ak'beya spakol jich te bit'il la spasbey te yantike sok cheb xan me buelta ya awak'bey spakol te bit'il la spasuke; te beluk la skap ta kopae, cheb xan me buelta ya akapbey te bit'il la spase. ⁷Jich te bit'il la yich' sba ta muk' stukel nax sok te sk'ulejal xkuxinel, ak'beya k'axuk swokol sok ta uts'inel. Melel jich ya yal ta yot'an: "Te jo'one nakalon jich te bit'il antsil-ajwalil; ma ba me'ba' antson, sok mayuk bin ora ya x-ok'on jtukel. ⁸Jich yu'un ya sta sk'alel te ya xtaot ta woklajel; lajel, mel-ot'an sok winal. Ya me yich' chik'el ta k'ajk', melel te Kajwaltik Diose ay yu'el stukel sok ja ya slik te mulile." ⁹Te muk'ul ajwaliletik ta balumilal te la spasik mulil te ilaybil sbae, sok te ma la snaik stsajtebel sbaike ya me x-ok'ik sok k'axem to me ya sna'ik te k'alal ya yilik te xch'ailel te ants te yak ta k'ajk'ele. ¹⁰K'ejel to me ya xba stej'k'an sbaike yu'un xi'el te woklajele, jich ya yalik: "iAy, ay, ya jna'beytik yobolil sba te muk'ul lum Babilonia, ja te muk'ul lum te ay yipe! Melel ta junax ora jul te swokole." ¹¹Te chombajeletik yu'un te balumilale ya me x-ok'ik sok k'axem to xan ya smel-yot'anik yu'un, melel mayuk mach'a ya xmanbotix yu'un te sbiluke, ¹²te biluketik te pasbil ta k'anal tak'in (oro), sakil tak'in (plata), t'ujbil tonetik, perlaetik, lino pak', tsaj aman pak' (púrpura), seda pak', tsajal pak' (escarlata) sok spisil te te'etik te xjuk'et nax yik'ike, te ju jun bojch' te pasbil ta marfil sok spisil bojch' te pasbil ta t'ujbil te', sok ta bronce tak'in, sok ta hierro tak'in, sok ta mármol tonetik, ¹³canela sbiil te xjuk'et nax sbujts'e, wamaletik te ay sbujts'e (especies), pom, mirra, pom te yich'oj perfume, vino, aceite, lekikal harina, trigo, wakaxetik sok tunim chijetik, kaballoetik sok karroetik, sok te mosoetik sok nix te ants-winetike. ¹⁴Te beluk k'axem to xan amulaneje, bajt'ix ta atojol. Spisil te ak'ulejale sok te beluk xtilik nax te ay awu'une, ch'ayix bael ta atojol sok mayuk bin ora ya yich' tael ta yan buelta. ¹⁵Te chonbajeletik yu'un te biluketik to te k'ulinajik ta swentae, k'ejel to me ya stej'k'an sbaike yu'un te ya xi'ik te swokole, yakik me ta ok'el sok k'axem to xan ya smel-yot'anik yu'un. ¹⁶Ya me yalik: "Ay, ay, ya me jna'beytik yobolil sba te muk'ul lum te la yich' lapbeyel sk'u' te pasbil ta lekil lino pak', tsaj aman pak', tsajal pak', sok te la yich' ch'alel ta oroe, te xch'aljibal te t'ujbilik naxe sok te t'ujbikal tonetik te perlaetik sbiile! ¹⁷Ta junax ora spisil te sk'ulejale ch'ay k'axel." Tulu tul te kapitán yu'un te barkoetike, tulu tul winik te yak ta at'el ta mar, te mach'atik swentenejik te bit'il ya xbeen te barkoetike sok spisilik te mach'atik ya staik swe'elik ta mar, k'ejel to la sk'ej sbaike. ¹⁸Awunik te k'alal la yilik te xch'ailel te yak ta k'ajk'ele. Jich la yalik: "iAy bal yan muk'ul lum jich bit'il in to?" ¹⁹La sbusk'inik tan ta sjolik sok yakik ta aw, ta ok'el sok ta mel-ot'an: "Ay, ay, ya me jna'beytik yobolil sba te muk'ul lume te banti k'ulinajik te mach'atik ay sbarkoik ta mar. Jauk me to ta junax ora la yich'ix jinel." ²⁰iBujts'najuk me awot'anik ta stojol, te ja'ex te ayatik ta ch'ulchan, ja'ex te ch'uunjelexe, ja'ex te wolwanejex chol k'opetik sok te ja'ex alwanejexe, melel te Diose la yich'ix tel te kastigo ta stojol ta mach'a la yuts'inexe!" ²¹Tul ch'ul abat te ay yipe la stsak bij muk'ul ton, jich smuk'ul yilel te bit'il te xch'enul te molinoe sok ba xch'oj ta bay mar, jich la yal: "Jich me ya yich' pasbeyel te Babilonia, te muk'ul lum, ya me yich' ch'ojel koel ta tulán sok mayuk bin ora ya yich' xan ta ilel. ²²Te sk'op te tij arpaetike, te mach'atik ya xk'ajinike, te tij amayetike sok te tij ok'etike ma xchiknajix ta atojol. Ni jauk te mach'atik ya sna'ik te jalabe ma xchiknajix ta atojol. Janix jich ma xchiknajix ta atojol te sk'op te molinoe. ²³Te xojobil te k'ajk'e mayuk bin ora ya xchiknajix ta atojol. Te sk'opik te mach'a ya xnujp'ine mayuk bi ora ya xchiknaxan ta atojol, melel te chonbajeletik awu'une jaik te ich'bilik ta muk' ta balumilale sok te muk'ul lumetike la yich'ik lolayel yu'un te la apas te ts'ilwaneje. ²⁴Ta stojol la yich'ix tael te xch'ich'el te alwanejetike sok te ch'uunjeletike sok te xch'ich'elik te mach'atik la yich'ik milel ta balumilale.

Chapter 19

AY YUTSIL DIOS TA CH'ULCHAN. ¹Ta patil la jkaiky stojol te ay tsobol ants-winiketik te ayik ta ch'ulchan te tulana yakalik ta k'op; te jich yakalik ta yalele: "Aleluya. Ay kolel ta swenta te Dios jku'untike, ay yutsilal sok ja ay bayal yu'el stukel. ²Te bit'il ya xchajp'anwane ja toj stukel sok ja smeilelil, melel ja la slikbeyix smul te mulawiletik te ayik ta Babilonia te jich k'oemik te bit'il mulawil-ants te la sboltes ta mulwej ta spamal te balumilale. Te Diose la yak'beyix stoj te la smalbey xch'ich'el te abatetik yu'une."³Cha' k'opojik xan: "iAleluya! jich me sbajt'el k'inal xtomet ya xmo te xchaillel te muk'ul lume." ⁴Te chaneb xcha'winik (24) ta tul te ancianoetik sok te chan koj't (4) te beluk kuxatik la skejan sbaik sok la yich'ik ta muk' te Dios te ja nakal ta bay te muk'ul naktijibale. Jich yakalik ta yalele: "Jichuk. iAleluya!"⁵Jich yu'un la jkaiky stojol jun k'op te lok' tel ta bay te muk'ul naktijibale, te jich la yalele: "Ich'aik me ta muk' te Dios jku'untike, spisil te abatetik yu'une, te ja'ex te ja xi'ojike, ja'ex te mayuk bi ay awu'unike sok te mach'atik tulana yat'elike."⁶Jich yu'un la jkaiky stojol yan k'op te ja pajal sok te tsobol ants-winiketik te tulana yakalik ta k'ope, jich bit'il ya xk'opoj ta tulana te bayal te ja'etike sok jich sk'op te bit'il tulana chawuke, te jich yakik ta yalele: "iAleluya! melel jajch'ix ta ajwalinel te Kajwaltike, te ja Dios te ja ajwalil yu'un spisil te beluk aye.K'IN SWENTA NUJP'INEL YU'UN TE ALALCHIJE. ⁷Aka me bujts'najuk jkot'antik sok binuk nax me jkot'antik yu'un sok aka me jkalbeytik yutsilal te Diose, melel la staix yorail te k'in swenta te nujp'inel yu'un te Alalchije melel la xchajp'an sbaix te mach'a ya xnujp'in soke."⁸Melel ja ak'botix slap te lino-pak' te xlem naxe sok te sak nax ta ilele" (Melel te lino-pak'e ja senyail te beluk toj spasojik ta k'inal te mach'atik ch'ul lum yu'une).⁹Te ch'ul abat la yalbon: "Ts'ibuya ta jun in to: Binax me yutsilik te mach'atik ik'bilik ta we'el ta bay te nujp'inel yu'un te Alalchije." Sok jich la yalbon xan: "Ja in to ja smeilelil k'op yu'un te Diose."¹⁰Te jo'one la jkejanba ta yakan ta yich'el ta muk' te ch'ul abate jauk me to la yalbon: "iMa xa pas jich me to!" melel pajal ayotik ta abatinel sok te awermanotak te mach'atik ya xch'uunike sok te ya yalik ta jamal te sk'oplal te Jesuse. Ja me xa wich' ta muk' te Diose, melel te sk'oplal te Jesuse jaix te ya x-at'ej ta yot'anik ta swenta te Ch'ul Espiritue."TE MACH'A KAJAL TA SAKIL KABALLO. ¹¹Jich yu'un la jkil te jamal te ch'ulchane sok la jkil ay koj't sakil kaballo le'a. Te mach'a kajal le'a ja stalel jun yot'an sok smeilelil xk'opoj, xi' te sbiile. Yu'un toj ya yaiky chajp'anwanej sok toj ya yaiky tsalaw. ¹²Te site jich yak ta tilel te bit'il k'ajk' sok ay bayal koronaetik ta sjol. Sok ts'ibubil jun biilil te mayuk mach'a ya sna', janax ya sna' stukel. ¹³Slapoj jun najt'il k'u'ul te mulbil ta ch'ich'e, te sbiile ja sk'op Dios.¹⁴T'umbil yu'un tsobol soldadoetik te ayik ta ch'ulchane te kajatik ta sakil kaballoetik, te slapojik lekil lino-pak', te saknaxe sok te mayuk xch'alele. ¹⁵Yak ta lok'el tel ta ye jun espada te mero juxbil ye te ya yexnentes te lumetik sok te yaiky ajwalinel sok sbaston-tak'in. Ya me xpech' ta tek'el te yaj-kontro ta swenta te chajp'anel yu'un Dios te ja k'ax bayal yu'el stukel, jich te bit'il ya yich' pits'el ta tek'el te ts'usube. ¹⁶Ja ts'ibubil sbiil ta bay te snajt'il sk'u'e sok ta bay skub: "Ja muk' Ajwalil yu'un spisil te muk' ajwaliletike sok ja Ajwalil yu'un spisil te ajwaliletike."¹⁷La jkil tul ch'ul abat te tek'el ta bay xojobal te k'aale. Tulana yak ta yawteyel spisil te mutetik te yakalik ta wilel ta sjamalul te ch'ulchane: "La'ik, tsob abaik tel ta il-k'in yu'un te Diose. ¹⁸La'ik ta we'el, la' ti'beyaik sbak'etal te muk' ajwaliletike, te sbak'etal te wolwanej yu'un te soldadoetike, te sbak'etal te tulana winike, te sbak'etal te kaballoetike sok te mach'atik kajatik le'a sok te sbak'etal spisil te ants-winiketike, te mach'atik koleMike sok te mach'atik esclavoinbilitike sok te mach'a mayuk beluk ay yu'unike sok te mach'a tulana yat'elike."¹⁹La jkil te muk'ul chambalam te xi'bantik sbae(bestia) sok te muk' ajwaliletik te ayik ta balumilale sok te tsobol soldadoetik yu'une. Yakalik ta tsobel sbaik swenta yu'un sjajch'esel kera sok te mach'a kajal ta bay te sakil kaballoe sok te tsobol soldadoetik yu'une. ²⁰Te muk'ul chambalam te xi'bantik sbae(bestia) la yich' tsakel sok te lotil chol k'ope, ja te la yak'tiley ta ilel senyailetik ta stojole. Ta swenta te senyailetik te la spase la slo'liy spisil te mach'atik la yich'ik te marca yu'un te muk'ul chambalam te xi'bantik sbae(bestia) sok te la yich'ik ta muk' te slok'ombae. Kuxul la yich'ik ch'ojel ochel ta xchebalik ta bay muk' pamal k'ajk' te yak ta tilel sok azufre.²¹Te jayeb xan jilik, la yich'ik milel ta espada te yak ta lok'el tel ta bay te ye te mach'a kajal ta kaballoe. Spisil te mutetike la slajinik te sbak'etalik te mach'atik lajemike.

Chapter 20

TE MIL JA'WIL. ¹La jkil tul ch'ul abat te ko tel ta ch'ulchan te ja yich'oj ta sk'ab te sjamjibal (llave) te sjiawal xaab te mayuk slajibale sok stsakoj ta sk'ab jun muk'ul kadena. ²Te ch'ul abate la stsak te muk'ul chan te xi'bantik sba ta ilele (dragon), te ja namey k'inal chan, ja te pukuje, o Satanás xi' te yan sbiile, jich te ch'ul abate la xchuk mil ja'wil. ³Jich la xch'oj ochel ta bay te sjiawal xaab te mayuk slajibale, la smak sok la yak'bey jilel sello. Swenta yu'un ma ba ya slo'liy xan a te yantik muk'ul lumetik ja to teme sts'akaj te mil ja'wile. Te k'alal ya sts'akaj te mil ja'wile, ya me yich' koltayel lok'el jun-chebuk xan k'aal te pukuje. ⁴Jich la jkil muk'ul naktijibaletik. Le' nakatik a te mach'atik ak'bilik yat'elik yu'un te Dios ta slikel muliletik. Sok la jkil te xch'ulelik te mach'atik la yich'ik ts'okbeyel te sjolik ta swenta te la xch'olbeyik ta jamal te beluk la spas te Jesús sok te sk'op te Diose. Jaik te mach'atik ma la yich'ik ta muk' te chambalam te xi'bantik sbae (bestia) sok te slok'ombae sok te ma la sk'an yich'ik te marca ta bay stibaik sok ta bay sk'abike. La jkil te cha'kuxik tel sok la sjoinik te Cristo ta ajwalinel mil ja'wil. ⁵Spisil te mach'atik lajemike ma ba cha' kuxik tel ja to te k'alal ts'akaj te mil ja'wile. Ja in to ja sbabial te cha' kuxele. ⁶Binax me yutsilik sok ch'ultesbil me te mach'a ya cha' kuxik tel ta sbabial cha'kuxele! meel mayukix yu'el te xchebal buelta lajele. Jich me ya xk'otik ta sacerdoteil yu'un Dios sok te Cristoe sok jich me ya sjoinik ta ajwalinel ta mil ja'wil. TSALBILIX TE PUKUJE. ⁷Te k'alal ya stsakaj te mil ja'wile. Ya me yich' koltayel tel lok'el te Satanás ta bay chukule. ⁸Jich me ya xbajit slo'liy te lumetik ta xchanebal xchikin te balumilale te ja Gog sok Magog yu'un ya stsob tel ta kerajel. Jich me bayal ya xk'otik te bit'il sjial te mare. ⁹Jich talik ta bay sjamalil te balumilale sok la sjoytayik te bay ayik te mach'atik ch'uunjeletike, ja te muk'ul lum te k'ux ay ta yot'an te Diose, ja te Jerusalén. Jauk me to te Dios la yak' koel tel k'ajk' ta ch'ulchan jich lajik ta k'ajk'el ta spisilik. ¹⁰Te pukuje, te ja lo'liyotik yu'une, la yich' ch'ojel ochel ta bay pamal k'ajk' te yak ta tilel sok azufre, te banti la yich'ik ch'ojelbel uk te chambalam te xi'bantik sbae (bestia) sok te lotil alwaneje. Jich me ya xk'ax swokolik k'aal ta ajk'ubal ta sbajit'el k'inal. ICH'EL TA K'OP TA MUK'UL SAKIL NAKTIJIBAL. ¹¹La jkil jun muk'ul sakil naktijibal sok la jkil te mach'a nakal le'a. Lok'ik ta anel te ch'ulchan sok te balumilal ta stojol, jauk me to ma ba wejt' te banti ya x-ainike. ¹²La jkil spisil te aelmeletik te mach'atik tulan yat'elike sok te mach'atik mayuk bi ay yu'unike, tek'atik ta stojol te muk'ul sakil naktijibale, jich la yich' jamel te libroetike. Jauk me to la yich' jamel yan libro, ja te libro yu'un te kuxinele. Spisil te mach'atik lajemike la yich'ik ich'el ta k'op swenta yu'un te beluk la spasik ta balumilale, te le' ts'ibubil ta bay te libroe. ¹³Te mare la yak' lok'uk tel spisil te mach'atik lajemik le'a. Te lajele sok te stsobjibal aelmeletike la yak'ik lok'el tel uuk te mach'atik le' ayik a jich te aelmeletike la yich'ik ich'el ta k'op swenta yu'un te beluk la spasik ta balumilale. ¹⁴Te lajele sok te stsobjibal aelmeletike la yich'ik ch'ojel ochel ta bay muk'ul pamal k'ajk'. Ja te xchebalan buelta lajele. ¹⁵Te mach'a ma ba ts'ibubil te sbiil ta bay te libro yu'un te kuxinele, ya me yich' ch'ojel ochel ta bay muk'ul pamal k'ajk'.

Chapter 21

TE YACH'IL CH'ULCHAN SOK TE YACH'IL BALUMILAL. ¹Ta patil la jkil jun yach'il ch'ulchan son jun yach'il balumilal, melet te sbabial ch'ulchane sok te sbabial balumilale jilikix, sok te mare lajix sk'oplal. ²La jkil te muk'ul ch'ul lum, ja te yach'il Jerusalén, yak ta koel tel ta ch'ulchan, ja te ch'ulchan yu'un te Diose, buen chapal jich bit'il tul ach'ix te ya xnujp'ine te buen ya xchajp'an sba yu'un te smamlale. ³La jkaay stojol jun tulan k'op te lok' tel ta bay te muk'ul naktijibale jich la yal: "¡Ilawilik! te sna te Diose ay ta yolil te ants-winiketike sok ya xkuxin sok. Ja me slum ya xk'ot sok ya me yich'ik joinel yu'un te Diose sok ja me Dios ya xk'ot yu'unik. ⁴Janix me ya yich'ik kusbeyel yu'un te yalel sitike sok mayukix lajel le'a, mayukix ok'el le'a, sok mayukix mel-ot'an, mayukix wokolil le'a. Melet spasil te spokol kuxinel lajix sk'oplal. ⁵Te mach'a nakal ta muk'ul naktijibale jich la yal: "¡Ilawilik! La jpasix ta yach'il spasil te beluk aye." Sok jich la yalbon: "Ts'ibuya ta jun spasil in to melet smelelil k'op te ya xch'uun awot'ane." ⁶Sok jich la yalbon xan: "¡Juix jku'un! jo'on te Alfa sok te Omega, te mach'a ay ta sneelal toe sok te ay ta slajibale. Spasil te mach'a ay ta takin ti'ile, Jo'on ya me jkak'bey yuch'ik lekil ja' te mayuk stojole sok te ya yak' kuxinele. ⁷Spasil te mach'a ya yaay tsalawe ya me yich' ak'beyel yu'unin spasil in to sok Jo'on me Dios ya xk'oon yu'unik sok ja me jnich'an ya xk'ot. ⁸Yan te mach'atik xiwelike, te mach'atik mayuk xch'uunel yot'anike, te mach'a ilaybil sba te beluk ya spasike, te milwaletike, te mulwejetike, te ak' chameletike, sok te mach'atik ya xch'uunik lok'ombaetike sok spasil te pas lotetike, ta spasilik in to, ya me xbajit'ik ch'ojel ta bay pamal k'ajk' te yich'oj azufree. Te ja te xchebalan buelta lajele. TE YACH'IL LUM JERUSALÉN. ⁹Ay tal ta jtojol tul ta sjuk tulul te ch'ul abatetike, ja te mach'a yich'oj te jukeb kopaetik te nojelik yu'un te juk chajb wokoliletik ta slajibal k'aale sok jich la yal: "Laik le' to. Ya jkak'beyex awilik te ach'ix te ya xnujp'ine, ja' te ya xnujp'in sok te Alalchije." ¹⁰Te Espiritue la yik'on bael ta bay jun muk'ul najt'il wits sok la yak'bon jkil te ch'ul lume, Jerusalén, te yak ta koel tel ta bay ch'ulchan yu'un te Diose. ¹¹Te lum Jerusalén yich'ojbey te yutsilal te Diose sok te xojobil jich k'oem te bit'il jun ton te k'ax t'ujbilnaxe, jich bit'il te jun ton te jaspe sbiil te ya xk'ax jsitik ta yilel k'inal a jich te bit'il te cristale. ¹²Juytabil ta najt'il ts'ajk' sok te ay lajcheyeb ta kum muk'ul ti'nailetik, ta jujun muk'ul ti'nail ay tul ch'ul abat le'a. Ta bay jujun muk'ul ti'nail ts'ibubil te sbiilik te lajcheyeb ta chajp' ts'umbalil yu'un te Israeletike. ¹³Ay oxeb muk'ul ti'nailetik ta slok'ib k'aal, sok nix ay oxeb ta Norte, sok oxeb ta bay sur sok oxeb ta smalib k'aal. ¹⁴Ta bay ts'ajk' yu'un te muk'ul lume ay lajcheyeb yuyal te pasbil ta muk'ul tonetik, te le' ts'ibubil a te sbiilik te lajchey tul puk k'opetik yu'un te Alalchije. ¹⁵Te mach'a la sk'oponone ay stsakoj jun jawubil te' te pasbil ta oro yu'un ya yich' bisel a te muk'ul lume, sok te muk'ul ti'nailetik, sok te ts'ajk'etike. ¹⁶Te muk'ul lume la yich' najk'anel koel; te snajt'ile pajal sok te sjamalule. La sbis te muk'ul lume sok te jawubil te' te pasbil ta oroe, lok' jo' bajk' sok lajunwinik (2200) kilómetro ta bisel yu'un (te sjamalule sok te snajt'ilejale pajal snajt'ilik). ¹⁷Janix jich la sbis spasil te sts'ajk' yu'un te lume, chaneb swakwinik xujk'ubil (144 codos). Te jich sbisjibal yu'un te ants-winik te pajal nix sok te sbisjibal yu'un te ch'ul abatetike). ¹⁸Te ts'ajk' pasbil ta jaspe sok te muk'ul lum pasbil ta oro te mayuk skap, te pajal sok te cristale. ¹⁹Te yuyal te ts'ajk'etike ch'albil ta cha'oxchajp' tonetik te chajp'ix yutsilal a. Te sneelale ch'albil ta jaspe, te xchebale ja safiro, te yoxebale ja ágata, te xchanebale ja esmeralda, ²⁰te sjoebalan ja ónice, te swakebale ja sardio, te sjukebalan ja crisólito, te xwaxukebalane ja berilio, te sbalunebale ja topacio, te slajunebale ja crisopraso, te xbuluchebale ja jacinto, te slajcheyebale ja amatista. ²¹Te lajcheyeb muk'ul ti'nailetik ja lajcheyeb perlaetik te chajp'ix st'ujbilal a, ta jujun ti'nail pajal te perlaetik te yich'ojik ta pasele. Te kalleetike pasbilik ta oro te mayuk skape, jich bit'il te ya xk'ax jsitik ta yilel k'inal a. ²²Te jo'one mayuk la jkil templo le' ta bay te muk'ul lume, melet te jkajwaltik Diose te spasil ya xju' yu'une, sok te Alalchije ja'ix templo yu'unik. ²³Te muk'ul lume ma xtuuniz yu'un te xojobil k'aale sok te xojobil te ue, melet te yutsilal te Diose ja ya xojobtes sok te Alalchije ja' sk'ajk'ik. ²⁴Te muk'ul lumetike ya me x-ainik ta sakil k'inal yu'un. Te muk'ul ajwaliletik yu'un te balumilale ya me yich'ik tel yutsil sk'ulejalik ta stojol. ²⁵Te muk'ul ti'nailetik ma ba yich'ik makel ta k'aeltik sok mayukix ajk'ubal le'a. ²⁶Sok spasil ta chajp' lumetik ya me yich'ik tel te yutsilalik sok te ya yak'ik ta ich'el ta muk' te muk'ul lume, ²⁷sok ma stak' ya x-och te beluk ma lekuk ta pasel sok ma stak' ya x-och te beluk ileybil sbae sok te mach'atik ya spasik lot ma' xju' ya x-och le'a. Janax te mach'a ts'ibubil sbiilik ta bay libro yu'un te kuxinel te yich'oj te Alalchije.

Chapter 22

¹Jich yu'un te ch'ul abate la yak'bon jkil jun muk'ul ja' yu'un te kuxinele te jich bit'il te cristal te xlememet naxe. Le' yak ta lok'el tel ta bay muk'ul naktijibal yu'un te Diose sok te Alalchije, ²yak ta ok ta yolil te kalle yu'un te muk'ul lume. Ta jujumejch' sti'il te ja'e le' ay a te te' yu'un te kuxinele, te ya yak' lajcheyeb buelta(12) sit ta jujun ja'wil, jujun buelta ta jun u. Te yabenal te te'e ja xpoxil te muk'ul lumetike. ³Mayukix mach'a le'a te ya x-ak'ot bael ta ch'aye. Te muk'ul naktijibal yu'un te Diose sok te Alalchije le' me ay ta bay muk'ul lum sok te abatetik yu'une ya me yich'ik ta muk'. ⁴Ya me yilbeyik te sit-yelawe sok ta stibaik ts'ibubil te sbiile. ⁵Ma me ayukix ajk'ubal; Ma me xtuunix te yawil k'ajk'etike sok te xojobal te k'aale meel ja sakubenix k'inal yu'un te xojobil te Jkajwaltik Diose. Sok ta sbajt'el k'inal ya x-ajwalinik. NOPOL YA XTALIX TE KAJWALTIKE. ⁶Te ch'ul abate la yalbon: "Jai k'op to ja me smeletik sok ma me spas lot. Te Kajwaltik te ja Dios yu'un te xch'ulelik te alwanejetike, la stikun tel te ch'ul abat yu'une ta swenta te ya yak' ta ilel ta stojolik te abatetik te beluk nopol ya xk'ot ta pasele." ⁷"iLawil! iLe' me nopol ya xtalon! Binax me yutsil te mach'a ya xch'uun te beluk ts'ibubil jilel ta bay te libro to te ya xk'ot ta pasele." ⁸Jo'on, Juan, te la jkaiy stojole sok la jkil spsil in to. Te k'alal la jkaiy stojole sok te k'alal la jkile, la jkejanba koel ta yich'el ta muk' te ch'ul abate, te ch'ul abat te mach'a la yak'bon jkil in to. ⁹La yalbon: "iMa xa pas jich! meel pajal yabatetik te Diose sok te awermanotak te alwanejetike, sok te mach'a ya xch'uun te beluk ts'ibubil ta libro to. iIch'ame ta muk' te Diose!" ¹⁰La yalbon: "Ma me xa mak te beluk ts'ibubil jilel ta bay te libro to, meel le' nopolix ya xk'ot ta pasel. ¹¹Te mach'a ma toj te yat'ele, aka me spas xan te beluk ma tojuk ta pasele. Te mach'a ch'aluben yu'un te beluk ilaybil sbae, aka me xch'altes sba xan. Te mach'a toj te yat'ele, aka me spa xan te beluk toje. Te mach'a ch'ultesbile, aka me yich' ch'uultesal xan." ¹²iLawil! Le' me nopolix ya xtalon. Jkich'oj tel te majt'aniletike, yu'un me jich ya jtojbey ta tulu tul te beluk la spasike. ¹³Jo'on me te Alfa sok te Omega, te ayon ta sjajch'ibal sok ta slajibal, te sneelal sok ta slajibal. ¹⁴Binax me yutsil te mach'atik ya xch'uunik te mantaliletike, jich me ya stak' slo'beyik te sit te te' yu'un te kuxinele sok te ya stak' x-och bael ta ti'nail yu'un te muk'ul lume. ¹⁵Yan te ts'ietike, te mach'a ts'ilwanejetike, te mach'a ya spasik te muliletike, te mach'a ya xmilwanike, te mach'a ya yich'ik ta muk' te lok'ombaetike, sok spsil te mach'a ya smulanik sok ya spasik te lote ya me xjilik ta bay spat te ti'naele. ¹⁶Jo'on, Jesús, la jtikun bael te ch'ul abat jku'une yu'un ya yak'bat ana' stojol spsil te k'op to, te ja ta swenta te ch'uunjeletike. Jo'on te yisim sok jts'umbal te muk' ajwalil David, jo'on te ek' te mero xlemetnax te ya xlok' tel ta sakubelan k'inale. ¹⁷Te Espíritu sok te yinam te Alalchije, jich ya yalik: "iLa'!" spsil te mach'a ya ya'iy stojol aka yal uuk: "iLa'!" te mach'a ya ya'iy takin ti'ile, aka me taluk, sok te mach'a ya sk'an xtale, smajt'an ya x-ak'bot te ja yu'un te kuxinele. ¹⁸Jo'on ya jkalbey ta jamal te mach'a ya ya'iy stojol te beluk ts'ibubil jilel ta libro to: Teme ay mach'a ya yak'bey sjuy te beluk ts'ibubil jilele, te Diose ya me yak'bey te ya xtal ta stojol te jayeb chajp' wokolil te ts'ibubil jilel ta bay te libro to. ¹⁹Teme ay mach'a ya yak' xch'ay te beluk ts'ibubil jilel ta bay te libro to, janix jich ya xtubot sbiil yu'un te Dios ta bay te kuxinel sbajt'el k'inale sok ma ba ya x-och ta muk'ul ch'ul lum te ts'ibubil sk'oplal ta bay te libro to. ²⁰Te mach'a ya yalbat spsil in to, jich ya yal: "iJich! nopol ya xtalon." iJichuk! iLa' Kajwal Jesús! ²¹Te yutsil yot'an te Kajwaltik Jesús ayuk ta atojolik. Jichuk.